

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10650

VI SHTOL HOT ZIKH
FARHARTEVET

Nikolay Ostrovsky

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ניקאליי אַסטראָווסקי

ווי שטאַל
האַט זיך פאַרהאַרטעוועט

ראָמאַן אין צוויי טיילן

מעלונכע-פאַרלאַג פֿון וויערוסלאַנד
מינסק - נאַצסעקטער - 1937

НИКОЛАЙ ОСТРОВСКИЙ
КАК ЗАКАЛЯЛАСЬ СТАЛЬ

МОСКВА, ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
„ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА“

די איבערזעצונג ליטעראריש באארבעט פֿון מ. קרליבאָק

פ א ר ו ו א ר ט

דער ראָמאן „ווי שטאַל האָט זיך פארהארטעוועט“ באווייזט פריער פֿון אלץ, וויאזוי אינ דער גרויסער פראָלעטארישער אָקטיאבער־דעוואַליוציע, אינ די שלאכטן קעגן די קאפיטאליסטן, אימפּעריאליסטן, אינטערווענטן, פרי־צימ, פעטליוראָוועס און נאציאָנאליסטן פֿון פארשיידענע קאָלירן איז גע־וואָקסן און געפּעסטיקט זיך דער קלאסן־באוויסזיגן פֿון די ארבעטער און פֿון דער פּויערישער אָרעמשאפט און עס זינען געבוירן געוואָרן העלדן פֿון די ארבעטער און פּויערימ.

די אָקטיאבער־דעוואַליוציע האָט אופגעזאמלט אונטער די שלאכט־פּאַנען מיליאָנען ארבעטנדיקע, וואָס האָבן זיך געשטעלט אונטער דער קאָמאנדע פֿון די רומפּולע מיליטערישע פירער־וואָראַשילאַוו, פּרונזע, בודיאָני, קאַטאַווסקי, טשאפּליעוו, דער לעגענדארער שטשאַרס, וואָס אינ זיין דיוויליע האָט גע־קעמפט אויך ניקאָלעי אָסטראָווסקי. די גרויסע פארטיי פֿון לענינ־סטאלין האָט זיי געפירט אינ שלאכט פאר דער אידיי פֿון סאָציאַליזם, פאר דער מאכט פֿון סאָוועטן, פאר דער וועלט־דעוואַליוציע. נ. א. אָסטראָווסקי ראָמאן שפּיגלט בילדעט אָפּ די הערלעכקייט פֿון דעם דאָזיקן קאמפּ.

פאר מיליאָנען ארבעטערשער און קאָלוירטישער יוגנט פֿון אוקראַינע האָט נ. אָסטראָווסקי ראָמאן א באזונדערע באדייטונג, דערפאר וויל אפּ אוקראַינע, אינ די באדינגונגען פֿונעם קאָמפּליצירטסטן און אָנגעשטרענגטן קאמפּ מיט די באנדעס פֿון דער צענטראַלער ראדע, פֿון פעטליורען, מיט די דייטשישע און פּוילישע אָקופּאנטן, וויסנוואַרדייער האָבן זיך פארהארטעוועט אויסגעצייכנטע צענדליקער און הונדערטער העלדן־קאָרטשאַגיס. אינ די רייען פֿונעם קעמפּערישן קאָמיוג פֿון אוקראַינע איז אויסגעוואָקסן אונדזער העלד און אויטאָר־ניקאָלעי אָסטראָווסקי.

די צארישע זעלבסט־הערשונג, די פּריצימ און קאפיטאליסטן האָבן אלץ מער פארשטאַרקט די עקספּלואַטאציע און די אונטערדריקונג פֿון די ארבעט־דיקע. זיי האָבן געהאַפּט, אז זיי וועלן הערשן אייביק. די דאָזיקע דעס־פּאַטן האָט זיך געזוכט, אז דורך אָפּרעכענען זיך מיטן ארבעטער־קלאַס און פּויערטום, דורך פּאַנאנדערברענען דעם נאציאָנאַלן האס און דורך

פאָרנאָמען, וועלן זיי פארניכטן אלץ, וואָס איז לעבעדיק, וואָס קעמפט פארן סאָציאליזם. אָבער דער דרוק פון דער צארישער זעלבסטהערשונג און קאפיטאליסטישער עקספּלאַטאציע איז געוואָרן אומדערטרעגלעך. און דער געוויסער איז אויסגעבראָכן. אין די דאָזיקע סאַמע אַנטשיידנדיקע טעג פון דער רעוואָלוציע האָט וויליאַמיר אַליש גערופֿן „מע זאָל די סאַמע אַנטשלאָג־סענע עלעמענטן פון אונדזערע „שלאָגער“ און די אַרבעטער־יונגט, ווי אויך די בעסטע מאַטראָסן אויסטײלן אין ניט־גרויסע אָטריאַדן, אפֿ צו פאַרנעמען אַלע וויכטיקסטע פּונקטן און אפֿ אַנטי־לענעמען אומעטום, אין אַלע וויכטיקע אָפּעראַציעס“. און אָט די וויכטיקסטע פּונקטן האָבן אין די אָקטיאַבער־טעג פאַרנומען הונדערטער, טויזנטער קאָרטשאַגיןס.

אין דעם געשטאַלט פון זשוכרייען באַוויזט אונדז ניקאָלזי אָסטראָווסקי א פּלאַמיקן באַלשעוויק, די אַלטע באַלשעוויסטישע גוואַרדיע, וועלכע האָט מיט ליבשאפט דערצויגן דעם אונטעררוואַקסנדיקן דאָר אין גייסט פונעם קאַמפּ פאַר דער זאַך פונעם אַרבעטער־קלאַס און זײַן גרויסער פאַרטיי.

זייער אינטערעסאַנט באַוויזט דער ראַמאַן, וויאַזוי די אָקטיאַבער־רעוואָלוציע האָט אַפּגעוועקט דעם באַווסטײַן פון די אונטערדריקטע מאַסן אין די סאַמע פאַרוואָרפֿענע ווינקלעך פון אַקראַינע און האָט פאַרשאַרפט דעם קלאַס־האַס.

ניקאָלזי אָסטראָווסקי גיט אין דעם ראַמאַן ניט ווייניק אינטערעסאַנטע בילדער פונעם לעבן און קאַמפּ פון די פּראָלעטאַריע און פּויערישער אָרעם־שאַפט, ער דעמאָסטרירט דאָס באַלעגופֿנטום, די בורזשואַזיע, דאָס קליינבירגערטום. ער גיט א בילדעטע כאַראַקטעריסטיק פון דער ראָל פון דער קליינ־בידערלעכער אינטעליגענץ, פון איר געזעלשאַפטלעכער לאַגע, איר אומפּיי־קייט צו פאַרשטיין די טרייב־קרעפטן פון דער רעוואָלוציע.

אין אָסטראָווסקי'ס ראַמאַן קומט פאָר א קאַמפּ צווישן פּאַרוקען און דעם גימנאַזיסט פון לעשטשניסקי'ס מיטפּאַכע. די גיטוועדיקייט פונעם גימנאַזיסט, זײַן גרויסהאַלטערײַ, די אָפּגעהאַקטע, טרוקענע, האַרצלאָזע געדאַנקען, לייכט־זיניקייט, געמיינהייט, נידערטרעכטיקייט און פאַראַט־אָט ווי עס ווערט כאַראַקטעריזירט דאָס קינד, וואָס איז דערצויגן געוואָרן אינעם קליינבירגער־לעבן נעסט און איז פאַרוונקען אין האַוועניש, שמאַלקעפּלדיקייט, באַלעבסל־דיקן פּראָווינציעלן לעבן. פּונקט ווי א קליין פּישר אַרומ א הייפּיש דערנעבן זיך מיט דעם, וואָס עס בלייבט איבער פונעם הייפּיש, אזוי האָט אויך דאָס דאָזיקע קליינבירגערטום געלעבט פון די איבערבלייבעכצן פון די פּריצימ און גרויסבורזשואַזיע, גרייטנדיק פאַר זיי פון זײַנע זיג לאַקייען און שפּאַל־נען אפֿ פאַרשיידענע געביטן פון דער אַזויגערופֿענער „געזעלשאַפטלעכער טעטיקייט“.

גאָר אנדערש איז דער פּראָלעטאַריאַט, וואָס איז היסטאָריש דורכן גאַנצן גאַנג פון דער אַנטוויקלונג פון קלאַס־קאַמפּ צוגעגרייט צו אַרויסטרעטן אפֿ

דער ארענע פון קאמפ פאר די אינטערעס פון זיין קלאס, פאר די אינטער-
דעס פון דער גאנצער מענטשהייט. און די פראָלעטארישע יוגנט האָט זיך
אינ די טעג פון אַקטיאבער זעלבסטאָפּפערדיק אָפגעגעבן דעם קאמפ פארן
סאָציאַליזם, האָט זיך געשטעלט אונטער די פאָנען פון די באַלשעוויקעס.
יונגט איז א גרויסע קראפט. דאָס לעבן שלאָגט דאן ווי א קוואַל. די
יונגט שטייט מעסירעסנעפעשדיק אין די רייען פון דער רומפולער, אומבא-
זיגבארער רויטער ארמיי אפ דער שוץ פון פּסער. מיטן קאָמיוג אין דער שפיץ,
אונטער דער אָנפירונג פון דער פארטיי און דעם פירער פון אלע ארבעטן-
דיקע—דעם 'כ' סטאַלין—פילט זי אויס אפ די פארשיידנסטע באצירקן פון
דער סאָציאַליסטישער בויונג, אין דער וויסנשאפט, טעכניק, קונסט, ליטע-
ראַטור די גרעסטע אופגאבן. און אין אסאך פאלן באקרוינען דער קאָמיוג
און די יוגנט, מיט וועלכער ער פירט אָן, די זינג אין דער אינדוסטריע,
אפן טראנספאָרט, אין דער לאנדווירטשאפט, אין דער נאַציאָנאַל-קולטורעלער
בויונג, אין דעם גאנצן אלטגעלעבטן לעבן פונעם סאָוועטלאַנד.

סיי אין דעם גרויסן סאָציאַליסטישן געוועט, סיי איצט אין דער מעכטי-
קער סטאַטאנאָווישער באוועגונג באווייזט דער קאָמיוג — הונדערטער און
טויזנטער יונגע ארבעטער און קאָלוירטניקעס—ביישפילן פון העראָשקייט,
דרייסטקייט, און אין שלאָגלערישער סאָציאַליסטישער ארבעט דערציט ער
נייע מענטשן פון דער סאָציאַליסטישער עפאָכע.

אפ די העלדנטאטן פון דער פארגאנגענהייט און אפ די מוסטערן פון
סאָציאַליסטישער ארבעט אין דער גרויסער סאָציאַליסטישער בויונג איבער-
צייגט זיך די ארבעטנהייקע, אונטערדיקטע מאסן פון גאָר דער וועלט אין
דעם, וואָס פאר א ניט-אויסשעפעלעכער קוואַל פון רעוואָליוצאַנערער און
ארבעטנדיקער שעפערשיקייט עס פארמאָגט אונדזער פאָלק.

איבערגעגעבנקייט צו זיין סאָציאַליסטישן היימלאַנד, דער פארטיי פון
לענין-סטאַלין, אויסשליסלעכע דרייסטקייט באווייזט אליין דער אוואַר פונעם
ראָמאַן „ווי שטאַל האָט זיך פארהארטעוועט“. צוגעשמידט צום בעט דורכ
א שווערער קרענק, ארבעט ער אומדערמידלעך, שאפט, לעבט מיטן סאמע
ברויזנדיקן לעבן פון אונדזער גרויסער עפאָכע, און פון איר שעפט ער אָן
א שיר קויכעס, ענערגיע, מונטערקייט, ענטוואַפונג, באַלשעוויסטישע ליידן-
שאפט. זיין געשטאַלט איז א בילדעטער ביישפיל פאר דעם אונטערוואקסן-
דיקן דאָר, וואָזוי מע דארף לעבן און ארבעטן. „דאָס סאמע טייערע פארן
מענטשן—דאָס איז דאָס לעבן, זאָגט ער מיטן מויל פונעם העלד פונעם
ראָמאַן, פאָועל קאָרטשאַגין, דאָס ווערט אימ געגעבן איין מאָל, און דורכ-
לעבן עס דארף מען אזוי, אז עס זאָל נישט זיין פיינלעך ווייטעקדיק פאר די
דורכגעלעבטע יאָרן אָן א ציל, אז עס זאָל נישט אויסקומען פלאמען פון
שאנדע פאר דער נידערטרעטיקער און קליינלעכער פארגאנגענהייט און אז,
שטארבנדיק, זאָל מען קענען זאָגן: דאָס גאנצע לעבן און אלע קויכעס זיי-

נענ אָפּגעגעבן געוואָרן פאר דאָס סאַמע דערהויבענע אין דער וועלט—דעם קאַמפּ פאר דער באַפֿרײונג פֿון דער מענטשהײט.

אזא איז געווען די מעסירעסנעפעשדיקע איבערגעגעבנקײט דעם סאָציאַל־לײזום פֿון דער פּראָלעטאַרישער יוגנט און פֿון איר ווונדערבארן אואנגארד—פֿונעם קאָמיוג אין די גרויסע שלאַכטן פֿארן טרוימפּ פֿון אָקטיאַבער. אזא איז די מעסירעסנעפעשדיקע איבערגעגעבנקײט פֿון דער סאָוועטישער יוגנט אויב איצט, אין סאָציאַליסטישער אַרבעט. אזא וועט זי אויב זײַן אין די קינפֿטיקע שלאַכטן פֿארן אַלױעלטלעכן אָקטיאַבער.

פֿאווקע איז דער הויפּט־העלד פֿונעם ראָמאַן. באַטייליקנדיק זיב אין שלאַכט קעגן די פעטלייראָוועס, העטמאַנצעס, דײַטשישע אָקופּאַנטן, ווײַסע און ווײַס־פּאַליאַקן, און דערנאָך זײַענדיק אפּ פֿאַראַנטוואָרטלעכער קאָמיוגישער אַרבעט, אַלעמאָל האָט פֿאווקע דרייסט געקעמפט מיט די קלאַס־סאָנאַם, שטענדיק אָפּקלאַפּנדיק זײַער פֿאַראַקשונטן קעגנשטעלן זיב דער רעוואָלוציע.

אַבער פֿאווקע איז יונג. אפּ זײַן קעמפּערישן לעבנסוועג פֿאַרבינדן זיב קנפֿן פֿון לײַבע־סימפּאַטיעס, איבערלעבונגען. אין דעם ראָמאַן וועט דער לײַענער געפֿינען אַסאַך מוסטערן פֿון עמעסער פֿרײַנטשאַפט פֿון מענטשן, וואָס זײַנען פֿאַרײַניקט דורכן קאַמפּ פֿאַר די העכסטע אידעאַלן פֿון דער מענטשהײט. די איצטיקע יוגנט וועט שעפּן פֿונעם דאָזיקן בוכ אַסאַך לעבנס־דערפֿאַרונג, קעדיי אויסמײַדן פעלערן, אויסוואָרצלען די איבערבלײַבענישן פֿונעם אַלטן שטייגער, קעמפּן קעגן געמײַנקײט און אפּ אַ נײַעם אויפֿן, אפּ אַ רעוואָלוציע־אַנערן בויען די פֿאַמיליע.

און אויב פֿאווקע האָט אַ טאָעס געהאַט אין זײַנע סימפּאַטיעס צו אַ מיידל, וואָס האָט נאָך ניט צעריסן די פעדעז פֿון קרויוועשאַפט, וועלכע פֿאַרבינדן זי מיט אַ נײַט־פּראָלעטאַרישער סוויווע, איז, ניט געקוקט אפּ דער גאַנצער לײַדנשאַפט פֿון זײַן געפֿיל, האָט עס פֿאווקע ארויסגעריסן פֿון האַרצן און זיב אינגאַנצן אָפּגעגעבן דעם קאַמפּ פֿאַרן סאָציאַליזם.

ניט די שטערבלעכע ווונדן אין בלוטיקן שלאַכט, ניט די שווערע קראַנקײט, וואָס דראָט דעם לעבן זײַנעם, האָבן קאַרטשאַגניען ניט צע־בראַכן. ניט שוײַנענדיק די קויעס זײַנע, ווי נאָר ער שטעלט זיב אפּ די פּיס, שליסט ער זיב ווידער אײַן אין ברויזנדן לעבן, טראָגט העלדיש איבער די אומגעהויערע שוועריקײַטן פֿון די ערשטע יאָרן פֿונעם אופֿשטעלונג־פּע־ריאָד און בירגערקריג, פֿונעם קאַמפּ מיט באַנדיטיוזם, סאַבאַטאַזש, שעדיקערייַ, און, ווי אַ טיטאַן, טראָגט ער די גרעסטע אַרבעט־אַנלאָדונג אפּ פֿאַרשײַדענע באַצירקן פֿון דער פּאָלק־ווירטשאַפט, ווױהינ עס האָט אים געוואָרפֿן די פֿאַרטיי און דער קאָמיוג. אומעטום, וווּ ער האָט נאָר באַגעגנט, האָט ער אופֿגע־דעקט און דעמאַסקירט די אָפענע און באַהאַלטענע סאָנאַם, אומדערמילעכ געקעמפט קעגן דעם מענשעוויזם און טראָציקיזם אין דער פֿאַרטיי און קאָמיוג, קעגן אַלע אָפּנויגן—פֿאַר דער לענינישער גענעראַלער פֿאַרטיי־לײַנע.

פאוועל קארטשאגין שטויסט זיך אָן אפ א ניט-פילבארער באציונג צו אי.מ. ווי גערעכט עס איז געווען דער כ' לענין, וואָס האָט גערופֿן צום קאמפ קעגן קולטור־לאַזיקייט, ביוראָקראַטיזם! און איצט ווערן שוין אזעלכע ביישפּילן פֿון ביוראָקראַטיזם אלץ ווייניקער און ווייניקער. ווי גערעכט עס איז דער כ' סטאַלין, וואָס האָט געוואָרפֿן דעם רופֿ וועגן אומפּערקאמקייט צו מענטשן, וויל "פֿון אלע ווערטפֿולע קאפיטאַלן, וועלכע זיינען פֿאַראַן אפֿ דער וועלט, איז דער סאַמע ווערטפֿולער און דער סאַמע אַנטשיידענער—דאָס זיינען מענטשן, קאַרענ". וועגן דעם זאָגט איידעס דער מעכטיקער אופֿבלי פֿון קולטור, דער געבורט פֿון גרויסע טאַלאַנטן, דער וווקס פֿון סאָוועטישע שריי-בער, פֿון מענטשן פֿון וויסנשאַפט און קונסט, וועלכע האָבן אין אונדזער בליענדיקן לאַנד אלע מעגלעכקייטן צו אַנטוויקלען זייערע פּייקייטן. די מעדיצין איז נאָך הילפֿלאַז צו אופֿשטעלן נ. אַסטראָווסקיס געזונט. אָבער פֿון די רייען איז ער ניט אַרויסגעפֿאַרן. העלדיש באַזיגט ער די קראַנקייט, לעבט, שאַפט און וועט נאָך לאַנג שאַפֿן צום נוצן פֿון סאָציאַליזם. ניי קאַרלי אַסטראָווסקי האָט אַריינגעשריבן אין דער געשיכטע פֿונעם אָרדענ-טרעגרישן קאַמיוג ניט ווייניק העלדנטאַטן, דרייסקייט און העראַזשקייט. פֿאַר זיינע שלאַכט-פֿאַרדינסטן, פֿאַר זייַן טאַלאַנטפֿול ווערק, לייטעראַרישער שאַפֿונג, וואָס מיט איר שאַרפֿן געווער זעצט ער פֿאַר צו קעמפֿן פֿאַר דער אויסבויונג פֿון אַ קלאַסנלאַזער סאָציאַליסטישער געזעלשאַפט, האָט די פֿאַרטיי און די אַרבעטער-פּויערישע רעגירונג באַלוינט אי.מ. מיט דער העכסטער באַ-לוינונג—מיט אַ לענין-אָרדען.

אונדזער רומפֿולער קאַמיוג, פֿונוואַנען עס שטאַמט אַסטראָווסקי, דער-צייט טויזנטער, צענדליקער טויזנטער, מיליאָנען מענטשן, וועלכע באַלעבן מיטן בלוט פֿון זייער האַרצן די אַנטוויקלונג און דעם אופֿבלי פֿון די פֿראַך-דוציר-קויכעס פֿון אונדזער לאַנד, קעמפֿן און וועלן דערלעבן ביזן פֿול-שטענדיקן זיג פֿון דער זאַך פֿון לענין-סטאַלינס פֿאַרטיי אין גאַר דער וועלט.

ג. אי. פּעטראָווסקי.

ערשטער טײל

— ווער עס איז פונ אייך פאר יאָנטעווען געקומען צו מיר אהיים ענטפערן
אפ די לעקציעס—שטייט אופ!
א פעטער מענטש, אן אָפגעלאָזענער, אינ א ריאסע, מיט א שווערן ציי-
לעם אפן האַלדז, האָט דראָענדיק א קוק געטאָן אפ די שילער.
די קליינע בייזע אויגעלעכ האָבן דורכגעשטאָכן אלע זעקס שילער, וואָס
האָבן זיך אופגעהויבן פונ די פארטעס, פיר יינגלעך און צוויי מיידלעך.
זיי האָבן מיט מוירע געקוקט אפ אימ.
— איר, זיצט, האָט דער פאָפ א מאכ געטאָן מיט דער האנט צו די
מיידלעך.
יענע האָבן זיך שנעל אוועקגעזעצט און לייכט אָפגעזיפצט.
דעם פאָפ וואסיליס אויגן האָבן זיך איינגעזעסן אינ די פיר פינגערלעך.
— קומט נאָר אהער, לייבניקע!
דער פאָפ וואסילי האָט זיך אופגעהויבן, אָפגערוקט דעם שטול און איז
צוגעגאנגען הארט צו די קינדער, וואָס האָבן זיך צונויפגעטוליעט אינ אייב
קופקע.
— ווער רויכערט עס דאָ פונ אייך, אויסוויורפן?
אפ דער דאָזיקער פראגע האָבן אלע פיר געענטפערט שטילערהייט:
— מיר רויכערן ניט, פאָטערל.
דעם פאָפס געזיכט איז געוואָרן צונטער-רויט.
— איר רויכערט ניט, גאסני-יונגען? און ווער האָט עס די מאכאָרקע איב
דעם טייג אריינגעשאַטן? איר רויכערט ניט? אָט וועלן מיר טאקע באלד א
קוק טאָן! קערט אויס די קעשענעס. נו, גיכער! איך זאָג דאָס אייך עפעס!
נו, קערט אויס!
דריי האָבן אָנגעהויבן ארויסלייגן אלע פונ די קעשענעס אפן טיש.
דער פאָפ האָט בא זיי דורכגעקוקט אופמערקזאם די נעט, געזוכט שפורן
פונ טאבעק, אָבער ער האָט גאָרנישט ניט געפונען און זיך גענומען צום
פערטן, א יונג מיט שווארצע אויגן, אינ א גרוי העמלדל און אינ בלויע
הויזן מיט לאטעס אפ די קני.

— און וואָס שטייטו, ווי א לייענער גוילעמ?
דער, וואָס מיט די שוואַרצע אויגן, האָט געקוקט מיט פארטייעטער סינע
און דומפ געענטפערט:

— בא מיר זינען ניטאָ קיינ קעשענעס, — ער האָט א גלעט געטאָגן מיט
די הענט איבער זי פארנייטע נעט.

— א-א-א! ניטאָ קיינ קעשענעס! מיינסט טאקע, אז איך ווייס ניט,
ווער עס האָט געקענט אָפּטאָגן אזא שטיקל ארבעט, פאטערן מיר דעם טייג!
דו מיינסט, אז דו וועסט נאָך איצט אויך בלייבן אין שול? ניין, טייערער,
דאָס וועט דיר ניט אראָפּגיין גלאט. יענעם מאָל האָט זיך נאָך דיין מאמע
איינגעבעטן, מע זאָל דיך איבערלאָזן, אָבער איצט איז שוין אן עק. מאַרש
פון קלאס! — ער האָט אים שטארק א נעם געטאָגן פארן אויער, ארויסגעשלינגן
דערט אין קאָרידאָר און פארמאכט נאָך אים די טיר.

דער קלאס איז אנווייגן געוואָרן, האָט זיך איינגענורעט. קיינער האָט
ניט פארשטאנען, פארוואָס מע האָט קאָרטשאַגניען ארויסגעטריבן פון שול.
בלויז סעריאָזשקע ברוזשאַק, פאווקעס, כאווער און פריינט, האָט געזען, ווי
פאווקע האָט דאָרטן אין קיך אריינגעשאַטן אין דעם פּאָפּס פייסעכדיקן טייג
א הויפּן מאכאָרקע, דאָרטן, אין קיך, ווועט האָבן אפּן פּאָפּ געווארט די
זעקס אָפּשטייענדיקע שילדער. זיי איז שוין אויסגעקומען ענטפערן אפּ די
לימודים באַם פּאָפּ אינדערהיים.

דער ארויסגעטריבענער פאווקע האָט זיך צוגעזעצט אפּן נידעריקסטן
טרעפּל פונעם גאנעק. ער האָט געטראכט חעגן דעם, וויאזוי זאָל ער קר
מען אהיים און וואָס זאָל ער זאָגן דער מאמען, דער זאָרגעוודיקער מאמען,
וואָס ארבעט פון אינדערפרי ביז שפעט אין דער נאכט אלס קעכנ בא אן
אקציונעם אינספעקטער.

פאווקען האָבן געשטיקט די טרערן.

„נו, וואָס זאָל איך איצטער טאָגן? אָבער אלץ צוליב דעם פארשאַלטענעם
פּאָפּ, צו וואָסער שוואַרציאַר האָב איך עס אים געדארפט אריינשיטן די
מאכאָרקע? סעריאָזשקע האָט מיך אָנגערעדט. „לאָמיר, זאָגט ער, אריינשיטן
דער דאָזיקער מיטער בריע“. האָבן מיר גענומען און אריינגעשאַטן. סער-
יאָזשקען איז אדורך גלאט, אָבער מיך וועט מען געוויס דורכיאָגן.“

שוין לאנג ווי עס האָט זיך אָנגעהויבן די סינע צו דעם פּאָטער. ווא-
סילי. איינמאָל האָט זיך פאווקע צעהארגעט מיט מישקע לעווטשוק, און מע
האָט אים איבערגעלאָזן „אָן מיטיק“. קעדיי ער זאָל ניט איבערקערן די
וועלט אין ליידיקן קלאס, האָט דער לערער אריינגעפירט דעם וונגאטש צו
די עלטערע אין צווייטן קלאס. פאווקע האָט זיך אוועקגעזעצט אפּ דער
הינטערשטער פארטע.

דער לערער, א דארינקער, איז א שוואַרץ פירזשאַקל, האָט דערציילט
וועגן דער ער, וועגן די פלאנעטעס. פאווקע האָט געהערט און אוש גע-

עפנט דאָס מיל' פון פארווונדערונג, וואָס די ערד עקזיסטירט שוין היפּשע מיליאָנען יאָרן און וואָס די שטערן-אויכ, אשטייגער, אזוי ווי די ערד. ער איז אפּ אזויפיל געווען איבעראשט פון דעם, וואָס ער האָט געהערט, אז אימ האָט זיך אפּילע פארוואָרט אופשטייג און זאָגן דעם לערער: „איך זאָגן באַזשי שטייט אנדערש געשריבן.“ אָבער ער האָט מוירע געהאט, ער זאָל עפעס ניט כאפּן דערפאר.

אפּ זאָגן באַזשי פלעגט דער פּאָפּ שטענדיק שטעלן פארוקען א פינפּ. אלע טראַפּארן, דעם נייעם און אלטן טעסטאמענט האָט פארוקע געוויסט אפּ קלאַר; ער האָט פעסט געוויסט, וואָס האָט גאָט איך וואָס פאר א טאָג באַ שאפּן. פארוקע האָט באשלאָסן דערגיין די זאך באמ פּאָפּ וואסילי. אפּ דער ערשטער לעקציע טאקע, ווי נאָר דער פּאָפּ האָט זיך אריינגעזעצט איך שטול, האָט פארוקע אופגעהויבן די האנט און, אז ער האָט באקומען די דערלויבע-ניש צו ריידן, איז ער אופגעשטאנען.

— פּאָטערל, פארוואָס זאָגט דער לערער איך עלטערן קלאַס, אז די ערד שטייט שוין פון מיליאָנען יאָרן, און ניט ווי עס שטייט געשריבן איך זאָגן באַזשי—פינפּ טויז... נאָר ער איז באלד געבליבן געפּלעפט פון דעם פּאָטער וואסיליס קוויטשעדיקן געשריי:

— וואָס האָסטו געזאָגט, אויסוורפּ? אָט אזוי לערנסטו עס גאָטס וואָרט! פארוקע האָט נאָך ניט באוויזן א פיפּס צו טאָן, ווי דער פּאָפּ האָט איך אָנועכאפט פאר ביידע אויערן און גענומען זעצן מיטן קאָפּ אָן דער וואנט. איך א ווילע ארום האָט מען איך, א צעשלאָגענעם און דערשראָקענעם, ארויסגעשליידערט איך קאָרידאָר.

פארוקע האָט באקומען דעם עמעסן כוילעק פון דער מאמען. אפּמאָרגן איז זי אוועק איך שול און האָט איינגעבעטן דעם פּאָטער וואסילי, ער זאָל צונעמען איר זון אפּ צוריק. פון דעמלט אָן האָט פארוקע פּיינט געקראָגן דעם פּאָפּ טאכלעס סינע. פּיינט געקראָגן און מוירע געהאט פאר איך. קיינעם האָט ער ניט מויכל געווען די קליינע באליידיקונגען; ער האָט אויך ניט געקענט מויכל זיין דעם פּאָפּ די ניש-פארדינטע שמיצ, ער איז געוואָרן פארביטערט און זיך פארטיילעט.

נאָך אסאך קליינע אוולעס האָט דאָס יינגל איבערגעטראָגן פון דעם פּאָפּ וואסילי. דער פּאָפּ פלעגט איך ארויסטרייבן אפּ יענער זייט טיר. וואָפּן ווייזן נאָכאנאנד געשטעלט איך איך ווינקל פאר קלייניקייטן און קיינמאָל ניט אויסגעפרעגט באַ איך די לעקציעס, און דערפאר איך איך אויסגעקומען פאר פייסעך גיין צוזאמען מיט די אָפּגעשטאנענע צום פּאָפּ אהיימ אָפּגעבן די לימודים. דאָרטן, איך קיך, האָט עס פארוקע אריינגעשטאָטן מאכאָרקע איך דעם פייסעכדיקן טייג.

קיינער האָט ניט געזען, און פונדעסטוועגן האָט דער פּאָפּ זיך באלד דערוויסט, וועמעס שטיקל ארבעט דאָס איז.

... די לעקציע האָט זיך געענדיקט. די קינדער האָבן זיך אַ שאַט אַרויס געטאַן אפּן הויפּ און אַרומגעשטעלט זיך אַרומ פּאַווקען. ער האָט כּמורנע געשווינגן. סעריאָזשקע ברוזשאַק איז פּונ קלאַס ניט אַרויס. ער האָט געפּילט, אַז אַויך ער איז שולדיק, נאָר העלפּן דעם כּאַווער האָט ער מיט גאַרנישט זיט געקענט.

אינ אָפּענעם פּענצטער פּונ לערער-צימער האָט זיך אַרויסגערוקט דער קאַפּ פּונעם שול-פּאַרוואַלטער יעפּרעם וואַסיליעוויטש, פּונ זיינ די קנ באַס האָט פּאַווקע אַפּגעציטערט.

— שיקט מיר גלייך אַריין קאַרטשאַגינענא!— האָט ער אַויסגעשרייען.
און פּאַווקע איז מיט האַרצקלאַפּעניש אַוועק אינ לערער-צימער.

*

דער באַלעבאַס פּונעם וואַקזאַל-בוּפּעט, אַן עלטערער, אַ בלייכער, מיט פּאַרבּלעזע, אָפּגעקראַכענע אַויגן, האָט געכאַפּט אַ קוק אַפּ פּאַווקען, וואָס איז געשטאַנען אָנאַווייט.

— וויפּל איז ער אַלט?

— צוועלפּ, האָט געענטפּערט די מאַמע.

— מיילע, זאָל ער בלייבן. די באַדינגונגען זיינען: אַכט רובּל אַ כּוידעש מיט עסן אינ די אַרבעט-טעג. אַ מעסלעס אַרבעטן, אַ מעסלעס אינדערהיים, און ניט גאַנווענען.

— וואָס רעדט איר! וואָס רעדט איר! גאַנווענען וועט ער ניט, איך בין אַייך אַרעו. האָט אַ דערשראָקענע געזאָגט די מאַמע.

— נו, זאָל ער שוין היינט צוטערעטן צו דער אַרבעט, האָט דער באַלעבאַס געהייסן, און אַ קער טוענדיק זיך צו דער פּאַרקויפּערן, וואָס איז געשטאַ- גען לעבן אים באַם טאַמבאַנק, האָט ער געזאָגט: זינע, פיר אָפּ דאָס יינגל אינ געשיר-שטוב. זאָג פּראַטינקען, זי זאָל אים געבן אַרבעט אָנשטאַט גרישקען. די פּאַרקויפּערן האָט אַ וואָרפּ געטאַן דעם מעסער, מיט וועלכּן זי האָט געשיטן שינקע, אַ מאַכ געטאַן צו פּאַווקען מיטן קאַפּ און איז אַוועק דורכּן זאַל צו דער זייטיקער טיר, וואָס האָט געפּירט אים דער געשיר-שטוב. פּאַווקע איז אַוועק גאַנגן איר. די מאַמע איז פּאַרשמייט נאָכגעגאַנגען און גע- שעפּטשעט צו אים אינ אַילעניש:

— דו פּאַוולושע, סטאַרע זיך, זע, אַז דו זאָלסט ניט דורכּפאַלן.

און באַנלייטנדיק דעם זון מיט אַ טרויעריקן בליק, איז זי אַוועק צום אַרויסגאַנג.

אינ דער געשיר-שטוב איז די אַרבעט געגאַנגען אים פּוילן ברענ: אַ באַרג טעלער, גאַפּלען, מעסערס אפּן טיש, און עטלעכע פּרויען האָבן זיי איבער- געווישט מיט די האַנטעכער, וואָס זיינען באַ זיי געווען אַריבערגעוואָרפּן אַ- בער די אַקסלען.

א געלער יינגל מיט צעפודלטע, ניט געקאמטע האָר, עטוואָס אַן עלטערער
סאַר פּאַווקען, האָט זיך געייסעקט אַרום צוויי גרויסע סאַמאָואַרן.
די געשיר־שטוב איז פול געווען מיט דאַמפ פון א גרויסן קעסל הייסע
וואסער, אינ וועלכן מע האָט געוואשן דאָס געזעס, און פּאַווקע האָט אינ
דער ערשטער רעגע ניט געקענט ארויסזען די פענעמער פון די אַרבעטנדיקע
פרויען. ער איז געשטאַנען אינמיטן געשיר־שטוב, ניט וויסנדיק, וואָס ער
האָט צו טאָן און ווהינ זיך אהינצוטאָן.

די פּאַרקויפערן זינען איז צוגעגאַנגען צו איינער פון די פּרויען, וואָס
האָבן געוואשן דאָס געפעס, אָנגענומען זי פאַרן אַקסל און געזאָגט:
— אָט האָט איר אייך, פּראָסינקע, א נייַעם יינגל, אָנשטאַט גרישקען. דו
זאָג אים, וואָס ער האָט צו טאָן.

זי האָט זיך א קער געטאָן צו פּאַווקען, אָנגעוויזן אים אפּ דער פּרוי,
וואָס זי האָט נאָרוואָס אָנגערופן פּראָסינקע, און געזאָגט:

— זי איז דאָ די עלטסטע. וואָס זי וועט זאָגן, דאָס זאָלסטו טאָן. זינע
האָט זיך אויסגעקערעוועט און איז אַוועק אינ בופעט.

— גוט, האָט שטייל געזעטפערט פּאַווקע און פּרעגנדיק געקוקט אפּ
פּראָסיען, וואָס איז געשטאַנען פאַר אים. יענע האָט, ווישנדיק דעם שווייס
פון שטערן, געקוקט אפּ אים פון אויבן אַראָפּ, ווי זי וואָלט אָפּגעשאצט זיין
ווערט, און פּאַרקאַטשענדיק דעם אַראָפּגעפאַלענעם אַרבל, האָט זי א זאָג
געטאָן מיט א ווונדערלעך־אָנגענעמער האַרציקער שטימ:

— דיין אַרבעט, ליבינקער, איז א גאַנצ פּאַשעטע: אָט דעם דאָזיקן קעסל
וועסטו אָנוואַרעמען, הייסט עס, אַלע אינדערפרי, עס זאָל אינ אים זיין
שטענדיק געזאָדענע וואסער, האַלצ, פאַרשטייט זיך, זאָלסטו אָנהאַקן, ווידער
אָט די דאָזיקע סאַמאָואַרן שטעלן איז אויך דיין אַרבעט. ווידער, און מע וועט
דאַרפן, וועסטו שייַערן די מעסער און גאַפּלען און די עמערס שמוצ אַרויס־
טראָגן. אַרבעט וועט דיר קלעקן, ליבינקער, וועסט גאַנצ גוט שוויצן, האָט
זי געזאָגט אפּ איר קאָסטראָמער זיאלעקט. פון דעם דאָזיקן אַרט רייַדן, פון
איר ראָזעוון פּאָנעם און פּונעם פאַריסענעם נעזל איז פּאַווקען עפעס גע־
וואָרן פּריילעך.

„די דאָזיקע מומינקע איז, ווייזט אויס, גאָר נישקאַשעדיק“, האָט ער בא
זיך באשטימט. ער איז געוואָרן דרייַסטער און זיך געווענדט צו פּראָסיען:
— און וואָס זאָל איך איצטער טאָן, מומינקע?

ער האָט א זאָג געטאָן און זיך באלד פאַרהאַקט. א הילכיקער געלעכטער
פון די פּרויען, וואָס האָבן געאַרבעט אינ דער געשיר־שטוב, האָט פאַרהילכט
זינע לעצטע ווערטער.

— כאַכ־כאַ... פּראָסינקע האָט שוין אפּילע זיך אויסגעפונען א פלי־

מעניק...

— כאַכ־כאַ! האָט מער פון אַלעמען געלאַכט פּראָסיע אליין.

צוליבן דאמפ האָט פאָוקע נישט ארויסגעזען איר געזיכט, פראַסיע איז סאכאקל אלט געווען אכצן יאָר.

שוין אינגאנצן א פארלאָרענער, האָט ער זיך א קער געטאָן צום יינגל און געפרעגט:

— וואָס האָב איך איצטער צו טאָן?

דאָס יינגל האָט אָבער פון דער פראגע זיך בלוזן אויסגעלאכט:

— דו פרעג בא דער מומענט, זי וועט דיר שוין אלץ אָפדרוקן, איך בין דאָ נאָר צייטווייליק. — ער האָט זיך אויסגעקערעוועט און איז ארויסגעשפרונגן גען אין דער טיר, וואָס האָט געפירט אין קיך אריין.

— קום אהער, העלפ אויסווישן די גאָפלען, — האָט פאָוקע דערהערט די שטימ פון איינער אן ארבעטערן, שוין נישט קיין יונגער געשיר-ווע-שערן.

— וואָס הירושעט איר? וואָס האָט דאָ אוינס דאָס יינגל געזאָגט? נא, נעם, — זי האָט פאָוקען דערלאנגט א האנטעך, — נעם איינע עק אין די ציי-נער, און דעם צווייטן צי אָן אפן קאנט. נא דיר א גאָפל און וויש אימ אויס די ציינדעלעך, אהער-אהינ, אוי, אז עס זאָל אפילע קיין שפרענקעלע נישט בלייבן. בא אונדז קוקט מען אפ די זאכן שטרענג. די באלעבאטימ קוקן איבער די גאָפלען, און אויב זיי וועלן באמערקן שמוץ, איז די עמעסע קלאָג. די באלעבאָסטע וועט איינס און צוויי נעמען און ארויסטרייבן.

— וואָס הייסט די באלעבאָסטע? — האָט פאָוקע נישט פארשטאנען. — איינער באלעבאָס איז דאָך דער, וואָס האָט מיך צוגענומען.

די געשיר-וועשערן האָט זיך פאנאנדערגעלאכט.

— אונדזער באלעבאָס, זונעלע, איז נאָר א מיין מעבל-שטיק, א ווייכע פערינע. די באלעבאָסטע טראָגט דאָ די הויזן. זי איז היינט נישטאָ. אז דו וועסט דאָ ארבעטן, וועסטו זען.

די טיר איז געשיר-שטוב האָט זיך געעפנט, און עס זיינען אריין דריי אָפציאָנטן מיט הרודעס שמוציקע געפעס אין די הענט. איינער פון זיי, א ברייטפלייציקער, מיט קאָסע אויגן און מיט א פירקאנטיק פאָנעם, האָט א זאָג געטאָן:

— רירט זיך אביסל גיכער, באלד קומט אָן דער צוועלפאויגערדיקער, און איר פאָרקעט זיך דאָ.

ער האָט א קוק געטאָן אפ פאָוקען:

— און דער ווער איז?

— דאָס איז א נייער כעוורעמאן, — האָט פראַסיע געענטפערט.

— א, א נייער, — האָט ער געזאָגט, — איז אָט האָסטו דיר. — זיינן שווערע האנט האָט זיך אראָפגעלאָזן אפ פאָוקעס אקסל און אימ א שטויס געטאָן צו די סאמאָווארן, — זיי דארפן בא דיר שטענדיק זיינן פארטיק, און דו טו א קוק, איינער האָט זיך אויסגעלאָשן, און דער צווייטער קוימ וואָס ער

עטעמט. הינט וועט עס דיר אראפגיין גלאט, אָבער אויב דאָס וועט זיך
איבערכאזערן אויב מאָרגן, וועסטו כאפן אין באק. פארשטאנען?
ניט אויסריינדיק קיין וואָרט, האָט זיך פארוקע א נעמ געטאָן צו די
סאמאָווארן.

אזוי האָט זיך אָנגעהויבן פארוקעס האָרעפאשנער לעבן. קיינמאָל האָט
זיך פארוקע אזוי ניט געסטארעט, ווי איך זיין ערשטן ארבעט־טאָג. ער האָט
פארשטאנען: דאָ איז ניט אינדערהיים, וווּ מע קען ניט פאָלגן דער מאמע.
דער, וואָס מיט די קאָסע אויגן, האָט געזאָגט קלאָר און דיטלעכ, אז אויב
ער וועט ניט פאָלגן, איז באלד אין באק אריין.

עס האָבן גענומען פלענען פונקען פון די גראָב־בייביקע פירעמעריקע סאָ-
מאָווארן, ווען פארוקע האָט אראָפגעשליפעט א שטיינל פון פוס, אָנגעטאָן
אימ אפן קוימען פון סאמאָוואר און גענומען בלעזן.

ער האָט געכאפט די עמעס מיט שמוץ און געלאָפן צום אָפּווס־גרוב.
ער האָט אונטערגעלייגט האָלצ אונטערן קעסל וואסער, געטריקנט אפ די
זידנדיקע סאמאָווארן די נאסע האנטעכער, געטאָן אלץ, וואָס מע האָט אימ
געהייבן.

שפעט אינגאָונט איז דער פארמאטערטער פארוקע אוועק אונטן אין קיך.
די בייאָרנטע געפעס־וועסערן אַניסיע האָט א קוק געטאָן אפ דער טיר,
וואָס האָט הינטער זיך באהאלטן פארוקע, און געזאָגט:

— דאָס יאמל איז עפעס ניט נא זיך: ווארפט זיך ווי א מעשווגענער.
אפאָנעם, אז ניט פון נאכעס האָט מען אימ געשיקט ארבעטן.
— יע, א יאט א פלינקער, — האָט פראָסיע געזאָגט, — אזא דארף מען ניט
אונטערייאָגן.

— ער וועט זיך גיב אָנלויפן, — האָט דערווידערט לושע, — די ערשטע צייט
סטארען זיך אלע...

זיבן אזיגער אינדערפוי, א פארמאטערטער פון דער שלאָפ־מלאָזער נאכט
און פונעם קעסיידערדיקן ארומלויפן, האָט פארוקע איבערגעגעבן די קאָכ־
קע סאמאָווארן זיין סמענע— א דיקפענעמדיקן יינגל מיט כוזפעדיקע אוי-
געלעכ.

פעסטגעשטעלט, אז אלץ איז איך אָרדענונג און אז די סאמאָווארן זידן,
האָט דאָס יאמל פארוקט די הענט אין די קעשענעס, א שפּץ געטאָן פון
צווישן די ציינער און מיט אן אָנשטעל פון פאראכטונג פון אויבן אראָפּ
א קוק געטאָן מיט די עטוואָס ווייסלעכע אויגן און פארוקע. ער האָט א זאָג
געטאָן מיט א טאָג, וואָס דערלאָזט ניט קיינשום דערווידערונג:

— עכ, דו קאפּעליוש! מאָרגן קומסטו זעקס אזיגער אפ דער
סמענע.

— פארוואָס עפעס זעקס? — האָט פארוקע געפרעגט. — מע בייט זיך דאָך
אומ זיבן.

— זאָל זיך יענער בײַטן, ווער עס בײַט זיך, און דו קומ זעקסט. און אויב דו וועסט אסאך בילדן, וועסטו באלד כאפן א טונק אינ פאָרטעט אריין. וואָס זאָגסטו צו אים? א שטיק גאַרנישט, נאָרוואָס אָנגעקומענ—און פראוועט שוין קוראזש.

די געשיר-וועשערנס, וואָס האָבן איבערגעגעבן די דעזשורסטווע די נײַ-געקומענע, האָבן טשיקאווע נאָכגעשפירט דעם שמועס פון די צוויי ינגלעך. דער פרעכער טאָן און די כוצפּעדיקע אופירונג פון דעם יאטל האָט פארו-קען אופגעבראכט. ער האָט זיך צוגערוקט אפ א טראָט צו זײַן סמענע און האָט זיך צוגעגרייט פארפאַרן דעם יאטל דעם גאַר פּײַנעם קנאק. אָבער די מוירע צו ווערן דורכגעיאָגט שוין אינ דעם ערשטן טאָג פון דער ארבעט האָט אים אָפּגעהאלטן. אינגאנצן א פארפּינצטערטער, האָט ער געזאָגט: — כאפ ניט אזוי, שפּרינג ניט, וועסט זיך אָפּברײַען. מאָרגן וועל איך קומען זיבן, און שלאָגן זיך קען איך ניט ערגער פאר דיר; אויב דו וועסט וועלן אויספרובירן—איז ביטע.

דער קעגנער איז אָפּגעטראָטן אפ א טראָט צום קעסל און האָט פארכי-דעשט געקוקט אפ דעם צעפּודלטן פארוקען: אזא קאטעגאָרישן ווידערשטאנר האָט ער ניט דערווארט און האָט זיך אביסל פארלאָרן. — נו, מײַלע, מירן זען, האָט ער ארויסגעמורמלט. פארוקע איז ארויס פון וואָקואל צוזאמען מיט די פרויען און האָט זיך אפגיכ געלאָזן אהיים.

דער ערשטער טאָג איז אדורך קעשורע, און פארוקע האָט געשפּרייזט אהיים מיטן געפּיל פון א מענטשן, וואָס האָט ערלעכ פארדינט זײַן אָפרו. איצטער ארבעט ער שוין אויך, איצט קען אים שוין קיינער ניט זאָגן, אז ער איז א קעסט-קינד.

די פרימאָרגנדיקע זון האָט זיך פּויל אָפּגעהויבן פון הינטער דעם ריי-זיקן ביינען פון זעג-מײַל. באלד וועט זיך שוין פארוקעס שטיבל באווייזן, אָט דאָ, באלד נאָך לעשטשינסקעס הויפּ.

„די מאמע שלאָפּט מיסטאָמע ניט, און איך קער זיך אומ פון דער אר-בעט, האָט פארוקע געטראכט און איז פּײַפּנדיק עפעס אוועק שנעלער. עס האָט זיך באקומען גאַרניט אזוי שלעכט, וואָס מע האָט מיך פון שול ארויס-געוואָרפּן. אלצײַט וואָלט דער פארשאַלטענער פאָפּ ניט געלאָזט לעבן, און איצטער שפּײַ איך אפ אים, האָט פארוקע געטראכט. צוקומענדיק צום שניב, און עפענענדיק דאָס פּערטל, האָט ער זיך דערמאָנט: „יענעס, דעם ווייסינקן, וועל איך אומבאדינגט צעפראסקען דעם פּאַנעם, אומבאדינגט.“

די מאמע האָט זיך אפן הויפּ געפּאַרעט ארום סאמאָואר. זי האָט דער-זען דעם זון און א צעטראַגענע געפרעגט:

— נו, ווי?

— גוט, האָט פארוקע געענטפּערט.

די מאמע האָט אים וועגן עפעס געוואָלט, וואָרענען. ער האָט פארשטא-
נען, — אין דעם אָפּגענועם פענצטער פונעם צימער האָט זיך געזען די ברייטע
פלייצע פון זײַן ברודער ארטיאָם.

— וואָס, ארטיאָם איז געקומען צו פאָרן? — האָט ער אפרעג געטאָן פאר-
לאָרענערהייט.

— נעכטן איז ער געקומען צו פאָרן און וועט זיך אָפּשטעלן דאָ. ער
וועט ארבעטן אין דעפּאָ.

פאווקע האָט ניט גאָר זיכער געעפנט די טיר אין שטוב אריין.
די ריווקע פיגור, וואָס איז געזעסן באַם טיש מיטן רוקן צו אים, האָט
זיך אומגעקערט, און אפּ פאווקען האָבן פון אונטער געדיכטע שוואַרצע ברע-
מען א קוק געטאָן דעם ברודערס שטרענגע אויגן.

— א, דער מאַכאַרעטשניק איז געקומען? נו, וואָס מאַכסטו?
דער שמועס מיטן געקומענעם ברודער האָט אויסגעזען צו זײַן ניט קײַן
באַזונדערס אָנגענועמער.

„ארטיאָם ווייס שוין פון אלץ, — האָט פאווקע א טראַכט געטאָן. — ארטיאָם
קען נאָך אויסזידלען, ער קען אויך אריינלייגן עטלעכע קלעפּ.“
פאוויק האָט זיך אביסל געשראָקן פאר ארטיאָמען.

אַבער ארטיאָם האָט, ווייזט אויס, ניט געטראַכט צו שלאָגן זיך. ער איז
געזעסן אפּן בענקל, אָנגעשפּאַרט מיט די עלנבויגנס אָן טיש, און האָט גע-
קוקט אפּ פאווקען מיט א שטארן בליק — עפעס אזוי ווי פון אויבן אראָפּ
אַדער עפעס אזוי ווי מיט פאראַכטונג.

— זאָגסטו, אז דעם אוניווערסיטעט האָסטו שוין געענדיקט, אלע ווייסן-
שאַפטן דורכגעגאנגען און איצט האָסטו זיך גענומען פאר די עמערס שמוץ? —
האָט ארטיאָם געזאָגט.

פאווקע האָט איינגעשפּאַרט די אויגן אין א צעשפּאַלטענער ברעט פון דיל
און אופּמערקזאם באַטראַכט דאָס ארויסגעשפרונגענע קעפל פון א שוועק.
ארטיאָם האָט זיך אופּגעהויבן פון טיש און איז אוועק אין קיך.

„מ'וועט שוין אָפּקומען, ווייזט אויס, אָן א קאָמפּרעס“, האָט פאווקע
פארליכטערט אָפּגעזיפּט.

בייסן טיי טרינקען האָט ארטיאָם רויק אויסגעפרעגט פאווקען וועגן דעם,
וואָס עס איז פאָרגעקומען אין קלאַס.

פאווקע האָט דערציילט אלץ.

— וואָס וועט פון דיר ווייטער זײַן, וויבאלד דו וואַקסט אזא גאסן-
יונג? — האָט טרויעריק געזאָגט די מאמע. — נו, וואָס זאָל מען טאָן מיט אים?
און אין וועמען איז ער דאָס געראַטן? גאָט מיינער, וויפּל צאָרעס איך האָב
זיך דאָס אָנגעליטן פונעם דאָזיקן יונגל! — האָט זי זיך געקלאָגט.

ארטיאָם האָט אָפּגערוקט פון זיך די ליידיקע שאָל און, ווענדנדיק זיך צו
פאווקען, האָט ער געזאָגט:

— נו, איז אָט, גוטער ברודער, וויבאלד עס האָט זיך שוין אזוי גע-
 מאכט, טאָ האַלט זיך איצטער ווי אַ מענטש. אפּ דער אַרבעט מאַך ניט קיין
 שטיק, נאָר טו אַלץ, וואָס מ'דאַרף; אויב מע וועט זיך פונ דאָרטן אויך
 אַרויסוואַרפן, וועל איך דיר אזוי אָנרײַבן, אז דו וועסט האָבן צו געדענקען.
 געמ זיך עס אַרײַן אין קאַפּ. גענוג צו מאַטערן די מאַמען. ווױניג דער
 שוואַרציאָר זאָל זיך ניט געבן אַ קער, איז אומעטומ אַ קלאָג, אומעטומ מאַכט
 ער עפעס אָן. אָבער איצט זאָל שוין געמען אַ סאַפּ. וועסט אָפּאַרבעטן אַ
 יאָר—וועל איך בעטן, מע זאָל זיך צונעמען פאַר אַ ייִנגל אין דעפּאָ, וואָ-
 רעם פונ די עמערוס שמוצ וועט קיין מענטש פונ דיר ניט אַרויסקומען.
 מע דאַרף זיך לערנען אַ מעלאַכע. איצטער ביסטו נאָך קליין, אָבער אין אַ
 יאָר אַרום וועל איך בעטן—עפּשער וועט מען זיך צוגעמען. איך קלייב זיך
 איבער אהער און וועל דאָ אַרבעטן. די מאַמע וועט מער ניט דינען.
 גענוג פאַר איר צו בייגן דעם הויקער פאַר יעדן אויסוואַרפן, אָבער דו זע,
 פּאַווקע, זײַ אַ מענטש.

ער האָט זיך אופּגעווינג אין זײַן גאַנצן דיזיקן וווקס, אָנגעטאַן דאָס
 רעקל, וואָס איז געהאַנגען אפּ ווענטל פונ שטול, און אַ זאָן געטאַן צו דער
 מוטער:

— איך דאַרף זיך דאָ אַרויסכאַפן צוליב און איניען אפּ אַ וויללע. ער
 האָט זיך אַינגעבויען באַם דורכגאַנג פונ טיר און איז אַרויס. שוין אין הויפּ,
 פאַרבייגענדיק דעם פענצטער, האָט ער געזאָגט:
 — כ'האַב דיר דאָרטן געבראַכט שטיחל און אַ מעסערל, די מאַמע וועט
 עס דיר אָפּגעבן.

*

דער וואַקאַל-בופעט איז געווען אָפּן נאָכאַנאַנד אַ קיילעכדיקן מעסלעס.
 דער איינבאַר-קנופּ האָט פאַרייניקט זעקס ליניעס. דער וואַקאַל איז
 שטענדיק געווען געפאַקט מיט מענטשן, און בלויז אפּ צוויי-דריי באַנאַכטיקע
 שאַען, אינעם איבערניס צווישן צוויי באַנען, פלעגט ער זיך באַרוינקן. דאָ
 אפּן וואַקאַל פלעגט זיך באַגעגענען און זיך צעפאַרן אין פאַרשיידענע זיטע
 הונדערטער עטאַלאַנען. פונ איין פּראָנט אפּן צווייטן. פונ דאָרטן—מיט צע-
 קאַליעטשעטע, צעקריפּלעטע מענטשן, און אַהינ—מיט שטראָמען נייע מענטשן
 אין גרויע, איינאַרטיקע שינעלען.

צוויי יאָר האָט זיך פּאַווקע אַרומגעדייט אפּ זײַן אַרבעט. די קיך און
 די געשיר-וועשערני-אַט דאָס איז אַלץ, וואָס ער האָט געזען פאַר די דאָ-
 זיקע צוויי יאָר. אין דער גרויסער קעלער-קיך איז געוואַנגען אַ פיבערהאַפּ-
 טע אַרבעט. עס האָבן געאַרבעט איבער צוואַנציק מענטשן. צען אָפּיציאַנטן
 זיינען אומגעלאָפּן פונ בופעט אין קיך. באַקומען האָט שוין פּאַווקע ניט אַכט,
 נאָר צען רובל. ער איז אויסגעוואַקסן פאַר די צוויי יאָר, קרעפטיקער גע-
 וואָרג. צאַרעס האָט ער פאַר דער דאָזיקער צײַט געהאַט אויסצושטיין גענוג.

האלב יאָר האָט ער זיך געוויאָנדלט אין קיך אלס קוכער-ינגל, נאָכדעם
זיידער ארויסגעפֿלויגן אין געשיר-וועשערני, עס האָט אים ארויסגעשליפֿן-
דערט דער אלמעכטיקער שעפ, אים איז נישט געפֿעלן געוואָרן דאָס האָנער-
דאָווע ינגל, וואָס קען נעמען איינס און צוויי און דערלאנגען מיט א מע-
סער פאר א פאטש. מע וואָלט אים שוין לאנג דורכגעיאָגט דערפאר פון דער
ארבעט, אָבער אים האָט געהאַלפֿן די אַרבעטשפּייקניש.

ארבעטן האָט פֿאווקע געקענט מער פון אלעמען, נישט ווערנדיק פארמא-
טערט.

ווען אין בופעט איז געווען פול, האָט ער זיך ארומגעיאָגט ווי א פאר-
טאמטער, מיט טאגן, שפרינגענדיק אראפ, איבער פיר-פינף פרעפלעך מיטא-
מאָל, אין קיך אריין און צוריק.

באנאכט, ווען אין ביידע בופעט-זאלן פלעגט ווערן שטילער דער גע-
דראנג, פלעגט זיך אונטן, אין די שפּייכלערס פון קיך, צונויפקלייבן די אַפּי-
ציאנטן. עס פלעגט זיך אָנהייבן א מעשווגענע אוארט-שפיל: אין אן, איינ
און צוואנציק" און א "ניינטל". פאווקע האָט נישט איינ מאָל געזען אסיגנא-
ציעס אפ די טישן. פאווקע איז נישט נישטפאָעל געוואָרן פון די גרויסע געל-
טער. ער האָט געוואוסט, אז יעדערער פון זיי באקומט אין א מעסלעס בא
דרעטיק-פערציק רובל טיי-געלט. צו קערבל, צו האלבע רובל-קלייבט מען
עס צונויפן. און נאָכדעם שיקערט מען און מע מאויקט זיך איג קאַרטן. פאו-
קע האָט אפ זיי געטראָגן א הארצ.

"מעיסע אויסווארפן! האָט ער געטראכט. אָט ארטיאָמ, דער בעסטער
סאַרט שליאַסער, און באקומט אכט און פערציק רובל, און איך-צען; זיי
אָבער שפארן אָן אין די קעשענעס אויפיל פאר איינ מעסלעס-און פאר
וואָס? פארן צוטראַגן און צונעמען. זיי האלטן אין איינ טרינקען און
שפילן אין קאַרטן".

פאווקע האָט זיי געהאלטן, פונקט אויחוי די באלעבאטימ, פאר פרעמדע,
פּינטלעכע. "זיי, די נישטיקנישטן, גייען דאָ ארום ווי לאקיינע, און די וויבער
מיט די זינדלעך לעבן אין די שטעט, ווי די גוירימ".

זיי פלעגן ברענגען צו פירן זייערער זינדלעך און גימנאזיסטישע קליידער.
זיי פלעגן אויך ברענגען די וויבער, צעשוומענע פון ווילטעק. "געלט האָבן
זיי אוואדע מערער ווי יענע הערן, וועלכע זיי באדינען", האָט פאווקע גע-
טראכט. ער איז אויך נישט נישטפאָעל געוואָרן פון דעם, וואָס פלעגט פאַרקור-
מען באנאכט אין די ווינקלעך פון קיך און אין די שפּייכלערס פון בופעט.
פאווקע האָט גוט געוואוסט, אז יעדע איינע געפֿעס-וועשערן און יעדע פאר-
קויפערן וועט זיך נישט לאנג האלטן בא דער ארבעט אין בופעט, אויב זי
וועט זיך נישט פארקויפן פאר עטלעכע רובל יעדערן, וואָס האָט דאָ מאכט
און קויכע.

פאווקע האָט אַרײַנגעקוקט אין דער סאַמע טיפּעניש פּונד לעבן, אפּ זײַן דעק, אין ברונעם אַרײַן, און מיט טוכלע שימל, מיט קױטיקער נאַסקײט האָט אַן אָטעם געטאַן אפּ אײַם, פּאווקען, וועלכער האָט געגאַרט אױף צו אַלץ, וואָס איז נײַ, אומבאַקאַנט.

אַרטיאָמען האָט זיך נײַט אַרײַנגעגעבן אַינאַרדענען דעם ברודער פּאַר אַ ייִנגל אין דעפּאַ: ייִנגער פּונד פּופּצן יאָר האָט מען נײַט אַנגענומען. פּאווקע האָט געוואַרט אפּן טאַג, ווען ער וועט אַרױסגיין פּונדאַנען, אײַם האָט געד צױגן צו דער גרויסער געמױערטער פּאַרױכערטער געבײַדע.

אָפּט איז ער געווען באַ אַרטיאָמען, געגאַנגען מיט אײַם ארומקוקן די וואַנאַנעס און זיך באַמיט מיט עפעס אײַם צו העלפּן.

עס איז אײַם באַוונדערט אומעטיק געוואָרן, ווען פּראָסיע איז אַוועק פּונד דער אַרבעט.

דאָס לאַכנדיקע יונגע מײַדל איז שױן דאָ נײַט געווען, און פּאווקע האָט שאַרפּער דערפּילט, ווי שטאַרק ער האָט זיך מיט איר באַפּרײַנדעט. קומענדיג דיק אינדערפּרי איז געשײַרװעשערײַ, הערנדיק דאָס קרינגן זיך פּונד די הייַם־לאַזע ווייבער, האָט ער געפּילט עפעס אַ פּוסטקײט און אַן אײַנזאַמקײט.

*

בײַסן באַנאַכטיקן אײַבערײַס, אונטערײַנגנדיק האַלצ אונטערן קעסל, האָט זיך פּאווקע צוגעזעצט אפּ די שפּיצ פּינגער פּאַר דעם אָפּענעם טירל פּונעם אױוועלע; פּאַרזשמורענדיק די אױגן, האָט ער געקוקט אפּן פּענעל־עס איז געווען גוט פּונד דער וואַרעמקײט פּונד אױוון. אין געשײַרװעשערײַ איז קײנער נײַט געווען.

ער האָט נײַט באַמערקט, ווי די געדאַנקען האָבן זיך אומגעקערט צו דעם, וואָס עס איז פּאַרגעקומען דאָ נײַט לאַנג, צו פּראָסיען, און עס איז בױלעט אפּגעשוומען פּאַר די אױגן דאָס בילד:

שאַבעס, בײַסן באַנאַכטיקן אײַבערײַס, האָט זיך פּאווקע אַראָפּגעלאָזן אײַ בער די טרעפּ איז קיך אַרײַן. באַם פּאַרקירעווען זיך פּונד די טרעפּ איז ער אױס נײַגעריקײַט אַרױפּגעקראַכן אפּ די האַלצ, קעדיי אַרײַנקוקן אין שפּײַכלער, וווּ עס פּלעגן זיך געוויינלעך פּאַרזאַמלען די קאַרטן־שפּילער.

די שפּיל איז דאָרטן געווען איז רעכטן ברען. זאַליוואַנאָוו, אַ צעפּאַרער־טער פּונד אפּרעגונג, האָט געהאַלטן דעם באַנק.

אַפּ די טרעפּ האָבן זיך דערהערט טרײַט. ער האָט אַ קוק געגעבן אפּהײַנטן: פּונדײַן האָט זיך אַראָפּגעלאָזן פּראַכאַשקע. פּאווקע איז אַרױסגעקראַכן אונטער די טרעפּ און אָפּגעוואַרט, ביז יענער וועט דורכגיין אין קיך אַרײַן. אונטער די טרעפּ איז געווען פּינצטער, און פּראַכאַשקע האָט אײַם נײַט געקענט זען.

פראַכאַשקע האָט זיך פארקערעוועט אפ אונטן, און פאווקע האָט געזען זײַן ברייטע פלייצע און דעם גרויסן קאַפּ. פּונויבן, פּונו די טרעפּ, איז נאָך מעצער אראָפּגעלאָפּן מיט אַייליקע לײכטע טריט, און פאווקע האָט דערהערט א באקאנטע שטימ:

— פראַכאַשקע, ווארט צו.

פראַכאַשקע האָט זיך אָפּגעשטעלט, ער האָט זיך אויסגעקערעוועט און א קוק געטאָן אינדערהויכ.

— וואָס ווילסטו?— האָט ער א בורטשע געטאָן.

די טריט אפ די טרעפּ האָבן זיך אראָפּגעלאָזן נידעריקער, און פאווקע האָט דערקענט פראַסיען.

זי האָט אָנגענומען דעם אָפּיצאַנט פארן ארבל און מיט א פארשטיקטער שטימ, וואָס האָט זיך אלע ווילע איבערגעריסן, האָט זי געזאָגט:

— פראַכאַרקע, וווּ זשע איז דאָס געלט, וואָס דער אָפּיצער האָט דיר געגעבן?

פראַכאַר האָט האסטיק ארויסגעריסן די האנט.

— וואָס? דאָס געלט? ניט שוין— וזשע האָבן איך דיר ניט אָפּגעגעבן?— האָט ער געזאָגט ביז און שארפּ.

— אָבער ער האָט דאָך דיר געגעבן דריי הונדערט רובל!— און איך פראַסיעס שטימ האָט זיך געהערט א פארטויבטער געיאָמער.

— דריי הונדערט רובל זאָגסטו?— האָט גיפטיק ארויסגערעדט פראַכאַשקע קע— איז וואָס, דו ווילסט זיי באקומען? צי איז עס, געדיקע פרוי, אביסל

ניט צו טייער פאר א געשיר— וועשערן? איך רעכנן, אז עס וועט קלעקן די פופציק, וואָס איך האָב דיר געגעבן. זע נאָר, הוילע ניט— דאָ— געדאכט!— שע—

נערע פריצטעלעך, געבילדעטע— נעמען אויך ניט אויפיר געלט. זאָג א דאנק דערפאר, א נאכט דורכשלאָפּן איז געכאפט פופציק קערבלעך. ניטאָ קיינ

נאראָנימ. א צענערל, צוויי— וועל איך דיר נאָך געבן, און גענוג, און אויב דו וועסט ניט זײַן קיינ נאר,— וועסטו נאָך צופארדינען. איך וועל דיר פאר—

שאפן פראַטעקציע. אָפּגעזאָגט די לעצטע ווערטער, האָט זיך פראַכאַשקע אויסגעדרייט און איז אוועק אין קיב.

— אויסוורפּ, מעסקיט,— האָט אימ נאָכגעשרייען פראַסיע. זי האָט זיך אָנגעשפארט אָן די האַלצ און זיך צעוויינט.

ניט צו איבערגעבן, ניט צו דערציילן די געפילן, וואָס האָבן באהערשט פאווקען, ווען ער האָט דערהערט דעם דאָזיקן געשפרעך. שטייענדיק איך—

דערפניצטער אונטער די טרעפּ, האָט ער געזען די אופציטערנדיקע פראַסיע, וועלכע האָט זיך געקלאפט מיטן קאָפּ אָן די שניטלעך האַלצ. פאווקע האָט

זיך ניט אָפּגערופּן, ער האָט געשוויגן, פיבערהאפט זיך אינגעקלאַמערט איך די טשוהונענע פרענטן פון די טרעפּ, און איך קאָפּ האָט דורכגעשווינדלט און

איז געבליבן זיצן א געדאנק בוילעט, קלאַר:

„זיי האָבן שוין זי אויך פארקויפט, אויסוורפן. עכ, פראַטיע, פראַ-
טיע!..“

נאָך טיפער און שטארקער האָט זיך פארטייעט א סינע צו פראַכאַשקענ, און אלע ארומיקע זיינען אימ געוואָרן מיט אונ עקלדיק. „עכ, ווען איך האָב קויעכ, וואָלט איך צעהארגעט אפ טויט זעמ דאָזיקן אויסוורפן פאר- וואָס בין איך נישט אזא גרויסער און אזא שטארקער, ווי ארטיאַמ?“ די פּייערלעך אין אויוון האָבן אופגעפלאמט און זיך געלאָשן, עס האָבן געציטערט זייערע רויטע צונגען, זיך צונויפגעגאַסן אין א לאנג בלוילעך פלעכטל: פאווקען האָט זיך אויסגעדוכט, או עפעס א לעצ רייצט זיך מיט אימ און שטעלט אימ ארויס זיין צונג. שטיל איז געווען אין צימער, עס האָט בלויו געקנאקט אין אויוועלע, און באַם קראַן האָט זיך געהערט דער גלייכמעסיקער קלאנג פון פאלנדיקע טראַפּנס.

*

אזעקשטעלנדיק אפן פּאַליצע די לעצטע העל-אויסגעשניערטע פאן, האָט קלימקע אויסגעווישט די הענט. אין קיך איז קיינער נישט געווען. דער דער- זשורנער קיכער און די קעכנס זיינען געשלאָפן אין קליידער-צימער. אפ דריי נאכט-שאַען איז אנשווינג געוואָרן די קיך. און די דאָזיקע שאַען האָט קלימקע שטענדיק פארבראכט אינדערהויך בא פאווקען. גוט באַרשינדעט האָט זיך דאָס קיך-ינגל מיטן שווארציגיקן קעסל-הייסער. ארופייננדיק אינדער- הויך, האָט קלימקע דערווען פאווקען, זיצנדיק אפ די שפיץ פינגער פאר דעם אַפענעם אויוועלע. פאווקען האָט אפן וואנט באַמערקט דעם שאַטן פון א בא- קאנטער צעפולדטער פיגור און ער האָט א זאָג געטאָן, נישט אומקערנדיק זיך: — זעצ זיך, קלימקע.

דאָס קיך-ינגל איז ארופגעקראַכן אפ די צונויפגעלייגטע שייטלעך האַלצ. ער האָט זיך אזעקגעלייגט אפ זיי, א קוק געטאָן אפן שווינגנדיקן פאווקען און א זאָג געטאָן שמיכלענדיק:

— וואָס טוסטו, קישעפסט אפן פייער?

פאווקען האָט קוימ אָפּגעריסן די אויגן פון די פייערדיקע צונגען. אפ קלימקען האָבן געקוקט צוויי גרויסע גלאַנצנדיקע אויגן. קלימקע האָט אין זיי דערווען א פארבאהאלטענעם טרויער. צום ערשטן מאל האָט קלימקע דער- זען דעם דאָזיקן טרויער אין די אויגן פון זיין כאווער.

— א מאַדנער ביסטו עפעס היינט, פאווקען, — האָט ער ארויסגעזאָגט זיין פארווינדערונג און, שווינגנדיק א וויילע, האָט ער געפרעגט: — עס האָט עפעס געטראַפן בא דיר?

פאווקען האָט זיך אופגעהויבן און זיך אזעקגעזעצט הארט לעבן קלימקען. — עס האָט גאַרנישט געטראַפן, — האָט ער געענטזערט מיט א פאר-

שטיקטן קאָל. מיר איז דאָ שווער, קלימקע. און זײַנע הענט, וואָס זײַנען געלעגן אפּ די קני, האָבן זיך צונויפגעפרעסט אין פּויסטן.

— וואָס איז דאָס אפּ דיר היינט אָנגעפאלן?— האָט טאַרגעזעצט קלימקע, זיך אופהייבנדיק אפּ די עלנבויגנס.

— וואָס עס איז היינט אָנגעפאלן, זאָגסטו? עס איז שטענדיק אזוי, פונ זינט איך בין אָנגעקומען אהער ארבעטן. דו גיב נאָר א קוק, וואָס דאָ טוט זיך! מיר ארבעטן, ווי די קעמלען, און אלס דאנק דערפאר דערלאנגט מען איך די ציינער, ווער נאָר עס וויל, און פון קיינעם איז נישט קיין שוץ. מיך מיט דיר האָבן די באלעבאטימ געדונגען זיי צו דינען, אָבער שלאָגן האָט יעדערער רעכט, ווער נאָר עס האָט קויעכ. וואָרעם מענטש זיך צערײסן, וועסטו אַלעמען מיט צופרידן שטעלן, און וועמען דו וועסט נישט צופרידן שטעלן, פונ יענעם כאפסטו ארײַן. דו סטארעסט זיך אלץ אזוי צו טאָן, ווי ס'באדארף צו זײַן, או קיינער זאָל זיך נישט קענען טשעפען, ווארסט זיך אין אלע זײַטן, אָבער אלצייטס, האָסט וועמענעס איז נישט צוגעטראָגן עפעס צו דער צײַט,— איז איך באק...

קלימקע האָט אים א דערשראָקענער איבערגעריסן:

— דו שרײַ נישט אזוי, וואָרעם עמעצער קען ארײַנגיין און דעהערן.

פאווקע איז אופגעשפרונגען.

— זאָל מען הערן, אלצײַטס וועל איך אוועק פונדאנען. ראמען דעם שניי פונ די רעלסן איז שוין אויך בעסער, און דאָ... א קיווער, איינ גא-נעו איז גרעסער פונ דעם צווייטן. היינט וויפל געלט זיי האָבן עס! אונדו האלטן זיי פאר בעהיימעס, און מיט די מיירלעך טוען זיי וואָס זיי ווילן; און טאָמער טועפט אמאָל עפעס א ווילע, וועלעך גיט זיך נישט אונטער, יאָגט מען זי דורכ איינס און צוויי. ווהינ זאָלן זיי זיך אהינטאָן? מע נעמט אָן היימלאָזע, הונגעריקע, זיי האלטן זיך דאָ פארן שטיקל ברויט, דאָ קענען זיי כאָטש אָפעסן און זיי גייען אפּ אלץ צוליב הונגער.

ער האָט עס געזאָגט מיט אזא קאעס, או קלימקע, טוירע האָבנדיק, אז עמעצער וועט דעהערן זייער געשפרעכ, איז אופגעשפרונגען און האָט פאר-מאכט די טיר, וואָס האָט געפירט אין קיך. און פאווקע האָט אלץ גערעדט און גערעדט פונ דעם, וואָס איז אים געווען אָנגעזאָליעט אפּן הארצן.

— אָט דו, קלימקע, שוויגסט, ווען מע שלאָגט דיך. פארוואָס שוויגסטו? פאווקע האָט זיך אוועקגעזעצט אפּן בענקל באמ טיש און האָט מיד אראָפּגעלאָזן דעם קאָפּ אפּ די הענט. קלימקע האָט אָנגעלייגט האָלץ אין אוי-וועלע און זיך אויך צוגעזעצט צום טיש.

— היינט וועלן מיר נישט לײענען?— האָט ער געפרעגט בא פאווקען.

— נישטאָ קיין ביכל, האָט פאווקע געענטפערט, דער קיאָסק איז צוגע-

מאכט.

— וואָס, ער פארקויפט היינט נישט?— האָט זיך קלימקע פארווונדערט.

— די זשאנדארמען האָבן אַרעסטירט דעם פאַרקויפער. מע האָט נא אים
עפעס געפונען, האָט פארוקע געענטפערט.

— פאר וואָס?

— פאר פאָליטיק, זאָגט מען.

קלימקע האָט פארגאפט א קוק געטאָן אפ פארוקען.

— און וואָס באטייט עס די פאָליטיק?

פארוקע האָט געקוועטשט מיט די אקסלען.

— דער שווארציאָר ווייס! מע זאָגט, און אויב עמעצער גייט קענען קיי-
סער, רופט זיך דאָס אָן „פאָליטיק“.

קלימקע האָט זיך דערשראָקן א קער געטאָן:

— ניט שוין-זשע זיינען פאראן אוועלכע?

— איך ווייס ניט, האָט פארוקע געענטפערט.

— די טיר האָט זיך געעפנט, און איך געשיר-וועשערני איך אריין די פאר-
שלאָפענע גלאשע.

— פארוואָס שלאָפט איר עפעס ניט, יאטלעכ? מע קען אפ א שאָ כאפן
א דרעמל, קאָלומאן עס איז קיינ צוג ניטאָ. גיי, פארוקע, איך וועל אכטונג
געבן אפן קעסל.

*

צו פארוקעס שטעלע איז געקומען א סאָפ פריער, ווי ער אליי האָט גע-
טראכט. עס האָט זיך אויסגעלאָזן אזוי, ווי ער האָט גאַרניט פאַרויסגעזען.
איך איינעם פון די פראַסטיקע יאנוואר-טעג האָט פארוקע זיך געקליבן
צו פארענדיקן די סמענע און גיין אהיים, אָבער דער יאט, וואָס האָט אים
געדארפט פארבייטן, איז נאָך ניט געקומען. פארוקע איז אוועק צו דער בא-
לעבאָסטע און געמאָרדן, אז ער גייט אוועק אהיים, נאָר יענע האָט אים ניט
אָפגעלאָזן. דעם פארמאטערטן פארוקען איז אויסגעקומען אָפארבעטן נאָך א
מעסלעס, און צו נאכט-צו איז ער געבליבן אינגאנצן אָן קויכעס. אינעם
איבערייט האָט מען געדארפט אָנגיסן די קעסלען און אופקאָכן זיי צום דריי-
אזיגערדיקן צוג.

פארוקע האָט אָפגעדרייט דעם קראַן-קיינ וואסער איז ניט געגאנגען. די
וואסער-פאָמפע האָט, ווייזט אויס, ניט געארבעט. ער האָט געלאָזן דעם
קראַן און אָפגעדרייט, זיך אוועקגעלייגט אפ די האַלצ און אנטלאָפן גע-
וואָרן: די מידקייט האָט אים גויווער געווען.

איך עטלעכע מינוט ארום האָט זיך צעכאָרכלט און צעבורטשעט דער
קראַן, און דאָס וואסער האָט זיך גענומען גיסן אין קעסל, אָנגעפילט אים
ביז די ברעגן און אוועקגערונען איבער די קאלנע פליטעס אפן דיל פון
דער געשיר-וועשערני, ווו עס איז, ווי געוויינלעך, קיינער ניט געווען. דאָס
וואסער האָט פארגאָסן דעם דיל און האָט זיך דורכגעריסן פון אונטערן טיר
איך זאל אריין.

רינעלעך האָבן זיך דורכגעזאפט אונטער די זאכן און טשעמאַדאנעס פון זי שלאַפנדיקע פאסאזשירן. קיינער האָט עס נישט באמערקט. און בלויז ווען דאָס וואסער האָט אונטערגענעצט א פאסאזשיר, וואָס איז געשלאַפן אפן דיל, און יענער האָט זיך אופגעכאפט אָב אָנגעהויבן שרײַען, האָבן זיך אלע א וואָרפ געטאָן צו די זאכן. עס האָט זיך אָנגעהויבן א טומל. און דאָס וואסער איז אלץ צוגעקומען און צוגעקומען.

פראַכאַשקע, וואָס האָט אופגעראמט דעם טיש איז צווייטן זאל, האָט זיך געלָאָזן לויפן אפן געשריי פון די פאסאזשירן און, שפרינגענדיק איבער לור זשעס, איז ער אונטערגעלָאָפן צום טיר און מיט קויעכ זי אופגעפראלט. דאָס וואסער, וואָס די טיר האָט פארהאלטן, האָט שטראַמיק א פלייז געטאָן אין זאל אריין.

די געשרייען זיינען שטארקער געוואָרן. איז געשיר-וועשערײַ זיינען אריינגעלָאָפן די דעזשורנע אָפיציאַנטן. פראַכאַשקע האָט זיך א וואָרפ געטאָן צום שלאַפנדיקן פאווקען.

קלעפ האָבן זיך איינער נאָכן אנדערן געשאַטן אפן קאַפ פון דעם יינגל, וואָס האָט זיך פאר ווייטעק קיין אָרט נישט געקענט געפינען. פון שלאַפ האָט ער גאַרנישט נישט פארשטאנען. איז די אויגן האָבן אופ-געבליצט העלע בלייזן, און א ברענענדיקער ווייטעק האָט דורכגענומען זיין גאנצן קערפער.

א צעמאזיקטער האָט ער זיך קוימ דערשלעפט אהיים. אינדערפרי האָט ארטיאָם, א בייזער, א כמורנער, אויסגעפרעגט פאווקען וועגן דער געשיכטע.

פאווקע האט אלץ דערציילט, ווי עס איז געווען.

— ווער האָט דיך צעשלאַגן?— האָט ארטיאָם כמורנע א פרעג געטאָן.

— פראַכאַשקע.

— גוט. לייג.

ארטיאָם האָט אָנגעטאָן דעם פעלצ און איז, נישט זאָגנדיק קיין וואָרט, ארויס.

*

— קען איך זען דעם קעלנער פראַכאַר?— האָט א פרעג געטאָן בא גלאַשקען אן אומבאקאנטער ארבעטער.

— ער וועט נאלד אריינגיין, ווארט אופ, האָט זי געענטפערט.

די ריזיקע פיגור האָט זיך אָנגעשפארט אָבן ביישטידע.

— גוט, כ'וועל צווארטן.

פראַכאַר, וואָס האָט געטרָגן א גאנצן בארג געפעס, האָט, א שטויס טוען-דיק מיטן פוס די טיר, זיך אריינגערוקט איז געשיר-וועשערײַ.

— אָט דאָס איז ער, האָט גלאַשע געזאָגט, אָנווייזנדיק אפפראַכאַרן.

ארטיאָמ האָט געמאכט א טראַט פאַרויס, אראַפגעלאָזן שווער די האנט
אפ דעם קעלנערס אקסל און, קוקנדיק אים גלייכ איז די אויגן, געפרעגט:

— פארוואָס האָסטו מיין ברודער פאווקען געשלאָגן?

פראַכאָר האָט געוואָלט ארויסבאפרייען דעם אקסל, אָבער א שרעקלעכער
זעץ פון א טויסט האָט אים אומגעוואָרפן אפן זייד; ער האָט זיך געפרוווט
אופהייבן, אָבער א צווייטער קלאַפ, נאָך שרעקלעכער פונעם ערשטן, האָט
אים צוגעשמידט צום זייד.

די איבערגעשראָקענע געפעס־וועשערנס האָבן זיך א וואָרפ געטאָן אַנאזייט.
ארטיאָמ האָט זיך אויסגעקערעוועט און איז אוועק צום ארויסגאנג.

פראַכאָשקע האָט זיך געוואַלגערט אפן זייד מיט א צעבלוטיקטן פאַנעם.
אינאָוונט איז ארטיאָמ גיט געקומען אהיים פון דעפאָ.

די מאמע האָט זיך דערוויסט: ארטיאָמ זיצט אין זשאנדארמערע.
איז זעקס מעטלעס ארום האָט זיך ארטיאָמ אומגעקערט אהיים אינאָוונט,
ווען די מאמע איז שוין געשלאָפן. ער איז צוגעגאנגען צו פאווקען, וועלכער
איז געזעסן אפן בעט, און צאָרט א פרעג געטאָן:

— גו, ביסט געקומען צו זיך, גוטער ברודער?— ער האָט זיך צוגעזעצט
דערנעבן.— עס טרעפט נאָך ערגער.— און שווינגנדיק א וויללע, האָט ער
צוגעגעבן:— נישקאַשע, וועסט אוועקגיין אפ דער עלעקטרעסטאנציע, איך האָב
שוין וועגן זיך גערעדט. דאָרטן וועסטו זיך אויסלערנען א מעלאַכע.

פאווקע האָט פעסט א דריק געטאָן מיט ביינע הענט ארטיאָמס ריזיקע
האנט.

אינעם קליינעם שטעטל האָט זיך מיט א שטורעם אריינגעריסן די אומ-
 געריכטע יעדע: „דעם קייסער האָט מען אראָפּגעוואָרפּן!“
 איז שטעטל האָט מען גיט געוואָלט גלויבן.
 פון צוג, וואָס איז געקומען צו קריכן איז א שניי-שטורעם, האָבן זיך
 אפן פּעראָן ארויסגעקיקלט צוויי סטודענטן מיט ביקסן איבער די שינעלעך
 און אן אַטריאד רעוואָליוציאָנערע סאַלדאטן מיט רויטע בענדלעך אפּ די ארבע.
 זיי האָבן ארעסטירט די סטאנציע-שאנדארמען, אן אלטן פּאָלקאוויק און
 דעם גאַרניזאָן-נאטשאַליק. דעמלט האָט מען שוין איז שטעטל גענומען גלויבן.
 איבער די פארשניטע גאסן האָבן זיך געלאָזן גיין צום פּלאַצ טויזנטער מענטשן.
 מע האָט זשענדע געהערט די נייע ווערטער: פרייהייט, גלליכהייט, בריי-
 דערלעכקייט.

עס זינען אוועק די רוישיקע טעג, אָנגעזאפטע מיט באַניטטערונג און
 פרייד. עס איז אָנגעקומען א שטילשטאנד, און בלויז די רויטע פּאַן אפּ דער
 געביידע פון שטאַט-אופּראַווע, ווי עס האָבן זיך איינגעפּעסטטיקט אלס באַלע-
 באטימ מענשעוויקעס און בונדאָוועס, האָט גערעדט וועגן דער פּאַרגעקומע-
 נער ענדערונג. ווייטער איז אַלץ געבליבן ווי געווען.

צום סאַפּ ווינטער האָט זיך איז שטעטל אָפּגעשטעלט א גווארדיישער
 קאוואלערגארדישער פּאָליק. איז די פרימאַרגאנז איז מען געפּאַרן עסקאַד-
 דראַנענווייז צו דער סטאנציע כאפּן דעזערטירג, וואָס זינען געלאָפּן פון
 דאָרעם-בירעוודיקן פּראָנט.

בא די קאזאלערגארדער זינען די פענעמער זאטע, אן אוילעם איז
 עס א ווקסיקער, א געזונטער. די אָפיצערן זינען מערסטנטיל גראפּן און
 פירשטן, די שליפּעס-גאַלדענע, אפּ די רייטער-הויזן-זילבערנע קאנטן, אַלץ
 ווי בייסן קייסער-פונקט ווי עס וואָלט גאָר קיינ רעוואָליוציע ניט געווען.
 עס האָט דורכגעמארשירט פארבן דאָס זיבעצעטע יאָר. פאר פאווקען, קלימ-
 קען און סעריאָושע ברוזשאק האָט זיך קיינ זאך ניט געענדערט. די באַלע-
 באטימ זינען געבליבן די אלטע. בלויז אינעם רעגנדיקן נאָיאַבער האָט זיך

אָנגעהויבן טאָג עפעס אומגעוויינלעכס. אפּן וואָקזאל האָבן זיך אָנגעהויבן באַווייזן נייע מענטשן, איבערהויפט פּון סאָלאַטן אין די אָקאַפּעס, מיטן מאַד-נעם נאָמען— „באַלשעוויקעס“.

פּונדוואַנען נעמט זיך אזא נאָמען, עפעס אזא פעסטער, א וואָגיקער, האָט זיך קיינער ניט געקענט אָנשטויסן.

די גוואַרדייער איז געווען שווערלעך אַיינצוהאלטן די דעזערטירן פּון פּראַנט. אלץ אָפּטער פּלעגן פּלאַצן די וואָקזאל-שויבן פּונעם ביקסן-קנאל. פּון פּראַנט זיינען געלאָפּן גאַנצע מאַכנעס, און באַם פּאַרהאַלטן פּלעגן זיי זיך פּאַרטיידיקן מיט באַנגעטן. אין אָנהייב דעקאַבער האָבן זיי א פּלייצ געטאָגן גאַנצע עשאַלאַנגענווייזן.

די גוואַרדייער האָבן פּאַרפּלייצט דעם וואָקזאל, געוואָלט פּאַרהאַלטן די לויפּנדיקע, אָבער מע האָט זיי פּאַריאָגט מיט א גראַנעריי פּון קוילנוואַרפּערס. געוויינטע צום טויט, האָבן זיי זיך אַרויסגעשאַטן פּון די וואַגאַנעס.

די גרויע פּראַנטאַוויקעס האָבן פּאַרטירט די גוואַרדייער צוריק אין שטאַט אַרײַן. פּאַרטירט און זיך אומגעקערט צוריק אפּן וואָקזאל, און ווידער זיך גערוקט עשאַלאַנג נאָך עשאַלאַנג.

*

אין פּרילינג טויזנט ניין הונדערט אכצנטן יאָר זיינען דריי יונגע כאַ-וויירימ געוואַנען פּון סעריאַזשע ברוזשאַקן, וווּ זיי האָבן גע-בראַקט א „זעקס און זעכציק“. אפּן וועג האָבן זיי פּאַרקערעוועט אין קאַר-טשאַנינג סעל. זיי האָבן זיך צוגעלייגט אפּן גראַז. עס איז געווען אומעטיק. אלע געוויינלעכע מעלאַכעס האָבן זיי שוין דערעסן. מע האָט אָנגעהויבן טראַכטן, ווי בעסער צו פּאַרברענגען דעם טאָג. פּונהינטן האָט זיך דעוהערט א טופּען פּון פּערידישע טלאַען, און אפּן וועג איז אַרויסגעריטן א רייטער. דער פּערד האָט מיט אייגן ריס זיך אַריבערגעוואָרפּן איבערן רוי, וועלכער האָט אָפּגעטיילט דעם שאַסיי פּונעם נידעריקן פּאַרקן פּון סעל. דער קאוואַ-לעריסט האָט א מאַכ געטאָגן מיט דער נאַהיקע צו פּאַווקען און קלימקען, וואָס זיינען געלעגן אפּן גראַז:

— עי, יאטן מיינע, אהער!

פּאַווקע און קלימקע האָבן א שפּרונג געטאָגן אפּ די פּיס און צוגעלאָפּן צום פּאַרקאַן. דער רייטער איז געווען אינגאַנצן א פּאַרשטויבער. מיט א דיקן שיכט גרויען וועג-שטויב איז געווען באַוועקט דאָס היטל, דאָס אַראָפּ-גערוקטע אפּן נאַקן, דאָס כאַקיי-העמדל און זי כאַקיי-הויזן. אפּ א פעסטן סאָלאַטישן רימען איז געהאַנגען א נאַהאן און צוויי דייטשישע באַמבעס. — טראַגט ארויס א טרונק וואַסער, כעוורע! האָט דער רייטער געבעטן. און ווען פּאַווקע איז אַוועקגעלאָפּן אין שטוב נאָך וואַסער, האָט ער זיך גע-ווענדעט צו סעריאַזשקען, וואָס האָט אפּ אימ געגלאַצט מיט די אויגן:

— זאָג, יאטל, וואָס פאר א מאכט איז דאָ אינ שטאַט?
סעריאָזשקע האָט אינ איינלעניש גענומענ אויסדערציילנ דעם געקומע-
נעם אלע שטאַטישע נייעס:
— שוין צוויי וואָכן, ווי בא אונדז איז קיינשום מאכט ניטאָ. די זעלבסט-
שוצ איז בא אונדז די מאכט. אלע איינווינער גייען באנאכט לויט דער
דיי היטן די שטאַט. אונ ווער זייט איר?—האָט סעריאָזשקע פון זיינ זייט
פארגעבן א פראגע.
— נו, אויב דו וועסט אסאך וויסן, וועסטו גיך אלט ווערן,—האָט מיט א
שמייכל געענטפערט דער רייטער.
פאווקע איז געלאָפן פון שטוב, האלטנדיק אינ די הענט א קענדל ווא-
סער.
דער רייטער האָט דורשטיק מיט איינ אָטעם אויסגעטרונקען ביזן דעק,
האָט אָפגעגעבן דאָס קענדל פאווקע, א צי געטאָן דאָס ציימל אונ, א ריט
טוענדיק זיך פון אָרט, זיך גלייך אוועקגעטראָגן צום סאָסנע-וועילדל.
— ווער איז דאָס געווען?—האָט פאווקע מיט פארווונדערונג א פרעג
געטאָן בא קלימקע.
— פונדאנען זאָל איך וויסן?—האָט יענער געענטפערט, קוועטשנדיק מיט
די אקסלען.
— מיסטאָמע וועט זיך ווידער בייטן די מאכט, דעריבער זיינען עס די
דעשטישניסקעס נעכטן ארויסגעפאָרן. אונ וויבאלד די רייכע אנטלויפן, הייסט
עס, אז עס וועלן קומען פארטיזאנער,—האָט ענדגילטיק אונ פעסט געלייזט
די דאָזיקע פאָליטישע פראגע סעריאָזשקע.
זיינע מאָטיוון זיינען געווען אז אויפיל איבערצינגנדיקע, אז עס האָבן
מיט איך באלד איינגעשטימט פאווקע אונ קלימקע.
די כעוורע האָבן נאָך ניט באוויזן זיך דורכצושמועסן וועגן דעם ווי
עס באדארף צו זיי, ווי אפן שאָסיי האָבן ווידער גענומען טופען טלאָען.
אלע דריי האָבן זיך א לאָז געטאָן צום פארקאן.
פון וואלד, פון הינטער דעם וואלד-אופווערס הויז, וואָס די יאטן האָבן
עס קוימ ארויסגעזען, האָבן זיך גערוקט מענטשן, פורן, אונ גאָר ניט ווייט
אפן שאָסיי—א מאן פופצן רייטער מיט ביקסן אינדערברייט פונעם זאָטל.
פאָרויס די רייטער—צווייען: איינער—אן עלטערער, אינ א כאקי-פרענטש,
איבערגעבונדן מיט אָפיצערישע רימעס, מיט א בינאָקל אפן ברוסט, אונ
נעכטן אימ-דער רייטער, וואָס די יאטן האָבן אימ נאָרוואָס געזען. אפן
פרענטש באַם עלטערן איז געווען א רויטער באַנד.
— אונ וואָס האָבן איך געזאָגט?—האָט סעריאָזשקע א שטויס געטאָן מיטן
עלנבויגן פאווקען אינ זייט.—דו זעסט, א רויטער באַנד. פארטיזאנער. זאָלן
מיר ארויס די אויגן, אויב איך זאָג ליגן...—אונ אויסשרייענדיק פון פרייד,
האָט ער ווי א פויגל זיך אריבערגעוואָרפן איבערן פארקאן אפן גאס.

ביידע כאוויירימ האָבן זיך געלאָזן נאָך אימ. אלע דריי זיינען איצט געשטאנען באַם ברעג פון שאַסיי און געקוקט אפּ די אַנקומענדיקע רייטער. די רייטער זיינען צוגעפאַרן גאָר נאָענט. דער באַקאנטער רייטער האָט אַ שאַקל געטאַן צו די יאטן מיטן קאָפּ און, אַנווייזנדיק אפּ לעשטשינסקעס הויז, האָט ער געפרעגט:

— ווער ווינט איך אָט דעם הויז?

— פארוקע, באַמיענדיק זיך ניט אַפּשטיין פון דעם רייטערס פערד, האָט

דערציילט:

— דאָ ווינט דער אדוואַקאט לעשטשינסקי. ער איז נעכטן אנטלאָפּן.

ער האָט זיך, מיטטאַמט, דערשראָקן פאַר אייביק...

— פונדאנען ווייסטו, ווער מיר זיינען?— האָט שמייכלענדיק געפרעגט

דער עלטערער.

פארוקע האָט געענטפערט, אַנווייזנדיק אפּן באַנד:

— און דאָס וואָס איז? מע זעט גלייכ...

אפּן גאס האָבן זיך ארויסגעשאַטן די אינוווינער, וועלכע האָבן מיט נייגעריקייט באַטראַכט דעם אַטריאַד, וואָס איז אריין אין שטאָט. די דריי כאוויירימ זיינען געשטאנען באַם שאַסיי און געקוקט אפּ די פאַרבייגייענדיקע פאַרשטויבטע, פאַרמאַטערטע רויטגווארדייער.

ווען עס האָט דורכגעדונערט איבער די שטיינער דער איינציקער האַרמאַט פון אַטריאַד און עס זיינען דורכגעפאַרן די פורן מיט די קוילנאוואַפערס, זיינען די כעווער אַוועק נאָך די פאַרטיזאנער. אהיימ זיינען זיי זיך צעגאַנגען ערשט נאָך דעם, ווי דער אַטריאַד האָט זיך אַפּגעשטעלט אין צענטער שטאָט און גענומען זיך איינלאָדענען אין די הייזער.

אינאָונט זיינען איינעם גרויסן גאסטציימער פון לעשטשינסקיס הויז, וווּ עס האָט זיך אַפּגעשטעלט דער שטאַב פון אַטריאַד, געזעסן פיר מאַן ארום אַ גרויסן טיש מיט געשניצטע פיסלעך: דרייען פונעם קאָמאַנדיר באַשטאַנד און דער קאָמאַנדיר פון אַטריאַד, כאווער בולגאַקאָוו— אַ מענטש איך די יאָרג, מיט סימאָנימ פון גראָווקייט אין די האַר.

בולגאַקאָוו האָט צעוויקלט אפּן טיש אַ קארטע פון דער גובערניע, געטיילט איבער איר מיטן נאָגל, אַפּשטעמפלענדיק ליניעס, און גערעדט, ווענדנדיק זיך צו איינעם מיט פעסטע באַקנבייער און געזונטע ציינער, וואָס איז געזעסן קעגניבער:

— דו זאָסט, כאווער יערמאַטשענקאָ, דאָ וועט מען זיך דאַרפן שלאָנגן,

און איך קלער, אז מע דאַרפן אינדערפרי אַפּטרעטן. עס וואָלט אפילע געווען גוט טאָן דאָס גאַנצט, אָבער די מענטשן זיינען מיר. אונדזער אופּ גאַבע איז— באווייזן אַפּטרעטן צו קאַזאַני, קאַלומאַן די דייטשן זיינען אהיין ניט דערגאַנגען פריער פאַר אונדז. געבן אַ ווידערשטאַנד מיט אונדזערע קויכעס— דאָס איז דאָך לעכערלעך... איינ האַרמאַט מיט דרייסיק סנאַריאַדן.

צוויי הונדערט באגעטע און זעכציק שווערדן— א גוואלדיקע קראפט... די דייטשן גייען, ווי אן אייזערנער שטראם. מיר וועלן זיך קענען שלאָגן מיט זיי, בלויז פארייניקנדיק זיך מיט אַנדערע צוריקמאָרשירנדיקע רויטע טיילן. וואָרעם מיר דארפן דאָך האָבן אַין זינען, און אויסער דייטשן, האָבן מיר אפּן וועג אסאך אַנדערע קאַנטר-רעוואָלוציאָנערע באַנדעס. מיין מיינונג איז— מאָרגן, טאקע אינדערפרי, אָפּטרעטן און אופּרײַסן דאָס בריקל הינטער דער סטאַנציע. ביזוואָנען די דייטשן וועלן עס פאַריכטן, וועט אדורכ א צוויי-דרײַ טעג. מיטן איינזאַם וועלן זיי דערווייַל גיט קענען רוקן זיך פאַרויס. ווי טראכט איר, כאַויררימ? דאָמיר באשליסן, — האָט ער זיך געווענדעט צו די, וואָס זײַנען געזעסן באַם טיש.

סטרוזשקאָוו, וואָס איז געזעסן קעגן בולגאַקאָוו, אביסל אַנדערײַט, האָט א קײַ געטאָן מיט די ליפּן, א קוק געטאָן אפּ דער קארטע, נאָכדעם אפּ בולגאַקאָוו און ענדלעך מיט מאַטערניש ארויסגעקוועטשט די ווערטער, וואָס זײַנען געבליבן סטאַרטשען אינ האַלדז:

— איכ... האַלט... אונטער בולגאַקאָוו.

דער יינגסטער, איז אן ארבעטער-בלוזע, האָט אויך איינגעשטימט:

— בולגאַקאָוו רעדט צו דער זאך.

און בלויז יערמאַטשענקאָ, דער, וואָס האָט באַטאָן גערעדט מיט די יאטן, האָט א שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ אפּ נײַן.

— איז צו וואָס פאַר א שוואַרציאַר האָבן מיר דעמלט דעם אַטריאַד צו נויפגעקליבן? קעדיי אָפּצוטרעטן פון די דייטשן אָן א שלאַכט? לויט מיין מײַ-נונג, דארפן מיר זיך דאָ מיט זיי א שלאַג טאָן. גענוג דרייען א קאַפּ... ווען עס ווענדט זיך אָן מיר, וואָלט איך זיך אומבאַדינגט געשלאָגן...— ער האָט האַט טיק אָפּגערוקט דעם שטול, זיך אופּגעהויבן און גענומען שפּרינגן איבערן צימער.

בולגאַקאָוו האָט א קוק געטאָן אפּ אימ מיט אומצופרידנהייט.

— שלאָגן דאַרפן מען זיך מיט א טאַקל, יערמאַטשענקאָ, און וואָרפן מענטשן אפּ א זיכערן דורכפאַל און אפּ אומקום— דאָס קענען מיר גיט טאָן, און דאָס איז לעכערלעך. הינטער אונדז גייט א גאַנצע דיוויזיע מיט שווערער אר-טילערע, מיט געפאַנצערטע מאַשינעס... מע דאַרפן זיך גיט מאַכן קינדערש, כאַווער יערמאַטשענקאָ...— און ווענדנדיק זיך שוין צו די איבעריקע, האָט ער געענדיקט: — אַזאָ, איז באַשלאָסן, מאָרגן אינדערפרי טרעטן מיר אָפּ.

— די צווייטע פראגע איז וועגן דער פאַרבינדונג, — האָט בולגאַקאָוו פאַר-געזעצט די באַראַטונג. — אפּ וויפּל מיר טרעטן אָפּ די לעצטע, פאַלט אפּ אונדז די אופּגאַבע צו אַרגאַניזירן די ארבעט אינ הינטערלאַנד בא די דייטשן דאָ איז א גרויסער איינזאַםקײַט, דאָס שטעטל האָט צוויי וואָקזאַלן מיט דאַרפן זאָרגן וועגן דעם, און אפּ דער סטאַנציע זאָל ארבעטן א זיכערער כאַווער.

איצט וועלן מיר באשליסן, וועמען פון אונדזערע איבערלאָזן דאָ אפּ אוועק-
שטעלן די ארבעט. מערקט אָן קאנדידאטורן.

— איך האָלט, אז דאָ דארפּ בלייבן דער מאטראָס זשוכרי, האָט געזאָגט
יערמאטשענקאָ, צווייענדיק צום טיש. — ערשטנס, איז זשוכרי פון די היגע
קאנטן. צווייטנס, ער — א שלאָסער און מאָנטיאָר, וועט זיך קענען איינארדע-
נען ארבעטן אפּ דער סטאנציע. מיט אונדזער אָטריאד האָט קיינער פּיאָדאָרן
ניט געזען — ער וועט ערשט אָנקומען באנאכט. א יאט איז ער מיט א קאָפּ
אפּ די פלייצעס און ער וועט דאָ אוועקשטעלן די ארבעט. איך מיינ, אז דאָס
איז דער סאמע פאסיקער מענטש.

בולגאקאָוו האָט א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— ריכטיק, איך בין מיט דיר איינשטימיק, יערמאטשענקאָ. איר כאוויירימ,
דערווידערט ניט? — האָט ער זיך געווענדט צו די איבעריקע. ניין. הייסט עס,
אז די פראגע איז אויסגעשעפט. מיר לאָזן איבער פאר זשוכריען געלט און
א מאנדאט אפּ דער ארבעט.

— איצט די דריטע, די לעצטע פראגע, כאוויירימ, האָט געזאָגט בול-
גאקאָוו. דאָס איז די פראגע וועגן געווער, וואָס איז פאראן אין שטאָט. דאָ
איז פאראן א פולער סקלאד מיט ביקסן. — צוואנציק טויזנט שטיק, וואָס זיינען
נאָך פארבליבן פון דער צארישער מיליכאָמע. זיי ליגן אין א פוייערישן שפייכלער,
און אלע האָבן שוין אָן זיי פארגעסן. מיר האָט וועגן דעם דערציילט א פוייער,
דער באלעבאָס פון שפייכלער. ער וויל פון זיי פאָטער ווערן... איבערלאָזן
פאר די זייטשן דעם דאָזיקן שפייכלער טאָר מען געוויס ניט. איך האָלט,
אז מע דארפּ אים אונטערצינדן, און טאקע באַד, קעדיי צו אינדערפרי — צו זאָל
שוין אלץ זיינן פארטיק. אָבער אונטערצינדן איז געפערלעך: דער סקלאד שטייט
באמ עק שטאָט, צווישן אָרעמע הויפן. עס קענען זיך נאָך אָנצינדן די פוי-
ערישע הייזער.

סטרעוושקאָוו, א פעסט געבויטער, מיט א לאנג ניט געגאָלטער באַרד, האָט
זיך א ריר געטאָן:

— צ... צ... צו וואָס פארברענענ? איך ה... ה... האָלט, מע דארפּ צ... צ...
צעטיילן דאָס געווער צווישן דער בא... באפעלקערונג.

בולגאקאָוו האָט זיך שנעל א קער געטאָן צו אים:

— צעטיילן, זאָגסטו?

— ריכטיק. אָט דאָס איז ריכטיק! — האָט אנטציקט אויסגעשריען יערמא-
טשענקאָ. — צעטיילן די ארבעטער און דער איבעריקער באפעלקערונג, ווער
עס וועט וועלן. וועט זיינן, ווייניקסטנס, מיט וואָס א קראצ צו טאָן די
זייטשן די זייטשן דעמלט, ווען זיי וועלן צוקוועטשן דעם אוילעם. און צו-
קוועטשן וועלן זיי דאָך, מיסטאָמע, פעסט. ווען עס וועט שוין ווערן ניט
אויסצוהאלטן, וועט זיך כעוורע א נעם טאָן צום געווער. סטרעוושקאָוו האָט
ריכטיק געזאָגט: צעטיילן. עס וואָלט אפילע גוט געווען אין דערפּל אויך

אריינפירן. די פויערימלעך וועלן עס פארוקן טיפער, און ווי נאָר די דייטשן וועלן אָנהייבן רעקווזירן אפּ ריינ, וועלן די ביקסעלעך זיין ביז גאָר גייטיק.

בולגאקאָוו האָט זיך צעלאַכט.

— יע, אָבער די דייטשן וועלן דאָך באַפעלן אָפּגעבן דאָס געווער, און אלע וועלן אָפּטראָגן.

יערמאטשענקאָ האָט פּראָטעסטירט:

— נו, ניט אלע וועלן אָפּטראָגן. ווער עס וועט ברענגען, און ווער עס וועט איבערלאָזן.

בולגאקאָוו האָט מיט א פּרעגנדיקן בליק באַטראַכט אלע זיצנדיקע.

— צעטיילן, צעטיילן די ביקסן, האָט יערמאטשענקען און סטרושקאָוו אונטערגעהאלטן א יונגער ארבעטער.

— נו, מילע, הייסט עס, אז מיר פארטיילן, האָט בולגאקאָוו איינגע- שטימט. אַט דאָס זינען אלע פראַגן, האָט ער געזאָגט, אופשטייענדיק פון טיש. איצט וועלן מיר קענען ביז אנידערפרי אָפּווען. אז זשוכרלי וועט קומען, זאָל ער אריינגיין צו מיר. איך וועל מיט אימ א שמועס טאָן. און דו, יערמאטשענקאָ, גיי קאָנטראָליר דורך די פּאָסטנס.

געבליבן אליין, איז בולגאקאָוו אוועק אין שלאַפּציער פון די באַלעבאָ- טים, וואָס איז געווען בישכיינעס מיטן גאסט-צימער, און, אויסשפרייטנדיק אפּן מאַטראַצ דעם שינעל, האָט ער זיך צוגעלייגט.

*

אינדערפרי האָט זיך פאווקע אומגעקערט פון דער עלעקטרעסטאנציע. שוין א גאנצ יאָר, ווי ער ארבעט אלס געהילף פונעם הייצער.

איז שטעטל האָט געהערשט אן אויסערגעוויינלעכע אופלעבונג. די דאָך זיקע אופלעבונג האָט זיך אימ גלייך געוואָרפן אין די אויגן. אפּן וועג האָט ער אלץ אָפּטער און אָפּטער באַגעגנט איינוווינער, וואָס האָבן געטראָגן צו איינע, צוויי אָדער דריי ביקסן. פאווקע האָט זיך גענומען איילן אהיים, ניט פארשטייענדיק, וואָס דאָ קומט פאַר. באַלעשטשינסקעס הויפּ האָבן זיך ארום- געזעצט אפּ די פּערד זינע נעכטיקע באַקאנטע.

אריינגעלאָפּן איז שטוב, האָט ער זיך אפּגיבן איינגעוואשן און אז ער האָט זיך דערוווסט פון דער מאמען, אז ארטיאָמ איז נאָך ניטאָ, איז פאווקע ארויסגעשפרונגען און געלאָזן זיך לויפן צו סעריאָזשקע ברוזשאַקן, וואָס האָט געווינט אין דעם צווייטן עק שטאָט.

סעריאָזשקע איז געווען א זון פון א געהילף-מאשיניסט. זיין טאטע האָט פארמאָגט אן אייגן קליין שטיבל און פונקט אזא קליינע ווירטשאפט.

סעריאָזשקע איז אינדערהיים ניט געווען. זיין מאמע, א דיקע פרוי, בלוט און מילך, האָט אומצופרידן א קוק געטאָן אפּ פאווקען.

דער שווארציקאך ווייס אימ, וווּ ער איז ער האָט זיך ארויסגעדינט און
בליאסק אפּ טאָג, דער נייטגוטער בעמט אימ. געווער, זאָגט ער, טיילט מען
ערגעב, איז ער, מיסטאָמע, דאָרטן. מע דארף אייך אריינשיטן שמיץ, סמאָר
קאטע יעוואָנימ איינע. שויג אביסל צופיל צעלאָונ געוואָרן נישטאָ קיין באַ
רוטע מינוט. גרויס זינען דאָס ווי זי ארבעט, און נאָט אייך גאָר געווער.
דו זאָג אימ, דעם אויסוואָר: אויב ער וועט ברענגען אהיים כאַטש איינ
קויל, וועל איך אימ דעם קאָפּ אראָפּנעמען. ער וועט אָנשלעפּן אלע קלאָנג, און
אויב נאָכדעם גייען ענטפער פאר אימ. און דו וואָס? לויפסט אויך אהין?

אַבער פאָוקע האָט שויג נישט געהערט, וואָס סעריאָזשקעס צעקאָכטע מאמע
האָט גערעדט, און איז אהויסגעלאָפּן אינ גאָס. און זי האָט געזען אַסאך
אויפן שטאַסל איז געגאנגען אַ מאנצביל און געטראָגן צו ביקס אפּ ביידע
אקלענ.

—פעטער, זאָג, וווּ האָסטו עס געקראָגן?—איז צו אימ צוגעלאָפּן פאָוקע.

—אַן דאָרטן, און ווערנאָוינע, טיילט מען.

—פאָוקע איז אוועקגעלאָפּן אַן אַן אָטעם לויטן אָנגעוויזענעם אדרעס.
דורכגעלאָפּן צוויי גאָסן, האָט ער זיך אָנגעשטויטן אפּ אַ ינגל, וואָס האָט
געשלעפּט אַ שווערע פעכאָטע ביקס מיט אַ באַגעט.

—ווּ האָסטו גענומען די ביקס?—האָט אימ פאָוקע אָפּגעשטעלט.

—דאָרטן, קעגן שור טיילן עס פאנאנדער אַט די פונעם אָטריאד, אָבער
עס איז שויג גאָרנישט נישט געבליבן. אַ גאנצע נאכט האָט מען געטיילט,
איצט ליגן שויג נאָר פוסטע קאסטנס. אלץ צענומען שויג. און איך טראָג
דאָס די צווייטע, האָט מיט שטאַלץ פאַרענדיקט דאָס יאָטר.

—די באַקומענע יעדע האָט פאָוקע פאַרשאפט פיל אומעסנעפעש.

—עכ, דער טייל זאָל עס נעמען, געדארפט באלד לויפן אהין, און נישט

גיין אהיים!—האָט ער אינ פאַרצווייפלונג געטראכט, אָבער וואָזוי האָב איך
עס געקענט פאַרזען?

און פלוצלינג איז ער פאַרכאפט געוואָרן פון אַ געדאַנק. ער האָט זיך
האַסטיק אַ קער געטאַן צוריק, אָנגעיאָגט מיט אַ דריי שפרונגען דעם אוועק
געגאנגענעם ינגל און מיט קויעכ אַ ריט געטאַן די ביקס פון זיינע הענט.

— דו האָסט שויג איינע גענוג, און דאָס איז פאַר מיר. האָט
מיט אַ טאַג, וואָס דערלאָזט נישט קיינשום דערווידערונגען, אַ זאָג געטאַן
פאָוקע. זיין גאָס וואָס האָט זיך אַסאך געוואָרן און זיין גאָס וואָס האָט זיך אַסאך

דאָס יאָטר, אופּגעבראַכט פון דעם, וואָס מע באַראבעוועט אימ אינ מיטן
העלן טאַג, האָט זיך אַ וואָרפ געטאַן אפּ פאָוקע, אָבער יענער איז אָפּגע
שפרונגען אפּ אַ טראָט צוריק, אויסגעשטעלט דעם באַגעט און אויסגעשריקען:
— טראָג זיך אָפּ, אַנטוועסטו זיך נאָך אָנשטעכונג זיין גאָס.

דאָס יאָטר האָט זיך צעוויינט פון האַרצווייטעק, איז אַנטלאָפּן אפּ צוריק
און געטאַטן פעכאָט און שוועבל פון אָנמעכטיקן קאעס, און פאָוקע האָט זיך

א באפרדיקטער געלאזן לויפן אהיים איבערגעשפרונגען דעם פאהקאן, אריין געלאפן אין שטעלע, פארוקט די געקראגענע ביקס אפן באקן אונטערן דאך און, פריילעך סליפנדיק, אריין אין שטוב.

*

פליין זינען די זומער-אונטן אפ אוקראינע אין אזעלכע קליינע שטעט-לעך, ווי שעפעטאווקע, ווו דער מיטן איז שטעטל און דער ארום איז דאָרפ. אין אזעלכע שטילע זומערדיקע אונטן איז די גאנצע יוגנט אינדרויסן. מיידלעך, פארעבקעס, — אלע בא זייערע גאנקעס, אין די סעדער, סעדלעך, פאָשעט אפן גאס, אפ די קלעצער, וואָס זינען אָנגעוואָרפן צום בויען. זיי שטייען גרופעסווייז, פאַרלווייז. מע לאַכט, מע זינגט...

די לופט ציטערט פון דער געדיכטקייט און פון דעם בלומענ-דופט. טיפ אין הימל בלייטשען קוימ-קוימ די שטערן ווי גלי-ווערעם, און א שטימ דער-טראַגט זיך ווייט-ווייט...

פאווקע האָט ליב זיין האַרמאָניק. מיט ליבע שטעלט ער אוועק אפן קני זיין זינגענדיקן ווינער צוויירייקן האַרמאָניק. די פלינקע פינגער רינג קוימ אָן די קלאוישן, לויפן זיך דורכ פון אויבן אראָפ גיך, פלינק. געריכט זיפצן אָפ די באסן, און דער האַרמאָניק פארגייט זיך אין א רוישיקן העפקערדיקן געזאנג...

דער האַרמאָניק צאפלט, און ווי לאַזט מען זיך עס ניט אוועק אין א טאנצ? וועסט זיך ניט איינהאלטן די פיס גייען אליינ. הייס אָטעמט דער האַרמאָניק. ס'איז גוט צו לעבן אפ דער וועלט!

היינט אינאָונט איז געווען באזונדערס פריילעך. עס האָט זיך פארואמלט אפ די בערווענעס, בא דער שטוב, ווו עס האָט געווינט פאווקע, פריילעכע יונגווארג, און הילכיקער פאר אלעמען — האַלעטשקע, פאווקעס שכינע. זי, דעם שטיינהעקערס טאַכטער, האָט ליב א טאנצ טאַג, א זונג טאַג מיט די יאטן. א שטימ האָט זי — אן אַיט, א ברוסט-שטימ, א סאמעטענע.

פאווקע האָט מירע פאר איר. דאָס צינגל איז בא איר א שאַרפס. זי זעצט זיך אוועק נעבן פאווקען אפ די בערווענעס, נעמט אים שטארק ארום און קלייבט:

— עכ, דו, האַרמאָניסט העלדישער! א שאַד, וואָס דו ביסט, יאט, עט-וואָס ניט דערוואקסן, ווען ניט, וואָלסטו געווען פאר מיר נישקאַשע פון א מאַנדל. כ'האַג ליב האַרמאָניסטן, דאָס האַרץ גייט בא מיר אויס נאָך זיי.

פאווקע ווערט רויט אוש ביו די האַר-וואָרצלען, גוט וואָס אינאָונט זעט מען ניט. ער רוקט זיך אָפ פון דער שטיפערקע, נאָר יענע האַלט אים פעסט — לאַזט אים ניט אָפ.

— וווהינ-וועש, ליבינקער, אנטלויפסטו? נו, אָט האָסטו דיר דעם שיינעם כאַסן, — וויצלט זי זיך.

פאדקע פילט מיטן אקסל איר שטייפע ברוסט, און דערפון ווערט ער
עפעס אומרויק, אופערעגט, און פון דעם געלעכטער ארום טרייסלט זיך שטענ-
דיק די שטיילע גאס.

פאדקע שפארט זיך איינ מיט א האנט אין האלקעס אקסל און זאָגט:
— דו שטערסט מיר שפילן, רוק זיך אָפּ. און ווידער אן אופרייס פון
געלעכטער, מע וויצלט זיך און מע טרייבט שפאס.

מארוסיע מישט זיך אריין:

— פאדקע, שפיל אויס עפעס אן אומעטיקס, אז עס זאָל א נעם טאָג
באמ הארצן.

לאנגזאם ציען זיך אָן די שפיל-זעק, די פינגער גייען שטייל—אן אלעמעג
באקאנטע, אייגענע מעלאָדיע. האלינע כאפט די ערשטע אונטער, נאָך איר—
מארוסיע און די איבעריקע:

Зібралися всі бурлаки
до рідної хати,
тут нам мило,
тут нам любо
в журбі заспівати...

און עס טראָגן זיך אוועק אינדערווייט, צום וואַלד, יונגע הילכיקע שטי-
מען, וואָס זינגען דאָס ליד.

— פאדקע!—דאָס איז ארטיאָמס שטימ.

פאדקע דריקט אופ דעם הארמאָניק, פארשפיליעט די רימענס.

— מע רופט מיך. איך גיי אוועק.

מארוסיע זאָגט צו אים בעטנדיק:

— נו, זיצ נאָך אביסל, שפיל נאָך אביסל, וועסט נאָך באווייזן אהיים.
אָבער פאדקע אַיילט זיך:

— גיין, מאָרגן וועלן מיר ווידער א שפיל טאָג. אָבער איצט דארף מען
גיין ארטיאָמ רופט.

און ער לויפט אפ יענער זייט גאס צום שטיבל.

געעפנט די טיר אין צימער, זעט ער, באַם טיש זיצט ראָמאן, ארטיאָמס
כאווער, און נאָך א דריטער, אן אימבאקאנטער.

— דו האָסט מיך גערופן?—פרעגט פאדקע.

ארטיאָמ האָט א שאַקל געטאָגן מיטן קאָפּ צו פאדקע און זיך געווענדט
צום אומבאקאנטן:

— אָט דאָס איז ער טאקע, דאָס ברודערל מינס.

יענער האָט פאדקע דערלאנגט א ביינערדיקע האנט.

— אָט וואָס, פאדקע, האָט זיך ארטיאָמ געווענדט צום ברודער.—דו

זאָגסט, אז באַ אייך אפ דער עלעקטרעסטאנציע איז קראַנק געוואָרן א מאָג-

טיאָר. מאָרגן דערוויס זיך, צי וועט מען ניט צונעמען אפ זײַן אָרנו א מענטשן,
וואָס קאָן די ארבעט. אויב מע דארפ, וועסטו קומען און זאָגן.

דער אומבאקאנטער האָט זיך אריינגעמישט.

— נײַן, איך וועל גײַן צוזאמען מיט אײַם. כװעל זיך אײַן דורכריידן

מיטן באלעבאָס.

— עס איז געוויס נײַטיק א מענטש. הײַנט האָט דאָך די סטאנציע ניט
געארבעט, ווײַל סטאנאָוויטש איז קראַנק געוואָרן. דער באלעבאָס איז צוויי
מאָל געקומען צו לױפֿן—אלץ געזוכט עמעצן, מיט וועמען צו פֿאַרבייטן
אײַם, אָבער ער האָט ניט געפונען. און לָאָזן אײַן דער ארבעט די סטאנציע
מיט אײַן הײַצער, האָט ער בא זיך ניט געקאָנט פֿויעלן. דער מאָנטיאָר איז
קראַנק געוואָרן אפ טיפֿוס.

— נו, איז אָט, דער געשעפט איז געבאכט, — האָט געזאָגט דער אומבא-
קאנטער. — מאָרגן וועל איך זיך אריינכאַפֿן נאָך דיר, און מיר וועלן גײַן
צוזאמען, — האָט ער זיך געווענדט צו פֿאווקען.

— גוט.

פֿאווקע האָט זיך באגעגנט מיט דעם אומבאקאנטנס גרויע רוֹקע אויגן,
וואָס האָבן אײַם אופֿמערקזאַם דערלערנט. דער פֿעסטער שטאַרער סוק האָט
פֿאווקען אביסל צעטומלט. דאָס גרויע רעקל, פֿאַרשפֿיליעט פֿון אויבן ביזן
אַראָפֿ, איז אפ דער ברייטער פֿלייצע געלעגן זייער שטײַפֿ, — ווײַזט אויס, אז
דעם באלעבאָס איז געווען ענג אײַן אײַם. דעם קאַפֿ האָט פֿאַרייניקט מיט די
אַקסלען א פעטער אָקסענער האַלדז, און אינגאַנצן איז ער געווען אָנגעגאַסן
מיט קראפט, ווי א קרעפטיק־פֿאַרוואַרצלטער דעמב.

באָם געזעגענען זיך האָט ארטיאָם געזאָגט:

— דערווײַל א גוטן, נשוכרײַ, מאָרגן וועסטו גײַן מיטן ברודער און
וועסט אײַנאַרדענען דעם גאַנצן אײַנען.

*

די דײַטשן זײַנען ארייַן אײַן שטאָט אײַן דרײַ טעג ארום נאָך דעם, ווי
דער אָטריאַד איז אוועק. וועגן זייער אָנקומען האָט אָנגעזאָגט דער פֿיפֿ
פֿון א לָאָקאַמאַטיוו אפ דער סטאנציע, וואָס איז פֿאַריאָסעמט געוואָרן פֿאַר די
לעצטע עטלעכע טעג. אײַבערן שטאָט האָט זיך צעטראַגן די יעדיע:
— די דײַטשן גײַען.

און די שטאָט האָט זיך אריר געטאַן, ווי א צערייצטער מוראַשניק, כאָטש
אַלע האָבן שוין לאַנג געוויסט, אז די דײַטשן דארפֿן קומען. אָבער מע האָט
אײַן דעם עפעס שוואַכ געגלויבט. און אָט זײַנען די דאָזיקע שרעקלעכע דײַ-
טשן שוין ניט ערגעצווו, נאָר טאַקע דאָ, אײַן שטאָט.
די אַלע אײַנוווינער האָבן זיך צוגעקלעפט צו די פֿאַרקאַנס, צו די פֿערט-
לעך. אפֿן גאס האָט מען מוירע געהאַט ארויסצוגײַן.

און די דײַטשן זײַנען געגאנגען איינס נאָכ אײַנס, ווי א קײטעלע, פון
 בײדע זײַטן, אײבערלעך זונדיק פריי דעם שאַסיי, געגאנגען אינ טונקל-גרײנע מונ-
 דירן, מיט די ביקסן אינ די הענט, גרײט צו שיסן. אפ די ביקסן-ברײטע
 באגנעטן, ווי מעסערס. אפ די קעפ-שווערע שטאַלענע העלמס, אפ די פלײצעס
 גרויסע רוקזעק. און געגאנגען זײַנען זיי פון דער סטאנציע צום שטאַט אינ
 א דורכויסיקער סטענגע, געגאנגען אָנגעשפיצטע, גרײט יעדע מינוט צו געבן א
 ווידערשטאנד, כאַטש קײנער אינ שטאַט האָט זיך גיט געקליבן אָנפאלן אפ זיי.
 פאָרויס האָבן מארשירט צוויי אָפּיצערן מיט מאזערס אינ די הענט. אינמיטן
 שאַסיי-א העטמאנישער סטארשינא, א דאָלמעטשער, אינ א בלויען אוקרא-
 נײשן זשופאן און אינ א פאפאכע.

די דײַטשן האָבן זיך אויסגעשטעלט אינ א קרייז אפן פלאצ אינ צען-
 סער שטאַט. מע האָט אָנגעהויבן זעצן אינ פויק, עס האָט זיך צוגיפגעזאמלט
 א קלײנער אוילעם פון די מער דרייסט-געוואָרענע באלעכאטימ. דער סטאר-
 שינא אינעם זשופאן איז ארופגעקראַכן אפן גאנעק פון אפטיק און אינדער-
 הויב אײבערגעלייענט דעם באפעל פונעם קאָמענדאנט, מאיאָר קאַרפ.
 אינ באפעל איז געווען געשריבן:

1

איך באפעל:

אלע בירגער פונ שטאַט זײַנען מעכועו צו ברענגען אינ מעשעכ פון 24 שעה,
 דאָס שיס-און קאלט-געווער, וואָס זיי האָבן. פאר גיט אויספילן דעם דאָזיקן בא-
 פעל-שיסן.

2

אינ שטאַט ווערט דערקלערט מיליטער-צושטאנד, ארויסגיין נאָכ 8 אזײגער
 אינאָהנט איז סארבאָטן.

שטאַט-קאָמענדאנט-מאיאָר קאַרפ.

אינ דעם הויז, ווו עס איז פריער געווען די שטאַט-אופראווע, און נאָכ
 דער רעוואָלוציע-דער ראט פון ארבעטער-דעפוטאטן, האָט זיך ארינגע-
 קליבן די דײַטשישע קאָמענדאטור. באמ גאנעק פון הויז איז געשטאנען א
 זעלנער, שוין גיט אינ א שטאַלענעם העלם, נאָר אינ א פאראנדער קאסע,
 מיט א ריזיקן קײזערלעכן אַדלער. דאָ טאקע, אינ הויפ, איז געווען דער
 סקלאד פארן געווער, וואָס מע האָט צוגיפגעטראָגן.

א גאנצן טאָג האָבן די אײבערגעשראָקענע באלעכאטימ, מוירע האָבנדיק
 פאר דער דראָנג צו דערשאַסן ווערן, געטראָגן געווער. קײן דערוואקסענע
 האָט מען גיט געזען. דאָס געווער האָבן געטראָגן יוגנטלעכע און קינדער.
 די דײַטשן האָבן קײנעם גיט פארהאלטן.

די, וואָס האָבן ניט געוואָלט טראָגן, האָבן באנאכט ארויסגעוואָרפן דאָס געווער פאַשעט אפּן שאַסיי, און אינדערפרי האָט עס א דייטשישער פאטרול געקליבן. צונויפגעלייגט אפ א וואָגן און אָפּגעפירט אין קאָמענדאנטור. איינס אזויגער באַטאָג, ווען עס איז אויסגעגאנגען דער טערמינ צו אָפּגעבן דאָס געווער, האָבן די דייטשישע סאָלדאטן צוגעצילט זייערע טראָגפייען. סאכאקל האָט מען אָפּגעגעבן פּערצן טויזנט ביקסן. אַלואָ, זעקס טויזנט האָבן די דייטשן צוריק ניט באקומען. די דורכויסיקע אונטערזוכונגען, וואָס די דייטשן האָבן געמאכט, האָבן געגעבן זייער אומבאדייטנדיקע רעזולטאטן.

אפמאָרגן באגינען האָט מען הינטערן שאַס, באַם אלטן יידישן בייט סאלמען, דערשאַסן צוויי ארבעטער-אייזנבאנער, בא וועלכע מע האָט בייט דער אונטערזוכונג געפונען באהאלטענע ביקסן.

*

ארטיאָמ, אויסהערנדיק דעם באַפּעל, איז אייליק אוועק אהיים. אינ הויפּ האָט ער באגענט פאוקען, אימ אָנגענומען פארן אַקסל און שטייל, אָבער אקשאַנעסדיק א פּרעג געטאָגן:

— דו האָסט עפעס געבראכט אהיים פונעם געווער-לאַגער?
פאוקע האָט זיך געקליבן פארשווינגן וועגן דער ביקס, אָבער זאָגן א לינג דעם ברודער האָט ער ניט געוואָלט, און ער האָט אימ אַלץ דערצילט. זיי זיינען אוועק צוזאמען אין שטאל. ארטיאָמ האָט ארויסגעשלעפט די ביקס פון אונטער דער סטעליע, ארויסגענומען פון איר דעם שלאָס, אראָפּגעצויגן דעם באַגעט און, אָנעמענדיק די ביקס פאר דער רער, זיך צעפאַכעט און מיטן גאנצן קויעך א זעץ געטאָגן זי אָנעם סטויפ פון פאראן. דער קאַלבן איז זיך צעפלינגן אפּ פיצעלעכ. די רעשטן פון דער ביקס האָט מען פאַר-וואָרפן ווייט אין דער פוסטקע הינטערן גערטל. דעם באַגעט און דעם שלאָס האָט ארטיאָמ אריינגעוואָרפן אין אָפּטרעט.

אָפּגעטאָגן דאָס אַלץ, האָט זיך ארטיאָמ א קער געטאָגן צום ברודער:
— ביסט שוין ניט קיין קלייניקער, פאוקע, דארפסטו פארשטיין, אז מיט געווער טאָר מען זיך ניט שפילן. איך זאָג דיר ערנסט, טראָג גאַרנישט ניט אהיים. דו ווייסט, אז איצט קען מען דערפאר באצאלן מיטן לעבן. זע, נאר מיך ניט אָפּ. אויב דו וועסט ברענגען און מע וועט געפינען, וועט מען מיך דעם ערשטן דערשיסן. דיך, אזא סמערקל, וועט מען ניט טשעפען: צייטן זיינען איצטער מיטעס, פארשטייסט?

פאוקע האָט צוגעזאָגט גאַרנישט ניט צו ברענגען. ווען זיי זיינען ביידע געגאנגען דורכן הויפּ אינ שטוב אריין, האָט זיך באַם טויער פון די לעשטשינסקעס אָפּגעשטעלט א בריטשקע. פון איר זיינען ארויס דער אדוואָקאט מיט דער ווייב און זייערע קינדער—נעלי און וויקטאָר.

— די פויגעלעך זינען געקומען צו פליען, — האָט ארטיאָמ ביז א זאָג גע-
טאָן. — עך, וועט זיך עס אָנהייבן א פארדרייעניש. כאפט עס דער שווארציאָר! —
און ער איז אריין אינ שטוב.

א גאנצן טאָג האָט פאָוקע געבענקט נאָך דער ביקס. אינ דער זעלבער
צייט האָט זיין כאַווער סעריאָזשקע שטארק געהאַרעוועט אינ אן אלטן פאר-
לאָזענעם שטאָל און געגראָבן מיט א רירל די ערד בא דער וואנט פון שטאָל.
ענדלעך איז די גרוב פארטיק געוואָרן. סעריאָזשקע האָט אהינ אריינגעלייגט
דריי ניינקע אינ שמאטעס פארוויקלטע ביקסן, וועלכע ער האָט באקומען
בייסן צעטיילן. אָפגעבן די דייטשן האָט ער זיך ניט געקליבן — ניט צוליב
דעם האָט ער זיך געמאטערט א גאנצע נאכט, אז ער זאָל זיך נאָכדעם
דארפן צעזענען מיט זיין רויב.

פארשאָטן די גרוב מיט ערד, האָט ער זי הארט איינגעטראַטן און אָג-
געשלעפט אפן אויסגעלייכטן אָרט א בארג מיסט און אלטווארג; קריטיש בא-
טראכטנדיק די רעזולטאטן פון זיין ארבעט און איינגעפינענדיק זיי פאר צו-
פרידנשטעלנדיקע, האָט ער אראָפגענומען פון קאָפּ דאָס היטל און אויסגע-
ווישט דעם שווייס פון שטערן. „נו איצטער זאָלן זיי זוכן. און אויב מע וועט
געפינען, ווייס מען ניט וועמעס שטאָל דאָס איז.“

פאָוקע האָט זיך עפעס אומבאמערקט באפריינדעט מיטן שטרענגן מאָג-
טיאָר, וועלכער האָט שוין בא א כוידעש צייט געארבעט אפ דער עלעקטער-
סטאנציע. זשוכריי פלעגט אָנווייזן דעם געהילף־הייצער די קאָנסטרוקציע פון
דער דינאמאָ און פלעגט אימ לערנען ארבעטן.

דאָס פיייקע יינגל האָט אויסגענומען בא דעם מאטראָס. זשוכריי פלעגט
ווען קומען צו ארטיאָמען אינ די פרייע טעג. דער מעישעווער און ערנסטער
אָפט מאטראָס פלעגט געדולדיק אויסהערן אלע שטייגער־געשיכטעס, באזונדערס
ווען די מאמע האָט זיך געקלאָגט אפ פאָוקעס שטיק. ער האָט געקענט אזוי בא-
רויקנדיק ווירקן אפ דער צעקאָכטער מאריע יאקאָוולעוונע, אז יענע פלעגט
פארגעסן אָן אלע אירע צאָרעס און פלעגט ווערן מונטערער.

עפעס איינמאָל האָט זשוכריי אָפגעשטעלט פאָוקען אינ הויפ פון דער
עלעקטערעסטאנציע, צווישן די אופגעלייגטע שטאבעלעך האָלצ. ער האָט א שמי-
כל געטאָן און געזאָגט:

— די מאמע דערציילט, אז דו האָסט ליב שלאָגן זיך. „ווי א האָגן איז
ער — זאָגט זי — ראק ער וואָלט זיך געשלאָגן.“ — זשוכריי האָט זיך גוטמוטיק
צעלאכט. — שלאָגן זיך איז, ביכלאל, ניט שלעכט, נאָר מע דארפ וויסן, וועמען
צו שלאָגן און פארוואָס צו שלאָגן.

פאָוקע, ניט וויסנדיק, צי זשוכריי וויצלט זיך איבער אימ אָדער ער
רעדט ערנסט, האָט געענטפערט:

- אומזיסט שלאָג איך זיך נישט, שטענדיק איז דאָ פאר עפעס.
- זשוכריי האָט איך אומדערווארטעט פאָרגעלייגט:
- ווילסט, וועל איך דיך אויסלערנען שלאָגן זיך אפ אן עמעס.
- פאווקע האָט פארווונדערט אפ איך א קוק געטאָן.
- וואָס הייסט, אפ אן עמעס?
- אָט וועסטו זען.

און פאווקע האָט אויסגעהערט די ערשטע קורצע לעקציע וועגן ענגלישן באַקס.

נישט לייכט האָט זיך פאווקען געגעבן די דאָזיקע וויסנשאפט, אָבער באַ-
נומען האָט ער זי אויסגעצייכנט. נישט אפּן מאָל האָט ער זיך איבערגעקניקלט,
אוועקגעשלידערט פון זשוכרייס א זעצ מיטן פויסט, אָבער ער האָט זיך
ארויסגעוויזן פאר א פליסיקן און געדולדיקן שילער.

איך איינעם א הייסן טאָג, געקומען פון קלימקען, האָט פאווקע זיך ארום-
געדרייט איבערן צימער, נישט געפונען זיך קיין ארבעט און ער האָט באַ-
שלאָסן פארקלייבן זיך אפ זיין באַליבטן אָרט, אפּן דאך פונעם וואַכ-ביידל,
וואָס איז געשטאנען אין ווינקל פון סאָד, הינטערן הויז. ער איז דורכגע-
גאנגען דורכן הויפ, אריין אין גערטל און, צוקומענדיק צום שטאל, איז ער
ארופגעקראָכן איבער די קאנטן אפּן דאך. דורכגעקלעטערט די געדיכטע
קארשנ-צווייגן, וואָס האָבן זיך אראָפּגעבויגן איבערן שטאל, איז ער ארויס-
געקראָכן אפּן מיטן דאך און זיך צוגעלייגט אפ דער זון.

מיט איין זייט איז דאָס וואַכ-ביידל ארויסגעגאנגען צו די לעשטשינ-
סקיס אין סאָד, און אז מע זאָל צוקלעטערן צום ברעג, קען מען זען דעם
גאנצן סאָד און איין זייט פון דעם הויז. פאווקע האָט ארויסגערוקט דעם
קאָפּ איבערן קאנט און דערוען א טייל פון הויפ און די בריטשקע, וואָס איז
דאָרטן געשטאנען. ער האָט באַמערקט, ווי דער אָרדינאנט פונעם דייטשישן
לייטענאנט, וואָס איז איינגעשטאנען אַ קווארטיר באַ די לעשטשינסקיס, ריי-
ניקט מיט א בערשטל זיין שעפּס קליידער. פאווקע האָט נישט איין מאָל גע-
זען דעם לייטענאנט באַם טויער פונעם הויפ.

דער לייטענאנט איז געווען א קליינוווקסיקער, מיט רויטע באַקן, מיט
קלייניקע אונטערגעשאַרענע ווענצעלעך, אין בריילן און אין א היטל מיט א
לאקירטן דאשעק. פאווקע האָט געוויסט, אז דער לייטענאנט וויינט אין דעם
זייטיקן צימער, וואָס זיינע פענצטער זיינען ארויסגעגאנגען אין סאָד און
האָבן זיך געזען פון דאך.

איצטער איז דער לייטענאנט געזעסן באַם טיש און עפעס געשריבן. נאָך-
דעם האָט ער גענומען דאָס אָנגעשריבענע און איז ארויס. איבערגעבנדיק
דעם בריוו דעם אָרדינאנט, איז ער אוועק מיטן שטען פון סאָד צום פערטל,
וואָס האָט געפירט אפּן גאס. באַם געפלאַכטענעם זומער-ביידל האָט זיך דער
לייטענאנט אָפּגעשטעלט, וויינט אויס, גערעדט מיט עמעצן. פון ביידל איז

ארויס נעלי לעשטשניסקא. נעמענדיק זי אונטערן האנט, איז דער לייטע-
נאנט אוועק מיט איר צום פערטל, און ביידע זינען ארויס אפן גאס.
דאָס אלץ האָט פּאָוּקע באַטראַכט. ער האָט זיך שוין געקליבן איינדרעם-
לען, נאָר מיטאַמאָל האָט ער דערזען, אז איין דעם לייטענאַנט צימער איז
אריין דער אַרדינאַנט. ער האָט אָפּגעהאַנגען דעם מונדיר אפּן הענגער, גע-
עפּנט דאָס פענצטער אין סאָד אַרײַן, אָפּגעראַמט דעם צימער און איז
ארויס, פאַרמאַכנדיק נאָך זיך די טיר. באַלד האָט אים פּאָוּקע דערזען באַם
פּערד-שטאַל.

דורכן אָפּגעעמ פענצטער האָט פּאָוּקע גוט געזען דאָס גאַנצע צימער.
אפּן טיש זײַנען געלעגן רימענס פאַרשיידענע און נאָך עפעס אַ גלאַנצן-
דיקס.

געטריבן פון אומגעהויערער נייגעריקייט, איז פּאָוּקע שטיל איבערגע-
קראַכן פון דאך אפּן שטאַם פונעם קאַרשנבוים און זיך אַראָפּגעלאָזן אין
סאָד צו די לעשטשניסקים. ער האָט זיך אַלינגעבוונן, איז אין עטלעכע שפּרונ-
גען צוגעלאָפּן צום אָפּגעעמ פענצטער און אַרײַנגעקוקט אין צימער. אפּן טיש
איז געלעגן אַ פּאַס מיט אַ פּאַרטופּיי און אַ שידל מיט אַ זעלענעם צוועלפ-
קילדיקן „מאַנליכער“.

פּאָוּקע האָט פאַרכאַפט דער אָטעם. עטלעכע סעקונדעס איז אין אים
פּאַרגעקומען אַ קאַמפּ, אָבער, געטריבן פון העפּקערדיקער דרייסטקייט, האָט
ער זיך איבערגעבוונן, אַ נעם געטאַן דאָס שוידל, אַרויסגעשלעפט פון אים
דעם נײַעם שוואַרצן רעוואָלווער און אַראָפּגעשפּרונגען אין סאָד. אומקונדיק
זיך, האָט ער פּאַרזיכטיק אַרײַנגערוקט דעם רעוואָלווער אין קעשענע און
זיך געלאָזן דורכן סאָד צום קאַרשנבוים. אַרופּגעקלעטערט גיך, ווי אַ מאַלפּע,
אפּן דאך, האָט פּאָוּקע אַ קוק געטאַן אַהינטער: דער אַרדינאַנט האָט רוּק
געפירט אַ שמועס מיטן קאַניוכ. אין סאָד איז געווען שטיל... ער איז אַראָפּ-
געקראַכן פון דאך און איז אַנטלאָפּן אַהיים.

די מאמע האָט זיך געייסעקט אין קיך, געגרייט דעם מיטיק, און זי האָט
ניט אַכטונג געגעבן אפּ פּאָוּקען.

געכאַפט אַ שטאַטע, וואָס איז געלעגן אונטערן קאַסטן, האָט פּאָוּקע זי
אַהינגערוקט אין קעשענע, האָט זיך אומבאַמערקט אַרויסגערוקט אין טיר,
דורכגעלאָפּן דורכן סאָד, איבערגעקראַכן איבערן פאַרקאַן און איז אַרויס
אפּן שליאך, וואָס פירט צום וואַלד. מיט דער האנט האָט ער אונטערגעהאַלטן
דעם רעוואָלווער, וואָס האָט אים שווער געקלאַפט איבערן פּוס, און ער איז מיט
די גאַנצע קיכעס געלאָפּן צום אַלטן, אַיינגעפאַלענעם ציגל-זאַוואַד.

די פיס האָבן קוים אָנגערירט די ערד, דער ווינט האָט געפּיפּט אין די
אויערן.

באַם אַלטן ציגל-זאַוואַד איז געווען שטיל. דער ווייניט-וווּ דורכגעבראַך-
כענער הילצערנער דאך, די קופּעס צעבראַכענע ציגל און די צעפאַלענע

ברענ-אויונס האָבן אָנגעוואָרפֿן אַן אומעט. אלץ איז דאָ פֿאַרוואַקסן געוואָרן מיט בוריאַן. בלויז זיי דריי כאַוויירימ פֿלעגן זיך דאָ נאָר אמאָל פֿאַרקלעבן שפּילן. פֿאַווקע האָט דאָ געוויסט אסאך פֿאַרבאָרגענע ערטער, וווּ מע קען באהאַלטן דאָס געזאַנוועטע גוטס.

אַריינקריכנדיק איז לאַך פֿונעם אויוון, האָט ער זיך פֿאַרויכטיק אַרומגע- קוקט, נאָר דער שליאַכ איז געווען פֿוטט. שטיל האָבן גערוישט די סאַסנעס. אַ ליכטער ווינט האָט געדרייט דעם שטויב פֿון שליאַכ. עס האָט שטאַרק געשמעקט מיט פֿעכ.

אַפֿן סאַמע דעק פֿונעם אויוון, איז ווינקל, האָט פֿאַווקע אוועקגעלייגט דעם רעוואָלווער, פֿאַרוויקלט איז שמאַטעס און צוגעדעקט אים מיט אַ קופּע. אלטע ציגל. אַרויסגעקראַכן פֿון דאָרטן, האָט ער פֿאַרשאַטן מיט ציגל דעם אַריינגאַנג אינעם אויוון, אַריינגענומען איז קאַפּ ווי עס זיינען דאָרט אויסגע- לייגט די ציגל און, אַרויסגייענדיק אפֿן שליאַכ, איז ער לאַנגזאַם אוועק צוריק.

עס האָבן עטוואָס געציטערט די פֿיס אויבן איז די קני. מיט וואָס וועט זיך דאָס אַלץ אויסלאָזן? האָט ער געטראַכט, און דאָס האַרץ האָט זיך אים צונויפֿגעדריקט עפעס נאָגנדיק-אומרויק. אפֿ דער דעקטערסטאַנציע איז ער אוועק פֿריער ווי געוויינלעך, אבי ניט זיין אינדערהיים. ער האָט גענומען דעם שליסל באַם וועכטער און גע- עפֿנט די ברייטע טיר פֿון דער געביידע, וווּ עס זיינען געשטאַנען די באַ- וועגערס. בעשאַס ער האָט גערייניקט דעם לופֿט-דורכגאַנג, געפֿאַמפעט וואַ- סער איז קעסל און אַיינגעהייצט, האָט ער געטראַכט: „וואָס טוט זיך אַיצער איז דעשטשינסקיס הויפֿ?״ שפּעט, שוין אַזייער עלט, איז צו פֿאַווקען אַריין זשוכרין, אַרויסגערופֿן אים איז הויפֿ און שטיל געפֿרעגט:

— פֿאַרוואָס איז עס באַ אַיך היינט געווען אַן אונטערזוכונג?
פֿאַווקע האָט אַ צעשראַקענער אופֿגעציטערט.
— וואָס הייסט, אַן אונטערזוכונג?
זשוכרין האָט, שווייגנדיק אַ וויילע, צוגעגעבן:
— יע, עפעס ניט פֿויגלדיק. דו ווייסט ניט, וואָס זיי האָבן געזוכט?
פֿאַווקע האָט גוט געוויסט, וואָס זיי האָבן געזוכט, אָבער דערצייילן זשוכר- ריינע וועגן דעם געזאַנוועטן רעוואָלווער, האָט ער זיך ניט געקאַנט באַשליסן. אינגאַנצן ציטערנדיק פֿון אופֿרעגונג, האָט ער געפֿרעגט:
— אַרטיאָמען האָט מען אַרעסטירט?
— קיינעם האָט מען ניט אַרעסטירט, נאָר אַלץ איז שטוב האָט מען אַי- בערגשקערט מיטן קאַפּ אַרטיאָם.
פֿון די דאָזיקע ווערטער איז פֿאַווקען געוואָרן אַביסל ליכטער, אָבער דער אומרו איז ניט דורכגעגאַנגען. עטלעכע מינוט האָט יעדערער געטראַכט

וועגן זיינס. איינער פון זיי, וויסנדיק די סיבע פון דער אונטערזוכונג, איז געווען אומרויך פאר די רעזולטאטן, דער צווייטער האָט גאָרניט געוואָסן און דעריבער איז ער געוואָרן שטארק וואַכזאָם.

„דער רועק ווייס זיי, עפּשער האָבן זיי עפּעס דערשמעקט וועגן מיר? ארטיאָם ווייס וועגן מיר-גאָרנישט. טאָ פאָרוואָס איז באַ אימ די אונטערזוך-כּוּנָג? מע דאַרפֿ זײַן פּאַרזײַכטיקער“—האָט זשוכרײַ געטראַכט.

שוויגנדיק איז מען זיך צעגאנגען. איטלעכער צו זײַן אַרבעט.

און אײַן הויפֿ איז געווען אַ גרויסע בעהאַלע.

דער לײַטענאַנט, דערזען, אַז עס איז נײַטאָ דער רעוואָלוצער, האָט אַרויס-גערופֿן דעם אָרדינאַנט; און אַז ער איז דערגאַנגען, אַז דער רעוואָלוצער איז פאַרפּאַלן געוואָרן, האָט ער, וואָס איז שטענדיק געווען קאַרעקט און אײַנגעהאַלטן, דערלאַנגט דעם אָרדינאַנט אַ געזונטן פּלאַם אײַן באַק; יענער האָט זיך אַ וואַקל געטאַן פֿונעם פּאַטש, נאָר ער איז געבליבן שטיינ אױס-געצויגן ווי אַ סטרוקע און, שולדיק פּינטלענדיק מיט די אױגן, געוואַרט מיט האַכנאַע וואָס וועט זײַן ווייטער.

דער אַדוואָקאַט, וואָס מע האָט אײַם אַרויסגערופֿן אַפֿ אַ דערקלערונג, איז אױך געווען אױפֿגעבראַכט און האָט זיך אַנטשולדיקט פאַרן לײַטענאַנט דער-פאַר, וואָס באַ אײַם אײַן הויז האָט פּאַסירט אַזאַ אומאַנגענעמלעכקײַט.

וויקטאָר לעשטשינסקי, וואָס איז דאָ בײַגעווען, האָט אַרויסגעזאָגט דעם פּאַטער די סוואָרע, אַז דעם רעוואָלוצער האָבן געקענט גאַנווענען די שכי-נים, באַזונדערס דער כּוּלִיגאַן פּאַוועל קאַרטשאַגין. דער פּאַטער האָט באַלד גענומען דערקלערן דעם לײַטענאַנט זײַן זונסן געדאַנק, און יענער האָט גלייך אָפֿגעגעבן אַ פאַראַרדענונג אַרויסרופֿן אַ נאַריאַד אַפֿ אַן אונטערזוכונג.

די אונטערזוכונג האָט נישט געגעבן קײַנשום רעזולטאַטן. דער צו-פּאַל מיטן פאַרפּאַלענעם רעוואָלוצער האָט פּאַווקען אײַבערצײַגט, אַז אַפּילע אַועלכע רײַזיקאַלישע אונטערנעמונגען ענדיקן זיך אָפּטמאַל אױך בעשאַלעם.

טאָניע איז געשטאנען באַם אָפּגענעמ פּענצטער. זי האָט לאַנגווייליק גע-
קוקט אַפּ דעם באַקאַנטן היימישן סאָך, אַפּ די הויכע שלאַנקע טאַפּאַלן, וואָס
רינגלען אים אַרומ און וואָס ציטערן קוים פּונ יעדן מינדסטן ווינטל. איר
האַט זיכ ניט געגלויבט, און אַ גאַנצ יאָר האָט זי ניט געזען איר היימישן
הויפּ. עס האָט זיכ געדאַכט, און ערשט נעכטן האָט זי פּאַרלאָזן אָט די אלע
באַקאַנטע ערטער פּונ דער קינדהייט אָן און היינט זיכ אומגעקערט מיטן
אינדערפרייקן צוג.

קיינ זאַך האָט זיכ דאָ ניט געענדערט: די זעלבע פּינקטלעך אַרומגעשאַ-
רענע רייענ מאַרינע-קוסטעס, די זעלבע געאַמעטריש-אויסגעלייגטע סטעזש-
קעלעך, פּאַרפּלאַנצטע מיט דער מאַמעס באַליבטע בלומען, אַניוטעס אויגע-
לעכ. אַלץ אינ סאָך איז ריינ און אופּגעראַמט. אומעטום איז קענטיק די
פּעדאַנטישע האַנט פּונ דעם געלערנטן וואַלד-צוכטלער. און טאָניע איז לאַנג-
ווייליק פּונ די דאָזיקע אויסגערייניקטע, אָנגעצייכנטע וועגעלעך.

טאָניע האָט גענומען דעם ניט-דערלייענטן ראָמאַן, געעפּנט די טיר פּונ
דער וועראַנדע, אַראָפּ פּונ די טרעפּ אינ סאָך אַריין, א שטויס געטאַן
דאָס קלייניקע געפּאַרבטע פּערטל און איז לאַנגזאַם אַוועק צום סאַזשקע,
וואָס באַם וואָקואַל, נעבן דער וואַסער-פּאַמפע.

אויסמייַדנדיק דאָס בריקל, איז זי אַרויס אפּן שליאַכ. דער שליאַכ איז
געווען ווי אַן אלייע. פּונ רעכטס-די סאַזשקע, באַזוימט מיט אַ געדיכטן
ווערב-וועלדל, פּונ לינקס האָט זיכ אָנגעהויבן דער וואַלד.

זי האָט זיכ לעכאַטכילע געלאָזט גיין צו די סאַזשקעס, נעבן דער אל-
טער שטיינהעקערין, נאָך זי האָט זיכ אָפּגעשטעלט, באַמערקנדיק אונטן באַם
סאַזשקע אַ פּאַרהויבענע ווענטקע.

אָנגעבויגן איבער אַ קרומער ווערבע, האָט זי מיט דער האַנט פּאַנאַן-
דערגערוקט די צווייגן און דערזען אַ פּאַרברוינט יאַטל, אַ באַרוועסן, מיט
הויזן פּאַרקאַטשעטע העכער איבער די קני. לעבן אים איז געשטאַנען אַ
פּאַרושאַווערטע בלעכענע פּושקע מיט ווערעם. דאָס יאַטל איז געווען פּאַר-
נומען מיט זיינ באַשעפּטיקונג און האָט ניט באַמערקט טאָניעס אָנגעשטרענגטן
בליק.

— ניט שוינ-ושע איז דאָ פאראן פיש?

פאווקע האָט זיך ביזן אומגעקוקט.

האלטנדיק זיך פאר א ווערבע, אָנגעבויגן נידעריק צום וואסער, איז גע-
שטאנען אן אומבאקאנט מיידל. זי איז געווען אָנגעטאָן אינ א וויסער מאט-
ראַסקע מיט א בלויען קראגן אינ שטרעפּפעלעך אונ אינ א העל-גרויער קור-
צער קלייד. באזוימטע שקארפּעטן. האָבן פעסט ארומגעכאפט די שלאַנקע
פארברוינטע פיס אינ ברוינע טופליעס. די קאשטאנען-האַר זיינען געווען
צונויפגעקליבן אינ א שווערן צאָפּ.

די האנט מיט דער ווענטקע האָט עטוואָס א ציטער געטאָן. דאָס גענ-
דענע שווימערל האָט א שאַקל געטאָן מיטן קעפל, אונ פונ אימ איז זיך
אינ קרייזן צעלאָפּן דער אופּערודערטער גלייכער שפיגל פונעם וואסער.

אונ די שטומע הינטער אימ האָט געזאָגט צעטראַגן:

— עס פיקט, איר זעט, עס פיקט...

פאוועל האָט זיך אינגאנצן פארלאָרן. ער האָט א ריט געטאָן די ווענטקע.
צוזאמען מיט די וואסער-שפּריצן איז ארויסגעשווומען דער וואָרעם, וואָס
האָט זיך געדרייט אפן האטשיק.

נו, איצט וועסטו שוין כאָפּן אסאך מיט אביסל! דער שווארציאַר האָט
אָנגעטראַגן די דאָזיקע, האָט פאווקע אופּערעגט געטראכט, אונ קעדיי בא-
האלטן זיינ צעטומלטקייט, האָט ער פארוואָרפּן די ווענטקע אביסל ווייטער
אינ וואסער אריין—צווישן צוויי וואסער-געוויקסן, אקוראט דאָרטן, ווהינ
מע האָט ניט געדארפט פארווארפּן, ווייל דער האטשיק האָט זיך געקענט
פארטשעפען אָן א וואָרצל.

ער האָט זיך באטראכט אונ, ניט אומקערנדיק זיך, א שיפע געטאָן אינ
דער זייט פונעם מיידל, וואָס איז געזעסן אפן ברעג:

— וואָס גוואלדעוועט איר? אזוי וועלן זיך דאָך אלע פיש צעלויפן.

אונ ער האָט דערהערט פונדערהויך אָפּשפּאַטנדיקע, כויעקדיקע רייד:

— זיי זיינען זיך שוין צעלאָפּן פונ אַינער אויסזען אַליינ. צי דען זשע
כאָפּט מען עס באטאָג פיש? עכ, שלימאזרדיקער פישער!

דאָס האָט שוין צופיל אָנגערירט פאווקען, וועלכער האָט זיך געסטארעט
אויסצוהאלטן העפלעכקייט. ער איז אופּגעשטאנען, אָנגערוקט דאָס היטל אפן
שטערן, וואָס דאָס איז בא אימ שטענדיק געווען א סימען פונ קאעס, אונ
א זאָג געטאָן, צוקלייבנדיק באזונדערס דעליקאטע ווערטער:

— עפּשער וואָלט איר, פּרילן, זיך אָפּגעטראַגן פונדאנען ערגעץ אַנ-

דערשוין?

טאָניעס אויגן האָבן זיך קוימ-קוימ פארשמעלערט. זיי האָבן זיך צע-
מינקלט מיט א פארבינגעלאָפּענעם שמייכל.

— צי דען שטער איך אַיניק?

אינ איר שטימ איז שוין ניט געווען קיין שפּאַט. עס איז אינ איר גע-

ווען עטוואָס פריינטלעכס, פרידלעכס, און פאווקע, וואָס האָט זיך געקליבן אריינזאָגן גראָבע רייד דער דאָזיקער ווער-ווייס פונוואנען געקומענער „פרייליך“, איז געבליבן אנטוואָפנט.

— מיילע, קוקט, אויב איר האָט כיישעק. דאָס אָרט איז מיר ניט קיין שאַד, האָט ער איינגעשטימט, זיך צוגעזעצט ווידער און א קוק געטאָג אפן שווימערל. דאָס שווימערל האָט זיך צוגעטוליעט צום וואסער-געוויקס. און עס איז געווען קלאָר, אז דער האטשיק האָט זיך פארטשעפעט אָנעם וואַרצל. א שלעפ טאָג אימ האָט זיך פאווקע ניט אנטשלאָסן.

„אויב ער האָט זיך פארטשעפעט, וועסטו אימ שוין ניט אָפרייסן. און אָט די וועט אוואדע לאַכן. וואָלט זי זיך כאַטש אָפטרעגן פונדאנען“, האָט ער געטראַכט.

אָבער טאָניע האָט, איינזעצנדיק זיך באַקוועמער אפ דער זיך קוימ הויז-דענדיקער, אויסגעבויענער ווערבע, אוועקגעלייגט אפ די קני דאָס בוך און אָנגעהויבן נאָכשפירן נאָכן פארברוינטן שוואַרצוויגיגן גאסנינג, וואָס האָט זי אזוי אומפריינטלעך באַגעגנט און וואָס לייגט אויב איצט בעקיוון ניט קיין אַכט אפ איר.

פאווקע זעט גוט איך דעם וואסער-שפיגל די געשטאלט פון דער מיירל אפן בוימ. זי לייענט, און ער שלעפט פאוואָלינקע די פארטשעפעטע ווענט-קע. דאָס שווימערל טוקט זיך, דער האָר-פאָדעם ציט זיך אָג.

„ער האָט זיך פארטשעפעט, „א בייזער יאָר!“ פליט דורכ א געדאָנק,

און מיט א קרומן בליק דערזעט ער אינעם וואסער לאַכנדיקע אויגן. איבערן בריקל באַ דער וואסער-פאָמפע זיינען דורכגעגאנגען צוויי יונגע-לייט-גימנאזיסטן פון זיבעטן קלאַס. איינער-דער זון פונעם דעפאָנאַ-טשאלניק, דעם אינוועניער סוכאַרקאָס, א ווייסער, איז זומערשפרענקלעך, א זיבעצינאָריקער לעב-יונג, דער געשטופלטער שורקע, ווי מע האָט אימ א נאָ-מען געגעבן איג שול. ער האָט געטרעגן א גוטע ווענטקע, אינ מויל האָט ער העפקערדיק געהאלטן פארביסן א פאפיראַס. הארט לעבן אימ-וויקטאָר לעשטשינסקי, א שלאַנקער, אויסגעצערטער באַכערל.

סוכאַרקאָ האָט זיך איבערגעבויגן צו וויקטאָר און אימ אינטערגע-וונקען:

— דאָס איז א מיידלעך א צימעס, נאָך איינע אזא וועסטו ניט געפינען. מעסט מיר גלויבן, א ריָמאַנטישע פערזאָן. זי לערנט זיך איך קעוון איך זעקסטן קלאַס. געקומען צום טאטן אפ זומער. ער איז דאָ דער עלטסטער וואלד-אומזענער. זי איז באַקאנט מיט מיין שוועסטער ליוזע. איך האָב איר אנומלט אָנגעקנאקט א ברייזל, ווייסט, איך א געהויבענעם גייסט. כייבן פאר-ליבט, הייסט עס, כייגיי פון זינען אראָפ און ווארט מיט ציטער אפ איינער ענטפער. און דערצו אפילע פון נאדסאָנען ארויסגעסקראָבעט א פאסיק לידל. — נו, און זי וואָס?— האָט מיט נייגעריקייט געפרעגט וויקטאָר.

סוכארקאָ האָט געענטפערט אביסל פארלעָרן:

— פארשטייסט, זי ברעכט זיך, מאכט דעם אָנשטעל. פאטער ניט קיין פאפיר, זאָגט זי. אָבער דאָס איז שטענדיק אזוי פון אָנהייב. אינ די דאָזיקע אינאָנעם בין איך שוין א דורכגעטריבענער יונג. ווייסט, ניטאָ קיין כיישעק לאַנג ארומגיין און זיך נאָכשלעפן. אסאך בעסער איז נעמען און אוועקגיין אינאָונט אינ די רעמאָנט-באראקעס און פאר א דרייערל אויסקלעבן אזא שיינהייט, אז דו וועסט לעקן פון איר די פינגער. און אָן קיינע אָנשטעלן. איך בין מיט וואַלדע טיכאָנאָוו געגאנגען—דו קענסט דעם וועג-מיט-טער?

וויקטאָר האָט זיך אויף פארקרימט פון פאראכטונג:

— דו פארנעמסט זיך מיט אזעלכע מיצעס זאכן, שורע? שורע האָט א קיין געטאָן דעם פאפיראַס, אויסגעשפּיט און א זאָג גע-טאָן מיט כויעק:
— זע נאָר, סארא שטיק אומשוילד דאָס איז. מיר ווייסן, מיט וואָס איר פארנעמט זיך.

איבערשלאָנגנדיק אימ, האָט וויקטאָר געפרעגט:

— וועסטו מיך באקענען מיט אָט דער?
— אוואדע, לאָמיר גיין גיכער, קאָלזמאן זי איז נאָך ניט אוועק. נעכטן האָט זי אליין אינדערפרי פיש געכאפט.
די כאוויירימ האָבן זיך שוין דערנענטערט צו טאָניען. ארויסנעמענדיק דעם פאפיראַס פון מויל, האָט סוכארקאָ זיך מיסע פראנט אויסגעבויגן און זי באגריסט.

— גוטמאָרגן, מאדמוזעל טומאנאָווא. וואָס, איר כאפט פיש?

— גיין, איך קוק, ווי מע כאפט, האָט טאָניע געענטפערט.
— איר זייט ניט באקאנט? האָט זיך צוגעפילט סוכארקאָ, אָנעמענדיק וויקטאָרן פאר דער האנט. מיין כאווער וויקטאָר לעשטשינסקי.
וויקטאָר האָט שעמעוויק דערלאנגט טאָניען די האנט.
און פארוואָס כאפט איר היינט ניט קיין פיש? האָט זיך סוכארקאָ בא-מיט פארפירן א געשפרעכ.

— איך האָב ניט גענומען די ווענטקע, האָט טאָניע געענטפערט.

— איך וועל באלד ברענגען נאָך א ווענטקע, האָט זיך סוכארקאָ ווי גענומען אילן. איר כאפט דערווייל מיט מינער, און איך וועל באלד ברענגען.

ער האָט אויסגעפילט דאָס וואָרט, וואָס ער האָט געגעבן וויקטאָרן צו באקאָנען אים מיט טאָניען, און ער האָט זיך באמיט איבערלאָזן זיי זאלבע-צווייט.

— גיין, מיר וועלן שטערן, דאָ כאפט מען שוין, האָט טאָניע געענט-פערט.

— וועמען שטערן?—האָט געפרעגט סוכארקאָ. —אכ, אָט דעם?—ער האָט
ברויז איצט באַמערקט פּאָווקען, וואָס איז געוועסן אין די קוסטעס. —נו, דעם
דאָזיקן וועל איך געבן דעם וועג פּונדאָנען איינס און צוויי.
טאָניע האָט ניט באַוויזן אים צו פּאַרהאַלטן. ער האָט זיך אַראָפּגעלאָזן
אונטן, צו פּאָווקען.

— נו, פּאַרנעם זיך פּונדאָנען מיט דער ווענטקע אין אָט דער רעגע. —
האָט סוכארקאָ זיך א קער געטאָן צו פּאָווקען. —גיכער, פּלינקער, —האָט ער
געזאָגט, זעענדיק, אז פּאָווקע זעצט פּאַר רויק כאַפּן.

פּאָווקע האָט אָפּגעהויבן דעם קאָפּ און א קוק געטאָן אפּ סוכארקאָן מיט
א בליק, וואָס האָט ניט צוגעזאָגט קיין גוטס.

— און דו זיי א קאַפּעלע אַיינגעהאַלטענער, וואָס האָסטו אזוי צעעפּנט
דעם פּיסק?

— וואָ-אַ-אַ-אַ-אַ?—איז סוכארקאָ געוואָרן אן אָפּגעזאָדענער. —דו רעדסט
נאָך, דו קלאָגעדיקער שלעפּער! טראָג זיך אָפּ פּונדאָנען—און ער האָט א
זעצ געטאָן מיטן נעזל פּונ שוּך איבערן פּושקע מיט די ווערעם. די פּושקע
האָט זיך איבערגעקערט אינדערלופּטן און אַריינגעפּאַלן אין וואַסער. טראָפּנט
וואַסער האָבן פּאַרשפּריצט טאָניעס געזיכט.

— סוכארקאָ, ווי שעמט איר זיך ניט?—האָט זי אויסגעשרייען.

פּאָווקע איז אָפּגעשפּירונגען. ער האָט געוויסט, אז סוכארקאָ איז א זון
פּונעם נאַטשאַליק פּונ דעפּאָ, וווּ עס האָט געאַרבעט אַרטיאָם, און אויב ער
וועט א זעצ טאָן אין דער צעקראַכענער געלער צורע, וועט דער גימנאַזיסט
זיך פּאַרקלאָנג פּאַר זיין פּאַטער, און דער איינען קען אַוואַדע דערגיין ביו
צו אַרטיאָמען. דאָס איז געווען די איינציקע סיבע, וואָס האָט אים אָפּגע-
האַלטן פּונ אָנברעכן טייקעס סוכארקאָן די ביינער.

סוכארקאָ, דערפּילנדיק, אז פּאָוועל וועט אים טאַקע באַלד דערלאַנגען,
האָט זיך א וואָרפּ געטאָן פּאַרויס און מיט ביינע הענט א שטויס געטאָן
אין ברוסט פּאָווקען, וועלכער איז געשטאַנען באַם וואַסער. יענער האָט א
מאַכ געטאָן מיט די הענט, זיך אויסגעבויגן, אָבער זיך אַיינגעהאַלטן אפּ די
פּיס און איז ניט אַריינגעפּאַלן אין וואַסער.

סוכארקאָ איז געווען עלטער פּאַר פּאַוועל אפּ צוויי יאָר און ער האָט
געהאַט א נאָמען פּונ אן ערשטראַנגיקן שלעגער און סקאַנדאַליסט.

באַקומענדיק א זעצ אין האַרצן, איז פּאָווקע גאָר געוואָרן אויסער
זיך.

— אויב אזוי! טאָ נא דיר!—און מיט א קורצן מאַכ מיט דער האַנט
האָט ער סוכארקען אַריינגעפּלעמט אין פּאַנעם א הייכן פּאַטש. נאָכדעם, ניט
דאָזנדיק אים קומען צו זיך, האָט ער זיך אַיינגעקלאַמערט אין דער גימנאַ-
זיסטישער קורטקע, א צי געטאָן אים צו זיך און אַיינגעשלעפּט אין וואַסער
אַריין.

איבער די קני אינ וואסער, מיט פארנעצטע גלאַנצדיקע שיק און הויזן, האָט סוכארקאָ מיט אַלע קויכעס זיך באַמיט אַרויסרייסן פון פּאָווקעס קלאַ- מערדיקע הענט. א שטויס געטאָן דעם גימנאַזיסט אינ וואסער, איז פּאָווקע אַרויסגעשפּרונגען אפּן ברעג.

דער צעיושעטער סוכארקאָ האָט זיך אַ לאָז געטאָן נאָך פּאָווקען, גרייט צערייסן אימ אפּ שטיקער.

פּאָווקע איז אַרויסגעשפּרונגען אפּן ברעג, האָט זיך שנעל אַ קער גע- טאָן צו סוכארקאָן, וואָס איז געווען גרייט צום אָנגרייפּן. ער האָט זיך דער- מאַנט:

„דעם אָנשפּאַר אפּ דער לינקער פּוס, זי רעכטע אָנגעשטרענגט און עטוואָס אַויסגעבויגן, אַ קלאַפּ גיט נאָר מיט דער האַנט, נאָר אַויך מיטן גאַנצן קערפּער, פּוננטן אַרום, אונטערן קינ.“

— אַ-אַיינס!..

עס האָבן אַ זעצ געטאָן ציינער. סוכארקאָ האָט אַ געשריי געטאָן פון שרעקלעכע ווייטעק אינ קינ און פּונ דער צעביסענער צונג, אומגעלומפּערט אַ מאַך געטאָן מיט די הענט און האָט שווער, מיטן גאַנצן קערפּער, אַ פּלייך געטאָן אינ וואסער.

און אפּן ברעג האָט זיך טאָניע געשטיקט פּונ געלעכטער.

— בראַוואָ, בראַוואָ! — האָט זי געשרייען, פּאַטשנדיק מיט די הענט. —

דאָס איז ווּנדערלעך!

פּאָווקע האָט געכאַפּט די ווענטקע, זי אַ צי געטאָן און, אַטרייסנדיק דעם שוור, וואָס האָט זיך פּאַרטשעפּעט, אַרויסגעשפּרונגען אפּן שליאַכ.

און אז ער איז אַוועק, האָט ער געהערט, ווי וויקטאָר האָט געזאָגט צו טאָניען:

— דאָס איז דער סאַמע ביטערער כוּליגאַן, פּאָווקע קאַרטשאַגינ.

*

אפּ דער סטאַנציע איז געוואָרן אומרויק. פּונ אַייזנבאַן זיינען דערגאַנ- גען קלאַנגען, און די אַרבעטער הייבן אָן שטרייקן. אפּ דער שכיניעסדיקער גרויסער סטאַנציע האָבן זי זעפּן אַרבעטער פּאַרקאַכט אַ קאַשע. די דייטשן האָבן אַרעסטירט צוויי מאַשיניסטן, וואָס מע האָט זיי כוּישעד געווען, און זיי האָבן טראַנספּאָרטירט אופּרופּן. צווישן די אַרבעטער, וואָס זיינען געווען פּאַרבונדן מיטן דאָרפ, האָבן זיך אָנגעהויבן גרויסע אומרויען, וואָס זיינען אַרויסגערופּן געוואָרן דורך די רעקוויזיציעס, ווי אַויך דורך דעם, וואָס די פּריצימ האָבן זיך אומגעקערט צוריק אינ זייערע מאַיאַנטקעס.

די נאַהליקעס פּונ די העטמאַנישע סטראַזשניקעס האָבן געפּאַסעוועט די פּויערישע פּלייצעס. אינ דער גובערניע האָט זיך אַנטוויקלט אַ פּאַרטיזאַנישע

באוועגונג. עס זײַנען שוין געווען בא א צענדליק פארטיואנישע אַטריאדן,
אַרגאניזירטע דורכ די באַלשעוויקעס.

זשוכריי האָט איך די דאָזיקע טעג ניט געוויסט פון קיין רו. ער האָט
דורכגעפירט א גרויסע ארבעט פאר דער צײַט, וואָס ער איז געווען אין שטעטל.
ער האָט זיך באקאנט מיט אסאך ארבעטער-אַמזונכאנער, געגאנגען אפ ווע-
טשערניקעס, ווו עס פֿלעגט זיך פארזאמלען די יוגנט, און געשאפן א פֿעס-
טע גרופע, וואָס איז באשטאנען פון די דעפֿאַ-שלאָסערס און פון די זעג-
מיל-ארבעטער. ער האָט אויך געפרווט אָנטאפן ארטיקאָמען. אפ זײַן פראגע,
ווי קוקט ארטיקאָמ אפ דער באַלשעוויסטישער ארבעט און אפ דער פארטיי,
האָט דער קרעאַטיקער שלאָסער אימ געענטפערט:

— ווייסט, פּיאָדאַר, וואָס איז שײַעך די דאָזיקע פארטייען, קלײַב איך
זיך ווייניק וואָס פאנאנדער. נאָר העלפֿן, אויב מע וועט דארפֿן, בין איך
שטענדיק גרייט. קענסט מיך האָבן אין זינען.

פּיאָדאַר איז דערמיט אייך געווען צופרידן. ער האָט געוויסט, אז אר-
טיקאָמ איז אן אייגענער יאט, און האָט ער עפעס געזאָגט, וועט ער עס טאָן.
„און ביז דער פארטיי איז נאָך דער מענטש, ווייזט אויס, ניט דערגאנגען.
נישקאַשע, די צײַט איז איצט אזא, אז ער וועט זיך גיך אויסלערנען“, האָט
געטראכט דער מאטראָס.

פּיאָדאַר איז אריבער פון דער ארבעט אפ דער עלעקטראטאנציע אין
דעפֿאַ ארייַן, ווו עס איז געווען באקוועמער צו ארבעטן. אפ דער עלעקטער-
סטאנציע איז ער געווען אָפּגעריטן פון דער אײַזנבאן.

די באוועגונג אפ דער אײַזנבאן איז געווען א קאָלאָסאַלע. די דײַטשן
האָבן ארויסגעפירט קיין דײַטשלאנד טויזנטער וואגאָנעס פון אלץ, וואָס זיי
האָבן אָנגעראבעוועט אין אוקראינע: קאַרן, ווייצ, פּי... *

אומגעריכט האָט די העטמאנישע מאכט ארעסטירט אפ דעוֹ סטאנציע
דעם טעלעגראפּיסט פּאָנאַמארענקאַ. געשלאָגן האָט מען אימ אין דער קאָ-
מענדאטור אכאָרײַעסדיק, און, קענטיק, אז ער האָט דערציילט וועגן דער
אגיטאציע, וואָס עס האָט געפירט ראָמאַן טידאַרענקאַ, ארטיקאָמס א כאווער
פון דעפֿאַ.

נאָך ראָמאַנען זײַנען אין דער ארבעט-צײַט געקומען צוויי דײַטשן און
א העטמאַנער—דער געהילפֿ פונעם סטאנציע-קאָמענדאַנט. צוגיענדיק צום
ווארשטאט, ווו עס האָט געארבעט ראָמאַן, האָט דער העטמאַנער, ניט אויס-
ריידנדיק קיין איינ וואָרט, דערלאנגט אימ מיט דער נאהיקע איבערן
פּאַנעם.

— קומ, אויסווארפֿ, נאָך אונדז! דאַרטן וועלן מיר וועגן עפעס-וואָס א
שמועס טאָן, — האָט ער געזאָגט, מירערדיק אויסגעשטשירעט די צײַנער, און

גענומען שלעפן דעם שלאסער פארן ארבל. דאָרטן, בא אונדז, וועסטו שוינ
אגיטירן!

ארטיאָם, וואָס האָט געארבעט אפּ דער דערבייִקער שרויפבאנק, האָט א
וואָרפּ געטאָן די פּיל, זיך א רוק געטאָן מיט זײַן גאַנצער גרייס אפּן העט-
מאַנער אײַן, צוריקהאַלטנדיק דעם אָנוואקסנדיקן קאַעס, האָט ער אויסגע-
כריפּעט:

— ווי וואַגסטו צו שלאָנגן זיך, מענוויר?

דער העטמאַנער האָט זיך אָפּגערוקט אַהינטער אָון גענומען עפענען די שײַד-
פּונ רעוואָלװער. דער נידעריקער קורצפּיטיקער דײַטש האָט אַראָפּגענומען
פּונ אַקסל די שווערע ביקס מיטן ברייטן באַגעט און א זעצ געטאָן מיטן
שלאָס.

— האַלט! האָט ער אויסגעבילט, גרייט צו שיסן בא דער ערשטער בא-
וועגונג.

דער ריזיקער שלאָסער איז הילפלאָז געשטאַנען פאַרן דאָזיקן נישטיקן
סאָלדאַטל, אָנמעכטיק עפעס צו טאָן.

מע האָט אַרעסטירט בייִדן. אַרטיאָמען האָט מען אַינ א שאַ אַרומ אַרויס-
געלאָזן, און ראָמאַנען האָט מען פאַרשפאַרט אַינ באַגאַזש-קעלער.

אַינ צען מינוט אַרומ האָט אַינ דעפּאָ אַינ קיינער ניט געאַרבעט. די
דעפּאָ-אַרבעטער האָבן זיך פאַרזאַמלט אַינ סטאַנציע-סאָד. צו זײ האָבן זיך
פאַרייניקט אַנדערע אַרבעטער, סטרעלאָטשניקעס און די, וואָס האָבן געאַר-
בעט אַינ מאַטעריאַל-שפּייכלער. אַלע זײַנען געווען שרעקלעך אַפּגעבראַכט.
עמעצער האָט אָנגעשריבן אַן אַפּרופּ מיט דער פּאָדערונג צו באַפּרייען ראָ-
מאַנען און פּאָנאַמאַרענקאָן.

דער צאָרן האָט זיך נאָך מער פאַרשטאַרקט, ווען דער העטמאַנער, וואָס
איז געקומען צו פּלייען צום גאָרטן מיט א מאַכנע סטראַזשניקעס, האָט, פּאָ-
כענדיק מיטן רעוואָלװער, געשרייען:

— אויב איר וועט ניט אוועקגיין, וועלן מיר אפּנשטעל אַלעמען אַרעס-

טירן! און אַנדערע וועלן מיר נאָך שטעלן צום ווענטל אויך.

אַבער די געשרייען פּונ די פאַרביטערטע אַרבעטער האָבן אַימ געצווינגן
גען זיך אָפּטראָגן צו דער סטאַנציע. פּונ שטאַט זײַנען שײַן אַיבערן שאָסי
געפּלויגן לאַסט-אוואַטאָס, פּולע מיט דײַטשישע סאָלדאַטן, וואָס עס האָט
אַרויסגערופּן דער סטאַנציע-קאַמענדאַנט.

די אַרבעטער האָבן זיך גענומען צעלויפּן אַהײַם. פּונ דער אַרבעט זײַנען
אוועק אַלע, אפּילע דער דעזשורנער פּונ סטאַנציע. זשוכרייס אַרבעט האָט
זיך געלאָזט פּילן. דאָס איז געווען די ערשטע מאַסן-אַרויסטרעטונג אפּ דער
סטאַנציע.

די דײַטשן האָבן אוועקגעשטעלט אפּן פּעראָן א שווערן קילנאוואַרפּער.
ער איז געשטאַנען ווי א יאַגד-הונט אַינ דערוואַרטונג. מיט דער האַנט אפּן.

הענטל איז לעבן אימ אפ די שפיץ פינגער געזעסן אינגעבויגן א דייטשי-
שער קאפראל.

דער וואָקזאל איז געוואָרן ליידיק.

באנאכט האָבן זיך אָנגעהויבן ארעסטן. מע האָט אויך צוגענומען ארטיאָ-
מען. זשוכריי האָט אינדערהיים ניט געזעכטיקט. אימ האָט מען ניט געפונען.
מע האָט אלעמען צונויפגענומען אינעם גרויסן פראכט-פאקהויז און
ארויסגעשטעלט אן אולטימאטום: אָדער אומקערן זיך צו דער ארבעט, אָדער
מיליטערישער פעלד-געריכט.

אפ דער לייניע האָבן געשטרעקט קימאט אלע אייזנבאן-ארבעטער. אינ
מעשעך פונעם מעסלעס איז ניט אָנגעקומען קיין אייזן צוג. הונדערט צוואנ-
ציק קילאָמעטער ווייטער איז געגאנגען א שלאכט מיט א גרויסן פארטיאנישן
אָטריאד, וואָס האָט איבערגעשניטן די לייניע און אופגעריסן די בריקן.

באנאכט איז אפ דער סטאנציע געקומען אן עשאלאָן מיט דייטשישע
סאָלדאטן: אָבער דער מאשיניסט, זיין געהילף און דער הייצער זיינען אנט-
לאָפן פון לאָקאָמאָטיוו. אויסער דעם מיליטערישן עשאלאָן, האָבן אפ דער
סטאנציע געווארט אפ זייער ריי צום אָפּפּאַרן נאָך צוויי צוגן.

עפענענדיק די שווערע טיר פונעם פאקהויז, זיינען אריין דער קאָמענ-
דאנט פון דער סטאנציע, א דייטשישער לייטענאנט, זיין געהילף און א גר-
פע דייטשן.

דער געהילף פונעם קאָמענדאנט האָט אויסגערופן:

— קאָרטשאַגין, פּאָלענטאָווסקי, ברוזשאַק. איר פּאָרט איצט מיט א צוג-

בריגאדע. פאר אָפּוואַגן זיך—דערשיסן אפּן אָרט. איר פּאָרט?

די דריי ארבעטער האָבן א שאַקל געטאָן מיט די אראָפּגעלאָזענע קעפּ.
אונטער א וואכ האָט מען זיי אוועקגעפירט צום לאָקאָמאָטיוו, און דער גע-
הילף פונעם קאָמענדאנט האָט שוין אויסגערופן די נעמען פון דעם מאשי-
ניסט, געהילף און הייצער פארן צווייטן עשאלאָן.

*

דער לאָקאָמאָטיוו האָט קאעסדיק געשפּריצט מיט בינטלעך ליכטיקע פונ-
קען. ער האָט טיפּ געעטעמט און, בויערנדיק די פינצטערניש, האָט ער זיך
געיאָגט איבער די רעלסן אין דער טיפקייט פון דער נאכט. אָנגעוואָרפן
קוילן אין קעסל, האָט ארטיאָם פארהאקט מיטן פוס דאָס אייזערנע טירל,
א צי געטאָן א זופ וואסער פונעם טשייניק מיטן פאריסענעם געזל, וואָס איז גע-
שטאנען אפּן קאסטן, און זיך געווענדט צום אלטן מאשיניסט פּאָלענטאָווסקי:

— מיר פירן, זאָגסטו, טאטעשי?

יענער האָט ביזן א פינטל געטאָן פון אונטער די געדיכטע ברעמען:

— יע, וועסט שוין בעמילע פירן, ווען מע דערלאנגט דיר מיט א באג-

נעט אין הינטן אריין.

— ווארפן אלץ און אנטלויפן פון לאַקאַמאַטיוו, — האָט פאַרגעלייגט ברוי-
זשאַק, קוקנדיק קרום אפן דײַטשישן סאַלדאַט, וואָס איז געזעסן אפן טענדער.
— איך טראכט אויך אזוי, — האָט א בורטשע געטאַן ארטיאַמ, — אָבער אַט
דער דאָזיקער נעמעש, וואָס טארטשעט הינטערן פלייצע.
— יע, — האָט ניט קלאָר ארויסגעשטאַמלט ברווזשאַק, ארויסרוקנדיק זיך
אינ פענצטער.

צורוקנדיק זיך געענטער צו ארטיאַמען, האָט פאַלענטאַווסקי שטיל א שטעפ-
טשע געטאַן:

— מיר טאָרן ניט פירן, פארשטייסט? דאָרטן גייט א שלאכט, די אומ-
שטענדלעך האָבן אופגעריסן דעם וועג, און מיר וועלן אהינ ברענגען די
דאָזיקע קלאָווימ, וואָס וועלן פון זיי איינס און צוויי מאכט א טעל. ווייסט,
זונעלע, איך האָב באמ קייסער ניט געפירט אינ דער צייט פון שטרייקן,
און וועל איצט אויך ניט פירן. עס וועט זיין א כארפע ביזן קייווער, אויב
מיר וועלן צו אונדזערע אייגענע ברידער ברענגען דאָס אומגליק. די לאַקאַ-
מאַטיוו-בריגאדע איז זיך דאָך צעלאָפן. זיי האָבן מיטן לעבן ריזיקירט, און
פונדעסטוועגן זיינען זיך די יאטן צעלאָפן. מיר טאָרן בעשומיפן ניט צו-
שטעלן אהינ דעם צוג. ווי מיינסטו?

— איך בין איינשטימיק, טאטעשי. אָבער וואָס וועסטו מאכט מיט אַט
דעם? — און ער האָט מיט די אויגן אָנגעוויזן אפן סאַלדאַט.

דער מאַשיניסט האָט זיך א קנייטש געטאַן, אויסגעווישט מיט פאקליע
דעם פארשוויצטן שטערן און א קוק געטאַן מיט די אנטצונדענע אויגן אפן
מאַנאַמעטער, ווי ער וואָלט געהאַפט געפינען דאָרטן אן ענטפער אפ דער
שווערער פראגע. נאָכדעם האָט ער זיך ביטער, מיט א געפיל פון פארצווייפ-
לונג, אויסגעזידלט.

ארטיאַמ האָט א זוף געטאַן וואסער פון טשייניק. ביידע האָבן געטראכט
וועגן איינס און דאָס זעלבע, אָבער קיינער האָט זיך ניט באשלאָסן דער-
ערשטער ארויסזאָגן דעם דאָזיקן געדאַנק. ארטיאַמ האָט זיך דערמאַנט אָן
זשוכריס ווערטער:

— וואָס טראכטסטו, ברודערל, וועגן דער באַלשעוויסטישער פארטיי און
די קאָמוניסטישע אידייען?

און זיין, ארטיאַמס, ענטפער:

— העלפן בין איך שטענדיק גרייט, קענסט זיך אפ מיר פארלאָזן...

„פיינע הילף, מיר פירן טאליאַנימ...“

פאַלענטאַווסקי האָט זיך איבערגעבויגן איבערן קעסטל מיט די אינסטריר-
מענטן, זייט בא זייט מיט ארטיאַמען, און האָט קוימ אויסגערעדט:

— און מיט אַט דעם דארף מען מאכט א סאָפּ. פארשטייסט?

ארטיאַמ האָט אויפגעציטערט. פאַלענטאַווסקי האָט א קריצ געטאַן מיט די
צייג און צוגעגעבן:

— קיין אנדער אויסוועג איז ניטאָ. מירן אימ אוועקפאטערן, און דעם דעגוליאטער מיט די הייב־שטאנגען—אינ אויוונ אריין, דעם לאַקאָמאָטיוו— אפ א פארלאנגזאמטן גאנג, און אראָפּ פון לאַקאָמאָטיוו. און ווי ער וואָלט אראָפּגעוואָרפּן א שווערן זאק פון די פלייצעס, האָט ארטיאָמ געזאָגט:

— גוט.
אַנבייגנדיק זיך צו ברוזשאקן, האָט ארטיאָמ איבערגעגעבן דעם געהילפּ וועגן דעם אָנגענומענעם באשלוס.

ברוזשאק האָט ניט באלד געענטפערט. יעדערער פון זיי איז געגאנגען אפ זייער א גרויסער ריזיקע. בא אלעמען זיינען אינדערהיים געבליבן גע־ זינדן. באזונדערס גרויס איז געווען פאָלענטאָוסקיס געזינד: בא אימ זיינען אינדערהיים געבליבן ניין מענטשן. אָבער יעדערער האָט פארשטאנען, אז פירן טאָר מען ניט.

— רעכט, איך בין איינשטימיק, האָט ברוזשאק געזאָגט, אָבער ווער וועט אימ... ער האָט ניט פארענדיקט די פראגע, וואָס איז פאר ארטיאָמען געווען פארשטענדלעך.

ארטיאָמ האָט זיך א קער געטאָן צום אלטן, וואָס האָט זיך געייסעקט ארום רעגוליאטער, און האָט א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ, געבנדיק צו פאר־ שטיין, אז ברוזשאק איז אויך איינשטימיק מיט זייער מיינונג, נאָר דערבין, געפליינקט פון דער ניט־געלייזטער פראגע, האָט ער זיך צוגערוקט נעענטער צו פאָלענטאָוסקיין.

— אָבער ווי וועלן מיר דאָס טאָן?

יענער האָט א קוק געטאָן אפ ארטיאָמען.

— דו הייב אָן, דו ביסט דער געזינטסטער. מיט א לאָמ וועלן מיר אימ דערלאנגען איין מאָל—און פארטיק. דער אלטער איז געווען שטארק אומ־ רויק.

ארטיאָמ האָט זיך אָנגעכמורעט:

— בא מיר וועט זיך עס ניט באקומען. עפעס הייבן זיך ניט די הענט. דער סאָלדאט איז דאָך, אייגנטלעך גערעדט, ניט שולדיק. אימ האָט מען אויך געטריבן מיטן באנגעט.

פאָלענטאָוסקי האָט א פינקל געטאָן מיט די אויגן.

— ניט שולדיק זאָגסטו? אָבער מיר זיינען דאָך אויך ניט שולדיק, וואָס מע האָט אונדז, אהער פארייאָנט. מיר פירן דאָך א שטראָפ־אַטריאד. די דאָ־ זיקע אומשולדיקע וועלן צעשיסן פארטיואנער, און יענע, וואָס זיינען זיי שולדיק?.. עכ, דו, שלימאזל איינער. געוונט ווי א בער, וואָס־ושע איז אָבער די פולע פון דיר?..

— רעכט, האָט ארטיאָמ ארויסגערעדט מיט א כריפ, נעמענדיק דעם לאָמ, נאָר פאָלענטאָוסקי האָט א שעפטשע געטאָן:

— איך וועל נעמען, בא מיר איז עס זיכערער. דו נעמ דאָס דירל און קריכ ארום אפן טענדער אראָפּווארפן קוילנ. אויב עס וועט זיין נייטיק, וועסטו דערלאנגען דעם דײַטש מיטן רידל, און איך וועל קלוימערשט גיין פאנאנדער— שארן די קוילנ.

ברוזשאק, וואָס האָט געהערט פּאָלענטאָווסקיס רייד, האָט א שאַקל געטאָגן מיטן קאַפּ:

— ריכטיק, אלטער. — און ער האָט זיך געשטעלט באַם רעגוליאַטער. דער דײַטש, איך א געווענטענעם היטל אָג א דאשעק מיט א רויטע אקאַ— לישקע, איז געזעסן אפן ברעג פונעם טענדער, די ביקס— צווישן די פיס, און האָט גערויכערט א ציגאר, זעלטן ווארפנדיק א בליק אפ די ארבעטער, וואָס האָבן זיך געייסעקט אפן לאַקאָמאַטיוו.

ווען ארטיאָם איז ארופגעקראַכט אינדערהויכ שארן די קוילנ, האָט דער דײַטש אפ דעם ניט געלייגט קיין באזונדער אכט. נאָכדעם, ווען פּאָלענטאָווסקי האָט אימ מיט א צייכן געבעטן זיך אַפּרוקן, קלוימערשט צוליב דעם, וואָס ער האָט באדארפט אַפּשאַרן די גרויסע שטיקער קוילנ פון ברעג טענדער, האָט דער דײַטש זיך אַפּגערוקט צום טירל, וואָס פירט איך ביידל פון לאַקאָ— מאַטיוו.

דער דומפער, קורצער זעצ פון לאָמ, וואָס האָט דורכגעבראַבן דעם דײַטשטן שארבן, האָט דערשיטערט ארטיאָמען און ברוזשאקן. דעם סאָלדאטס קערפער איז ווי א זאק אראָפּגעפאלן איך דורכגאנג.

דאָס גרויע געווענטענע היטל האָט זיך שנעל באַגאַסן מיט בלוט. עס האָט א קנאק געטאָגן די ביקס, וועלכע האָט זיך אַפּגעקלאַפט אָן דעם אייזערנעם קאנט.

— פארטיק, — האָט א שעפטשע געטאָגן פּאָלענטאָווסקי, אוועקווארפנדיק דעם לאָמ, און ער האָט צוגעגעבן ווי איך פיבער: — איצט בלייבט עָוין פאר אונדז ניט קיינשום וועג צוריק.

זיין שטימ האָט זיך איבערגעריסן. אָבער, באהערשנדיק די שווייגעניש, וואָס האָט אפ אלעמען געדריקט, איז זי באלד איבערגעגאנגען איך א געשריי: — שרויפ ארויס דעם רעגוליאַטער, גיכער! — האָט ער אויסגעשרייען.

איך א מינוט צען ארום איז אלץ געווען פארטיק. דער לאַקאָמאַטיוו, אָן אן אַנפירונג, האָט לאַנגזאם פארטאַרמאַזירט זיין גאנג.

שווער באוועגט זינען אינעם פליענדיקן קרייז פונעם לאַקאָמאַטיוו אריין— געטראַגט די טונקעלע בלוועגיגע סילועטן פון די ביימער און באלד ווידער געלאָפן איך דער געדיכטער פינצטערניש. די אויגן פונעם לאַקאָמאַטיוו, שטרעבן— דיק דורכצובויערן די פינצטערניש, האָבן זיך אָנגעשטויסן אפ איר געדיכטער נעצ און האָבן בא דער נאכט אויסגעקעמפט בלויו א צענדליק מעטער.

דער לאַקאָמאַטיוו האָט, ווי פארלירנדיק די לעצטע קויכעס, געאַטעמט אלץ לאַנגזאמער און לאַנגזאמער.

— שפרינג, זונעלע! האָט אַרטיאָמ דערהערט הינטער זיך פּאַלענטאָוסקיס שטימ. ער האָט באַפּרייט די האַנט, מיט וועלכער ער האָט זיך געהאלטן אָן פּאַרענטש. דער מעכטיקער קערפּער איז מיט דעם קויעכ פּונ אינערציע אוועק געפּלויגן פּאַרויס, און די פּיס האָבן זיך פּעסט אָנגעשטויסן אָן דער ערד, וואָס האָט זיך פּונ אונטער זיי אַרויסגעריסן. דורכגעלאָפּן צוויי טריט, איז אַרטיאָמ געפּאלן און זיך שווער איבערגעקוליעט איבערן קאַפּ. פּונ ביידע טרעפּלעכ פּונעם לאָקאַמאַטיוו זינען פּאַראַמאָל אַראָפּגעשפּרונג גען נאָך צוויי שאַטנס.

*

בא די ברוזשאַקס אינדערהיים איז געווען ניש פּריילעכ. אַנטאַנינע וואַ סיליעוונע, סעריאָזשקעס מאַמע, האָט זיך פּאַר די לעצטע טעג גאָר אַרויסגעשלאָנגן פּונ די קויעכעס. פּונעם מאַן זינען קיינ יעדעס ניש געווען. זי האָט געוואָסט, אז די דייטשן האָבן אים צוזאַמען מיט פּאַלענטאָוסקין און קאַרטשאַגין נען גענומען אינ אַ באַנ-בריאַדע. נעכטן זינען געקומען דרייען פּונ דער העטמאַנישער וואַך און האָבן גראָב, מיט אַ זידלעריי, אַויסגעפּרעגט זי וועגן דעם מאַן.

פּונ די דאָזיקע רייד האָט זי זיך נעפּלהאַפּט אָנגעשטויסן, אז עס איז געשען עפעס אַן אומגליק, און ווען די וואַך איז אוועק, האָט די פּרוי, לייַדנדיק פּונ שווערער אומבאַוואָוסטקייט, פּאַרבונדן דאָס טיכל און זיך גענומען קלייבן גיין צו מאַריע יאַקאָויליעוונע, האָפּנדיק דערוויסן זיך באַ איר וועגן דעם מאַן.

די עלטערע טאָכטער וואַליע, וועלכע האָט געראַמט אינ קיך, זעענדיק, אז די מאַמע גייט אוועק, האָט געפּרעגט:

— גייסט ווייט, מאַמע?

אַנטאַנינע וואַסיליעוונע האָט אַ קוק געטאָן אַפּ דער טאָכטער און געענטפּערט מיט פּוילע אַויגן טרערן:

— כּוועל גיין צו די קאַרטשאַגינס. עפּשער וועל איך זיך באַ זיי עפעס דערוויסן וועגן דעם טאַטן. אַויב סעריאָזשקע וועט קומען, טאָ זאָג אים, זאָל ער צוגיין אַפּ דער סטאַנציע צו די פּאַלענטאָוסקיס.

די טאָכטער האָט וואַרעם אַרומגענומען די מאַמע פּאַר די אַקסלען און זי באַרויַקט, באַגלייטנדיק צו דער טיר:

— דו זיי ניש אזוי צעטראַגן, מאַמע.

מאַריע יאַקאָויליעוונע האָט באַגעגנט די פּרוי ברוזשאַק, ווי שטענדיק, פּרייַנטלעכ. ביידע פּרויען האָבן געהאַפּט דערהערן אַיינע פּונ די אַנדערע עפעס ניס, אָבער באלד נאָך די ערשטע ווערטער איז די דאָזיקע האָפּענונג פּאַרשוונדן.

בא די קאַרטשאַגינס איז באַנאַכט אַויך פּאַרגעקומען אַן אונטערזוכונג. מע האָט געזוכט אַרטיאָמען. אַוועקגייענדיק, האָט מען פּאַרוואָנט מאַריע

יאקאָווליעוונען, אז ווי נאָך דער זון וועט זיך אומקערן, זאָל זי באלד אָנג-
זאָגן אינ קאָמענדאנטור.

קאָרטשאַגניע איז געווען שרעקלעך איבערגעשראָקן פון דעם באַנאַכטיקן
באזוכ פונעם פאטרוף. זי איז געווען אליין, פאווקע האָט, ווי שטענדיק, גע-
ארבעט באַנאַכט אפ דער עלעקטורעסטאנציע.

פאווקע איז געקומען גאַנצפרי. אויסגעהערט דער מאמעס דערציילונג וועגן
דער באַנאַכטיקער אונטערזוכונג און וועגן דעם, אז מע זוכט ארטיאָמען, האָט ער
דערפילט, אז זײַן גאַנצער וועזן גיסט זיך אָן מיט א דריקנדיקן אומרו פארן
גוירל פונעם ברודער. ניט געקוקט אפ דעם אונטערשייד פון די כאַראַקטערס
און אפ דער אויסערלעכער שטרענגקייט ארטיאָמס, האָבן די ברידער שטארק
ליב געהאַט איינע די אנדערע. דאָס איז געווען א האַרבע ליבע, א טיפ פאר-
באָרגענע, אָן דערקלערונגען, און פאוועל האָט קלאָר באַגריפן, אז ס'איז ניטאָ
יענער קאָרבן, וועלכן ער זאָל ניט אימשטאַנד זײַן צו ברענגען פארן ברודער
אָן וואַקלונגען, אויב עס וועט נאָך נייטיק זײַן.

ניט אָפּגערוט, איז ער אוועקגעלאָפן אפ דער סטאַנציע אינ דעפּאָ אופּזוכן
זשוכרייען, נאָך ער האָט אימ ניט געפונען. פון די באַקאַנטע אַרבעטער האָט
ער זיך גאַרנישט ניט געקענט דערוויסן וועגן עמעצן פון די, וואָס זײַנען
אוועקגעפאַרן מיטן צוג. עס האָט אויך גאַרנישט ניט געוויסט די געווינד פון
דעם מאַשיניסט פּאָלענטאָוסקי. פאווקע האָט אינ הויפּ באַגעגנט באַריסן, פּאָ-
לענטאָוסקיס יינגסטן זון. פון אימ האָט ער זיך דערוויסט, אז באַנאַכט איז
אויך בא די פּאָלענטאָוטקיס געווען אן אונטערזוכונג, מע האָט געזוכט דעם
טאַטן.

אזוי איז פאווקע געקומען מיט גאַרנישט צו דער מאמען, זיך מיד א
וואָרפ געטאָגן אינ בעט אריין און באלד אינגעזונקען אינ אן אומרוקן
שלאָם.

*

וואַליע האָט זיך אומגעקוקט אפן קלאַפ אינ טיר.
— ווער איז דאָרטן?— האָט זי געפרעגט און אראָפּגענומען דאָס קייטל
פון טיר.

אינ דער אָפּענער טיר האָט זיך באַוויזן מאַרטשענקאַס צעפאַמלעטער געלער
קאַפּ. קלימקע איז, ווייזט אויס, גיך געלאָפן, אימ האָט פאַרכאַפט דער אָטעם,
און ער איז רויט געוואָרן פון געלאָפן.

— די מאמע איז אינדערהיים?— האָט ער געפרעגט וואַליען.
— ניינ, אוועק.
— ווהינ איז זי אוועק?

— דאַכט זיך, צו די קאָרטשאַגניס.— וואַליע האָט קלימקען, וואָס האָט
זיך שוין געקליבן אנטלויפן, אָנגעכאַפט פארן אַרבל.

יענער האָט ניט אנטשלאָסן א קוק געטאָן אפן מיידל.

— גלאַס אזוי, פאַרשטייט, איך האָב צו איר אן איניען.

— וואָס פאַר אן איניען?—האָט וואַליע גענומען אונטעריאָגן דעם יאט.

נו, רייך שויגן גיכער, געלער בער דו איינער, רייך שויגן, ווי ער ציט עס די נעשטאַמע, —האָט מיט א באפעלערישן טאָן קאָמאנדעוועט דאָס מיידל.

קלימקע האָט פאַרגעכטן אלע פאָרויכט־מיטלען, זשוכרייט קאטעגאָרישן באפעל איבערצוגעבן דאָס צעטעלע בלוין אנטאָניע וואסליעוונען פערזענ־לעך, האָט ארויסגעשלעפט פונ קעשענע א שמוציק שטיקל פאפיר און דער־לאנגט עס דער מיידל. ער האָט ניט געקאָנט אַפּוואָגן דער דאָזיקער בלאַנדער שוועסטער סעריאָזשקעס, וויל ער, דער געלינקער קלימקע, איז געווען ניט גאָר גלייכגילטיק צו דער דאָזיקער ווילער מיידל. עמעס, דאָס באשיידענע קיכ־יינגל וואָלט פאַר קיינ פאַר זיך ניט מוידע געווען אפילע פאַר זיך אליין, אז אימ געפעלט סעריאָזשקעס שוועסטער. ער האָט איר אָפּגעגעבן דאָס פאַ־פירל, וועלכע יענע האָט אפגיב דורכגעלייענט.

טענערע טאָניע באמרוקן זיך ניט. אלץ איז גוט. מיר לעבן און זינען געזונט. אינגליב וועסטו זיך דערווייטן מערער. גיב איבער די אנדערע, אז איצ איז איך אַר־דענונג. מע זאָל זיך גיט באמרוקן. דאָס צעטעלע פארויכט. זאכאָר.

איבערגעלייענט דאָס צעטעלע, האָט זיך וואַליע א וואָרפ געטאָן צו קלימקען. — געלער בער, ליבינקער מינער, ווו האָסטו עס באקומען? זאָג, ווו האָסטו עס באקומען, דו אומגעלומפערט בערעלע?—און זי האָט מיט אלע קויכעס געמינטערט דעם פאַרלאָרענעם קלימקען. און ער האָט זיך אפילע ניט ארומ־געווען, ווי ער האָט געמאכט דעם צווייטן גריין.

— דאָס האָט מיר זשוכריי אפ דער סטאנציע איבערגעגעבן. ער האָט זיך אָבער דערמאָנט, אז דאָס האָט מען ניט געטאָרט זאָגן, און האָט צוגע־געבן:

— אָבער ער האָט געזאָגט, קיינעם ניט באווייזן.

— נו, גוט, גוט!—האָט זיט וואַליע צעלאַכט. —איך וועל קיינעם ניט זאָגן. נו, לויפ, געלינקער, צו פאווקען, דאָרטן וועסטו אויך טרעפן די מאמע. —זי האָט ליכט אונטערגעשטופט דעם קיכ־יינגל אין פלייצע.

איז איין אויגנבליק איז קלימקעס געלער קאָפּ פאַרשווינדן הינטערן פערטל.

*

קיינער פונ די דריי האָט זיך אהיים ניט אומגעקערט. אינאָונג איז זשוכ־ריי געקומען צו די קאָרטשאַניס און דערציילט מאַריע יאקאָווליעוונען וועגן אלץ, וואָס עס האָט פאסירט אפן לאַקאָמאַטיוו. ער האָט באַרויקט, ווי נאָר ער האָט געקאָנט, די דערשראָקענע פרוי און דערציילט, אז אלע דריי האָבן זיך איינגעאַרדנט ווייט אינ א פארוואָרפענעם דאָרפ, באַ ברושאַקס א פער־טער, אז זיי זיינען דאָרט אויסער יעטווידער געפאַר. נאָר אומקערן זיך אהיים

קענען זיי איצט, פארשטייט זיך, בעשומיפן ניט, אָבער אז די דייטשן האָלטן
שמאַל און מע קען זיך ריכטן אין דער נאַענטסטער צייט אפּ ענדערונגען.
די דאָזיקע געשעענישן האָבן נאַכמער באַפריינדעט די געזינדן פון די, וואָס
זיינען אוועקגעפאַרן מיטן צוג. מיט גרויס פרייד האָט מען געלייענט די צעטע-
לעך, וואָס די געזינדן פלעגן זעלטן באַקומען, נאָר אין די הייזער איז געוואָרן
פּוסטער און שטילער.

איינמאַל איז עפעס זשוכריי ווי צופעליק אריין צו דער אלטער פּאַלענטאָוו-
סקע און האָט איר איבערגעגעבן צוויי קערענקעס.
— אָט האָט איר, מאמעשי, שטיצע פונעם מאַן. אָבער זעט נאָר, מאמעשי, קיי-
נעם קיינ איין וואָרט ניט.

די אלטע האָט אים מיט דאנק געדריקט די האנט.
— א דאנק. א גרויסן דאנק. עס איז שוין געווען גאָר ביטער, ניט גע-
זענען וואָס צו געבן עסן די קינדער.

דאָס איז געווען פון דעם געלט, וואָס עס האָט איבערגעלאָזט בולגאקאָוו.
נו, נו, מיר וועלן זען, וואָס עס וועט זיין ווייטער. דער שטרעק איז
אפילע אראָפּגעריסן געוואָרן, כאָטש אונטער דער דראָנג פון שיסן ארבעטן
די ארבעטער, אָבער דער פּייער האָט זיך אָנגעצונדן, וועסט אים שוין ניט
פארלעשן, און יענע דרייען זיינען ווילע יונגען. אָט דאָס זיינען פּראָלעטאריער,
האָט מיט אנציקונג געטראכט דער מאַטראַס, גייענדיק פון די פּאַלענטאָוו-
סקיס אין דעפּאָ אריין.

*

אין דער אלטינקער כאָרעווער קוזניץ, וואָס איז געשטאנען אין עק דאָרפ
וואָראַבייאָווע באַלעקע, אויסגעדרייט מיט איר פארויכערטער וואנט צום שליאכ,
איז געשטאנען פּאַלענטאָווסקי באַם פלאַמיקן שלונג פון האָרן און, זשמורענדיק
זיך פון העלער שיינ, האָט ער געדרייט מיט א לאנגן צוואנג א רויט-צע-
גליטן שטיק אייזן.

ארטיאָם האָט געצויגן פארן אונטערגעהאנגענעם הייבשטאנג, וואָס האָט
צעבלאָזט די לעדערנע זעק.

גוטמוטיק שמייכלענדיק זיך אין באָרד אריין, האָט דער מאַשיניסט גע-
רעדט:

— א באַלמעלאַכע וועט איצט אין דאָרפ ניט פארפאלן ווערן, ארבעט
וועט זיך געפינען וויפּל דאָס האַרץ גלוסט. כוועל אַן ארבעט טאָג א וואַכ-
צוויי, און גאנץ מעגלעך, אז מע וועט קענען א שטיקל כאווער און מעל צו-
שיקן אהיים. באַם פויערל, זונעלע, איז א שמיד שטענדיק א בעקאָוועדיקער
מענטש. מיר וועלן זיך דאָ אָפּקאַרמענען, ווי די בורזשויען, כע-כע, זאכאר
ווידער איז זיך א באַזונדערער איניען, ער האָלט זיך מער אָן דער פויערישקייט,
גענומען זיך אַקערן די ערד צוזאמען מיט זיין פעטער. וואָס-ושע, דאָס איז גאנץ

קלאָר. בא מיר מיט דיר, ארטיאָמ, איז טאקע ניטאָ גאַרנישט בא דער
נעשטאַמע, אייביקע פראַלעטאריער, ווי מע זאָגט עס, כע־כע. און זאכאר האָט
זיך אפ דער העלפט צעטיילט, איינ פוט אפן לאַקאָמאַטיוו און די צווייטע
אינ דאָרפֿ. ער האָט אָנגענומען מיטן צוואנג דעם צעגליטן שטיק אייז און
צוגעגעבן שוין ערנסט, פארטראכטערהייט:—אונדזער זאך איז גאַרניט פויגל־
דיק, זונעלע. אויב מע וועט די דייטשן אינגיכט ניט געבן די פור, וועט אונדז
אויסקומען א וואָרפ טאָג זיך קיינ יעקאטערינאָסלאָו אָדער. אינ ראָסטאָוו,
אניט וועט מען א נעם טאָג פארן העלדול און מע וועט, ווי טאָג איז קלאָר,
אופהענגען צווישן הימל און ערד.

— יע, האָט ארויסגעכורטשעט ארטיאָמ.

— וואָס מאכט עפעס דאָרטן אונדזערע. צי טשעפען זיך ניט צו זיי די
הינדאמאקעס?

— יע, טאטעשי, פארקאכט א קאשע. איצט איז כאָטש זאָג זיך אָפֿ פון
דער היימ.

דער מאשיניסט האָט ארויסגעכאפט פון האָרן א בלוילעכען הייסן שטיק
און שנעל אוועקגעלייגט אים אפ דער קאָוואַלע.

— נו, זונעלע, דערלאנג!

ארטיאָמ האָט א כאפ געטאָגן דעם שווערן האמער, וואָס איז געשטאנען
בא דער קאָוואַלע, פארהויבן אים מיט קויעכ איבערן קאָפֿ און געגעבן
א וצ. א גארב העלע פונקען האָט זיך מיט א לייכטן שורשענדיקן קנאק
צעשפריצט איבער דער קווינע, באַלויכטנדיק אפ א וויילע אירע פינצטערע ווינק־
לעך.

פאַלענטאָווסקי האָט געקערט דעם צעגליטן שטיק אונטער די מעכטיקע
קלעפ פון האמער, און דאָס אייז האָט זיך געהאַרכאמ געלאָזט ציען, ווי
ווייכער וואקס.

אינ דעם צעעפנטן טויער פון קווינע האָט מיט א מילדן ווינט אריינגע־
אַטעמט די טונקעלע נאכט.

*

די אָזערע אונטן—א פינצטערע, א גרויסע; די סאָסנעס, וואָס האָבן זי
ארוםגעקלאמערט פון אלע זייטן, שאַקלען מיט די מעכטיקע קעפֿ.
„ווי לעבעדיקע“, טראכט טאָניע. זי ליגט אינ א באַגראָזטן טאַלעכל אפן
גראניט־ברעג. הויכ, אויבן, איז דער וואַלד, און אונטן—הארט באַם צופוסן
פון אַפּריס—די אָזערע. דער שאַטן פון די ארומיקע פעלזן מאכט די ברעגן
פון דער אָזערע נאָך טונקעלער.

דאָס איז טאָניעס באַליבט ווינקעלע. דאָ, א וויאַרסט ווייט פון דער
סטאנציע, אינ די אלטע שטייג־העקער־ענ, אינ די טיפע פארוואַרפענע גרי־
בער, האָבן ארויסגעשפּרודלט קוואַלן, אינ איצט האָבן זיך אויסגעבילדעט

דריי דורכפלױסיקע אָוערעס. אונטן, כאַם צוגאַנג צו דער אָוערע, הערט זיך אַ פלעסקען. טאָניע הייבט אױף דעם קאָפּ אױ, צענעמענדיק מיט די הענט די צווייגן, קוקט זי אראָפּ: פונ ברעג צום מיטן אָוערע שווימט א שטאַרק פאַר-ברוינטער, עלאַסטישער קערפער. טאָניע זעט דעם טונקעלן רוקן און דעם שוואַרצן קאָפּ פונ דעם שווימער. ער פאַרשקעט, ווי א יאַמפערד, צעשניידט דאָס וואסער מיט קירצע קלאַפּטער, קערט זיך איבער, קוליעט זיך, טוקט זיך אױ, ענדלעך, ווערנדיק מיר, לייגט ער זיך אוועק אפן רוקן, פאַרזשמורענדיק די אויגן פונ דער העלער זון, בלייבט פאַרגליווערט, צעשפרייטנדיק די הענט און עטוואָס אויסבייגנדיק זיך.

טאָניע האָט אָפּגעלאָזן דאָס צווייגל. „דאָס איז דאָך גיט שיינ“, האָט זי א טראַכט געטאָן און גענומען לייצען.

פאַרכאַפט פונעם בוך, וואָס לעשטשינסקי האָט איר געגעבן, האָט טאָניע גיט באַמערקט, ווי עמעצער איז איבערגעקראַכן איבער דער גראַניטער פעלונ-וואנט, וואָס האָט אָפּגעטיילט דעם פלאַץ, אפ וועלכן זי איז געזעסן, פונ דעם וואַלד. און בלויז ווען אפ איר בוך איז אראָפּגעפאלן א שטיינדל פונ אונטערן פוס פונ דעם, וואָס איז אהער אריבעגעקראַכן, האָט זי אױפּגעהוילבן דעם קאָפּ און דערזען פאָרוקע קאַרטשאַגינע, וואָס איז געשטאַנען אפן פלאַץ. ער איז געשטאַנען א פאַרווינדערטער פונ דער פלוצלינגדיקער באַגעגעניש, און אויך צעטומלט האָט ער זיך געקליבן אוועקגיין.

„דאָס האָט ער זיך עס איצט געבאַדן“, האָט זיך טאָניע אָנגעשטויסן, וואַרפנדיק א בליק אפ פאָרוקעס נאסע האָר.

— וואָס, כ'האַב אייך איבערגעשראַקן? כ'האַב גיט געוויסט, אז איר זייט דאָ, אזוי, אז איך בין דאָ אריינגעפאלן צופעליק. — און פאָרוקע האָט זיך אָן גענומען מיט דער האַנט פאַרן פעלדוואַנט. ער האָט אויך דערקאַנט טאָניע.

— איר שטערט מיר גיט. אויב איר ווילט, קענען מיר אפילע ריידן וועגן עפעס וואָס.

פאָרוקע האָט מיט פאַרווינדערונג א קוק געטאָן אפ טאָניען.

— וועגן וואָס וועלן מיר מיט אייך ריידן?

טאָניע האָט א שמייכל געטאָן.

— נו, וואָס זשע שטייט איר? איר קאַנט זיך זעצן אָט-דאָ. — און זי

האָט אָנגעוויזן אפ א שטייג. — זאָגט, ווי רופט מען אייך?

— פאָרוקע קאַרטשאַגינ.

— און מיך רופט מען טאָניע. אָט האָבן מיר זיך שוינ באַקאַנט.

פאָרוקע האָט אין פאַרלעגנהייט געקנייטשט דאָס היטל.

— רופט מען אייך פאָרוקע? — האָט טאָניע איבערגעריסן דאָס שווייגן. —

פאַרוואָס פאָרוקע? דאָס קלינגט גיט פּיין, בעסער פאָוועל. איך וועל אייך

טאַקע אזוי רופן. און איר קומט אהער אָפּט... זי האָט געוואָלט זאָגן: באַדן

זיכ, נאָר ניט וועלנדיק דערציילן, אז זי האָט אים געזען א הילדן אינ וואַ-
סער, האָט זי צוגעגעבן:—שפּאַצירן?
— ניין, ניט אָפּט. ווען עס איז דאָ פּרײַע צײַט. האָט פּאָוועל געענט-
פּערט.

— איר ארבעט ערגעץ?— איז טאָניע געווען נײַגעריק צו וויסן.
— אלס הייצער אפ דער עלעקטרעסטאנציע.
— זאָגט, וווּ האָט איר זיכ אויסגעלערנט אזוי קונציק שלאָגן זיכ?— האָט
טאָניע פּלוצלינג געשטעלט אים אן אומדערווארטע פּראַגע.
— וואָס גייט אײַך אָן מײַן שלאָגן זיכ?— האָט פּאָוועל אומצופרידן א
בורטשע געטאָגן.

— זײַט ניט אינקאָעס, קאָרטשאַנין, — האָט זי ארויסגעזאָגט, פּילנדיק,
אז פּאָוועל איז ניט צופרידן פון איר פּראַגע. מיכ אינטערעסירט דאָס זייער.
דאָס איז געווען דער עמעסער קלאַפּ! מע טאָר ניט שלאָגן אזוי אומבעראכ-
מאַנעסדיק. — אונ זי האָט זיכ צעלאַכט.

— אונ איר וואָס? איר האָט געוואַלעוועט?— האָט פּאָוועל געטרעגט.
— ניין, אבסאָליוט ניט געוואַלעוועט. פּאַרקערט, סוכאַרקאָ האָט באַקן-
מען, וואָס ער האָט פּאַרדינט. אונ מיר האָט די דאָזיקע טצענע פּאַרשאַפּט
אַסאַך פּאַרגעניגן. מע זאָגט, אז איר שלאָגט זיכ אָפּט.
— ווער זאָגט?— האָט פּאָוועל אָנגעשפּיצט די אויערן.
— אָט וויקטאָר לעשטשינסקי זאָגט, אז איר זײַט א פּאַפּעסאַנעלער
שלעגער.

פּאָוועל איז פינצטער געוואָרן אינ די אויגן.
— וויקטאָר איז אן אויסוואַרפּ, א פּוסטעפּאַסניק. זאָל ער זאָגן א דאַנק,
וואָס ער האָט דעמלֶט אויב ניט באַקומען. איכ האָב געהערט, ווי ער האָט
וועגן מיר גערעדט. אָבער עס האָט זיכ ניט געוואַלט פּאַטשקען די הענט.
— פּאַרוואָס זידלט איר זיכ אזוי, פּאָוועל? דאָס איז ניט שייַן, — האָט אים
איבערגעשלאָגן טאָניע.

פּאָוועל האָט זיכ אָנגעבלאָזן.
— צו וואָס פּאַר א טײַוולֶ האָב איכ זיכ צערעדט מיט אָט דער דאָזיקער
פּרײַלן. זע נאָר, ווי זי קאַמאַנדעוועט: דאָס געפּעלט איר ניט „פּאָוועל“, דאָס
„זידלט זיכ ניט“, — האָט ער געטראַכט.
— פּאַרוואָס זײַט איר אינקאָעס אפ לעשטשינסקי? — האָט טאָניע גע-
פּרעגט.

— א פּרײַלן אינ הויזן. א פּריציש זינדל, די נעשאַמע פון אים! בא מיר
שמאַרצן די הענט אפ אַזעלכע: ער וויל אלץ אפ די פינגער אָנטרעטן.
ווייל ער איז רייכ, מעג ער אלץ, אונ איכ שפּילן אפ זײַן רייכקײַט. זאָל ער
נאָר ווערניט-איז א ריר טאָג, וועט ער באלד באַקומען דעם עמעסן כײַ-
לעק. אזא דאַרפּמען לערנען נאָר מיטן פּויסט, — האָט ער גערעדט אופּערעגט.

טאָניע האָט באדויערט, וואָס זי האָט אינ געשפרעכ אָנגערירט לע-
שטשינסקינ. דער דאָזיקער יאט האָט, וויזט אויס, געהאט אלטע כעזשבוניעס
מיטן אויסגעצערטלען גימנאזיסט, און זי האָט אריבערגעפירט דעם געשפרעכ
אפ א מער רויקער טעמע: זי האָט אָנגעהויבן אויספרעגן פאולענ וועגן זיין
געזינד און וועגן דער ארבעט.

אומבאמערקט פאר זיך האָט פאולעל אָנגעהויבן ענטפערן גענוי אפ דעם
מיידלס פראגן, פארגעסנדיק אָן זיין פארלאנג אוועקצוגיין.

— וואָגט, פארוואָס האָט איר זיך ניט געלערנט ווייטער? — האָט טאָניע גע-
פרעגט.

— מע האָט מיך פון שול ארויסגעיאָגט.

— פארוואָס?

פאווקע איז רויט געוואָרן.

— איך האָב דעם פאָפּ אריינגעשאַטן מאכאָרקע אין טייג אריין. נו, האָט
מען מיר געגעבן די פור. א שלעכטער איז ער געווען, דער פאָפּ, מע האָט פון
אימ מאמעש גיט געקענט לעבן. — און פאולעל האָט איר וועגן אלץ דערציילט.
טאָניע האָט געהערט מיט נייגעריקייט. ער האָט פארגעסן אָן זיין פארלעגנהייט,
דערציילט איר, ווי אן אלטן באקאנטן, וועגן דעם, אז דער ברודער האָט זיך
גיט אומגעקערט פון דער רייזע מיטן צוג. זיי האָבן אפילו גיט באמערקט,
ווי זיי זיינען אינ א פריינטלעכע, לעבעדיקן שמועס אָפגעוועסן אפן פעלד
עטלעכע שאַ. ענלעכע האָט זיך פאווקע געכאפט און איז אופגעשפרונגען.

— מיר איז דאָך שוין צייט אפ דער ארבעט. אָט פארפלאַלט זיך, איך
דארף דאָך נאָך די קעסלען הייצן. אָט וועט עס דאנילע מאכן א טומל. —
און ער האָט אומרוק גענומען ריידן: נו, זייט געזונט, פריילן. איצט דארף
איך הענדומפּענדומ יאָגן אין שטאָט אריין.

טאָניע האָט זיך פלינק אופגעהויבן און אָנגעטאָן דעם זשאַקעט.

— איך דארף שוין אויך גיין. קומט צוזאמען.

— נו, ניי, איך לויפ, דאָ זייט איר מיר קיין פאָר גיט.

— פארוואָס? לאַמיר זיך פרווון אריבעריאָגן איינער דעם אנדערן: מירן
זען, ווער וועט גיכער.

פאווקע האָט פון אויבן-אראָפּ א קוק געטאָן אפ איר:

— אריבעריאָגן? ווי קומט איר צו מיר!

— נו, מירן זען. לאַמיר פריקער פונדאנען ארויס.

פאולעל איז איבערגעשפרונגען איבערן שטיין, דערלאנגט טאָניע א האנט,
און זיי זיינען ארויסגעלאָפּן אין וואלד אפן ברייטן גלייכן אויסגעהאקטן וועג,
וואָס האָט געפירט צו דער סטאנציע.

טאָניע האָט זיך אָפגעשטעלט אינמיטן וועג.

— נו, איצט לאַמיר לויפן: איינס, צוויי, דריי. כאַפּט! — און זי האָט זיך

א ריט געטאָן, ווי א שטורעם, פאָרויס.

גיכ-גיכ האָבן א שווינדל געטאָן די פּאָדעשוועס פון אירע שיק, דער בלויז-
ער זשאַקעט האָט זיך צעפלאַטערט פונעם ווינט.

פאוועל האָט זיך א יאָג געטאָן נאָך איר.

„אינס-אונ-צוויי דעריאָג איך זי“, האָט ער געטראַכט, לויפנדיק נאָכן שי-
מערידנדיקן זשאַקעט. אָבער דעריאָגט האָט ער זי ערשט באַם סאָפּ פונעם
אויסגעהאַקטן וואַלד-פאַס, ניט ווייט פון דער סטאַנציע. ער איז מיט אימפעט
אַנגעלאָפּן און פעסט אָנגעכאַפט זי פאַר די אַקסלען.

— פאַראַן! געכאַפט, פייגעלע!— האָט ער זיך צעשרייען פריילעך, אָפּכאַפּט-
דיק דעם אָטעם.

— לאָזט אָפּ, ס'טוט וויי,— האָט זיך טאָניע פאַרטיידיקט.

זיי זיינען געשטאַנען בייע מיט א פאַרכאַפּטן אָטעם, מיט קלאַפנדיקע
הערצער, און טאָניע, אַן אָנמעכטיקע פונעם מעשוגענעם געלאַפּ, האָט זיך
עטוואָס, ווי צופעליק, צוגעדריקט צו פאוועלען, און דערפון איז זי אימ גע-
וואָרן נאָענט. דאָס האָט געדויערט איינ אויגנבליק, אָבער ס'האַט זיך פאַר-
געדענקט.

— מיך האָט קיינער ניט געקענט דעריאָגן,— האָט זי געזאָגט, זיך בא-
פרייענדיק פון זיינע הענט.

זיי האָבן זיך באַלד צעשיידט. פאוועל האָט א מאַכ געטאָן באַם געזע-
גענען זיך מיטן היטל און איז אוועקגעלאָפּן אין שטאָט.

ווען פאוועל האָט געעפנט די טיר אינ קאָטשעהאַרקע, האָט זיך דאנילע,
וואָס האָט זיך שוין געייסעקט ארום אויוון, בייו אומגעקוקט:

— וואָס שוין געקומען נאָך שפעטער, איך וועל פאַר דיר איינהייצן צי

וואָס?

אָבער פאוועל האָט פריילעך א פאַטש געטאָן דעם הייצער איבערן פליי-

צע און פרידלעך געזאָגט:

— איינ רעגע, זיידע, און ס'וועט ווערן אונטערגעהייצט.— ער האָט זיך

א נעם געטאָן צו די האַלצ, וואָס איז געווען אומגעלייגט אין שטאַבעלן.

צו האַלבנאַכט, ווען דאנילע האָט, ליגנדיק אפּ האַלצ, זיך צעכראָפּעט ווי

א פערד, האָט פאוועל, ארומנישטערנדיק מיטן אייל-קענדל אומעטום איבערן

באוועגער, אָפּגעווישט מיט פאַקליע די הענט, ארויסגעשלעפּט פון קעסטל די

צוויי-און זעכציקסטע פאַרזעצונג פון „דושוועפּע גאַריבאַלדי“ און זיך פאַר-

טיפט אין ליינענע דעם פאַרכאַפּנדיקן ראָמאַן וועגן די אומענדלעכע פאַסי-

רונגען פון גאַריבאַלדי, דעם לעגענדאַרן פירער פון די נעאַפּאָליטאַנישע

„רויטהעמדלדיקע“.

„זי האָט א קוק געטאָן אפּן הערצאָג מיט אירע שיינע בלויע אויגן“...

„און באַ אַט דער זיינען אויך בלויע אויגן,— האָט זיך פאוועל דערמאָנט. —

זי איז עפעס א מאַדנע. אפּ יענע, אפּ די רייכניקע, גאַרניט ענלעך,— האָט ער

געטראַכט.— און זי לויפט ווי א שער“.

פארטיפט אין די דערינערונגען וועגן דער באטאָניקער באגעגעניש, האָט פאוועל נישט געהערט דעם אָנוואקסנדיקן רוש פונעם באוועגער, וואָס האָט געציטערט פון אָנשטרענגונג; די קאָלאָסאלע באוועג-האַר האָט זיך האסטיק געדרייט, און די בעטאָנענע פלאטפארמע, אפ וועלכער זי איז געשטאנען, האָט גערוועזן אופגעציטערט.

פאווקע האָט געכאפט א בליק אפן מאנאָמעטער: דער ווייזער האָט אפ טעלעכע שטריכן איבערגעשפרייזט די רויטע סיגנאל-ליניע.

— אכ, דו טיילול!— האָט זיך פאוועל א ריט געטאָן פון קעסטל. ער האָט זיך אַ לאָז געטאָן צום הייבשטאנג, וואָס פירט אָפּ דעם דאָמ, א דריי גע-טאָן אימ צוויי מאָל, און הינטערן וואנט פון דער קאָטשעהארקע האָט היינע-ריק גענומען שיפען דער דאָמ, וואָס איז ארויסגעלאָזן געוואָרן דורך דער אָפּפירטרויב אין טיכ אריין. אראָפּלאָזנדיק דעם הייבשטאנג, האָט פאווקע אריבערגעלייגט דעם רימען אפ דער ראָד, וואָס באוועגט די פאָמפע.

פאווקע האָט זיך אומגעקוקט אפ דאנילען; יענער איז זיך רויק געשלאָפן, ברייט צעעפנט דאָס מויל, און אויסגעשפילט מיט דער נאָז מוירעדיקע קלאַב-גען.

איז א האַלבער מינוט ארום האָט זיך דער ווייזער פון מאנאָמעטער אומ-געקערט צוריק אפן אלטן אָרט.

*

צעשיידט זיך מיט פאוועלען, איז טאָניע אוועק אהיים. זי האָט געטראכט וועגן דער נאָרוואַס פאָרגעקומענער, באגעגעניש מיטן דאָזיקן שווארצוויקן יונג און, אליין עס נישט באגרייפנדיק, געווען דערמיט צופרידן.

סארא פייער ער פארמאָגט, וויפל איינגעשפארטקייט! און ער איז גאָר נישט אזא גראָבעריונג, ווי מיר האָט זיך אויסגעדוכט. אלנפאלס, ער איז גאָר-נישט ענדלעך אפ אָט די אלע צעקראַכענע גימנאזיסטן...

ער איז געווען פון אַן אנדער מינ מענטשן. ער איז געווען פון יענער סוויווע, מיט וועלכער טאָניע האָט זיך ביו איצט נאָענט נישט צוזאמען-געשטיסן.

אימ קאָן מען נעמען אין די הענט, האָט זי געטראכט, און דאָס וועט זיין אַן אינטערעסאנטע פויינטשאפט.

צוגייענדיק צום שטוב, האָט טאָניע דערווען, ווי אין סאָד זיצן ליווע סו-כארקאָ, נעלי און וויקטאָר לעשטשינסקי. וויקטאָר האָט געלייענט. זיי האָבן, ווייזט אויס, געווארט אפ איר.

זי האָט זיך באגריסט מיט אלעמען און זיך צוגעזעצט אפ א בענקל. אינ-מיטן פונעם פוסטן, לייכטזיניקן שמועס, האָט וויקטאָר לעשטשינסקי זיך צו-געזעצט צו טאָניע און שטיל געפרעגט:

— איר האָט איבערגעלייענט דעם ראָמאַן?

— אכ, יע, דעם ראָמאַנ!—האַט זיכ טאַניע געכאַפּט. —אונ איכ האָב אימ...
 זי האָט שיר גיט געזאָגט, אז זי האָט דאָס בוכ פאַרגעסנ בא דער אָזערע.
 — נו, ווי איז ער איינ געפּעלנ געוואָרנ?—וויקטאָר האָט אופּמערקזאַמ
 געקוקט אפּ איר.
 טאַניע האָט זיכ פאַרטראכט אונ, לאנגזאַמ צייכענענדיק מיטן געזל פונ
 שוכ אפּן זאַמד פונ שטעגל עפעס א מעשונעדיקע פיגור, האָט זי אופּגע-
 הויבנ דעם קאָפּ אונ א קוק געטאָנ אפּ אימ.
 — ניין, איכ האָב אָנגעהויבנ אן אנדער ראָמאַנ—א מער אינטערע-
 סאַנט.
 — אזוי גאָר, —האַט וויקטאָר באַליידיקט געזאָגט. —אונ ווער איז דער
 אווטער?—האַט ער געפרעגט.
 — טאַניע האָט א קוק געטאָנ אפּ אימ מיט פינקלדיקע, כויעקדיקע אויגן.
 — קיינער גיט...
 — טאַניע, לאד איינ די געסט אינ צימער אריינ. עס ווארט דער טיי!—
 האָט א זאָג געטאָנ טאַניעס מאמע, וואָס איז געשטאַנען אפּן באַלקאָן.
 נעמענדיק אונטער די הענט ביידע מיידלעך, איז טאַניע אוועק צום שטוב.
 וויקטאָר, גייענדיק פונהינט, האָט זיכ געבראַכט דעם קאָפּ איבער די ווערטער,
 וואָס טאַניע האָט געזאָגט, גיט פאַרשטייענדיק זייער זינ.

*

דער נייער, נאָכ גיט באַזיניקטער, אָבער דייטלעך אָנגעקומענער גע-
 פיל אינעם לעבן פונעם יונגן הייצער איז געווען אזוי אומבאַקאַנט, אזוי אומ-
 פאַרשטענדלעך—אופּגענדיק. ער האָט אופּערודערט דעם שטיפערישן, אומ-
 דויקן יאט.
 טאַניע איז געווען א טאָכטער פונעם עלטסטן וואַלד-אופּזעער, אונ דער
 עלטסטער וואַלד-אופּזעער איז פאַר אימ געווען דאָס זעלבע, וואָס דער אדוואָ-
 קאַט לעשטשינסקי.
 אויסגעוואקסן אינ אַרעמקייט אונ הונגער, האָט זיכ פאוועל פלינטלעך
 באַצויגן צו די, וואָס זיינען, לויט זיין באַגריפּ, געווען רייכע. צו זיין גע-
 פיל איז פאוועל צוגעגאַנגען פאַרזיכטיק אונ מיט אומצוטרוי. טאַניע האָט
 ער גיט געהאַלטן ווי האַליגען, די טאָכטער פונעם שטיינהעקער, פאַר אן איי-
 גענער, פאַשטער, פאַרשטענדלעכער. ער האָט זיכ צו טאַניע באַצויגן מיט
 אומצוטרוי, גרייט צו געבן א שאַרפּן ווידערשטאַנד יעטוידער אויסדרוק פונ
 כויעק אונ גייענדיקער באַצויגן צו אימ, דעם גיטיקן הייצער-יינגל, מיצאַד
 דעם דאָזיקן שיינעם אונ געבילדעטן מיידל.
 א גאַנצע וואָך האָט זיכ פאוועל גיט געזען מיט דעם וואַלד-אופּזעערס
 טאָכטער, אונ היינט האָט ער באַשלאָסן גיין צו דער אָזערע. ער איז בעקוונ
 געגאַנגען פאַרביי איר שטוב, האָפּנדיק זי צו באַגעגענען. לאנגזאַמ גיי-

ענדיק פארביי דעם פארקאן פונעם הויפ, האָט ער אין סאמע סאָפּ פונעם
סאָד באַמערקט אַ באַקאַנטע מאַטראָסקע. ער האָט אופּגעהויבן אַ סאַסנע-שישקע,
וואָס איז געלעגן באַם פאַרקאַן, זי אַ וואָרפּ געטאַן, צילנדיק אין דער וויי-
סער בלווקע.

טאָניע האָט זיך גיך אויסגעקירעוועט. באַמערקנדיק פּאָוועלן, איז זי צוגע-
לאָפּן צום פאַרקאַן. זי האָט זיך פּריילעך צעשמיכלט און געגעבן אים די האַנט.
— ענדלעך זינט איר דאָך געקומען, האָט זי אַ דערפּרייטע געוואָגט. —
ווי זינט איר פאַרפּאלן געוואָרן די גאַנצע צייט? איך בין געווען באַ דער
אַזערע, כּ׳האַב דאָרנ אַ בוך פאַרגעסן, געטראַכט אלץ, אַז איר וועט אַרײַ-
קומען. קומט אהער, צו אונדז אין סאָד אַרײַן.

פּאָוקע האָט אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ אפּ נײַן.

— כּ׳וועל ניט גײַן.

— פאַרוואָס? אירע ברעמען האָבן זיך אופּגעהויבן פּון פאַרוונדערונג.
— אײַער פּאָטער וועט דאָך, מיסטאַמע, זיך אָנהײבן זיךלען, איר וועט
נאָך באַקומען אַ כּ׳לעק פאַר מיר. נאָך וואָס, וועט ער זאָגן, האָסטו געבראַכט
צו פירן אהער אזא שלעפּער?

— איר רעדט נאַרישקייטן, פּאָוועל, איז טאָניע אינקאָעס געוואָרן. —
גײט שוין אהערצו, מײַן פּאָטער וועט קײַנמאָל גאַרנישט ניט זאָגן, אָט איר
וועט שוין אַרײַן זען. קומט.

זי איז צוגעלאָפּן, געעפּנט דאָס פּערטל, און פּאָוועל, ניט אינגאַנצן זיכער,
איז אוועק גאָך איר.

— איר האָט לײַב לײַענען ביכער? האָט זי געפּרעגט, ווען זיי האָבן זיך
געזעצט באַ אַ קײַלעכדיקן טיש, וואָס איז געווען אײַנגעוואָרן אין דער ערד.
— כּ׳האַב זײַער לײַב, האָט פּאָוועל לעבּהאַפּט געוואָגט.

— וועלכער פּון די איבערגעלייענטע ביכער איז אײַך מער פּון אלע
געפּעלן?

פּאָוועל האָט אַ טראַכט געטאַן און געענטפּערט:

— דזשוועפּא גאַריבאַלדי.

— דזשוועפּע גאַריבאַלדי, האָט טאָניע פאַריכט. אײַך געפּעלט זײַער דער

דאָזיקער בוך?

— יע, איך האָב אים איבערגעלייענט. אין אַכט און זעכציק פּאַרזעצונ-
גען; יעדעס מאָל, ווען איך באַקום געהאַלט, קויפּ איך פּינפּ שניק. אָט איז
געווען אַ מענטש דער גאַריבאַלדי! פּאָוועל האָט גערעדט מיט אַנציקונג. —
אָט אַ העלד! דאָס פאַרשטיי איך! וויפּל איז אים אויסגעקומען זיך ראַנגלעך
מיט סאָנים, און שטענדיק איז ער געבליבן דער זיגער. אין אלע לענדער
אויסן געווען! עך, ווען ער וואָלט איצט געלעבט, וואָלט איך צו אים צוגעשטאַ-
נען. ער האָט אין זײַן קאַמפּאַניע אַרײַנגענומען באַלמעלאַכעס און זיך שטענ-
דיק געשלעָגן פאַר די אַרעמע.

איר ווילט, וועל איך אייך באווייזן אונדזער ביכליאָטעק?—האַט טאַ-
ניע געזאָגט און אימ גענומען פאר דער האנט.
— נו, ניין, איך שטוב וועל איך ניט גיין,—האַט פאוועל קאטעגאָריש
זיך אָפגעזאָגט.

— פארוואָס אקשנט איר זיך? אָדער איר האָט עפשער מוירע?
פאוועל האָט א קוק געטאָן אפ זינע באַרוועסע פיס, וואָס זינען
געווען ניט איבעריק ריין, און זיך א קראַצ געטאָן אינ פאטיליצע.
— אייער מאמע אָיער דער טאטע וועלן מיך ניט ארויסזאָגן פון דאָרטן?
— ווארפט אוועק, סאָפאָאָלסאָפ, די דאָזיקע רייד, אנט וועל איך אינדער-
עמעסן אינקאעס ווערן,—האַט זיך טאָניע צעקאָכט.

— נו, וואָס? דעשטשינסקי לאָזט ניט אריין צו זיך איך שטוב. מיט
אונדזערן א מענטש רעדט ער איך קיך. איך בין צו זיי געגאנגען וועגן
איינעם אן איניען, האָט מיך נעלי אפילע איך צימער ניט אריינגעלאָזט,
מיסטאָמע, איך זאָל זיי די טעפליכער ניט פאטערן, דער שווארציאָר ווייס
זי,—האַט פאווקע א שמייכל געטאָן.

— קומט. לאָמיר גיין.—זי האָט אימ גענומען פאר די אקסלען און פריינט-
דעך אריינגעשטויסן אפן באלקאָן.

אריינפירנדיק אימ איך א צימער מיט א גרויסער דעמבענער שאפע,
האַט טאָניע צעעפנט אירע טירלעך. פאוועל האָט דערזען עטלעכע הונ-
דערט ביכער, וואָס זינען געשטאנען אין גלייכע רייען, און איז דער-
שטוינט געוואָרן פון דער גוואַלדיקער אשירעס.

— מיר וועלן גלייך געפינען פאר אייך אן אינטערעסאנטן בוך, און איר
זאָגט מיר צו, אן איר וועט שטענדיק קומען צו אונדו זיי נעמען. גוט?
פאווקע האָט פריילעך א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— איך האָב ליב ביכלעך.
זיי האָבן פארבראכט עטלעכע שאַ זיער גוט און פריילעך. זי האָט אימ
באקענט מיט איר מוטער. דאָס האָט זיך ארויסגעוויזן שוין גאָרניט אזוי
שרעקלעך. אויך טאָניעס מאמע איז פאוועלן געפעלן געוואָרן.
טאָניע האָט פאוועלן אריינגעפירט איך איר צימער, זי האָט אימ געוויזן
אירע ביכער און לערנביכער.

באמ טואלעט-טישל איז געשטאנען א קליינער שפיגל. טאָניע האָט צוגע-
פירט צו אימ פאוועלן און לאכנדיק געזאָגט:

— פארוואָס זינען בא אייך אזעלכע ווילדע האָר? איר שערט זיי גאָר
ניט און איר קאמט זיי קיינמאָל ניט?

— איך נעם זיי אראָפּ אפ ריין, ווען זיי וואקסן אויס. וואָס נאָך זאָל
מען טאָן מיט זיי?—האַט זיך פאווקע פארענטפערט.

טאָניע האָט לאכנדיק גענומען פונעם טואלעט-טישל א קעמעלע און מיט
פלינקע באוועגונגען פארקאמט זיי צעפאטלטן קאָפּ האָר.

— אָט איצט איז גאָר עפעס אנדערש, — האָט זי געזאָגט, באטראכטנדיק פאוועלן. — די האָר דארפֿ מען ארומשערן שיינ, וואָרעם אַניט גייט איר ארום ווי א ווילד עקסל.

טאָניע האָט א קוק געגעבן מיט א קריטישן בליק אפּ זיין אָפּגעקראַכער נעם געלן העמדל און אפּ די צעריסענע הויזן, אָבער זי האָט גאָרנישט ניט געזאָגט.

פאוועל האָט דעם דאָזיקן קוק באמערקט, און אימ איז געוואָרן א כאַר-פע פאר זיין אָנטאָן.

באָם געזעגענע זיכ, האָט טאָניע אימ אַינגעלאָדן קומען צו איר אינ שטוב. זי האָט גענומען בא אימ א וואָרט, אז ער וועט קומען אינ צוויי טעג ארום און זיי וועלן גיין צוזאמען כאפּן פיש.

פאוועל איז מיט איין קער ארויסגעשפּרונגען דורכ'ן פענצטער אינ סאָד ארײַן: דורכגיין ווידער די צימערן און באגעגענע זיכ מיט דער מאמע האָט זיכ אימ ניט געוואָלט.

*

נאָך ארטיאָמס אָפּפּאַרן איז די לאַגע אינ קאָרטשאַגנינס הויזגעזינד גער-וואָרן א שווערע. פאוועלס פארדינסטן האָבן ניט געקלעקט.

מאריע יאקאָווליעוונע האָט באשלאָסן דורכשמועסן זיכ מיטן זונן: צי דארפֿ זי זיכ ניט נעמען ווידער פאר אן ארבעט. די לעשטשינסקיס האָבן זיכ אקוראט גענויטיקט אינ א קעכנ. אָבער פאוועל איז געווען קעגנ:

— גיין, מאמע, איכ וועל זיכ אויסגעפינען נאָך א צוגאָב-ארבעט. אפּן זעגמיל באדארפֿ מען האָבן ארבעטער אפּ אפּלייגן ברעטער. א האלכנ טאָג וועל איכ דאָרטן ארבעטן, און דאָס וועט קלעקן פאר אונדז. און דו גיי שוין ניט מער אפּ ארבעט, וואָרעם ארטיאָמ וועט אפּ מיר זיין אינקאעס, ער וועט זאָגן: ניט געקענט זיכ באגיין אָן דעם, אז די מאמע זאָל ניט גיין אפּ ארבעט.

די מאמע האָט גענומען דערווייזן, ווי נייטיק עס איז, זי זאָל גיין אר-בעטן, אָבער פאוועל האָט זיכ פאראקשנט, און זי האָט אַינגעשטימט.

אפּמאָרגן האָט שוין פאוועל געארבעט אינ זעגמיל, אויסגעלייגט צום טריקענען די פריש צעזעגטע ברעטער. ער האָט דאָרט באגענגט באקאנטע יאטנ: מישקע לעוטשוקאָוון, מיט וועלכען ער האָט זיכ געלערנט אינ שול, און וואניע קולעשאָוון. ער האָט זיכ גענומען זאלבענאנד מיט מישען ארבעטן פונ שטיק. דער פארדינסט האָט זיכ באקומען א גאנצ פּינער. באטאָג האָט פאוועל געארבעט אפּ דער זעגמיל און אינאָוונט איז ער געלאָפּן אפּ דער עלעקטערעסטאנציע.

צום סאָפּ פונ צענטן טאָג האָט פאוועל געבראכט דער מאמען דאָס פאר-דינטע געלט. אָפּגעבנדיק עס, האָט ער אינ פארלעגנהייט זיכ א טאָפּטשאַ געטאָן און ענדלעך געזאָגט:

— ווייסט, מאמע, קויפ מיר א סאטינען העמדל, א בלויס, געדענקסט, אזא ווי די, וואָס איז בא מיר געווען פאראיאָרן. אפּ דעם וועט אוועקגיין א העלפט געלט, אָבער איך וועל נאָכ פארדינען, האָב קיין מוירע ניט, וואָרעם דאָס העמדל איז שוינ בא מיר גאָר אַן אלטס, — האָט ער זיך פארענטפערט, ווי ער וואָלט זיך אנטשולדיקט פאר זיינ ביטע.

— אוואדע, אוואדע וועל איך קויפן, פאוולושע, היינט טאָק, און מאָרגן וועל איך עס אופנייען. האָסט דאָך טאקע ניט קיינ ניי העמדל. — זי האָט ליבלעך. א קוק געטאָג אפּן זון.

*

פאוועל האָט זיך אָפגעשטעלט בא דער פאריקמאכערסקע, אָנגעטאפט איז קעשענע א רובל און איז אריין אין טיר.

דער שערער, א געשיקטער יונג, האָט, באמערקנדיק דעם אריינגעקומענע נעם, לויט דער געווינשאפט א ווייז געטאָג אפּן שטול.

— זעצט זיך.

פאוועל האָט זיך אריינגעזעצט אין טיפּן באקוועמען שטול און דערוען איז שפיגל א פארשעמטע, פארלאָרענע פיזיאָנאָמיע.

— מיט דער מאשינקע? — האָט געפרעגט דער שערער.

— יע, דאָס הייטט, 'ניין' — ביכלאל שערט אָפּ. נו, ווי הייסט עס בא איינ? — און ער האָט געמאכט א פארצווייפלטן זשעסט מיטן האנט.

— איך פארשטיי, — האָט א שמיכל געטאָג דער שערער.

איז א פערטל שאָ ארום איז פאוועל ארויס א פארשוויצטער, א פארמא-טערטער, אָבער א פיינ אָפגעשאַרענער און פארקאמטער. דער שערער האָט לאנג און אקשאָנעסדיק געהאַרעוועט איבער די צעפאטלע פאסמעס האָר, אָבער דאָס וואסער און דאָס קעמעלע האָבן געזיגט, און זיינע האָר זיינען געווען גלענצנדיק אויסגעלייגט.

אפּן גאס האָט פאוועל פריי אָפגעטעמט און טיפּער אָנגערוקט דאָס היטל.

„וואָס וועט זאָגן די מאמע, אז זי וועט דערזען?“

*

כאפּן פיש, ווי ער האָט צוגעזאָגט, איז פאוועל ניט געקומען, און טאָניען האָט עס באַליידיקט.

„ער איז ניט זייער אופמערקזאם, דער דאָזיקער שמוציקער הייצער“, האָט זי מיט פארדראָס געטראכט, אָבער ווען פאוועל איז אפּמאָרגן אויך ניט געקומען, איז איר געוואָרן לאנגווייליק.

זי איז שוינ געווען גרייט צו גיין שפאצירן, ביים די מאמע האָט גע-פּנט די טיר צו איר אין צימער און געזאָגט:

— צו דיר, טאָניטשקע, זײַנען געקומען געסט. מע קענ?

אינ דער טיר איז געשטאנען פאוועל. טאָניע האָט אים אפילע פון ערשטן אויגנבליק ניט דערקענט. ער איז געגאנגען אָנגעטאָן אין א בלוי סאטינען העמדל און שווארצע הויז. די אויסגעפוצטע שטיוול האָבן געגלאנצט, און— דאָס האָט טאָניע גלייכ באמערקט— ער איז געווען אָפגעשוירן, די האָר האָבן ניט געסטארטשעט אין פאטלעס, ווי פריער, און דער שמוציקער הייצער איז פאר איר איצטער אויסגעוואקסן גאָר אין אן אנדער געשטאלט.

טאָניע האָט געוואָלט ארויסזאָגן איר פארווונדערונג, אָבער ניט וועלנדיק אריינפירן אין פארלעגנהייט דעם יאט, וואָס האָט זיך אכוצ דעם אויך ניט גאָר באקוועם געפילט, האָט זי געמאכט דעם אָנשטעל, אז זי האָט ניט באמערקט די דאָזיקע גוואלדיקע ענדערונג.

זי האָט אים אָנגעהויבן אפּווארפּן:

— ווי שעמט איר זיך ניט! פארוואָס זײַט איר ניט געקומען כאפּן פּיש?

אזוי אַ האַלט איר עס וואָרט?

— איך האָב די טעג געארבעט אפּ דער זעגמיל און האָב ניט געקענט

קומען.

ער האָט ניט געקענט זאָגן, אז קעדי צו קענען קיפּן א העמדל און הויזן פאַר זיך, האָט ער געדארפט ארבעטן די טעג איבער די קויכעס.

אָבער טאָניע האָט זיך וועגן דעם אליינ אָנגעשטויסן, און איר גאנצע קלעמעניש אפּ פאוועלן איז פארשוונדן.

— קומט שפּאצירן צום טײַך, האָט זי פּאָרגעלייגט. און זיי זײַנען

אוועק אין סאָד, און פון דאָרטן— אפּן שליאַכ.

און שוין ווי פאר א פריינט, האָט ער טאָניע דערציילט דעם גרויסן סאָד וועגן דעם רעוואָלוציער, וואָס ער האָט געגאנוועט באמ לייטענאנט, און ער האָט איר צוגעזאָגט אין איינעם פון די נאָענטסטע טעג פארקלייבן זיך מיט איר טיפּ אינ וואַלד א לערן טאָן זיך שיסן.

— זע, גיב מיך ניט ארויס, האָט ער אומדערווארט געוואָגט דו.

— איך וועל דיך קיינמאָל קיינעם ניט ארויסגעבן, האָט טאָניע פּייער—

לעב צוגעזאָגט.

פערטער קאפיטל

א שארפער אָנראכטאָנעסדיקער קלאסנקאמפּ האָט ארומגעכאפט אוקראַינע. אלץ א גרעסערע און גרעסערע צאָל מענטשן האָט זיך גענומען צום גע-ווער, און יעדע שלאכט האָט געבוירן נייע אָנטיילנעמער. ווייט איז דער פארגאנגענהייט זייענע אוועק די פארן קליינבירגער רויקע טעג.

ס'האָט געדרייט א זאווערוכע, וואָס האָט מיט הארמאטן-שאַסן אופגע-טרייסלט די אלטע הייזער, און דער באלעבעסל האָט זיך געדריקט צו די ווענט פון די קעלערס, צו די אליין אבי-ווי געמאכטע טראנשייען. א לאוינע פעטלירישע באנדעס פון פארשיידענע קאָלירן און שאַטירונ-גען האָט פארפלייצט די גובערניע: קלייניקע און גרויסע באַטקעס, פארשיי-דענע גאָלובס, ארכאנגעלן, אנגעלן, גאָרדיעס און אן אומענדלעכע צאָל אַנ-דערע.

אויסגעשפראַכענע באנדיטן, געוועזענע אָפיצערן, רעכטע און לינקע אוק-ראַינישע עסערן. יעדער דרייטער אוואנטיריסט, וואָס האָט צוגויפגעזאמלט א הייפל קעפּשניידער, האָט זיך דערקלערט אלס אטאמאן, האָט צעוויקלט א געל-בלויזע פאַן, אנערקענענדיק זיך אלס פעטליראָוועצ, און ער האָט באקומען די מאכט אין די גרענעצן פון זיינע קויכעס און מעגלעכקייטן.

אַט פון די דאָזיקע פארשיידנארטיקע באנדעס, פארשטארקטע פונעם בא-לעגונפטום און פון די גאליציאנישע פאָלקן פון דעם באלאגערונג-קאָרפּס פונעם אטאמאן קאָנאָוואלעצ, האָט אויסגעבילדעט זיינע פאָלקן און דיווי-זיעס דער האַלאָווי אטאמאן פעטלירע. אינעם דאָזיקן עסעריש-באלע-גופישן זימפּ פלעגן זיך אריינרייסן רויטע פארטיזאנישע טיילן, און די ערד האָט געציטערט אונטער הונדערטער און טויזנטער טראָען, טאטשאנקעס און ארטילערישע פּורן.

איז אפרעל פון יענעם אומרויקן 19-טן יאָר האָט דער אפּ טויט איבער-געשראָקענער, געפלעפטער קליינבירגער, אויסרייבנדיק אינדערפרי די פאר-שאַפּענע אויגן און אָפּפענענדיק די פענצטער פון זיין הייזל, אומרויק געפרעגט באַם שאַכן, וואָס איז פּרעך פאר אימ אופגעשאַנען:

— אַוואָנטאַמ פּעטראָוויטש, וואָס פאַר אַ מאַכט איז אינ שטאַט?

און אווטאָנאַם פעטראָוויטש האָט, אונטערהייבנדיק די הויז, דערשראָקן זיך ארוםגעקוקט.

— איך ווייס ניט, אפאנאס קירילאָוויטש. באנאכט זײַנען עפעס וועלכע געקומען. מירן א קוק טאָן: אויב מע וועט באראבעווען ידן, איז א סימען, אז פעטליראָווצעס, און אויב „כאוירימ“, איז דאָס גלייך קענטיק אינעם ריידן. אָט קוק איך זיך טאקע ארום, קעדיי חיסן, וואָס פאר א פאָרטערטל ארויסהענגען, קעדיי ניט אריינפאלן אינעם א צאָרע, וואָרעם איר ווייסט: געראסימ לעאָנטיעוויטש, מײַן שאָכנ, האָט ניט גוט אכטונג געגעבן, האָט ער גענומען און ארויסגעהאנגען לענינען, און צו אים זײַנען אקוראט אריינגע- שפרונגען דרייען: ווייזט זיך ארויס, פון פעטלירישן אַטריאד. ווי זיי האָבן דערזען דעם פאָרטערט, האָבן זיי זיך דאָס א נעם געטאָן צום באַלעבאָס! מע האָט אים אריינגעצימבלט, פארשטייט איר מיך, א נאהיקעס צוואנ- ציג. „מיר, זאָגן זיי, וועלן פון דיר, קעלעו אײַנער, קאָמוניסטישע מאָרדע, מאכט א טעל“. וויפל ער האָט זיך ניט פארענטפערט, וויפל ער האָט ניט געשריען, האָט ניט געהאַלפן.

באמערקט הייפערלעך באוואָפנטע, וואָס גייען אפן שאָסיי, האָט דער קליינ- בירגער פארמאכט די טירן און זיך באהאַלטן. זאָל די בייער שאָ ניט זײַן...

און די ארבעטער האָבן מיט פארשטיקטער סינע געקוקט אפ די געל- בלויע פאָנען פון די פעטלירישע באנדיטן. אָנמעכטיקע קעגן דער דאָזיקער כוואליע פון סאמאָסטינעם שאָוויניזם, פלעגן זיי קומען צו זיך בלוז דאן, ווען אינעם שטעטל פלעגן זיך, ווי א קליין, אריינשניידן די דורכגייענדיקע רויטע טיילן, וואָס האָבן זיך פארטייריקט קעגן די זשאָוטאָ-בלאָקט- ניקעס¹, וואָס האָבן זיי ארוםגערינגלט פון אלע זייטן. א טאָג-צוויי האָט רויט געפלאטערט די אייגענע לײַבלעכע פאָן איבער דער אופראווע. אָבער ווי נאָר די טייל איז אוועק, איז ווידער אָנגעקומען נאכט.

איצט איז באלעבאָס פון שטאָט דער פאָלקאָוויק גאַלוב, „די רום און שטאָלץ“ פון דער זאדנעפראָווער דיחויזע.

נעכטן איז זײַן אַטריאד פון צוויי טויזנט מערדער פּייערלעך אריין אין שטאָט. דער פאן פאָלקאָוויק איז געפאָרן פאָרויס פארן אַטריאד אפ א פרעכ- טיקן שווארצן אָגער. ניט געקוקט אפ דער פרילינגדיקער ווארעמער זון, איז ער געווען אָנגעטאָן אין א קאווקאזער בורקע, אין א פלעבענעם זאפאָ- ראָזשער היטל מיט א מאלינעווער דעק און אין א טשערקעסקע מיט פולער באוואָפּענונג: א קינזשאל און א שווערד פון געשמידטן זילבער.

ער איז שײַן, דער פאן פאָלקאָוויק גאַלוב: די ברעמען שווארצע, דאָס געזיכט א בלייכס, מיט א לײַכטער געלײַכט פון קעסיידערדיקער שיקועס.

¹ זשאָוטאָ-בלאָקטני—אפ אוקראיניש—געל-בלוי.

דער פאן פאלקאָוויק האָט ניט איינ מאָל געלייענט וועגן דער זאפּאַראָזשער סעטש. דער פאן פאלקאָוויק ווייס גוט די זאפּאַראָזשער מינהאַגים. און איצט האָט ער געשפּילט די ראָל פון א זאפּאַראָזשער ניט ערגער פון אַן אַרטיסט אינ א פּראָווינציעלן טעאטער. אינ די צייטן—א ליילקע. געווען אין דער פאן פאלקאָוויק ביו דער רעוואָלייציע אן אַראָנאַם אפּ פּלאַנטאַציעס פון א צר קער-וואוואָד, אָבער לאַנגווייליק. איז דאָס דאָזיקע לעבן, ניט צו פאַרגלייכן מיט דער לאַגע פון אן אטאמאן, און ארויסגעשוועמען איז דער אַראָנאַם אפּן אויבערפלאַכ פון דעם שמוץ, וואָס האָט פאַרשווענקט דאָס לאַנד, ארויס-געשוועמען שוין אלס פאן פאלקאָוויק גאָלוב.

אינעם איינציקן טעאטער פון שטעטל איז איינגעפאַרנט געוואָרן א ריי-כער אַוונט לעקאָוועד די געקומענע, די גאַנצע „פראַכט“ פון דער פעטלי-רישער אינטעליגענץ איז דאָ בייגעווען: אוקראַינישע לערער, דעם פּאַפּס צוויי טעכטער—די זייער שיינע עלטערע טאָכטער—אניע, די יינגערע—דינע, פּריצימלעכ—געוועזענע אָנגעשטעלטע בא דעם גראַפּ פּאַסטאָזקי, און א גאַנצער הייפל שטאַטישע קליינבירגער, וואָס האָבן זיך אָנגערופּן „פּרייע קאזאַקנטומ“, אוקראַינישע עסערישע רעשטלעכ.

דער טעאטער איז געווען פול געפאַקט. אָנגעטאָן אינ נאַציאָנאַלע אור-קראַינישע קאָסטיומען, פאַרביקע, אויסגענייטע אינ בלומען, אָנגעטאָן אינ אַן אַ שיר פאַרשיידנפאַרביקע קאַרעלן, זיינען די לערערקעס, דעם פּאַפּס טעכ-טער און די קליינבירגערשע טעכטערלעך געווען אַרומגערינגלט מיט א גאַנצן קאַראַהאַד סטאַרשינעס אינ קליינגעוודיקע שפּאַרן. דערביי האָבן די דאָזיקע סטאַרשינעס געהאַט אן אויסוועג, גלייך מע וואָלט זיי געהאַט אַראָפּגענומען פון אַלע בילדער מיט אויסגעטאַלטע זאפּאַראָזשעס.

עס האָט געדונערט דער פּאַלק-אַרקעסטער. אפּ דער סצענע האָט מען זיך פיבערהאַפּט געגרייט צו דער פּאַרשטעלונג „נאַזאַר סטאַדאַלע“. עס איז ניט געווען קיינ עלעקטערע. דעם פאן פאלקאָוויק האָט מען וועגן דעם ראפּאָרטירט אינ שטאַב. אויסהערנדיק זיינ אַדיוטאַנט, דעם כּאַרונ-זשי פּאַליאַניצע, וועלכער האָט אינדערעמעסן געהייסן פּאַדפּאַרוטשיק פּאַליאַני-צעוו, האָט דער פּאַלקאָוויק, וואָס האָט זיך פּערזענלעך געקליבן באערן דעם אַוונט מיט זיינ אָנוועזנהייט, אַ זאָג געטאָן נאַכלעסיק, אָבער באפּעלעריש: — עס זאָל זיינ ליכט. כאָטש שטאַרב, נאָר געפינ א מאָנטיאָר און לאָז די עלעקטערעסאַנציע.

— ס'וועט זיינ, הער פאלקאָוויק!

דעם כּאַרונזשי פּאַליאַניצע איז ניט אויסגעקומען שטאַרבן און ער האָט געפונען מאָנטיאָרן. אינ אַ שאַ אַרומ האָבן צוויי פעטליוראָוועס געפירט פּאַולען צו דער עלעקטערעסאַנציע. פונקט אזוי האָט מען אויך געבראַכט אַ מאָנטיאָר און אַ מאשיניסט.

פאליאניצע האָט געוואָגט קורצ:

— אויב ביז זיבן אזיגער וועט ניט זיין קיין באלייכטונג, וועל איך אופהענגען אלעמען דרייען! ער האָט אָנגעוויזן מיט דער האנט אפ דעם איי-ווערנעם פּרענט.

דער דאָזיקער קורצ-פאַרמולירטער אויספיר האָט זיין ציל דערגרייכט, און צו דער געהעריקער צייט איז געווען באלייכטונג.

דער אָוונט איז שוין געווען אינעם פּולנ ברען, ווען עס איז אָנגעקומען דער פּאָלקאָוויק מיט זיין דאמע-דער טאַכטער פונעם בופעטשיק, וואָס בא אימ אינ הויז האָט ער געווינט. דאָס איז געווען א הייב-ברוסטי-קע מויד מיט קאָרנפאַרביקע האָר.

דער רייכער בופעטשיק האָט זיין טאַכטער געלערנט אינ גימנאזיע פון דער גובערניעלער שטאָט.

אועקגעזעצט זיך אפ בעקאָוועדיקע ערטער בא דער סאמע סצענע האָט דער פּאָלקאָוויק געגעבן א צייכן, אז מע קען אָנהייבן, און דער פאַרהאנג האָט זיך באלד געעפנט. פאר די צושיער האָט דורכגעשווינדלט דער רוקן פונעם רעזשיסער, וואָס איז אנטלאָפן פון דער סצענע.

אינ דער צייט פונעם ספעקטאַקל-האַבן די בייזענדיקע סטארשינעס און זייערע דאמען אריבערגעפעקלט פון בופעט אינ האלדז אריין א היפש ביסל סאמאָהאַן, וואָס אימ האָט צוגעשטעלט פאליאניצע, וועלכער איז אר-מעטום געווען פול און פיל, און אויך קאַלערליי מייכאַלים, באקומען אינ אַרדענונג פון רעקוויזיציע. צום סאָפּ פונעם ספעקטאַקל זיינען אלע געווען שטאַרק אונטערן גלעזל. ארוםפרינגענדיק אפן סצענע, האָט פאליאניצע טעאטראליש א מאַכ געטאַן מיט דער האנט און אויסגעשרייען:

— שאַנאָווי דאָבראָדי, זאראז פאַטשניעם טאנצי¹.

אינ זאל-האַט מען איינמוטיק אפלאָדירט. אלע זיינען ארויס אינ הויפ און געגעבן א מעגלעכקייט די פעטלירישע סאלדאטן, מאָביליזירטע צו בא-וואכן דעם אָוונט, ארויסצושלעפן די שטולן און באפרייען דעם זאל.

אינ א האלבע שטאָ ארום איז דער טעאטער געווען פול מיט געפילדער. די פעטלירישע סטארשינעס, צעלאָזט זיך אפ וואָס די וועלט שטייט, האָבן וויליגגעריש דערלאנגט א „האַפּאק“ מיט די אַרטיקע „שיינהייטנ“, וואָס האָבן זיך צערויטלט פאר היצ. פון דער טופערני פון זייערע שווערע פיס האָבן זיך געטרייסלט די ווענט פון דעם אלטיטשקן טעאטער.

אינ דער זעלבער צייט איז פון דער זייט פון מיל אריינגעפאָרן אינ שטאַט א באוואָפנטער רייטער-אַטריאד.

די פעטלירישע פעלד-וואכ, וואָס איז געשטאנען מיט קוילנווארפערס אינ עק שטאַט, באמערקנדיק, אז עס באוועגן זיך רייטער, האָט זיך אָנגע-

1 געערטע גוטע צייט, באלד הייבן מיר אָן טאנצן.

הויבן באומרוינקן און זיך א וואָרפ געטאָגן צו די קוילנאווארפערס. עס האָבן א קלאפ געטאָגן די שלעסער. אינ דער נאכט האָט זיך צעטרעגן א שארפער געשריי:

— שטיי! ווער גייט?

פון דער פּינצטערניש האָבן זיך ארויסגערוקט צוויי טונקעלע פיגורן, און איינע פון זיי האָט, דערנענטערנדיק זיך צו דער פעלד-וואך, מיט א הויכן שיקערן באס אויסגעריטשעט:

— איך בין דער אטאמאן פאוליוק מיט מיין אָטריאד. און איר זינט

גאַלובאַווער?

— יע, — האָט געזאָגט דער סטארשינא, וואָס איז ארויס אימ אנטקעגן.

— וווּ זאָל איך צעשטעלן דעם אָטריאד? — האָט געפרעגט פאוליוק.

— איך וועל באַלד פּרעגן אינ טעלעפאָגן באַם שטאב, — האָט אימ גע-
ענטפערט דער סטארשינא און איז פארשווינדן אינעם קליינינקן הייזל באַם
שליאכ.

אינ א מינוט אַרנאָם איז ער פון דאָרטן ארויסגעפליגן און באַפּוילן:

— נעמט אַראָפּ, כלאָפּצעס, דעם קוילנאווארפער פון וועג. לאַזט א וועג

דעם פאן אטאמאן.

פאוליוק האָט אָנגעצויגן דאָס ציימל און אָפּגעשטעלט דעם פּערד לעבן

באָלויכטענעם טעאטער, אַרום וועלכען מע האָט געשטאק שפּאַצירט.

— אָהאָ, דאָ איז פּריילעכ, — האָט ער געזאָגט, זיך א קער טוענדיק צום

יעסאול, וואָס האָט זיך אָפּגעשטעלט לעבן אימ. — לאַמיר אַראָפּקריכן, הוק-

מאַטש, און א היליע טאָגן באַ דער געלעגנהייט. מירן זיך אויסקלייבן דעכ-

טע וויבער, דאָ זינען זיי פאַראן, דער טייוול ווייט וויפל. היי, סטאַלעזש-

קאָ, — האָט ער א געשריי געטאָגן, — צעשטעל די כלאָפּצעס איבער די הייזער!

מיר בלייבן דאָ. דער קאַנוואָי בלייבט מיט מיר. — און ער איז שווער

אַראָפּגעשפּרונגען פונעם פּערד, וואָס האָט זיך אַוואַקל געטאָגן אונטער אימ.

באַם אַרײַנגאַנג אינ טעאטער האָבן פאוליוקן אָפּגעשטעלט צוויי בא-

וואָפּנטע פּעטליראַוועס:

— א בילעט?

אַבער יענער האָט פאַראכטנדיק א קוק געטאָגן אפּ זיי און אָפּגערוקט

איינעם מיטן אַקסל. נאָך אימ האָבן זיך אפּ דעם זעלבן אויפן דורכגערוקט א

מענטשן צוועלפּ פון זיין אָטריאד. זייערע פּערד זינען געשטאַנען טאַקע דאָ,

צוגעבונדענע צום פאַרקאַן. די ניי-אַנגעקומענע האָט מען באַלד באַמערקט.

באַזונדערס האָט זיך אויסגעטיילט מיט זיין ריזיקער פיגור פאוליוק גופע,

אינעם אָפּיצערנישן פּרענטש פון גוטן געוואנט, מיט בלויע גווארדיישע

הויזן און א האַריקער פאַפּאַכע. איבערן אַקסל — מאַווער, פון קעשענע

שטעק ארויס א האנט-גראַנאַט.

— ווער איז עס? — האָבן זיך גענומען שושקען די, וואָס זינען געשטאַ-

נענ ארום דעם קרייז, ווי עס איז איצט געגאנגען א וויליונגערישן וויכער-
טאנצ גאלובס געהילפ.

אינ פאָר מיט אימ האָט זיך געדרייט דעם פּאָפּס עלטערע טאַכטער. די
קליידלעך, צעפּלויגענע איצט אינ דער לופּט ווי די פּאַכערס, האָבן אנטפּלעקט
פאר די אנציקטע קריגסלייט די זיידענע רייטונ פּונ דעם פּאָפּס טאַכטער,
וואָס האָט זיך צעלאָזט אפּ אלע קיילימ.
דורכגעברענגט זיך א וועג מיט די אקסלענ, איז פּאוויליק אריינ אינעם
סאמע קרייז.

פּאוויליק האָט מיט א פּארנעפּלטן בליק געקוקט אפּ די פּיס פּונ דעם
פּאָפּס טאַכטער, מיט דער צונג באלעקט די איבערגעטריקנטע ליפּן און איז
אוועק גלייך דורכן אוילעם צום אַרקעסטער, זיך געשטעלט בא דער ראמפע
און א מאַך געטאָן מיט דער געפּלאַכטענער נאהיקע:
— דערלאנג א האַפּאק!

דער דיריושאַר פּונ אַרקעסטער האָט אפּ דעם ניט געלייגט קיינ אכט.
דעמלט האָט פּאוויליק שארפּ א מאַך געטאָן מיט דער האנט און א צי
געטאָן לענגליס דער פלייצע פּונ דעם דיריושאַר מיט דער נאהיקע. יענער
איז אופּגעשרונגען ווי פּונ א ביס.
די מוזיק האָט זיך מיטאמאָל איבערגעריסן, דער זאל איז אינ איינ
אויגנבליק אנשווינג געוואָרן.

— דאָס איז א פרעכהייט! האָט זיך צעקאַכט דעם בופּעטשיקס טאַכ-
טער. דו דארפסט עס ניט דערלאָזן, זי האָט נערווען געריקט דעם עלנ
בויגן פּונעם פּאַלקאָוויק גאַלוב, וואָס איז געוועסן לעבן איר.

גאַלוב האָט זיך שווער אופּגעהויבן, א שטויס געטאָן מיטג פּוס דעם
שטיל, וואָס איז געשטאנען פאר אימ, געמאכט דריי טריט צו פּאוויליק און
זיך אָפּגעשטעלט הארט נעבן אימ. ער האָט באלד דערקענט פּאוויליק. גאָ-
לוב האָט געהאט נאָך ניט קיינ פּארענדיקטע כעזשבויעס מיט דעם דאָויקן
קאָנקורענט אפּ דער מאכט אינעם אויעזד.

מיט א וואַך צוריק האָט פּאוויליק אונטערגעשטעלט דעם פּאן פּאַלקאָו-
ניק א פּיסל אפּן סאמע כאזערישן אויפּן.

אינ ברענ פּונ קאמפּ מיטן רויטן פּאַלק, וואָס האָט שוינ ניט דאָס ערשטע
מאָל געטרייבערט די גאַלובאָוער, האָט פּאוויליק, אָנשטאַט צו שלאָנגן די באַל-
שעוויקעס פּונ טיל, זיך אריינגעריסן אינ שטעטל, דערשטיקט די קליינצאָ-
ליקע פעלד*וואכ פּונ די רויטע און, ארויסשטעלנדיק א שוואַצטריאד אפּן
וועג, איינגעאָרדנט אינ שטעטל א שוידערלעכע פּאַגראַם. פּארשטייט זיך, ווי
עס האָט געפּאסט פאר א „שטיירי“ פעטליוראָוועצ, האָט זיך דער פּאַגראַם
אויסגעלאָזן צו דער יידישער באפעלקערונג.

אינ דער זעלבער צייט האָבן די רויטע געמאכט א טעל פּונעם רעכטן
פּלאנג פּונ די גאַלובאָווער און זינען אוועק. און איצט האָט זיך דער דאָ-

זיקער פרעכער ראַטמיסטער אַרײַנגערײַסן אהערצו אונ האָט נאָכ די האָזע צו שלאָגן אינעם פּאַלֶקאָוויקס אַנוועזנהײַט זײַן אײגענעם קאַפּעלמײַס־טער. נײַן, דאָס האָט ער נײַט געקענט דערלאָזן. גאָלוב האָט פּאַרשטאַנען, אז אויב ער וועט איצט נײַט אַנלערגען דעם פּאַריסענעם אטאַמאַנדל, וועט זײַן אוטאָריטעט אין פּאָלֶק באַטל ווערן.

אַײַנױגנדיק זײַך אײַנער דעם צװײטן אינ די אויגן, זײַנען זײַ עטלעכע רעגעס געשטאַנען שװײַגנדיק.

פעסט צװײפּגעדיקט אינ האנט דעם שװערד און אַנטאַפּנדיק מיט דער צװײטער האנט דעם נאַהאַן, האָט גאָלוב א רײַטשע געטאַן:
— ווי וואַנסטו שלאָגן מײַנע מענטשן, אויסװױפּ?

פּאַוליוקס האנט איז לאַנגזאַם אױעקגעקראַכן צום שײַדל פּונעם מאַווער.

— קאָכט זײַך נײַט, פּאַניע גאָלוב, קאָכט זײַך נײַט! איר קענט זײַך נאָכ ברעכן דעם קאַרק. קריכט מיר נײַט אינ די בײַנער, איך קען אינ קאַעס ווערן. דאָס האָט אײַבערגעפּולט דעם קאַס פּונ געדולד.

— נעמט זײַ, אַרויסװאַרפּן זײַ פּונ טעאַטער. און אַרײַנשיטן יעדערן צו פּינפּ און צװאַנציק הייסע!— האָט גאָלוב אױסגעשרײַען.

אַפּ די פּאַוליוקאָװצעס האָבן זײַך, ווי א טשאַטע יאַגר־הײַנט, א וואָרפּ געטאַן פּונ אַלע זײַטן די סטאַרשינעס.

עמעצנס א שאַס האָט א טנאַל געטאַן, און די, וואָס האָבן זײַך געשלאָגן, האָט זײַך פּאַרדרייט, פּאַרקרייזט, אײַבערן זאַל, ווי צװײ טשאַטעס הײַנט. אײַנעם בלינדן געשלעגן האָט מען געהאַקט אײַנע די אַנדערע מיט די שװערדן, געכאַפט פּאַר די טשױפּרינעס און פּאַרן האַלדן. אײַבערגעשראַקענע אפּ טױט, האָבן די פּרױען מיט א טאַזער־געקױטש געלאָזט זײַך לױפּן אַנאַזײַט פּונ די צװײפּגעקלאַמערטע.

אינ עטלעכע מײַנוט אַרום האָט מען די אַנטװאַפּנטע פּאַוליוקאָװצעס אַרויסגעשלעפּט אפּן הױפּ, נײַט אױפּהערנדיק זײַ שלאָגן, און אַרויסגעשלײַדערט אפּ דער גאַס.

פּאַוליוק האָט אײַנעם געשלעגן פּאַרלאָרן די פּאַפּאַכע. מע האָט אײַם צע־מאַזיקט דעם פּאַנעם, אַנטװאַפּנט, ער איז געװען אױסער זײַך. אַרױפּשפּרינגענ־דיק מיט זײַן אַטריאַד אפּ די פּערד, האָט ער זײַך אױעקגעיאָגט אײַבער דער גאַס.

דער אַױנט איז אַרפּאַפּעריסן געװאַרן. נאָכ דעם, וואָס עס איז פּאַרגע־קומען, האָט קײַנער אפּילע נײַט געטראַכט צו פּאַרברענגען דאָ. די פּרױען האָבן זײַך אַנטשײַדן אַפּגעװאַגט גײַן טאַנצן און האָבן געפּאַדערט, מע זאָל זײַ אַפּפּירן אהײַם. אַכער גאָלוב האָט זײַך אײַנגעשפּאַרט.

— קײַנעם פּונ זאַל נײַט אַרויסלאָזן, אױעקשטעלן א וואַך,— האָט ער באַ־פּוילן.

פאליאניצע האָט טייקעס אויסגעפילט דעם באפעל.
אם די פילצאָליקע פראָטעסטן האָט גאָלוב פאראקשנט געענטפערט:
— טענז ביו אינדערפרי, גערטע דאָבראָדייקעס און דאָבראָדייענ.
איך אליי טאנז דעם ערשטן טור וואלט.
די מוויק האָט ווידער אָנגעהויבן שפילן, אָבער פארווילן זיך איז פונ-
דעסטוועגן ניט אויסגעקומען.
דער פאָלקאָוויק האָט נאָך ניט באוויזן דורכגיין מיט דעם פאָפּס טאָך-
טער איינ קרייז, ווי די וואַכלייט, וואָס האָבן זיך אריינגעריסן אין די טירן,
האָבן אויסגעשריען:

— דעם טעאטער רינגלען ארום פאווליקאָוועס!
דאָס פענצטער בא דער סצענע, וואָס איז ארויסגעאנגען צום גאס, איז
מיט א טראסק ארויסגעפליגן, און איז דער דורכגעבראָכענער ראם האָט זיך
אריינגערקט די מאָרדע פון א טעמפּשנוקיק קוילנווארפער. די מאָרדע זיינע
האָט זיך נאריש געדרייט, אַנטאפנדיק די שלייכנדיקע פיגורן, וואָס זיינען
פון איר, ווי פון א טייל, אָפּגעלאָפּן אפּן מיטן זאל.
פאליאניצע האָט אויסגעשאָסן אין סטעליע, אינעם טויזנט-ליכט-לאַמפּ,
און דער לאַמפּ האָט, פלאצנדיק ווי א באַמבע, באשאַטן אלעמען מיט א
דריבענע רעגן פון גלאָז.

עס איז געוואָרן פינצטער. פון גאס האָט מען געשריען:
— גייט ארויס אלע אין הויפּ!— און עס האָט זיך געהערט א מוירעדיקע
זידלעריי.

ווילדע, היסטערישע געשרייען פון פרויען, די זיילדע קאָטאנדע פון גאָ-
לובן, וועלכער האָט זיך אומגעטראָגן איבערן זאל, באַמקנדיק זיך אופצו-
קלייבן די פארלוירענע סטארשינעס, די שיסעריי און געשרייען אפּן הויפּ—
דאָס אלץ האָט זיך צונויפגעגאָסן אין אן אומגעווענער ליאָרעם. קיינער האָט
ניט באַמערקט, ווי דער פלינק-ארויסגעשפרונגענער פאליאניצע, ארויסלויפּן-
דיק דורכ א הינטערגאנג אפּ דער שכינישער ליידיקער גאס, האָט זיך גע-
יאָגט צו גאָלובס שטאב.

איז א האַלב שאַ ארום איז אין שטאָט געגאנגען אן עמעסע שלאכט.
די שטיקלייט פון דער נאכט איז אופגערודערט געוואָרן דורכ אן אומגעהער-
לעכער שיסעריי. מיט א דריבענער קנאלעריי האָבן געשטעפּט די קוילנוואר-
פער.

די פולשטענדיק צעשראָקענע באַלעבאטימ זיינען אראָפּגעשפרונגען פון
זייערע ווארעמע בעטן און צוגעפאלן צו די פענצטער.
די שיסעריי ווערט שטילער. בלויז איז עק שטאָט בילט מיט איבערייסן
א קוילנווארפער.
די שלאכט ווערט איינגעשטילט. עס שאַרעט אַז טאָן...

קלאנגען וועגן א פאָגראַם זײַנען אַרומגעגאַנגען איבערן שטאָט. זײ זײַ-
 צען פאַרקאָכן אויך אײַן די ייִדישע הײזעך, קלײנינקע, נידעריקע, מיט
 קרומע פענצטערלעך. די הײזעך האָבן זיך עפּעס אפּ אַ מעשוועדיקן אויפן צו-
 געטויליעט צום שמוציקן רוי, וואָס פירט צום טײַך. אײַן די דאָזיקע קעסטע-
 לעך, וואָס הײסן הײזער, האָט אײַן אַן אומגעווענער ענגשאפט געווײנט די
 ייִדישע אָרעמשאפט.

אײַן דרוקערײַ, וווּ עס האָט שוין דאָס צווייטע יאָר געאַרבעט סעריאָזש-
 קע ברוּשאַק, זײַנען די זעצער און די אַרבעטער געווען ייִדן. סעריאָזשע
 האָט זיך מיט זײ אַופּגעלעבט, ווי מיט אײַגענע, און אײַן אַן אײַנהײטלעכער
 געזינד האָבן זײ זיך אַלע געהאַלטן קעגן דעם באַלעבאַס, דעם אָפּגעפּרעסע-
 נעם, זעלבסטצופּרידענעם הער בלײַמשטיין. צווישן דעם באַלעבאַס און די
 אַרבעטער פּונ דרוקערײַ איז שטענדיק געגאַנגען אַן אומפּהערלעכער קאַמפּ.
 בלײַמשטיין האָט זיך אַלץ געקליגט אַראָפּרײַסן וואָס מער, באַצאָלן וואָס
 ווייניקער. און אפּ דעם דאָזיקן באַדן האָט זיך נישט אײַן מאָל פאַרמאַכט
 אפּ צוויי—דריי וואָכן די דרוקערײַ. די דרוקער האָבן געשטרײַקט, זײ זײַנען
 געווען פּערצן מאַן. סעריאָזשע, דער סאַמע ייִנגסטער, האָט צוועלפּ שאָ
 געדרייט די ראָד פּונ דער דרוקמאַשינ.

הײַנט האָט סעריאָזשע באַמערקט די אומרויַקייַט פּונ די אַרבעטער. פאַר
 די לעצטע אומרויַקע כאַדאַשימ האָט די דרוקערײַ געאַרבעט פּונ באַשטעלונג
 צו באַשטעלונג. מע האָט געדרוקט אופּרופּן פּונעם האַלאָווי אטאַמאַן.
 סעריאָזשען האָט אָפּגערופּן אײַן ווינקל דער טובּערקוליאָזער זעצער מענדל.
 קוקנדיק אפּ אײַם מיט זײַנע טרויעריקע אויגן, האָט ער געזאָגט:

— דו ווייסט, אַז אײַן שטאָט ריכט מען זיך אפּ א פּאָגראַם?

סעריאָזשע האָט פאַרוונדערט א קוק געטאָן.

— נײַן, אײַך ווייסט נישט.

מענדל האָט אַוועקגעלייגט זײַן אויסגעטריקנטע, געלע האַנט סעריאָזשען
 אפּן אַקט און פאַרטוילעך ווי א פּאָטער אָנגעהויבן:

— א פּאָגראַם וועט זײַן. דאָס איז א פּאַקט. מע וועט שלאָגן ייִדן. אײַך
 פּרעגן באַ דיר: דו ווילסט העלפּן דײַנע כאַוויירימ אײַן דער דאָזיקער צאָרע
 אָדער נישט?

— געוויס וויל אײַך, אויב אײַך וועל נאָר קענען. רײַד, מענדל.

די זעצער האָבן זיך צוגעהערט צום געשפּרעך.

— דו ביסט א ווילער יאַט, סעריאָזשע, מיר טרויען דיר. דײַן טאַטע
 איז דאָך אויך אַן אַרבעטער. לויפֿ-זשע באַלד אהײַם און גיב א רײַך מיטן
 טאַטן: צי וועט ער אײַנשטימען באַהאַלטן באַ זיך אַינדערהײַם עטלעכע
 אַלטע לײַט און פּרויען, אײַן מיר וועלן זיך פּאַרויס דערייַדן, ווער עס וועט
 זיך באַ אײַך אויסבאַהאַלטן. נאָכדעם גיב א רײַך מיט די הײַמיקע, באַ ווע-

מען נאָך קען מען זיך באהאלטן. קיינ רוסן טשעפען ניט דערווייַל די דאָ-
זיקע באנדיטן. לויפ, סעריאָזשע, די צייט איז טייער.

— גוט, מענדל, זיי זיכער, איך וועל באלד א לאָפ טאָן צו פאווקען און
קלימקען, בא זיי וועט מען באשטימט צונעמען.

— ווארט א וויילינקע, איז מענדל אומרויק געוואָרן, פארהאלטנדיק
סעריאָזשען, וואָס האָט זיך געזילט אוועקגיין.

— ווער זינען, זיי עס, דער פאווקע און דער קלימקע? דו קענסט זיי גוט?

סעריאָזשע האָט זיכער א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— וויזשע דען. מינע כעוורע. פאווקע קאַרטשאַגיני, זיין ברודער איז

א שלאָסער.

— א, קאַרטשאַגיני, האָט זיך מענדל בארויקט. דעם קען איך, צוזאמען

מיט אימ געווינט אינאיינעם שטוב. דעם קען מען. גיי, סעריאָזשע, און קער

זיך אומ גיכער מיט אן ענטפער.

סעריאָזשע איז ארויסגעלאָפן אפן גאס.

דער פאַגראַם האָט זיך אָנגעהויבן אפן דריטן טאָג נאָכן שלאַכט צווישן

די פאווליוקאוועס און גאַלובאוועס.

פארלירנדיק איז דער באנאכטיקער שלאַכט צוויי צענדליק מענטשן, האָט

זיך פאווליוק אָפגעטראַגן פון שטאָט און פארנומען דאָס שכיניגעסדיקע

שטעטל. פונקט אויפיל מענטשן האָבן פארלאָרן די גאַלובאוועס.

די געהארגעטע האָט מען אַייליק אוועקגעפירט אפן צווייטער און איז

דעם זעלבן טאָג באגראָבן אָן באזונדערער פייערלעכקייט, ווייל בארימען זיך

איז דאָ ניט געווען מיט וואָס. ביידע אטאמאנען האָבן זיך א הריזע געטאָן,

ווי צוויי גאסיקע הינט, און מאכן א טומל מיט דער לעוויצע איז געווען

אומבאקוועם. פאליאניצע האָט אפילע געוואָלט מאכן די לעוויצע מיט א קנאק,

דערקלערנדיק פאווליוקן פאר א רויטן באנדיט, אָבער קעגן אימ איז געווען

דער גאנצער עטערישער קאָמיטעט, וואָס איז דער שפיצ פון אימ איז גע-

שטאנען דער פאַפ וואסילי.

דער באנאכטיקער צוזאמענשטויס האָט ארויסגערופן אינ גאַלובס פאַלק

אן אומצופרידנקייט, באזונדערס אינ גאַלובס קאָנוויסאַטניע, ווו עס איז

געווען די גרעסטע צאָל געהארגעטע. און קעדיי לעשן די דאָזיקע אומצו-

פרידנקייט און אופהייבן די שטימונג, האָט פאליאניצע פאַרגעלייגט גאַלובן

פארלויבטערן די עקזיסטענצ, ווי ער האָט זיך טיט. כויעק אויסגעדריקט

וועגן פאַגראַם. ער האָט גענומען דערווייזן גאַלובן די נייטיקייט דערפון,

פארשנדיק זיך אפ דער אומצופרידנקייט פונעם אַטריאד. אונטער פאליאני-

צעס דראָנגען האָט דער פאַלקאוויק איינגעשטימט, כאַטש ער האָט לעכאט-

כילע ניט געוואָלט שטערן די רו אינ שטאָט אידער זיין כאסענע מיטן בר-

פעטשיקס טאַכטער.

עמעס, אביסל האָט דעם פּאַלקאָוויק אריינגעבראכט אין פארלעגנהייט די דאָזיקע אָפּעראַציע אין פארבינדונג מיט זײַן אריינטרעטן אין דער עסער־דישער פארטיי. כּיצדעם קענען די סאָנימ שאפן ארום זײַן נאָמען נײַט־גע־וונטשענע רײד, או ער, דער פּאַלקאָוויק גאָלוב, איז א סאָנראָמסטשיק, און מע וועט באשטימט אָנרײדן אפּ אים דעם „האַלאָווי אטאמאן“. אָבער דער־ווייל איז גאָלוב געווען ווייניק וואָס אָפּהענגיק פונעם „האַלאָווי“, ער האָט זיך מיט זײַן אָטריאד באזאָרגט אליינ אפּ זײַן אייגענער אכרײַעס, און דער „האַלאָווי“ האָט אליינ ווייל געוואסט, וואָס פאר א כאַלף עס דינט בא אים. ער האָט אליינ נײַט איינ מאַל געפּאָדערט, מע זאָל אים אפּ די נײַטן פון דער דירעקטאָריע געבן מעזומאַנימ פון די אוי גערופענע רעקוויזיציעס. און וואָס שײַעך דעם שעם פון א פּאָנראָמסטשיק, איז ער שױנ בא גאָלובן געווען א גאנצ סאָלידער, צוגעכנ צו אים האָט מען געקענט זײער ווייניק.

אינדערפרי האָט זיך אָנגעהויבן דער פּאָנראָמ.

דאָס שטעטל איז געשוואמען אינעם באגינענדיקן גרויען רײכ. די פוסטע גאסן, וואָס האָבן, ווי אויסגעוויקטע לײוונטענע פּלאכטעס, אײַנגעוויקלט אין אומאַרדענונג די אומגעלומפערט פארבײטע ייִדישע קווארטאלן, זײנען גע־ווען טױט. די בלינדלעכע פענצטערלעך זײנען געווען פארהאנגען און פעסט פארהאקט מיט לאָדן.

פון אויסן האָט זיך געדוכט, אז די קווארטאלן שלאָפן מיט א פעסטן פארטאָגיקן שלאָפּ. אָבער אין די היילעך איז מען נײַט געשלאַפן. די גע־זינדן, אָנגעטאַנענע, האָבן זיך געגרייט צו דעם אומגליק, וואָס הייבט זיך אָן. זײ האָבן זיך פארזאמלט אין א וועלכנ־עס־איז צימערל, און בלוז די קליינע קינדער, וואָס פארשטייען גאָרנישט, זײנען געשלאַפן מיט א זאָרג־לאָדריקן שלאַפּ בא די מאמעס אפּ די הענט.

לאנג האָט אינעם דאָזיקן פרימאָרגן פאליאניצען, גאָלובס אדיוטאנט, גע־וועקט דער נאטשאַלניק פון גאָלובס קאָנוואָי, סאלאַמיגע, א שווארצער מיט א ציגלינער־ישן פּאָנעם, מיט א בלילעכען שראַג פון א שווערד־שניט אפּן באק.

דער אדיוטאנט האָט שווער דערוואכט פון שלאַפּ. ער האָט זיך בעשומ־זיפן נײַט געקענט אָפּרײסן פונעם נארישן כאַלעם. עט האָט אים נאָך אלץ געדראפעט מיט די נעגל איבערן האלדז א הויקערדיקער שעד, וואָס האָט געמאכט מאָדע האווייעס, פון וועלכען ער האָט זיך נײַט געקענט באפרייען א גאנצע נאכט. און ווען ער האָט, ענדלעך, אופגעהויבן דעם קאָפּ, וואָס האָט זיך בא אים געשפּאַלטן פון ווייטעק, האָט ער פארשטאנען: דאָס וועקט אים סאלאַמיגע.

— נו, שטיי שױנ אופּ, כאַליערע, האָט אים געטרייסלט פארן אקסל סאלאַמיגע. שױנ שפעט, צײַט אָנצוהייבן. האָסט געדארפט נאָך מער אריינ־גיסן!

פאליאניצע האָט זיך שוין אינגאנצן אופגעכאפט, ער האָט זיך אוועקגע-
זעצט, זיך פארקרימט פון דעם, וואָס אימ האָט געברענט אפן הארצן, ער
האָט אויסגעשפּיט דאָס ביטערלעכע שפּייעכצ.

— וואָס אָנהייבן?— האָט ער אויסגעגלאָצט א פאָר טאמעוואטע אויגן אפ
סאלאָמיגען.

— וואָס הייסט וואָס? די זשידעס טרייבערן. ווייסט ניט?

פאליאניצע האָט זיך דערמאָנט: יע, עמעס. ער האָט זיך גאָר פארגעסן,
נעכטן האָט מען היפש אויסגעטרונקען אפן כוטרער, ווהינ דער פאן פאָל-
קאָוויק האָט זיך פארקליבן מיט זײַן קאלע און מיט נאָך א הייפל קאָלע-
געס—שיקורים.

אָפּטראַגן זיך פון שטאָט אפ דער צײַט פון פאָרגראָם איז פאר גאָלובן
געווען באקוועם. נאָכדעם וואָלט ער געקענט זאָגן, או עס איז פאָרגעקומען
א מיספארשטייעניש איז זײַן אָפּוועזנהײַט. און פאליאניצע וועט באווייזן
אלץ אָפּטאָן ווי געהעריק. אָ, דער דאָזיקער פאליאניצע איז א גרויסער ספע-
ציאליסט איז איניען פון „פארלײכטערן“.

ער האָט זיך ארופגעזאָסן אן עמער וואסער אפן קאָפּ, און צו אימ
האָט זיך צוריקגעקערט די פייקײַט צו דענקען. ער האָט גענומען אומלויפן
איבערן שטאב און אָפּגעבן פארשיידענע באפעלן.

די קאָנוויסיסאָניע איז שוין געווען אפ די פערד. דער פאָרויכטיקער
פאליאניצע האָט, קעדיי אויסמײַדן מעגלעכע שוועריקײַטן, באפוילן ארויס-
שטעלן א פערד-וואך, וואָס זאָל אָפּטיילן דעם אייזנבאנישן ארבעטער-ישעו
פון דער שטאָט.

איז סאָד בא די לעשטשינסקעס איז ארויסגעשטעלט געוואָרן א קוילן-
ווארפער, וואָס האָט ארויסגעקוקט אפן שליאכ.

איז פאל, אויב די ארבעטער וואָלטן געטראכט זיך אריינמישן, וואָלט
מען זיי באגענט מיט בליי.

ווען אלע צוגרייטונגען זײַנען געווען פארענדיקט, זײַנען דער אדיוטאנט
און סאלאָמיגע ארופגעשפרונגען אפ די פערד.

און שוין רינדריק זיך איז וועג, האָט זיך פאליאניצע דערמאָנט:

— שטיי, שיר ניט פארגעסן. גיב אהער צוויי פורן: מיר וועלן זיך א
סטארע טאָן פאר גאָלובן נאדאן. האָ... האָ... האָ... דאָס ערשטע רויב, ווי
שטענדיק, פארן קאָמאנדיר, און די ערשטע ווייב— כא-כא-כא— מיר, דעם
אדיוטאנט. פארשטאנען, ליימענער גוילעם?— דאָס לעצטע האָט זיך באצויגן
צו סאלאָמיגען.

יענער האָט א גלאָצ געטאָן אפ אימ מיטן געלבלעכן אויג.

— ס'וועט פאר אלעמען סטייען.

מע איז אוועקגעפאָרן מיטן שאָסיי. פאָרויס— דער אדיוטאנט און סאלאָ-
מיגע, פונהינטן— איז אומאָרדענונג די נאָפּטע רייטער.

דאָס רויכל פונעם פרימאָרגן האָט זיך אויסגעקלאָרט. באַם צווישטאָקיקן
הויז מיט דער פארוואווערטער שילד „גאלאנטעריי־קראָם. פוקס“ האָט פא-
ליאַניצע אָנגעצויגן דאָס צייַמל.

די גרויע דינפֿיסיקע קליאַטשע זייַנע האָט אומרויק א קלאַפּ געטאָן מיט
דער טלאָ אָן שטיין.

— נו, מיט גאָטס הילף וועלן מיר פונדאנען טאַקע אָנהייבן, האָט פא-
ליאַניצע געזאָגט, אראָפּשפּרינגענדיק אפּ דער ערד.

— איי, כלאַפּצעס, קריכט אראָפּ פונ די פערד, האָט ער זיך א קער
געטאָן צו דעם קאָנוואַי, וואָס האָט אימ ארומגערינגלט, די פאַרשטעלונג
הייבט זיך אָן, האָט ער דערקלערט. כלאַפּצעס, איבער די שאַרבנס קיינעם
ניט קלאַפּן, אפּ דעם וועט קומען די צייַט; קיינ ווייבער אויך ניט טשעפען.
אויב עס איז ניט גרויס דער כיישעק, וועט איר זיך איינהאַלטן ביזן אָונט.
איינער פונ קאָנוואַי האָט, אויסטשירענדיק די שטאַרקע ציינער, פראָ-
טעסטירט:

— פארוואָס עפעס, פאַניע כאָרונזשי. און אויב מיטן גוטן ווייַנ?
ארום האָט מען זיך צעהירוזשעט. פאליאַניצע האָט א קוק געטאָן אפּן
רייַדנדיקן מיט אַנציקטער באווייליקונג.

— נו, פאַרשטייט זיך, אויב מיטן גוטן ווילן, איז טוט. דאָס קען קיינער
ניט פארווערן.

צוגייַענדיק צו דער פאַרמאַכטער טיר פונ מאַגאזין, האָט פאליאַניצע א
שטאַרקן שטייט געטאָן זי מיטן פוס, אָבער די פעסטע דעמבענע טיר האָט
אפּילע ניט א ציטער געטאָן.

אָנהייבן האָט מען באַדאַרפט ניט פונדאנען. דער אַדיוטאַנט איז אוועק
הינטערן ראַג, צוגעאַנגען צו דער טיר, וואָס פירט אין נוקס דירע, צו-
האַלטנדיק מיט דער האַנט דעם שווערר. הינטער אימ האָט זיך געלאָזן סאַ-
לאָמיגע.

אינ הויז האָט מען באַלד דערהערט דאָס קלאַפּן פונ טלאָען איבערן
ברוק, און ווען די טופּערייַ איז שטיל געוואָרן באַ דער קראָם און דורכ די
ווענט האָבן זיך דערטראָגן שטימען, האָבן זיך די הערצער ווי אָפּגעריסן
און די גופים זיינען ווי אָפּגעשטאַרבן. אינעם הויז זיינען געווען דרייען.

דער גוויר פוקס איז נאָך געכטן אנטלאָפּן פונ שטאָט צוזאַמען מיט זייַ-
נע טעכטער און מיט דער פרוי, און אין הויז האָט ער איבערגעלאָזן היטן
דאָס גוטס זייַנ דינסט ריווע, א שטילע, דערשלאָגענע 19-יאַריקע מיידל.
קעדיי איר זאָל ניט זייַן שרעקלעך אינ א ליידיקער דירע, האָט ער איר פאַרגע-
לייגט ברענגען אהער אינ שטוב אירע אלטע דעם פאָטער און די מוטער-
און זאַלבערדיט זאָלן זיי דאָ וווינען, ביז ער וועט זיך אומקערן.

דער כּיטער קאַמערסאַנט האָט איינגערעדט די נאָכגיביקע ריווע, אז קיינ
פאַגראָם, קען זייַן, וועט גאָר ניט פאַרקומען. וואָס וועלן זיי נעמען באַ אָרעמע-

לײַני? דערפאר, אז ער וועט זיך אומקערן, וועט ער שוין איר, ריווען,
געבן א מאטאָנע אפ א קלייד.

אלע דרייען האָבן זיך אינאנגסטלעכע האָפענונגען צוגעהערט: עפֿ-
שער וועט מען דורכפאַרן פארביי, עפשער האָבן זיי א טאָעס געהאט, עפֿ-
שער האָבן זיך יענע אָפגעשטעלט ניט בא זייער הויז, עפשער האָט זיך
דאָס פאָשעט אויסגעדוכט. אָבער ווי אָפּפּרעגנדיק די דאָזיקע האָפענונגען,
האָט מען דומפ א זעצ געטאָן אינ טיר פונעם מאנאזינ.

דער אלטער פייסעך מיטן זילבערנעם קאָפּ, מיט די קינדערש דערשראָ-
קענע בלויע אויגן, וועלכער איז געשטאנען בא דער טיר, וואָס פירט אינ
מאנאזינ, האָט גענומען שעפטשען א טפילע. ער האָט מיספאלעל געווען צום
אלמעכטיקן גאָט מיט דער גאנצער לייַונשאפטלעכקייט פון א פאנאטיקער.
ער האָט אים געבעטן אָפּווענדן די געפאר פון זיינ הויז, אונ די דערביי-
שטייענדיקע אלטע ווייב זיינע האָט צוליבן שעפטשען פון זיינ טפילע ניט
דערהערט באלד דעם רויש פון די טריט, וואָס האָבן זיך דערנעענטערט.
ריווע האָט זיך פארטייעט אינעם סאמע ווייטן צימער, הינטער א גרויסן
דעמבענעם בופעט.

א שארפער, גראָבער זעצ אינ טיר האָט אָפּגעהילכט מיט א צוקנדיקן
ציטער אינ די קערפערס פון די אלטע.

— עפּן אופ! — עס האָט זיך דערהערט א קלאַפּ, א שארפערער פארן
ערשטן, אונ א זידלעריי פון צעקאעסטע מענטשן.

אָבער עס איז ניטאָ קיין קויעכ אופצוהייבן די הענט אונ אויפאפעמען
דאָס קייטל.

פונדרויסן האָבן אָפּט גענומען קלאַפּן קאָלבינס פון ביקסן. די טיר האָט
גענומען שפרינגען אפ די זאוועסעס אונ זי האָט נאָכגעגעבן, גענומען זיך
שפאלטן.

די שטוב איז פול געוואָרן מיט באוואָפנטע מענטשן, וואָס האָבן גענו-
מען נישטערן איבער אלע ווינקעלעך. די טיר אינ קראַם ארייַן האָט מען
ארויסגעהאקט מיט א זעצ פון א קאָלבינ. אהינ איז מען ארייַן, מע האָט אופֿ-
געעפנט דעם פארוקער פון דער אויסווייניקסטער טיר.

עס האָט זיך אָנגעהויבן דאָס ראבעווען.

ווען די פורן זיינען שוין געווען אָנגעלאָדן ביז אינדערהויכ מיט מאנר-
פאקטור, שיכ אונ אנדערע רויב, האָט זיך סאלאָמיגע אוועקגעלאָזן צו גאָ-
לובס דירע, אונ אז ער האָט זיך אומגעקערט צוריק אינ שטוב, האָט ער
דערהערט א ווילדן געשריי.

פאליאניצע, איבערלאָזנדיק זיינע יונגען טרייבערן די קראַם, איז ארייַן
אינ צימער. באטראכטנדיק די דרייען מיט זיינע גרינלעכע שארפע אויגן,
האָט ער א זאָן געטאָן, ווערנדיק זיך צו די אלטע:

— טראָגט זיך אָפּ!

סיי דער טאטע און סיי די מאמע האָבן זיך פון אָרט ניט גערירט.
פאליאניצע האָט געמאכט א טראַט פאָרויס און האָט לאַנגזאָם א צי געטאָן
פון שייך דאָס שווערד.

— מאמע!— האָט האַרצייסנדיק אויסגעשרייען די טאָכטער. דעם דאָזיקן
געשריי האָט עס דערהערט סאלאָמיגע.

פאליאניצע האָט זיך א קעה געטאָן צו די אריינגעקומענע כאוויירימ זיינע
און א זאָג געטאָן קורצ:

— שליינדערט זיי ארויס!— ער האָט אָנגעוויזן אפּ די אלטע, און ווען יענע
האָט מען מיט גוואַלד ארויסגעשטויסן הינטער דער טיר, האָט פאליאניצע געזאָגט
צו סאלאָמיגע, וואָס איז אָנגעגאנגען:— דו שטיי א וויללע דאָ הינטער דער
טיר, און איך וועל זיך דאָ מיט דער מיידלעך דורכשמועסן וועגן עפעס.

ווען דער אלטער פייסעך האָט זיך א וואָרפ געטאָן אפּן געשריי צו דער
טיר, האָט א שווערער זעץ אין ברוסט אימ אָפגעוואָרפן צו דער וואַנט. דער
אלטער איז געבליבן אָן אַטעם פון ווייטעק. אָבער דעמילט האָט זיך אין סא-
לאָמיגען אַינגעקלאַמערט, ווי א וואָלפּיכע, די שטענדיק שטילע אלטע טויבע.

— אוי, לאָזט, וואָס טוט איר?

זי האָט זיך געריסן צו דער טיר, און סאלאָמיגע האָט ניט געקענט אָפּ-
לייטן אירע אלטע פינגער, וואָס האָבן זיך פיבערהאפט אַינגעגעסן אין זיינ
זשופאַן.

פייסעך איז געקומען צו זיך, א וואָרפ געטאָן זיך איר צוהילפּ.

— לאָזט, לאָזט!.. אַ, מיין טאָכטער!

זיי האָבן באַנאָרד אָפגעשטויסן סאלאָמיגען פון דער טיר. ער האָט בייז א
ריס געטאָן דעם נאהאן פון הינטערן פּאס און א זעץ געטאָן מיטן געקאָועטן
הענטל איבער דעם גרויען קאָפּ פונעם אלטן. פייסעך איז שווינגנדיק אנדער-
געפאלן.

און פון צימער האָט זיך געטראָגן ריוועס געשריי.

ווען מע האָט ארויסגעשלעפט אפּן גאס די פון זינען גערירטע טויבע,
האָט זיך די גאס צעהילכט מיט אומענטשלעכע געשרייען און געבעטן וועגן
הילפּ.

די געשרייען אינ שטוב האָבן אופגעהערט.

ארויסגייענדיק פון צימער, האָט פאליאניצע, ניט קונדיק אפּ סאלאָמיגען,
וועלכער האָט זיך שוין אויך גענומען פארן הענטל פון טיר, אימ אָפגע-
שטעלט:

— גיי ניט— ווי איז דערשטיקט געוואָרן: איך האָב זי עטוואָס מיטן קישן
צוגעדעקט. און איבערשפרייזנדיק איבער פייסעכס טויטן קערפער, איז ער

אריינגעטראָטן אין א טונקלער געדיכטער פליסיקייט.

— עפעס ניט געלונגען האָט זיך עס אָנגעהויבן, — האָט ער ארויסגע-
קוויטשעט, שוין ארויסגייענדיק אפּן גאס.

נאָכ אימ זײַנען שױנגנדיק געגאנגען די איבעריקע, און פון זייערע פיס
זײַנען אפן דיל פון צימער און אפ די טרעפ געבליבן בלוטיקע פלעקן.
און אינ שטאָט איז שוין דער פאָגראַם געווען אינ פולן גאנג. עס האָבן
אופגעפלאקערט קורצע וועלמישע געראנגלען צווישן די פאָגראַמשטיקעס, וואָס
האָבן ניט געקענט צעטיילן צווישן זיך דאָס רויב. דאָ און דאָרט האָבן זיך פאר-
הויבן ארויסגעכאפטע שווערדן. און קימאט אומעטום איז געגאנגען א געשלעג.
פון ביר-הויז האָט מען ארויסגעקליקט אפן ברוק דעמבענע צענעמערדי-
קע פעסער.

נאָכדעם איז מען געקראָכן איבער די הייזער.
קיינער האָט ניט ארויסגעוויזן קיין ווידערשטאנד. מע האָט גענישטערט
איבער די הייזער. איליק האָט מען געזוכט אומעטום און מע איז אוועק
אַנגעלאָדענע, איבערלאָזנדיק נאָכ זיך אופגערודערטע הורבעס שמאטעס און
פוך פון אופגעשניטענע קישנס און פערענעס.
אינעם ערשטן טאָג זײַנען געווען בלויז צוויי קאָרבאַנעס: ריווע און איר
פאָטער, אָבער די אָנקומענדיקע נאכט האָט מיט זיך געטראָגן אומבאדינגט
אומקום.

אַוונט-צו האָט זיך די גאנצע פארשיידנארטיקע שאקאלן-באנדע אָנגע-
שיקערט אפ טויט. די שיקערע פעטליראָווצעס האָבן געווארט אפ דער
נאכט.

די פינצטערניש האָט צעבונדן די הענט. אינעם שווארצן כוישעכ איז
לײכטער דערווערג א מענטשן: אפילע א שאקאל האָט אויך לייב די נאכט,
און ער פאלט דאָך אויך אַן בלויז אפ פארורטיילטע.

אסאך וועלן ניט פארגעסן די דאָזיקע שרעקלעכע צוויי נעכט און דרײַ
טעג. וויפל צעקרוּפּלטע, צעריסענע לעבנס, וויפל יונגע קעפ זײַנען גראָ
געוואָרן אינ די דאָזיקע בלוטיקע שאַען, וויפל טרערן איז דאָ פארגאָסן גע-
וואָרן, און ווער ווייס, צי זײַנען געווען מער גליקלעך די, וואָס זײַנען גע-
בליבן לעבן, מיט אויסגעליידיקטע נעשאַמעס, מיט אומענטשלעכע ליידן פון
אייביקער כארפע, מיט א ווייטעק, וואָס מע קען דאָס גאָר ניט איבערגעבן,
מיט א ווייטעק וועגן די אפ אייביק אומגעקומענע נאָענטע פריינט. גלייך-
גילטיקע צו אלץ, זײַנען געלעגן אינ די שמאַלע געסעלעכ יונגע מיידלשע
קערפערס מיט פיבערדיק פארוואָרפענע הענט, פארפלייניקטע, צונויפגע-
קאָרטשעטע, געשענדעטע.

און בלויז באמ סאמע טיכל אינ נאָכעם דעם שמידס הויז האָבן די שא-
קאלן, וואָס האָבן זיך ארופגעוואָרפן אפ זײַנ יונגער פרוי סאָרע, באקומען
א שארפן ווידערשטאנד.

דער גיבער דער שמיד, אַן אָנגעגאָסענער מיט קויעכ פון זײַנע פיר און
צוואנציק יאָר, מיט שטאַלענע מוסקולן פון א האמערער, האָט ניט געוואָלט
אָפגעבן זײַן פרוי.

אינ א שוידערלעכע קורצנ געראנגל אינעם קלייניקע הייל האבנ זיכ,
ווי צוויי פוילע קאווענעס, צעשפאלטנ צוויי פעטליורישע קעפ. א שרעקלע-
כער אינ זיינ קאעס פונ א פאררטיילטנ, האט דער שמיד צאנדדיק-אר-
ביסנ פארטייריקט צוויי לעבנס, אונ לאנג האבנ געקנאלט טרוקענע שאנס
באמ טייכ, ווהיי עס זיינענ זיכ צונויפגעלאפנ די גאלובאוועס, וואס האבנ
דערפילט א געפאר. אויסשיסנדיק אלע קוילנ, האט נאכעם די לעצטע קויל
אפגעגעבנ סארענ, אונ אליינ זיכ א ווארפ געטאנ דעם טויט אנטקעגנ,
האלטנדיק אויסגעשטרעקט דעם באגנעט. ער איז געפאלנ, א פארשניטענער
פונ א בליינענעם האגל, באלד אפנ ערשטנ טרעפל, צודריקנדיק די ערד מיט
זיינ שווערנ קערפער.

אז זאטע פערדלעכ האבנ זיכ אינ שטעטל באוויזנ טאקעזע פויערימלעכ
פונ די נאענטע דערפער, זיי האבנ אנגעלאדנ די פורנ מיט דעם, וואס זיי
איז געפעלנ געווארנ. אינ דער באגלייטונג פונ זייערע זינ אונ קרווימ,
וואס זיינענ געווענ אינ גאלובס אטריאר, האבנ זיי געזיילט קערנ זיכ אינ
דארפ צוויי-דריי מאל אהינ אונ צוריק.

סעריאזשע ברוושאק, וואס האט מיטנ טאטנ אויסבאהאלטנ אינ קלער
אונ אפנ בוידעם א העלפט פונ די כאוויירימ פונ דרוקערנ, האט זיכ אומ-
געקערט דורכנ גארטנ צו זיכ אינ שטוב; ער האט דערזענ א מענטשנ, וואס
איז געלאפנ איבערנ שאסיי.

מאכנדיק מיט די הענט, אינ א לאנג געלאטעטנ סודוט, אן א היטל,
קוימ אפבאפנדיק דעם אטעם, איז געלאפנ אן אלטער ייד, וואס זיינ געזיכט
איז טויטבלאס געווענ פונ שרעק. פונהינטנ, שנעל אניאגנדיק אימ, אנגע-
בויגנ אפ געבנ אימ א קלאפ, איז אפ א גרויענ פערד געפלוגנ א פעטליור-
ראוועצ. הערנדיק דאס צאקענ פונעם פערד הינטער זיכ, האט דער אלטער
אופגעוויבנ די הענט, וועלנדיק דערמיט זיכ פארטיידיקנ. סעריאזשע האט
זיכ א ריס געטאנ אפנ שליאכ, זיכ א ווארפ געטאנ צום פערד, פארצאמט
מיט זיכ דעם אלטנ:

— טשעפע ניט, באנדיט, הונט!

דער רייטער האט ניט געוואלט אפהאלטנ דעם זעצ מיטנ שווערד אונ ער
האט א שניט געטאנ איבער דעם יונגנ בלאנדנ קאפ.

די רויטע האָבן אַקשאָנעסדיק געיאָגט די טיילן פונעם „האַלאָווי“ אטא-
 מאַן פעטלירע. גאַלובס פּאַלק איז אַרויסגערופן געוואָרן אפּן פּראָנט. אינ
 שטעטל איז פאַרבליבן אַ קליינע וואַכ און די קאַמענדאַטור.
 מענטשן האָבן אָנגעהויבן קומען צו זיך. די ייִדישע באַפעלקערונג, בא-
 נוצנדיק זיך מיטן צייטווייליקן שטילשטאַנד, האָט מעקאַבער געווען די גע-
 האַרגעטע, און איז די קלייניקע היִזקעס פון די ייִדישע קוואַרטאַלן האָט
 זיך ווידער אָנגעהויבן אַ לעבן.
 איז די שטילע אַוונטן האָבן זיך פונדערווייטנס דערטראָגן ווי אומקלאָרע
 דונער-קנאַלן. ערגעצוווּ ניט ווייט זיינען געגאַנגען שלאַכטן.
 די אייזנבאַנער זיינען זיך צעקראָכן פון דער סטאַנציע איבער די דער-
 פער. זיי האָבן געווכט אַרבעט.
 די גימנאַזיע איז געווען פאַרמאַכט.
 איז שטאַט איז דערקלערט געוואָרן קריגס-צושטאַנד.

*

אַן אומהיימלעכע, אָנגעכמורעטע נאַכט.
 איז אַזעלכע נעכט קענען ברייט צעפּנטע שוואַרצאַפּלען ניט בייקומען
 די פינצטערניש, און מענטשן באוועגן זיך טאַפּנדיק, בלינד, ריזיקירנדיק צע-
 ברעכן דעם קאַפּ אינ יעדער רוי.
 דער באַלעבאַטישער מענטש ווייס: איז אזא צייט דאַרפּ מען זיצן אינ-
 דערהיים און ניט ברענען אומזיסט קיין פּייער. זי שיינ קען צוציען עמעצן
 א ניט-געבעטענעם. בעסער פאַר אלץ איז אינדערפינצטער. ס'איז רויקער.
 פאַראַן מענטשן, וואָס זיינען שטענדיק אומרויך. זאָלן זיי זיך גיין. מיט זיי
 האָט דער באַלעבאַטישער מענטש קיינשום אייסעק ניט. אָבער אליין וועט ער
 ניט גיין. זייט זיכער, ער וועט ניט גיין.
 און איז אזא נאַכט איז געגאַנגען אַ מענטש.
 ער האָט זיך דערקליבן צו קאַרטשאַניסן שטיבל, פּאַרויזכטיק אָנגעקלאַפט
 איז פענצטער. ניט באַקומענדיק קיין ענטפער, האָט ער אַ קלאַפּ געטאָן נאַך-
 אַמאָל מיט מער אַקשאָנעס.

פאווקע זעט אינ כאלעם: אפ אימ צילט אָן דעם קוילנווארפער עפעס א מאַדנע בריע, וואָס איז גאָר ניט ענלעכ צו א מענטשן; ער פרוווט אנטלויפן, אָבער אנטלויפן איז ניטאָ ווהינן, און דער קוילנווארפער קנאלט לעס גאָר שרעקלעכ.

די שויב ציטערט פון די אקשאַנעסדיקע קלעפּ. אראַפּנעשפּרונגען פון בעט, איז פּאָוועל צוגעגאנגען צום פענצטער און געפרוווט דערזען, ווער עס קלאַפּט. אָבער אויסער אן אומקלאָרן, טונקעלן סילוועט, האָט ער גאָרנישט ניט געזען.

ער איז געווען אַליין אינ שטוב. די מאמע איז אוועקגעפאָרן צו דער עלטערער טאָכטער, וואָס איר מאַן האָט געארבעט שאַר א מאַשיניסט אפ א ציקער-זאוואָד. ארטיאָמ ווידער איז געוואָרן א שמיד אינ שכינישנ דאָרפ, ער האָט אויסגעארבעט מיטן האַמאָר אפ צום עסן.

קלאַפּן האָט געקענט בלויז ארטיאָמ.

פּאָוועל האָט באַשלאָסן עפּענען דאָס פענצטער.

— ווער איז דאָרט?— האָט ער א פרעג געטאָן אינ דער פינצטערניש.

הינטערן פענצטער האָט זיך א באוועג געטאָן א פיגור, און א גראָבער, צוגעשטיקטער באַס האָט געענטפערט:

— דאָס בינ איך, זשוכריי.

אפּן פענצטער-ברעטל האָבן זיך ארוּפגעלייגט צוויי הענט, און אינ איינ

הייב מיט פּאָוועלס געזיכט איז אויסגעוואָקסן פיאַדאָרס קאָפּ.

— איך בינ צו דיר געקומען געכטיקן. פּאַרשטייסט, ברודערקע?— האָט

ער געשעפטשעט.

— נו, פּאַרשטייט זיך, האָט פּריינטלעך געענטפערט פּאָוועל. — וואָס איז

דאָ פאַר א רייז? קריכ אינ פענצטער אריינ.

פיאַדאָרס שווערע פיגור האָט זיך אריינגעשטופּט אינ פענצטער.

פאַרמאכנדיק נאָך זיך דאָס פענצטער, איז פיאַדאָר ניט באלד אָפּגעטראַטן

פון אימ. ער איז געשטאנען און זיך צוגעהערט, און ווען די לעוואַנע האָט

זיך ארויסגעגליטשט פון הינטער די וואַלקנס און עס איז געוואָרן קענטיק דער

שליאַכ, האָט ער אימ באַטראַכט אופּמערקזאַם און זיך אומגעקערט צו פּאָוועלען.

— מיר וועלן ניט אופּוועקן די מאמע? זי שלאַפּט מיסטאָמע.

פּאָוועל האָט פיאַדאָרן געזאָגט, אז אינדערהייט איז אויסער אימ קיינער

ניטאָ. דער מאַטראַס האָט זיך דערפילט פּרייער און האָט אָנגעהויבן רייזן

העכער:

— פאַר מיר, גוטער ברודער, האָבן זיך די דאָזיקע שינדער גענומען

ערנסט. זיי זיינען זיך נויקעם פאַרן לעצטן טומל אפּ דער סטאַנציע. ווען

כעווערע וואָלט געווען מער אייניק, וואָלטן מיר בייסן פּאָגראַם געקענט איינ-

אַרדענען די „גרויע זשופּאנעס“ א פיניעם אופּנעם. אָבער, פּאַרשטייסט, דער

אוילעם האָט מוירע צו קריכן אינ פּייער. עס איז דורכגעפאַרן. איצט יאָגט

מען זיך נאך מיר. צוויי מאל האָט מען אפ מיר א געיעג אינגעאָרנט. היינט האָבן זיי מיך שיר ניט געפאקט. איך גיי מיר צו צום שטוב, פארשטייט זיך, מיט די הינטערהויפן, און שטעל זיך אָפּ באַם שטאַל. איך זע: איך סאָד שטייט עמעצער, ער האָט זיך צום בוימ צוגעדריקט. נאָך דער באַגעט האָט אים אַרויסגעגעבן. איך האָב, פארשטייט זיך, גענומען דעם וועג. אָט בין איך צו דיר געקומען. דאָ וועל איך, גוטער ברודער, אפּ עטלעכע טעג זיך שטעלן אפּן אנקער. האָסט גאַרנישט קעגנ? נו, איז גוט.

זשוכריי האָט סאָפּענדיק אַרפּגעצויגן די פאַרקויטיקטע שטיוול. פּאוועל איז געווען צופרידן פון זשוכריי קומען. די לעצטע צייט האָט די עלעקטריסטאנציע ניט געאַרבעט, און פּאוועל איז געווען אומעטיק אליין איך א לידיקער דירע.

מע האָט זיך געלייגט שלאָפּן. פּאוועל איז באַרד אַנשלאָפּן געוואָרן, און פּיאָדאַר האָט נאָך לאַנג גע-רויכערט. נאָכדעם האָט ער זיך אַפּגעהויבן פון בעט און, גייענדיק שטיל מיט די באַרוועטע פּיס, איז ער צו צום פענצטער. ער האָט לאַנג געקוקט אפּ דער גאַס, זיך אומגעקערט צוריק צום בעט און איז איינגעשלאָפּן, באַזיגט פון דער מידיקייט. זיינ האַנט, פאַרוקט אונטערן קישן, איז געלעגן אפּן שווערן קאָלט, דערוואַרעמענדיק אים מיט איר וואַרעמקייט.

*

זשוכריי אומגעריכטע קומען באַנאַכט און דאָס געמיינזאַמע לעבן מיט אים איז פאַרלויפּן פון די דאָזיקע אַכט טעג האָבן זיך אַרויסגעוויזן אַלס זיי ער באַדייטנדיקע פאַר פּאוועל.

צום ערשטן מאל האָט ער דערהערט פונעם מאַטראָס אַוויפּיל אַפּרעגן-דיקס, וויכטיקעס און נייטס, און די דאָזיקע טעג זיינען פאַרן יונגן הייצען געוואָרן באַשליסנדיקע.

דער מאַטראָס, א פאַרקוועטשטער, ווי א מויו איך פאַסטקע, צווישן צוויי באַהאַלטענע אַויסשפּירונגען, האָט אַויסגענוצט די געצווונגענע אומטעטיקייט און אַיבערגעגעבן דעם דורשטיק-הערנדיקן פּאוועל זיינ גאַנצע פּלאַמיקע סינע און די פּיינטשאַפט צו די „זשאָוּטאַ-בלאַקייטניקעס“, וואָס האָבן דער-שטיקט דעם גאַנצן קאַנט.

גערעדט האָט זשוכריי פאַרביק, קלאָר, פאַרשטענדלעך, מיט א פּאַשעטער שפּראַך. פאַר אים האָט ניט עקזיסטירט גאַרנישט אַווינס, וואָס איז אונטער א פּראַגע-צייכן. דער מאַטראָס האָט פעסט געוואוסט זיינ וועג, און פּאוועל האָט אָנגעהויבן פאַרשטיין, אז דער דאָזיקער גאַנצער קנויל פאַרשיידענע פאַרטייען מיט שיינע געמען: סאַציאַליסטן-דעוואָלוציאָנערן, סאַציאַל-דעמאָ-קראַטן, פּוילישע פאַרטיי סאַציאַליסטן-דאָס זיינען בייע סאַנימ פון די אר-

בעטער, און נאָר די באַלשעוויסטישע פארטיי איז די איינציקע רעוואָלוציאַ-
אַנערע, אומגעוואקלטע פארטיי, וואָס קעמפט קעגן אלע רייכע.
פריער האָט זיך פאוועט אין דעם אָן א שיר געפלאַנטערט.

און דער גרויסער, שטארקער מענטש, דער איבערצייגטער באַלשעוויק,
וואָס איז געווען פארהארטעוועט פון יאמ־שטורעם, דער מיטגליד פון רסדאפ(ב)
פון טויזנט ניין הונדערט פופצנט יאָר, דער באלטישער מאטרעס פיאָדאָר
זשוכריי, האָט דערציילט דעם יונגן הייצער, וואָס האָט געקוקט אפ אימ מיט
באזויבערטע אויגן, דעם הארבן עמעס פון לעבן.

— איך, ברודער, בין קינדווייז אויך געווען אזא ווי דו, — האָט ער גע-
זאָגט, — ניט געוואוסט, וווּ די קויכעס אהינצויטאָן. עס האָט פון מיר ארויסגע-
שפארט א שטאַלצע גאטור. געלעבט אינאָרעמקייט. ס'פלעגט טרעפן, דו
קוקסט אפ די זאטע און אויסגעפוצטע באלעכאטישע זינדלעך, און עס כאפט
דיך אָן א סינע. אָפט האָב איך זיי געשלאָגן אַנראכמאַנעסדיק, אָבער דער-
פון האָט זיך גאַרנישט באקומען, אויסער מוירעדיקע קלעפ פונעם טאטן. אין
איינזאמען קאמפ וועסטו דאָס לעבן ניט איבערמאכן. דו, פאוולושע, פאר-
מאַנסט אלץ, קעדיי צו זיין א גוטער קעמפער פאר דער ארבעטער־ואכ, מער-
ניט, וואָס דו ביסט זייער יונג און דו האָסט זייער א שוואכונג באגריפ וועגן
קלאס־קאמפ. איך וועל דיר, ברודערל, דערציילן וועגן דעם עמעסן וועג,
ווייל איך ווייס, פון דיר וועט ארויסקומען א לייט. שטייליקע און ציגע-
שמיטע פארטראָג איך ניט. איצט האָט זיך אפ דער גאנצער וועלט א סריי-
פע אָנגעצונדן. עס זיינען אופגעשטאנען די שקלאפן, און דאָס אלטע לעבן
דארפ מען אראָפלאָזן אפן דעק. אָבער אפ דעם איז נייטיק א כעוורע א
געוואנטע, ניט קיינ מאמעס זינדלעך, נאָר אן אוילעם א פעסטער, וואָס
קריכט ניט אין לאַך פארן געשלעג, ווי א פרייס פונעם לייכט, נאָר שלאָגט
אָן ראכמאַנעס.

ער האָט מיט קויכע א זעצ געטאָן מיטן פויסט איבערן טיש.
זשוכריי איז אופגעשטאנען; אריינגרוקנדיק די הענט אין די קעשענעס, אן
אָנגעכמורעטער, האָט ער גענומען שפרייזן איבערן צימער.

פיאָדאָרן האָט געמאטערט די אומטעטיקייט. ער האָט זייער באדויערט,
וואָס ער איז געבליבן אינעם דאָזיקן שטעטל, און האלטנדיק זיין ווייטער-
דיקן זיצן דאָ פאר אומנוצלעך, האָט ער פעסט באשטימט אריבערפעקלען
זיך איבערן פראַנט די רויטע טיילן אנטקעגן.

אין שטאָט איז געבליבן א גרופע פון ניין פארטיי־מיטגלידער, וואָס האָבן
געדארפט פירן די ארבעט.

„איר וועט זיך באגיין אָן מיר אויך, און איך קען מער ניט זיצן מיט
פארלייגטע הענט. גענוג אזוי אויך באגראַבן צען כאראָשימ“, האָט מיט אופ-
רענונג געטראכט זשוכריי.

— ווער ביסטו, פיאָדאָר? — האָט אימ איינמאָל געפרעגט פאוועל.

זשוכרײַ איז אופגעשטאנען און פארוקט די הענט אין די קעשענעס. ער האָט אין ערשטן אוינגבליק ניט פארשטאנען די פראגע.

— צי דען ווייסטו ניט, ווער איך בינ?

— איך טראכט, אז דו ביסט א באַלשעוויק אָדער א קאָמוניסט, — האָט שטיף געענטפערט פאוועל.

זשוכרײַ האָט זיך צעלאכט, מיט שפאס א ועצ געטאָן אין זײַן ברייטער ברוסט, וואָס איז געווען פארצויגן אין א געשטרײַפטן לײַבהעמד.

— דאָס איז קלאַר, ברודערקע. עס איז פונקט אזא פאקט, ווי דאָס, אז א באַלשעוויק און א קאָמוניסט איז איינס און דאָס זעלבע. — און ער איז מיט־אמאָל געוואָרן ערנסט. — וויבאלד דו פארשטייסט עס, טאָ געדענק, אז קיינעם טאָר מען וועגן דעם אין ערגעץ ניט דערציילן, אויב דו ווילסט ניט, אז מע זאָל מיר די קישקעס ארויסלאָזן. פארשטאנען?

— פארשטאנען, — האָט פאוועל געענטפערט.

אפן הויפּ האָבן זיך דערהערט שטימען, און די טיר האָט זיך אָן א קלאַפּ אופגעעפנט. זשוכרײַס האנט האָט זיך פלינק אריינגערוקט אין קעשענע, אָבער ער האָט זי באלד פון דאָרטן צוריק ארויסגענומען. אינ צימער איז מיט אן איבערגעבונדענעם קאָפּ ארייַן סעריאָזשע ברוזשאק, אן אויסגעדאר־טער, א בלייכער. נאָך אימ זײַנען ארייַן וואַליע און קלימקע.

— גוטמאָרגן, שוואַרציאָר, — האָט סעריאָזשע שמייכלענדיק דערלאנגט די האנט פאָלען. — מיר זײַנען צו דיר זאָלבעדיט צוגאסט געקומען. וואַליע לאָזט מיך ניט איינעם אלייַן. זי האָט מוירע. און קלימקע לאָזט ניט וואַליען אלייַן, ער האָט אויך מוירע. ער איז אפילע א געלער, אָבער פונדעסטוועגן קלייבט ער זיך פאנאנדרער, וועמען, ווהיני עס איז געפערלעך צו לאָזן אלייַן. וואַליע האָט שפאסנדיק אימ פארמאכט מיט דער האנט דאָס מויל.

— אָט א פלאַלער, — האָט זי זיך צעלאכט, — ער לאָזט היינט קלימקען ניט לעבן.

קלימקע האָט גוטמוטיק געלאכט, ווייזנדיק די וויסע ציינער.

— וואָס קען מען האָבן צו א קראנקן מענטשן? דער שארבן איז בא אימ קאליע, פלוידערט ער טאקע. אלע האָבן זיך צעלאכט.

סעריאָזשע, וואָס איז נאָך ניט געקומען צו זיך פונעם קלאַפּ, האָט זיך צוגעשפארט אפ פאווקעס בעט, און אינגיכט האָט זיך צווישן די כאוויירימ אָנגעהויבן א הייסער שמועס. שטענדיק א פריילעכער און א האַפערדיקער, האָט סעריאָזשע, וואָס איז איצט געווען דערדריקט און שווינגנדיק, דערציילט זשוכרײַען, ווי דער פעטליראָוועצ האָט אימ דערלאנגט דעם קלאַפּ.

זשוכרײַ האָט געקענט די אלע, וואָס זײַנען געקומען צו פאוועלען. ער איז ניט אייַן מאָל געווען בא די ברוזשאקס. אימ איז געווען געפערל די דאָזיקע יוגנט, וואָס האָט נאָך ניט געפונען איר וועג אינעם געוויירבל פונ קאמפּ, אָבער

וועלכע האָט קלאָר אויסגעדריקט די שטרעבונג פון איר קלאַס. און ער האָט אופמערקזאָם געהערט די דערציילונגען פון די יונגע יאטן וועגן דעם, ווי יעדערער פון זיי האָט געהאַלטן באהאַלטן בא זיך יידישע געזינדן, ראטע־ווענדיק זיי פונעם פּאָגראַם. אינעם דאָזיקן אַוונט האָט ער פיל גערעדט וועגן באַלשעוויקעס, וועגן לענינען, העלפנדיק יעדערן פון זיי באנעמען די גע־שעענישן.

שפעט אינאָוונט האָט פאוועל באגלייט די געסט. זשוכרין פלעגט אלע אַוונט אוועקגיין און זיך אומקערן באנאכט. ער האָט זיך דערעדט פארן אוועקפאַר מיט די איבערבליבנדיקע כאוויירימ וועגן זייער ארבעט. איך דער דאָזיקער נאכט האָט זיך זשוכרין ניט צוריקגעקערט. פאוועל האָט זיך אופגעכאפט אינדערפרי און דערזען א פוסטע בעט.

פארכאפט פון עפעס אן אומקלאָרן פאַרגעפיל, האָט קאַרטשאַגין זיך גיך אָנגעטאַן און איז ארויס פון שטוב. פארשלאָסן די טיר און אוועקגעלייגט דעם שליסל אפן אָפּגערעדטן אַרט, איז פאוועל אוועק צו קלימקען, האָפנדיק צו דערוויסן זיך באַ אימ עפעס וועגן פּיאָדאַרן. קלימקעס מאמע, אַ גידערי־קע, ברייטפליציקע פרוי, מיט אַ געשטופלטן פּאָנעם, האָט געוואשן וועש, און אפּ קאַרטשאַגיןס פראגע, צי ווייס זי ניט, וווּ איז פּיאָדאַר, האָט זי גע־ענטפערט קורצ:

— וואָס איז, איך האָב מער ניט קיין געשעפטן, ווי דיין פּיאָדאַרן נאָך־קוקן? צוליב אימ, דעם שוואַרציאַר, האָט מען באַ זאָויליכען די גאַנצע שטוב איבערגעקערט. אפּ וואָס דארפסטו אימ האָבן? וואָס איז דאָס פאַר אַ קאַמ־פּאַניע? געפונען זיך כאוויירימ: קלימקע, דו... זי האָט פאַרביטערט ווייטער געוואשן די וועש.

קלימקעס מאמע האָט געהאַט אַ שאַרפּ צינגל, פלעגט זיך שטענדיק זידלען.

פון קלימקען איז פאוועל אוועק צו סעריאָזשען. ער האָט אימ דערציילט, פון וואָס ער איז אומרויך. וואַליע האָט זיך אריינגעמישט אין געשפרעך: — וואָס ביסטו אזוי צעטראָגן? ער איז, קען זיין, באַ באַקאַנטע גע־בליבן. אַבער איך איר שטימ איז ניט געווען קיין זיכערקייט. באַ די ברוזשאַקס האָט פאוועל ניט געקענט אַינזיצן. ער איז אוועק, ניט געקוקט אפּ דעם, וואָס מע האָט אימ אַינגערעדט, ער זאָל בלייבן צו מיטיק.

ער איז צוגעגאַנגען אהיים מיט דער האָפּענונג טרעפן זשוכריןען. די טיר איז געווען צוגעמאַכט אפּן שלאָס. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט מיט אַ שווערן געפיל: אימ האָט זיך ניט געוואָלט אריינגיין אין דער ליי־דיקער דירע.

עטלעכע מינוט איז ער אַ פאַרקלערטער געשטאַנען אפּן הויפּ, און, גע־טריבן פון עפעס אן אומקלאָרן געפיל, איז ער אוועק אין שטאַל, זיך פאַר־

ליבן אונטערן דאך, און אַפּטרייסלענדיק זיך פונעם שפינוועבס, האָט ער אַרויסגעשלאָפּט פון א באהאלטענעם ווינקעלע דעם שווערן מאַנליכער, א פאַרזיכטליכע אינשטאַנטע.

ער איז ארויס פון שטאַל, פיל ייך אינ קעשענע די רעגנדיקע שווערקייט פון רעוואָלוציע, און ער איז אווע צום סטאַנציע.

וועגן זשוכרייען האָט ער זיך גינישט ניט דערוואַסט. אומגעקערט זיך צוריק, האָט ער לעבן באַקאַנטן הויפּ פונעם וואַלד-אָפּזעער פאַרלאַנגזאַמט דעם טראַט. מיט אומקלאַרער האַפּענונג האָט ער געקוקט אינ פּענצטער פונעם הויז, אָבער דער סאָך און דאָס הויז זייגען געווען פּוסט. ווען דער הויפּ איז געבליבן פּוהינטן, האָט ער זיך אומגעקוקט אפּ די שטעגלעך פון סאָך, וואָס זיינען געווען באַדעקט מיט פאַראַיאַריקע פאַרוועלדקטע בלעטער. ווי א פאַרוואַרפּענער, א פאַרלאַזענער האָט ער אויסגעזען, דער סאָך. ווייט אויס, און עס האָט זיך ניט צוגערייט צו אים די זאָרגעוודיקע האַנט פונעם באַלע-באַס, און פון דער דאָזיקער פּוסטקייט און שטיקקייט פונעם אלטן גרויסן הויז איז אים געוואָרן נאָך אומעטיקער.

די לעצטע צאַנקערין זיינע מיט טאַניען איז געווען די סאַמע ערנסטע צווישן אלע פּרירעדיקע. פאַרגעקומען איז עס אומדערוואַרט, קימאַט מיט א כוידעש צוריק.

לאַנגזאַם שפּרייזנדיק אינ שטאַט ארײַן, פאַרוקנדיק טיפּ די הענט אינ די קעשענעס, האָט פּאוועל זיך דערמאַנט אָן דעם, ווי עס איז אויסגעבראַכן די קריגעריי.

ביים איינער פון די צופּעליקע באַגעגענישן אפּן שליאַך האָט אים טאַניע גערופּן צו איר צוגאַסט.

— דער טאַטע און די מאַמע גייען אוועק צו די באַלשאַנסקעס אפּ גע-בורסטטאַג-פּייערונג. אינדערהיים בלייב איך איינע אליינ. קומ צו גיין, פּאוועל-לושע. מירן ליינענען זייער אַן אינטערעסאַנטן בוך, לעאַניד אַנדרייעווס-סאַשקע זשיגוליאָוו. איך האָב אים שוין איבערגעלייענט, אָבער מיט דיר וואָלט איך אים מיט פאַרגעניגן פּונדאַסנץ איבערגעלייענט. מיר וועלן זייער גוט פאַרברענגען אַן אָונט. וועסט קומען?

פון אונטער דעם ווייסן היטעלע, וואָס האָט פּעסט ארומגעכאַפּט די גע-דיכטע קאַשטאַנהאַר, האָבן אפּ קאַרטשאַגינען, אויסוואַרטנדיק געקוקט אירע גרויסע אויגן.

— איך וועל קומען.

און זיי האָבן זיך צעשיידט.

פּאוועל האָט געזיילט צו די מאַשינעס, און פונעם געדאַנק, און אים שטייט פאַר זיין אַ גאַנצן אָונט אינ טאַניעס געזעלשאַפּט, האָבן די אויחנס, ווי עס האָט זיך אים אויסגעדוּכט, געברענגט העלער און די שטיילעך האַלצ-האַבן געקנאַקט פּריילעכער.

אין יענעם אָוונט האָט אפּ זײַן קלאַפּ אין דער ברייטער פּאַראַדנער טיר
אימ געפנט טאָניע. זי האָט אביסל אין פאַרלעגנהייט געזאָגט:
— באַ מיר זײַנען געסט. איך האָב זיך אפּ זײַ ניט געריכט, פּאַוּלוּשע.
אַבער דו דאַרפסט ניט אוועקגיין.

קאַרטשאַגין האָט זיך אַ קער געטאָן צוריק און זיך געקליבן אוועקגיין.
— קום, האָט זי אים אָנגעכאַפט פאַרן אַרבעט. זײַ וועט זײַן נוצלעך
זיך באַקענען מיט דיר. און אַרומכאַפּנדיק אים מיט דער האַנט, האָט זי אים
דורכגעפירט דורכן עסצימער צו זיך.

אַרײַנגייענדיק אין איר צימער, האָט זי זיך געווענדעט צו די זיצנדיקע
יונגעלייט און שמיכלענדיק געזאָגט:

— איר זײַט ניט באַקאַנט? מײַן פּרײַנט פּאַוועל קאַרטשאַגין.

אַרום דעם קליינעם טישל אינמיטן צימער זײַנען געזעסן: ליזע סוכאַרקאָ,
אַ פּײַנינקע, אַ שוואַרצכײַנעוודיקע גימנאַזיסטקע מיט אַ קאַפּרײַזנעם מײַלכל,
מיט קאָקעטיש פאַרקאַמטע האָר, עפעס אַ לאַנגער יונגער יאַט אין אַ פּײַנעם
שוואַרצן פּידושאַק, מיט צוועגלעטע, פּונ וועזשעטאַל גלאַנצנדיקע האָר, מיט
גרויע אויגן און מיט אַ לאַנגווייליקן בליק. דעם יאַט האָט פּאַוועל ניט גע-
קענט. צווישן זײַ אין אַ פּראַנטישער גימנאַזיסטישער קורטקע געזעסן
וויקטאָר לעשטשינסקי. אים האָט פּאַוועל באַמערקט דעם ערשטן, ווי נאָך
טאָניע האָט געעפנט די טיר.

לעשטשינסקי האָט באַלד דערקענט קאַרטשאַגיןען, און זײַנע דינע בויגן-
אַרטיקע ברעמען האָבן זיך פּאַרווונדערט אופּגעוויבן.

פּאַוועל איז געשטאַנען אין טיר אַ וויילע שווינגנדיק, אָפּברײַענדיק וויק-
טאָרן מיט אַ בייזן קוק. דאָס דאָזיקע אומגעשיקטע שווינגן האָט טאָניע
געזיילט צו צעשטערן. זי האָט אײַנגעלאָרן פּאַוועל אַרײַנגיין, און ווענדנדיק
זיך צו ליזען, האָט זי געזאָגט:

— באַקענט זיך.

נייגעריק באַטראַכטנדיק דעם אַרײַנגעקומענעם, האָט זיך סוכאַרקאָ אופּגע-
וויבן.

פּאַוועל האָט זיך שאַרף אומגעקערט און איז אפּגיך אוועק דורכ דעם
האַלב-פּינצטערן עסצימער צום אַרויסגאַנג. טאָניע האָט אים אָנגעיאָגט שוין
אַפּ די טרעפּ און, אָנכאַפּנדיק אים פאַר די אַקסלען, האָט זי אופּגערעגט געזאָגט:
— פּאַרוואָס ביסטו אוועק? איך האָב דאָך בעקיוון געוואָלט, אַז זײַ זאָלן
זיך באַקענען מיט דיר.

אַבער פּאַוועל האָט אַראָפּגענומען פּונ די אַקסלען אירע הענט און שאַרף
געענטפּערט:

— ניטאָ וואָס אַרויסצושטעלן מיך אפּ באַקונן פאַר די דאָזיקע פּוסטע-
פּאַסניקעס. מיר איז מיט דער דאָזיקער קאַמפּאַניע ניט אָנגענעם צו זיצן
אַײַנעם. דיר זײַנען זײַ, עפּשער, אָנגענעם, אָבער איך קען זײַ ניט אָנזען.

איך האָב ניט געוויסט, אז דו פֿירסט מיט זיי כאווערשאפט, ווען ניט, וואָלט
איך צו דיר קיינמאָל ניט געקומען.

טאָניע האָט, פֿארהאלטנדיק איר אופגעבראכטקייט, אימ איבערגעשלאָגן:
— ווער האָט דיר געגעבן רעכט אויך מיט מיר צו ריינדן? איך פרעג בא
דיר ניט, מיט וועמען דו כאווערסט זיך און ווער עס קומט צו דיר.
אראָפֿגייענדיק פֿון די טרעפֿלעך איך סאָך ארײַן, האָט פֿאוועל א זאָג גע-
טאָן שארפֿ:

— טאָ זאָלן זיי זיך גיין, און איך וועל מער ניט קומען. — און איז אוועק-
געלאָפֿן צום פֿערטל.

פֿון דעמלט אָן האָט ער זיך מיט טאָניען ניט געזען. ביים דעם פֿאָרגאָמ,
ווען פֿאוועל מיטן מאָנטיאָר האָבן באהאלטן אפֿ דער עלעקטֿרעסטאנציע
ײַזשע. געזינדן, האָט ער די קריגעריי מיט טאָניען פֿארגעסן. איצטער האָט
זיך אימ ווידער געוואָלט באגעגענען זיך מיט איר.

זשוכרייט פֿארשווינדן און די איינזאמקייט, וואָס איז אימ פֿאָרגעשטאנען
איינעם אליין איז דירע, האָבן אפֿ אימ געוויקט שווער. די גרויע לײַלעך
פֿונעם שאָסיי, נאָך ניט קיין אויסגעטריקנטע פֿונעם פֿרילינגדיקן קוים, מיט
לעכער, וואָס זײַנען געווען אָנגעפֿילט מיט א גראָער קאשע, האָט פֿארקערע-
וועט אפֿ רעכטס.

אהינטער דער אומגעלומפֿערט־ארויסגערוקטער שטוב, וואָס אפֿן סאָמע
שליאכ, מיט דער אָפֿגעקראָכענער, קרעציקער וואנט, זײַנען זיך צונויפֿגעגאנ-
גען צוויי גאסן.

*

אפֿ דער איבערקרייצונג, באמ צעראבירטן קיָאָסק מיט דער דורכגעבראָ-
כענער טיר, אפֿ וועלכער עס איז געהאנגען מיטן קאָפֿ אראָפֿ א שילד: „קראָמ
פֿון מינעראלע וואסער“, האָט זיך וויקטאָר לעשטשינסקי צעזעגנט מיט לײַזען.
פֿארהאלטן איר האנט איז זײַנער, האָט ער גערעדט, קוקנדיק אויסדריק-
לעך איר איך די אויגן:

— איר וועט קומען? איר נארט ניט אָפֿ?
לײַזע האָט קאָקעטיש געענטפֿערט:
— כ׳וועל קומען, כ׳וועל קומען, איר זאָלט ווארטן.
און אוועקגייענדיק האָט זי אימ א שמיכל געטאָן מיט צוואַנגדיקע,
ברוינע פֿארנעפֿלטע אויגן.

אָפֿגייענדיק א טריט צען, האָט לײַזע דערזען, ווי אפֿן שאָסיי גייען ארויס
פֿון הינטערן שייר־וועג צוויי מענטשן. פֿאָרויס איז געגאנגען א יאָדערידיקער
ארבעטער מיט א ברייטער ברוסט, איז א צעשפֿיליעטן רעקל, וואָס אונ-
טער אימ האָט זיך ארויסגעזען א געשטרײַפט לײַבל, איז א שווארצ היטל,
ארופֿערקט אפֿן שטערן, מיט א טונקל־בלויער געשוילעכצ אונטערן אויגן.

ער האָט געשפּרייט פּעסט מיט די עטוואָס אויסגעבויגענע פּיס, אָנגעטאָ-
בענע אינ געלע קורצע שטיוול.

דריי טריט הינטער אימ, קימאט זיך איינשפארנדיק מיטן באנועט אימ
אינ פלייצע, איז געגאנגען א פעטליראָועצ אינ א גרויענ זשופאנ מיט צוויי
פּאַטראָנטאשן אפן פּאַס.

פונ אונטער דעם האָריקן היטל האָבן אַז דעם נאקן פונעם ארעסטירטן
געקוקט צוויי שמאַלינקע וואכזאמע אויגן. די מיט מאכאַרקע פארויכערטע
געלע וואָנצעס האָבן געסטארטשעט אינ די זייטן.

לייזע האָט עטוואָס פארלאנגזאמט די טריט און איז אריבער אפ דער
צווייטער זייט שאַסיי. און הינטער איר איז אפן שאַסיי ארויס פאוועל.

פארקערעוונדיק אפ רעכטס פונ שליאכ צו זיך אהיים, האָט ער אויב
דערזען די גייענדיקע.

זיינע פיס זיינען צוגעוואָקסן צו דער ערד. אינ דעם פאָדערשטן האָט
ער גלייך דערקענט זשוכרייען.

„אַט פארוואָס ער האָט זיך ניט אומגעקערט!“

זשוכריי האָט זיך דערנענטערט. קאַרטשאגינס הארצ האָט אָנגעהויבן
מוויעדיק קלאפן. די געדאנקען זיינען געלאָפן איינער נאָך דעם אנדערן,
מע האָט זיי ניט געקענט איינהאלטן און אויספורעמען. צו קליינ איז געווען
דער טערמינ פאר א באשלוס. איינס איז געווען קלאָר: זשוכריי איז א פאר-
פאלענער.

און קונדיק אפ די, וואָס האָבן זיך דערנענטערט, האָט זיך פאוועל
פארלאָרן אינעם געווייבל פונ די געפילן, וואָס האָבן אימ ארומגעכאפט.

„וואָס טוט מען?“

אינ דער לעצטער מינוט האָט ער זיך דערמאָנט: אינ קעשענע בא אימ
לייגט א רעוואָלווער. ווי נאָר זיי וועלן דורכגיין פארביי, אויסשיסן אינ פליי-
צע דעם דאָזיקן, וואָס מיט דער ביקס. און דעמלט איז פּיאָדאָר פריי. און
פונ אַט דעם מאָמענטאלן באשלוס האָט אופגעהערט דער טאנצ פונ די גע-
דאנקען. שטייפ, ביז ווייטעק, האָבן זיך בא אימ צונויפגעפרעסט די ציינער.
ערשט נעכטן האָט דאָך אימ פּיאָדאָר געזאָגט: „און אפ דעם באדארפ מען
א כעווע א געוואגטע...“

פאוועל האָט זיך שנעל ארומגעקוקט אפ הינטער. די גאס, וואָס האָט גע-
פירט אינ שטאָט, איז געווען פריי. אפ איר האָט מען ניט געזען קיינשום
לעבעדיקן נעפעש. פונפאַרנט האָט זיך געעלט דורכגיין א פרויען־פיגור
אינ א פּרילינגדיקן קורצן מאנטל. זי וועט ניט שטערן. די צווייטע גאס
אַנאזייט פונעם שיידי־וועג האָט ער ניט געקענט זען. בלויז פונדערווייטנס,
אפן וועג צו דער סטאנציע, האָבן זיך געזען מענטשלעכע פיגורן.

פאוועל איז צוגעגאנגען צום ראנד פונ שאַסיי. זשוכריי האָט דערזען קלאָר
שטאנדיגע, ווען יענער איז געווען פונ אימ אפ א מעהאלעכ פונ עטלעכע טריט.

ער האָט אפּ אימ א קוק געטאָן מיט איינ אויג. די געדיכטע ברעמע.
האָבן א ציטער געטאָן. ער האָט אימ דערקענט, און פון אומדערווארטקייט
פארלאנגזאמט דעם טראָט. זײַן פלייצע האָט זיך אָנגעשטויסן אָן דעם שפיץ
פונעם באַנגעט.

— הער, דו, ריר זיך, וואָרעם באלד קריגסטו מיטן קאָלדן! האָט דער
קאָנוואָר אויסגעקויטשעט אפּ א שאַרפּן פאלצעט.

זשוכרײַ האָט אָנגעהויבן שפּרייזן ברייטער. ער האָט עפעס געוואָלט זאָגן
פאוועלען, אָבער ער האָט זיך איינגעהאלטן און, אלס צייכן פון באַגריסונג,
א מאַך געטאָן מיט דער האַנט.

מירע האָבנדיק צוציען די אופּמערקזאמקייט פון דעם געוואָנן-
ציקן, האָט פאוועל, דורכלאַזנדיק פארביי זיך זשוכרײַען, זיך אָפּגעקערט
אָנאויט, ווי ער וואָלט קלוימערשט גלייכגיילטיק געווען צו אַלץ, וואָס עס
קומט דאָ פאַר.

אָבער איך קאָפּ האָט געעגבערט אן אומרויקער געדאנק: „אויב איך
וועל אויסשיסן איך אימ און ניט טרעפן, קען נאָך די קויל טרעפן זשוכר-
רייע...“

צו דעם האָט מען אָבער געקענט טראַכטן, ווען דער פעטליראָועצ איז
שוין געווען דערנעבן?

און עס איז פאַרגעקומען אזוי: מיט פאוועלען האָט זיך אויסגעגלייכט דער
געוואָנציקער קאָנוואָר. קאַרטשאַגין האָט פּרובירט זיך א וואָרפּ געטאָן צו
אימ, אָנגעכאַפּט די ביקס און מיט א שאַרפּער באוועגונג אָנגעברוינגן זי צו
דער ערד.

דער באַנגעט האָט מיט א קלונג א קריצ געטאָן די שטיינער.
דער פעטליראָועצ האָט זיך ניט געריכט אפּ אן אָנפאל און איז אפּ א
וויילע געבליבן געליימט, אָבער באלד טאַקע האָט ער א ריס געטאָן די ביקס
צו זיך מיט אלע קויכעס. ארוםפארפנדיק זיך מיטן גאַנצן קערפער, האָט פאַר-
וועל איינגעהאלטן די ביקס. עס האָט א קנאל געטאָן א שאַס. די קויל האָט
זיך א זעצ געטאָן אָן א שטייג און איז פּייפנדיק אָפּגעשפרונגען אפּ צוריק
איך רוי אריין.

פונעם שאַס איז זשוכרײַ אָפּגעשפרונגען אָנאויט און זיך אומגעקערט. דער
קאָנוואָר האָט מיט רעציקע געריסן די ביקס פון פאוועלעס הענט. ער האָט
זי געריסן, אויסדרייענדיק דעם יאט די הענט. אָבער פאוועל האָט ניט ארויס-
געלאָזן די ביקס. דעמאלט האָט דער צעקאַכטער פעטליראָועצ מיט א שאַר-
פער באוועגונג א שלידער געטאָן פאוועלען אפּ דר'ערד. אָבער אויך דער
דאָזיקער פרוו צו באַפרייען די ביקס האָט זיך ניט איינגעגעבן. פאלנדיק
אפּן ברוק האָט פאוועל א שלעפּ געטאָן נאָך זיך אויך דעם קאָנוואָר, און
עס זיינען ניט געווען יענע קויכעס, וואָס זאָלן אימ צווינגען ארויסלאָזן דאָס
געווער איך אזא מאַמענט.

אינ צוויי שפרונגען איז זשוכרײַ געווען דערנעבן. זײַן אײַזערנער פּויסט האָט, באשרײַבנדיק א בויגן, זיך אראָפּגעלאָזן אפּן קאַנוואָרס קאַפּ. און אינ א רעגע ארום איז דער פעטליראָוועצ, וואָס זשוכרײַ האָט אימ אָפּגעריסן פּונעם לײַגנדיקן קאַרטשאַגי און צוויי מאָל שטארק א זעצ געטאָן אינ פּאָ-נעם ארײַן, ווי א שווערער זאק אנידערגעפאלן אינ רוי. די זעלבע שטארקע הענט האָבן אופּגעהויבן פּונ דער ערד פּאוועלען און אימ אוועקגעשטעלט אפּ די פּיס.

*

דערווייטערט פּונ דעם שײַדוועג אפּ א הונדערט טריט, איז זיך וויקטאָר געגאנגען און געפּיפט אפּן מאָטיו: „דאָס הארצ פּונ א שײַנהײַט איז גע-נויגט צו פּאראטן.“ ער איז נאָך געווען אונטער דער ווירקונג פּונ דער בא-געגעניש מיט לײַזען און פּונ איר צוואַנג צו טרעפּן זיך מאָרגן באמ פּארלאָ-זענעם זאוואָד.

אינ גימנאזיע זײַנען צווישן די פּארקאָטע ליבהאַכער צו שפּאצירן מיט מיידלעך ארוםגעגאנגען קלאנגען וועגן לײַזע סוכאראָן, ווי וועגן א דרייסט-מיידל אינ פּראג פּונ ליבע.

דער פּרעכער און אינ זיך אײַנגעגלויבטער סעמיאַן זאליוואנאָו האָט אײַנמאָל דערצײלט וויקטאָרן, אז ער האָט באהערשט לײַזען. און כאָטש לע-שטשײַנסקי האָט ניט גאָר געגלויבט סײַאַמקען, איז לײַזע פּאר אימ דאָך גע-ווען אן אינטערעסאַנטער און אינטריגירנדיקער אָביעקט, און מאָרגן האָט ער באשטימט זיך דערוויסן, צי זאָגט זאליוואנאָו עמעס.

„אויב זי וועט נאָר קומען, וועל איך זײַן אנטשײַדן. אָט דערלויבט זי דאָך, מע זאָל זי קושן. און אויב סײַאַמקע האָט ניט געזאָגט קײן לײַגן...“ זײַנע געדאַנקען האָבן זיך איבערגעריסן. ער האָט זיך אָפּגעקערט, דורכלאָזן-דיק פּארבײַ צוויי פעטליראָוועצעס. אײַנער פּונ זיי איז געפּאָרן פּאָרויס אפּ א קורצעקיק פּערדל, אומוויגנדיק א ברעזענטענעם עמער, וויזט אויס, אפּ אָנטרינקען דעם פּערד. דער צווייטער, אינ א קורצן קאַפּטל, אינ ברייטע בלויע הויזן, האָט, האלטנדיק זיך מיט דער האנט פּאר דעם רײַטערס קני, עפעס פּריילעך דערצײלט.

דורכגעלאָזן זיי, האָט זיך וויקטאָר געקליבן גײן ווייטער, נאָר א שאָס, וואָס האָט זיך צעהילכט אפּן שאָסי, האָט אימ אָפּגעשטעלט. וויקטאָר האָט זיך א קער געטאָן אהינטער און דערזען, ווי דער רײַטער האָט א צופּ גע-טאָן דעם פּערד און זיך אוועקגעיאָגט אפּן שאָס. נאָך אימ איז געלאָפּן דער צווייטער, צוהאלטנדיק מיטן האנט דעם שווערד.

לעשטשײַנסקי איז אוועקגעלאָפּן נאָך זיי, און ווען ער איז שוין געווען נאָענט לעבן שאָסי, האָט ער דערהערט נאָך א שאָס. פּונ הינטערן שײַד-וועג האָט זיך אפּ וויקטאָרן ווילד א שליידער געטאָן דער רײַטער. ער האָט גע-

זעצט דעם פערד מיט די פיס און מיטן ברעזענטענעם עמער און, אריינשרינג
גענדיק אינעם ערשטן טויער, האָט ער אויסגעשרינג צו די, וואָס זיינען
געווען אין הויפּ:

— כלאַפּצעס צום געווער, דאָרטן האָט מען אונדזערן א מענטשן גע-
הארגעט!

אינ א ווײַלע ארום זיינען פון הויפּ ארויסגעלאָפּן עטלעכע מענטשן,
קנאקנדיק מיט די ביקסן-שלעסער.

וויקטאָרן האָט מען ארעסטירט.

אפן שאָסי האָבן זיך צונויפגעקליבן עטלעכע מענטשן. צווישן זיי וויק-
טאָר און ליזע, וואָס מע האָט זי פארהאלטן, ווי אן איידעם.
פון שרעק איז זי געבליבן שטיין אפן אָרט, ווען פארביי איר זיינען
דורכגעלאָפּן זשוכרײַ און קאָרט שאגינ. זי האָט מיט פארווונדערונג דערקענט
אינ דעם יאט, וואָס איז אַנגעפאלן אפן פעטליוראָווע, דעם, מיט וועלכן
סטאַניע האָט זי געוואָלט באקאָנען.

איינער נאָכן אַנדערן זיינען זיי אריבערגעשפרונגען איבערן פארקאן
פון עפעס א הויפּ, און באַד טאקע איז אפן שאָסי ארויסגעפליגן דער
רייטער. דערזעענדיק זשוכרײַען, וואָס איז אנטלאָפּן מיט דער ביקס, און דעם
קאָנוואָר, וואָס האָט זיך אַנגעשטרענגט אופצושטיין פון דער ער, האָט ער
א יאָ געטאָן דעם פערד צום פארקאן.

זשוכרײַע האָט זיך א קער געטאָן אפ הינטער, אופגעהויבן די ביקס און
אויסגעשאָסן אין אימ. דער רייטער האָט זיך א וואָרפ געטאָן אפ הינטער.
קוימ באוועגנדיק מיט די צעמימעסטע ליפן, האָט דער קאָנוואָר דער-
ציילט וועגן דעם, וואָס עס איז פאָרגעקומען.

— וואָס-זשע האָסטו, יאָד, ארויסגעלאָזן פון די הענט אן ארעסטירט?
איצט וועסטו באקומען פינף און צוואנציק שאַמפּאָלן איבערן הינטערכיילעק.
דער קאָנוואָר האָט בייו אַפּגעענטפערט:

— דו ביסט, זע איך, א גרויסער כאַכעם. ארויסגעלאָזן פון די הענט.
ווער האָט עס געקענט וויסן, אז יענער אויסוורפ וועט זיך אפ מיר א וואָרפ
טאָן ווי א ווילדער?

ליזען האָט מען אויך אויסגעפרעגט. זי האָט דערציילט דאָס זעלבע,
וואָס דער קאָנוואָר. אָבער זי האָט פארשוויגן, אז זי קען דעם אַנפאלער.
מע האָט זיי פונדעסטוועגן אוועקגעפירט אין קאָמענדאנטור.

בלויז אינאָוונט האָט מען זיי לויטן באפעל פונעם קאָמענדאנט אַפּגע-
לאָזן. ער האָט אפילע פאָרגעלייגט פערזענלעך באגלייטן ליזען אהיים. אָבער
זי האָט זיך אַפּגעזאָגט. פון קאָמענדאנט האָט זיך געהערט דער רייעכ פון
בראנפן, און פון דעם פאָרשלאג, האָט זי געזען, וועט קיינ גוטס ניט
ארויס.

באגלייט האָט זי וויקטאָר.

צו דער סטאנציע איז געווען ווייט, און גייענדיק געאַרעמט מיט ליווען,
 האָט זיך וויקטאָר געפרייט מיט דעם, וואָס עס איז פּאַרגעקומען.
 — אָבער איר ווייסט, ווער עס האָט באַפרייט דעם אַרעסטירטן?—האָט
 ליווע געפרעגט, ווען זי איז שוין געווען נאָענט לעבן דער היים.
 — ניין, פּונדאָנען זאָל איך עס וויסן.
 — איר געדענקט יענעם אַוונט, ווען טאַניע האָט אונדו געוואָלט באַקאָ-
 נען מיט איינעם א יונגמאַן?
 וויקטאָר האָט זיך אָפּגעשטעלט.
 — מיט פּאָוועל קאָרטשאַגיןענ?—האָט ער געפרעגט פּאָרוונדערט.
 — יע, דאָכט זיך, און זײַן פּאַמיליע איז קאָרטשאַגין. איר געדענקט,
 ער איז אוועק אזוי מאַדנע? אָט ער איז עס געווען.
 וויקטאָר איז געשטאַנען א געפּלעפטער.
 — איר האָט קיין טאַעס נישט געהאַט?—האָט ער געפרעגט בא ליווען.
 — ניין, איך האָב אויסגעצייכנט פּאַרגעדענקט זײַן געזיכט.
 — פּאָרוואָס זשע האָט איר דאָס נישט דערציילט דעם קאָמענדאַנט?
 ליווע איז געוואָרן אָפּגעבראַכט:
 — איר טראַכט, און איך קען באַגיין אזא נידערטרעכטיקייט?
 — וואָס האַלט איר פאַר א נידערטרעכטיקייט? דערציילט, ווער עס איז
 אָנגעפאַלן אפּ א קאַנוואָר, איז לויט אַייער מיינונג, א נידערטרעכטיקייט?
 — און לויט אַייער מיינונג—אן ערנטאַט? איר האָט פּאַרגעסן, וואָס זיי
 טוען. איר ווייסט נישט, וויפּיל אינ גימנאַזיע זײַנען דאָ ייִדישע יעסוימימ, און
 איר ווילט, איך זאָל זיי נאָך דערציילן וועגן קאָרטשאַגיןענ? א שיינעם
 דאַנק, עס איז מיר אפּילע נישט אַינגעפאַלן.
 לעשטשינסקי האָט זיך נישט געריכט אפּ אזא ענטפּער. אימ האָט גאַרניש
 געלוינט צו פּאַרפירן א קריג מיט ליווען, און ער האָט זיך באַמיט אָנהייבן
 ריינדן וועגן עפעס אנדערש.
 — זײַט נישט אינקאַעס, ליווע, איך האָב דאָס געלאַכט. איך האָב נישט
 געוואוסט, און איר זײַט אזא פּרינציפּלעלע.
 — אָבער עס האָט זיך באַקומען נישט קיין שיינע געשיכטע,—האָט טרוקן
 געענטפּערט ליווע.
 — לעבן סוכאַרקאָס שטוב האָט זיך וויקטאָר געזעגנט און געפרעגט:
 — איר וועט קומען, ליווע?
 און ער האָט דעהערט איר אומבאַשטימטן:
 — איך ווייס נישט.
 גייענדיק צום שטאַט, האָט וויקטאָר געטראַכט:
 „נו אויב איר, מאַדמואַזעל, האַלט עס פאַר נישט-אַרנטלעך, האָב איך
 אָבער וועגן דעם גאַר אן אנדער מיינונג. פּאַרשטייט זיך, מיר איז אלציינס,
 ווער עס האָט וועמען באַפרייט.“

אינה, דעם יאכסן, דעם פוילישן שליאכטיש לעשטשינסקי, זינען גע-
ווען דערווידער סײַ די, סײַ יענע. סײַווי וועלן אינגיכט קומען די פוילישע
לעגיאָנען, און ערשט דעמלט וועט עס זײַן די עמעסע מאכט, די עכט-
שליאכטישע פֿונ רעטש פֿאַספּאַליטא. אָבער אין געגעבענעם פאל איז פֿאראַן
א מעגלעכקײַט צו ליקווירן דעם אויסוורפֿ קאַרטשאַגין. זײ וועלן אים
אײַנס און צוויי דעם קאַפֿ אראָפּדרייען.

וויקטאָר איז געבליבן אין שטעטל אליינ. ער האָט געווינט בא זײַן מר-
מען, בא דער פרוי פונעם וויצע־דירעקטער פֿונ צוקער-זאוואָד. דער טאטע,
די מאמע און נעלי האָבן שױן לאַנג געווינט אין וואַרשע, וווּ סיגזימונד
לעשטשינסקי האָט פֿארנומען א בעקאָוועדיקן אָרט.
צוגעגאנגען צו דער קאַמענדאנטור, איז וויקטאָר אריין אין דער פֿאנאנ-
דערגעעפֿנטער שטוב־טיר.

אינ א ווײַלע ארום איז ער געגאנגען, באגלייט פֿונ פיר פעטליראָווצעס
צו קאַרטשאַגין'ס שטוב.
ער האָט אָנגעוויזן אפֿ דעם באַלויכטענעם פענצטער און שטיל גע-
זאָגט:

— אָט דאָ איז דאָס, — ער האָט זיך א קער געטאָן צום כאַרנוזשי, וואָס
איז דאָ נעבן אים געשטאנען און געפרעגט: — איך קען שױן גײַן?
— ביטע, מיר וועלן זיך אליינ ספֿראווען. א דאנק פֿאר דער געפֿעלי-
קײַט.

וויקטאָר האָט שנעל אוועקגעשפּרייזט איבערן טראָטואַר.

*

באקומען דעם לעצטן קלאַפֿ אין רוקן, איז פֿאוועל אַרופֿגעפֿאלן מיט
די אויסגעשטרעקטע הענט אפֿ דער וואנט פֿונעם פינצטערן צימער, ווײַהיב
מע האָט אים געבראכט. און אז ער האָט אָנגעטאפֿט מיט די הענט עטוואָס
ענלעכס אפֿ נארעס, האָט ער זיך אוועקגעזעצט, א פֿארמאטערטער, א צעמא-
זיקטער, א דערשלאָגענער.

מע האָט אים אַרעסטירט דאן, ווען ער האָט זיך אפֿ דעם ניט געריפֿט.
„ווי האָבן זיך וועגן אים געקאָנט דערוויסן די פעטליראָווצעס? קײַנער האָט
דאָך אים ניט געזען? וואָס וועט אַיצטער זײַן? וווּ איז זשוכרײַ?“
ער האָט זיך צעשיירט מיטן מאַטראָס בא קלימקען אינדערהײַם. פֿאוועל
איז אוועק צו סעריאָזשען, און זשוכרײַ האָט געווארט, עס זאָל ווערן נאכט,
קעדיי זיך אַרויסקלײַבן פֿונ שטאָט.

„גוט, וואָס איך האָב באהאַלטן דעם רעוואָלווער אין דעם ראַבנ־נעסט, —
האָט פֿאוועל א טראכט געטאָן. — וואָרעם אויב זײ וואָלטן אים געפֿונען,
וואָלט שױן געווען א בראַך צו מײַנע יאָרן. אָבער ווי האָבן זײ זיך דאָס

דערוויסט?—די דאָזיקע פראגע האָט געמאטערט מיט איר אומבאשטימט-
קייט.

די פעטליוראָוועס האָבן גאָר ווייניק נוצן געהאט פון קאָרטשאַגנינס
האָב און גוטס. דעם אָנצויג און די האַרמאָשקע האָט דער ברודער צוגענור-
מען אין דאָרפ, די מאמע האָט אוועקגעפירט איר קופערט, און די פעטליור-
ראָוועס, וואָס האָבן אויסגענישטערט אין אלע ווינקעלעך, איז אָנגעקומען.
גאָרנישט מיט נישט.

דערפאר וועט פאוועל קיינמאָל נישט פארגעסן דעם וועג פון דער היים
ביז דער קאָמענדאנטור. די נאכט איז געווען א פינצטערע, כאָטש נעם זיך
ארויס די אויגן. דער הימל איז געווען פארצויגן אין א כמארע. געטריבן
פון די זיטן און פונהיטן מיט אומבעראכמאָנעסדיקע קלעפ, איז ער גע-
גאנגען צעטומלט און פארטעמפט.

הינטער דער טיר האָבן זיך געהערט שטימען. אינעם שטיינעסדיקן צי-
מער איז געווען די קאָמענדאנטישע וואכ. אין שפאלט אונטער דער טיר—
א העלער פאסיק ליכט. קאָרטשאַגנין איז ארפגעשטאנען און, קריכנדיק פאוע
דער וואנט, איז ער טאפנדיק אדורכגעגאנגען דעם צימער. קעגן די נארעס
האָט ער אָנגעטאפט א פענצטער מיט פעסטע געציינדלעך גראטעס. א פרוו
געטאָן מיט דער האנט—פעסט איינגעמויערט. דאָ איז פרעך, ווייזט אויס,
געווען א שפייכלער.

דערקליבן זיך צו דער טיר, איז ער א וויילע געשטאנען און זיך צוגע-
הערט. נאָכדעם האָט ער לייכט אָנגעקוועטשט אפ דער קליאמקע. די טיר
האָט שוידערלעך א סקריפע געטאָן.

— נישט אויסגעשמירט, א ביזער יאָר, האָט זיך פאוועל אויסגעזידלט.
דורך דער ארפגעפנטער שמאָלינקער שפארונע האָט ער דערווען עמעצנס
פארברודיקטע פיס מיט צעדרייטע פינגער אפ א ברעג פון א נארע.
נאָך א לייכטער קוועטש אפ דער קליאמקע, און די טיר האָט זיך שוין הייליך
צעסקריפעט. פון די נארעס האָט זיך א הייב געטאָן א פארשלאָפענע, צע-
פולטע פיגור, וואָס האָט מיט אלע פינף פינגער אכזאָריעסדיק געקראצט דעם
פארלייזיקטן קאָפ און גענומען שיטן מיט ניין מאָס רייד. דער פארשוין האָט
לאנגווייליק-פוייל פארענדיקט דאָס אכטגאָרנדיקע זידלוואָרט, האָט זיך א נעם
געטאָן פאר דער ביקס, וואָס איז געשטאנען צוקאָפנס, און פלעגמאטיש
א זאָג געטאָן:

— פארמאכ די טיר, און פרווויז בא מיר נאָכמאָל ארויסקוקן, וועסטו
כאפן א קני אינ...

פאוועל האָט צוגעמאכט די טיר. אין דערבייזיקן צימער האָט מען גע-
הירושעט.

אסאך האָט ער איבערגעטראכט אין דער דאָזיקער נאכט. דער ערשטער
פרווו אריינצומישן זיך אין קאמפ האָט זיך פאר אימ, פאר קאָרטשאַגנינען,

גענדיקט אזוי ביטער. באלד פונעם ערשטן טראָט אָן האָט מען אימ שוין
געכאפט און פארשפארט, ווי א מוז אינ א פאסטקע.
ער איז אזוי זיצנדיק אריינגעפאלן האלב אינ דרעמל, און עס איז
ארויסגעשווימען די געשטאלט פון זיין מוטער, איר מאָגער און צעקניטשט
פאָנעם מיט אזעלכע נאָענטע מילדע אויגן. א געדאנק האָט פארבייגעשוועבט:
„גוט, וואָס זי איז ניטאָ. ווייניקער צאָרעס“.
פון פענצטער איז אפן דיל געפאלן א גרויער קוואדראט.
די פינצטערניש איז צוביסלעכווייז אָפּגעטראָטן. עס איז אָנגעקומען דער
באגניען.

אינעם גרויסן אלטן הויז האָט זיך געלויכטן בלויז איין פענצטער, וואָס איז געווען פארצויגן מיט א פאָרהאנג. אינ הויפּ האָט זיך טרעזאַר, צוגעבונדן אפּ א קייט, צעביילט אפּ א הילכיקן באַס.

טאָניע הערט ווי דורכטן כאַלעם דער מאמעס שטיילע שטיימ:
— ניין, זי שלאָפט נאָך ניט. גייט אריין, ליווע.

די לייכטע טריט און דאָס צערטלעכע הייסע ארומנעמען פון דער כאווערטע האָבן אינגאנצן פארטריבן דעם דרעמל.

טאָניע שמייכלט מיט א מידן שמייכל.

— גוט, ליווע, וואָס דו ביסט געקומען. בא אונדז איז א סימכע; נעכטן איז אדורך דער קריזיס באַמ טאטן, און היינט שלאָפט ער רויק א גאנצן טאָג. און איך מיט דער מאמען האָבן אויך אָפּגערוט פון די שלאָפּלאָזע נעכט. דערצייל, ליווע, אלע ניס. — און טאָניע ציט צו איר כאווערטע צו זיך אפּ דיוואן.

— אָ, ניס איז דאָ זייער אסאך א טייל פון זיי קען איך דערציילן נאָר דיר אליין. — ראַכט ליווע און קוקט כּיטרע אפּ יעקאטערינע מיכילאָווע. טאָניעס מאמע האָט א שמייכל געטאָן. טאָניעס מאמע איז געווען א שטאלטנע דאמע, ניט געקוקט אפּ אירע זעקס און דרייסיק יאָר, מיט פלינקע באוועגונגען פון א יונג מיידל, מיט קלוגע גרויע אויגן און מיט ניט קיין שיינעם, אָבער דערפאר ליבן און ענערגישן געזיכט.

— אינ א ווילדע ארום וועל איך מיט פארגעניגן איבערלאָזן אליין. און איצט דערציילט אזוינע ניס, וואָס אלע מעגן הערן, — האָט זי זיך גע- כאַכמעט און צוגערוקט א שטול צום דיוואן.

— די ערשטע ניס — מיר וועלן זיך מער ניט לערנען. דער שול-ראַט האָט באשטימט ארויסגעבן דעם זיבעטן קלאַס אן אטעסטאט. איך בין זייער צופרידן, — האָט ליווע מונטער דערציילט. — עס איז מיר אזוי נימעס געוואָרן די דאָזיקע אלגעברע און געאַמעטרע! און צוליב וואָס דארפּ מען דאָס אלץ- דינג! די ינגלעך וועלן זיך נאָך עפּשער ווייטער לערנען, כאַטש זיי ווייסן אליין ניט, וווּ. אומעטום פּראָנטן, שלאַכטן. א שרעק... אונדז וועט מען כא-

סענע מאכן, און בא א ווייב פאָרערט מען ניש קיין אלגעברע. האָט
ליזע זיך צעלאכט.

געזעט א וויילע מיט די מיידלעך, איז יעקאטערינע מיכיל'אָוונע אוועק
צו זיך אינ צימער.

ליזע האָט זיך צוגערוקט נענטער צו טאָניע, ארומגענומען איר כא-
ווערטע און איר דערציילט בעסאָד וועגן דעם, וואָס איז פאָרגעקומען אפּן
שאַסיי.

— שטעל זיך פאָר, ווי איך האָב זיך פארווונדערט, טאָנישקע, ווען איך
האָב דערקענט איך דעם אנטלויפנדיקן... וועמען מיינסטו? וועמען?
טאָניע, וועלכע האָט נייגעריק געהערט די מיסע, האָט פארווונדערט גע-
קוועטשט מיט די אקסלען.

— קאָרטשאַגניענא—האָט ליזע מיטאמאָל אויסגעשאַסן.

טאָניע האָט א ציטער געטאָן און זיך קרענקלעך איינגענורעט:

— קאָרטשאַגניענא?

ליזע, א צופרידענע פון דעם עפעקט, וואָס זי האָט געמאכט, האָט שוין
גענומען איבערגעבן וועגן איר אמפערניש מיט וויקטאָרן.

פארכאפט פונעם דערציילן, האָט ליזע ניש באמערקט, מיט וואָס פאר א
בלייבלייט עס האָט זיך פארצויגן טאָניעס געזיכט, ווי אירע דינע פינגער
האָבן גערוועזן געצופט דעם דינעם שטאָפּ פון דער בלויער בלוזע.

ליזע האָט ניש געוואוסט, ווי שטארק עס האָט זיך בא טאָניע פארקלעמט
דאָס האַרץ. זי האָט ניש געוואוסט, פארוואָס עס צוקן אזוי אומרויק די
געדיכטע וועס פון טאָניעס ווונדערבארע אויגן.

טאָניע האָט שוין ניש געהערט די מיסע, וועגן דעם שיקערן כאַרונושי.
עס האָט זי געמאטערט נאָר איין געדאנק: „וויקטאָר לעשטשינסקי ווייס
דאָך, ווער דאָס איז געווען. צוליב וואָס האָט עס אים ליזע געדארפט דער
ציילנ? אזוי, ניש ווילנדיק, האָט זי די דאָזיקע פראזע ארויסגעזאָגט
אפּן קאָל.

— וואָס האָסטו געזאָגט?—האָט ליזע ניש פארשטאנען.

— פארוואָס האָסטו דערציילט לעשטשינסקען וועגן פאולושען, דאָס

הייסט, וועגן קאָרטשאַגניענא? ער וועט דאָך אים ארויסגעבן...

ליזע האָט דערווידערט:

— וואָס רעדסטו? עס הייבט זיך ניש אָן. פארוואָס זאָל ער דאָס סאָפּ-

קאָלסאָפּ טאָן?

טאָניע האָט זיך האסטויק אופגעזעצט און מיט די הענט צונויפגעדריקט די
קני אוש ביו ווייטעק.

— דו, ליזע, הייבסט גאָרנישט ניש אָן צו פארשטיין. ער און קאָרטשאַ-
גין דאָס זיינען דאָך סאָנימ, און דאָ איז נאָך א זאכ... דו ביסט באגאנגען
א גרויסן פעלער, וואָס דו האָסט וויקטאָרן דערציילט וועגן פאולושען.

ליוע האָט בלויז איצט באַמערקט, ווי טאָניע איז צערודערט. און דאָס דאָזיקע צופעליק אַרויסגעזאָגטע וואָרט „וועגן פּאָלירשענ“ האָט איר אָפּגעעפּנט די אויגן אַפּ זאָכן, וועגן וועלכע זי האָט זיך בלויז נעפּלהאַפּט אָנגעשטויסן. זי האָט זיך דערפּילט ניט-וויילנדיק פאַר שולדיק, און זי איז אינ פאַר-לעגנהייט אַנשווינג געוואָרן.

„הייסט עס, אַז ס'איז טאַקע עמעס“, האָט זי געטראַכט. מאָדנע, באַ טאָניען מיטאַמאָל אַזאַ לייַדנשאַפּט—און צו וועמענ?—צו אַ פּראָסטן אַרבעטער... איר האָט זיך זייער געוואָלט אַ שמועס טאָן אַפּ דער דאָזיקער טעמע, אָבער צוליב איידלקייַט וועגן האָט זי זיך אָפּגעהאַלטן. זי האָט געוואָלט מיט עפעס פאַרגלעטן איר שולד און האָט אָנגעכאַפּט טאָניען פאַר די הענט.

— דו ביסט זייער אָפּגערעגט, טאָנישקע?

טאָניע האָט צעשטרייט געענטפּערט:

— ניין, עס קען זײַן, אַז וויקטאָר איז ערלעכער, ווי איך טראַכט וועגן אימ.

אינגיכטן איז געקומען דעמיאַנאָוו, אַ פּראָסטער, אומגעלומפּערטער יאַט, וואָס האָט געלערנט מיט זיי אין איינ קלאַס.

ביז זײַן אָנקומען האָט זיך דער געשפּרעכ באַ די מיידלעך עפעס ניט געקלייעט.

נאָך דעם, ווי זי האָט אַרויסבאַגלייט די כאַוויירימ, איז טאָניע לאַנג גע-שטאַנען אליינ. אָנגעלענט אָן פּערטל, האָט זי געקוקט אַפּן טונקעלן פּאַס פּונעם שליאַך, וואָס פירט אין שטאָט אַרײַן. אַפּ איר האָט געעטעמט דער אייביקער וואַנדער-ווינט, וואָס איז געווען אָנגעוואַפּט מיט קאַלטער פּייַכט-קייַט און פּרייַנגדיקער פּרייעניש. ביז, מיט נעפּלדיק-רויטע שוואַרצאַפּלען האָבן אין דער ווייט געפּינקלט די פּענצטערלעך פּונ די שטאַטישע הייזער. אָט דאָרטן איז עס, דאָס דאָזיקע שטעטל, וואָס איז אזוי פּרעמד פאַר איר. אין אָט דעם שטעטל, אונטער איינעם פּונ די דעכער, ניט וויסנדיק וועגן דער געפאַר, איז ער, איר בריווונדיקער כאַווער. און עס קען זײַן, ער האָט שוין פאַרגעסן אָן איר. וויפּל טעג זײַנען עס דורכגעלאָפּן ווי אַ קייט נאָך זייער לעצטער באַגעגעניש? ער איז דאַן געווען אומגערעכט, אָבער אלץ איז שוין לאַנג פאַרגעסן. מאָרגן וועט זי אים ווידער זען, און עס וועט זיך ווידער אומקערן די פּריינטשאַפּט, אַ בריווונדיקע, אַ גוטע. די פּריינטשאַפּט וועט זיך אומקערן, טאָניע ווייס עס, אבי די נאַכט זאָל ניט פאַראַטן. די נאַכט איז עפעס אַזאַ בייזע, פּונקט ווי זי וואָלט זיך פאַרטייעט און געלויערט... עס איז קאַלט.

טאָניע האָט געוואָרפּן דעם לעצטן בליק אַפּן שליאַך און איז אַרײַן אין שטוב. אין בעט, איינגעטויליעט אין קאַלדרע, האָט זי אָנגעהויבן איינשלאָפּן מיטן געדאַנק: אבי די נאַכט זאָל ניט פאַראַטן!..

באגינען, ווען אינ שטוב איז מען נאָך געשלאָפּן, האָט זיך טאָניע אופֿ-
געכאפט און זיך אפּגיכ אָנגעטאָן. שטיל, קעריי קיינעם ניט אופּוועקן, איז זי
ארויס אין הויפּ, אָפּגעבונדן טרעזאָרן, דעם גרויסן צעפּאטלטן הונט, און
איז אוועק מיט אימ אינ שטאָט. קעגן קאָרטשאַגינס שטוב האָט זי זיך אָפֿ-
געשטעלט אפּ א מינוט און ניט געוואוסט וואָס צו טאָן. נאָכדעם האָט זי א
שטייט געטאָן דאָס פּערטל און איז אריין אין הויפּ. טרעזאָר איז געלאָפּן
פּאַרויס, דרייענדיק מיטן עק...

אינעם זעלבן פּרימאָרגן איז ארטיאָמ צוריקגעקומען פון דאָרפּ. ער איז
געקומען צו פּאַרן אפּ א פּור צוזאמען מיטן שמיד, בא וועלכן ער האָט
געארבעט. ער האָט ארופּגעוואָרפּן אפּן אקסל א זאק מעל, וואָס ער האָט
פארדינט אין דאָרפּ, און איז אוועק איבערן הויפּ. נאָך אימ האָט דער
שמיד געטראָגן זיינע אלע איבעריקע פּעקלעך. בא דער אָפּענער טיר האָט
ארטיאָמ אראָפּגעוואָרפּן דעם זאק פון דער פּלייצע און אויסגעשרייען:
— פּאווקע!

אָבער קיינ ענטפּער האָט ער ניט באקומען.

— וואָס שטייסטו? טראָג אינ שטוב אריין!— האָט צוגייענדיק א זאָג גע-
טאָן דער שמיד.

ארטיאָמ האָט אוועקגעלייגט די פּעקלעך אינ קיך, און אז ער איז אריין
אינ צימער, איז ער געבליבן שטיין א געפּלעפטער.

אלץ איז געווען איבערגערייט, איבערגעדרייט מיטן קאָפּ אראָפֿ—אלטע
שמאטעס זיינען געלעגן צעשליידערט אפּן דיל.

— וואָס איז דאָ פּאר א שוואַרציאָר!— האָט פּארווונדערט אויסגעשרייען
ארטיאָמ און זיך א קער געטאָן צום שמיד.

— יע, א מישאנינע,— האָט יענער צוגעשטימט.

— וווּ איז דאָס יינגל אהינגעקומען?— האָט זיך שוינ ארטיאָמ גענומען
ביזערן.

אָבער אינ שטוב איז געווען פּוסט, און פּרעגן איז ניט געווען בא
וועמען.

דער שמיד האָט זיך געזעגנט און איז אוועקגעפּאַרן.

ארטיאָמ איז ארויס אין הויפּ און זיך גענומען ארומקוקן.

„איך הייב ניט אָן צו פּארשטיין, וואָס טוט זיך עס דאָ? די שטוב איז
אָפּן, פּאוועל איז ניטאָ.“

הינטער אימ האָבן זיך דערהערט טריט. ארטיאָמ האָט זיך אויסגעקערע-
וועט. אנטקעגן אימ איז מיט אָנגעשפּיצטע אויערן געשטאנען א גרויסער
הונט. פון פּערטל איז געגאנגען צום שטוב אן אומבאקאנטע מיידל.

— איך דארפּ זען פּאוועל קאָרטשאַגינען,— האָט זי שטיל געזאָגט, בא-
טראכטנדיק ארטיאָמען.

— איך דארפּ אימ אויך זען. דער שוואַרציאָר ווייס, ווהיג ער איז

אהינגעקומענ. איך בין נאָרוואָס געקומען צו פאָרן, די שטוב איז אָפּן, און
ער איז ניטאָ. און איר זײַט געקומען צו אים, יע?—האָט ער זיך געווענדט
צו דער מיידל.

אַנשטאָט אַן ענטפּער האָט ער דערהערט א פּראַגע:

— איר זײַט קאָרטשאַניט ברודער—ארטיאָמ?

— יע, וואָס איז דען?

אַבער דאָס מיידל האָט אים ניט געענטפּערט און אומרויך געקוקט אפּ
דער אָפּענער טיר. „פּאָרוואָס בין איך ניט געקומען נעכטן? ניט שוין-זשע?..

ניט שוין-זשע?..“— און עס איז איר געוואָרן נאָך שווערער אפּן האַרצן.

— איר האָט גערטראָפּן די שטוב אָפּן, און פּאוועל איז ניט געווען?—

האָט זי געפרעגט בא ארטיאָמען, וואָס האָט געקוקט אפּ איר.

— און איר, אייגנטלעך, וואָס דאַרפט איר האָבן צו פּאוועלען?

טאַניע האָט זיך צו אים צוגערוקט נעענטער, ארומגעקוקט זיך און אָנ-

געהויבן האַסטיק ריידן:

— אפּ זיכער ווייס איך ניט. נאָר אויב פּאוועל איז ניטאָ אינדערהיים,

האָט מען אים אַרעסטירט.

— פּאָרוואָס?—האָט זיך ארטיאָמ גערווען א טרייסל געטאָן.

— לאַמיר ארײַנגיין אין צימער,—האָט טאַניע געזאָגט.

ארטיאָמ האָט זי אויסגעהערט שווינגנדיק. ווען זי האָט אים איבערגע-

געבן אלץ, וואָס זי האָט געוויסט, איז ער אזש פּאַרצווייפּלט געוואָרן.

— עך, דער רועך זאָל עס נעמען. עס האָבן געפּעלט קלאָנגן, האָט מען

עס דיר אָנגעטראַגן,—האָט ער דערשלאָנגן א ברומ געטאָן.—איצט פּאַרשטיי

איך, פּאָרוואָס איז אין צימער אזא האַרמידער. דער שוואַרציאָר האָט אים

אַבער ארײַנגעשלעפּט אין דער דאַזיקער בלאַטע... וווּ זאָל מען אים איצטער

זוכן? און איר, פּריילן, וועמעס זײַט איר?

— איך בין דעם וואַלד-אופּזעער טומאַנאָוס טאָכטער. פּאוועלען קען איך.

— אַא,—האָט ארטיאָמ ניט קלאָר ארויסגעשטאַמלט.—אַט, מעל גע-

בראַכט אפּ אונטערצוהאַלטן די נעשאַמע דעם כעוורעמאַן. און נא דיר גאָר אזא

מינ זאַכ...

טאַניע און ארטיאָמ האָבן ביידע שווינגנדיק געקוקט איינע אפּ די אנדערע.

— איך גיי אוועק. איר וועט אים עפּשער געפינען.—האָט שטיף טאַניע

געזאָגט און זיך אָפּגעזעענט מיט ארטיאָמען.—אינאָונט וועל איך צו אײַך

אַרײַנקומען, וועט איר מיר זאָגן.

ארטיאָמ האָט שווינגנדיק א שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ.

*

אינ א ווינקל פענצטער האָט געזשומעט א דאַרע פליג, וואָס האָט זיך
אופּגעכאַפּט פּונ ווינטערדיקן שלאָפּ. אפּן ברעג פּונעם אלטן, אויסגעריבע-

דעם דיוואן, אָנגעשפארט די הענט אָן די קני, איז געזעסן א יונגע פויער-
טע, וואָס האָט גלייכנילטיק געקוקט אפן שמוציקן דיך.
דער קאָמענדאנט האָט, קיינדיק א פאפיראַס אין ווינקל פון מויל,
ברייט דערשריבן דעם בויגן פאפיר און אונטער דעם אונטערשריפט "קאָ-
מענדאנט פון שטאָט שעפעטאָוקע כאָרונושי" האָט ער מיט פארגעניגן
אוועקגעשטעלט זיין געקרייזלטן אונטערשריפט מיט א קונציקן דריידל אפן
עק. אין טיר האָט זיך דערהערט א קלינגען פון שפּאַרן. דער קאָמענדאנט
האָט אופגעהויבן דעם קאָפּ.

פאר אימ איז געשטאנען מיט א פארבאנדאזשירטער האנט סאלאָמיגע.
— וואָס פאר א ווינט האָט דיך אָנגעטראָגן?— האָט אימ באגריסט דער
קאָמענדאנט.

— א פיינער ווינט, א באַהווער האָט מיר די האנט צעשעדיקט ביזן ביינ.
סאלאָמיגע האָט, ניט לייגנדיק קיין אכט אפ דעם, וואָס עס איז בייגע-
ווען א פרוי, זיך שטארק אויסגעזידלט.

— וואָס זשע ביסטו געקומען אהער, פאריכטן זיך?
— פאריכטן וועלן מיר זיך אפ יענער וועלט. אפן פראָנט קוועטשט מען,
אז עס גייט א רויך.

דער קאָמענדאנט האָט אימ אָפגעשטעלט, אָנווייזנדיק מיטן קאָפּ אפ
דער פרוי:
— מיר וועלן דערנאָך א שמועס טאָן.

סאלאָמיגע האָט זיך שווער אוועקגעזעצט אפן בענקל און אראָפגענומען
דאָס היטל מיט דער קאָקארדע, אפ וועלכער עס איז געווען אויסגעשניטן
אן עמאליעווער דרייצאָן, דער מעלכישער צייכן פון אר. נ. ר.¹

— מיך האָט גאָרוב געשיקט אהער, האָט ער שטיל אָנגעהויבן. אינ-
גיכנ וועט אהער אָנקומען א דיוויזיע סיטשעווע שיסער. ביכלאל וועט זיך
דאָ פארקאָכן די עמעסע קאשע, דארפ איך דאָ מאכן אָרדענונג. עס קען זיין,
אז דער "האַלאָוואַג" וועט קומען. מיט אימ עפעס אן אויסלענדישער פויגל,
דעריבער זאָל דאָ קיינער ניט ריידן וועגן "פארליכטערן". וואָס שרייבסטו
דאָס?

דער קאָמענדאנט האָט איבערגערוקט דעם פאפיראַס אין צווייטן ווינקל
פון מויל.

— דאָ זיצט בא מיר איינער א כעזרעמאן, א יאטל. פארשטייסט, אפ
דער סטאנציע האָבן מיר געכאפט אָט דעם זעלביקן זשוכריצען, געדענקסט,
אָט דעם, וואָס האָט אָנגערייצט די אייזנבאנער אפ אונדן.
— נו, נו?— האָט זיך פארינטערעסירט צוגערוקט סאלאָמיגע.
— פארשטייסט, אמעלטשענקאָ, דער גוילעם, דער סטאנציע-קאָמענדאנט,

¹ אר. נ. ר. — אוקראינישע פאָלק-רעפובליק.

הָאָט אַיִם מִיט אַיִן קאַזאַק אָפּגעשיקט צו אונדז, און דער, וואָס זיצט דאָ
בא מיר, הָאָט אַיִם אָפּגעשלאָגן אינמיטן העלן טאָג, אנטוואָפנט דעם קאַזאַק,
ארויסגעזעצט אַיִם די צייַן און א גוטן טאָג. זשוכר'ן איז נעלעם געוואָרן,
און דער איז אַרײַנגעפאלן. אָט טו א לייַענ דעם מאטעריאַל. — ער הָאָט צו-
גערוקט צו סאַלאַמיגען א פּעקל פאַרשריבענע פּאַפּירן.
יענער הָאָט עס שנעל דורכגעקוקט, מישנדיק די פּאַפּירן מיט דער
לינקער געזונטער האַנט. איבערגעלייַענט, הָאָט ער זיך אַיַנגעגעסן מיטן
בליק אינעם קאַמענדאַנט:

— און דו ביסט בא אַיִם גאַרנישט דערגאַנגען?
דער קאַמענדאַנט הָאָט נערוועז א צי געטאָן דעם דאַשעק פון זײַן היטל,
— פינף טעג מאטער איך זיך מיט אַיִם. ער שוויגט: „איך ווייס גאַר-
נישט, — זאָגט ער, — איך הָאָב אַיִם ניט באַרײַט.“ עפעס א באַנדיטישער קריפּל.
פאַרשטייט, דער קאַנוואָיר הָאָט אַיִם דערקענט, שיר ניט דערשטיקט אַיִם דאָ,
די מעסקיט, איך הָאָב אַיִם מיט גוואַלד אָפּגעריסן. אמעלטשענקאַ הָאָט דעם
קאַזאַק אפּ דער סטאַנציע פינף און צוואַנציק שאַמפּאָלן אַרײַנגעקנאַקט פאַרב-
אַרעסטירטן, הָאָט ער אַיִם דערפאַר דאָ דערלאנגט אַיִם די זײַטן. האַלטן אַיִם
זײַטער איז ניטאָ צו וואָס. איך שרײַב אַיִם שטאַב, מע זאָל דערלויבן אָפּ-
לייַגן אַיִם.

סאַלאַמיגע הָאָט טראַכטנדיק אויסגעשפּייט.
— ער הָאָט באַדאַרפט אַרײַנפאלן אַיִם מײַנע הענט, וואָלט ער שוין גע-
דעלט. ווי קומסטו, א גאַלעכס א זון, צו פירן אַן אויספאַרשונג. וואָס פאַר
אַ קאַמענדאַנט קען שוין זײַן פון א סעמינאַריסט? שאַמפּאָלן הָאָט אַיִם
געעבן?

דער קאַמענדאַנט איז אופּגעקאַכט געוואָרן.
— דו דערלויבסט זיך שוין אביסל צופיל. דײַנע וויצן קענסטו האַלטן
פאַר זיך. דער קאַמענדאַנט בין איך דאָ און איך בעט ניט אַרײַנמישן
זיך.

סאַלאַמיגע הָאָט א קוק געטאָן אפּן אָנגעבלאָזענעם קאַמענדאַנט און זיך
פאַנדערברעלאַכט:

— כאַ-כאַ... אַיִ, גאַלאַכישער זון, נאָר בלאָז זיך ניט. וואָרעם דו קענסט
נאָך פלאַצן. כאַפט דיך דער רועך מיט דײַנע געשעפטן אינײַנעם. דו זאָג בע-
סער, ווו נעמט מען א פאָר פלאַש סאַמאַהאַן?
דער קאַמענדאַנט הָאָט א שמיכל געטאָן:
— דאָס קען מען.

— און אָט-אָ דעם, — הָאָט סאַלאַמיגע א שטעל געטאָן דעם פינגער אפּן
פאַפּיר, — אויב דו ווילסט, אז מע זאָל אַיִם צעקנאַקן אפּן נאָגל, שטעל אַיִם,
אַנשטאַט זעכצן יאָר, אכצן יאָר. דאָס קונצעניו ליגט דאַקע אַיִם דעם, ווען
גײַט, קענען זײ נאָך ניט באַשטעטיקן.

*

אינ שפייכלער זיינענ זיי געווענ זאלבערדיט. אן אלטער מיט א באַרד
אינ אן אָפּגעקראַכענעם קאפּטן איז געלעגן צונויפגעדרייט אפּ די נארעס,
אונטערבייגנדיק אונטער זיך די דארע פיס אינ ברייטע ליינונטענע הויזן.
אימ האָט מען אריינגעזעצט דערפאר, וואָס פונ זיין שטאל איז פארפאלן גע-
וואָרן א פערד פונ א פעטליוראָוועז, וועלכער איז בא אימ איינגע-
שטאנען. אפּן דיל איז געזעסן אן עלטערע פרוי מיט כיטרע גענייווישע
אויגעלעך, מיט א שארפן קוק, א סאמאָהאַנ-טרייבערן, וועלכע מע האָט בא-
שולדיקט אינ גאנווענענ א זייגער און אנדערע ווערטפולע כפיצימ. אינ ווינקל
אנטערן פענצטער, מיט דעם קאָפּ אפּ דעם צעקנייטשטן היטל, איז קימאט
אינ אָנמאכט געלעגן קאָרטשאגינ.

אינ שפייכלער האָט מען אריינגעפירט א יונגע פרוי מיט איבערגעשראָ-
קענע גרויסע אויגן, אינ א קאָלירט טיכל, אונטערגעבונדן אפּ א פויערישן
אויפן.

די פרוי איז געשטאנען א ווילע און זיך נאָכדעם אוועקגעזעצט לעבן
דער סאמאָהאַנ-טרייבערן.

יענע האָט טשיקאווע אויסגעפרעגט די ניינקע און אלץ געמאָלן מיט
דער צונג:

— דו זיצסט, מיידעלע?

ניט באקומענדיק קיינ ענטפער איז זי אלץ ניט אָפּגעטראָטן:

— פארוואָס האָט מען דיך, אהער, האָ? צי ניט פאר סאמאָהאַנ-איניען אמאָל?
די פויערטע האָט זיך אופגעהויבן, א קוק געטאָן אפּ דער צוגעשטאנענער
פרוי און געענטפערט שטיל:

— ניין, פאר א ברודער האָט מען מיך אריינגעזעצט.

— און ער וואָס האָט אזוינס געטאָן?— איז די פרוי צוגעשטאנען.

דער אלטער האָט זיך אריינגעמישט:

— וואָס לָאָטו זי ניט צורו? א מענטשן איז, קען זיין, ניט לייב אפּ דער
וועלט צו קוקן, און דו האלטסט אינ איין פלאַלען.

די פרוי האָט זיך באַד א קער געטאָן צו די נארעס:

— און דו, וואָס גייסטו מיר דאָ אָנווייזן? איך רייד מיט דיר, וואָס?

דער אלטער האָט אויסגעשפייט:

— וואָס האָסטו זיך צוגעטשעפעט צו א מענטשן?

אינ שפייכלער איז געוואָרן שטיל. דאָס מיידל האָט אויסגעשפרייט א
גרויסע טוכ, אוועקגעלייגט דעם קאָפּ אפּ דער האנט און זיך צוגעשפארט.
די סאמאָהאַנ-טרייבערן האָט זיך א נעם געטאָן צום עסן. דער אלטער
האָט אראָפּגעלאָזן די פיס אפּן דיל, ניט געוילט פארדרייט א פאפיראָס פונ
מאכאַרקע און פארויכערט. איבערן שפייכלער האָבן זיך צעשפרייט וואָלקנס
שטיקנדיקער רויך.

דאָס ווייבל האָט געטשאַווקעט מיט אַן אָנגעשטאַפּט מויל און געבור-
טשעט:

— וואָלסט כּאַטש געלאָזן אָפּעסן רויק, אָן איפּעש, האָט זיך דאָ אוועק-
געזעצט רויכ ריג אָן א סאָפּ.

דער אלטער האָט זיך גיפטיק צעלאַכט:

— האָסט מוירע, אז דו וועסט אראָפּגיין פּונ לייב? באלד וועסטו דאָך
שוין אין טיר ניט דורכקריכן, וואָלסט געסער אָט-אַ דעם יאטל געגעבן
עפעס אָפּעסן, אז דאָס שטופּט אלץ אין זיך.

די פרוי האָט זיך א באַליידיקטע פארענטפערט:

— איך זאָג אימ: עס, וויל ער ניט. און וואָס עס איז שייַעך מיר, בייַס
אַפּ די צונג: דייַנע עס איך ניט.

די יונגע פרוי האָט זיך א קער געשאַן צו דער סאַמאָהאַנ-טרייבערין.
זי האָט אָנגעוויזן מיטן קאָפּ אין קאָרטשאַניגס ווייט און געפרעגט:

— איר ווייסט ניט, פארוואָס ער זיצט?

די פרוי האָט זיך דערפרייט, וואָס מע האָט מיט איר אָנגעהויבן ריידן,
און האָט גערן געענטפערט:

— דאָס איז א היגער יאט. דער קעכנ קאָרטשאַניגעס ייַנגערער זון. און
אַנבייגנדיק זיך איר צום אויער, האָט די פרוי געשעפּטשעט:

— ער האָט א באַלשעוויק באַשרייַט. דאָ איז געווען איינער א מאַטראַס,
בא אַזויליכען, בא מינער א שכינע, איינגעשטאַנען אפּ קוואַרטיר.
דאָס מיידל האָט זיך דערמאָנט: „איך שיק אוועק אין שטאַב, זיי זאָלן
דערלויבן אָפּלייגן אימ...“

*

די סטאַנציע האָבן איינער נאָכן אנדערן אָנגעפילט עשאַלאָנען. אין אומ-
אַרדענונג האָבן זיך פון דאָרטן ארויסגעשאַטן קורעניעס (באַטאַליאָנען)
סיטשעווע שיסער. איבער די רעלסן איז לאַנגזאַם געקראַכן דער פירוואַגאַ-
ניקער פאַנצערצוג „זאַפּאַראָזשעצ“, א געשמידטער אין שטאַל. פון די פלאַט-
פאָרמעס האָט מען אראָפּגעשלעפּט האַרמאַטן. פון די לאַסט-וואַגאַנעס האָט
מען ארויסגעפירט פערד. דאָ טאַקע האָט מען זיי אָנגעזאַטלט, זיך ארופּגע-
זעצט, און פאַנאָדערגעשטויסן די פאָרמלאָזע מאַכנעס פוסגייער, האָבן זיי
זיך דורכגעשפּאַרט אפּן סטאַנציע-הויפּ, ווו עס האָט זיך אויסגעשטעלט דער
קאוואַלעריע-אַטריאַד.

עס האָבן געטומלט די סטאַרשינעס, אויסשרייַענדיק די נומערן פון זייערע
טיילן.

דער וואַקזאַל האָט געהויעט, ווי א בינשטאַק. פון דער פאָרמלאָזער קופּע
פאָרשיידנשטימיקע, פילדערנדיקע מענטשן האָבן זיך ביסלעכווייז אויסגע-
שטעלט קוואַדראַטן פון ווואַרדן, און אינגליכן האָט זיך דער שטראַם בא-
וואַפנטע מענטשן ארייַנגעגאַסן אין שטאַט. ביזן סאַמע אָוונט האָבן איבערן

שאָסי געזאָסקעט פֿורן און עס האָבן זיך געשלאָפֿט הינטערשטע רעשטלעך
פֿון דער דיוויווע סיטשעווער שיסער, וואָס איז אַריין אין שטאָט.
און, ענדלעך, האָט שליסנדיק די קאַלאַנע, דורכמארשירט די שטאב-
ראָטע, וואָס האָט זיך געריסן אַז הונדערט צוואַנציק העלדזער:

Шо за шум, шо за гам
Сочинився?
То Петлюра на України
Появився...

קאַרטשאַגין האָט זיך אופגעהויבן צום פענצטער. דורך דער טונקלעניש
פֿונעם אָנהייב אָונט האָט ער דערהערט אַ גערויש פֿון רעדער אַפֿ דער
גאַס, אַ טופֿעריי פֿון אַסאַכ פֿיס, פֿילשטימיקע לידער.
פֿונהינטן האָט מען שטיל געזאָגט:

— קענטיק, מיליטער גייט אַריין אין שטאָט.

קאַרטשאַגין האָט זיך אַ קער געטאַן אַפֿ הינטער.

דאָס האָט גערעדט דאָס מיידל, וואָס מע האָט נעכטן געבראַכט.

ער האָט געהערט איר דערציילונג. די סאַמאַהאַנ-טרייבערן האָט זיך אירס
דערשאַגן. זי איז פֿון אַ דאָרף, זיבן וויאַרסט פֿון שטאָט. איר עלטער-
דער ברודער הריצקאָ, אַ רויטער פֿאַרטיואַן, האָט ביים די סאָוועטן אָנ-
געפֿירט מיטן קאַמבעד.

ווען די רויטע זיינען אַוועק, האָט זיך אויך הריצקאָ אַרומגעאַרטלט מיט
אַ קיילנאָרפֿער-רענטע אָון איז אַוועק מיט זיי. און איצטער לאָזט מען ניט
לעבן דער געווינד. איינ פֿערד געווען, האָט מען אים אויך צוגענומען. דעם
פֿאָטער האָט מען אין שטאָט געפֿירט: ער האָט זיך גענוג אָנגעליטן, זיצנדיק
אַנטערן שלאָץ. דער סטאַראָסטע, וואָס איז געווען פֿון די, וועמען הריצקאָ
האָט צוגעקוועשט, שיקט איצטער, אויס נעקאַמע, צו זיי אַפֿ קוואַר-
טיר פֿאַרשיידענע מענטשן. די געווינד איז אינגאַנצן באַדאַלעס געוואָרן. נעכטן
איז אין דאָרף געקומען דער קאַמענדאַנט מאַכן אַן אַבֿלאַווע, האָט אים
דער סטאַראָסטע געבראַכט צו זיי. דער קאַמענדאַנט האָט זיך צוגעקוקט צו
דער מיידל, און אינדערפֿרי האָט ער זי צוגענומען אין שטאָט „אַפֿן פֿאַרהער“.
קאַרטשאַגיןען האָט זיך ניט געשלאָפֿן. די רויקייט איז פֿון אים אינגאַנצן
פֿאַרשווונדן. און איינ געדאַנק, פֿון וועלכן מע האָט זיך ניט געקענט אָפֿ-
שעפען, איינ געדאַנק: „וואָס וועט זיינ ווייטער?“— האָט זיך אים אַלץ גע-
דרייט אין קאַפֿ.

דער צעמאזיקטער קערפֿער האָט שטאַרק וויי געטאַן. דער קאַנוואָיר האָט
אים געמיימעסט מיט אַ ווילדן קאַעס.

קעדי אָפֿטרייבן פֿון זיך די וויסטע געדאַנקען, האָט ער זיך גענומען
צוהערן צו דער שעפֿטשעריי פֿון זיינע שכנינים.

גאָר שטיל האָט דאָס מיירל דערציילט, ווי דער קאָמענדאנט איז צו איר צוגעשטאנען, געדראָט, אינגערעדט, און באקומענדיק א ווידערשטאנד, אידער ווילד געוואָרן. כ'וועל דיכ אריינזעצן, וואָגט ער, אינ קעלער, דו וועסט בא מיר פון דאָרטן ניט ארויס".

די פינצטערניש האָט פארהילט די ווינקלען. פאָרויס איז געווען א נאכט, א שטיקנדיקע, אן אומרויקע. ווידער געדאנקען וועגן דעם אומבאוויסטן מאָרגן. די זיבעטע נאכט, און דאכט זיך, אז כאדאָשימ זיינען אדורכ. עס איז הארט צו ליגן. דער ווייטעק איז ניט שטילער געוואָרן. אינ שפיטלעך זיינען איצט בלוין דריי. דער אלטיטשקער אפ די נארעס כראָפעט, ווי בא זיך אפן אויוון. דער אלטיטשקער איז פילאָסאָפיש רויק און שלאָפט באנאכט שטארק. די סאמאָהאַנ־טרייבערן האָט דער כאָרונושי ארויסגעלאָזן, זי זאל קריגן בראנפן. כריסטינע און פאוועל ליגן אפן דיל, קימאט איינע לעבן די אנדערע. נעכטן האָט ער סעריאָזשקען געזען דורכן פענצטערל. לאנג איז יענער געשטאנען אפן גאס, געקוקט אומעטיק אפ די פענצטער פונעם הויז.

„ער ווייס, קענטיק, אז איך בין דאָ“.

דריי טעג האָט מען אימ איבערגעגעבן שטיקלעך שוואַרצן זויערן ברויט. ווער האָט עס איבערגעגעבן, האָט מען ניט געזאָגט. צוויי טעג האָט ניט געלאָזט רוען מיט קעסיידערדיקע פארהערן דער קאָמענדאנט:
— וואָס קען עס אַלץ באטייטן?

אפ די פארהערן האָט ער גאָרנישט ניט געזאָגט, געלייקנט שטייט און ביינ. פארוואָס ער האָט געשוויגן, האָט ער אליין ניט געוואוסט. ער האָט געוואָלט זיין דרייט, געוואָלט זיין שטארק, ווי יענע, וועגן וועלכע ער האָט געלייענט אינ די ביכער. און ווען מע האָט אימ צוגענומען און אוועקגעפירט באנאכט, און בא דער געביידע פונעם דאמפ־מיל האָט איינער פון די קאָנוואָירן געזאָגט: „צו וואָס שלעפן אימ, פאניע כאָרונושי? א קויל אינ רוקן—און גאָר“, איז געוואָרן שרעקלעך. יע, עס איז שרעקלעך שטארבן צו זעכצן יאָרן וואָרעם טויט—הייסט דאָך שוינ קיינמאָל מער ניט לעבן.

כריסטינע טראכט אויך. זי ווייס מער, וויפל דער דאָזיקער יאט. ער, מיסטאָמע, ווייס נאָך ניט... און זי האָט געהערט.

ער שלאָפט ניט, וואָרפט זיך באנאכט. א שאָד, אוי, סארא שאָד עס איז כריסטינע דער דאָזיקער ינגל, נאָר זי האָט אייגענע צאָרעס: זי קען ניט פארגעסן די שרעקלעכע ווערטער פונעם קאָמענדאנט: „איך וועל מיט דיר מאָרגן א סאָפּ מאכן. ווילסט ניט מיט מיר, וועסטו גיין אינ קאראולקע. די קאזאקן וועלן זיך ניט אָפּוואָגן. קלייב אויס“.

„אוי, ווי שווער, און עס איז ניטאָ פונוואנען צו ווארטן אפ הילפ. וואָס בין איך שולדיק, וואָס הריצקאָ איז אוועק מיט די רויטע. אוי, ווי עס איז שווער צו לעבן אפ דער וועלט!“

א טעמפער ווייטעק דריקט צונויף די האלדן, א פארצווייפלונג אָן אן אויסוועג, אן איימע האָט זי ארומגעכאפט, און כריסטינע האָט זיך צעוויינט מיט א פארשטיקטן קאָל.

איר יונגער קערפער ציטערט אופ פון גרויס טרויער און פארצווייפלונג. אינ ווינקל בא דער וואנט האָט זיך א ריר געטאָן א שאַטנ...
— וואָס איז מיט דיר?

כריסטינע שעפטשעט צו אימ הייס—זי דערציילט אויס איר גאנצע ביטער־דע הארץ פארן יונגן יאט. ער הערט, שוויגט, מער ניט זיין האנט האָט זיך ארופגעלייגט אפ כריסטינעס הענט.

— זיי וועלן מיך פארפייניקן, די אויסווארפן, האָט זי, שליינגענדיק די טרערן, מיט שרעק געשעפטשעט. איך בין א פארפאלענע, די מאכט איז בא זיי.

וואָס האָט ער, פאוועל, געקענט זאָגן דער דאָזיקער מיירל? ניטאָ קיין ווערטער, ניטאָ וואָס צו זאָגן. דאָס לעבן האָט צונויפגעקוועטשט ווי א רייפ. ניט לאָזן זי מאָרגן נעמען, קעמפן? מע וועט צעמיימעסן אפ טויט אָדער מע וועט גאָר דערלאנגען מיטן שווערד איבערן קאָפּ—און אן עק. און קעדי כאַטש עטוואָס א צערטל טאָן זאָס דאָזיקע אומגליקלעכע מיידל, האָט ער זי אַ גלעט געטאָן ווייך איבערן האנט. דער מיידלס געוויינ איז געוואָרן שטי־לער. פון צייט צו צייט פלעגט דער וואכ־זעלנער באמ ארייננאנג אויס־שוויצען צו די דורכגייענדיקע דעם געוויינלעכע „ווער גייט?“, און ס'איז ווי דער שטיל געוואָרן. דער אלטיטשקער שליאַפט שטארק. לאנגזאם זיינען גע־גאנגען די מינוטן. ער האָט ניט פארשטאנען, ווען עס האָבן אימ פעסט ארומגענומען א פאָר הענט און צוגעצויגן צו זיך.

— הער, ליבינקער, שעפטשען צו אימ הייסע ליפן, איך בין אלציינס א פארפאלענע: אויב ניט דער אָפיצער, וועלן יענע פארמוטשען. נעם מיך, ליב יינגעלע, קעדיי ניט יענער קעלעוו זאָל מיינ מיידלשאפט אוועקנעמען.

— וואָס רעדסטו, כריסטינע?

אָבער די שטארקע הענט האָבן אימ ניט אָפגעלאָזן. די ליפן זיינען הייסע, פולע ליפן, פון זיי איז שווער זיך אָפצוקערן. די ווערטער דער מיידלס זיינען פראַסטע, צערטלעכע. ער ווייס דאָך, פארוואָס זי רעדט איצט אוועלעכע ווערטער.

און אָט איז אנטלאָפן אינ ערגעץ אַנאזיט דאָס היינטיקע. ער האָט פאר־געסן דעם שלאָס אפן טיר, דעם געלן קאזאק, דעם קאָמענדאנט, די ווילדע קרעפ, די זיבן פארשטיקטע, שלאָפלאָזע נעכט, און אפ אן אויגנבליק זיינען געבלויבן בלוין הייסע ליפן און א געזיכט, וואָס איז עטוואָס פייכט פון טרערן.

מיטאמאָל איז ארופגעקומען אפן געדאנק טאָניע:

„ווי האָט מען עס געקענט אָן איר פארגעסן?.. די ווונדערבארע, נאָענטע אויגן.“

עס האָט אים געסטייעט קויכעס זיך אָפצורייסן. ווי אַ שיקערער האָט ער זיך אופגעהויבן און זיך אָנגעכאפט מיט די הענט פאר דער גראטע. כריסטיאָ נעם הענט האָבן אים אויסגעפונען.

— וואָס איז מיט דיר?

וויפֿל געפיל איז געווען אין דער דאָזיקער פראגע! ער בייגט זיך אָן צו איר, דריקט איר פעסט די הענט און זאָגט:

— איך קען נישט, כריסטינע, דו ביסט אַ גוטע, און ער האָט נאָך עפעס געזאָגט אזוינס, וואָס ער האָט אליינ נישט פארשטאנען.

ער האָט זיך אויסגענלייכט, קעדיי איבעררייסן די דאָזיקע אומדערטרעג-לעכע שטיילקייט, און אַ שפּרייז געטאָן צו די נארעס. ער האָט זיך אוועק-געזעצט אפֿן ברעג פֿונֿ דער נארע און גענומען טורקען דעם אלטן:

— זיידע, גיב פארויכערן, איך בעט דיך.

אין ווינקל, פארוויקלט אין טיכל, האָט געוויינט דאָס מיידל.

באטאָג איז געקומען דער קאָמענדאנט, און די קאוואָן האָבן כריסטינע אוועקגעפירט. זי האָט זיך מיט די אויגן צעזענגט מיט פאוועלען. אין זיי איז געלעגן אַ סאָרוורפֿ. און ווען הינטער איר האָט זיך פארהאקט די טיר, איז אים געוואָרן נאָך שווערער און טריבער.

דער אלטיטשקער האָט זיך ביו אינאָונט נישט געקענט דערשלאָנגן פֿונֿ דעם יונג קיין איינ וואָרט. עס האָט זיך געביטן דער קאראול און די קאָ-מענדאנטישע קאָמאנדע. אינאָונט האָט מען געבראכט אַ נייעם ארעסטירטן. פאוועל האָט דערקענט אין אים דאָליניקן, אַ סטאָליער פֿונֿ צוקער-זאוואָד. דאָס איז געווען אַ פעסט-געבויטער ארבעטער, אַ נידעריקער, אין אַן אָפֿ-געקראַכנ געל העמדל אונטער דעם אָפּגעניצטן פידושאק. ער האָט מיט אַן אופמערקזאמנ בליק באקוקט דעם שפּיכלער.

פאוועל האָט אים געזען אין 1917 יאָר אין פעווראל, ווען די רעוואָלוציע ציע האָט זיך זערקייקלט אויך צום שטעטל. אפֿ די רוישיקע דעמאָנסטראַ-ציעס האָט ער געהערט בלוין איינ באַלשעוויק. דאָס איז געווען דאָליניק. ער איז אַרויפגעקראַכנ אַפֿ אַ פארקאן באַם שליאַכ און געהאלטן אַ רעדע צו די סאָלדאטן. עס האָט זיך פארגעדענקט זיינ שלוס-געדאנק:

— האַלט זיך, סאָלדאטן, פאר די באַלשעוויקעס, זיי וועלן נישט פארקויפֿן! פֿונֿ דעמלעט אָן האָט ער דעם סטאָליער נישט באגענוט.

דער אלטער האָט זיך זעפרייט מיטן נייעם שאַכנ. אים איז, זעט אויס, געווען שווער צו זיצן שווינגניק אַ גאנצן טאָג. דאָליניק האָט זיך אוועקגעזעצט זעבן אים אפֿן נארע, פארויכערט מיט אים אַ פאפּיראָס און פאנאנדערגעפרעגט וועגן אלע.

נאָכדעם האָט ער זיך צוגעזעצט צו קאָרטשאַניגען.

— און באַ דיר וואָס הערט זיך גוטס?— האָט ער געפרעגט דעם יאט.

ווי קומסטו אהער?

ער האָט געזעטפערט גאנצ קארג. דאָליניק האָט געפילט, אז זיין מיט-
שפרעכער געטרויט אימ ניט, דעריבער איז ער אזוי קארג אפ רייד. אָבער
ווען דער סטאַליער האָט זיך דערוויסט, איז וואָס מע באשולדיקט דעם יונג,
האָט ער פארווונדערט גענומען קוקן אפ קאָרטשאַניען מיט זיינע קלוגע
אויגן. ער האָט זיך צוגעזעצט דערנעבן.

— דו האָסט, זאָגסטו, באַפרייט זשוכרייען? אזוי גאָר. איך האָב גאָרניש
געוויסט, אז מע האָט דיך ארעסטירט.

פאוועל האָט פון אומדערווארטקייט זיך אופגעהויבן אפן עלנבויגן.
— וואָס פאר א זשוכריי. איך ווייס פון גאָרנישט. מאלע וואָס מע וועט
מיר צושרייבן.

אָבער דאָליניק האָט זיך שמייכלענדיק צוגערוקט צו אימ נאָך געענטער.
— הער אופ, כאווערל, פאר מיר באהאלט זיך ניט. איך ווייס מער
פון דיר.

און שטיל, אז דער אלטער זאָל ניט הערן:
— כ'האָב אליין זשוכרייען באַגלייט, ער איז שוין מיסטאַמע, געקומען אפ
אן אָרט. פיאַדאָר האָט מיר אלץ דערציילט וועגן דעם דאָזיקן צופאל. ער
האָט א ווילע געשוויגן, טראכטנדיק וועגן עפעס, און צוגעגעבן:

— א יאט ביסטו, ווייזט זיך ארויס, א רעכטער. נאָר אָט דאָס, וואָס דו
זיצסט, וואָס זיי ווייסן וועגן אלץ, דאָס איז גאָר, קען מען זאָגן, צו אלדי
קלאָגן, דאָס טויג אפ קאפאָרעס.

ער האָט אראָפגעוואָרפן דעם פידזשאַק, אויסגעשפרייט אימ אפן דיל,
זיך אוועקגעזעצט, אָנגעשפארט מיט דער פלייצע אָן וואנט, און האָט ווידער
גענומען דרייען א פאפיראַס.

די לעצטע ווערטער דאָליניקס האָבן פאוועלען אלץ געזאָגט. עס איז
געווען קלאָר: דאָליניק איז אן אייגענער מענטש. וויבאלד ער האָט באַגלייט
זשוכרייען, הייסט עס, אז...

אינאָונט האָט ער שוין געוויסט, אז דאָליניק איז ארעסטירט געוואָרן
פאר אַגיאַציע צווישן די פעטלירישע קאזאקן. ער איז אריינגעפאלן, ווען
ער האָט צעטיילט אופרופן פון גובערניאַלן רעווקאַם, איז וועלכע מע האָט
זיי גערופן אונטערגעבן זיך און איבערגיין צו די רויטע.

דער פאָרויכטיקער דאָליניק האָט פאוועלען דערציילט ניט קיין סאך.
„ווער ווייס, האָט ער געטראכט, מע וועט נעמען געריקן דעם יאט
מיט שאַמפאָלן. ער איז נאָך יונג.“

שפעט אינאָונט, באַם לייגן זיך שלאָפן, האָט ער אלע זיינע סוואָרעס
ארויסגעזאָגט איז א קורצער אלגעמיינער פראזע:

— די לאגע מיינע און דיינע, קאָרטשאַני, קען מען זאָגן, איז גאָר
ניט קיין פויגליקע. מירן א קוק טאָן, וואָס דערפון וועט ארויס-
קומען.

אפן צווייטן טאָג איז אין שפּײַכלער צוגעקומען נאָך אַן אַרעסטאַנט, דער
אַלעמען באַוויסטער שערער שלוימע זעלצער, מיט גרויסע אויערן און א
לאנג האַרדן. ער האָט זיך געהיצט און דערציילט דאָליניקן, מאַכנדיק מיט
די הענט:

— נו, איז אָט, פּוקס, בלווושטיינ און טראַכטענבערג וועלן אים גיין באַ-
געגענען מיט ברויט און זאַלץ. זאָג איך: איר ווילן טראָגן ברויט מיט
זאַלץ—טראָגט, אָבער ווער וועט זיי אונטערשרייבן פּונ דער גאַנצער ייִדי-
שער באַפעלקערונג? אַנטשולדיקט, קיינער ניט. זיי לוינט. פּוקס האָט אַ קראַמ,
טראַכטנבערג—א מיל. און וואָס האָב איך? און באַ דער איבעריקער אָרעם-
שאַפּט? באַ די דאָזיקע עווייניג איז אויך גאַרנישט ניטאָ. אָבער באַ מיר איז
אַ לאַנגע צונג. היינט גאָל איך איינעם אַ סטאַרשינאַ, פּונ די נייַע, וואָס
מע האָט ניט לאַנג צוגעשיקט. זאָגט, זאָג איך, דער אַטאַמאַן פעטליורע
ווייט וועגן די פּאָגראַמען אָדער ניט? ער וועט צונעמען די דאָזיקע דעלע-
גאַציע? עכ, וויפּל מאָל האָב איך געהאַט צאָרעס פּונ מײַן צונג! וואָס,
טראַכט איר, האָט געטאָן דער דאָזיקער סטאַרשינאַ, ווען איך האָב אים
אַפּגעגאָלט, אָנגעפּוּדערט און געמאַכט אַלץ וואָס בעסער דאַרפּ מען ניט? ער
שטעלט זיך אוועק און, אָנשטאַט צו באַצאָלן מיר געלט, אַרעסטירט ער מיך
פאַר אַגיטאַציע קעגן דער מאַכט.

זעלצער האָט אַ זעצ געטאָן מיטן פּויסט אינ האַרצן:

— וואָס פאַר אַן אַגיטאַציע? וואָס אזוינס האָב איך געזאָגט? איך האָב
בלויז געפּרעגט באַ אַ מענטשן... און דערפאַר זעצט מען מיך אַרייַן...
היצנדיק זיך, האָט זעלצער געדרייט אַ קנעפּל אפּ דאָליניקס העמדל, גע-
שלעפט אים דאָ פאַר איינער, דאָר פאַר דער צווייטער האַנט.
דאָליניק האָט ניט ווילנדיק אָנגעהויבן שמייכלען, הערנדיק דעם אופּגע-
רעגטן שלוימען. ווען דער שערער איז אַנשווינג געוואָרן, האָט דאָליניק ערנסט
געזאָגט:

— עכ, שלוימע, ביסט דאָך אַ קלוגער מענטש, און דו האָסט זיך גע-
מאַכט צום נאַר. געפּונען אַ צייט, ווען צו קלאַפּן מיט דער צונג. איך וואָלט
דיר ניט געראַטן אַרייַנפאַלן אהער.

זעלצער האָט אַ קוק געטאָן אַז אים, ווי ער וואָלט אים גאַנצ גוט פאַר-
שטאַנען, און האָט אַ פאַרצווייפּלטער אַ מאַכ געטאָן מיט דער האַנט. די טיר
האָט זיך אופּגעפּנט, און אין שפּײַכלער האָט מען אַרייַנגעשטויסן די שוין
באַקאַנטע סאַמאַהאַן טרייבערן. זי האָט ביטער געשאַלטן דעם קאַזאַק, וואָס
האָט זי געפּירט.

— אַ פּײַער זאָל אײַך טרעפּן צוזאַמען מיט אײַער קאַמענדאַנט! סע זאָל
אים כאַפּן די נײַכפּע פּונ מײַן סאַמאַהאַן!
דער וואַכ-וועלנער האָט פאַרהאַקט הינטער איר די טיר, און מע האָט גע-
הערט, ווי ער האָט פאַרוקן דעם שלאַס.

דאָס ווייבל האָט זיך אוועקגעזעצט אפּ די נארעס; דער אלטער האָט זי באגעגנט מיט כויועק;

— וואָס, ווידער צו אונדז, קאלעקאָטקע? מיילע, זעצ זיך, זיי אַ גאסט. די סאמאָהאַנ-טרייבערן האָט גאנצ גראָב א קוק געטאָן אפּן אלטן, מיט-גענומען איר קלומעקל און זיך איבערגעזעצט אפּן דיל לעבן דאָליניקן. מע האָט זי ווידער אריינגעזעצט נאָך דעם, ווי מע האָט פּונ איר ארויס-באקומען עטלעכע פלעשלעך סאמאָהאַן.

הינטער דער טיר אינ קאראולקע האָבן זיך דעהערט געשרייען, א טומל. עמעצנס א שארפע שטימע האָט אָפגעגעבן באפעלן. אלע ארעסטירטע פון שפייכלער האָבן א קער געטאָן די קעפּ צו דער טיר.

*

אפּן פּלאַץ, באמ קלייניקן קלויסטערל מיטן אלטן גלאַקני-טורעם, איז פאָר-געקומען אן אויסערגעוויינלעכע געשעעניש פארן שטעטל. ארומגעכאפט דעם פּלאַץ פון דריי זייטן, האָבן זיך אין גלייכע גראַדעקן צעשטעלט די טיילן פון דער דיוויזיע סיטשעווע שיסער אינ דער פולער שלאכט-באוואַפענונג.

פון פאָרנט, אָנהייבנדיק פון פאָרטאל פונעם קלויסטער, האָבן זיך, איינ-שפארנדיק אינעם פארקאן פון שול, אויסגעצויגן אינ רייען און אויסגע-שטעלט אינ שאכמאט-קוואַדראַטן דריי פּוסגייער-פּאָלקן.

א גרויע שמוציקלעכע מאסע, מיט ביקסן צוגעשטעלטע צומ פּוס, אינ אומ-געלומפערטע אייזערנע רוסישע העלמען, וואָס זיינען געווען ענלעך אפּ קיר-בעסן איבערגעשניטן אפּ העלפט, געדיכט באהאנגענע מיט פאטראַנעס, זיינען זיי געשטאנען, די פעטלירישע סאָלדאטן פון דער אמערסטן שלאכטפיייקער דיוויזיע פון דער „דירעקטאָריע“.

א גוט אָנגעטאָנענע און באשוכטע פון די רעזערוון פון דער געוועזענער צארישער ארמיי, מער ווי אפּ העלפט קאָמפּלעקסירט פון באַלעגופּים, וואָס האָבן באוויסטוויניק געקעמפט קעגן די סאָוועטן, איז די דאָזיקע דיוויזיע אריבערגעוואָרפּן געוואָרן אהער אינ שטעטל צו פארטיידיקן דעם וויכטיקסטן סטראטעגישן איינבאנ-קנופּ.

פון שעפעטאָוקע זיינען אינ פינף פארשיידענע זייטן געלאָפּן די גלאַנ-ציקע לענטעס פון די ליניעס. פארלירן דעם, דאָזיקן פונקט האָט פאר פּעט-לירען באטיט-פארלירן אלץ. בא דער „דירעקטאָריע“ איז שוין אזוי אויב געבליבן א ברעקל טעריטאָריע. אלס הויפטשטאָט פון דער פעטליראָוו-שטשינע איז געוואָרן דאָס באשיידענע שטעטל וויניצע.

דער „האַלאָווי אטאמאנ“ האָט באשלאָסן פּערזענלעך דורכקאָנטראָלירן די טיילן. אלץ איז געווען גרייט אימ צו באגעגענען.

אינ די הינטערשטע רייען, פארוקט אָנאזייט, האָט מען אינ ווינקל פונעם פּלאַץ אוועקגעשטעלט א פּאָלק פון ניי-מאַביליזירטע. דאָס איז געווען א

בארוועסע, בונט-אָנגעטאָנענע יוגנט. קיינער פון די דאָזיקע יונגע דאָרפישע יאטן, וואָס מע האָט זיי אראָפּגעשלעפט ביים די באנאכטיקע אָבלאוועס פון אויוונ אָדער געכאפט אין גאס, האָט ניט געטראכט גיין מילכאָמע האלטן.

— ניטאָ קיין נאראַנים, האָבן זיי געזאָגט.

העכסטנס, וואָס האָט זיך אַינגעגעבן די פעטלירישע אָפיצערן, דאָס איז—ברענגען די מאָביליזירטע אונטער א קאָנוואָי אין שטאָט אריין, אַינ-טיילן זיי אין ראָטעס און יקורעניעס און ארויסגעבן געווער.

אָבער אפן צווייטן טאָג איז א דריטל פון די געבראכטע פארשווינדן געוואָרן, און מיט יעדער טאָג איז געוואָרן אלץ ווייניקער סאָלדאטן.

ארויסגעבן זיי שטיוול איז געווען מער ווי לייכטזיניק, כּוּצ דעם איז גאָר ניט געווען אזויפיל שטיוול. עס איז ארויסגעגעבן געוואָרן א באפעל: קומען צו פריוו אָנגעשוכטע. דער באפעל האָט געגעבן ווונדערלעכע רעזול-טאטן. פּונוואנען האָבן זיך עס גענומען אזוינע מאָדנע טראנטעס, וואָס האָבן זיך געהאלטן אפּ די פיס בלויז מיט דער הילף פון דראָט אָדער שטריקלעך? אפּן פאראד האָט מען זיי געבראכט באָרוועסע.

אהינטער די פוסגייער האָט זיך אויסגעשטעלט גאָלובס קאוואלעריע-פאָלק.

די קאוואלעריסטן האָבן פארשטעלט דעם וועג פאר דעם געדיכטן האמוינ נייגעריקע. אלעמען האָט זיך געוואָלט א קוק טאָג אפּן פאראד.

דער האָלאָווי אטאמאן אליין וועט קומען! אין שטאָט זינען אועלעכע געשעענישן פאָרגעקומען זעלטן, און דורכלאָנג אן אומזיסטע פאָרשטעלונג האָט קיינער ניט געוואָלט.

אפּ די טרעפלעך פון קלויסטער האָבן זיך פארזאמלט פאָלקאָוויקעס, יעסאוילן, דעם פאָפּס ביידע טעכטער, א הייפל אוקראינער לערער, א גרופע „פּרינע“ קאזאַקן, דער עטוואָס אינגעהויקערטער פאָרויצער פון אופראווע—ביבלאל, די אויסדעררויילטע, וואָס שטעלן פאָר די „געזעלשאַפּטלעכקייט“, און צווישן זיי, אין א טשערקעסקע, דער הויפט-אינספּעקטער פון די פוסגייער-טיילן. ער האָט קאָמאנדעוועט מיטן פאראד.

איז קלויסטער האָט זיך אָנגעטאָן דער פאָפּ וואסיל איז די פייטעכדיקע קליידער.

פעטלירען האָט זיך געגרייט א פייערלעכער אופנעם. מע האָט געבראכט און אוועקגעשטעלט א פּאַנ: געל מיט בלוי. פאַר דער דאָזיקער פּאַנ האָבן געדראפט שווערן די מאָביליזירטע.

דער דיזיווע-קאָמאנדיר האָט זיך אפּ אן אלטן אָפּעקראַכענעם „פּאַרד“ געלאָנגן צום וואָקזאל נאָך פעטלירען.

דער פעכאָטע-אינספּעקטער האָט צוגערופּן צו זיך טשערניאקן, א שלאנקן פאָלקאָוויק מיט פראנטיש-פאָרדרייטע וואָנצעלעך.

— נעמט מיט זיך נאָך עמעצן, קאָנטראָלירט דורך די קאָמענדאנטור און

דעם טייל, אלץ זאָל זײַן רײַן און אופגעראמט. אויב עס זײַנען דאָ ארעס-
טירטע, קוקט דורכ, נישטיקייטן יאָגט דורכ.
טשערניאק האָט א קלאפ געטאָן מיט די קנאפלען, מיטגענומען א יע-
סאָל, וואָס האָט זיך אימ געמאכט אונטערן האנט, און אוועקגעריטן.
דער אינספעקטער האָט זיך ליבלעך געווענדעט צו דעם פאָפּס עלטערער
טאָכטער:

— און ווי איז בא אייך מיטן מיטיק, אלץ איז בא אייך אינ אַרדענונג?
— אָ, יע, דאָרטן זאָרט שוין דער קאָמענדאנט, האָט געענטפערט דעם
פאָפּס טאָכטער, איינזויגנדיק זיך מיט די אויגן אינעם שיינעם אינספעקטער.
מיטאמאָל האָט זיך אלץ א ריר געטאָן: איבערן שאַסיי איז, צופאלנדיק
צום האלדן פונ פערד, געפלויגן א רײַטער. ער האָט געמאכט מיט דער האנט
און האָט געשרייען:
— מע פאָרט!

— אפ די ערטער! האָט אויסגעריטשעט דער אינספעקטער.
די סטארשינעס זײַנען אוועקגעלאָפּן צו די סאָלדאטישע טײַלן.
״ווען דער „פאָרד“ האָט אָנגעהויבן ניסן באַם „פאָרטאל“ פונ קלויסטער,
האָט דער אָרקעסטער גענומען שפילן: „שטשע נע וומערלא אוקראינא“.
פונ אווטאָמאָביל איז באלד נאָכן דײַזיע-קאָמאנדיר אומגעלומפערט
ארויסגעקראַכן דער „האַלאָוואַי“ אטאמאן פעטלירע אליינ, א מענטש פונ
מיטעלן וויקס מיט א פעסט אוועקגעזעצטן קאנטיקן קאָפּ אפ א רויטן קארק.
אינ א בלויען זשופאן פונ גווארדיישע געוואנט, א פארזויגענעם מיט א
געלן גארטל, צו וועלכן עס איז געווען צוגעשפיליעט א קליינינקער בראו-
גינג אינ א זאמשעוון שײַדל. אפן קאָפּ א כאקי-קערענקע, אפ איר א קאָ-
קארדע מיט אן עמאלענעם דרייצאָן.

אינ סעמיאָן פעטלירעס פיגור איז ניט געווען גאָרנישט קריגערישעס,
ער האָט אויסגעזען גאָר ניט ווי א מיליטערמאן.
אומצופרידן מיט עפעס, האָט ער אויסגעהערט דעם קורצן ראפאָרט פונעם
אינספעקטער. נאָכדעם האָט זיך צו אימ געווענדט מיט א באגריסונג, דער
פאָרויצער פונ אופראווע.
פעטלירע האָט צעשטרייט געהערט, קוקנדיק איבער זײַן קאָפּ אפ די
אויסגעשטעלטע פאָלקן.

— לאָמיר אָנהייבן דעם דורכקוק, האָט ער א ווונק געטאָן צום אינ-
ספעקטער.

ארופגעאנגען אפ דעם קליינעם בריקל בא דער פאָן, האָט פעטלירע
זיך געווענדעט מיט א צענמינוטיקער רעדע צו די סאָלדאטן: מיט די באָד-
שעוויקעס שלאָנג זיך ביזן לעצטן טראָפּן בלוט, זיי, האָבן פארניכטעט די
פרייע אוקראינע, און נאָר ער, פעטלירע, איז איר איינציקער פארטיידיקער,
און, פארשטייט זיך, אויך זיי, די סאָלדאטן.

די דעדע איז געווען ניט קיין איבערצייגנדיקע, געהאלטן האָט זי פעט־
ליירע אָן באַזונדערער באַגייסטערונג, ווייזט אויס, א מידער פון וועג. גע-
ענדיקט האָט ער אונטער די קאזיאָנע, געשרייען פון די סאָלדאטן: „סלאווא!
סלאווא!“ ער איז אראָפּגעקראַכט פון בריקל און אָפּגעווישט מיט א טיכל
דעם פארשוויצטן שטערן. נאָכדעם איז ער מיטן אינספּעקטער און מיטן די-
וויזע־קאָמאנדר ארומגעגאנגען פארביי די טיילן.

פארבייגעגאנגען לענגויס די רייען מאַביליזירטע, האָט ער אומצופרידן
פארזשמורעט די אויגן און נערווען געביסן די ליפן.

צום סאָפּ פונעם דורכקוק, ווען די מאַביליזירטע זינען ווואָנד נאָך
ווואָנד צוגעגאנגען אין ניט־גלייכע רייען צו דער פּאַן, בא וועלכער עס איז
מיט א יעוואנגעליע געשטאנען דער פּאַפּ וואסילי, און האָבן געקושט פּרִיער
די יעוואנגעליע און דערנאָך דעם ווינקל פון פּאַן, איז פּאַרגעקומען עפעס,
אפּ וואָס מע האָט זיך ניט געריכט.

אומבאוויסט פּונוואָנען האָט זיך אפּן פּלאַצ צו פעטליירען זורכגעמאכט
א וועג א דעלעגאציע. מיט ברויט און זאלץ איז די הענט איז ארויסגע-
טראָטן דער רייכער וואַלד־סויכער בלוושטייג, הינטער אימ דער גאלאנטע-
דייקרעמער פּוקס און נאָך דריי בעקאָועדיקע סאָכרימ.

בלוושטייג האָט זיך אויסגעבויגן, ווי א לאַקיי, און דערלאנגט פעטליירען
א טאַצ. צוגענומען האָט עס דער סטאַרשינאַ, וואָס איז געשטאנען דערנעבן.
— די יידישע באַפעלקערונג דריקט אויס איר אופּריכטיקע אנערקענונג
און אכטונג אַייך, דעם הויפט פון דער מעלכע. אָט איז, ביטע, א באַגריי-
סונג־בריוו.

— גוט, — האָט א בורטשע געטאָן פעטליירע, דורכקוקנדיק אפּיך דעם
פּאַפּיר.

אָבער דאָ איז ארויסגעטראָטן פּוקס.

— מיר געטן בא אַייך האכנאָעדיק, אז מע זאָל אונדז געבן די מעג-
לעכקייט עפענען די געשעפטן און פּאַרטיידיקן אונדז פון פּאַגראָמען, — האָט
פּוקס ארויסגעקוועטשט דאָס שווערע וואָרט.
פעטליירע האָט זיך כּמורנע אָנגעבלאָזן.

— מיינ ארמיי פארנעמט זיך ניט מיט קיין פּאַגראָמען. איר דארפט עס
פּאַרגעדענקען.

פּוקס האָט אומבאהאַלפּן א קוועטש געטאָן מיט די פלייצעס.

פעטליירע האָט נערווען א צוק געטאָן מיט אַן אַקסל. ער איז געווען
בייז אפּ דער דעלעגאציע, וואָס איז געקומען אזוי ניט צום אָרט. ער האָט
זיך אויסגעקערעוועט. הינטער זיינ פלייצע איז געשטאנען גאַלוב, בייסנדיק
די שווארצע וואַנצעס.

— דאָ קלאָגט מען זיך אפּ אַייערע קאזאַקן, פּאַניע פּאַלקאָוויק. קלייבט
זיך פּאַנאנדער אין דעם איניען און נעמט אָן מיטלען, — האָט פעטליירע גע-

זאָגט און, ווענדנדיק זיך צום אינספעקטער, האָט ער באפוילן: מיר הייבן אָן דעם פאראד.

די שלימאולדיקע דעלעגאציע האָט זיך בעשומיפן ניט געריכט אפ א בא-געגעניש מיט גאָלוב און זי האָט געזעלט פארשווינדן.

די גאנצע אופמערקזאמקייט פון די צושויער איז געווען געווענדט אפ דער צוגרייטונג פונעם צערעמאָניאלן מאַרש. עס האָבן זיך דערהערט די שאַרפע ווערטער פון דער קאָמאנדע.

גאָלוב איז געגאנגען גלייך אפ בלוושוטיינען מיט אן אויסערלעך רויקן געזיכט, און געזאָגט האָט ער דייטלעך, נאָר שעפטשענדיק:

— טראָגט זיך אָפּ פונדאנען גיכער, ניט געטויפטע געשאַמעס, אַניט צע-האַק איך אַיך אפ שטיקלעך.

עס האָט געהילכט דער אָרקעסטער, און די פאָדערשטע טיילן האָבן אָנגעהויבן דורכגיין איבערן פלאַצ. צוגעגאנגען צום אָרט, וווּ עס איז געשטאַנען פעטליורע, האָבן די סאָלדאטן מעכאניש געשרייען „סלאווא“ און פאַרקערעוועט איבערן שאַסיי אין די זייטיקע גאַסן אריין. פאַרויס פון די ראַטעס, אָנגעטאָגן אין נייע קליידער פון כאַקי-פאַרב, האָבן פריי מאַרשירט די סטאַרשינעס, ווי אפ א שפאַציר, מאכנדיק מיט די שטעקעלעך. די דאָזיקע מאַדע צו מאַרשירן מיט שטעקעלעך, ווי אויך שאַמפּאָלן בא די סאָלדאטן, האָבן די סיטשעוויקעס אַינגעפירט אַלס אַ נייע.

הינטן זיינען געגאנגען די מאַביליזירטע, געגאנגען אין א צעשאַטענער מאַסע, פאַרלירנדיק דעם טראָט, אַרופקריכנדיק אַינער אפ דעם אנדערן. דער שאַרף פון די באַרוועסע פיס איז געווען א שטילער. די סטאַרשינעס האָבן מיט אַרע קויכעס זיך גאַמיט צו מאַכן אַרדענונג אין די טיילן, אָבער דאָס איז געווען אומעגלעך. ווען עס איז צוגעגאנגען די צווייטע ראַטע, האָט א רעכטפלאַנגיקער יונגער יאַט אין אַ לייווטענעם העמדל זיך פאַרקוקט אָפּ „האַלאָוויי“. צעעפנט דאָס מויל פון פאַרווונדערונג, איז ער אַריינגעקראַכטן מיטן פוס אין א גרוב און האָט זיך אין זיינ גאַנצער גרייט אויסגעצויגן איבערן שאַסיי.

די בייקס האָט מיט א קלונג זיך א קניקל געטאַן איבער די שטיינער. דער יאַט האָט געפרוּווט אופהייבן זיך, אָבער די, וואָס זיינען געגאנגען פונ-הינטן, האָבן אים אַלץ ווידער צוריק געשטויסן.

צווישן די צושויער האָט זיך דערהערט אַ געלעכטער. דער וווּוואָד האָט צעמישט די אַרדענונג. איבערן פלאַצ איז מען שוין געגאנגען אבי ווי. דאָס שלימאולדיקע יאַטל האָט געכאַפט די בייקס און נאָכגעיאָגט די זייניקע. פעטליורע האָט זיך אָפגעקערט אָנאַזיט פונעם דאָזיקן אומאַנגענעמן ספעקטאַקל; ניט וואַרטנדיק ביז עס וועט דורכגיין די גאַנצע קאַלאָנע, איז ער אועק צום אוטאָמאָביל.

דער אינספעקטער האָט, גייענדיק נאָך אים, פאַרויכטיק געפרעגט:

— דער פאן אטאמאן וועט ניט בלייבן אפן מיטיק?

— ניין, האָט האַסטיק א זאָג געטאָגן פעטליורע.

הינטער דעם הויכע קלויסטער-פארקאן, צווישן די מאסן צושויער, האָבן געקוקט אפ דעם פאראד סעריאָזשע ברוזשאק, וואַליע און קלימקע.

פעסט ארומגעכאפט מיט די הענט די פרענטן פון די אייזערנע גראטעס, האָט סעריאָזשע מיט א קוק פול מיט סינע זיך איינגעגעסן אין די פענעמער פון די, וואָס זינען געשטאנען אונטן.

— קימ, וואַליע, מע פארמאכט שוין דאָס קרעמל, האָט ער געזאָגט ארויסרופעריש-הויכ, אווי, אז אלע זאָלן הערן, און זיך אָפגעריסן פון די גראטעס. אפ אימ האָט מען זיך פארווינדערט אומגעקוקט.

ניט לייגנדיק אפ קיינעם קיין אכט, איז ער אוועק צום פערטל. נאָך אימ איז אוועק די שוועסטער און קלימקע.

*

צוגעריטן צו דער קאָמענדאנטור, זינען דער פאָלקאָוויק טשערניאק און דער יעסאָל אַראָפגעשפרונגען פון די פערד. איבערגעגעבן די פערד דעם אָרדינאנט, זינען זיי אפגיב אריין אין דער קאראולקע.

— ווו איז דער קאָמענדאנט?— האָט טשערניאק שארף א פרעג געטאָגן באַם אָרדינאנט.

— איך ווייס ניט, האָט יענער אויסגעבעקעט.— ערגעץ אוועק.

טשערניאק האָט באטראכט די שמוציקע, ניט-אופגעראמטע קאראולקע מיט די צעפאָרעגע געלעגערס, אפ וועלכע ס'זינען זיך האָפערדיק געלעגן די קאָמענדאנטישע קאזאקן און האָבן אפילע ניט געטראכט אופצושטיין באַם אריינקומען פון די סטארשינעס.

— וואָס פאר א כאזער-שטאל האָט איר דאָ געמאכט?— האָט טשערניאק אויסגעריטשעט. וואָס וואַלנערט איר זיך דאָ, ווי די טראָגעדיקע כאזירימ?— איז ער אָנגעפאלן אפ די לייגנדיקע.

איינער פון די קאזאקן האָט זיך אוועקגעזעצט, האָט זאט אָפגעגרעפצט און בייז א בורטשע געטאָגן:

— וואָס שרייטו? מיר האָבן אן אייגענעם שרייער.

— וואָס האָסטו געזאָגט?— איז טשערניאק אויטערגעשפרונגען. מיט וועמען רעדסטו עס, בעהיימישע צורע? איך בין פאָלקאָוויק טשערניאק! גע-הערט, קעלעו איינער? שוין זאָל מען אופשטיין, אַניט שיט איך דאָ אלעמען אריין שאַמפאָלן!— איז ארומגעלאָפן איבערן קאראולקע דער צעהיצטער פאָל-קאָוויק.— אינ איין מינוט זאָל מען מיר דעם גאנצן שמוצ אויסקערן, די בעטן אופראמען, די צורעס די אייגענע ברענגען אין א מענטשישן אויסזען. אפ וועמען זייט איר ענדלעך? ניט קיין קאזאקן, נאָר א באנדע פון די וועגן.

ער איז צעקאכט געוואָרן ביז גאָר. ער האָט ווילד א זעצ געטאָג מיטן פוס אינ דעם עמער מיט שמוצ, וואָס איז אימ געשטאנען אפן וועג. דער יעסאול איז פון אימ ניט אָפגעשטאנען. ער האָט זיך אָג א שיר געזיידלט, פעסט געפאָכט מיט דער דריירימענדיקער נאהיקע און אלעמען אראָפגעטריבן פון געלעגער.

— דער האָלאָווי אטאמאן נעמט צו דעם פאראד. ער קען אהער אריינגיין. רירט זיך גיכער!

דערזען, אז דער איניען נעמט אָן אן ערנסטן כאראקטער און אז מע קען אינדערעמעסן באקומען שאַמפאָלן, טשערניאקס נאָמען איז אלעמען געווען גוט באקאנט, האָבן די קאזאקן גענומען אומלויפן ווי פארסאמעטע. די ארבעט האָט געקאָכט.

— מע דארף א קוק טאָג די ארעסטירטע, האָט פאָרגעלייגט דער יעסאול. ווער ווייס זיי, וועמען זיי האלטן דאָ? דער האָלאָוואָי וועט אריינגקוקן קען זיך באקומען א מינעסער איניען.

— בא וועמען איז דער שליסל? האָט טשערניאק געפרעגט באם וואכערזעלנער. עפנט גלייך אופ.

דער עלטערער איז אייליק צוגעלאָפן און געעפנט דעם שלאָס.

— און ווו איז דער קאָמענדאנט? וואָס, איך וועל דאָ לאנג ווארטן? באלד זאָלט איר אימ געפינען און צושיקן אהערצו, האָט טשערניאק געקאָ מאַנדעוועט. די וואכ ארויספירן אינ הויפ, אויסשטעלן אינ אָרדענונג... פארוואָס זיינען די ביקסן אָן באַגעטן?

— מיר האָבן זיך ערשט געכטן געביטן, האָט זיך פארענטפערט דער עלטערער.

ער האָט זיך א וואָרפ געטאָג צו דער טיר אופווכן דעם קאָמענדאנט. דער יעסאול האָט מיטן פוס א זעצ געטאָג אינ טיר פון שפייכלער. פונעם דיל זיינען אפגעשטאנען עטלעכע מענטשן, די איבעריקע זיינען געבליבן ליגן.

— עפנט די טירן, האָט טשערניאק געקאָמאנדעוועט, דאָ איז ווייניק לייכט.

ער האָט זיך איינגעקוקט אינ די פענעמער פון די ארעסטירטע. פארוואָס זיצסטו? האָט ער שארף א פרעג געטאָג דעם אלטן, וואָס איז געזעסן אפ די נארעס.

יענער האָט זיך אופגעהויבן, אונטערגעצויגן די הויזן און, אביסל שטאמלענדיק, אן אָנגעשראָקענער פון דעם שארפן געשריי, האָט ער אויסגעבעט:

— איך ווייס אליין אויך ניט. מע האָט אריינגעזעצט זיך איך. א פערדל איז פון מיין הויפ פארפאלן געוואָרן, בינ איך דאָך אָבער אינ דעם ניט שולדיק.

— וועמעס פערדל?—האָט אימ איבערגעשלאָגן די רייד דער יעסאָויל.
 — א קאזיאָנער. די, וואָס שטייען בא מיר איין, האָבן אימ פארשיקערט,
 און אפ מיר ווארפט מען ארום.
 טשערניאק האָט א וואָרפ געטאָן א פלינקן קוק אפן אלטן פון אויבן ביי
 אראָפ און אומגעדולדיק א צוק געטאָן מיטן אקסל.
 — נעמ צו דינע שמאטעס און מארש פונדאנען!—האָט ער אויסגע-
 שריען. ער האָט זיך א קער געטאָן צו דער סאמאָהאַן-טרייבערן.
 דער אלטער האָט צוערשט ניט געגלויבט, אז מע באפרייט אימ, און
 ווענדנדיק זיך צום יעסאָויל, האָט ער אָנגעהויבן פינטלען מיט די בלינדלעכע
 אויגן:

— הייסט עס, אז ס'איז מיר דערלויבט אוועקצוגיין?
 יענער האָט א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ:
 — ווארפ זיך ארויס שנעלער.
 דער אלטער האָט אפגיך אָפגעבונדן פון די נארעס זיין טאָרבע און איז
 מיט א זייט ארויסגעשפרונגען אין טיר.
 — און פארוואָס האָט מען דיך ארעסטירט?—האָט שוין טשערניאק אויס-
 געפרעגט די סאמאָהאַן-טרייבערן.

יענע האָט, קייענדיק א שטיק קוכן, אָנגעהויבן שיטן:
 — מיך, פאניע נאטשאַלטווע, האָט מען אריינגעזעצט ניט יוישעדדיק.
 איך בין אן אלמאָנע, מיינ סאמאָהאַן האָט מען געטרונקען, און מיך האָט
 מען נאָכדעם אריינגעזעצט.

— וואָס, דו האנדלסט מיט סאמאָהאַן?—האָט טשערניאק געפרעגט.
 — וואָס איז עס, מישטיינס געזאָגט, פאר א האנדל,—האָט זיך די פרוי
 באליידיקט. ער, דער קאָמענדאנט, האָט גענומען פיר פלעשער און קיין גראָשן
 ניט באצאָלט. און אזוי טוען אלע: סאמאָהאַן טרינקט מען, און קיין געלט
 צאָלט מען ניט. אויך מיר א האנדל.

— גענוג, טראָג זיך די מינוט אָפ צום טייל.
 די פרוי האָט ניט געווארט, אז מע זאָל איר נאָכאמאָל איבערכאזערן דעם
 באפעל און, כאפנדיק דאָס קוישל, האָט זי זיך דאנקבאר פארנויגט און מיטן
 רוקן זיך געלאָזן גיין צו דער טיר.

— גאָט זאָל אייך צושיקן געזונט, הערן נאטשאַלטווע.
 דאָליניק האָט געקוקט אפ דער דאָזיקער קאָמעדיע מיט ברייט צעעפנטע
 אויגן. קייער פון די ארעסטירטע האָט ניט פארשטאנען, וואָס דאָ קומט
 פאָר. איינס איז געווען קלאָר: די געקומענע מענטשן זיינען עפעס נאטשאַל-
 סטוץ, וואָס האָבן די מאכט איבער די ארעסטירטע.

— און דו פארוואָס?—האָט טשערניאק זיך געווענדט צו דאָליניקן.
 — אופשטיין פארן פאָלקאוויק!—האָט א רעווע געטאָן דער יעסאָויל.
 דאָליניק איז לאנגזאם און שווער אופגעשטאנען פון דיל.

— פארוואָס זיצסטו, פּרעג איך? — האָט טשערניאק איבערגעכאווערט די פּראגע.

דאָליניק האָט א ווילע געקוקט אפּ דעם פּאָלקאוויקס פארדרייטע וואָנצן, אפּ זיינ גלאט־ראזירטן געזיכט, נאָכדעם אפּן דאשעק פּונ דער נייניקער „קע־רענקע“ מיט דער עמאלענער קאָקארדע, און מיטאמאָל האָט בא אימ דורכ־געשווינדלע א מעשוועדיקער געדאנק: „טאַמער וועט טאקע געלינגען?“

— מיכ האָט מען ארעסטירט דערפאר, וואָס איך בין אומגעגאנגען אין שטאָט נאָכ אכט אויגער, — האָט ער געזאָגט דאָס ערשטע, וואָס איז אימ ארום אפּן געדאנק.

ער האָט געווארט און איז געווען אינגאנצן באנומען פּונ פּיינלעכער אַן־שטרענגונג.

— פארוואָס שלעפּסטו זיך ארום באנאכט?

— ניט באנאכט, אזייגער עלפּ.

ער האָט גערעדט און שוין ניט געגלויבט אין דעם מעשוועדיקן גליק, די קני האָבן אימ א ציטער געטאָן, ווען ער האָט דערהערט דעם קורצן: — טראָג זיך אָפּ.

דאָליניק האָט אויפּ פארגעסן זיינ פּידושאק, ער האָט געמאכט א טראָט צו דער טיר, און דער יעסאל האָט שוין געפּרעגט דעם ווייטערדיקן.

קאָרטשאַגין איז געווען דער לעצטער. ער איז געזעסן אפּן ליל, אינגאנצן א צעטומלעטער פּונ דעם אלעמען, וואָס ער האָט דאָ געזען, און האָט אפּילע ניט באוויזן צו באנעמען, אז מע האָט דאָליניקן אָפּגעלאָזן. פארשטייט, וואָס דאָ איז פּאָרגעקומען, האָט ער ניט געקענט. אלעמען לאָזט מען אָפּ. אָבער דאָליניק, דאָליניק... ער האָט געזאָגט, אז מע האָט אימ ארעסטירט פאר ארומגיין באנאכט... ענדלעך, האָט ער פארשטאנען.

דער נאטשאַליק האָט אָנגעהויבן אויספרעגן דעם דארינקן זעלצערן מיט די זעלבע ווערטער:

— פארוואָס זיצסטו?

דער בלייכער, אופּגערגעטער שערער האָט געענטפּערט האסטיק:

— מע זאָגט מיר, אז איך אגיטיר, אָבער איך פארשטיי ניט, איז וואָס באשטייט מיינ אגיטאציע.

טשערניאק האָט זיך אָנגעשפּיצט.

— וואָס? אגיטאציע? — וועגן וואָס אגיטירסטו?

זעלצער האָט אינ פארצווייפלונג א קוועטש געטאָן מיט די אקסלען.

— איך ווייס ניט. איך האָב מערניט געזאָגט, אז מע קלייבט אונטערשריפטן.

פּונ דער יידישער באפעלקערונג אפּ א ביטע צום האָלאָוואָי אטאמאן.

— אפּ וואָס פּאר א ביטע? — האָבן צו זעלצערן זיך צוגערוקט דער יע־סאל און טשערניאק.

— א ביטע וועגן אָפּשאַפּן די פּאָגראַמען. איר ווייסט, בא אונדז איז פּאָר-
געקומען א שרעקלעכער פּאָגראַם. די באפעלקערונג האָט מירע.
— קלאָר, — האָט אים אָפּגעהאַקט טשערניאַק, — מיר וועלן דיר שוין אָנשרייבן
א ביטע, זשידאָווסקע מאַרדע. — ער האָט זיך אויסגעקירעוועט צום יעסאויל
און א זאָג געטאָן: — די דאָזיקע פיירע דארפּ מען באהאלטן וואָס ווייטער.
צונעמען אים איז שטאַב. דאָרטן וועל איך מיט אים א שמועס טאָן פּער-
זענלעך, מירן זיך דערווייטן, ווער קלייבט זיך עס דערלאנגען א ביטע.
זעלצער האָט געפרווט דערווידערן, אָבער דער יעסאויל, האָט שאַרפּ
א הייב געטאָן די האנט און אים אראָפּגעלאָזן מיטן נאהייקע איבערן פלייצע.
— שוויג, אויסוורפּ!

א צעקארטשעטער פון ווייטעק, האָט זיך זעלצער אָפּגערוקט אין ווינקל.
זינע ליפן האָבן אָנגעהויבן ציטערן, ער האָט קוימ איינגעהאלטן דעם גע-
וויי, וואָס האָט זיך פון אים געריסן.
בא דער לעצטער סצענע איז קאָרטשאַגין אופגעשטאַנען. איז שפייכלעך
זינען פון די ארעסטירטע געבליבן בלוזן ער און זעלצער.
טשערניאַק איז געשטאַנען פאַרן יונג און אים באטאַפּט מיט די שוואַר-
צע אויגן.

— נו, און וואָס טרסטו דאָ?

אפּ זיין פראגע האָט דער פּאָלקאָוויק דערהערט א גיכע ענטפּער:

— איך האָב אָפּגעשניטן א פליגל פון א זאָטל, אפּ זוילן.

— פון וואָס פאַר א זאָטל? — האָט דער פּאָלקאָוויק ניט פאַרשטאַנען.

— בא אונדז זינען איינגעשטאַנען צוויי קאזאַקן, האָבן איך פון אן אלטן
זאָטל אָפּגעשניטן א פליגל אפּ זוילן, האָבן די קאזאַקן מיך דערפאַר אהער
געבראַכט. — און פאַרכאַפּט פון דער מעשוועדיקער האָפּענונג ארויסצוגיין
אפּ דער פריי, האָט ער צוגעגעבן: — ווען איך וואָלט געוואָלט, אז מע טאָר
זיט...

דער פּאָלקאָוויק האָט מיט ביטל א קוק געטאָן אפּ קאָרטשאַגיןען.

— מיט וואָס דער קאָמענדאַנט פאַרנעמט זיך דאָ. דער טייל ווייס אים,
אויך מיר ארעסטאַנטן אופּגעקליבן! — ער האָט זיך אויסגעדרייט צו דער טיר
און אויסגעשרייען: — קענסט גיין אהיים, און זאָג דעם טאַטן, ער זאָל דיר
אַריינשמייסן ווי עס דאַרף צו זיין. נו, וואַרפּ זיך ארויס!

ניט גלויבנדיק זיך אליין, מיט א האַרץ, וואָס איז גרייט ארויסצושפּריי-
גען פון ברוסט, האָט קאָרטשאַגין א כאַפּ געטאָן פון דיל דאָליניקס פּיזדזשאַק
און א וואָרפּ געטאָן זיך צו דער טיר. ער איז דורכגעלאָפּן די קאַראַולקע
און האָט זיך הינטערן רוקן פון טשערניאַקן, וואָס איז ארויסגעגאַנגען, דורכ-
געגלייטשט אין הויפּ, פון דאָרטן צום פּערטל און אפּן גאַס.

איז שפייכלעך איז אן איינזאַמער געבליבן זיצן דער אומגליקלעכער
זעלצער. ער האָט זיך מיט פּינגלעכ טרויער ארומגעקוקט, אינסטינקטיוו

מאכנדיק עטלעכע טריט צו דער טיר. אָבער אינ קאראולקע איז אריין דער וואכ-וועלנער, פארמאכט די טיר, אופגעהאנגענ און שלאָס און זיך אוועקגע-זעצט אפן בענקל, וואָס איז געשטאנען לעבן טיר.

אפן גאנעק האָט זיך טשערניאק, א צופרידענער, געווענדט צום יעסאויל: — גוט, וואָס מיר האָבן אהער אריינגעקוקט. זע, וויפל מיסט ער האָט עס אהער אָנגעשלעפט, און דעם קאָמענדאנט וועלן מיר אריינזעצן אפ א וואָך צוויי. נו, פאָרן מיר, צי וואָס?

אינ הויפּ האָט אויסגעשטעלט זיין אָטריאד דער עלטסטער. דערווענדיק דעם פאָלקאוויק, איז ער צוגעלאָפן און אָפּגעראפּאָרטירט: — אלץ איז אינ אָרדענונג, פאניע פאָלקאוויק.

טשערניאק האָט אריינגעשטעלט די פּוס אינ ריט-רונג און איז לייכט ארופגעשפרונגען אפן זאָטל. דער יעסאויל האָט זיך געייטעקט ארום זיין נאָ-ראָוויסטן פּערד. גענומען די לייצעס אינ די הענט, האָט טשערניאק געזאָגט צום עלטסטן:

— זאָג דעם קאָמענדאנט, אז איך האָב אויסגעראמט דאָס גאנצע מיסט, וואָס ער האָט דאָ אָנגעשטאָפּט. גיב אימ איבער, אז איך וועל אימ אריינ-זעצן אפ צוויי וואָכן פאר דעם, וואָס ער האָט דאָ אָנגעמאכט. און דעם, וואָס זיצט דאָרטן, זאָלט איר באלד טאקע אריבערפירן אינ שטאב. דער קאראול זאָל זיין גרייט.

— גרייט צו דינען, פאניע פאָלקאוויק, האָט דער עלטסטער מיליטע-ריש סאליטירט.

אונטערטרייבנדיק די פּערד מיט די שפּאָרן, האָט זיך דער פאָלקאוויק מיטן יעסאויל געלאָזן אינ גאלאָפּ צום פּלאַצ, ווו עס האָט זיך שוין פארענ-דיקט דער פאראד.

*

אריבערגעשפרונגען דעם זיבעטן פארקן, האָט זיך קאָרטשאנין אָפּגע-טעלט. לויפן ווייטער איז שוין מער קיין קויעכ ניט געווען.

די הונגעריקע טעג אינעם פארשטיקטן, ניט-געלופטערטן שפייכלער האָבן בא אימ אָפּגענומען די קויעכעס. אהיים טאָר מען ניט, און צו די ברודשאקס גיין-קען זיך עמעצער דערמיטן, און דאן וועט מען מאכט א טעל פון דער גאנצער געזינד. ווהינ-זשע?

ער האָט ניט געוויסט, וואָס צו טאָן, און ער איז געלאָפן דורך גערטנער און הינטער-הויפלעכ פון רייכע מאיאָנטקעס. ער האָט זיך ארומגעקוקט בלויז דאן, ווען ער האָט זיך אָנגעשטויסן מיט דער ברוסט אָן עפעס א פארקאן. ער האָט א קוק געטאָן און איז געפלעפט געוואָרן. הינטער דעם הויכ-ברעטערדיקן פארקאן האָט זיך אָנגעהויבן דער סאָד פון דעם עלטסטן וואלד-אופזעער. אָט ווהינ עס האָבן אימ געבראכט די דורכויס מידע פיס. צי דעם האָט ער געטראכט אהינ קומען צו לויפן? ניין.

אַבער פארוואָס זשע איז ער געקומען דאָפּקע צום הויפּ פונעם וואַלד-
אופּזעער?

אפּ דעם האָט ער ניט געקענט ענטפּערן.
מע דארף ווי עס איז אָפּכאפּן דעם אָטעם און נאָכדעם א טראכט טאָן,
ווינהי ווייטער גיין. אינ סאָך איז דאָ א הילצערן בייַדל, דאָרטן וועט אימ
קיינער ניט דערזען.

קאָרטשאַגין האָט א שפרונג געטאָן, אָנגעכאפּט זיכ מיט דער האנט אַן
ברעג פון ברעט, זיכ אופּגעהויבן אפּן פארקאן און זיכ אריבערגעוואָרפּן
אינ סאָך. ער האָט געכאפּט א קוק אפּן הויז, וואָס האָט זיכ קוימ ארויסגע-
זען פון הינטער די בייַמער, און איז אוועק צום בייַדל. דאָס בייַדל איז גע-
ווען קימאט פון אלע זייַטן אָפּן. זומער איז עס געווען פארהאנגען מיט
צווייגלעך פון ווילדע וויינטרויבן. איצטער איז אלץ געווען הויל.

ער האָט זיכ א קער געגעבן צוריק צום פאבאקאן, אַבער עס איז שוין גע-
ווען שפעט: הינטער זיכ האָט ער דערהערט א ווילדע בילערן. פונעם הויז
איז איבער דעם מיט בלעטער פארשאַטענעם שטעגל, געלאָפּן אפּ אימ א
ריזיקער הונט, וואָס האָט אָנגעפילט דעם גאָרטן מיט א שרעקלעכער ביי-
לערן.

פאוועל האָט זיכ צוגעגרייט פארטיידיקן זיכ.

דעם ערשטן אָנפאל האָט ער אָפּגעשלאָגן מיט א זעצ פונעם פוס. אַבער
דער הונט האָט זיכ געגרייט צו א צווייטן. און ווער ווייס, מיט וואָס עס
וואָלט זיכ פארענדיקט דער דאָזיקער געראנגל, ווען פאוועל וואָלט ניט דער-
הערט א הילכיקע, באקאנטע שטימע:

— טרעזאָר, צוריק!

איבערן שטעגל איז געלאָפּן טאָניע. אָפּגעשלאָפּט פארן האלדזבאנד טרע-
זאָרן, האָט זי זיכ געווענדעט צו פאוועל, וואָס איז געשטאנען באמ פארקאן:
— ווי קומט איר אהער? דער הונט האָט דאָך אייך געקענט צעבייסן.

גוט, וואָס איכ...

זי האָט זיכ פארהאקט. אירע אויגן האָבן זיכ ברייט צעעפנט. ווי ער-
לעכ עס איז אפּ קאָרטשאַגיןען דער דאָזיקער יונג, וואָס האָט פארבלאָן-
דזשעט אהערצו, ווער ווייס וואָזוי!

די פיגור באמ פארקאן האָט זיכ א ריר געטאָן און שטיל א זאָן געטאָן:
— דו... איר דערקענט מיכ?

טאָניע האָט אויסגעשרייען און האסטיק א טראָט געטאָן צו קאָרטשאַ-
גינען.

— פאוולושע, דו?

טרעזאָר האָט אָנגענומען איר אויסגעשריי פאר א סיגנאל צום אָנפאלן.
און ער האָט זיכ מיט א שטארקן שפרונג א וואָרפ געטאָן פאָרויס.
— אוועק פונדאנען!

באקומענ עטלעכע שטויסן פון טאָניען, האָט טרעזאַר באַליידיקט פאר-
קוועטשט דעם עק און איז אוועק צום הויז.

טאָניע האָט פעסט געדריקט קאָרטשאַגיןס הענט:

— דו ביסט פריי?

— און דו האָסט געוויסט?

ניט קענענדיק אַינזעהן איר אופרעגונג, האָט טאָניע האַסטיק געענט-
פערט:

— איך ווייס אלץ. מיר האָט דערציילט ליווע. אָבער ווי קומסטו אהער?

מע האָט דיך באַפרייט?

קאָרטשאַגין "האָט מיר געענטפערט:

— מע האָט מיך באַפרייט אלפי טאָעס. איך בין אנטלאָפן. מע זוכט מיך
שויג געוויס. אהער בין איך אריינגעפאלן צופעליק. געוואָלט אַפרוען איך
ביידל. און ווי ער וואָלט זיך אנטשולדיקט פאר איר, האָט ער צוגעגעבן:—
איך בין זייער מיד.

זי האָט א ווילע געקוקט אפ אים און, אינגאנצן א באהערשטע פון
מיטגעפיל, פון הייסער צערטלעכקייט, פון אומרו און פרייד, האָט זי אים גע-
דריקט די הענט.

— פאוורושע, ליבער, ליבער פאווקע, טייערער מינער... איך האָב דיך
ליב... הערסטו?.. דו מיין אינגעשפארט ינגל, פארוואָס ביסטו דעמלט אוועק?
איצטער וועסטו גיין צו אונדז, צו מיר. איך וועל דיך פאר קיין פאל ניט
אַפלאָונ. בא אונדז איז דו יק, וועסט דאָ זיין וויפל עס איז נייטיק.

קאָרטשאַגין האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ אפ ניינ.

— אויב מע וועט מיך געפינען בא אַיב, וואָס וועט דאן זיין? איך קען

ניט צו אַיב.

אירע הענט האָבן נאָך שטארקער צונויפגעדריקט זינע פינגער, די וויעס
האָבן א ציטער געטאָן, די אויגן האָבן זיך פארדעקט מיט א גלאַנצ.

— אויב דו וועסט ניט גיין, וועסטו מיך מער קיינמאָל ניט אָנווען. אר-
טיאָם איז דאָך ניטאָ. אים האָט מען אונטער א וואַך צוגענומען אפ א לאָך
קאָמאָטיוו. אלע אַיזנבאנער מאַכיליזירט מען. ווהינזשע וועסטו גיין?

קאָרטשאַגין האָט פארשטאנען איר אומרו, אָבער די מורע צו שטעלן
אין געפאר דאָס מיידל, וואָס איז אים געווען אזוי טייער, האָט אים אָפּ-
געהאלטן. דאָס אלץ, וואָס ער האָט איבערגעלעבט, האָט אפ אים אָנגעוואָרפן
א מידקייט, עס האָט זיך אים געוואָלט אַפרוען, עס האָט געמאטערט דער
הונגער. ער האָט זיך אונטערגעגעבן.

ווען ער איז געזעסן אפן דיוואן איך טאָניעס צימער, איז איך קיך צווישן
דער טאָפּטער און מוטער פאָרגעקומען א געשפרעכ.

— הער, מאמע. בא מיר איך צימער זיצט איצט קאָרטשאַגין, געדענקסטו?
מיין שילער. איך וועל פון דיר גאָרנישט ניט אויסבאהאלטן. ער איז געווען

ארעסטירט פאר באפרייען איינעם א מאטראָס א באַלשעוויק. ער איז אנט-
לאָפּן, און ער האָט ניט וווּ צו זיין. איר שטימע האָט א ציטער געטאָן. איך
בעט דיך, מאמע, שטימ איינ אפ דעם, אז ער זאָל איצט בלייבן בא אונדו.
דער טאָכטערס אויגן האָבן בעטנדיק א קוק געטאָן אפ דער מוטער.

יענע האָט פּאַרשנדיק געקוקט טאָניען איך די אויגן.
— גוט, איך בין ניט קעגן. אָבער וווּ וועסטו אימ איינאַרדענען?
טאָניע האָט זיך פארוילט און צעטומלט-אופגערענט האָט זי געענטפערט:
— איך וועל אימ איינאַרדענען בא זיך איך צימער אפן דיוואנ. דעם
פאפא מעג מען דערוויליג ניט דערציילן.

די מאמע האָט א קוק געטאָן טאָניען גלייך איך די אויגן.
— אָט דאָס איז טאקע געווען די סיבע פון דינע טרערן?
— יע.

— ער איז דאָך נאָך גאָר א יינגל.
טאָניע האָט נערוועז געקנייטשט דעם ארבל פון דער בלווקע.
— יע, נאָר ווען ער וואָלט ניט אוועק, וואָלט מען אימ דערשטאָסן, ווי א
דערוואקסענעם.

יעקאטערינע מיכילאָוונע איז געווען צעטרעגן פון דעם, וואָס קאָרטשאגין
געפינט זיך איך שטוב. עס האָט זי באומרויקט סיי זיין ארעסט, סיי טאָ-
ניעס אָנסאָפּעקדיקע סימפאטיע צום דאָזיקן יינגל, סיי דאָס, וואָס זי האָט אימ
אבסאָלירט ניט געקענט.

טאָניען איז אָבער באפאלן דער אימפעט פון א באלעבאָסטע.
— ער דארף זיך אויסבאָדן, מאמע. איך וועל דאָס באלד איינאַרדענען.
ער איז שמוציק, ווי אן עמעסער הייצער. ער האָט זיך אזויפיל צייט ניט
געוואשן.

זי איז אומגעלאָטן, געטומלט, אייננעהייצט די וואנע, צוגעגרייט וועש. און
מיטאמאָל, אָן קיין שום רייד, האָט זי אָנגעכאפט פאווען פאר דער האנט
און אימ אוועקגעשלעפט באָדן זיך.

— דו דארפסט פון זיך אלץ אראָפּווארפן. אָט האָסטו אן אָנצוג. די
בגאָדימ דינע דארף מען אויסוואשן. וועסט אָנטאָל אָט דאָס, האָט זי גע-
זאָגט און אימ אָנגעוויזן אפן שטול, וווּ עס זיינען איך אָרדענונג געווען
צונויפגעלייגט א בלוי מאטראָס-העמדל מיט א געשטרעפטן ווייסן קראגעלע
און הויזן—קליאַשׁ.

פאוועל האָט זיך פארכידעשט אומגעקוקט. טאָניע האָט געשמייכלט.
— דאָס איז מיינ מאסקאראדן-קאָסטיום. ער וועט דיר קליידן. נו, בא-
דעבאטעווע, איך וועל אוועקגיין. פאר דער צייט, וואָס דו וועסט זיך דאָ
באָדן, וועל איך צוגרייטן עסן.

זי האָט פארהאקט די טיר. ער האָט גאָרנישט ניט געקענט מאכן.
קאָרטשאגין האָט זיך אפגיכ אויסגעטאָן און איז אריין אין וואנע.

אינ א שאַ ארום האָבן אלע דריי־די מאמע, די טאָכטער. און קאָר־
טשאַגינ־געגעסן אינ קיב.

אנ אויסגעהונגערטער, האָט פאוועל אומבאמערקט פאר זיך אויסגעליי־
דיקט די דריטע טעלער. לעכאטכילע האָט ער זיך געשעמט פאר יעקאטערינע
מיכילאָווענ. אָבער נאָכדעם, זעענדיק איר פריינטלעכע באצינונג, האָט ער
זיך דערפילט היימיש.

ווען זיי האָבן זיך נאָך מיטיק פארזאמלט אינ טאָניעס צימער, האָט פא־
וועל לויט יעקאטערינע מיכילאָוועס ביטע דערציילט וועגן אלץ, וואָס ער
איז אויסגעשטאנען.

— וואָס־זשע טראכט איר ווייטער טאָנן?— האָט יעקאטערינע מיכילאָווע
געפרעגט.

פאוועל האָט זיך פארטראכט.

— איך וועל זיך זען מיט ארטיאָמען. און נאָכדעם אנטלויפן פונדאנען.

— וווהינ?

— קיינ אומאן טראכט איך אריבערפאָרן אָדער קיינ קיעוו. איך ווייס
נאָך אליינ ניט, אָבער פונדאנען מוז מען זיך אומבאדינגט אָפטרעגן.

פאוועל האָט ניט געגלויבט, אז אלץ זאָל זיך האָבן אזוי גיך איבערגע־
ביטן. אינדערפרי־אינ טפּיסע, און איצט־טאָניע נעבן אימ, ריינע קליידער,
און דעריקער־ער איז פריי.

אָט ווי עס גיט זיך אמאָל א קער דאָס לעבן: אָט איז שרעקלעכער
כוישעך, און אָט גיט ווידער א שמייכל די זון. ווען ניט די געפאר פון א נייעם
ארעסט, וואָס איז געהאנגען איבער אימ, וואָלט ער איצט געווען א גליק־
לעכער יאט.

אָבער דאָס איצטער, קאָלזמאן ער איז דאָ, אינעם דאָזיקן גרויסן שטייב
ינו, האָט זיך עס אימ געקענט פאקן.

מע האָט באדארפט אוועקגיין ערגעץ־אנדערשוו, אבי ניט בלייבן
דאָ.

אָבער אוועקגיין פונדאנען ווילט זיך לאכלוטן ניט, כאפט עס דער רועל!
ווי אינטערעסאנט עס איז געווען צו ליינענען וועגן דעם העלד גאריבאלדי!
ווי ער האָט עס אימ מעקאנע געווען. אָבער גאריבאלדיס לעבן איז געווען
א שווערס, מע האָט אימ גערודעפט אינ גאָר דער וועלט. אָט האָט ער,
פאוועל, סאכאקל זיבן טעג איבערגעלעבט אינ שרעקלעכע יעסורימ, און
דאָך דאכט זיך, אז א גאנצער יאָר איז דורכגעגאנגען.

א העלד איז ער, פאווקע, זעט אויס, גאָר ניט קיינ גוואלדיקער.

— וועגן וואָס טראכסטו?— האָט זיך אָנגעכוינגן איבער אימ טאָניע.

אירע אויגן אינ זייער טונקלער בלויקייט דוכטן זיך אימ אויס, ווי זיי
וואָלטן ניט האָבן קיינ גרויס.

— טאָניע, ווילסט, וועל איך דיר דערציילן וועגן כריסטינקען...

— דער צייל, האָט לעכהאפט געזאָגט טאָניע.
 — ... און זי איז מער ניט געקומען. די לעצטע ווערטער האָט ער קוימ
 ארויסגערעדט.
 אין צימער האָט מען געהערט, ווי עס האָט רעגלמעסיק געקלאפט דער
 זייגער. טאָניע האָט אראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ, גרייט פאנאנדערוויינען זיך, און
 ביז ווייטעק געביסן די ליפּן.
 פאווּעל האָט א קוק געטאָן אפּ איר.
 — איך דארף אוועקגיין פונדאנען, און היינט טאקע, האָט פאווּעל אנט-
 שלאָסן געזאָגט.

— ניין, ניין, דו וועסט היינט ניט אוועקגיין!
 אירע דינע ווארעמע פינגער האָבן זיך שטיל פארקליבן אין זיינע גע-
 גרויזטע, צעפאטלעטע האַר און זיי צאָרט געגלעט...
 — טאָניע, דו דארפסט מיר העלפּן. מע דארף זיך דערוויסן אין דעפּאָ
 וועגן ארטיאָמען און אוועקטראָגן א צעטעלע סעריאָזשקען. איך ראָכנעסט
 ליגט בא מיר א רעוואָלווער. איך טאָר ניט ארויסגיין, אָבער סעריאָזשקע
 דארף אימ ארויסנעמען, דו קענסט עס טאָן?
 טאָניע האָט זיך אופּגעהויבן.

— איך גיי גלייך צו סוכאָרקאַן. מיט איר— אין דעפּאָ. דו שרייב אָן א
 צעטעלע. איך וועל עס אוועקטראָגן סעריאָזשען. וווּ ווינט ער? און אויב
 ער וועט וועלן קומען, זאָגן אימ, וווּ דו ביסט?
 פאווּעל האָט א טראכט געטאָן און געענטפערט:
 — זאָר ער אַיינ ברענגען איך סאָד אריין אינאָוונט.

טאָניע האָט זיך אומגעקערט אהיים שפעט. פאווּעל איז שטארק גע-
 שלאָפן. זי האָט אימ אָנגערירט מיטן האַנט און ער האָט זיך אופּגעכאפט.
 זי האָט צו אימ פריילעך געשמייכלט.

— ארטיאָמ וועט באַד קומען. ער איז נאָרוואַס געקומען צו פאָרן.
 מע וועט אימ אפּ א גאראנטיע פון ליזעס פאָטער אַפּלאָזן אפּ א שאַ. דער לאַ-
 קאַמאָטיוו שטייט אין דעפּאָ. איך האָב אימ ניט געקענט זאָגן, אז דו ביסט
 דאָ. איך האָב געזאָגט, אז איך דארף אימ איבערגעבן עפעס זייער א וויכ-
 טיקע זאך. נאָר אָט איז ער!

טאָניע איז אוועקגעלאָפּן צו דער טיר. ניט גלויבנדיק זיינע אויגן, איז
 ארטיאָמ, ווי א צוגעשמידטער, געבליבן שטיין אין טיר. טאָניע האָט פאר-
 מאכט הינטער אימ די טיר, קעדיי דער טיפּוס-קראנקער טאטע זאָל ניט
 דערהערן אין קאבינעט.

ווען ארטיאָמס הענט האָבן ארומגעכאפט פאווּען איז זיינע אָרעמס,
 האָבן בא פאווּען א קנאק געטאָן די בייגער.
 — ברודערקע! פאווּקע!

עס איז באשלאָסן געוואָרן אזוי: פאָועל פאָרט מאָרגן. ארטיאָם וועט אימ
איןאַרדענען אפן לאַקאָמאָטיוו באַ ברושאַקן, וועלכער פאָרט קיין קאָזאַטינ.
ארטיאָם, אלעמאָל אַ שטרענגער, האָט פארלאָרן דעם גלייַכגעוויכט נאָכ
דעם, ווי ער האָט זיך אָנגעליטן פארן ברודער, ניט וויסנדיק וועגן זײַן גוירל.
איצטער איז ער געווען גליקלעך אָן אַ שיר.

— הייטט עס, אינדערפרי, פינף אזיגער קומסטו צום ווירטשאפט־שפייכ־
לער. מע וועט אָנלאָרן האָלצ אפן לאַקאָמאָטיוו, און דו וועסט זיך ארום־
זעצן. עס וואָלט זיך געוואָלט מיט דיר אַ שמועס טאָן, אָבער שוין צײַט זיך
אומקערן. מאָרגן וועל איך דיך באַגלייטן. פון אונדו פאָרמירט מען אַן איינז־
באַנ־באַטאָליאָן, ווי באַ די לײַטשנ־מיר גייען אונטער אַ וואַכ.
ארטיאָם האָט זיך אָפגעזעגנט און איז אוועק.

עס איז גיך צוגעפאלן אָוונט. סעריאָזשע האָט געדארפט קומען צום פאר־
קאן פון סאָר. קאָרטשאַגין איז איין וואַרטן אומגעגאנגען איבערן טונ־
קלען צימער פון איין ווינקל אין אַ צווייטן. טאָניע מיט דער מאמען זײַנען
געווען באַ טומאַנאָוו.

מיט סעריאָזשען איז די באַגעגעניש פאָרגעקומען אינדערפריצטער און
זײ האָבן שטארק געדריקט איינע די אנדערע די הענט. מיט אימ איז געקן־
מען וואַליע. מע האָט גערעדט שטיל.

— איך האָב דעם רעוואָלווער ניט געבראַכט. באַ דיר אין הויפּ זײַנען
פול פּעטליוו־אָוועס. עס שטייען פורן. אַ פּייער איז צעלייגט. אפּן בוימ
ארוםקריכן האָט מען בעשומיפּן ניט געקענט. אָט ווי סע גייט ניט, האָט
זיך סעריאָזשע פארענטפערט.

— מיילע, האָט אימ באַרוקט פאָועל. עס קען זײַן, אַז דאָס איז נאָכ
בעסער. איך וועג, אַז מע זאָל באַ דיר פאָקן, קען מען נאָכ דעם קאָפּ אראָפּ־
געמען. אָבער דו נעמ אימ צו אומבאַדינגט.

וואַליע האָט זיך צוגערוקט צו אימ.

— ווען פאָרסטו?

— מאָרגן, וואַליע, פארטאָג.

— אָבער ווי האָסטו זיך ארויסגעריסן? דערצייל.

פאָועל האָט שטילערהייט דערציילט אפּגיך וועגן די לײַדן, וואָס ער איז
אויסגעשטאַנען.

מע האָט זיך וואַרעם צעזעגנט. סעריאָזשע האָט זיך ניט געוויצלט. ער
איז געווען אומרויק.

— אַ גליקלעכע וועג, פאָועל. פאָרעס ניט אָן אונדו, האָט קוימ
ארויסגערעדט וואַליע.

זײ זײַנען אוועק און פארשווונדן באַלד אין דער פינצטערניש.

*

שטיף איז איג שטוב. בלויז דער זייגער גייט מיט זיין ריטמישן גאנג. קיינעם פון די צוויי קומט ניט ארום אפן געדאנק אנשלאפן צו ווערן, ביים איג זעקס שאַ ארום דארפן זיי זיך צעשיידן און, קען זיין, מער קיינ-מאָל ניט זען איינער דעם צווייטן. צי דען קען מען ארויסזאָגן פאר די עט-לעכע שאַ יענע מיליאָן געדאנקען און ווערטער, וואָס איטלעכער פון זיי טראָגט איג זיך?

יוגנט, פראכטפולע יוגנט, ווען די ליינדשאפט איז נאָך ניט בא-גריפן, ווען מע פילט זי בלויז נעפלהאפט אינעם אָפטן קלאפן פון הארצן; ווען די האנט ציטערט אום איג שרעק און שפרינגט אָפ צוריק בייסן צופעליקן אָנרירן די ברוסט פונעם פרייגט, און ווען די יוגנטלעכע פריינטשאפט היט אָפ פונעם לעצטן טראָט! וואָס קען זיין נעענטער פון די הענט פון דער ליבער, וואָס האָבן ארומגעכאפט דעם האלדז, און פון א קוש, א פלאמיקן, ווי דער צופ פון עלעקטרישן שטראָם.

פאר דער גאנצער צייט פון דער פריינטשאפט איז דאָס דער צווייטער קוש. קאָרטשאגינען האָט, אויסער דער מאמען, קיינער ניט געצערטלט. דער-פאר האָט מען אימ אסאך געשלאָגן. נאָך שטארקער האָט ער דעריבער גע-פילט טאָניעס צערטלעכקייט. פאר זיין גאנצן דערשלאָגענעם, גרויזאמען לעבן האָט ער ניט געוויסט, אז עס איז דאָ אזא פרייד.

דאָס דאָזיקע מידל אפ זיין וועג-דאָס איז א גרויסער גליק. ער פילט דעם וואָס פון אירע האָר, און אימ דאכט זיך, ער זעט אירע אויגן.

— איך האָב דיך אזוי ליב, טאָניע. איך קען עס דיר ניט דערציילן, איך קען ניט.

זינע געדאנקען רייסן זיך איבער, ווי נאָכגיביק עס איז דער בויגעווע-דיקער קערפער... אָבער די יוגנט-פריינטשאפט איז העכער פון אלץ.

— טאָניע, ווען ס'וועט זיך ענדיקן דער שטורעם, וועל איך אומבא-דינגט ווערן א מאָנטיאָר, אויב דו וועסט זיך פון מיר ניט אָפזאָגן, אויב דו מיינסט עס אינדערעמעסן ערנסט, און ניט צוליב שפילעריי, דעמלט וועל איך דיר זיין א גוטער מאן. קיינמאָל וועל איך דיך ניט שלאָגן. מעג איך שטארבן, אויב איך וועל דיך מיט עפעס באליידיקן.

און מוירע האָבנדיק איינשלאָפן ארומגענומענהייט, אז עס זאָל ניט דערזען די מאמע און זאָל ניט א טראכט טאָן עפעס שלעכטס, זינען זיי זיך פאנאנדערגעגאנגען.

דער טאָג האָט שוין אופגעוואכט, ווען זיי זינען איינגעשלאָפן, שליסנ-דיק א פעסטן אָפמאך, ניט פארגעסן איינע די אנדערע.

גאנצ פרי האָט יעקאטערינע מיכליאָווע אופגעוועקט קאָרטשאגינען. ער איז באלד אופגעשטאנען.

ווען ער האָט זיך איך וואַנע-צײַמער איבערגעטאָן איך זײַנע אײַגענע
קלײדער, אַרומגעצױנגן די שטײוול, אָנגעטאָן דאָליניקס פּידזשאַק, האָט די
מאַמע אופּגעוועקט טאָניען.

זײ זײַנען שנעל אַוועק אײַנעם פּײַכטן פּרײַמאַרגנדיקן נעפל צו דער סטאַנ-
ציע. זײַנען צוגעגאַנגען הײַנט-אַרום צו די האַלצ-סקלאַדן. אַרטיאַם האָט
מיט אומגעדולד געוואַרט אפּ זײ באַ דעם אָנגעלאַדענעם לאַקאַמאַטיוו מיט
האַלצ.

פּאַוואָליע איז צוגעגאַנגען דער מעכטיקער לאַקאַמאַטיוו „שטשאַק“, אײַנ-
געוויקלט איך קנױלן זײַנדיקן דאַמפּ.

איך פּענצטער פּונ דער לאַקאַמאַטיוו-קאַבינע האָט אַרויסגעקוקט ברוך
זשאַק.

מע האָט זיך אפּגיבן אָפּגעוועגנט. ער האָט זיך פּעסט אײַנגעקלאַמערט איך
די אײַזערנע פּאַרענטשן פּונ די לאַקאַמאַטיוו-טרעפּלעך, אַרופּגעקראַכן אײַנ-
דערהױך און זיך באַלד אױסגעקערעוועט אפּ צוריק. באַם אריבערפּאַר זײַנען
געשטאַנען צוויי באַקאַנטע פּיגורן—אַרטיאַם און האַרט לעבן אײַם אַ שלאַנקע,
אַ קלײַניקע—טאָניען.

דער וײַנט האָט בײַו געשױבערט דאָס קראַגעלע פּונ איר בלווקע, גע-
פּאַלט אירע לאַקן קאַשטאַנען-האַר. זײ האָט געמאַכט מיט דער האַנט.

אַרטיאַם, כאַפּנדיק פּונדערױיט אַ בליק אפּ טאָניען, וואָס האָט קױם
אײַנגעהאַלטן די טרערן, האָט אָפּגעזיפּצט:

— אַדער איך בין פּאַשעט אַ גױלעם, אַדער באַ דאָזיקע איז עפּעס
אַ שרײַפל ניט אפּ אַן אַרט. אַט האַסטו דיר פּאַווקע! אַט איז דיר אַ שקעט!
ווען דער צונ איז פּאַרשוונדן אהײַנטערן שײַד-וועג, האָט זיך אַרטיאַם
אַ קער געטאָן צו טאָניען:

— נו, טאָ לאַמיר ווערן גוטע פּרײַנט. און איך זײַן רײַזיקער האַנט
האַט זיך אױסבאַהאַלטן טאָניעס קלײַנ הענטעלע.

פּונדערױיטן האָט זיך דערטראָגן דער רױש פּונעם צוג, וואָס האָט אלץ
פּאַרשנעלערט זײַן גאַנג.

א גאנצע וואָך האָט דאָס שטעטל, ארומגעגארטלט מיט אַקאַפּעס און ארומגעפלאַנטערט מיטן שפינוועבס פון שטעכיקן דראָט, זיך אופגעכאַפּט און איינגעשלאָפּן אונטער דעם קרעכצן פון האַרמאַטן און אונטערן קנאַלן פון ביקסן. בלויז שפּעט באַנאַכט פלעגט ווערן שטיל. און די שטילקייט פלעגט צומאָל אופגעריסן/ווערן פון דערשראָקענע זאַלפּן: דאָס האָבן איינע די אנדערע געפרוווט אַנטאַפּן די סעקרעטן. און באַניענע פלעגן זיך אפּן וואָך זאָל לעבן די באַטאַרייעס אָנהייבן רירן מענטשן. דער שוואַרצער שלונג פון נעם האַרמאַט האָט ביז און מוירעדיק געהוסט. די מענטשן האָבן זיך גע- זילט אימ אָנקאַרמענע מיט אַ נייער פאַרציע בליי. דער באַמבאַרדיר האָט געצויגן פאַרן שוור, און די ערד האָט צומאָל אופגעציטערט. דריי וויאָרסט פון שטאַט, איבערן דאָרפ, וואָס איז געווען פאַרנומען פון די רויטע, האָבן זיך די סנאַריאַדן געטראָגן מיט אַ וויען און מיט אַ פּיפּערן, אלץ פאַרטויבט, און געפאַלן, האָבן זיי אופגעשויערט צום הימל צעריסענע פלאַכטעס ערד. אינ הויפּ פונעם פאַרצייטיקן פוילישן מאָנאַסטיר איז געשטאַנען אַ באַ- טאַרייע פון די רויטע. דער מאָנאַסטיר איז געשטאַנען אפּ אַ הויכ בערגל אינמיטן דאָרפ.

דער מיליטקאָם פון דער באַטאַרייע, כ' זאַמאַסטינ, איז אופגעשפרונגען. ער איז געשלאָפּן, אָנשפאַרנדיק דעם קאַפּ אפּן רער פון האַרמאַט. פאַרצויגן שטייפּ דעם רימען מיטן שווערן מאַווער, האָט ער זיך צוגעהערט צום פלי פונעם סנאַריאַד און אָפּגעוואַרט דעם אופרייס. דער הויפּ איז פול געוואָרן מיט זיין קלינגעוודיקער שטימ:

— דערשלאָפּן וועלן מיר מאָרגן, כאַוויירימ! היי-בֵּט זיך אַר-אַרפּ!
די אַרטילעריסטן זינגען געשלאָפּן טאַקע דאָ באַ די האַרמאַטן. זיי זינגען אופגעשפרונגען פונקט אזוי גיך, ווי דער מיליטקאָם. בלויז איינ סידאָר- טשוק האָט מאַרודיעט, ער האָט אָן כיישעק אופגעהויבן דעם פאַרשלאָפּענעם קאַפּ.

— אויסוורפן, ערשט טאָג, און זיי בילדן שוינ. סאַראַ פאַסקודנע כעוורע!

ואמאָסטיני האָט זיך צעלאַכט:

— אומבאווסטויניקע עלעמענטן, סידאַרטשוק, זיי רעכענען זיך ניט דער-
מיט, וואָס דיר ווילט זיך שלאָפן.

דער ארטילעריסט האָט זיך אופגעהויבן, בורטשענדיק אומצופרידן.
אינ עטלעכע מינוט ארום האָבן אפן מאָנאסטיר-הויפּ געדונערט האַרמאטן,
און אינ שטאַט האָבן זיך געריסן סנאריאדן. אפן הויכן קוימען פונעם
צוקער-וואָך האָבן זיך אפ א בריקל פון ברעטער באזעצט א פעטליווי-
שער אָפיצער מיט א טעלעפאָניסט.

ארוםגעקלעטערט האָבן זיי דורכ די אייזערנע טרעפלעך פון קוימען.
דאָס גאנצע שטעטל איז געווען ווי אפן דלאָניע. פונדאנען האָבן זיי
אַנגעפירט מיט דער ארטילערישער שיטעריי. זיי האָבן געזען יעדע באווע-
גונג פון די רויטע, וואָס האָבן באלאגערט דאָס שטעטל. היינט איז בא די
באַלשעוויקעס א גרויסע אופלעבונג. דורכן „צייט“ זעט מען די באוועגונג
פון זייערע טיילן. לענגויט דעם אייזנבאנוועג צום פאָדאָליער וואָקזאל-צו
האָט לאנגזאם געפויזעט א פאנצערצוג, וואָס האָט ניט אופגעהערט קנאלן פון
האַרמאטן. הינטער אימ האָבן זיך געזען קייטן פוסגייער. עטלעכע מאָל האָבן
זיך די רויטע געוואָרפן אינ אטאקע, געפרווט פארכאפן דאָס שטעטל, אָבער
די סיטשעוויקעס האָבן זיך פארפעסטיקט אפ די צוטייטן, זיי האָבן זיך
ארוםגעגראָבן. אן אוראגאנישער פייער האָט זיך צעגאַסן איבער
די אָקאָפּעס. אלץ ארום איז פול געוואָרן מיט א ווילדער קנאלעריי פון
קוילן. די קנאלעריי איז אויסגעוואָקסן איג א דורכויסיקער ברומעריי
און איז דערגאנגען צו דער העכסטער מאדרייגע אינ מאָמענט פון
אטאקע. פארגאסענע מיט א בלייענעם מאבל, ניט אויסהאלטנדיק די איבער-
מענטשלעכע אַנשטרענגונגען, זיינען די שלאכט-דייען פון די באַלשעוויקעס
אַפגעטראָטן אפ צוריק און איבערגעלאָזן אפן שלאכט-פעלד אומבאוועגלעכע
קערפערס.

היינט היילכן די קלעפּ איבערן שטעטל אלץ אקשאַנעסדיקער, אלץ אַפ-
טער. די לופט שלידערט זיך אומרויק פון דער האַרמאטן-שיסעריי. פונ-
דערהויכ, פונעם זאוואָדישן קוימען, איז צו זען, ווי צוגעפאלן צו דער ערד,
שטרויכלענדיק זיך, גייען אומפהערלעך פאָרויס די באַלשעוויסטישע קייטן.
זיי האָבן שוין קימאט ווי פארנומען דעם וואָקזאל. די סיטשעוויקעס האָבן
אריינגעצויגן אינ שלאכט אלץ זייערע פאראנענע רעזערוון, אָבער זיי האָבן
ניט געקענט פארשטאַפן דעם דורכרייס, וואָס האָט זיך געשאפן אפן וואָך-
זאל. די באַלשעוויסטישע שלאכט-דייען, פארכאפט פון א ביטערער אנטשלאָסן-
קייט, האָבן זיך אריינגעריסן אינ די וואָקזאל-גאסן. די פעטליוואָוצעס פון
דרייטן פאָלק סיטשעווע שיסער, וואָס האָבן פארטיידיקט דעם וואָקזאל,
זיינען ארויסגעשטויסן געוואָרן דורכ א קורצן שרעקלעכען קלאפ פון זייער
לעצטער פּאָזיציע—פון די ביישטאַטישע סערער און גערטנער—און זיינען אינ-

אומאַרדענונג, אינ צעוואָרפענע הייַפלעכ געלעפּט אין שטאַט אַרײַנ. ניט לעאָנ-
דיק זײ קומענ צו זיך, אָפּשטעלנ זיך, האָבנ די רויטאַרמײַשע טײַלנ צע-
שמעטערט אינ א באַגעטנ־שלאַכט די פאַרצאַמונג־פּאַסטנס אונ פּול געמאַכט.
די גאַסן.

※

קײַנשום קראַפט האָט ניט געקענט אײַנהאַלטן סעריאָזשע ברוזשאַקנ אינ
קעלער, וווּ עס האָט זיך פאַרקלײַבנ זײַנ געזײַנד אונ די נאַענטסטע שכײַנימ.
אימ האָט געצויגנ אינ דרויסן. ניט געקוקט אפּ דער מוטערס פּראָטעסטן.
איז ער אַרויסגעקראַכנ פּונ דעם קאַלטן קעלער. פאַרבײַט הויז האָט זיך דורכ-
געטראַגנ, שיסנדיק אינ אַלע זײַטן, דער פאַנצער־אױטאָמאָביל, „סאַהײַדאַטשני“.
באַלד נאָך אימ זײַנענ געלעפּט אינ אומאַרדענונג אונ פּאַניק די פעטלירישע
קײַטן. אינ סעריאָזשעס הויפּ איז אַרײַנגעלעפּט אײַנער פּונ די סיטשעוויקעס.
ער האָט מיט א פיבערהאַפּטער אײַליקײַט אַראָפּגעוואָרפּט פּונ זיך דעם פּאַ-
טראָנטאַש, דעם העלם אונ די ביקס, אַריבערגעשפּרונגענ אײַבערנ פאַרקאַנ
אונ פאַרשוונדנ אינ די גערטנער. סעריאָזשע האָט באַשלאָסן אַרויסקוקן אפּ.
גאַס. אײַבערנ שליאַכ צום דאַרעם־מײַרעוודיקן וואָקאַל זײַנענ געלעפּט פעט-
ליראַוואָזעס. זײַער צוריקמאַרש איז פּאַרגעקומענ אונטער דער שוץ פּונ א
פאַנצער־אױטאָמאָביל. דער שאַסיי, וואָס פירט אינ שטאַט אַרײַנ, איז געווענ
פּוסט. אָבער אָט איז אפּט שליאַכ אַרויסגעשפּרונגענ א רויטאַרמײַער. ער
איז צוגעפּאַלנ צו דער ערד אונ אױסגעשאַסן לענגויס דעם שאַסיי. נאָך
אימ א צווייטער, א דריטער... סעריאָזשע זעט זײ: זײ בײַנג זיך אײַנ אונ
שיסן גײַענדיק. עס לויפט אָן אַן אָפּהאַלט א פאַרברוינטער כינעזער מיט
אַנטצונדענע אױגן אינ אַן אונטערשטער העמד, אַן אײַבערגעבונדענע מיט
קײַלנוואַרפער־לענטעס, מיט גראַנאַטעס אינ בײַדע הענט. פּאַרויס אלעמענ,
אױסשטעלנדיק א האַנט־קײַלנוואַרפער, לויפט נאָך גאַר א יונגער רויטאַרמײַער.
דאָס איז די ערשטע קײַט פּונ די רויטע, וואָס האָט זיך אַרײַנגעריסן
אינ שטאַט אַרײַנ. א געפיל פּונ פרייר האָט אַרומגעכאַפּט סעריאָזשע, ער
האַט זיך א וואָרפ געטאָן אפּט שאַסיי אונ אױסגעשרינען מיט אַלע קײַכעס:
— זאָלנ לעבנ די כאַוירימ!

פּונ אומדערוואַרטקײַט האָט דער כינעזער אימ שיר ניט אומגעוואָרפּט.
ער האָט זיך שיר ניט געקלײַבנ אַכזאַרעסדיק א וואָרפ טאָן זיך אפּ סעריאָזשענ,
אָבער דער באַגײַסטערטער אױסזענ פּונ יונג האָט אימ אָפּגעשטעלט.
— ווױהינ איז די פעטליראַ אַנטלעפּט? — האָט מיט א פאַרשטיקטן אָטעם
געשרינען צו אימ דער כינעזער.

סעריאָזשע האָט אימ אָבער ניט געהערט. ער איז גיך אַרײַנגעלעפּט אינ
הויפּ, געכאַפּט דעם פאַטראָנטאַש אונ די ביקס, וואָס דער סיטשעוויק האָט
אַראָפּגעוואָרפּט, אונ זיך א לעאָ געטאָן אָנאַנגן די קײַט. מע האָט אימ באַמערקט

בלויז דאן, ווען מע האָט זיך אריינגעריסן אפן דאָרעם־מירעוודיקן וואָקזאל.
אַפגעשניטן עטלעכע עשאלאָנען, וואָס זיינען געווען אָנגעלאָדן מיט סנאריאדן
און אמוניציע, און אַפגעוואָרפן דעם סוינע אינ וואַלד אריין, האָט מען זיך
אַפגעשטעלט, קעדיי איבערכאפן דעם אָטעם און זיך איבערפאָרמירן. דער
יונגער קוילנאווארפלער איז צוגעגאנגען צו סעריאָזשען און פארווונדערט גע-
פרעגט:

— פוננאווען ביסטו, כאווער?

— איך בין א היגער, פון שטעטל, איך האָב אלץ געווארט, אז איר זאָלט

קומען.

סעריאָזשען האָבן ארומגערינגלט רויטארמייער.

— מינע קען איך, האָט פריידיק געשמייכלט דער כינעזער. — זיינער האָט
געשרייען: „דלאסטווי, טאָוואליסא!“ זיינען א באַלשעוויק—אן אונדזערער, א
יונגער, א גוטער, האָט ער צוגעגעבן, קלאפנדיק באגליסטערט סעריאָזשען
אינ פלייצע.

און סעריאָזשעס הארץ האָט פריידיק געקלאפט. מע האָט איך באַלד צו-
גענומען, ווי אן אייגענעם. ער האָט צוזאמען מיט זיי אַינגענומען איך א
באגנעט־אטאקע דעם וואָקזאל.

דאָס שטעטל האָט אַפגעלעבט. די אויסגעמאטערטע אַינשווינער האָבן זיך
ארויסגעקליבן פון די קעלערס און זיינען געלאָפן צו די טויערן א קוק
טאָן אפ די רויטע טיילן, וואָס גליען אריין איך שטאָט. אנטאָנינע וואסי-
ליעוונע און וואליע האָבן דערזען סעריאָזשען, וואָס האָט געשפרייזט איך די
רייען פון די רויטארמייער צוזאמען מיט אלעמען. ער איז געגאנגען אָן א
היטל, ארומגעגארטלט מיט א פאטראַנטאש, מיט א ביקס אפן פלייצע.

אנטאָנינע וואסיליעוונע האָט א צעקאַכטע פארבראַכן די הענט.

סעריאָזשע, איר זון, האָט זיך אריינגעמישט איך א געראנגל. אָ, דאָס
וועט איך גלאט ניט אראָפ! גיט נאָר א טראכט: פאר גאנץ שטאָט איך די
אויגן גייט ער מיט א ביקס. און וואָס וועט נאָכדעם זיין?

און פארכאפט פון די דאָזיקע געדאנקען, האָט אנטאָנינע וואסיליעוונע
ניט אויסגעהאלטן און אויסגעשרייען:

— סעריאָזשע, מארש אהיים! טאקע שויג! איך וועל דיר נאָך ווייזן,
אויסוורפן. דו וועסט בא מיר מילכאָמע האלטן!— און זי האָט זיך א וואָרפן
געטאָן צום זון מיטן געדאנק איך אַפצושטעלן.

אַבער סעריאָזשע, איר סעריאָזשע, וועמען זי האָט ניט אייך מאַל גע-
דינט פאר די אויערן, האָט שטרענג א קוק געטאָן אפ דער מאמען. ער איז
רויט געוואָרן פון כארפע און באליידיקונג און קורצ א זאָג געטאָן:

— שרין ניט! איך וועל פונדאנען איך ערגעץ גיט אוועקגיין.— ער האָט

זיך ניט אַפגעשטעלט און איז אוועק ווייטער.

אנטאָנינע וואסיליעוונע האָט זיך אָנגעצונדן:

— אָט אזוי רעדט מען עס מיט א מאמענ? נו, אויב אזוי, זאָלסטו מיר ניט
לואגן נאָכדעם אומצוקערן זיך אהיים.

— כ'וועל זיך טאקע ניט אומקערן! — האָט סעריאָזשע געענטפערט. — ער האָט
זיך אפילו ניט אומגעקוקט אהינטער.

אנטאָניע וואסיליעוונע איז געבליבן שטיין א פארלאָרענע אפן שליאַכ,
און פאָרביי זינען אלץ געגאנגען רייען פארברוינטע, פארשטויבטע רויטאר-
מייער.

— ווייג ניט, מאמעש! דעם זונעלע וועלן מיר פאר א קאָמיסאר אויס-
קלייבן, — האָט זיך דערהערט עמעצנט א שטארקע וויצלדיקע שטימע.

א פריילעכער געלעכטער האָט זיך צעשאַטן איבערן ווואַך. פאָרויס
דער ראָטע האָבן קרעפטיקע שטימען פארצויגן צוזאמען א ליד:

Смело, товарищи, в ногу,
Духом окрепнем в борьбе,
В царство свободы дорогу
Грудью проложим себе...

מעכטיק האָבן די רייען אונטערגעכאַפט די ליד, און אינ אלגעמיינעם
כאָר האָט זיך געהערט די קלינגעוודיקע שטימע פון סעריאָזשע. ער האָט
געפונען א נייע היים, און אינ איר איז איינ באגנעט זינער, סעריאָזשעס.

*

אפן טויער פון לעשטשינסקיס הויפּט — א ווייטער קארדאָן. אפ אימ
איז אָנגעשריבן קורצ: „רעווקאָמ“.

דערנעבן — א פלאַמיקטער פלאַקאט. אינ ברוסט אריינ פון דעם, וואָס
לייענט, איז געצילט א פינגער און אויגן פון א רויטארמייער. און אן און-
טערשריפט:

„ביסט אריינגעטראַטן אינ די רייען פון דער רויטער
ארמיי?“

באנאכט האָבן די טוער פון פאָדיוו פאנאנדערגעקלעפט די דאָזיקע שטור-
מע אגיסאטערן. און דאָ דערביי — דער ערשטער אופרום פון רעווקאָמ צו
אלע ארבעטנדיקע פון דער שטאָט שעפעטאָווקע:

„כאוויירימ! דאָס פראָלעטארישע מיליטער האָט איינגענומען די
שטאָט. עס איז ווידער אופגעשטעלט די סאָוועטנמאכט. מיר רופן
די באפעלקערונג צו רויקייט. די בלוטיקע פאָגראַמשטיקעס זיי-
נען אָפגעשליידערט, אָבער קעדיי זיי זאָלן זיך מער קיינמאָל ניט
אומקערן צוריק, קעדיי זיי פארניכטן אינגאנצן, טרעט אריינ אינ
די רייען פון דער רויטער ארמיי. מיט אלע קויכעס האלט אונטער

די מאכט פון די ארבעטנדיקע. די מיליטערישע מאכט אינ שטאָט
געהערט דעם גארניזאָן־נאטשאַלינק, די ציווילע מאכט—דעם רעוואָל-
יוציאָנערן קאָמיטעט.

פאָרויצער פון רעוואָליוציאָן.

אינ לעשטשינסקיס הויפּ האָבן זיך באוויזן נייע מענטשן. דאָס וואָרט
„כאווער“, פאר וועלכע מע האָט ערשט געזאָלט מיטן לעבן, האָט
איצט געקלונגען אפּ יעדן טראָט. דאָס אומגעהויער־רעגנדיקע וואָרט „כא-
ווער“!

דאָליניק האָט פארגעסן שלאָפּן און רוען.

דער סטאָליער האָט געבויט די רעוואָליוציאָנערע מאכט.

אפּ דער טיר פון א קליינינקן צימער אינ הויז—א פּיצל פּאפּיר. אפּ
פּאפּיר איז אָנגעשריבן מיט א בלייפּעדער: „פּארטילי־קאָמיטעט“. דאָ זיצט די
כאווערטע אינגאטיעווע, א רויקע, אן אויסגעהאלטענע. איר און דאָליניקן
האָט דער פּאָדיוו איבערגעגעבן צו אָרגאניזירן די אָרגאנען פון דער סאָ-
וועטנמאכט.

עס איז דורך איינ טאָג, און עס זיצן שוין ארום די טישן מיטארבעטער,
עס קלאפּט א שרייב־מאשינקע, עס איז אָרגאניזירט א דערנערונג־קאָמי-
טאריאָט. דער קאָמיטאר טוישיצקי איז א באוועגלעכער, א נערווייזשער.
טוישיצקי האָט געארבעט אפּן צוקער־זאוואָד אלס געהילפ־מעכאניקער.
מיט דער אקשאָנעס פון א פּאָליאק האָט ער שוין די ערשטע טעג פון פּאר-
פעסטיקן די סאָוועטנמאכט אָנגעהויבן דערלאנגען א קלאפּ נאָך א קלאפּ די
אריסטאָקראטישע שפיצן פון דער געוועזענער פּאבריק־אדמיניסטראציע, וואָס
האָט זיך שטיל פּארטייעט מיט א באהאלטענער סינע צו די באַלשע-
וויקעס.

אפּ דער פּאבריק־פּארזאמלונג, זעצנדיק צעקאָכט מיטן פּויסט אָן באריער
פון דער טריבונע, האָט ער געוואָרפּן צו די פּארזאמלע ארבעטער הארטע,
אומקאָמפּראָמיסלעכע ווערטער אינ פּויליש.

— פּארשטייט זיך, האָט ער געזאָגט, וואָס עס איז געווען, וועט שוין
מער קיינמאָל ניט זיין. גענוג האָבן אונדזערע טאטעס און מיר אלע דאָס
גאנצע לעבן שווער געארבעט אפּן גראפּ פּאָטאָצקי. מיר האָבן זיי פּאלאצן
געבויט, און דערפאר האָט דער יאסנאוועלמאָזשי גראפּ אונדז געגעבן פּונקט
אזויפיל, אז מיר זאָלן פון הונגער ניט שטארבן בא דער ארבעט.

וויפּל יאָר רייטן אפּ אונדזערע הויקערס די גראפּן פּאָטאָצקעס און די
פּירשטן טאנגושקעס? ווייניק זיינען דען צווישן אונדז, פּוילישע ארבע-
טער, פּאראנ אזעלכע, וועלכע פּאָטאָצקי האָט געהאלטן אינ יאָך פּונקט
אזוי, ווי די רוסן און אוקראינער? איז אָט צווישן די דאָזיקע ארבע-
טער גייען ארום קלאנגען, וואָס צווישן זיי האָבן פּארשפּרייט דעם גראפּס און-

טערלעקער, אז די סאָוועטנמאכט וועט זיי אלעמען אין אן איינערנעם פּוּסט פארקוועטשן.

דאָס איז נידערטרעכטיקע רעכילעס, כאוויירימ. קיינמאָל האָבן נאָך די ארבעטער פון פארשידענע נאַציאָנאַליטעטן ניט געהאַט אַזעלכע פּרייהייטן, ווי איצטער.

אַלע פּראָלעטאַריער זיינען ברידער, אָבער די פּריצימ וועלן מיר שוין דאַפּקע צומוועטשן, זייט זיכער. זיינ האנט באשרייבט א האלבקרין און לאָזט זיך ווידער אראָפּ אפּן באריער פון דער טריבונע. און ווער האָט אונדו צעטיילט אפּ פעלקער, ווער צווינגט צו פארגיסן ברידערלעך בלוט? די קייסאַרימ און די אדעליקע האָבן פון פארצייטן אַן געשיקט פּוילישע פּויר-ערימ אפּ די טערקן, און שטענדיק איז איינ פּאָלץ אָנגעפאלן און געשלאָגן א צווייטן. היפּל מענטשן האָט מען פארניכטעט, וואָס פאר אן אומגליקן זיינען ניט פּאַרגעקומען! אָבער וועמען איז דאָס געווען נייטיק? אונדו, וואָס? אינניכט וועט זיך עס אָבער אַלץ ענדיקן. עס איז געקומען א סאָפּ צו די דאָזיקע אויסוואַרפּן. די באַלשעוויקעס האָבן געוואָרפּן דער גאַנצער וועלט ווערטער, שרעקלעכע פאר די ברושויען: „פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער, פאַרייניקט זיכ!“ אָט איז וואָס עס איז אונדווער רעטונג, אונדווער האָפּענונג אפּ א גליקלעכע לעבן, אז דער ארבעטער זאָל דעם ארבעטער זיינ א ברור-דער. טרעט אריין, כאוויירימ, איז דער קאָמוניסטישער פארטיי.

— עס וועט אויך זיינ א פּוילישע רעפּובליק, אָבער א סאָוועטישע, אַן די פּאַטאַצקעס, וועלכע מיר וועלן פארניכטן מיטן וואָרצל, און איז דעם סאָ-וועטישן פּוילן וועלן מיר אַליין די באַלעבאַטימ ווערן. ווער פּוּג אַלייך קען גיט ברעניק פּטאַשינסקי? דער רעוואָקאַם האָט אימ באשטימט פארן קאָמיסאַר פון אונדווער זאוואָד. „ווער עס איז געווען גאַרניט, וועט ווערן אַלץ.“ אויך בא אונדו וועט ווערן יאַנטעוון, כאוויירימ, הערט זיך נאָר ניט צו צו די דאָ-זיקע באהאַלטענע שלאנגען! און אויב אונדווער פּראָלעטאַרישער צוטרוי וועט קומען צוהילפּ, וועלן מיר אַרגאַניזירן א ברודערשאפט פון אַלע פעלקער אין גאַר דער וועלט!

וואצלאוו האָט ארויסגעזאָגט די דאָזיקע נייע ווערטער פון דער טיפּ פון זיינ פּראָסטן, ארבעטערשן הארצ.

ווען ער איז אראָפּ פון טריבונע, האָט די יוגנט אימ באגלייט מיט מיט-פילנדיקע אויסגעשרייען.

בלויז די עלטערע האָבן מוירע געהאַט ארויסזאָגן זיך. ווער ווייס? עפּ-שער וועלן מאָרגן די באַלשעוויקעס אָפּטרעטן, און דעמלט וועט אויסקומען צו באַצאָלן פאר יעדן וואָרט. טאָמער וועסטו ניט גיין אפּ דער-טליע, וועט מען פון זאוואָד געוויס ארויסזאָגן.

דער בילדונג-קאָמיסאַר איז דער יונגער שלאַנקער לערער טשערנאַפּיסקי. דערווייַל איז ער דער איינציקער מענטש צווישן דער אַרטיקער לערערשאפט,

וואָס איז איבערגעגעבן די באַלשעוויקעס. קעגניבער רעווקאַמ האָט זיך איינגע-
געאַרדנט די ראַטע פֿון „טשאַנ“. אירע רויטארמייער דעזשורענ איז רעווקאַמ.
אינאָוונט שטייט אינ סאָד, פארן אריינגאנג, אן אָנגעשפיצטער „מאקסימ“
מיט אַ שלאנג—א סטענגע, וועלכע פארקריכט איז אופעמער אריינ. דער-
נעבן—צווייען מיט ביקסן.

איז רעווקאַמ גייט די כ־טע איגנאטיעווא, זי קוקט זיך צו צום יוגנינק
רויטארמייער און פרעגט:

— ווי אלט זייט איר, כאווער?

— שוין דאָס זיבעצנטע יאָר אוועק.

— איר זייט א היגער?

דער רויטארמייער שמייכלט.

— יע, איך בין ערשט נעכטן בייסן שלאכט אריינגעטראָטן איז דער
ארמיי.

איגנאטיעווא קוקט אים אריינ איז פאָנעם.

— ווער איז אייער פאָטער?

— א געהילפֿ-מאשיניסט.

איז פערטל גייט אריינ דאָליניק מיט עפעס א מיליטער-מאן. איגנאטיעווא
זאָגט, ווענדנדיק זיך צו אים:

— אָט האָב איך פארן רייקאַמ פֿון קאַמיוג א טוער געפונען. ער איז א היגער.

דאָליניק האָט מיט א גיכע קוק באטראכט סערגיענען.

— וועמעס ביסטו? א, זאכאָרס זונ! נו, גיי, דריי אָן די יאטן.

סעריאָזשע האָט פארווונדערט א קוק געטאָן אפ זיי.

— און ווי איז מיט דער ראַטע?

לויפנדיק שוין אפ די טרעפֿלעכ ארום, האָט דאָליניק א זאָג געטאָן:

— דאָס וועלן מיר איינגארדענען.

אפ מאָרגן אינאָוונט איז געשאפן געוואָרן א קאָמיטעט פֿון קאָמוניסטישן
יונגט־פארבאנד פֿון אוקראַינע.

א ניי לעבן האָט זיך אריינגעריסן גיכ און אומדערווארט. דאָס דאָזיקע
לעבן האָט אים פֿול געמאכט אינגאנצן, פארדרייט איז זיינ שטראַמיקן גע-
וירבל. סעריאָזשע האָט פארגעסן די היים, כאַטש זי איז געווען דאָ ערגעץ
גאָר נאָענט.

ער, סעריאָזשע ברוזשאק, איז א באַלשעוויק. צום צענטן מאָל האָט ער
ארויסגעשלעפֿט פֿון קעשענע א פאסעקל ווייסע פאפיר, ווו עס איז אפ א
בלאנק פֿונעם קאָמיטעט קפ(ב)או געווען אָנגעשריבן, אז ער, סעריאָזשע, איז
א קאָמוניסט און דער סעקרעטאר פֿון קאָמיטעט. און אויב עמעצער וואָלט
געקענט צווייפלען, איז איבער דער גימנאסטיאָרקע אפ א רימען איז א ברע-
זענטענעם קוסטארישן שידל געהאנגען א בעקאוועדיקער „מאנליכער“ א

מאטאָנע פֿון דעם טײַערן פֿאווקען. דאָס איז געווען דער איבערצײַגנדיקסטער מאַנדאט. עכ, א שאַד, ניטאָ פֿאוולושע!

סעריאָזשע איז גאנצענע טעג ארומגעלאָפֿן לױט אופֿאבעס פֿון רעווקאַם. אָט ווארט אויכ איצט אפֿ אימ איגנאטיעווא. זײ פֿאַרן אפֿ דער סטאַנציע, אינ פֿאַדיוו, וווּ מע וועט געבן פֿאַרן רעווקאַם לײַטעראַטור און צײַטונגען. ער לױפט גיכ ארויס אפֿן גאַס. א טוער פֿון פֿאַלײַט־אַפֿטייל ווארט אפֿ זײ מיט אַן אווטאָמאָביל לעבן טויער פֿון רעווקאַם.

צום וואָקזאַל איז ווײַט. אפֿן וואָקזאַל זײַנען אינ וואַגאַנעס געשטאַנען דער שטאַב און דער פֿאַלײַט־אַפֿטייל פֿון דער ערשטער סאָוועטישער אוקראַינישער דיױוײַזע. איגנאטיעווא נוצט אויס די רײַזע און פֿרעגט אויס סעריאָזשען:

— וואָס האָסטו געטאָן אפֿ דײַן געביט? האָסטו געשאפֿן אַן אָרגאַניזאַציע? דו דאַרפֿסט אַגײַטירן צווישן דײַנע כאַױירימ, די קינדער פֿון די אַר־בעטער. אינ דער נאָענטסטער צײַט דאַרפֿ מען צונויפקלאפֿן א גרופֿע קאָמ־ניסטישע יוגנט. מאָרגן וועלן מיר צונויפשטעלן אַן אָפֿדרוקן אַן אופֿרום פֿון קאָמיוג. נאָכדעם וועלן מיר אופֿקלײַבן אינ טעאַטער די יוגנט, מיר וועלן מאַכן א מיטינג; ביכלאַר וועל איכ דיכ באַקאַנען אינ פֿאַדיוו מיט דער כ־טע אוסטינאָױטש. זי פירט, דאַכט זיכ, די אַרבעט צווישן אײַרע כעוורע.

אוסטינאָױטש האָט זיכ אַרויסגעױזן פֿאַר אַן אַכצנאַריק מיידל מיט טונקעלע געשױרענע האָר, אינ א נײַער גימנאַסטיאַרקע פֿון כאַק־קאָליר, איבערגעכונדן אינ טאַליע מיט א שמאַל רימענדל. סעריאָזשע האָט זיכ פֿון איר דערוויסט זײַער אסאַך ניס און באַקומען אַ צוואַג צו העלפֿן אינ דער אַרבעט. באַם געזעגענען זיכ האָט זי אימ אַנגעלאָדן מיט אַ פֿאַק לײַטעראַטור און באַױנדערס, מיט אַ קײַן ביכעלע—פֿראַגראַם און סטאַטוט פֿון קאָמיוג. שפּעט אינאָױנט האָט מען זיכ אומגעקערט אינ רעווקאַם. אינ סאָד האָט געוואַרט וואַלע. זי האָט גענומען פֿאַרוואַרפֿן סערגײַען:

— ווי שעמסטו זיכ ניט! וואָס, דו האָסט זיכ שױנ גאָר אָפֿגעזאָגט פֿון דער היימ? די מאַמע ווײַנט צוליב דיר גאַנצענע טעג, דער טאַטע איז אינקאַעס. עס וועט זײַן אַ סקאַנדאַל.

— עס וועט גאָרנישט ניט זײַן, וואַלע. גײַן אַהײַם האָב איכ קײַן צײַט ניט. ערני־ױאַרט, ניטאָ ווען. הײַנט וועל איכ אויכ ניט קומען. אָבער מיט דיר דאַרפֿ איכ זיכ דורכריידן. קומ אױַן צו מיר. וואַלע האָט ניט געקענט דערקענען איר ברודער. ער האָט זיכ אינגאַנצן געענדערט. אזוי ווי עמעצער וואַלט אימ עפּעס אָנגעלאָדן מיט עלעקטריע. אױַעקגעזעצט די שױעסטער אפֿן שטול, איז סעריאָזשע צוגעטראַטן גלײַכ צו דער זאַכ, אָן אַרומיקע גענג:

— די זאַכ איז אָט וואָס. טרעט ארײַן אינ קאָמיוג. דו פֿאַרשטייט ניט? אינ קאָמוניסטישן יוגנט־פֿאַרבאַנד. איכ בין אינ אָט דער זאַכ דער פֿאַרזי־צער. גלױבסטו ניט? נאַ, אָט לײַען!

וואליע האָט איבערגעלייענט און אין פארלעגנהייט געקוקט אפן ברודער.
— וואָס וועל איך טאָן אין קאָמיווג?

סעריאָזשע האָט א קוועטש געטאָן מיט די אקסלענ.

— וואָס? ניטאָ וואָס צו טאָן? ליבינקע! איך שלאַפּ דאָך ניט קיין נעכט.
מע דארפ פאנאנדערוויקלען די אגיטאציע. איגנאטיעווא זאָגט: מירן צונויפֿ-
קלייבן אלעמען אין טעאטער און וועלן דערציילן וועגן דער סאָוועטנמאכט.
און איך, זאָגט זי, דארפ האלטן א רעדע. איך מיינ, אז עס איז ארויסגע-
וואָרפן, ווילן, פארשטייט זיך, אז איך ווייס ניט, וויאזוי זי צו האלטן, און
איך וועל דירכפאלן ווי א האָק. נו איז אָט, איז זאָג-זשע מיר, ווי האלט עס
בא דיר מיט דעם קאָמיווג?

— איך ווייס ניט, די מאמע וועט דעמלט גאָר ווערן אויסער זיך.

— דו קוק ניט אפ דער מאמען, וואליע, — האָט סעריאָזשע דערווי-
דערט. — זי קלייבט זיך אין דעם ניט פאנאנדער. זי וויל נאָר, אז אירע קינד-
דער זאָלן זיין לעבן איר. זי האָט גאָרנישט קעגן דער סאָוועטנמאכט. פאר-
קערט, זי פילט מיט. נאָר אפן פראָגט זאָלן זיך שלאָגן אנדערע, ניט אירע
זיין. אָבער שוין-זשע איז דאָס ריכטיק? געדענקסט, ווי זשוכרין פלעגט אונדז
דערציילן? אָט פאווקע, ער האָט טאקע אפ דער מאמען ניט געקוקט. איצט
האָט זיך באקומען, אז מיר האָבן דאָ רעכט צו לעבן אפ דער וועלט, ווי עס
באדארפ צו זיין. נו, איז וואָס, וואליע, צי דען וועסטו זיך טאקע אָפּזאָגן?
איי, וואָרט עס געווען גוט! דו וואָלטסט זיך א נעם געטאָן צווישן די מייד-
לעך, און איך צווישן די יאטן. דעם געלן שווארציאָר קלימקען וועל איך
היינט טאקע נעמען אין דער ארבעט. נו, איז ווי, וואליע, שטייסט צו צו
אונדז אָדער ניט? אָט האָב איך א ביכעלע וועגן דער דאָזיקער זאך.

ער האָט ארויסגענומען פון קעשענע און האָט איר דערלאנגט. וואליע
האָט, ניט אָפּרייטנדיק די אויגן פון ברודער, שטיל געפרעגט:

— און וואָס וועט זיין, אויב ס'וועלן ווידער קומען די פעטליוראָווצעס?
סעריאָזשע האָט זיך צום ערשטן מאל פארטראכט אפ דער דאָזיקער
פראגע.

— איך וועל געוויס אוועקגיין מיט אלעמען. אָבער ווי זאָל זיין מיט
דיר? די מאמע וועט אינדערעמעסן זיין אומגליקלעך. — ער האָט געשוויגן.
— דו וועסט מיך פארשרייבן, סעריאָזשע, אזוי, אז די מאמע זאָל ניט
וויסן און קיינער זאָל ניט וויסן, בלויז איך און דו. איך וועל מיט אלע
העלפן, אזוי וועט זיין בעסער.

— ריכטיק, וואליע.

אין צימער איז אריין איגנאטיעווא.

— דאָס איז מיינ שוועסטערקע וואליע, כ־טע איגנאטיעווא. איך האָב
מיט איר געהאט א שמועס וועגן דער אידייע. זי איז איגנאצן צוגעפאסט,
אָבער אָט, איר פארשטייט, די מאמע איז בא אונדז אנערנסטע. מע קען זי

עפשער צונעמען אזוי, אז קיינער זאל וועגן דעם ניט וויסן? אויב אונדז וועט, לאַמיר זאָגן, אויסקומען אָפטרעטן, איז איך, פארשטייט זיך, נעם די ביקס און גיי, אָבער איר איז דאָך אַ שאַד די מאמע.

אינגאטיעווא איז געוועסן באַם ראָג טיש און געהערט אימ אופמערקזאם. — גוט. אזוי וועט זײַן בעסער.

*

דער טעאטער איז געפאקט מיט פילדערנדיקע יוגנט, וואָס עס האָבן פאַרופן אהערצו די מעלדונגען וועגן דעם פאַרשטייענדיקן מיטינג, וועלכע זײַנען ארויסגעהאנגען געוואָרן איבערן שטאָט. עס שפילט דער בלאַז-אַרקעסטער פון די ארבעטער פון צוקער-זאוואָד. די מערהייט איז זאל זײַנען שילער, גימנאזיסטקעס, גימנאזיסטן, שילער פון דער העכערער אָנפאנג-שול.

אלעמען האָט זיי אהער צוגעצויגן ניט אזוי דער מיטינג, ווי דער ספעקטאַקל.

ענדלעך האָט זיך אופגעהויבן דער פאַרהאנג, און אַזן סצענע האָט זיך באוויזן דער סעקרעטאר פון אוקאַמ, כ' ראזין, וואָס איז נאָרוואָס געקומען פון אויערד.

א קלייניקער, א דארינקער, מיט א שארפן נעזל, האָט ער צוגעצויגן צו זיך אלעמענס אופמערקזאמקייט. זײַן רעזע האָט מען געהערט מיט גרויס אינטערעס. ער האָט גערעדט וועגן דעם קאמפ, וואָס האָט ארומגעכאפט דאָס גאַנצע לאַנד, און האָט גערופן די יוגנט צו באהעפטן זיך ארום דער קאָמור-גיסטישער פארטיי. ער האָט גערעדט ווי אן עכטער רעדנער. איז זײַן רעדע זײַנען געווען צופיל אזעלכע ווערטער, ווי „אַרטאָדאָקסאלע מארקסיסטן“, „סאָציאַל-שאַוויניזם“ א. ד. ג., וועלכע די צוהערער האָבן, פארשטייט זיך, ניט פארשטאנען.

ווען ער האָט געענדיקט, האָט מען אימ באַלוינט מיט הילכיקע אפלאַך-דיסמענטן. ער האָט איבערגעגעבן דאָס וואָרט סעריאָזשען און איז אוועק געפאַרן.

עס האָט פאסירט דאָס, פאר וואָס סעריאָזשע האָט זיך אזוי געשראַקן. קיינ רעדע האָט זיך בא אימ ניט באקומען. „וואָס רייזן, וועגן וואָס?“ האָט ער זיך געמאטערט, געזוכט ווערטער און ניט געפונען זיי.

אינגאטיעווא האָט אימ ארויסגעהאַלפן, שעפטשענדיק פון טיש:

— רייך וועגן אַרגאניזירן א קעמערל.

סעריאָזשע איז באלד אריבער צו פראקטישע מאַסמיטלען:

— איר האָט שוין אלץ געהערט, כאוויירימ, איצטער דארפן מיר שאפן א קעמערל. ווער פון אייך האלט עס אונטער?
איז זאל איז געוואָרן שטיל.

אוסטינאָוויטש איז געקומען צוהילף. זי האָט אָנגעהויבן דערציילן די צו-
הערער וועגן די אָרגאניזאציעס פון דער יוגנט אין מאַסקווע. סעריאָזשע איז
א צעטומלטער געשטאנען אָנאווייט.

אימ האָט אופגעבראכט אזא באציונג צום אָרגאניזירן דאָס קעמערל, און
ער האָט בייו געקוקט אפן זאל. אוסטינאָוויטשן האָט מען געהערט ניט אופ-
מערקזאם. זאליוואנאָוו האָט עפעס געשושקעט ליווע סוכארקאָ'ן און געקוקט
מיט ביטל אפ אוסטינאָוויטשן. אינ דער פּאָדערשטער ריי האָבן גימנאזיסטקעס
פון די עלטערע קלאסן מיט געפּוּדערטע נעולעכ און כּיטרע שיסנדיקע אויג-
לעכ געשמועסט צווישן זיך. אינ ווינקל, באמ אריינגאנג אפ דער סצענע,
איז געשטאנען א גרופע יונגע רויטארמיער. צווישן זיי האָט סעריאָזשע דער-
זענ דעם באקאנטן יונגן קוילנווארפלער. ער איז געזעסן אפן ברעג פון דער
ראמפע, עס האָט אימ גערווען געצופט, און ער האָט געקוקט מיט האט אפ
די פראנטיש אָנגעטאַנענע ליווע סוכארקאָ און אַנא אדאמאָוסקע. זיי האָבן
אפ קיינעם ניט געלייגט קיין אכט און גערעדט מיט זייערע קאווא-
ליערן.

אוסטינאָוויטש האָט געפילט, אז מע הערט זי ניט, האָט זי גיך פארען-
דיקט איר רעדע און אָפּגעטראַטן דאָס אָרט איגנאטיעווען. איגנאטיעוועס
רויַקע רעדע האָט איינגעשטילט די צוהערער.

— כאוויירימ יוגנט, האָט זי געזאָגט, יעדערער פון אייך קען דורכ-
טראכטן דאָס אלץ, וואָס ער האָט געהערט, און איך בין זיכער, אז צווישן
אייך וועלן זיך געפינען כאוויירימ, וואָס וועלן אוועק אינ דער רעוואָלוציע
ווי אקטיווע אָנטיילנעמער, און ניט ווי צושויער. די טירן זינען פאר אייך
אָפן, די מענע איז נאָר אינ אייך גופע. מיר ווילן, אז איר זאָלט זיך אליין
ארויסזאָגן. מיר לאָדן אייך די, וואָס ווילן עס טאָן.

אינ זאל איז ווידער געוואָרן שטיל. אָבער אָט האָט זיך פון די הינטער-
שטע רייען דערהערט א שטימ:

— איך וויל זאָגן!

און צום סצענע האָט זיך דורכגעמאכט א וועג מישע לעווטשוקאָוו, אן ען-
לעכער אפ א בערעלע, מיט עטוואָס קרומע אויגן.

— וויבאלד אזא איניען, דארפ מען די באַלשעוויקעס העלפן, איך זאָג
זיך ניט אָפּ. סעריאָזשקע קען מיך. איך פארשרייב זיך אינ קאָמיוג.

סעריאָזשע האָט זיך פריידיק צעשמייכלט.

— אָט זעט איר, כאוויירימ! האָט ער זיך מיטאמאָל א ריס געטאָן צום
מיטן סצענע. איך האָב דאָך געזאָגט, אז מישקע איז אן אייגענער יאט,
ווייל בא אימ איז דער טאטע געווען א סטרעלאָטשניק. א וואגאָן האָט אימ
צוגעקוועטשט. דערפאר האָט מישקע קיין בילדונג ניט באקומען. אָבער איך
אונדזער זאך האָט ער זיך גרינג פאנאנדערגעקליבן, כאָטש קיין גימנאזיעס-
האָט ער ניט געענדיקט.

אינ זאל איז געוואָרן א טומל און עס האָבן זיך דערהערט אויסגעשרייען.
א וואָרט האָט געבעטן דער גימנאזיסט אַקושעו, דעם אפטייקערס א זון, א
יאט מיט אן אויסגעפוצטער שעוועליורע האָר. ער האָט א צי געטאָגן די
גימנאסטיאָרקע און אָנגעהויבן:

— איך אנטשולדיק זיך, כאוויירימ. איך פארשטיי נישט, וואָס מע זיך
פון אונדז. מיר זאָלן זיך פארנעמען מיט פאָליטיק? איז ווען וועלן מיר זיך
לערנען? מיר דארפן ענדיקן די גימנאזיע. אָט אן אנדער זאך, ווען מע וואָלט
געשאפן עפעס א ספאָרטיווע געזעלשאפט, א קלוב, וווּ מע וואָלט זיך געקענט
צונויפקלעבן עפעס אַ לייען טאָג. אָבער אזוי פארנעמען זיך מיט פאָליטיק גאָר,
און נאָכלעם זאָל מען דיך דערפאר אופהענגען. איך מיינ, אז אפ דעם וועט
קיינער נישט מאַסקימ זיין.

אינ זאל האָט זיך דערהערט א געלעכטער. אַקושעו איז אראָפגעשפרונגן
גען פון סצענע און זיך אוועקגעזעצט. זיין אָרט האָט פארנומען דער יונגער
קוילנווארפלער. מיט קאעס אראָפגערוקט דאָס היטל אפן שטערן, האָט ער א
וואָרפ געטאָגן אַ צעקאָכטן בליק אפ די רייען און האָט שטארק אויסגעשרייען:
— איר לאַכט, מייעסקייט?

די אויגן זיינען—ווי צוויי ברענענדיקע קוילן. טיפ אריינגעטעמט אינ זיך
די לופט און אינגאנצן א פארציטערטער פון צאָרן, האָט ער אָנגעהויבן
ריידן:

— מיינ פאמיליע איז זשארקי איוואנ. איך קען נישט נישט דעם טאטן, נישט
די מאמע. איך בין געווען א פארוואָרלאָזטער; ווי א שלעפער זיך ארומגעוואלן—
גערט אונטער די פאראנס, געהונגערט און ערגעץ נישט געהאט קיין היים.
מיינ לעבן איז געווען א הינטיש לעבן, נישט אזוי ווי איר, מאמעס זינדלעך.
און אָט איז געקומען די סאָוועטנמאכט, מיך האָבן די רויטארמיער צוגענוג
מען, געמאכט פאר א זון פון א גאנצן ווואָד, באקליידט, באשוכט, אויס—
געלערנט גראמאַטע, און דעריקער געגעבן א מענטשלעכע פארשטאנד. צוליב
זיי בין איך געוואָרן א באַלשעוויק און וועל אזוי בלייבן ביזן טויט. איך
ווייס גאנצ גוט, פארוואָס עס גייט דער קאמף: פאר אונדז, פאר די אָרעמע,
פאר דער ארבעטער-מאכט. אָט איר הירזשעט דאָ, ווי די אָגערס, און אָט
דאָס ווייסט איר נישט, אז אונטערן שטאָט זיינען געפאלן צוויי הונדערט כאַ-
חיירימ, אפ אַייביק אומגעקומען... זשארקיס שטייב האָט זיך צעקלונגען,
ווי אן אָנגעצויגענע סטרונע. דאָס לעבן האָבן זיי, נישט פארטראכטנדיק זיך,
אָפגעגעבן פאר אונדזער גליק, פאר אונדזער זאך... אינעם גאנצן לאַנד פאלן
קאַרבאַנעס, אפ אלע פראַנטן, און איר אינ דער זעלבער צייט דרייט דאָ א
קאפטער. איר ווענדט זיך צו זיי, כאוויירימ, האָט ער זיך מיטאמאָל א קער
געטאָגן צום פרעזידענט-טיש, אָט צו די דאָזיקע, האָט ער מיטן פינגער אָנג-
געוויזן אפן זאל, אָבער צי וועלן זיי קענען פארשטיין? ניינ! א זאטער איז
דעם הונגעריקן נישט קיין כאווער. דאָ האָט זיך געפונען בלויז איינער, ווילל

ער איז אן אָרעמער, א יאָסעם. מיר וועלן זיך באגיין אַן אַיך, האָט ער זיך צעקאָכט אַ וואָרפּ געטאָן צו דער פּאַרזאַמלונג, בעטן זיך וועלן מיר ניט. צו אַלדִי קלאָגן דאַרפן מיר האָבן אזוינע! אזוינע דאַרפן מען שעטקעוועב מיטן קולנוואַרפּער, האָט ער, שטיקנדיק זיך, אויסגעשרייען צום סאָפּ, און אַראָפּגעלאָפּן פון סצענע, אפּ קיינעם ניט געקוקט, איז ער אוועק צום אַרויס-גאַנג.

פונעם פּרעזידיום איז אפּן אַוונט קיינער ניט געבליבן. ווען מע איז גע-גאַנגען צום דעווקאַם, האָט סעריאָזשע מיט פּאַרביטערונג געזאָגט:
— אָט סאַרא קאַשע ס'האַט זיך פאַרקאַכט! זשאַרקי איז דאָך גערעכט. באַ אונדז האָט זיך גאַרנישט באַקומען מיט אָט די גימנאַזיסטלעך. א פאַר-דראַסיקע זאַך.

— ניטאָ וואָס צו ווונדערן זיך, האָט אים איבערגעריסן אינגאַטיעוואַ, — קיינ פּראָלעטאַרישע יוגנט איז דאָ קימאַט ווי ניטאָ. די מערהייט איז אָדער קליינבורושוואַיע, אָדער שטאַטישע אינטעליגענצ, קליינבירגער. אַרבעטן דאַרפן מען צווישן די אַרבעטער. שאפּ זיך אן אָנשפּאַר אפּ דער זעג-מיל און אפּן צוקער-זאַוואָד. אָבער פונעם מיטינג וועט פונדעסטוועגן זיין א נוצן. צווישן די שילדער זיינען דאָ גוטע כאַוירימ.

אוסטינגאָוויטש האָט אונטערגעהאַלטן אינגאַטיעווען:

— אונדזער אופּאַבע, סעריאָזשע, איז אומדערמירלעך אריינשפּאַרן אין יעדנס באַוויסטזיין אונדזערע אַידיען, אונדזערע לאָזונגען. אפּ יעדער נייע געשעעניש וועט די פּאַרטיי ווענדן די אופּמערקזאַמקייט פון אלע אַרבעטן-דיקע. מיר וועלן דורכפירן א גאַנצע ריי מיטינגען, באַראַטונגען, צוזאַמען-פאַרן. דער פּאָדיום עפנט אפּ דער סטאַנציע א זומער-טעאַטער. די נאָענטסטע טעג וועט קומען אן אַגיטאַצ, און אן אַרבעט וועלן מיר צעוויקלען ברייט. געדענקט, לענין האָט געזאָגט: „מיר וועלן ניט זיגן, אויב מיר וועלן ניט אַריינציען אין קאַמפּ די פּילמיליאָניקע מאַסן אַרבעטנדיקע.“
שפּעט אינגאָוונט האָט סערגיי באַגלייט איסטינגאָוויטשן צו דער סטאַנציע. באַם געזעגענע זיך האָט ער איר פּעסט געדריקט די האַנט און אפּ א ווילע פאַרהאַלטן איר האַנט אין זיינער. אוסטינגאָוויטש האָט קוימ א שמייכל געטאָן.

אומגעקערט זיך איז שטאַט, איז סערגיי פאַרגאַנגען אהיים.

סעריאָזשע האָט געשוויגן. ער האָט ניט געענטפּערט אפּ דער מאַמעס גע-שרייען. אָבער ווען עס איז אַרויסגעטראַטן דער פּאָטער, איז סעריאָזשע אליין אַריבער אין אן אַנגריפּ און האָט גלייך געצווונגען זאַכאַר וואַסיליעוויטשן זיך אונטערגעבן.

— הער נאָר, טאַטע, ווען איר האָט פאַר די דייטשן געשטרייקט און דערהאַרעט אפּן לאָקאַמאַטיוו דעם סאָלאַט פון דער וואַך, האָסטו געטראַכט וועגן דער געזינד? געטראַכט. און פונדעסטוועגן ביסטו געגאַנגען, וויל דייך

האָט דיין ארבעטער־שער געוויסן געצווונגען. און איך האָב אויך געטראכט וועגן דער היים. איך פֿארשטיי, אז אויב מיר וועלן אָפּטרעטן, וועט מען אַיך צוֹרִיב מיר פֿארפֿאַלגן. אָבער דערפֿאַר, אויב מיר וועלן זיגן, וועלן מיר זיין אויבנאָן. און אין שטוב זיצן קען איך נישט. דו, טאטע, פֿארשטייסט עס אַליין גוט. צו וואָס־זשע מאכט דאָ אַ גאַנצן טומל? איך האָב זיך גענומען פֿאַר אַ גוטער זאך, דו דארפסט מיך אונטערהאַלטן, העלפֿן, און דו מאכסט גאָר סקאַנדאַלן. לאַמיר, טאטע, מאכטן שאַלעם, דעמלעט וועט די מאמע אויך אופֿ־הערן אפֿ מיר שרײַען. — ער האָט געקוקט אפֿן טאַטן מיט זײַנע רײַנע בלויע אויגן, מילד געשמייכלט, אַ זיכערער אין זײַן גערעכטיקײַט.

זאכאַר וואסיליעוויטש האָט זיך אומרוק גענומען דרייען אפֿן בענקל און דורך די שטעכיקע האָר פֿון די געדיכטע וואָנצעס און דעם נישט געאַלפֿטן בערדל געוויזן זײַנע צעשמייכלטע געלבלעכע צײַנער.

— קוועטשסט אפֿן באוויסטײַן, דו דורכגעטריבענער יונג? מיינסט, אז וויבאלד דו האָסט צוגעבונדן אַ רעוואָלווער, וועל איך דיך נישט אָנוואַרעמען מיטן רימען?

אָבער אין זײַן שטימ איז נישט געווען קײַן קאַעס. אַ דריי געטאַן זיך אין פֿאַרלעגנהײַט איבערן שטוב, האָט ער אַנטשלאָסן אויסגעצויגן דעם זון זײַן האַרטע האַנט און צוגעגעבן:

— דערלאָנג, סעריאָזשקע, וויבאלד דו ביסט שויגן באַרג־אַרופֿ, וועל איך דיך נישט טאַרמאַזירן, אָבער פֿון אונדו דארפסטו זיך נישט דערווייטערן. קומ צו גיין.

*

נאכט. אַ פֿאַסעק ליכט פֿון דער אָפּגעפֿנטער טיר לײַגט אפֿ די טרעפֿ־לעך. אין דעם גרויסן צימער, וואָס איז מעבלירט מיט ווייכע, פֿלײַש־גע־דעקטע דיוואַנעס, באַם ברייטן אדוואָקאַטישן טיש זיצט מען זאַלבעפֿינפט. אַ זיצונג פֿון רעוואָקאַמ. דאָליניק, אינגנאַטיעווא, דער פֿאַרויצער פֿון טשעקאַ טימאַשענקאַ, וואָס איז ענלעך אפֿ אַ קירגיז, אין אַ קובאַנקע, און צווייען פֿון רעוואָקאַמ־דער אומגעלומפֿערט־הויכער אײַזנבאַנער שוּדיק, און אָס־טאַפֿטשוק, אַ דעפֿאַ־אַרבעטער מיט אַ צוגעפֿלעטשטן נאָז.

דאָליניק האָט זיך איבערגעבויגן איבערן טיש, אײַנגעגעסן זיך אין דער אינגנאַטיעווע מיט אַן אַקשאָנעסדיקן בליק און מיט אַ כריפֿעדיקער שטימ אויסגעגעבערט יעטווידער וואָרט:

— מע דאַרפֿ באַזאָרגן דעם פֿראַגנט. די אַרבעטער דאַרפֿן עסן. ווי נאָר מיר זײַנען געקומען, האָבן די הענדלער און מאַרק־ספֿעקוליאַנטן אופֿגעבלאָזן די פֿרייזן. סאָווצייכנס נעמט מען נישט. מע האַנדלֿט אָדער מיט אַלטע, ניקאַ־לײַעווער, אָדער מיט קערענקעס. הײַנט טאַקע וועלן מיר אויסאַרבעטן פעסטע פֿרייזן, מיר פֿאַרשטייען גאַנצ גוט, אז קײַנער פֿון די ספֿעקוליאַנטן

וועט ניט פארקויפן לויט פעסטע פרייזן. זיי וועלן אויסבאהאלטן. דעמלט וועלן מיר מאכן אונטערזוכונגען און רעקוויזירן בא די הויטשינדער אלע סכויזעס. דאָ סאָר מען ניט זיין צעקראַכן. דערלאָזן, אז די ארבעטער זאָלן ווייטער הונגעריג, קענען מיר ניט. די כ־טע איגנאטיעווא וואָרנט, אז מע זאָל ניט איבערבייגן דעם שטעקן. דאָס איז בא איר, וואָלט איך געזאָגט, אינטעליגענטישע ווייכלייביקייט. דו באליידיק זיך ניט, זאָיע, איך זאָג דאָס, וואָס עס איז. דערביי איז די זאך ניט איך די קליינע הענדלער. אָט האָב איך היינט באקומען יעדעס, אז באמ טראקטיר-אייגנטימער באַריס זאָגן איז פאראן א געהיימער קעלער. איך דעם דאָזיקן קעלער האָבן גרויסע סאָכרימ נאָך פאר די פעטליראָזעס באהאלטן קאָלאָסאלע געזערוון סכויזע. ער האָט אויסדרוקפול, מיט א גיפטיקן שמיכל א קוק געטאָגן אפ טימאָ-שענקען.

— פונדאנען האָסטו זיך עס דערוויסט?—האָט יענער פארלאָרן א פרעג געטאָגן. איך האָט פארדראָסן, וואָס דאָליניק האָט די יעדעס באקומען פרייער פאר איך, אינדערצייט, ווען וועגן דעם האָט פרייער פון אלעמען געדארפט וויסן ער, טימאָשענקאָ.

— הע-הע!—האָט דאָליניק געלאַכט. איך, ברודערקע, זע אלץ. ניט נאָר וואָס איך ווייס וועגן דעם קעלער,—האָט ער פאָרגעזעצט, איך ווייס אויך וועגן דעם, אז דו האָסט נעכטן אויסגעושריאָקעט א האַלבע פלאַש סאמאָ-האָגן מיטן שאַפער פונעם נאטשדיון.

טימאָשענקאָ האָט זיך גענומען דרייען אפן שטול, און זיין געבלעכ געזיכט איז אביסל רויט געוואָרן.

— אָ, א ביטערע קיילע!—האָט ער אויסגעברומט מיט היספילעס. אָבער א קוק געטאָגן אפ דער אָנגעכמורעטער איגנאטיעווא, איז ער אנושוין גע-וואָרן. „אָט א שווארציאָר א סטאָליער! ער האָט זיך אן אייגענע טשעקא“, האָט טימאָשענקאָ געטראַכט, קוקנדיק אפן פאָרזיצער פון רעוואָקאָ.

— דערוויסט האָב איך זיך פון סערגיי ברוזשאַקן,—האָט פאָרגעזעצט דאָלי-ניק. ער האָט א באקאנטן, וואָס האָט געארבעט אין בופעט. האָט יענער זיך דערוויסט פון די קיכער, אז זאָג פלעגט זיי פרייער באזאָרגן מיט אלעם ניי-טיקן איך אן אומבאגריענעצטן סכום. און נעכטן האָט סעריאָזשע באקומען פינקטלעכע יעדעס: א קעלער איז דאָ, מע דארף איך בלויז געפינען. אָט דו, טימאָשענקאָ, נעם יאטן, סעריאָזשע. און היינט טאקע זאָג אלץ געפונען ווערן! אויב עס וועט זיך איינגעבן, וועלן מיר באזאָרגן די ארבעטער און דעם אָפּראָדקאָמדין.

איך א האַלבער שאָ ארום זינען אכט באוואָפנטע אריין אין טראקטיר. צוויי זינען געבליבן אפ דער גאס, באמ אריינגאנג.

דער באלעבאָס, א נידעריקער, א דיקער, ווי א צענעמערדיקע פאס, א באוואקסענער מיט געלע האָר, האָט, קלאפנדיק מיט דער הילצערנער פוס

גענומען דרייען זיך פאר די אריינגעקומענע און מיט א כריפעדיקן גאָרגל-
דיקן באַס געפרעגט:

— וואָס דארפֿט איר, כאוויירימ? פארוואָס עפעס אזוי שפעט?
הינטער זאָגט פלייצע זיינען איך שלאַפֿראָקן געשטאנען די טעכטער און
געזשמורעט די אויגן פֿון טימאַשענקעס עלעקטרישן לעמפל. און איינעם
שכיינענדיקן צימער האָט זיך קרעכצנדיק אָנגעטאָן די גוידערדיקע ווייב.
טימאַשענקאָ האָט דערקלערט קורץ און שאַרפֿ:
— מיר וועלן מאַכן אַן אונטערזוכונג.

יעדער קוואַרט פֿון דער פּאָדלֶאַגע איז אונטערזוכט געוואָרן. דער
גרויסער שטאַל, וואָס איז געווען אָנגעוואַלגערט מיט האַלץ, די שפּיטלערס,
די קיך און דער גרויסער קעלער—אַלץ איז גענוי אונטערזוכט געוואָרן.
אַכער קיינשום שפורן פֿון א געהיימטן קעלער זיינען נישט אופגעדעקט
געוואָרן.

איך א קליין צימערל באַ דער קיך איז שטאַרק געשלאַפֿט דעם שעה-
קערס דינסט. זי איז געשלאַפֿט אזוי שטאַרק, אז זי האָט אפילו נישט גע-
הערט, ווי מע איז אריין. סעריאָזשע האָט זי פּאַרויכטיק אופגעוועקט.
— וואָס, דו דינסט דאָ?—האָט ער געפרעגט באַ דער פארשלאַפֿענער
מיידל.

זי האָט ארופגעצויגן אפֿ די אַקסלען די קאַלדערע, זיך פארדעקט מיט דער
האַנט פֿון דער שיין און, נישט פארשטייענדיק גאַרנישט, האָט זי פּאַרכידעשט
געענטפערט:

— איך דיין. און ווער זייט איר?
סעריאָזשע האָט איר דערקלערט, געהייסט איר אָנטאָן זיך און איז
אוועק.

איך דעם גערוימען עס צימער האָט טימאַשענקאָ אויסגעפרעגט דעם באַ-
לעבאַס. דער שענקער האָט געסאַפֿעט, האָט גערעדט אופגערגט און גע-
שפּריצט מיט שפּייעכץ:

— וואָס ווילט איר האָבן? באַ מיר איז קיין אנדער קעלער נישט. איר
פאטערט אומזיסט צייט. איך זאָג אײַך, אז ס'איז אומזיסט. איך האָב טאַקע
געהאַט א שענק, אָבער איצט בין איך אַן אַרעמאַן. די פעטליראָוועס
האַבן מיך באַנאַולט, שיר נישט אוועקגעהאַרגעט... איך בין זייער צופרידן
פֿון דער סאָווענטמאַכט. אָבער דאָס, וואָס איך האָב, דאָס זעט איר,—און ער
האַט צעשפּרייט זיינע קורצע דיקע הענט. און די אויגן מיט די בלוטיקע
אָדערלעך זיינען איבערגעשפּרונגען דאָ פֿון געזיכט פֿונעם טשעקאַ-פּאַרוי-
צער אפֿ סעריאָזשע, דאָ פֿון סעריאָזשען ערגעץ איז ווינקל און אפֿן סטעליע.
טימאַשענקאָ האָט גערוועזן געביסן די לײַפֿן.

— הייסט עס, אז איר ווילט פּאַרט אויסבאהאַלטן? איך פּרעג אײַך צום
לעצטן מאָל, וווּ איז דער קעלער.

— וואָס איז מיט אייך, כאווער מיליטערמאן, —האַט זיך אריינגעמישט דעם שענקערס ווייב, —מיר אליין הונגערן פאַשעט! בא אונדז האָט מען אלץ צוגענומען. —זי האָט אפילע געוואָלט זיך צעוויינען. נאָר עס האָט זיך גאָר נישט ניט באקומען.

— איר הונגערט און האלט פונדעסטוועגן א דינסט, —האַט סעריאָזשע געזאָגט.

— אַך, וואָס פאר א דינסט! פאַשעט אן אָרעם מיידל האָט זיך ניט ווי אהינצוטאָגן, לעבט זי בא אונדז. זאָל אייך כריסטינקע אליין זאָגן.

— גענוג, —האַט טימאָשענקאָ אויסגעשרייען, פארלירנדיק דעם געדולד, — מיר טרעטן צו צו דער זאך!

אפן גאס איז שוין געווען טאָג, און באַם שענקער איז שטוב איז נאָך אלץ פאַרגעקומען די שטרענגע אונטערזוכונג. א צעקאָכטער פון דעם, וואָס דרייצן שאַ זוכעניש האָבן זיך אויסגעלאָזט מיט גאַרנישט, האָט טימאָשענקאָ שוין באַשלאָסן איבערייסן די אונטערזוכונג, אָבער אינעם קלייניקן צימערל פון דער דינסט האָט סעריאָזשע, וואָס האָט זיך שוין געקליבן אוועקגיין, מיטאמאָל דערהערט א שטילע שושקעריי פון דער מיידל:

— מיסטאָמע איך קיך, איך אויוו.

איך צען מינוט ארום האָט זיך אונטער דער צעוואָרפענער רוטישער אויוו באוויזן אן אייזערנע טיר פון אן אריינגאנג. און איך א שאַ ארום איך א צווייטאָניקער לאַסט-אווטאָמאָביל, אָנגעלאָדן מיט פעסלעך און זעק, אָפּ געפאָרן פון דעם שענקערס הויז, וואָס איז געווען ארוםגערינגלט מיט א האמוני ליידיקייטער.

*

איך א הייטן טאָג איז מיט א קליינעם קלומעקל געקומען פון וואָקואל מאַריע יאקאָויליעווע. זי האָט ביטער געוויינט, ווען ארטיאָם האָט איר אויס דערציילט וועגן פאוקען. עס זיינען פאר איר אוועק כוישעכדיקע טעג. לעבן איז ניט געווען פון וואָס, און מאַריע יאקאָויליעווע האָט זיך איינגע-אָרדנט וואשן וועש פאר די רויטארמייער. דערפאר האָבן זיי אויסגעפויעלט פאר איר א מיליטערישן פאיאָק.

איינמאָל פארנאכט איז עפעס גיכער ווי אלעמאָל דורכגעלאָפן פארביי פענצטער ארטיאָם, א שטויס געטאָן די טיר און אפן שוועל נאָך געזאָגט: — פון פאוקען א יעדע.

טייערער ברודער ארטיאָם, —האַט פאוקע געשריבן. —איך גיב דיר צו וויסן, זיי בער ברודער, אז איך לעבן, אַכטש איך בין ניט אינגאנצן געוונט. עס האָט מיר געטרעפן א קייל איך היפט, אָבער איך פאריכט זיך. דער דאָקטער זאָגט, אז די בייג האָט זיך געליטן. זיי ניט אומרויק פאר מיר, אלץ וועט דורכגיין קעשווע. עפּשער וועל איך בא-קומען אורלויב, וועל איך קומען צו פאָרן, ווען איך וועל ארויס פון לאַזארעט. בא דער מאמען בין איך ניט געווען, עס האָט זיך באקומען אזוי, אז איך בין איצט א רויט-

ארמיער פון דער קאוואלערישער בריגאדע אפן נאָמען פון כ' קאָטאווסקי, וועלכער
איז אייך געווען באהוטט מיט זיין העלדישקייט. אזוינע מענטשן האָבן איך נאָך נישט
געזען און איך האָב גרויס אַפּשט פאַרן קאָמברייג. צי איז געקומען צו פאַרן אינדער
מאמעש? אויב זי איז אינדערהיים, איז א הייסן גרוס איר פון איר זון דעם ינגערן,
און איך בעט אנטשולדיקונג פאַר דער באומרוקונג. דיין ברודער.
ארטיאָט, גיי צו צום וואלד-אומזעער און דערצייל וועגן דעם ברייח.

אסאך טרערן האָט מאריע יאקאָוֹליעווע פאַרגאַסן. איר זון, וואָס
איז אַראָפּ פון גלייכן וועג, האָט אפילע נישט אָנגעשריבן זיין אדרעס, וווּ ער
ליבט.

*

סעריאָזשע פלעגט אלץ אָפּטער זיך אריינכאַפן אפן וואָקואל איין
דעם גרינעם פאסאזשיר-וואגאָן מיט דער אומשריפט: „אגיספּראָפּ פון פּאָדיוו“.
דאָ, איין דעם קליינעם קופּע, האָבן געאַרבעט אוסטינאָוויטש און מעדוועדיע-
ווא. די לעצטע, שטענדיק מיט א פאפיראַס אין מויל, האָט געשמייכלט מיטער
מיט די ווינקעלעך פון די ליפּן.

אומבאַמערקט האָט זיך דער סעקרעטאַר פון קאָמיונישן רייקאָם דערנע-
ענטערט מיט אוסטינאָוויטש, און אויסער די פעק ליטעראטור און צייטונג-
גען, פלעגט ער נאָך פירן מיט זיך פון וואָקואל אן אומקלאָרן פריידיקן גע-
פיל פון דער קורצער באגעגעניש.

דער טעאטער, וואָס דער פּאָדיוו האָט געעפנט, איז יעדן טאָג געווען
פול געפאקט מיט אַרבעטער און רויטאַרמיער. אפ די רעלסן איז געשטאַנען
אַרומגעוויקלט אין בונטע פלאקאַטן דער אגיסצוג פון דער צוועלפטער אַרמיי.
דער אגיסצוג האָט קיילעכדיקע מעסלעסן געלעבט מיט א קאָכיקן לעבן. עס
האַט געאַרבעט א דרוקעריי, מע האָט ארויסגעלאָזן צייטונגען, בלעטלעך,
פּראָקלאַמאַציעס. דער פּראָנט איז נאָענט. צופעליק איז סעריאָזשע איינמאַל
אינאָונט אריין אין טעאטער. צווישן די רויטאַרמיער האָט ער געטראָפּן
אוסטינאָוויטש.

שפעט אינאָונט, באגלייטנדיק זי אפ דער סטאַנציע, וווּ עס האָבן גע-
ווינט די טויער פון פּאָדיוו, האָט סעריאָזשע אומגעריכט פאַר זיך א פרעג
געטאַן:

— פאַרוואָס, כּטע ריטע, ווילט זיך מיר שטענדיק דיך זען?—און ער
האַט צוגעגעבן:—מיט דיר איז אזוי גוט! נאָך א באגעגעניש מיט דיר איז
עפעס דאָ מער מוט און אַרבעטן ווילט זיך אָן א שיר.
אוסטינאָוויטש האָט זיך אָפּגעשטעלט.

— אָט וואָס, כ' ברוזשאק, לאָמיר מיט דיר אָפּריידן אפ ווייטער, אן דו
וועסט זיך נישט אריינלאָזן אין ליריק. איך האָב דאָס נישט ליב.
סעריאָזשע איז רויט געוואָרן, ווי א שילער, וואָס האָט באקומען אן
אויסרייד.

— איך האָב צו דיר גערעדט ווי צו א פּרײַנט, האָט ער געענטפּערט, —
און דו צו מיר... וואָס האָב איך דיר געזאָגט פּאַר א קאָנטרעוואָליזציע?
מער, כּטע אוסטינאַוויטש, וועל איך, פּאַרשטייט זיך, ניט זאָגן!
און געזעבן איר אפּגיכ די האנט, האָט ער זיך קימאַט לויפּנדיק געלאָזן
אינ שטאָט אריין.

עטלעכע טעג נאָכאַנאַנד האָט זיך סעריאָזשע ניט געוויזן אפּן וואָקזאַל.
ווען אינגאטיעווא האָט אים גערופּן אהיין, האָט ער זיך אָפּגעזאָגט. ער האָט
זיך פּאַרופּן אפּ דעם, אז ער האָט ארבעט. ער איז טאַקע אינדערעמעסן גע-
ווען זייער פּאַרנומען.

*

אינמאָל באנאַכט האָט מען אויסגעשאַסן אין שוויקן, ביים ער האָט זיך
צוריקגעקערט אהיים דורך דער גאַס, וווּ עס האָבן געווינט דעריקער העכערע
אָנגעשטעלטע סונעם צוקער-וואוּאַד, פּאַליאַקן. אין פּאַרבינדונג מיט דעם האָט
מען געמאַכט אונטערזוכונגען. מע האָט געפונען געווער און דאָקומענטן פון
פּאַשיסטישן פּאַרבאַנד.

אַם א באראטונג אין רעווקאַם איז געקומען אוסטינאַוויטש. זי האָט אָפּ-
גערופּן סעריאָזשען אָנאַזיט און רויק געפּרעגט:
— וואָס איז מיט דיר, די קליינבירגערלעכע אייגנליכע האָט דיך פּאַר-
כאַפּט? א פּערזענלעכע געשפּרעך טראַנסטו אריבער אפּ דער ארבעט? דאָס,
כאַווער, טויג אפּ קאַפּאַרעס.

און ווידער האָט סעריאָזשע בא א געלעגנהייט אָנגעהויבן אריינכאַפּן זיך
אינ גרינעם וואָגן.

ער איז געווען אפּ דער אויערזישער קאָנפּערענצ. צוויי טעג האָט מען
געפירט הייסע דעבאַטן. אפּן דריטן האָט ער צוזאַמען מיטן גאַנצן פּלענום
זיך גענומען צום געווער און א גאַנצן מעסלעס געטריבן אין די הינטער-
שטיכיקע וועלדער די באַנדע פון זאַרודני, פעטליורעס א סטאַרשינאַ, וואָס מע
האַט אים נאָך ניט צעקלאַפּט ביזן סאָפּ.

ביים ער האָט זיך אומגעקערט, האָט ער געטראָפּן בא אינגאטיעווען אוס-
טינאַוויטשן. באגלייט זי ביו דער סטאַנציע און באמ זעגענען זיך שטאַרק-
שטאַרק געדריקט איר האנט.

אוסטינאַוויטש האָט מיט קאַעס ארויסגעריסן די האנט. און ווידער האָט
ער אין אַויספּראַפּישן וואָגן א לאַנגע צייט ניט אריינגעקוקט. בעקיוון זיך
ניט באגעגנט מיט ריטען, אפּילע דעמלעט, ווען דאָס איז געווען נייטיק. און
אַפּ איר אַינגעשפּאַרטער פּאַדערונג צו דערקלערן, פּאַרוואָס ער פירט זיך
אזוי אופּ, האָט ער מיטאַמאָל שאַרפּ א זאָג געטאַן:

— וואָס האָב איך מיט דיר צו ריינ? ווידער וועסטו מיר צווייען
א וועלכע-עס איז קליינבירגערלעכקייט אָדער פּאַראט צו דעם ארבעטער-
קלאַס.

*

אפ דער סטאנציע זײַנען אָנגעקומען עשעלָאָנען פֿון דער קאווקאזער
רויטפֿאַנקער דיוויזיע. אינ רעווקאַמ זײַנען געקומען צו פֿאַרן דרײַ פֿאַר־
ברוינטע קאַמאַנדירן. איינער פֿון זיי א הויכער, א דארער און אן אי־
בערגעבונדענער מיט א געשטאַמפֿעוועטן פֿאַס, איז צוגעשטאַנען צו דאָ־
ליניקן:

— דו דערצייל מיר ניט קיין מײַסעס. גיב הונדערט פֿורן היי. די פֿערד
פֿייַגערן.

סעריאָזשען האָט מען געשיקט מיט צוויי רויטאַרמייער קריגן היי. אינ
א דאָרפֿ האָט ער זיך אָנגעריסן אפֿ א באַלעגופֿישער באַנדע. די רויטאַר־
מייער האָט מען אַנטוואָפֿנט און צעמיימעסט שיר ניט אפֿ טויט. סעריאָזשע
האָט באַקומען ווייניקער ווי אלע, אימ האָט מען געשאַנעוועט צוליב זײַן
יונגקײַט. געבראַכט זיי אינ שטאָט אַרײַן האָבן די קאַמבּעדאָוצעס.
אינ דאָרפֿ האָט מען אוועקגעשיקט אן אָטריאַד. אפֿן צווייטן טאָג האָט
מען געקראָגן היי.

סעריאָזשע איז א קראַנקער געלעגן אינ איגנאַטיעוועס צימער, ניט
וועלנדיק באַמרוקן די היימישע.

אוסטינאָוויטש איז געקומען. צום ערשטן מאָל האָט ער אינ דעם דאָזיקן
אָוונט דערפֿילט איר לײַבן און קרעפֿטיקן דריקן די האַנט, וואָס ער וואָלט
זיך דאָס קיינמאָל ניט דערלויבט.

*

אינ א הייסן מיטן־טאָג האָט זיך סעריאָזשע אַרײַנגעכאַפֿט אינ וואַגאָן
און געלײַענט ריטען א בריוו פֿון קאַרטשאַגנינען. ער האָט איר דערציילט
וועגן זײַן כאַווער. אוועקגייענדיק האָט ער א זאָג געטאָן:
— כ'וועל גיין אינ וואַלד, כ'וועל זיך אויסבאַדן אינ אָזערע.
אוסטינאָוויטש האָט זיך אפֿגעהויבן פֿון דער אַרבעט און אימ פֿאַרהאַלטן:
— וואַרט אָפֿ, מירן גיין צוואַמען.

באַם רויקן שפּיגל פֿון דער אָזערע האָבן זיי זיך אָפֿגעשטעלט. עס האָט
געצויגן מיט פֿרישקײַט פֿון דעם וואַרעמען, דורכזיכטיקן וואַסער.
— דו גיי צום שליאַכ און וואַרט אָפֿ. איך וועל זיך אויסבאַדן, האָט
אוסטינאָוויטש באַפֿוילן.

סעריאָזשע האָט זיך צוגעזעצט אפֿ א שטיין לעבן בריקל און האָט אויס־
געשטעלט זײַן פֿאַנעם צו דער זון.
הינטער אימ האָט געפֿליעסקעט דאָס וואַסער.

דורכ די ביימער האָט ער אפֿן שליאַכ דערוען טאָניע טומאַנאָווען און דעם
מיליטקאַמ פֿון אַגיסצוג טשושאַנינען. א שיינער, אינ א פֿראַנטישן פֿרענטש,
איבערגעבונדן מיט א פֿאָרטופֿייע פֿון אסאַכ רימענס, אינ סקריפֿעדיקע כראָ־

מאָווע שטיוול, איז ער געאנגען מיט טאָניען געאַרעמט און האָט וועגן
עפעס דערציילט.

סעריאָזשע האָט דערקענט טאָניען. דאָס האָט זי געבראכט דעם בריוו
פון פאוולזשען. זי האָט אויך שאַרפּ געקוקט אַפּ אימ—קענטיק, אז זי
האָט אימ אויך דערקענט. ווען זיי זיינען צוגעגאנגען צו סעריאָזשען, האָט ער
ארויסגענומען פון קעשענע דעם בריוו און אָפּגעשטעלט טאָניען.
— אַפּ א ווייליקע, כאַווערטע. איך האָב א בריוו, וואָס האָט טיילווייז
א שייכעס אויך צו אייך.

ער האָט איר דערלאנגט א פאַרשריבן בויגעלע פאַפיר. טאָניע האָט בא—
פרייט איר האנט און גענומען לייענען דעם בריוו. דאָס בויגעלע האָט עט—
וואָס אָנגעהויבן ציטערן אין איר האנט, זי האָט אימ אָפּגעגעבן סעריאָזשען.
און געפרעגט:

— מער ווייסט איר גאָרנישט וועגן אימ?

— ניין, האָט סעריגי געענטפערט.

פונהיינטן האָבן אונטער אוסטינאָוויטשעס פיס א שאַרף געטאָן שטיינדלעך.
טשוזשאני האָט באַמערקט ריטען. ער האָט זיך געווענדעט צו טאָניען און
שטיל געזאָגט:
— קומט.

אוסטינאָוויטשעס שטימ, וואָס איז איר האָט געקלונגען אביסל כויעק
און שפּאַט, האָט אימ אָפּגעשטעלט:

— כאַווער טשוזשאני, אייך זוכט מען דאָרטן ארום אין צוג א גאַנצן טאָג.

טשוזשאני האָט קרומ א קוק געטאָן אפּ איר:

— נישקאַשע, מע וועט זיך אָן מיר אויך באַגיין.

קוקנדיק אפּ טאָניען מיטן מיליטקאַמ, וועלכע זיינען אוועקגעגאַנגען, האָט
אוסטינאָוויטש געזאָגט:

— ווען וועט מען שוין דורכטרייבן דעם דאָזיקן גאָרנישט!

דער וואַלד האָט גערוישט, שאַקלענדיק מיט די מעכטיקע היטלען פון
די דעמבן. די אָווערע האָט געצויגן צו זיך מיט איר פרישקייט. סעריאָזשען
האָט א צי געטאָן זיך אויסבאָדן.

נאַכט באַדן זיך האָט ער אוסטינאָוויטשן געפונען ניט ווייט פון דעם
אויסגעהאַקטן שטיק וואַלד. זי איז געזעסן אפּ אן אינגעפאַלענעם דעמב.
זיי זיינען שמועסנדיק אוועק טיפּ אין וואַלד. אפּ א קליינעם פליין, א
פאַרוואַקסענעם מיט הויכן גראַז, האָבן זיי באַשטימט אָפּרוען. אין וואַלד איז
שטיל, עפעס שושקען זיך די דעמבן. אוסטינאָוויטש האָט זיך צוגעלייגט אפּן
ווייכן גראַז, אונטערגעלייגט די פאַרבויענע האנט אונטערן קאַפּ. אירע
שלאַנקע פיס אין אלטע געלאַטעטע שיכלעך האָבן זיך באַהאַלטן אין דעם
הויכן גראַז. סעריאָזשען האָט א וואָרפּ געטאָן א צופעליקן קוק אפּ אירע
פיס, ער האָט דערוען לאַטעס אפּ די שיך, א קוק געטאָן אפּ זיינ שטיחל

מיט דער היפשער לאַך, פון וועלכער עס האָט ארויסגעקוקט א פינגער, און
ער האָט זיך צעלאכט.
— וואָס איז?

סעריאָזשע האָט באוויזן דעם שטיוול:
— וויאָזוי וועלן מיר עס אינ אועלכע שטיוול מילכאַמע האלטן?
ריטע האָט ניט געענטפערט. זי האָט געקניט א גרעזל און געטראכט
זוועגן עפעס אנדערש.

— טשוזשאני איז א שלעכטער קאָמוניסט, — האָט זי ענדלעך געוואָגט. —
בא אונדז גייען אלע פּאָליט-טוער אינ שמאטעס, און ער זאָרט בלוין וועגן
זיך. א צופעליקער מענטש איז ער אינ אונדזער פארטיי... וואָס שייַעך דעם
פּראָנט, איז דאָרטן ווירקלעך ערנסט. אונדזער לאַנד וועט נאָך לאַנג אויסקור
מען אויסהאלטן שווערע קאמפּן. — און שווייגנדיק א נייַלע, האָט זי צוגע-
געבן: — אונדז, סערגיי, וועט אויסקומען ארבעטן מיטן וואָרט און מיט דער
ביקס. ווייסט וועגן דער באשטימונג פון צק צו מאָביליזירן א פערטל פונעם
באשטאנד פון קאָמיוג אפּן פּראָנט? איך טראכט, סערגיי, אז מיר וועלן זיך
דאָ לאַנג ניט איינהאלטן.

סעריאָזשע האָט געהערט אירע רייד, ער האָט מיט פארוונדערונג דער-
פילט אינ איר שטימע עפעס ניט קיינ געוויינלעכע טענער. אירע שווארצע,
פייכטע, לויכטנדיקע אויגן האָבן געקוקט אפּ אימ.
ער האָט שיר ניט פארגעסן און ניט געוואָגט איר, אז די אויגן אירע זינען
ווי א שפיגעלע, אינ זיי זעט מען אלץ, נאָר ער האָט זיך באצייטנס אַינגע-
האלטן.

ריטע האָט זיך אופגעהויבן אפּן עלנבויגן.

— ווו איז דיין רעוואָלווער?

סערגיי האָט מיט פארדראָס א טאפּ געטאָן דעם פוטטן פאס.

— אינ דאָרפּ האָט די באלעגופישע באנדע צוגענומען דעם רעוואָל-
יווער.

ריטע האָט אריינגערוקט די האנט אינ קעשענע פון דער גימנאסטיאָרקע
און ארויסגענומען א גלאנציקן בראונינג.

— זעסט, סערגיי, יענעם דעמב? האָט זי אָנגעוויזן מיטן רער אפּ א
שטאמ, וואָס איז געווען באדעקט מיט א צערונצלטער קאָרע, א טריט פינף
און צוואנציק פון זיי. זי האָט אויפגעהויבן די האנט גלייך מיטן אויג און,
קימאט ניט צילנדיק זיך, אויסגעשאַסן. עס האָט זיך א שאַט געטאָן די אויפ-
געשאַסענע קאָרע.

— זעסט? — האָט זי באפרידיקט געוואָגט און ווידער אויסגעשאַסן. ווידער

האָט א שאַרף געטאָן קאָרע אינ דעם גראָז.

— נא, — האָט ריטע מיט כויעק געוואָגט און איבערגעגעבן אימ דעם

רעוואָלווער, — מירן זען, ווי דו שיסט.

פון דרײַ שטאָסן האָט סעריאַזשע נאָר איינעם ניט געטראַפֿן. ריטע האָט געשמייכלט.

— איך האָב געמיינט, אז בא דיר וועט זײַן ערגער.
זי האָט אוועקגעלייגט דעם רעוואָלװער אפּ דער ערד און זיך אויסגע-
צויגן אפּן גראָז. דורכן שטאָפּ פּונד דער גימנאסטיאַרקע האָבן זיך אויסגע-
טיילט די קאָנטורן פּונד איר שטייפער ברוסט.
— סערגיי, קומ אהער, האָט זי שטיל געזאָגט.
ער האָט זיך צוגערוקט צו איר.
— זעסט דעם הימל? ער איז בלוי. בא דיר זײַנען פּונקט אזעלכע אויגן.
דאָס איז ניט גוט. די אויגן בא דיר דארפן זײַן גרויע, שטאַלענע. בלוי—
דאָס איז שוין עפעס צופיל צארט.
און פּלוצים האָט זי אים ארומגעכאַפּט פאר דעם בלאַנדן קאַפּ און איב-
שטאַרק א קוש געטאַן אין די ליפּן.

*

עס זײַנען אדורך צוויי כאדאַשימ. ס'איז אָנגעקומען דער הארבסט.
די נאַכט איז אָנגעקומען אומבאַמערקט און איינגעוויקלט די ביימער איב-
טונקלען קרעפּ. דער טעלעגראפּיסט פּונד דיוויע-שטאַב האָט זיך איבער-
געבויגן איבערן אפּאַראט, וואָס האָט געשאַטן מיט שרױט פּונד „מאַרזע“ און
אונטערגעכאַפּט די סטענגע, וואָס איז ווי א שמאַל שלענגעלע געקראַכן פּונד
אונטער די פּינגער. ער האָט שנעל פּאַרשריבן אפּ א בלאַנק די פּראַזן, וואָס
ער האָט צונויפגעשטעלט פּונד פּונקטן און שטריכן:

דעם נאַטשטאדיוו 1, א קאַפּיע דעם פּאַרויצער פּונד רעווקאַם פּונד שטאַט שער-
פעטאַקע. איך באפעל עזאַקוירן אלע אַנשטאַלטן פּונד שטאַט אין צען שאַ ארום נאָכב-
באַקומען די דאָזיקע טעלעגראפּיע. אין שטאַט איבערלאָזן א באטאַליאַן, וואָס זאָל זײַן
אוינטערגעזאָרפן דעם קאַמאדיר פּונד N-ער פּאַלק, וואָס פירט אָן מיטן שלאכט-באַצירק-
דער שטאדיוו, דער פּאַרוו, אלע מיליטערישע אַנשטאַלטן דארפן אָפּטרעטן צו דער
סטאַנציע באראנטשעוו, וועגן אײספילן ראפּאָרטירן דעם נאַטשדיוו. אונטערשריפּט.

אין צען מינוט ארום האָט איבער די שטילע גאַסן פּונד שטאַט דורכגע-
יאָגט א מאַטאַציקל, וואָס האָט געפּינקלט מיטן אויג פּונעם אַצעטילענעווו לאמ-
טערן. סאַפענדיק האָט ער זיך אָפּגעשטעלט באם טויער פּונד רעווקאַם.
דער מאַטאַציקליסט האָט איבערגעגעבן די טעלעגראפּיע דעם פּאַרויצער
פּונד רעווקאַם דאָליניקן. די מענטשן האָבן אָנגעהויבן לויפּן. עס האָט זיך
אויסגעשטעלט די „טשאַנג-ראַטע. אין א שאַ ארום האָבן איבערן שטאַט גע-
טראסקעט פּורן, געלאָדענע מיט רעווקאַמישן אייגנס. מע האָט אלץ געלאָדן
אין וואַגאַנעס אפּן פּאַדאָליער וואַקזאַל.
סעריאַזשע האָט אויסגעהערט די טעלעגראפּיע און איז באלד ארויסגע-
פּלויגן נאָכן מאַטאַציקליסט.

— כאווער, מע קען מיט אייך פאָרן אפ דער סטאנציע?—האָט ער גע-
פרעגט דעם שאַפער.

— זעצ זיך פונהינטן, נאָר האלט זיך שטארק.

א טראַט צען פון וואגאָן, וואָס איז שוינ געווען צוגעטשעפעט צום עשע-
לאָן, האָט סעריאָזשע ארומגעכאפט ריטעס אקסלענ, און פילנדיק, אז ער
פארלירט עפעט אזוינס, וואָס איז אימ טייער, ניט אַפצושאצן, האָט ער גע-
שעפטשעט:

— זיי געוונט, ריטע, מיין טייערער כאווער! מיר וועלן זיך נאָכ באגע-
גענען מיט דיר. אָבער זע, פארגעס מיך ניט.—ער האָט מיט שרעק דער-
פילט, אז באלד וויינט ער זיך פאנאנדער. מע האָט געדארפט אוועקגיין. ניט
האָבנדיק מער קיין קייעכ צו ריידן, האָט ער בלוין ביז ווייטעק געדריקט
אירע הענט.

*

דער פרימאָרגן האָט דערוויסט די שטאָט און דעם וואָקזאל פוסטע, פאר-
יאַסעמטע. עס האָבן אָפגעפיפט, ווי געווענט זיך, די לאַקאָמאָטיוון פון דעם
לעצטן צוג, און הינטער דער סטאנציע האָט זיך פון ביידע זייטן וועג אויס-
געלייגט א פארטיידיקונג-קייט פון דעם באטאליאָן, וואָס איז איבערגעבליבן.
אינ שטאָט.

עס זיינען אראָפגעפאלן געלע בלעטער, און די ביימער זיינען געשטאנען
הוילע. דער חיינט האָט אָנגעכאפט די אופגעקארטשעטע בלעטער און שטי-
געקיקלט זיי איבערן שליאכ.

סעריאָזשע, אָנגעטאָן אינ א רויטארמיישער שינעל, אינגאנצן ארומגע-
בונדן מיט לייחונטענע פאטראָנטאשן, האָט מיט א צענדליק רויטארמייער
פארנומען דעם קרייצ-פונקט באמ צוקער-זאוואָד. מע האָט געווארט אפ די
פאָליאקן.

אווטאָנאָם פעטראָוויטש האָט אָנגעקלאפט צו זיינן שאַכטן געראסימ לעאָנ-
טיעוויטשן. יענער, נאָכ ניט קיין אָנגעטאָנענער, האָט ארויסגעקוקט אינ דער
צעעפנטער טיר.

— וואָס איז געשען?

אווטאָנאָם פעטראָוויטש האָט אָנגעוויזן אפ די רויטארמייער, וואָס זיינען
געגאנגען מיט די אויסגעשטרעקטע ביקסן, און אלץ געוונקען צו זיינן שאַכטן.
— זיי גייען אוועק.

געראסימ לעאָנטיעוויטש האָט א פארוואָרטער א קוק געטאָן אפ אימ:

— איר, ווייסט ניט, וואָס פאר אן עמבלעם האָבן די פאָליאקן?

— דאכט זיך, אן איינקעפיקער אָדלער.

— ווו זשע קען מען אימ באקומען?

אווטאָנאָם פעטראָוויטש האָט זיך ביז געקראצט דעם נאָקן.

— זיי איז גארנישט, —האָט ער געזאָגט, נאָך דעם ווי ער האָט א וויילע געטראַכט, —גענומען און אוועק. און דו ברעכ דאָ דעם קאָפּ, ווי צופאסן זיך צו דער נייער מאכט.

א קוילנווארפער האָט זיך דריבנע צעגראַגערט, שטערנדיק די רוי. כאַמ וואָקאל האָט פּלוצעם אָנגעהויבן פּיפּן אַ לאַקאַמאַטיוו, און פון דאָרטן האָט אַ קרעכצ געטאַן מיט אַ שווערן זעצ פון אַ האַרמאַט. הודיענדיק האָט הויכ אינ הימל געעקבערט מיט אַ קרעכצ די לופט אַ שווערער סנאריאד. ער איז אַראָפּגעפאלן אַפּן שליאַכ הינטערן זאוואָר און פאַרקוטעט אינ בלויען רויכ די קוסטעס, וואָס באַמ וועג. איבער דער גאַס זינען, אלע וויילע אַרומקוקן-דיק זיך, אָפּגעטראַטן אָנגעכמורעטע רויטאַרמיישע קייטן.

בא סעריאָזשען האָט זיך קיל אַראָפּגעקיקלט אַפּן באַק אַ טרער. ער האָט אַייליק אָפּגעווישט אירע שפורן, זיך אַרומגעקוקט אַפּ די כאוויירימ. גיין, קיינער האָט ניט געזען.

אינ איינ ריי מיט סעריאָזשען איז געגאַנגען דער הויכער און דאַרער אַנטעק קלאַפּאַטאַוסקי פון דער זעג-מיל. זינע פינגער זינען געלעגן אַפּן שלאַס פון דער ביקס. אַנטעק איז געווען אומעטיק, פאַרוואָרגט. זינע אויגן האָבן זיך באַגעגנט מיט סעריאָזשעס בליק, און אַנטעק האָט דערווייל אַרויס-געגעבן זינע באַהאַלטענע געדאַנקען...

— אונדזערע וועט מען רוידעפן, באַזונדערס מיינע. אַ פּוילישער, —וועט מען זאָגן, —און איז קעגן די פּוילישע לענינגען אוועק. מע וועט אַרויס-יאָגן דעם אלטן פון זעגמיל און מע וועט אים אַרייַנשיטן שמיצ. כּי האָב גע-זאָגט דעם אלטן, ער זאָל גיין מיט אונדז, אָבער ס'האָט ניט געקלעקט באַ אים קיינ מוט אוועקצוואַרסן די געזינד. עכ, אויסוואַרפן, כאַטשבי וואָס גי-כער זיך טרעפן מיט זיי! —און אַנטעק האָט נערווען פאַריכט דעם רויטאַר-מיישן העלם, וואָס איז אים אַראָפּגעקראַכן אַפּ די אויגן.

... אַ גוטן דיר, לייבלעכע שטעטל, אַרעמע, שמוציקע, מיט דינע קרומע הייזקעס. מיטן צעהויקערטן שאַסיי! אַ גוטן, פּריינט, אַ גוטן, וואַדיע, זייט געזונט, כאוויירימ, וואָס איר זייט אוועקגעגאַנגען אינ אונטערערד! עס רוקן זיך אָן פּרעמדע, ביזע, אָנראַכמאַנעסדיקע ווייספּוילישע לענינגען.

די דעפּאַ-אַרבעטער, אינ העמדלעך, דורכגעווייקטע אינ מאַווט, באַגלייטן מיט טרויעריקע בליקן די רויטאַרמייער, וואָס טרעטן אָפּ.

— מיר וועלן נאָך קומען, כאוויירימ! —האָט אַפּגערעגט אויסגעשרייען סעריאָזשע.

דער טייך גלאנצט אָפּ טונקל אינעם פארטאָניקן נעפל; ער מורמלט און שווענקט זיך אָן די בייברעגיקע היילע שטיינדלעך. פון די ברעגן צום מיטן איז דער טייך רוקן, זיינ שפיגל זעט אויס ווי אומבאוועגלעך און זיין קאָליר איז א גרויער, א גלאנצנדיקער. אינמיטן איז ער טונקל, אומרוק, מיטן אויג זעט מען, או ער באוועגט זיך, איינלעך אפ אראָפּ-צו. דער טייך איז שיינ, פּרעכטיק. דאָס האָט וועגן אימ גאַנצן געשריבן זיין גלענצנדיקן „וונדער-לעך איז דער דניעפער...“ ווי א הויכע וואנט לאָזט זיך אראָפּ צום וואסער דער הויכער רעכטער ברעג. ער האָט זיך ווי א בארג אָנגערוקט אפן דניע-פער, פּונקט ווי ער וואָלט זיך אָפּגעשטעלט אין זיין באוועגונג פאר דער ברייטקייט פונעם טייך. דער לינקער ברעג אונטן איז אינגאנצן אין זאמדיקע פליכט. די פליכט לאָזט איבער דער דניעפער נאָך די פּרילינגדיקע געוויסערן, ווען ער קערט זיך אומ אין זיינע ברעגן.

באמ טייך, פארגראָבן אין דער ערר אין אן ענגן אָקאָפּ, ליגן פינפען. זיי האָבן זיך כאוועריש צעלייגט באמ טעמפּשנוקינ „מאקסימקע“. דאָס איז דער פּאָדערשטער „סעקרעט“ פון דער זיבעטער שיסער-דיוויזיע.

באמ קוילנווארפער, מיטן פּאָנעם צום טייך, האָט זיך אויסגעצויגן אפ א זייט סעריאָזשע ברוזשאק.

אויסגעמאטערט פון די פּילצאָליקע שלאכטן, אונטערן שטורמישן פּייער פון דער פּוילישער ארטילעריע, האָט מען נעכטן אָפּגעגעבן קיעוו. מען איז אָפּגעטראָטן אפן לינקן ברעג. מע האָט זיך פארפעסטיקט. די וויי-טערדיקע באוועגונג פון די פּוילישע איבערן דניעפער טאָר מען בעשומיפּן. גיט דערלאָזן.

דער צוריקמארש, די גרויסע פארלוסטן און ענדלעך דאָס אָפּגעבן קיעוו דעם טוינע האָט שווער געווירקט אז די רויטארמייער. די זיבעטע דיוויזיע האָט זיך העלדיש דורכגעשלאָגן דורך דער ארומרינגלונג, זי איז געגאנגען דורך וועלדער, און, ארויסגייענדיק צום אייזנבאן בא דער סטאנציע מאלין, האָט זי מיט א מעכטיקן קלאפּ צעשמעטערט די פּוילישע טיילן, וואָס האָבן פארנומען די סטאנציע, אָפּגעוואָרפן זיי אין וואלד און באפּרייט דעם וועג אפ קיעוו.

איצט, ווען די פרעכטיקע שטאָט איז אָפּגעעבן געוואָרן, זינען די רויט־
ארמייער געווען אָנגעכמורעט. די פּוילישע האָבן פּאַרנומען ניט קיין גרויסן
פּלאַצדארם אפּן ליינקן ברעג באַם אַייזנבאַנ־בריק, ארויסשטויסנדיק די רויטע
טיילן פּונד דארניצע. אָבער רוקן זיך ווייטער האָבן זיי ניט געקענט, ניט
געקוקט אפּ זייערע אלע אָנשטרענגונגען, ווייל זיי האָבן זיך אָנגעשטויסן
אפּ פּאַרביטערטע קאַנטר־אַטאַקעס.

סעריאָזשע קוקט, ווי עס פּליסט דער טייך, און ער קען ניט ניט טראַכטן
וועגן דעם פּאַרגאַנגענעם טאָג.

נעכטן, אין האַלבן טאָג, פּאַרכאַפּט פּונד דעם אלגעמיינעם צאָרן, האָט ער
באַגענט די ווייטפּאַליאָקן. אין אַ קאַנטר־אַטאַקע; נעכטן טאַקע האָט ער צום
ערשטן מאל פּאַנעם על פּאַנעם זיך צונויפּגעשטויסן מיט אַ יונגן לעגיאָנער.
יענער איז געלאָפּן אפּ אימ, ארויסגעשטעלט פּאַרויס די ביקס, מיט אַ פּראַנ־
צויזישן באַנעט, אַ לאַנג, ווי אַ שווערד, געלאָפּן מיט אַ האַז־שפּרונג און
געשרייען עפעס, וואָס ס'האָט זיך ניט געקלעפט. עפעס אַ טייל פּונד אַ סע־
קונדע האָט סערגיי געזען זינען אויגן, וואָס זינען ברייטער געוואָרן פּונד
צאָרן. נאָך איינע רעגע, און סערגיי האָט אַ זעצ געטאַן מיטן שפיץ פּונעם
באַנעט איבערן באַנעט פּונעם פּאַליאָק, און דער גלאַנציקער פּראַנצויזישער
שאַרפּ איז אָפּגעוואָרפּן געוואָרן אָנאַזיט.
דער פּאַליאָק איז געפּאלן...

סערגייס האַנט האָט ניט אַ ציטער געטאַן. ער ווייס, אז ער וועט נאָך
האַרענען, ער, סערגיי, וואָס קען אזוי צאַרט לייב האָבן, וואָס האָט אזא
שטאַרקן געפּיל פּונד פּריינטשאַפּט. ער איז ניט קיין בייזער יאַט, ניט קיין
גרויזאַמער. אָבער ער ווייס, אז אין כּייזשן האַס האָבן זיך אפּ זיין לייבלעך־
נאַענטער רעפּובליק אַ לאַז געטאַן די דאָזיקע אָפּגענאַרטע און צאָרנדיק אָנ־
גערייצטע סאָלדאַטן, אונטערגעשיקטע פּונד די וועלט־פּאַראַזיטן.
און ער, סערגיי, האַרעט צוליב דעם, קעדיי דערנענטערן יענעם טאָג,
ווען אפּ דער ערד וועט מען מער ניט האַרענען איינער דעם אנדערן.
פּאַרן אַקסל רירט אימ אָן פּאַראַמאַנאָוו.
— מירן אָפּטרעטן, סערגיי, מע וועט אונדז באַלד באַמערקן.

*

אַ יאָר צייט האָט זיך שוין פּאַוועל קאָרטשאַגין אַרומגעיאָגט איבערן
לייבלעך־נאַענטן לאַנד אַז אַ טאַטשאַנקע, אפּן פּאָדערטייל פּונד אַ האַרמאַט, אפּ
אַ גרוי פּערדל מיט אַן אָפּגעהאַקטן אויער. ער איז געוואָרן מענערליש,
קרעפּטיק. ער איז אויסגעוואַקסן אין ליידן און אין צאָרעס.
עס האָט שוין באַוווּן צו פּאַרהיילן זיך די הויט, וואָס איז אָנגעריבן
געוואָרן ביז בלוט פּונד די שווערע פּאַטראַנטאַשן, און עס איז שוין פּאַרהאַר־
טעוועט געוואָרן דער שראַם פּונד די מאָזאָליעס פּונד דעם ביקס־רימען.

אסאכ גרויף האָט זיך פאועל אָנגעזען פאר דעם דאָזיקן יאָר. צוזאמען מיט טויזנטער אנדערע רויטארמייער, אַזעלכע ווי ער, אָפגעריסענע און נאָ-קעטע, אָבער פארכאפט פון א הייסן פלאם צו קעמפן פאר דער מאכט פון זייער אייגענעם קלאס, איז ער דורכגעגאנגען צופוס הינט און צוריק זינט היימלאנד און בלוז צוויי מאָל זיך אָפגעריסן פון דעם שטורעם.

דאָס ערשטע מאָל צוליב דער ווונד אינ היפט, דאָס צווייטע—אינ פראָס-טיקן פעווראל פונעם צוואנציקסטן יאָר. ער אריינגעפאלן אינ א קלעפיקן, הייסן טיפוס.

שרעקלעכער פון די פוילישע קוילנווארפערס האָט דער לייזיקער טיפוס געשניטן די רייע פון די פאָלקן און דיוויזיעס פון דער צוועלפטער ארמיי. די ארמיי האָט זיך יצעוואָרפן אפ א גוואלדיקן שעטעכ, קימאט איבער דער גאנצער צאָפנדיקער אוקראינע, און פארצאמט די פאָליאקן די וויטערדיקע באוועגונג פאָרויס. קוים זיך פאריכט, האָט זיך פאועל אומגעקערט צוריק אינ זינט טייל.

איצט האָט דער פאָלק פארנאמען א פאָזיציע בא דער סטאנציע פראָנ-טאָוקע, אפ דער אייזנבאנצווייג, וואָס פירט פון קאזאטין אפ אומאן. א סטאנציע אינ וואלד. א קליינע וואָקזאל-געביידע, ארום וועלכער עס האָבן זיך צוגעטויעט כאָרעווע היזקעס, פארלאָזענע פון זייערע איינזווינער. ווינען דאָ איז געוואָרן אומגעלעכ. דאָס דריטע יאָר שויג ווי אַט פלעגן שטיין ווערן און אַט פלעגן ווירער זיך צעפלאַקערן האריגעס. וועמען האָט שוין פראָנטאָוקע ניט געזען פאר דער דאָזיקער צייט?

זיידער זינען רייפ געוואָרן גרויסע געשעענישן. אינ דער צייט, ווען די צוועלפטע ארמיי, וואָס איז שרעקלעכ שיטער געוואָרן און טיילווייז דעוואָר-גאניזירט, איז אָפגעטראַטן אונטערן דרוק פון די פוילישע ארמיע צו קיען, האָט די פראָלעטארישע רעפובליק געגרייט די וויספאָליאקן, וואָס זינען געווען פארשיקערט פון זייער זיגרייכע מארש, א פאריכטנדיקן קלאפ.

פון דעם וויינט צאָפנ-קאוקאז האָט מען אינ א מיליטערישן מארש, אזא, וואָס איז נאָך ניט געהערט געוואָרן אינ דער געשיכטע פון קריג, איבערגע-וואָרפן אפ אוקראינע די אינ שלאכטן-פארהארטעוועטע דיוויזיעס פון דער ערשטער רייטער-ארמיי. די פערטע, זעקסטע, עלפטע און פערצנטע קאואל-לעריע-דיוויזיעס זינען צוגעגאנגען איינע נאָך די אנדערע צום ראיאָן פון אומאן. זיי האָבן זיך גרופירט הינטער אונדזער פראָנט און אפן וועג צו די אנטשיידענע שלאכטן אָפגעשלינדערט די מאכנאָווישע באנדעס.

זעכצן מיט א האלבן טויזנט שווערדן, זעכצן מיט א האלבן טויזנט קעמ-פער, פארברוינטע פון דער סטעפישער זון.

די גאנצע אופמערקזאמקייט פון דער העכסטער רויטער קאמאנדירונג און פון דער קאמאנדירונג פונעם דאָרעם-מירעוודיקן פראָנט איז געלייגט גע-וואָרן אפ דעם, אז אַט דער אנטשיידענער קלאפ, וואָס ווערט געגרייט, זאָל

ניט פארויסגעזען ווערן פון די פילסודטשיקעס. דער שטאב פון דער רע-
פובליק און פון די פראָנטן האָט וואכואם באשיצט די גרופירונג פון דער דאָ-
זיקער רייטער-מאסע.

אפן אומאנער באצירק זיינען איבערגעריסן געוואָרן די אקטיווע אָפּערא-
ציעס. עס האָבן אומופהערלעך געקלאפט די דירעקטע טעלעגראפן פון מאָס-
קווע צום שטאב פון פראָנט-קיינ כאַרקאָוו, פונדאנען צו די שטאבן פון
דער 14-טער און 12-טער ארמיי. אין די שמאָלינקע פאסעקלעך פון די טע-
לעגראפישע סטענגעס האָבן די "מאָרויאקעס" אָפּגעקלאפט שיפירטע באפעלן:
"ניט דערלאָזן צוציען די אופמערקזאמקייט פון די פאָליאקן צו דער גרופירונג
פון דער רייטער-ארמיי". אויב עס האָבן זיך יאָ אָנגעקניפט אקטיווע שלאכטן,
איז בלויז דאָרטן, וווּ דאָס פאָרויסרוקן זיך פון די פאָליאקן האָט געדראָט
ארביינצוציען אין שלאכט די דיוויזיעס פון דער בודיאָנישער קאוואלעריע.

דער שייטער פלאטערט אין געלע פאטליעס. דער רויך גייט אוועק אין
גרויע רונגען ספיראליש אינדערהויך. מוקן האָבן ניט ליב קיינ רויך; טראָגן
זיי זיך ארום האסטיק און אומרויך אין א גיכע רוי. אביסל פונדערווייטן,
ארום דעם פייער, האָבן זיך, ווי א פאָכער, אויסגעזעצט די רויטארמייער.
דער שייטער פארבט אין קופערנער פארב זייערע פענעמער.

אפן שייטער האָבן זיך אינעם בלויזעכען אש געווארעמט די קעסעלעך.
אין די קעסעלעך בלעזט זיך וואסער. פון אונטער דער ברענענדיקער
בערווענע האָט זיך ארויסגעריסן א גנייוויש צינגל פונעם פלאם און א לעק
געטאָן מיטן ברעגעלע עמעצנס א צעפאטלטן קאָפּ. דער קאָפּ האָט זיך אָפּ-
געטרייסלט און אומצופרידן א וואָרטשע געטאָן:

— טפו, צו אלדי שווארציאָר!

ארום האָט מען זיך צעלאכט.

אן עלטערער רויטארמייער אין א געווענטענער גימנאסטיאָרקע, מיט
אונטערגעשאַרענע וואָנצעס, וואָס האָט נאָרוואָס באטראכט באם פייער די
רער פון זיינ ביקס, האָט א זאָג געטאָן אפ א באס:

— דער יאט האָט זיך פארקאָכט אין דער וויסנשאפט, פילט ער אפילע
ניט קיינ פייער.

— דו דערצייל אונדז, קאָרטשאניג, וואָס האָסטו דאָרט אויסגעלייענט.

דער יונגער רויטארמייער האָט באטאפט דאָס ביסל אָפּגעסמאליעטע האָר
און געשמייכלט.

— דאָס איז טאקע א גוט ביכל, וואָס גוט הייסט, כאווער אנדראָשטשוק.

זינט איך האָב עס אין האנט גענומען, קען איך זיך פון אימ בעשומיפן ניט
אָפּרייסן.

קאָרטשאניגס שאַכט, א יונג מיט א פאריסענער נאָז, האָט זיך שטארק
געפאָרעט באם רימענדל פון זיינ פאטרָאָנטאש. ער האָט איבערגעביסן מיט
די ציינ דעם שטארקן פאָדעם און נייגעריק געמרעגט:

— וועגן וועמען שרייבט מען דאָרטן?— ער האָט פארוויקלט אפ דער נאָדל, וואָס האָט געשטעקט בא אימ אינ העלם, דעם רעשט פאָדעם און צו-געגעבן:— אויב וועגן ליבע, אינטערעסיר איך זיך זייער.

ארום האָט מען זיך צעהירושעט. מאטוויי האָט אופגעהויבן דעם קאָפּ, וואָס איז געווען אָפגעשטאָרן אינ א „יאָזשיק“, כיטרע פארושמורעט זיינע שעל-מישע אויגן און געווענדט זיך צום יונג:

— אוואדע, ליבע איז א גוטע זאך, סערעדא. דו ביסט א יאט א שיי-נער, א בילד! ווהינ מיר זאָלן ניט קומען, גייען מיידלעך נאָך דיר אויס. נאָר בא דיר איז דאָ א קליינינקער דעכוועקט. דיין נאָז איז ווי א צענערל. אָבער דאָס קען מען נאָך פאריכטן. אפּן שפיץ נאָז דארפּ מען אופהענגען א צעלפונטיקן נאָוויצקי¹, וועט עס פאר איינ נאכט דיר אראָפּציען אראָפּ. פונעם הייליכיקן געלעכטער האָבן זיך צעכראָפּעט די פערד, וואָס זיינען געווען צוגעבונדן צו די טאטשאנקעס פון די קילנאווארפער. סערעדא האָט זיך פויל אויסגעקערעוועט.

— ניט אינ שיינקייט איז די זאך, נאָר אינעם קעפעלע,— האָט ער אויס-דריקפול א קלאפ געטאָן זיך אינ שטערן. אַ צונג האַסטו טאקע פון קראָ-פעווע, אָבער אליין ביסטו א גוילעם פון גוילעם-לאנד, אז אפילע די אויערן זיינען בא דיר קאלטע.

דער אָפטייל-קאָמאנדיר טאטאריאנאָוו האָט צענומען די כאוויירימ, וואָס זיינען שוין גרייט געווען אריינטרעטן אינ א געשלעג.

— נו, נו, כעוורע. גענוג צו רייסן זיך. זאָל בעסער קאָרטשאַגין לייע-נען, אויב עס האָט טאקע עפעס א ווערט.

— דערלאנג, פאוולושע, דערלאנג!— האָט זיך דערהערט פון אלע זייטן. קאָרטשאַגין האָט צוגערוקט צום פייער דעם זאָטל, זיך אוועקגעזעצט אפ אימ און צעעפנט אפ די קני א קליין דיק ביכל.

— דאָס דאָזיקע ביכל, כאוויירימ, רופט זיך אָן „די בינ“. געקראָגן האָב איך עס באמ מיליטקאָם פון באטאליאָן. עס ווירקט אפ מיר זייער דאָס דאָזיקע ביכל. אויב איר וועט זיצן רוֹיק, וועל איך לייענען. — רייב! וואָס איז דאָ צו ריידן! קיינער וועט ניט שטערן.

ווען צום שייטער איז מיטן קאָמיסאר אומבאמערקט צוגעפאָרן דער קאָ-מאנדיר פון פאָלק כאווער פוירעווסקי, האָט ער דערווען עלם פאָר אויגן, וואָס האָבן-אומבאוועגלעך געקוקט אפּן פאָרלייענער. פוירעווסקי האָט א קער געטאָן דעם קאָפּ צום קאָמיסאר און אָנגעוויזן מיטן האנט אפ דער גרופע.

— אָט איז א העלפט אויסשפירער פון פאָלק. דאָרטן זיינען בא מיר פיר איננאנצן גרינע קאָמוניסטן, אָבער יעדערער פון זיי האָט די ווערט פון א

¹ נאָוויצקעס האנט-גראנאטע האָט בא 4 קילאָגראם וואָג, ווערט באנוצט אפ אופרטיטן דראָט-פאראמונגען.

גוטן רויטארמייער. אָט יענער, וואָס לייענט, און אָט יענער, דער צווייטער, זעסט? אויגן ווי בא א וועלפל, דאָס איז קאָרטשאַגין און זשארקי. זיי זיי-נען כאוויירימ, אָבער צווישן זיי איז שטענדיק דאָ א באהאלטענע אייפער-זוכט. פרעזער איז קאָרטשאַגין בא מיר געווען דער ערשטער אויטשפירער. איצטער האָט ער זייער א געפערלעכע קאָנקורענט. אָט איצט, זע, פירן זיי אומ-באמערקט א פאָליט-ארבעט, און איר ווירקונג איז זייער א גרויסע. וועגן זיי האָט מען צוגעטראכט א גוט וואָרט—"יונגע גווארדיע".

— דאָס לייענט דער פאָליט-אָנפירער פון דער אויסשפירונג?—האָט גע-פרעגט דער קאָמיסאר.

— ניין, דער פאָליט-אָנפירער איז קראמער.

פוזירעווסקי האָט א צי געטאָן דעם פערד פאָרויס.

— זייט געגריסט, כאוויירימ!—האָט ער הויכ אויסגעשרייען.

אלע האָבן זיך א קער געטאָן אהינטער. לייכט אראָפגעשפרונגען פון זאָטל, איז דער קאָמאנדיר צוגעגאנגען צו די זיצנדיקע.

— מיר ווארעמען זיך, וואָס? כאוויירימ?—האָט ער זיך צעלאכט מיט א ברייטן שמיכל, און זיינ מוטיק געזיכט מיט די עטוואָס מאָנגאָלישע שמאָל-לינקע אויגן האָט פארלאָרן די שטרענגקייט.

דעם קאָמאנדיר האָט מען באגעגנט גאסטפריינטלעך און ליב, ווי א גוטן כאווער. דער מייטיקאָמ איז געבליבן אפן פערד. ער האָט זיך געקליבן פאָרן ווייטער.

פוזירעווסקי האָט אָפגעוואָרפן אפהינטער די שייך מיטן מאווער, האָט זיך צוגעזעצט באמ זאָטל לעבן קאָרטשאַגיןען און פאָרגעלייגט:

— מירן פארויכערן, וואָס? איך האָב גוטן טאבעק.

פארויכערט א פאפיראַס, האָט ער זיך געווענדט צום קאָמיסאר:

— דו פאָר, דאָראָנין. איך וועל דאָ בלייבן. אויב מע וועט מיך דארפן האָבן אינ שטאב, סאָ גיט צו וויסן.

ווען דאָראָנין איז אוועקגעפאָרן, האָט פוזירעווסקי זיך געווענדט צו קאָר-טשאַגיןען און פאָרגעלייגט:

— לייען ווייטער, איך וויל אויך הערן.

איבערגעלייענט די לעצטע זייטלעך, האָט פאוועל אוועקגעלייגט דעם בוך אפ די קני און פארטראכט געקוקט אפן פלאם.

עטלעכע מינוט האָט קיינער ניט ארויסגערעדט קיין וואָרט. אלע זיינען געווען אונטערן איינדרוק פון דער בינס אומקום.

פוזירעווסקי האָט געצויגן פון פאפיראַס און געווארט אפ א מיינונג-אויסטויש. — א שווערע געשיכטע,—האָט איבערגעריסן די שטילשווינגעניש סערע-דא—פאראן, הייסט עס, אפ דער וועלט אזעלכע מענטשן. אזוי וואָלט דער מענטש ניט אויסגעהאלטן, אָבער וויבאלד ער איז פאר אן אידיי געגאנגען, באקומט זיך שוין דאָס אלץ בא אימ.

ער האָט גערעדט מיט א קענטיקער אומרעגונג. דער בוך האָט אפ אים גע-
מאכט א גרויסן איינדרוק.

אנדרישע פאָמיטשעוו, א שוטער-געזעל פון בעלאָצערקאָוו, האָט מיט
קאָעס אויסגעשרייען:

— ווען עס פאלט אריין צו מיר אינ די הענט דער קסיאָנדו, וואָס האָט
אים מיטן קרייץ אינ די ציינער דערלאנגט, וואָלט איך מיט אים, דעם אויס-
וורפ, געמאכט א סאָפ איינס און צוויי
אנדראָשטשוק האָט צוגערוקט מיט א שטעקעלע דאָס קעסעלע נעענטער
צום פֿיער און איבערצינגנדיק געזאָגט:

— שטארבן, אויב דו ווייסט פארוואָס, איז א גאנצ באזונדערע זאך. דאָ
ווייזט זיך גאָר באַם מענטשן ארויס א גרויסער קויעכ. שטארבן דארפ מען
אפילע אומבאדינגט געדולדיק, אויב דו פילסט, אָז דו ביסט גערעכט. פון
דעם באקומט זיך הערצאָזום. איך האָב געקענט איינעם א יאטל, פאָרייקאָ
האָט מען אים גערופן. האָט ער זיך פון היצ אפ א גאנצן ווואָך אָנגעריסן,
דעמלט האָבן אים די ווייסע אינ אַדעס אָפגעלייגט. זיי האָבן ניט באוויזן אים
דערלאנגען מיטן באנגעט, ווי ער האָט זיך אליין אונטער די פיס א גרא-
נאטע אונטערגעוואָרפן. אליין זיך אפ שטיקלעך, און ארום זיך צעלייגט א
גאנצע קופע ווייסע. און א קוק טאָן אפ אים פון אויבנופ—א גאָרנישט מיט
א נישט. האָט וועגן אים שרייבט דאָך קיינער ניט קיין ביכל, אָבער ס'וואָלט
געלוינט. פאראן אסאך בארימטע כעווערע צווישן אונדזערע יאטן.
ער האָט א מיש געטאָן מיטן לעפל אינ קעסעלע, אויסגעצויגן די ליפן,
פארוזכט דעם ייט פון לעפל און ווייטער געזאָגט:

— א טויט טרעפט אַמאָל א הינטישער אויך. א מוטנער טויט, אָן קאָוועד.
ווען בא אונדו איז געגאנגען די שלאכט אונטער איוואסלאוו, א שטאָט אזא
א פאָרציטיקע, נאָך פאר די פירשטן געבויט געוואָרן, אפן טייך האָרינ.
פאראן דאָרטן א פוילישער קאָסטיאָל, ווי א פעסטונג, ניט צוצוטערעטן. נו איז
אָט, זיינען מיר אריינגעשפרונגען אהיין. אינ א קייט גייען מיר דורך די גע-
סעלעך. דעם רעכטן פלאנג האָבן בא אונדו לעטן געהאלטן. לויפן מיר ארויס,
הייסט עס, אפן שאָסיי, ערשט לעבן א סאָד שטייען דריי פערד, צום פארקאן
צוגעבונדן, מיט זאָטלעך.

נו, מיר, פארשטייט זיך, טראכטן: מירן אָפלייגן די פאָליאקעלעך. א צען-
דליק אונדזערע האָבן זיך אינ הויפל אריין א וואָרפ געטאָן. פאָרויס מיט א
גרויסן מאווער גייט דער קאָמאנדיר פון זייער ראַטע, פון דער לעטישער.
צום שטוב צוגעקומען, די טיר איז אָפן, מיר—אהיין. געטראכט—פאָליאקן,
און באקומען האָט זיך פארקערט. אונדזערער א ראזיעזוד האָט דאָ געארבעט מיי-
סימ. זיי זיינען פריער פאר אונדו אהער אָנגעקומען. מיר זעען, דאָ טוען זיך
עפעס גאָרניט קיין שיינע זאכן. א פאקט, פאר די אויגן: מע באוואלט א פרוי.
דאָרטן האָט געווינט א פויליש אָפיצער. נו, האָבן זיי, הייסט עס, זיינן ווייב

צוגעקוועטשט טאקע צו דער ערד. דער לעט, ווי נאָר ער האָט עס אלץ דער-
 זען, האָט ער עפעס אפ זײַן לאַשן אויסגעשריַען. מע האָט געכאפט יענע דריי
 און אינ הויפּ גענומען ארויסשלעפּן. מיר, רוסישע, זײַנען געווען בלוין צוויי,
 און אלע איבעריקע—לעטן. דעם קאָמאנדירס פאמיליע איז געווען ברעדיס.
 כאָטש איך פארשטיי נישט אפ זייער לאַשן, אָבער איך זע, די זאך איז א
 קלאַרע, די דרייען וועט מען אָפלייגן. א פעסטע כעוורע די דאָזיקע לעטן,
 פון קיזלשטיין אויסגעהאקט. זיי האָבן צוגעשלעפט יענע צו דעם געמויערטן
 פערד־שטאל. א סאָפ, טראכט איך, מע וועט זיי געוויס אָפלייגן. און איינער
 פון די געפאקטע, א יונג א גיבער מיט א פּאָנעם, רויט ווי ציגל, לאָזט זיך
 נישט, ווארפט זיך. ער זידלט זיך אפ וואָס די וועלט שטייט. צוליב א ווייבל,
 זאָגט ער, צום ווענטל שטעלנ? די אנדערע בעטן זיך אויך ראכמימ.

פון דעם אלעמען האָט מיך א וואָרפ געטאָן אין קעלט. לויפ איך צו
 ברעדיסן און זאָג: „כאווער ראָטע־קאָמאנדיר, זאָל זיי דער טריבונאל מיט־
 פעטן. צו וואָס דארפסטו אײַנשמירן די הענט אינ זייער בלוט? אינ שטאָט
 האָט זיך די שלאכט נישט געענדיקט, און מיר אייסעקן זיך דאָ מיט די דאָזיקע.“
 אז ער גיט זיך דאָס א קער צו מיר—איך האָב שוין כאראַטע געהאט אפ די
 אייגענע ווערטער. די אויגן זײַנען בא אימ, ווי בא א טיגער. מיטן מאווער
 מיר אינ די ציינ. זיבן יאָר, אז איך האלט מילכאָמע, אָבער דאָסמאָל האָב
 איך נישט אויסגעהאלטן. איך האָב זיך דערשראָקן. איך זע, ער וועט דער־
 האַרגענען אָן שום רייד.

ער האָט א געשריי געטאָן אפ מיר אינ רוסיש. קוימ וואָס דו פארשטייט:
 אימ: „מיט בלוט איז די פּאָג געפארבט, און די דאָזיקע זײַנען א שאַנדע
 פאר דער גאַנצער ארמיי. א באנדיט באצאָלט מיטן לעבן.“

איך האָב נישט אויסגעהאלטן, אנטלאָפן פון הויפּ אפן גאס, און פונהינטן
 האָט זיך דעהערט א שיסעריי. געענדיקט, טראכט איך. ווען מע איז אוועק
 מיט דער קייט, איז שוין די שטאָט געווען אונדזערע. אָט וואָס עס האָט זיך
 באקומען. מענטשן זײַנען ווי די הינט אומגעקומען. דער ראזיעז איז געווען
 פון די, וואָס זײַנען צו אונדז צוגעשטאנען בא מעליטאָפּאָל. בא מאַכנאָען
 פריער געווען, אן אוילעם פון נאָר דער וועלט.

אוועקגעשטעלט דאָס קעסעלע בא די פיס, האָט אנדראָשטשוק אָנגע־
 הויבן אָפּבינדן דאָס קלומעקל מיטן ברויט.

— עס דרייט זיך אריין צו אונדז אזא פאסקודסטווע. וועסט אלעמען
 נישט אײַנהיטן. קלוימערשט זיי סטארען זיך אויך פאר דער רעוואָלוציע. און
 צוליב זיי לייגט זיך א פלעק אפ אלעמען. אָבער צוקוקן איז געווען שווער.
 ביז איצט קען איך נישט פארגעסן, האָט ער פארענדיקט, נעמענדיק זיך
 צום טיי.

ערשט שפעט באנאכט איז אײַנגעשלאָפּן די רויטע אויסשפיר־גרופע. דער
 אײַנגעשלאָפענער סערעדא האָט מיט דער נאָז אויסגעפיפט טרע־נ. עס איז

געשלאָפּן פּוּזירעוּסקי, אוועקגעלייגט דעם קאָפּ אפּן זאַטל, און עפעס האָט פּאַרשריבן אין זײַן נאַטיצ-ביכל דער פּאַליט-אַנפירער קראַמער.

אפּן צווייטן טאָג, אומגעקערט זיך פּונ אױסשפּיר, האָט פּאוועל צוגע- בונדן צום בױם דעם פּערד און צוגערופּן צו זיך קראַמער, וואָס האָט נאָר- וואָס געענדיקט טרינקען טיי:

— הערסט, פּאַליט-אַנפירער, ווי קוקסטו אפּ אזא זאַך: איך קלייב זיך אי- בערפעקלעך זיך אין דער ערשטער רײטער-אַרמיי. זיי שטייט פּאַר אופּטאָג גוואַלדיק-גרויסע זאַכן. ניט אומזיסט האָבן זיי זיך דאָ צוגוּיפּגעקליבן אין אזא גרויסער צאָל. און אונדז דאָ וועט אױסקומען טאָפּטשען זיך אפּ איינ קאַרט. קראַמער האָט אַפּ אימ פּאַרכידעשט א קוק געטאָגן.

— וואָס הייסט זיך איבערפעקלעך? וואָס איז דיר די רױטע אַרמיי— א קינאַ? וואָס פּאַר א פּאַנעם האָט עס? אױב מיר וועלן אלע אָנהייבן לױפּן פּונ איינ טײל אין דער צווייטער, וועט עס האָבן א גאַנצ פּינעם פּאַנעם! — ניט אלצייגס, וווּ צו קעמפּן?— האָט פּאוועל איבערגעשלאָגן קראַמער. — דאָ צי דאָרטן. איך דעזערטיר דאָך ניט אין הינטערלאַנד.

קראַמער האָט קאַטעגאָריש פּראָטעסטירט:

— און דיסציפּלינ איז, לױט דײַן מײנונג, גאַרנישט, וואָס? בא דיר, פּאוועל, איז אלץ אין אָרדענונג, אָבער וואָס שײַעך אַנאַרכיע, איז עס בא דיר פּאַראַן. פּאַרוואָלט זיך, איז גענומען און געטאָגן. די פּאַרטיי און דער קאָמיוג זײַנען אָבער געבױט אפּ אַן אַיזערנער דיסציפּלינ. די פּאַרטיי איז העכער פּונ אלץ. און יעדערער דאַרפּ זײַן ניט דאָרטן, וווּ ער וויל, נאָר דאָרטן, וווּ ער איז גײטיק. פּוּזירעוּסקי איז קעגן דעם, דו זאָלסט איבער- גײן? הייסט עס—גענוג, פּאַרשפּאַרט די רײד.

דער הױכער, דאַרער קראַמער, מיטן געלבלעכען פּאַנעם, האָט זיך פּאַר- הױט פּונ אופּרעגונג. שטאַרק האָט זיך אײַנגעגעסן דאָס בליינע דרוקערישע שטױב אין זײַנע לונגען, אָפּט האָט געברענט אפּ זײַנע באַקן א ניט-געזונטע רױטקײט.

ווען קראַמער האָט זיך באַרוקט, האָט פּאוועל געזאָגט ניט הױכ, אָבער פּעסט:

— דאָס אלץ איז ריכטיק, אָבער צו די בודיאָנאַוועס וועל איך אױבער- גײן—דאָס איז קלאָר. אפּ מאָרגן אינאַוונט איז שױן פּאוועל באַם שײטער ניט געווען.

*

אינעם שכינישן דערפּל, אפּן בערגל, בא דער שול, האָבן זיך אין אַ ברייטן קרייז צוגוּיפּגעקליבן די רײטער. אפּן הינטערטייל פּונ א טאַטשאַנקע האָט א געזונטער בודיאָנאַוועצ, פּאַריסנדיק דאָס היטל ביזן סאַמע פּאַטיליצע, געצופּט אפּ שטיקער זײַן האַרמאַשקע. זי האָט בא אימ געריטשעט, אָפּט פּאַר-

לְאָרְנ דעם טאקט, און אינעם קרייז האָט א וויליונגערשער רייטער אינ מוי-
דעריק־ברייטע רויטע גאליפע אָפגעקנאקט א האָפּאק.

אפ דער טאטשאנקע און אפ די שכינישע צאמענ זיינענ ארופגעקראַכנ
נייגעריקע מיידלעך און דאָרפישע יונגענ, א קוק טאָנ די וויליונגערישע
טענצער פון דער קאוואלעריע־בריגאדע, וואָס איז נאָרוואָס אָנגעקומענ אינ
זייער דאָרפ.

— דערלאנג, טאָפּטאלאָ! קוועטש די ערד. עכ, דערלאנג, ברודער! האַר-
מאָניסט, דערלאנג פייער!

אָבער די גרויסע פינגער פונעם האַרמאָניסט, וואָס קענענ צונויפבייגנ א
פאָרקעווע, האָבנ זיך שווער באוועגט איבער די קלאווישנ.

— מאכנאָ האָט פארשיטנ קוליאבאָ אפאנאסינ, האָט מיט באדויערנ גע-
זאָגט א פארברוינטער קאוואלעריסט. געווענ א האַרמאָניסט פון ערשטנ
סאָרט. אפן רעכטנ פלאנג איז ער געגאנגענ אינ עסקאדראָנ. א שאָד א יאט.
געווענ א גוטער קעמפער, און א האַרמאָניסט דער בעסטער.

אינעם קרייז איז געשטאנענ פאוועל. דערהערט די לעצטע ווערטער, האָט
ער זיך צוגעשטופט צו דער טאטשאנקע און אוועקגעלייגט די האנט אפן
האַרמאָניק. דער האַרמאָניק איז אנשווינג געוואָרנ.

— וואָס דארפסטו? האָט דער האַרמאָניסט אפ אימ קרומ א קוק געטאָנ.
טאָפּטאלאָ האָט זיך אָפגעשטעלט. ארומ האָבנ זיך דערהערט אומצופרידענע
שטימענ:

— וואָס איז דאָרטנ? פארוואָס האָט מענ אופגעהערט שפילנ?

פאוועל האָט אויסגעצויגנ די האנט צום רימענ:

— ווייז, כיוועל א קאפעטשקע א דריי טאָנ.

דער בודיאָנאָוועצ האָט מיט אומצוטרוי א קוק געגעבנ אפן אומבאקאנטנ
דויטארמייער און אראָפגענומענ אָומזיכער פון אקסל דעם רימענ.

פאוועל האָט מיט א געזוינטנ זשעסט א לייג געטאָנ דעם האַרמאָניק אפן
קני, האָט אימ צענומענ, ווי א פאָכער, און אפן גאנצן אָטעם פונעם האַר-
מאָניק א נעם געטאָנ און דערלאנגט א דריידלדיקן און ציקלדיקן:

Эх, яблочко,

Куда годишься?

В губчека попадешь,

Не воротишься.

מאָמענטאל האָט טאָפּטאלאָ אונטערגעכאפט דעם באקאנטנ מאָטיוו. און
א מאַך געטאָנ מיט די הענט, ווי א פויגל, האָט ער זיך א לאָז געטאָנ אי-
בערנ קרייז, אויסגעטאנצט גוואלדיקע דריידלעך, וויליונגעריש צוגעפאטשט
דערביי איבער די כאָליאוועס, איבער די קני, איבערנ פאטיליצע, איבערנ

שטערן, הילציק מיט דער דלאַניע איבערן פּאָדעשווע און ענדלעך—איבערן
צעפענטן מויל.

און דער האַרמאַניק האָט אָנגעטריבן, אונטערגעיאָגט מיט זײַן ווילדן
שיקערן דיטם. טאַפּטאלאָ האָט זיך פאַרדרייט, ווי א גאַר, אינ זײַן ראָד,
וואַרפּנדיק מיט די פּיס, קוים אָפּכאַפּנדיק דעם אָטעם.
— איכ, אכ, איכ, אכ!

*

דעם 5-טן יון 1920 יאָר האָט בודיאָנעס רײַטער־אַרמײַ נאָכ עטלעכע
קורצע פאַרביטערטע שלאַכטן, דורכגעריסן דעם פּוילישן פּראָנט אפּן גרענעצ
פּונ דער דריטער און פּערטער פּוילישע אַרמײַען, צעקלאַפּט די קאַוואַלעריע־
ברײַגאַדע פּונעם גענעראַל סאַוויצקי, וואָס האָט איר פאַרצאַמט דעם וועג,
און האָט זיך געלאָזן אין דער ריכטונג צו רושין.

אַפּ ליקווידירן דעם דורכרייס האָט די פּוילישע קאַמאַנדירונג מיט פּיבער־
האַפּטער אײַליקײַט געשאפּן א שלאַג־גרופּע. פּינפּ געפאַנצערטע רויפּנ־טאַנ־
קעס, נאָרוואָס אַראָפּגענומענע פּונ די פּלאַטפּאַרמעס אפּ דער סטאַנציע פּאַגורע־
בישטשע, האָבן געײַלט צום אָרט פּונ דער שלאַכט.

אַבער די רײַטער־אַרמײַ איז אַרומגעגאַנגען זאַרדניצע, פּונוואַנען עס האָט
זיך געגרייט דער קלאַפּ, און איז אַרויס אין טייל פּונ די פּוילישע אַרמײַען.

לויט די שפּורן פּונ דער ערשטער רײַטער־אַרמײַ האָט זיך א וואָרפּ גע־
טאָן די קאַוואַלעריע־דיוויזיע פּונעם גענעראַל קאַרניצקי. איר איז באפּוילן
געוואָרן דעוילאַנגען א קלאַפּ אין טייל פּונ דער ערשטער רײַטער־אַרמײַ,
וועלכע האָט, לויט דער מײַנונג פּונ דער פּוילישער קאַמאַנדירונג, געשטרעבט
צו דערגרייכן דעם וויכטיקסטן סטראַטעגישן פּונקט אין טייל פּונ די
פּאַליאַקן־קאַזאַטין. אַבער דאָס האָט נישט פאַרליכטערט די לאַגע פּונ די וויסע
פּאַליאַקן. האַגאַם זײ האָבן אפּן צווייטן טאָג שוין פאַרנייט די לאַך, וואָס איז
דורכגעריסן געוואָרן אפּן פּראָנט, און הינטער דער רײַטער־אַרמײַ האָט זיך
דער פּראָנט צוזאַמענגעשלאָסן, אַבער אין טייל בא זײ האָט זיך אַרויסגעוויזן
אַ מעכטיקער רײַטער־קאַלעקטיוו, וואָס האָט באַדאַרפּט פאַרניכטן דעם סוינעס
באַזעס און א וואָרפּ טאָג זיך אפּ דער קיעווער גרופּע פּונ די פּאַליאַקן. אין
וועג פּונ זײער פּאַרויסמאַרש האָבן די רײַטער־דיוויזיעס פאַרניכטעט די
קליינע אײַזנבאַנ־בריקן און צעשטערט די אײַזנבאַנ־וועגן, קעדיי אָפּשניידן
בא די פּאַליאַקן די וועגן אפּ צוריק.

באַקומענדיק פּונ די געפאַנגענע יעדעס וועגן דעם, אז אין זשיטאַמיר
געפּינט זיך דער שטאַב פּונ דער אַרמײַ, אינדערעמעסן איז דאָרטן אויך
געווען דער שטאַב פּונ פּראָנט, האָט דער קאַמאַנדאַר פּונ דער רײַטער־אַר־
מײַ באַשלאָסן פאַרכאַפּן די וויכטיקע אײַזנבאַנ־קנופּן און די אַדמיניסטראַטיווע
צענטרען־זשיטאַמיר און בערדיטשעוו. דעם 7-טן יון אינדערפרי האָט זיך
צו זשיטאַמיר שוין געיאָגט די פּערטע קאַוואַלעריע־דיוויזיע.

אינ איינעם פון די עסקאדראָנען האָט אַנשטאָט דעם אומגעקומענעם קו-
 ליאבאָקאָ אָפּן רעכטן פּלאַנג געריטן קאָרטשאַגיני. מע האָט אים צוגענומען אין
 עסקאדראָן, לויט דער קאָלעקטיווער ביטע פון די רויטארמייער, וועלכע
 האָבן ניט געוואָלט אָפּלאָזן אזא גוטן האַרמאָניסט.

מע האָט זיך צעוויקלט, ווי א פּאָכער, בא זשיטאַמיר, יאָגנדיק די הייסע
 פּערד. מיט א זילבערנעם גלאַנצ האָבן זיך צעפינקלט אפּ דער זון די שווערדן.
 עס האָט אָנגעהויבן קרעכצען די ערד, די פּערד האָבן אָנגעהויבן סאָפּען.
 עס האָבן זיך אָפּגעשטעלט אפּ די רייט־רונגען די רויטארמייער.

שנעל־שנעל איז געלאָפּן אונטער די פיס די ערד. און א גרויסע שטאַט,
 מיט סעדרע, איז געלאָפּן אנטקעגן דער דיוויזיע. מען איז דורכגעשפרונגען
 די ערשטע סעדרע, זיך אריינגעריסן אין צענטער, און א שרעקלעכער „דער-
 לאַנג!“, אן איימעדיקער ווי דער טויט, האָט אָפּגעטרייסלט די לופט.

די געפּלעפטע פּאָליאַקן האָבן קימאט ניט ארויסגעוויזן קיין ווידערשטאַנד.
 דעם אַרטיקן גארניזאָן האָט מען צעקוועטשט.

צוגעבויגן צום האַלדז פון פּערד, איז געפּלויגן קאָרטשאַגיני, לעבן אים אפּ
 א שוואַרצן דינפסיקן פּערד־טאַפּטאַלאָ.

פאר פאוועלען אינ די אויגן האָט דער ווילינגערישער בודיאָנאווע צע-
 האקט מיט אן אומדערבארעמדיקן קלאַפּ א לעגיאַנער, וואָס האָט ניט באוויזן
 אופצוהייבן זיין ביקס צום אקסל.

מיט א קריצערין האָבן אָן די שטיינער פון ברוק געקלאַפט. די גע-
 שמידטע טלאָען. און פּלוצלינג אפּ דעם אָויסבייג פון וועג־א קוילנוואַרפּער,
 גלייך אינמיטן וועג, און, אָנגעבויגן איבער אים, דרײַע אינ בלויע מונדירן
 און אין פירקאנטיקע קאָנסעדרעאַטקעס. דער פּערטער, מיט א גאַלדן פּלעכטל
 אפּן קאָלער, האָט דערזען די יאָגנדיקע רייטער און ארויסגעוואָרפּן
 פּאָרויס די האנט מיטן מאווער.

ניט טאַפּטאַלאָ, ניט פאוועלען האָבן ניט געקאָנט איינהאַלטן די פּערד און
 האָבן גלייך דעם טויט אינ די נעגל אריין זיך א ריס געטאַן אפּן קוילנוואַרפּער.
 דער אָפּיצער האָט אויסגעשאַסן אין קאָרטשאַגינען... פאַרבײַ... ווי א שפּערל
 האָט א צוויטשע געטאַן א קויל באַם באַק, און, אָפּגעשליידערט מיט דער
 ברוסט פונעם פּערד, האָט זיך דער אָפּיצער א זעצ געטאַן מיטן קאָפּ אָן די
 שטיינער און איז אומגעפאלן אפּן פלייצע.

אין דעם זעלבן אויגנבליק האָט ווילד, מיט פיבערהאַפּטער אילעניש,
 אָנגעהויבן הייליך דער קוילנוואַרפּער. און טאַפּטאַלאָ איז אומגעפאלן צוזאַמען
 מיטן שוואַרצן פּערד, א צעביסענער פון א צענדליק בינען.

פאוועלעס פּערד האָט זיך אָפּגעשטעלט אפּ די הינטערשטע פיס, דער-
 שראָקן כראָפּענדיק, מיטאַמאָל אריבערגעטראַגן זיין רייטער איבער די מענטשן
 באַם קוילנוואַרפּער, און דער שווערד, באשרייבנדיק א פינקלידיקן בויגן, האָט
 זיך אריינגעשניטן אין דעם בלויען קוואַדראַט פונעם היטל.

וידער האָט דער שווערר א גלאנצ געטאָנ אינדערלופטן, גרייט אראָפּצו-
לאָזן זיך אפּ דעם צווייטן קאָפּ, אָבער דער הייסער פּערד האָט זיך א וואָרפּ
געטאָנ אפּ צוריק.

ווי א האסטיקער בארג־טייך, האָט זיך א גאָס געטאָנ אפּן וועג דער
עסקאדראָנ, און צענדליקער שווערדן האָבן גענומען פּאסעווען די לופט.

*

די לאנגע שמאַלע טורמע־קאָרידאָרן האָבן זיך אָנגעפילט מיט געשרייען.
איך די קאמערעס, וואָס זיינען פול, ווי אן אויג, מיט מענטשן, מיט אויס-
געמאטערטע, מידע פענעמער, איז א צערודערונג. איך שטאָט גייט א שלאַכט-
ציי זאָל מען טאקע גלויבן, אז דאָס קומט אָן די פּרייהייט, אז דאָס האָבן זיך
אומבאוויסט פּונדאנען אריינגעריסן די אייגענע?

די שיסעריי הערט מען שוין דאָ אין הויפּ. איבער די קאָרידאָרן לויפּן
ארום מענטשן. און פּלוצעם—א היימישער, א גוואלדיק־היימישער: „כאווער,
קומ ארויס!“

פּאזעל איז צוגעלאָפּן צו דער פּארמאכטער טיר מיטן קליינעם פענצטערל,
צו וועלכע עס זיינען געווען געווענדט צענדליקער אויגן. ער האָט א זעצ
געטאָנ צעקאכט מיטן קאָלפּן איבערן שלאָס. נאָכאמאָל און נאָכאמאָל.
— ווארט אופּ, איך וועל זי, די טיר, מיט א באַמבע, האָט פּאוולענ אָפּ-
געשטעלט מיראָנאָוו און האָט ארויסגעשלעפט פּונ קעשענע א גראנאטע.

דער ווואָרדני ציגארטשענקאָ האָט ארויסגעריסן די גראנאטע.
— שטיי, פּסייך, וואָס טוסטו, ביסט מעשוגע געוואָרן? מע וועט באלד
ברענגען די שליסלען. וווּ מע קען ניט אופּברעכן, וועלן מיר מיט שליסלען
עפענען.

איבערן קאָרידאָר האָט מען שוין געפירט די אופּזעער, אונטערשטופּנדיק
זיי מיט נאהאנעס. דער קאָרידאָר איז פול געוואָרן מיט מענטשן אָפּגעריסענע,
אימגעוואשענע, נאָר ארוםגעכאַפּטע מיט א מעשוגענער פּרייד.

צעפּראַלט די ברייטע טיר, איז פּאוועל אריינגעלאָפּן אין קאמערע.
— כאוויירימ, איר זייט פּריי. מיר זיינען בודיאָנאָוועס, אונדזער דיווי-
זיע האָט פּארנומען די שטאָט.

עפעס א פּרוי מיט אויגן פּייכטע פּונ טוערן האָט זיך א וואָרפּ געטאָנ
צו פּאוועל, ארוםגענומען אים, ווי אן אייגענעם, און זיך צעוויינט.

טייערער פּונ אלע טראַפּיען, טייערער פּונעם זיג איז פּאר די קעמפּער
פּונ דער דיוויזיע געווען דאָס באפּרייען פּינפּ טויזנט איינ און זיבעציג באַל-
שעוויקעס, וואָס די וויספּאָליאָקן האָבן זיי פּארטריבן אין די שטיינערנע
קאסטנס און וואָס האָבן געווארט אפּ קוילן און טליעס, און צוויי טויזנט
פּאָליט טוער פּונ דער רויטער ארמיי. פּאר די זיבן טויזנט רעוואָלוציאָנערן

איז די פינצטערע נאכט פלוצעם פארוואנדלט געווארן אין א העלער זון פון א הייסן יונ-טאג.

אייער פון די ארעסטירטע, מיט א געל פאנעם, ווי ציטרינ-שאַלעכצ, האָט זיך פריידיק א וואָרפ געטאָג צו פאוועלען. דאָס איז געווען שמועל לע-כער, א זעצער פון דער דרוקער'י אין שעפעטאָוקע.

*

פאוועל האָט אויסגעהערט שמועלס דערציילונג. זיין געזיכט האָט זיך בא-דעקט מיט א גרויען וואָלקן. שמועל האָט דערציילט וועגן א בלוטיקער טרא-געדיע אין זיין היימישן שטעטל, און זינע ווערטער זיינען געפאלן אפן הארצן, ווי טראָפן צעשמאַלצענער מעטאל.

— צוגענומען האָט מען אונדז באנאכט אלעמען מיטאמאָל, געמאסערט האָט אונדז אן אויסוואַרפ א פראָוואָקאטער. אלע זיינען מיר ארינגעפאלן אין די לאפעס פון דער מיליטערי-שאַנדארמערע. געשלאַגן האָט מען אונדז, פאוועל, אָן ראַכמאַנעס. איך האָב זיך געמאטערט ווייניקער פון אנדערע: באלד נאָך די ערשטע קלעפ בין איך א פאל געטאָג א טויטער צו דער ערד, אָבער איר דערע זיינען געווען שטארקערע. באהאלטן זאָכן מיר ניט געהאט וואָס. די זשאַנדארמערע האָט אַלץ געוואוסט בעסער פאר אונדז. מע האָט געוואוסט אונדזער יעטוידער טראָט.

פארוואָס זאָגן זיי ניט וויסן, וויבאלד צווישן אונדז איז געזעסן א פא-רעטער! ס'איז ניט איבערצודערציילן וועגן די דאָזיקע טעג. דו קענסט, פא-וועל, אסאך פון די: וואַלע ברוזשאַק, ראָזע גריצמאן פון דער אויערד-שטאָט, גאָר א קליינס, זיבעצן יאָר אלט, א גוטע מיידל, אויגן האָט זי געהאט אזוינע פול מיט צוטרוי, נאָכדעם סאשע בונשאפט, ווייסט, אויך אונדזערער א זעצער, אזא פריילעכער יאט געווען, ער האָט שטענדיק געמאָלט קאריקאטורן אפן באלעבאָס. נו איז אָט, ער, נאָכדעם צוויי גימנאזיסטן-נאָוואָסעלסקי און טושיצ. דו קענסט זיי אוואַדע. און די איבעריקע זיינען אלע פון אויערד-שטאָט און פון שטעטל. סאכאקל האָט מען ארעסטירט נייַן און צוואנציק מאן, צווישן זיי זעקס פרויען. אלעמען האָט מען מוירעדיק געפייניקט. וואַלען און ראָזען האָט מען פארגוואלדיקט באלד דעם ערשטן טאָג. זיי האָבן זיך זדעקע-וועט, די אויסוואַרפן, וויפל דאָס הארצ האָט זיי געלוסט. האלב טויטע האָט מען זיי געבראכט אין די קאמערעס. נאָכדעם האָט ראָזע אָנגעהויבן רייבן ניט צו דער זאך, און איז עטלעכע טעג ארום איז זי אינגאנצן אראָפ פון זינען. איך איר מעשוואַעס האָט מען ניט געגלויבט. מע האָט זי געהאלטן פאר א סימוליאַנטקע, און אפ יעדער פארהער האָט מען זי געשלאַגן. און ווען מע האָט זי געשאַסן, איז אפ איר געווען שרעקלעך צו קוקן. דאָס פאָנעם איז געווען שוואַרץ פון קלעפ, אויגן ווילדע, מעשווענע—אן אלטע.

וואַלע ברוזשאַק האָט זיך ביז דער לעצטער מינוט געהאלטן גוט. זיי

זײַנען געגאנגען צום טויט, ווי עמעסע קעמפער. איך ווייס ניט, פונוואנען האָט זיך באַ זיי גענומען קויכעס, אָבער צי דען קען מען דערצײלן וועגן זייער טויט, פאוועל? מע קען ניט דערצײלן. זייער טויט איז שרעקלעך, און מע קען עס מיט ווערטער ניט איבערגעבן... ברוזשאַק איז געווען פארמישט אין דאָס סאַמע געפערלעכע. דאָס האָט זי געהאַלטן די פארבינדונג מיט די ראדיקאַל־טעלעגראַפֿיסטן פון פּוילישן שטאַב. מע האָט זי געשיקט אין אויעזד צוליב פארבינדונג, און באַ איר האָט מען בייט דער אונטערזוכונג געפונען צוויי גראַנאַטעס און אַ בראַונינג. די גראַנאַטעס האָט איר איבערגעגעבן טאַקע דער פּראָווקאַטער. אלץ איז געווען אײַנגעאַרדנט אזוי, קעדיי באַשולדיקן אונדז אין וועלן אופרײסן דעם שטאַב.

עכ, פאוועל, איך קען ניט ריידן וועגן די לעצטע טעג, אָבער וויבאלד דו פּאַדערסט, וועל איך דערצײלן. דער פּעלד־געריכט האָט באַשטימט: וואַלען און צוויי אנדערע צו אופהענגען, די איבעריקע כאַוויירי־צום שיסן. די פּוילישע סאַלדאַטן, צווישן וועלכע מיר האָבן געאַרבעט, האָט מען געמישפּעט מיט צוויי טעג פּרֿיער פאר אונדז.

דעם יונגן קאַפּראַל, דעם טעלעגראַפֿיסט סנעגורקאָ, וואָס האָט ביז דער מילכאַמע געאַרבעט אַלס עלעקטראַמאַניאַר אין לאַדז, האָט מען באַשולדיקט אין פאַראַטן דאָס פּאַטערלאַנד און אין קאַמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע צווישן סאַלדאַטן און אים פארמישפּעט צום שיסן. ער האָט ניט דערלאַנגט קיינ ביטע וועגן באַגעדיקונג און איז דערשאַפּן געוואָרן אין פיר און צוואַנציק שאַ אַרום נאָכן אורטייל.

וואַלען האָט מען אַרויסגערופּן וועגן זײַן איניען פאר אַן אײדעס. זי האָט אונדז דערצײלט, אַז סנעגורקאָ האָט זיך מוידע געווען, אַז ער האָט געפירט אַ קאַמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע, אָבער ער האָט שאַרף אָפּגעוואָרפּן די באַשולדיקונג, אַז ער האָט פאַראַטן דאָס פּאַטערלאַנד. „מײַן פּאַטערלאַנד, — האָט ער געזאָגט, — דאָס איז די פּוילישע סאַוועטישע סאַציאַליסטישע רעפּובליק. יע, איך בין אַ מיטגליד פון דער קאַמוניסטישער פּאַרטיי פון פּוילן, פאר אַ סאַלדאַט האָט מען מיך געמאַכט מיט גוואַלד. און איך האָב געעפּנט די אויגן פונקט אַוועלכע סאַלדאַטן, ווי איך, וועלכע איר האָט געטריבן אפּן פּראָנט. איר מעגט מיך דערפאַר אופהענגען, אָבער איך האָב מײַן פּאַטערלאַנד ניט פאַראַטן און וועל ניט פאַראַטן. נישט מער, וואָס אונדזערע פּאַטערלאַנדס זײַנען פאַרשיידענע. אײַערע — דאָס פּריצישע, און מײַנע — דאָס אַרבעטער־פּויערישע. און אין יענעם פּאַטערלאַנד מײַנעם, וואָס וועט זײַן, — איך בין אין דעם פּולקום זיכער, — וועט מיך קיינער ניט אַנרופּן מיטן נאָמען פאַרעטער.“

נאָכן אורטייל האָט מען שוין אַלעמען געהאַלטן צוזאַמען. אָבער פארן אויספירן דעם אורטייל האָט מען אונדז איבערגעפירט אין טורמע. באַנאַכט האָט מען צוגערייט אַ טלֿיע קעגן דער טורמע, באַם שפּיטאַל; נעבן סאַמע וואַלד, עטוואָס ווייטער, באַם שליאַכ, וווּ עס איז דער אָפּריס, האָט

מען אויסגעקליבן אן אָרט, וווּ מע האָט אונדז געזאָלט צעשיסן; דאָרטן טאָר קע האָט מען אויסגעגראָבן אן אלגעמיינעם קייזער פאר אונדז.

אינ שטאָט איז דער אורטייל געווען אויסגעהאנגען, אלעמען איז ער געווען באוויסט. דעם אורטייל איבער אונדז האָבן די פאָליאקן באשלאָסן אויספירן פארן אוילעם אין די אויגן, באטאָג, אז יעדערער זאָל זען און מוירע האָבן. און פון אינדערפרי האָט מען אָנגעהויבן אופטרייבן דעם אוי- לעם פון שטאָט צו דער טליע. אנדערע זיינען געגאנגען אויס נייגעריקייט, כאָטש עס איז שרעקלעך, נאָר מע איז געגאנגען. בא דער טליע איז געשטא- גען א גוואַלדיקער האמוינ. וווּ נאָר דאָס אויג פארכאפט, זיינען דורכויס געווען קעפ פון מענטשן. די טורמע, ווייסטו דאָך, איז ארומגעצאמט מיט א הילצערנעם פארקאן. דאָ טאקע בא דער טורמע האָט מען אוועקגעשטעלט די טליעס, און מיר האָבן געהערט דעם רויש פון די קוילעס. אפ דער גאס פונהינטן האָט מען קוילנווארפערס אוועקגעשטעלט, רייטער- און פוסגייער- זשאנדארמערע האָט מען פון גאנצן קרייז צונויפגעטריבן. א גאנצער באטא- לייאָן האָט ארומגערינגלט די גערטנער און גאסן. פאר די פארמישפעטע צומ הענגען האָט מען אויסגעגראָבן א באזונדער גרוב, דאָ טאקע בא דער טליע. מיר האָבן געווארט אפן סאָפ שווינגנדיק, זעלטן ארויסגערעדט א וואָרט. וועגן אלץ האָט מען זיך שוין געהאט דורכגעעדט מיט א טאָג פרקער און דעמלט האָט מען זיך שוין צעזעגנט אויך. בלויז ראָזע האָט עפעס געשעפ- טשעט אין ווינקל פון דער קאמערע, ריינדיק אליין מיט זיך. וואלע, א פאר- פיניקטע פון דער פארגוואלדיקונג און די קלעפ, האָט ניט געקענט גיין און איז מערער געלעגן. און די צוויי קאָמוניסטקעס פון שטעטל, לייבלעכע שוועסטער, האָבן זיך ארומגענומען און געזעגנט, זיי האָבן ניט אויסגעהאלטן און זיך פאנאנדערגעוויינט. סטעפאנאָוו פון אויעזד-שטאָט, א יונגער באַכער, א שטארקער, ווי אן אטלעט, האָט בייסן ארעסט צוויי זשאנדארמען פאר- ווונדעט, ראנגלענדיק זיך מיט זיי. ער האָט פאראקשנט געפאָדערט פון די שוועסטער: „מע דארף ניט קיין טרערן, כאוויירי! וויינט דאָ, קעדיי ניט צו וויינען דאָרטן. ניטאָ וואָס צו פארשאפן קיין פרייד די בלוטיקע הינט. אלציינס איז פאר אונדז קיין ראכמאָנעס ניטאָ, אלציינס וועלן מיר דארפן אומ- קומען, טאָ לאָמיר אומקומען פֿיין. זאָל קיינער פון אונדז ניט ארומקריכן אפ די קני. כאוויירי! געדענקט, שטארבן דארף מען פֿיין.“

און אָט איז מען געקומען נאָך אונדז. פאָרויס שוואַרקאָוסקי, דער שעפ פון קאָנטראַ-אויסשפיר, א סאדיסט, א מעשוגענער הונט. ווען ער פלעגט אליין ניט פארגוואלדיקן, פלעגט ער אָפגעבן די זשאנדארמען אין די הענט, און אליין פלעגט ער קלייבן נאכעס. פון טורמע ביז צו דער טליע האָט מען באז וועג אויסגעשטעלט א קאָרידאָר פון זשאנדארמען. און די דאָזיקע „קא- נאריקלעכ“, ווי מע האָט זי א נאָמען געגעבן פאר זייערע געלע אקסל- באנד, זיינען געשטאנען מיט אנטבליזוטע שווערדן.

ארויסגעטריבן האָט מען אונדז מיט די קאָלבנס אין טורמע-הויס, צו פיר אויסגעשטעלט און, עפענענדיק די טויערן, ארויסגעפירט אפן גאס. מע האָט אונדז אוועקגעשטעלט פאד דער טלִיע, קעדיי מיר זאָלן זען מיט אונדזערע אויגן, ווי עס קומען אום די כאוויירימ. נאָכדעם איז אָנגעקומען אויב אונדזער ריי. די טלִיע איז א הויכע, צונויפגעקלאַפט פונ דיקע בערווע-נעס. אפ איר-דריי שליפן פונ דיקע געדרייטע שטריק. די בריקלעך מיט די לייטערלעך שפארן זיך אָן אַן א טלִופיק, וואָס קען אומגעוואָרפן ווערן. דער מענטשלעכער יאמ רוישט שטיל, וויגט זיך. אלע אויגן זיינען אפ אונדז געווענדט. מיר דערקענען אונדזערע אייגענע.

אפ א גאנעק, פונדערווייטנס, האָט זיך פארזאמלט די פוילישע שליאכטע מיט בינאָקלען אין די הענט, צווישן זיי—אָפֿיצערן. זיי זיינען געקומען א קוק טאָן, ווי מע הענגט באַלשעוויקעס.

דער שניי אונטער די פיס איז א ווייכער, דער וואלד איז פונ אימ גראָ, די ביימער זיינען פונקט ווי מיט וואטע באשאַטן. שנייעלעך דרייען זיך, לאָזן זיך לאנגזאם אראָפ, צעגלייען אפ אונדזערע הייסע פענעמער, אונ דאָס טרעפל איז מיט שניי פארשאַטן. אלע זיינע מיר קימאט הוילע, אָבער קיינער פילט ניט די קעלט. סטעפאנאָוו באמערקט אפילע ניט, אז ער שטייט אין איינע סקארפעטקעס.

בא דער טלִיע שטייען דער מייטערישער פראָקוראָר און די העכערע בא-אמטע. ענדלעך האָט מען פונ טורמע ארויסגעפירט וואליען און יענע צוויי כאוויירימ, וואָס מע האָט פארורטיילט צום הענגען. זיי האָבן זיך אלע דריי גענומען אונטער די הענט. וואליע אינמיטן, זי האָט קיינ קויעכ ניט געהאט. צו גיין, די כאוויירימ האָבן זי אונטערגעהאלטן, און זי באמיט זיך גיין גלייך, געדענקענדיק סטעפאנאָווס ווערטער: „שטארבן דארפ מען פֿינן“. אָן א מאנטל איז זי געווען, אינ א געשטריקטן יאקל.

שוואַרקאָוסקען איז, ווייזט אויס, ניט געפעלן געוואָרן, וואָס זיי זיינען געגאנגען געאַרעמט. ער האָט א שטויס געטאָן די גייענדיקע. וואליע האָט עפעס געזאָגט, און פאר דעם דאָזיקן וואָרט האָט איר א רייטער-ושאנדארם האסטיק א זעצ געטאָן מיט דער נאהיקע איבערן פאָנעם.

עס האָט זיך שרעקלעך צעשרייען אין האמוינ עפעס א פרוי. זי האָט זיך געוואָרפן אין א ווילדן געיאָמער. זי האָט זיך געריסן דורכ דער קייט צו די גייענדיקע, אָבער מע האָט זי געכאפט און ערגעצ אוועקגעשלעפט. מיסטאָמע וואליעס מאמע. ווען זיי זיינען געווען ניט ווייט פונ דער טלִיע, האָט וואליע אָנגעהויבן זינגען. איב האָב קיינמאָל ניט געהערט אזא שטימע—מיט אזא ליידיגשאפט קען זינגען בלויז דער, וואָס גייט צו דער טלִיע. זי האָט אָנגעד-הויבן זינגען די „ווארשאוויאנקע“; אירע כאוויירימ האָבן אויב אונטערגעד-כאפט. די נאהיקעס פונ די רייטער האָבן געשמיסן; מע האָט זיי געשלאָגן מיט א טעמפער ווילדקייט. אָבער זיי האָבן ווי ניט געפילט די קלעפ.

שליידערנדיק אָן דער ערד, האָט מען זיי געשלעפט צו דער טליע, ווי זעק.
גיכ האָט מען דורכגעלייענט דעם אורטייל און אָנגעהויבן זיי ארטינרוקן אינ
די שליפן. דעמלט האָבן מיר גענומען זינגען:
„שטייט אופ, איר אלע, ווער ווי שקלאפן...“

מע האָט זיך צו אונדז א וואָרפ געטאָן פון אלע זייטן. איך האָב בלויז
געזען, ווי א סאָלדאט האָט מיטן קאָלבן א שטויס געטאָן דעם סלופיק פונעם
טרעפל, און אלע דריי זיינען געבליבן הענגען אפ די טליעס...
אונדז, די צען, האָט מען שוין באַם סאמע ווענטל דורכגעלייענט דעם
אורטייל, לויט וועלכן די טויט-שטראַפּ איז אונדז אדאנק דער גענעראלישער
גוט הארציקייט פארביטן געוואָרן אפ צוואנציק יאָר קאטערגע. די איבעריקע
זיבעצן מאַן האָט מען צעשטאָן.
שמועל האָט א ריס געטאָן דעם קאָלנער פון העמדל, פונקט ווי עס
וואָלט אימ געשטיקט אינ האַרדן.

— דריי טעג האָט מען די געהאנגענע ניט אראָפּגענומען פון דער טליע. בא
דער טליע איז טאָג ווי נאכט געשטאנען א פאטרול. נאָכדעם האָט מען צו אונדז
אינ טורמע געבראכט נייע ארעסטירטע. זיי האָבן דערציילט: „אפן פערטן
טאָג האָט זיך אָפּגעריסן דער כאווער טאָבאָלדין, דער סאמע שווערער, דעמלט
ערשט האָט מען אראָפּגענומען די איבעריקע און דאָ טאקע באַגראָבן.“
אָבער די טליע איז געשטאנען די גאנצע צייט. און ווען מע האָט אונדז
געפירט אהער, האָבן מיר זי געזען. אזוי שטייט זי מיט די שליפן, ווארטן-
דיק אפ נייע קאָרבאָנעס.

שמועל איז אנשווינג געוואָרן, קוקנדיק מיט אן אומבאוועגלעכע בליק
ערגעץ אינ דער ווייט. פאוועל האָט ניט באַמערקט, אז ער האָט געענדיקט
דערציילן.

פאר זיינע אויגן זיינען אופגעשטאנען דריי מענטשלעכע קערפערס, וואָס
האָבן זיך שטומ געוויגט מיט שרעקלעכע, פארוואָרפענע קעפּ אָנאזייט.
אפן גאס האָט מען שטארק געשפילט צום זאמל-פונקט. דער דאָזיקער
קלאַנג האָט פאוועל געצוונגען אפּוואכן. ער האָט שטיל, קוימ וואָס
מע האָט געהערט, געזאָגט:

— לאָמיר גיין פונדאנען, שמועל!

איבערן גאס זיינען, ארומגערינגלט פון א קאוואלעריע-קייט, געגאנגען
פילישע סאָלדאטן. באַם טורמע-טויער איז געשטאנען דער פאָלק-קאָמיסאר,
וואָס האָט פארענדיקט שרייבן אינ פעלד-ביכל א באַפעל.

— נעמט, כאווער אַנטיפּאָוז, האָט ער איבערגעגעבן דאָס צעטעלע דעם
ברייטפלייציקן עסקאדראָן-קאָמאנדיר. שיקט ארויס א ראזיעוד און פירט אָפּ
אלע געפאנגענע אפּ נאָוואָגראד-וואָלינסק. די פארווונדעטע באַנדאזשירן,
אריינגלינג אינ פורן און אויך אָפּשיקן אינ דער זעלבער ריכטונג. פירט אָפּ
א וויאָרסט צוואנציק פון שטאָט און זאָלן זיי זיך גיין ווייטער. מיר האָבן קיינ

צײַט ניט צו פארנעמען זיך מיט זײַ. זעט, אז קײנע שום גראַבקיטן זאָלן
מיט די געפאנגענע ניט באגאנגען ווערן.

פאוועל האָט זיך א זעצ געטאָן אין זאָטל און זיך אויסגעקירעוועט צו
שמועלן:

— האָסט געהערט? זײ אונדזערע—הענגען, און זײ דארפ מען באגלייטן
צו די זײערדיקע אָן גראַבקיטן! ווי נעמט מען קויכעס?

דער פּאָלק־קאָמאנדיר האָט צו אימ א קער געטאָן דעם קאָפּ, אופמערק־
זאם זיך איינגעקוקט. פאוועל האָט דערהערט פעסטע טרוקענע ווערטער,
ארויסגעזאָגטע פונעם פּאָלק־קאָמאנדיר אזוי ווי צו זיך:

— פאַר אכזאַריעסדיקער באציונג צו אומבאוואָפנטע געזאנגענע וועלן מיר
צעשיסן. מיר זײנען ניט קײן ווײסע!

און אָפּפאַרנדיק פונ טויער, האָט זיך פאוועל דערמאָנט די לעצטע ווער־
טער אינעם באפעל פון רעוומילראט, וועלכע מע האָט דורכגעלייענט פאַרב.
גאנצן פּאָלק:

דאָס ארבעטער־פּויערישע לאנד האָט לײב זײַן רוטע ארמײ. עס שטאַלצירט מיט
איר. עס פּאַרעט, אז אפ איר פּאָן זאָל ניט זײַן קײן אײן פּלעק.

— קײן אײן פּלעק, האָבן פאוועלס לײפן געשעפטשעט.

*

אין דער זעלבער צײַט, ווען די פערטע קאוואלעריע־דיוויזיע האָט גענו־
מען זשיטאָמיר, האָט אין ראיאָן פונעם דאָרפ אָקונינאָוואָ פּאַרסירט דעם
דניעפּער די צוואנציקסטע בריגאדע פון דער זיבעטער שיסער־דיוויזיע, וועלכע
איז אריינגעגאנגען אין באשטאנד פון כאווער גאָליקאָוס שלאָג־גרופע.

דער גרופע, וואָס איז באשטאנען פון דער פינף־אונ־צוואנציקסטער שײ־
סער־דיוויזיע און פון דער באשקירער קאוואלערישער בריגאדע, איז בא־
פוילן געוואָרן אריבערגיין דעם דניעפּער און איבערשניידן די אייזנבאָן־
ליניע קיעוו־קאַראָסטעב בא דער סטאנציע אירשא. מיטן דאָזיקן מאנעווער
איז איבערגעשניטן געוואָרן פאַר די פּאָליאקן דער איינציקער וועג פאַר א
צוריקמאַרש פון קיעוו. דאָ איז בייסן אריבערגיין דעם טײַך אומבאמערקט
אומגעקומען דער מיטגליד פון שעפעטאָוקער קאָמיוגישער אָרגאניזאציע
מישע לעווטשוקאָוו.

ווען מע איז געלאָפּן איבערן וואקלדיקן פּאַנטאָן־בריק, איז פון ערגעצ
הינטער דעם בארג דורכגעפּלויגן בײַן שיפענדיק איבער די קעפּ א סנאריאד
און צעריסן דאָס וואסער אפ שטיקלעך. און אינעם זעלבן אויגנבליק איז מישע
פארשווונדן אונטער א פּאַנטאָן־שיפּל. דאָס וואסער האָט אימ אײַנגעשלונגען
און צוריק ניט אָפּגעגעבן. בלוין דער בלאַנדער רויטארמייער יאקימענקאָ,

וואָס אינעם היטל מיטן אָפגעריסענעם דאשעק, האָט פארווונדערט אויסגע-
שרייען:

— נעמט עס דער פֿייער! דאָס איז דאָך מישקע אינטערנ וואסער אוועק,
פארפאלן דער יאט, ווי מיטן צונג אָפגעלעקט!—האָט ער זיך געוועזט אָפגע-
שטעלט, דערשראָקן פארקוקט זיך אינ דעם טונקעלן וואסער, אָבער פונהינט
איז מען אפ אימ אָנגעלאָפן, געשטויסן:

— וואָסטו זיך פארטראכט, גוילעמ? אוועק ווייטער!
ניט געווען קיין צייט ווען צו קלערן וועגן דעם כאווער. די בריגאדע
איז אזוי אויך אָפגעשטאנען פון אנדערע, וועלכע האָבן שוין פארנומען דעם
דעכטן ברעג. און וועגן מישעס אומקום האָט זיך סעריאָזשע דערווייט
ערשט אין פיר טעג ארומ, ווען די בריגאדע האָט אין שלאכט פארכאפט די
סטאנציע בוטש און, זיך א קער טוענדיק מיטן פראָנט צו קיעוו, אויסגע-
האלטן פארביסענע אטאקעס פון די פאָליאקן, וואָס האָבן זיך געפרווט דורכ-
רייסן אפ קאָראָסטען.

אינ' קייט גלייך מיט סעריאָזשען האָט זיך אוועקגעלייגט יאקימענקא.
איבערניסנדיק די ווילדע שיסעריי, האָט ער מיט מאטערניש געעפנט דעם
שלאָס פון דער צעגליטער ביקס, צוגעבויגן דעם קאָפּ צו דער ערד און זיך
א קער געטאָן צו סעריאָזשען:

— די ביקס נייטיקט זיך אינ אָפרו, זי ברענט ווי פֿייער!
סערגיי האָט איבער דער שיסעריי קוימ געהערט וואָס ער האָט געזאָגט.
ווען עס איז אביסל שטילער געוואָרן, האָט יאקימענקא, ווי פארבייגענדיק,
א זאָג געטאָן:

— און דער כאווער דייער איז דערטרונקען געוואָרן אין דניעפער, איך
האָב זיך גאָר ניט ארומגעזען, ווי ער איז אוועק אינטערנ וואסער,—האָט
ער פארענדיקט זיינע רייד. ער האָט א טאפּ געטאָן מיט דער האנט דעם
שלאָס, ארויסגענומען פון פאטראַנטאש א קלאמער מיט קוילן און גענומען
זאכלעך אריינשטעלן זי אינ דעם מאגאזין-שאכטל.

*

די עלפטע דיוויזיע, וואָס איז געגאנגען פארנעמען בערדיטשעוו, האָט
אינ שטאָט אָנגעטראַפן אפ א פארביטערטן ווידערשטאנד פון די פאָ-
ליאקן.

אפ די גאסן האָט זיך פארוויקלט א בלוטיקע שלאכט. פארצאמענדיק דעם
וועג די רייטער, האָבן געקנאלט די קוילנווארפער. אָבער די שטאָט איז
גענומען געוואָרן, און די רעשטלעך פונעם צעקלאפטן פוילישן מיליטער
זיינען אנטלאָפן. אפן וואָקואל האָט מען פארכאפט עשעלאָנען. אָבער דער
סאמע שרעקלעכער קלאפ פאר די פאָליאקן איז געווען דער אופרייס פון א
מיליאָן סנאריאדן,— דאָס איז געווען די פֿייער-באזע פונעם פוילישן פראָנט.

אינ שטאָט האָבן זיך די שניבן געשאַטן, ווי קליינע שטיינדלעך, און די היי-
 זער האָבן, ווי קארדאָנענע, געציטערט פון די אופרייסן.
 דער קלאַפ איבער זשיטאָמיר און בערדיטשעוו איז פאר די פּאָליאַקן
 געווען אַ קלאַפ פון טייל, און זיי זיינען אין צוויי שטראַמען אַזוי געלאָפן
 פון קיעוו, זיי האָבן פארביסן זיך דורכגעשלאָגן אַ וועג דורכן אייזערנעם רינג.
 פאוועל האָט פארלאָרן דעם געפיל פון אַן איינצלנער פּערוואָן. די דאָזיקע
 אלע טעג זיינען געווען אָנגעפילט מיט הייסע געראנגלען. ער, קאַרטשאַגין,
 איז צעשמאַצט געוואָרן אין דער מאַסע, און ווי יעדערער פון די קעמפּער.
 האָט ער פארגעסן דאָס וואָרט „איכ“, עס איז געבליבן בלויז „מיר“.
 אונדזער פּאָלק, אונדזער עסקאָדראָן, אונדזער בריגאָדע.
 און די געשעענישן האָבן געיאָגט מיט אַ שטורמישער שנעלקייט. יעדער
 טאָג האָט געבראַכט נייע.

די רייטער-לאַווינע פון די בודיאָנאָוועס האָט אומפּוהערלעך דערלאַנגט
 אַ קלאַפ נאָך אַ קלאַפ, צעריבן און כאַרעוו געמאַכט דעם גאַנצן פּוילישן
 טייל. באַנייטערטע פון זיג, האָבן זיך די קאוואַלעריע-דיוויזיעס געוואָרפן
 מיט איימעדיקן צאָרן אין אַטאַקע אַפּ נאָוואָגראַד-וואָלינסק—דאָס האַרצ
 פונעם פּוילישן טייל.

אַפּפּליסנדיק אַפּ צוריק, ווי אַ כוואליע פון אַ הויכן ברעג, זיינען זיי אַפּ-
 געטרעטן און ווידער זיך געוואָרפן פּאַרויס מיטן איימעדיקן „דערלאַנגו“
 עס האָט גאַרנישט געהאַלטן די פּאָליאַקן: ניט די נעצן פון דראַט-פּאַר-
 צאַמונג, ניט דער פאַרביטערטער ווידערשטאַנד פונעם גאַרניזאָן, וואָס האָט
 זיך פאַרפּעסטיקט אין שטאַט. אינדערפרי דעם 27-טן יוני, אַריבערגייענדיק
 אין רייטער-אַרדענונג דעם טייך סלוטש, האָבן די בודיאָנאָוועס זיך אַריינגע-
 ריסן אין נאָוואָגראַד-וואָלינסק און פאַרפּאַלגט די פּאָליאַקן אין דער ריכטונג
 צו דעם שטעטל קאַרעצ. אין דער זעלבער צייט איז יאַקירס 45-טע דיוויזיע
 איבערגעגאַנגען דעם טייך סלוטש באַ ניי-מיראַפּאָל, און קאַטאַוסקיס קא-
 וואַלעריע-בריגאָדע האָט זיך געוואָרפן אַפּן שטעטל ליובאַר.

די ראַדיקאַל-סטאַניצע פון דער ערשטער רייטער-אַרמיי האָט אַרפּענומען דעם
 באַפּעל פונעם פּראָנט-קאַמאַנדיר: ריכטן די גאַנצע קאוואַלעריע אַפּ פאַרכאַפן ראָוו-
 נע. דער אַקשאָנעסדיקער אָנגריפ פון די רויטע דיוויזיעס האָט געיאָגט די פּאָליאַקן
 אין צעוואָרפענע, דעמאָראַליזירטע גרופּעס, וואָס האָבן זיך געזוכט אַ רעטונג.
 איינמאָל, געשיקט פונעם קאַמבריי אַפּ דער סטאַניצע, וווּ עס איז גע-
 שטאַנען אַ פאַנצערצוג, האָט פאוועל זיך באַגעגנט מיט דעם, מיט וועמען
 ער האָט בעשומיפּן ניט געטראַכט באַגעגענען זיך. דער פּערד זיינער האָט זיך
 צעיאָגט און איז אַרום אַפּן אָנשיט. פאוועל האָט אָנגעצויגן דאָס ציימל לעבן
 פּאָדערשטן גרויגעפאַרבטן וואָגאָן. אַ גרויזאַמער אין זיינ ניטצוטריטלעך-
 קייט, מיט די שוואַרצע העלדזער פון האַרמאַטן, נאַהאַלטענע אין די טורעמס,
 איז געשטאַנען דער פאַנצערצוג. לעבן אימ האָבן זיך געפּאָרקעט עטלעכע

אינגעשמירטע פיגורן, וועלכע האָבן אופגעהויבן א שווערן שטאַלענעם פאנ-
צער פון די רעדער.

— ווו קען מען געפינען דעם קאָמאנדיר פון פאנצערצוג?—האָט פא-
וועל געפרעגט בא א רויטארמייער אינ א לעדערנעם רעקל, וואָס האָט גע-
טראָגן אן עמער וואסער.

— אָן דאָרטן,—האָט יענער אָנגעוויזן אפן לאָקאָמאָטיוו.

אָפגעשטעלט זיך באַם לאָקאָמאָטיוו, האָט קאָרטשאַנין געפרעגט:

— ווער איז דער קאָמאנדיר?

צו אימ האָט זיך א קער געטאָן איינער א געשטופלטער, אן אָנגעטאָ-
נענער אינ לעדער פון קאָפּ ביז די פיס.

— איכ!

פאוועל האָט ארויסגענומען פון קעשענע א פאקעט.

— אָט איז א באפעל פון קאָמברייג. שרייבט זיך אונטער אפן קאָנווערט.
דער קאָמאנדיר האָט אוועקגעלייגט דעם קאָנווערט אפ די קני אונ האָט
זיך אונטערגעשריבן. בא דער מיטלסטער ראָד פון לאָקאָמאָטיוו האָט זיך גע-
פאָרקעט מיט אן איילגיסער עפעס א פיגור. פאוועל האָט געזען בלוז זיין
ברייטע פלייצע. פון קעשענע פון זינע לעדערנע הויזן האָט געטארטשעט
דאָס הענטל פון א נאהאן.

— נא, אָט האָסטו די אונטערשריפט,—האָט פאוועל דערלאנגט דעם קאָנ-
ווערט דער מענטש אינ דעם לעדערנעם רעקל.

פאוועל האָט גענומען די לייצעס, גרייט אָפצופאָרן. דער מענטש באַם
לאָקאָמאָטיוו האָט זיך אויסגעליכט אינ דער גאנצער גרייס אונ זיך געגעבן
א קער אפהינטער. אינ דער זעלבער מינוט איז פאוועל אראָפגעשפרונגען
פון פערד, פונקט ווי עס וואָלט אימ אראָפגעבלאָזן דער ווינט.

— ארטיאָמ, ברודערקע!

דער מאשיניסט, אויסגעשמירט אינגאנצן אינ מאזוט, האָט גיך אוועקגע-
שטעלט זיין איילגיסער אונ אינגעקלאַמערט אינ זינע בערישע אָרעמס דעם
יונגן רויטארמייער.

— פאווקע! מענווול! דאָס ביסטו דאָך!—האָט ער אויסגעשרייען, ניט גלויבן-

דיק זינע אייגענע אויגן.

דער קאָמאנדיר פון פאנצערצוג האָט מיט פארווונדערונג געקוקט אפ
דער דאָזיקער סצענע. די רויטארמייער ארטילעריסטן האָבן זיך צעלאַכט:
— זעסט, ברידער האָבן זיך באגענט.

*

דעם 19-טן אווגוסט האָט פאוועל אינ ראיאָן פון לעמבערג פארלאָרן אינ
שלאַכט דאָס היטל. ער האָט אָפגעשטעלט דעם פערד, אָבער פאָרויס האָבן
זיך שוין די עסקאדראָנען געשניטן מיט די רייען פאָליאקן. צווישן די קוסטעס

פון טאָל איז געפלוּיגן דעמידאָוו. ער האָט געיאָגט אראָפּ צום טייַך, שרייַענ-
דיק בייסן רייַטן:

— דעם נאטשדיח האָט מען געהארגעט!

פאוועל האָט אופגעציטערט. אומגעקומען לעטונאָוו, זייַן העלדישער קאָמ-
דיוו, א כאווער א העלדיש דרייסטער. פאוועלען האָט ארומגעכאפט א וויל-
דער קאעס.

א שנייד געטאָן מיטן טעמפן עק פונעם שווערד איבערן אויסגעמא-
טערטן גניעדקאָ, בא וועלכע דאָס צייַמל איז געווען פארבלוטיקט, האָט ער
אוועקגעריטן אינ דער סאמע געדיכטעניש פונעם געראנגל.

— דערלאנג זיי, די אויסוורפן! האק זיי! שלאָג די פוילישע שליכטע!
לעטונאָוו האָט מען געהארגעט!— און בלינדערהייט, ניט זעענדיק זייַן קאָרבן,
האָט ער א שניט געטאָן איבער א פיגור אינ א גרינעם מונדיר. די עסקאד-
ראָנצעס, צעקאָכטע פון דעם, וואָס מע האָט געהארגעט דעם נאטשדיוו, האָבן
צעשעטקעוועט א ווואָד לעגיאָנערן.

זיי האָבן ארויסגעריטן אינ פעלד, נאָכיאָגנדיק זיך נאָך די אנטלויפן-
דיקע, אָבער איבער זיי האָט שוין געשאָסן א באטארייע. די שראפנעלן
האָבן געריסן די לופט און געשפריצט מיט טויט.

פאר פאוועלס אויגן האָט ווי מיט מאגני אופגעפלאמט א גרינער פלאַם,
זוי א דונער האָט א זעצ געטאָן אינ די אויערן, ווי מיט געגליטן אייזן האָט
א ברענ געטאָן דער קאָפּ. שרעקלעך, אומפארשטענדלעך האָט זיך א דריי
געטאָן די ערד, זיך גענומען פארדרייען און זיך א קער געטאָן אָנאזייַט.
פאוועלען האָט, ווי א שטרויעלע, ארויסגעשליידערט פון זאָטל. איבער-
פליענדיק איבער גניעדקעס קאָפּ, האָט ער זיך שווער א זעצ געטאָן אָן
דער ערד.

און מיטאמאָל איז געוואָרן נאכט.

בא א ספרוט איז דאָס אַויג אַויסגעגלעבט, די גרייס ווי דער קאַפּ פּונ אַ קאַצ, אַ טונקל־רויסט, דער מיטן איז גרינ, עס ברענט, פינקלט מיט לע־ בעדיקן ליכט. דער ספרוט פאַרקעט זיך מיט צענדליקער טאַפ־פינגער: ווי אַ קנייכל־שלאַנגען דרייען זיי זיך, עקלהאַפּט שאַרבענדיק מיט די שופּן פּונ דער הויט. דער ספרוט באוועגט זיך. ער, פּאוועל, זעט דעם ספרוט קימאַט פּאַר די סאַמע אַויגן זינע. די טאַפ־פינגער קריכן איבערן לייב, זיי זינען קאַלטע און ברענען ווי קראַפּעווע. דער ספרוט ציט אַויס דעם גיפּט־צאַג און ער זויגט זיך אַיני, ווי אַ פּיאַווקע, אינ קאַפּ און, פּיבערהאַפּט אַפֿ־ קאַרטשענדיק זיך, זויגט ער אינ זיך זינן בלוט. ער פּילט, ווי דאָס בלוט גיסט זיך איבער פּונ זינן קערפּער אינעם אַנגעקוואַלענעם קערפּער פּונעם ספרוט. און דער גיפּט־צאַג זויגט, זויגט, און דאַרטן, וווּ ער האָט זיך אַיינגע־ זויגן אינ קאַפּ, איז אַן אומדערטרעגלעכער ווייטעק.

ערגעצווו, ווייט־ווייט, הערן זיך מענטשלעכע שטימען:

— וואָס פּאַר אַ פּולס איז! באַ אימ איצט?— און נאָך שטייער ענטפּערט

אַ צווייטע, אַ פּרויען־שטימע:

דער פּולס איז באַ אימ הונדערט אכט און דרייסיק. די טעמפּעראַטור

ניינ און דרייסיק מיט סינפּ. די גאַנצע צייט רעדט ער פּונ היצ.

— דער ספרוט איז פּאַרשווונדן. אָבער דער ווייטעק פּונעם גיפּט־צאַג איז

פּאַרבליבן. פּאוועל פּילט: עמעצנס פינגער רירן זיך צו אימ צו העכער פּונ

דער דלאַגניע. ער סטאַרעט זיך עפענען די אַויגן, אָבער די אַויג־לעפּלעך זינען

אזוי שווער, אַז עס איז ניטאָ קיינ קויעכ זיי צו עפענען. פּונ וואָס איז אימ

אזוי הייס? די מאמע האָט אַוואַדע אַויסגעהייצט דעם אַוויגן. אָבער ווידער

ריידן ערגעצווו מענטשן:

— דער פּולס איז איצטער הונדערט צוויי און צוואַנציק.

ער פּרוווט עפענען די אַויג־לעפּלעך, און אינווייניק איז פּייער. דער־

שטיקט צו ווערן.

טרינקען, ווי עס ווילט זיך טרינקען! ער וועט באַלד אַפּשטיינן, זיך אָנ־

טרינקען. אָבער פּאַרוואָס שטייט ער ניט אַפּ? ער האָט בלוין געוואָלט זיך

אַ ריר טאָן, איז אָבער דער קערפּער אַ פּרעמדער. ער פּאַלגט ניט. עס איז ניט

זײַן קערפּער. די מאמע וועט באלד ברענגען וואסער. ער וועט איר זאָגן:
„איך וויל וואסער“. עפעס פאַרקעט זיך דאָ לעבן אימ. צי איז עס ניט
ווידער דער ספרוט? אָט איז ער, אָט איז דער רויטער קאַליר פּונ זײַנע
אויגן...

פּונווײַטן הערט זיך א שטילע שטימע:

— פּראָסיע, ברענגט וואסער!

„וועמעס נאָמען איז עס?“ שטרענגט זיך פּאָוועל אָן צו דערמאָנען,
אַבער פּונ אָנשטרענגונג פּאלט ער ארײַן אינ א טהאַם. ארויסגעשוועמען פּונ
דאָרטן און ווידער זיך דערמאָנט: „כ׳וויל טרינקען“.

ער הערט שטימען:

— ער קומט, דאכט זיך, צו זיך.

און שוין בוילעטער, נעענטער א צארטע שטימע:

— איר ווילט טרינקען, קראנקער?

„צי דען בינ איך א קראנקער, אָדער מע רעדט עס ניט צו מיר? אהא,
איך בין קראנק אפ טיפּוס, אָט וואָס“. און צום דריטן מאָל פּרוּווט ער עפע־
נען די אויגן־לעפּלעך. ענדלעך גיט זיך עס אײַן. דאָס ערשטע, וואָס ער
האַט דערפילט איז דעם שמאַלן שפּאלט פּונעם אופּגעפּנטן אויג—דאָס איז
א הויטער קײלעך איבערן קאַפּ, און אָט דעקט אימ צו עפעס א טונקלעס.
דאָס דאָזיקע טונקלע בײַגט זיך אָן צו אימ, און די ליפּן דערפילן דעם
הארטן ברעג פּונ גלָאָז און א פּײַכטקײַט, א באלעבנדיקע פּײַכטקײַט. דער
פּײַער אינווייניק לעשט זיך אויס.

ער האָט באפּרידיקט אויסגעמורמלט:

— אָט איצט איז גוט.

— קראנקער, איר זעט מיך?

דאָס פרעגט עפעס א טונקלס, וואָס שטייט איבער אימ, און, שוין אײַן־
דרעמלענדיק, באווייזט ער פּונדעסטוועגן צו ענטפּערן:

— איך זע ניט, נאָר איך הער...

— ווער וואָלט נאָר געקענט זאָגן, אז ער וועט בלייבן לעבן? און ער,
איר זעט, האָט זיך ארויסגעקאראבקעט פּונ טויט. א ווונדערלעך שטאר־
קער אָרגאניזם. איר, נינע וואדימיר־אָוונע, מעגט שטאַלצירן. איר האָט אימ
בוכשטעבלעך געראטעוועט.

און א פּרויען־שטימע זאָגט אופּגערעגט:

— אָ, איך בין זײַער צופּרידן!

נאָך דרייצן טעג לײַגן אָן באוויסטזײַן איז קאַרטשאַגין געקומען צו זיך.
דער יונגער קערפּער האָט ניט געוואָלט שטארבן, און די קוילעס זײַנען
אימ לאַנגזאם צוריקגעקומען. דאָס איז געווען דאָס צווייטע געבורט. אלץ
האַט אויסגעזען נײַ, אומגעוויינלעך. בלוין דער קאַפּ איז ווי א גוואלדיקע
שווערקײַט געלעגן אומבאוועגלעך אינ א גיפּס־קעסטל. און עס איז ניט געווען

קיינ קויעכ אָפצורוקנ אימ פונ אָרט. אָבער עס האָט זיכ צוריקגעקערט דער גע-
פיל פון אייגענעם לייב, ס'האָבנ זיכ שוינ צונויפגעדרייקט און אָפגעעפנט די
פינגער פון די הענט.

*

נינע וולאדימיראָווע, דער יינגסטער דאָקטער פונעם קלינישן מיליטע-
רישן שפיטאַל, האָט באמ קליינעם טישל פון איר קוואַדראַטישן צימער גע-
בלעטערט א דיקע העפט אינ א פיאלעטער הילע. אינ איר זיינען מיט
קליינע בוכשטאבן, אָנגענויגטע אפ פאָרויס, געווען פארצייכנט קורצע נאָטיצן:

26 או גוסט 1920 יאָר.

הינט האָט מען צו אונדז פון סאניטאר-צוג געבראכט א גרופע שווער-פאר-
וונדעטע. אפן בעטל, וואָס אינ ווינקל באמ פענצטער, האָט מען אוועקגעלייגט א
רוטארמייער מיט א צעהארגעטן קאָפּ. אימ איז אינגאנצן זיבעצן יאָר. מע האָט
מיר איבערגעגעבן א פעקל זינע דאָקומענטן, וואָס מע האָט געסונען בא אימ אינ
די קעטענעט. זיי זיינען געלעגן אינ א קאָנווערט צוואמען מיט מעדיצינישע
ספראווקעס. זיינ פאמיליע איז קאָרטשאגין, פאחעל אנדרייעוויטש. דאָרטן זיינען
געווען: א צעריבן בילעטל נומ. 967 פון קאָמוניסטישן יוגנט-פארבאנד פון
אוקראַינע, א צעריסן רוטארמייער ביכל, אן אויסצוג פון באפעל איבערן פאָלק. אינ
איינ ווערט געזאָגט, אז דעם רוטארמייער קאָרטשאגין ווערט פאר מוטיק אויספילן
די אויסשפירונג דערקלערט א דאנק. און א צעטעלע, געשריבן, ווימט אויס, מיט
דער האנט פונעם אייגנטימער:

איכ בעט די כאווייריס, אינ פאל פון מיין טויט, צו חיסן געבן מינע היימי-
שע: שטאָט שעפעטאווקע, דעפאָ, דעם שלאָסער ארטיאָם קאָרטשאגין.
פון דעם טאָמענט, זינט ער איז פארווונדעט געוואָרן דורכ א שפליטער, פונעם
19-טן אויגוסט אָן, לייגט דער פארווונדעטער אָן באוויסטזיג. מאָרגן וועט אימ
באט-אכטן אנאטאָלי סטעפאנאוויטש.

27 או גוסט.

הינט האָט מען באטראכט קאָרטשאגיןס ווונד. זי איז זייער א טיפע. עס איז
דורכגעבראָכן דער שארבן. צוליב דעם איז פאראליוירט די גאנצע רעכטע זייט פון
קאָפּ. אינ רעכטן אויב איז א בלוט-אריסגיטונג, דאָס אויב איז אָנגעשוואַלן.
אנאטאָלי סטעפאנאוויטש האָט געהאָלט דאָס אויב ארויסגעמען, קערוי אויסצו-
מיידן אן אָנצילנדונג, אָבער איכ האָב אימ איינגערעדט, ער זאָל דאָס ניט טאָן, קאָל-
זמאן עס איז פאראן א האָפענונג, אז די געשוילעכע וועט זיכ פארקלענערן. ער
האָט איינגעשטימט.

מיט מיר האָט אָנגעמירט אויסשליסלעכ דער עסטעיטער געמיל. אויב דער
יונג וועט געוונט ווערן, איז צו וואָס מאכט אימ פאר א קריפל מיטן ארויסגעמען
דאָס אויב?

דער פארווונדעטער רעדט די גאנצע צייט פון היצ, ווארטט זיכ. לעבן
אימ קומט אויס נאָכאנאנד צו רעשווען. איכ גיב אימ אָפ אסאך צייט. מיר איז
זייער א שאָר זיבן יוגנט, און איכ חיל זי ארויסרייסן בא דעם טויט, אויב עס
וועט זיכ מיר איינגעבן.

געכטן בין איך געווען עטלעכע שעה אין פאלאטע נאך מיין סמענען; ער איז דער סאמע שווערסטער כוילע. איך הער זיך צו צו זיין ריידן פון היצ. אב אב דערשמאָל רערט ער פון היצ, פונקט ווי ער וואָלט עפעס דערציילט. איך דערמיט זיך אסאך פון זיין לעבן. אָבער אב אנדערשמאָל זיילט ער זיך אים דערין. די דאָזיקע זיילערען איז א געפערלעכע. מיר איז עפעס ווייטעקריק צו הערן פון אים אזעלכע שרעקלעכע זיילערענע. אבאטאָלי סטעפאנאוויטש זאָנט, אז ער וועט נישט איםהאלטן. דער אלטער בורטשעט. מיט קאעס: איך פארשטיי נישט, ווי קען מען עס מאמעש קינדער צונעמען אין ארמיי? דאָס איז אומדער הערט."

30 א וו ג ו ס ט

קארטשאנין איז נאך אלץ נישט געקומען צו זיך. ער ליגט אין דער באזונדער דערער פאלאטע, דאָרט ליגט שטארבנדיקע. לעבן אים, קימאט נישט אָפערעטנדיק, זיצט די סאניטארקע פראַסיע. עס וווינט זיך ארויס, אז זי קען אים. זיי האָבן גאָר אַמאָל געארבעט צוזאמען. מיט וואָס פאר א ווארעמער אומפערקומקייט זי באציט זיך צום דאָזיקן קראנקן! איצט פיל איך אים, אז זיין דאָזע איז האַפּענונגלאָז.

2 ס ע נ ט י א ב ע ר

עלם אויגער אינאונט. הינט איז בא מיר אב אויטעצייכנטער טאָג. מיין קראַנקער, קארטשאנין, איז געקומען צו זיך, אָפּגעלעבט. שוין דאָ א האַפּענונג אפ לעבן. די לעצטע צוויי טעג בין איך נישט געגאנגען אהיים. איצט קען איך נישט איבערגעבן מיין פרייד, וואָס נאָך אייגער איז געראטע וועט. איב אונזער פאלאטע איז מיט אייג טויט ווייניקער. איב מיין איםמאטערן דיקער ארבעט איז דאָס סאמע פריידיקע—דאָס געוונט ווערן פון קראַנקע. זיי בינדן זיך צו צו מיר, ווי קינדער. זייער שויןשאפט איז אָפּגעהעריק און פאָשעט, און ווען מיר צעשיידן זיך, ווייב איך אפּיזע אַמאָל. דאָס איז אביסל לעכערלעך, אָבער דאָס איז אב עמעס.

10 ס ע נ ט י א ב ע ר

איך האָב הינט אָנגעשריבן קארטשאניגען דעם ערשטן בריוו צו זינע היימיקע. ער שרייבט, אז ער איז ליכט פארווונדעט, וועט אינגלייך זיך איםהיילן און קומען צו פאָרן; ער האָט פארלאָרן אסאך בלוט, איז בלייב, ווי האטע, ער איז נאָך זייער שלאַם.

14 ס ע נ ט י א ב ע ר

קארטשאנין האָט צום ערשטן מאָל א שמיכל געטאָן. א שמיכל איז בא אים א גוטער. געוויינלעך איז ער נישט נאָך די יאָרן נאָך שטרענג. ער פאריכט זיך מיט א ווינדערבארער שועלקייט. מיט פראַסיען איז ער א כאווער. איך זע זי אַמט בא זיין בעטל. זי האָט אים, וויזט אויס, דערציילט וועגן מיר, פארשטייט זיך, געלויבט מער חי דאָס איז, און דער קראַנקער באגעגנט מיין אָנקומען מיט א קימ באמערקבארן שמיכל. געכטן האָט ער געפרעגט: — וואָס זינען עס, דאָקטער, בא אייך פארא שווארצע פלעקן אפ דער האנט? איך האָב פארשוויגן, אז דאָס זינען שפּורג פון זינע פינגער, מיט וועלכע ער האָט ביו ווייטעק פארדריקט מיין האנט ביים ער איז געלעגן אין היצ.

17 סענטיאבער.

די וונד אפ קארטשאנינס שטערב זעט אויס גוט. אונדוי, דאקטוירי, דער-
שטינט דער דאָזיקער ווירקלעך גרענעצלאָזער געדולד, מיט וועלכן דער פארווונד-
דעטער טראָגט איבער די באנדאזשירונגען.
געוויינלעך אין אזעלכע פאלן הערט מען אסאך קרעכצן און אסאך קאפריזן.
ער אָבער שוויגט, און ווען מע באשמירט מיט יאָד די אופערדערטע ווונד, ציט
ער זיך אָן ווי א סטריגע. אָזש פארלירט ער דעם באווסטזיניג. אָבער ביכלאל
האָט ער פארן גאנצן פען יאָד קייג איינ קרעכצן ניט געטאָגן. אלע ווייסן שויגן:
אויב קארטשאניג קרעכצט, הייסט עס, אז ער האָט פארלאָרן דעם באווסטזיניג, פון
וואנען קומט צו אימ אזא אינגעשפארטקייט? איך הייס ניט.

21 סענטיאבער.

קארטשאניגען האָט מען אפ א קליינ העגעלע צום ערשטן מאל ארויסגעפירט
אפן גרויסן שפימאל-באלקאָגן. מיט וואָס פאר א זשענדעקייט ער האָט געקוקט אינ
סאָד אריין, מיט וואָס פאר א לאָהעטקייט ער האָט געשלונגען די פרישע לופט
אינ זיינ קאָפּ, וואָס איז ארומגעבונדן מיט מערליע, איז אנטבלויזט נאָר איינ אויג.
דאָס דאָזיקע אויג, א פינקלדיקס און רירעוודיקס, האָט געקוקט אפ דער וועלט,
גלייך עס וואָלט צום ערשטן מאל געזען זי.

26 סענטיאבער.

היינט האָט מען מיך ארויסגערוסן אונטן אינ אופנעם-צימער. דאָרטן האָבן
מיך באגענט צוויי מיידלעך. איינע פון זיי איז זייער א שייגע. זיי האָבן געבעטן
א באגעניש מיט קארטשאניגען. זייערער פאמיליעס: טאָניע טומאנאָווע און
טאטיאנע בוראנאָוסקאיא. דער נאָמען טאָניע איז מיר באווסט. אימ פלעגט
אן אנדערש מאל קארטשאניג דערמאָנען פון היי. איך האָב דערלויבט א באגעניש.

8 אָקטאבער.

קארטשאניג שפאצירט דאָס ערשטע מאל זעלבסטענדיק אינ סאָר. ער האָט
ניט איינ מאל געפרעגט בא מיר, ווען קען ער זיך אויסשרייבן. איך האָב געענט-
פערט, אז אינניכט. ביירע כאווערשעס קומען צום קראנקן אינ יעדן אופנעם-טאָג.
איך ווייס, פארוואָס ער האָט ניט געקרעכצט און קרעכצט ביכלאל ניט. אפ מייג
פראגע האָט ער געענטפערט:
— לייגעט דעם ראָמאן „די ביג“, דעמלעט וועט איר זיך דערוויסן.

14 אָקטאבער.

קארטשאניג האָט זיך אויסגעשרייבן. מיר האָבן זיך מיט אימ צעזענגט זייער
ווארעם. דער באנדאזש פון די אויגן איז אויפגענומען. געבליבן בלויז אפן
שטערן, איינ אויג איז בלינד געוואָרן, אָבער פון אויסן איז דער אויסזען א נאָר-
מאלער. מיר איז געווען זייער שווער צו צעשיירן זיך מיטן דאָזיקן גוטן כאווער.
אזוי איז שטענדיק זיי היילן זיך אריס און גייען אחעק פון אונדוי, קעריי,
מעגלעך, מער זיך ניט באגענענען. באמ געזעגענע זיך האָט ער געוואָנט:
— כיי וואָלט בעסער בלינד ווערן דאָס לייגע אויג,—ווי וועל איך דאָס איצט
שיסן.
ער טראכט נאָך וועגן פראָנט.

די ערשטע צייט נאָכן לאַזארעט האָט פּאָוועל געווינט באַ די בוראנאָוו־סקעס, וווּ עס האָט זיך אָפּגעשטעלט טאָניע.
 ער האָט באלד געמאכט אַ פּרוּוו אריינציען טאָניען אין דער אלגעמיינער אַרבעט. ער האָט זי אַיינגעלאדן אַפּ אַ שטאָטישער פּאַרזאַמלונג פּונ קאָמיוג. טאָניע האָט אַיינגעשטימט. אָבער ווען זי איז ארויס פּונ צימער, וווּ זי האָט זיך אָנגעטאָן, האָט פּאָוועל פּאַרביסן די ליפּן. זי איז געווען אָנגעטאָן זייער שיינ, בעקיוון גרויסאַרטיק, און ער האָט זיך ניט באַשלאָסן פּירג זי צו זיינע יאָטן.

דעמלִט טאַקע איז פּאַרגעקומען צווישן זיי דער ערשטער צוזאַמענשטויס. אַפּ זיינ פּראַגע, פּאַרוואָס זי האָט זיך אוי אָנגעטאָן, האָט זי זיך באַליי־דיקט:

— איך פּאַס זיך קיינמאָל ניט צו צומ אלגעמיינעם טאָן: אויב דיר איז ניט באַקוועם מיט מיר צו גיין וועל איך בלייבן.

דעמלִט טאַקע, איך קלוב, איז אים שווער געווען צו זען זי אַן אויסגע־פּראַנטעוועטע צווישן אָפּגעקראַכענע גימנאַסטיאַרקעס און בלוזקעס. כעווער האָט טאָניען באַטראַכט פּאַר אַ פּרעמדער. זי, פּילנדיק עס, האָט געקוקט אַפּ אלעמען מיט ביטל און ארויסרופּעריש.

דער סעקרעטאַר פּונ קאָמיוג פּונעם סכּוירע־האַפּן, אַ פּלייציקער באַכער איז אַ גראָב ברעזענטן העמדל, דער טרעגער פּאַנקראַטאָוו, האָט אָפּגערופּן פּאַוועל אָנאַזיט. ער האָט בייז אַ קיק געטאָן אַפּ פּאַוועל; געוואָרפּן אַ קרומען בליק אַפּ טאָניען און געוואָנט:

— דאָס האָסטו, אוואַרע, געבראַכט דאָס דאָזיקע פּערל אַהער?

— יע, איך, האָט פּאַרביסן געעגטפּערט קאָרטשאַגין.

— נייע... האָט אויסגעצויגן פּאַנקראַטאָוו. אַן אויסזען האָט זי פּאַר אונדז ניט קיין פּאַסיקן, אַפּ בורזשואַזיע ענלעכ. ווי האָט מען זי דורכגעלאָזן אַהער?

באַ פּאַוועל האָט אָנגעהויבן קלאַפּן אין די שלייפּן.

— דאָס איז מיינ כאַווער, און איך האָב זי געבראַכט אַהער. פּאַרשטייסט? זי איז אַ מענטש, וואָס איז אונדז קיין סוינע ניט. מערניט, וואָס זי פּרעז זיך—דאָס איז עמעס, ניט שטענדיק אָבער דאַרפּ מען אַן עטיקעטל אָנקלעפּן לויט דער קליידונג. איך פּאַרשטיי אויך, וועמען מען מעג ברענגען אַהער, און אָנצילעווען זיך, כאַווער, איז ניטאָ וואָס.

ער האָט געוואָלט זאָגן נאָך עפעס אַ גראָבע זאך, אָבער ער האָט זיך אַיינגעהאַלטן, פּאַרשטייענדיק, אַז פּאַנקראַטאָוו זאָגט ארויס די אלגעמיינע מיינונג, און זיינ גאַנצן קאַעס האָט ער אריבערגעטראָגן אַפּ טאָניען.

„איך האָב דאָך איר געוואָנט! צו וואָסער קלאַג דאַרפּ מען דעם דאָזיקן אָנשטעל?"

דער דאָזיקער אָונט איז געווען אַן אָנהייב פֿון סאָפּ פֿון זייער פֿריינט-
שאפט. מיט אַ געפֿיל פֿון ביטערקייט און פֿארווונדערונג האָט פֿאוועל גע-
שפּירט, ווי עס ברעכט זיך אזא, דאכט זיך, קרעפטיק-געפעסטיקטע פֿריינטשאפט.
עס זינען אדורכ נאָך עטלעכע טעג, און יעדער באגעגעניש, יעדער
שמועס האָט אריינגעטראַגן אַ נאָך גרעסערע אָנפֿערעמדקייט און אַ טויבע
אומפֿריינטשאפט אין זייערע באַזינגען. טאָניעס ביליקער אינדיווידואליזם
איז פֿאר פֿאוועלען געוואָרן אומדערטרעגלעך. די נייטיקייט צו מאַכן אַ סאָפּ
איז געווען קלאָר פֿאר ביידי.

היינט זינען זיי געקומען ביידע אין דעם סאָכרישן סאָך, וואָס איז גע-
ווען אויסגעשאַטן מיט ברוינע בלעטער, קעדיי זאָגן איינער דעם אנדערן דאָס
לעצטע וואָרט. זיי זינען געשטאנען באַ דער כאליוסטרעדע איבערן הויכע
אָפּריס. אונטן האָט מיט אַ גרויער וואסער-מאסע אָפּגעגלאַנצט דער דניעפּער;
קעגן שטראַם, פֿון הינטער דעם ריזיקן בריק, איז געקראָכן אַ בוקסיר-שיפּ,
פֿאטשנדיק מיד איבערן וואסער מיט די פֿליגלען פֿון די רעדער, און געשלעפּט
הינטער זיך צוויי בניכיקע באַרזשעס. די פֿארגייענדיקע זון האָט געפֿארבט
מיט גאָלדענע פענדלען דעם טרוכאנאָוו-אינדזל און מיט העלן פֿלאַם די
שויכע פֿון די הייזקעס.

טאָניע האָט געקוקט אַז די גאָלדענע שטראַלן און אַרויסגעזאָגט מיט טיפּן
טרויער:

— ניט שוין וועט אונדזער פֿריינטשאפט אויסגעלאָשטן ווערן, ווי עס
ווערט איצט אויסגעלאָשטן די זון?

ער האָט געקוקט אַפּ איר נאָכאנאנד; שטיפּפּ צונויפּגעדריקט די ברעמען,
האַט ער שטיל געענטפּערט:

— טאָניע, מיר האָבן שוין גערעדט וועגן דעם. דו ווייסט געוויס, אַז
איך האָב דיך לייב געהאַט, און איצט קען זיך נאָך מיינ לייב אומקערן, אָבער
צוליב דעם דארפסטו איצט זיין מיט אונדז. איך בין איצט ניט יענער פֿאון-
לושע, וואָס פֿריער. און איך וועל זיין אַ שלעכטער מאַן, אויב דו האַלטסט,
אַז איך דאַרף געהערן פֿריער דיר, און דערנאָך דער פֿארטיי. אָבער איך
וועל געהערן פֿריער דער פֿארטיי, און דערנאָך דיר און די אנדערע נאָ-
ענטע.

טאָניע האָט מיט אומעט געקוקט אַפּ דער בלויקייט פֿונעם טייך, און
אירע אויגן האָבן זיך אָנגעפֿילט מיט טרערן.

פֿאוועל האָט געקוקט אַפּ איר באַקאנטן פֿראַפּיל, אַפּ די געדיכטע קאַש-
טאַנענע האָר, און צום האַרצן איז צוגעפֿלאָסן אַ שטראַם מיטלייד צו דער
מיידל, וואָס איז אמאָל געווען אזוי טייער און נאָענט.

ער האָט פֿאַרויכטיק אַרופּגעלייגט זיין האַנט אַפּ איר אַקסל.
— וואַרפּ אוועק אַלץ, וואָס עס בינדט דיך. קומ צו אונדז. מיר
וועלן צוזאַמען אַן עק מאַכן צו די האַרן. באַ אונדז זינען דאָ אַסאך גוטע

מיידלעך, צוזאמען מיט אונדז טראָגן זיי די גאנצע שווערקייט פונעם פאר-
 ביטערטן קאמף, צוזאמען מיט אונדז וועלן זיי אריבערטראָגן אלע שווערי-
 קייטן. זיי זיינען, עפשער, ניט אוועלכע געבילדעטע, ווי דו, אָבער פארוואָס,
 פארוואָס ווילסטו ניט זיין מיט אונדז? דו זאָגסט, אז דיך האָט טשוזשאני
 געוואָלט נעמען מיט גוואלד, אָבער דאָס איז דאָך אן אויסחורף, און ניט
 קיין קעמפער. זאָגסט, מע האָט דיך באגעגנט ניט-פריינטלעך, אָבער צו וואָס
 האָסטו זיך אָנגעטראָגן פונקט ווי אפ א בורזשואני באַל? די גאדלעס האָט
 פון דיר א שפאר געטראָגן. כ'וועל זיך, הייסט עס, ניט צופאַסן צו די דאָזיקע
 שמוציקע גימנאסטיאָרקעס. עס האָט דיר געסט'ייעט מוט ליב צו קריגן אן
 ארבעטער, אָבער ליב קריגן אן אידיי קענסטו ניט. מיר איז א שאַד צו
 פאנאנדערגיין זיך מיט דיר, עס וואָלט זיך דאפקע געוואָלט האָבן פון דיר
 א גוטן אָנדענק.

ער איז אנשווינג געוואָרן.

אפ מאָרגן האָט פאוועל אפן גאס דערזען א באפעל, אונטערגעשריבן
 פונעם פאָרויצער פון דער גובערניאַלער טשעקא זשוכרני. דאָס הארצ האָט
 בא אימ א ציטער געטראָגן. מיט גרויס מי האָט ער זיך אריינגעריסן צום
 מאטראָס—מע האָט ניט אריינגעלאָזן. ער האָט געמאכט אזא טומל, אז די
 וואך האָט זיך געקליבן אימ ארעסטירן. פונדעסטוועגן האָט ער זיך דער-
 שלאָגן זיינס.

באגעגנט האָט ער זיך מיט פיאָדאַרן הייס. בא פיאָדאַרן האָט א סנא-
 ריאַר אָפגעריסן א האנט. באלד טאקע האָבן זיי זיך דערעדט וועגן דער
 ארבעט.

— מיר וועלן דאָ מיט דיר שטיקן די קאָנטרע, קאָלומאן דו האָסט נאָך
 ניט קיין קויעך צו גיין אפן פראָנט. מאָרגן טאקע קומ צו גיין, האָט זשוכרני
 געזאָגט.

*

דער קאמף מיט די ווייסע פאָליאקן האָט זיך געענדיקט. די טיילן פון
 דער רויטער ארמיי, וואָס זיינען געווען קימאט בא די ווענט פון ווארשע, אויס-
 נוצנדיק אלע זייערע מאטעריעלע און פיזישע קויכעס, אָפגעריסענע פון זיי-
 ערע באזעס, האָבן ניט געקאָנט אייננעמען דעם לעצטן באריער און
 זיינען אָפגעטראָטן אפ צוריק. עס האָט פאסירט דער „נעס אפן ווייסל“,
 ווי עס רופן אָן די פאָליאקן דעם צוריקמארש פון די רויטע פון ווארשע.
 דאָס ווייספריצישע פוילן איז געבליבן לעבן.

דעם טרוים וועגן א פוילישער סאָציאַליסטישער רעפובליק האָט זיך
 דערווילי ניט איינגעגעבן צו פארווירקלעכן.

דאָס לאַנד, א פארגאָסענע מיט בלוט, האָט געפאָדערט אן אַטעמ-איבער-

כאפ.

פאווען איז ניט אויסגעקומען צו זען זיך מיט די היימישע, ווייל דאָס שטעטל שפּעטאַווקע איז ווידער געווען פארנומען פון די וויספּאַליאקן און איז געוואָרן די צייטווייליקע גרענעץ פון פּראָנט. עס זינען געפירט גע- וואָרן שאַלעם-אונטערהאנדלונגען. טאָג ווי נאכט האָט פּאוועל פארבראכט אין טשעקא, אויספילנדיק פארשיידענע אופגאבעס. געוויינט האָט ער אין פּיאָ- דאָרס צימער. ווען פּאוועל האָט זיך דערווייט, אז דאָס שטעטל האָבן פאר- נומען די פּוילישע, איז ער געוואָרן פארומערט.

— איז וואָס, פּיאָדאָר, הייסט עס, אז די מאמע וועט בלייבן אין אויס- לאַנד, אויב דערמיט וועט זיך דער וואָפּנשטילשטאנד ענדיקן?
אַבער פּיאָדאָר האָט אים באַרויקט:

— מיסטאַמע וועט די גרענעץ דורכגיין מיטן האָריין, לענגוויס דעם טייך. אזוי, אז די שטאָט וועט בלייבן בא אונדז. אייניכע וועלן מיר זיך דערווייטן. פונעם פּוילישן פּראָנט האָט מען אפּ דאָרעם איבערגעוואָרפּן די וויזיעס. אויסנוצנדיק דעם אַטעם-איבערכאפּ, איז פון קרימ ארויסגעקראַכן ווראנגעל. און איז דער צייט, ווען די רעפּובליק האָט אָנגעשטרענגט אלע קויכעס אפּן פּוילישן פּראָנט, האָבן די ווראנגעלצעט זיך א רוק געטאָן פון דאָרעם אפּ צאַפּן, לענגוויס דעם דניעפּער, און זיך דערנענטערט צו יעקאטערינאָפּלא- ווער גובערניע.

קעדיי ליקוידירן די דאָזיקע לעצטע קאָנטרעוואָליזאַנערע נעסט, האָט דאָס לאַנד, זיך באנוצט מיטן סאָפּ פון דער מילכאַמע מיט די פּאַליאקן, איבערגעוואָרפּן אפּ קרימ אירע ארמיען.

דורך קיזעו זינען אפּ דאָרעם דורכגעגאנגען עשעלאָנען, געלאָדענע מיט מענטשן, פּורן, קיכן, האַרמאטן. אין דער באַצירקישער טראַנספּאָרט-טשעקא איז געגאנגען א פיבערהאפטע ארבעט. דער דאָזיקער גאַנצער שטראָמ עשע- לאָנען האָט געשאפּן, פּראָפּנס. די וואָקואלן זינען געוואָרן דעמלט אָנגע- שטאַפּט, און די באוועגונג איז אראָפּגעריסן געוואָרן, ווייל עס איז ניט גע- ווען קיינ איינ פרייע ליניע. און די אפּאראטן האָבן ארויסגעוואָרפּן סטענ- געס מיט אולטימאטיווע טעלעגראמעס. אין זיי פלעגט מען באפּוילן באפּרייען דעם וועג פאר אזא און אזא דיוויזיע. עס זינען געקראַכן אומענדלעכע פּא- טיקלעך, אין שטריכעלעך געשפּרענקלטע סטענגעס, און אין יעדערער פון זיי איז געווען „אויסער יעדער ריי... אין אָרדענונג פון שלאכט-באפעל... באלד באפּרייען דעם וועג...“

און קימאט אין יעדערער פון זיי האָט מען געוואָרנט, אז פאר ניט אויספילן וועלן די שולדיקע איבערגעגעבן ווערן דעם רעוואָליזאַנערן מילי- טערישן טריבונאל.

פאראנטוואָרטלעך פאר די פּראָפּנס איז געווען די באַצירקישע טראַנס- פּאָרט-טשעקא.

אהער פלעגן זיך אריינרייטן מיט פארהויבענע נאהאנעס קאָמאנדירן פון

טיילן, פאָדערנדיק באלד דורכלאָזן זייערע עשעלאָגענע פאָרויס אפן סמאכ פון
אזא און אזא טעלעגראמע פונעם קאָמאָנדארם, אונטער אזא און אזא נר-
מער.

קיינער פון זיי האָט ניט געוואָלט הערן, אז דאָס איז אומעגלעך צו טאָן.
„די נעשטאַמע פון דיר, און לאָז דורך פאָרויס!“

און עס פלעגט זיך אָנהייבן א שרעקלעכע זידלעריי. אינ באזונדערס קאָמ-
פליצירטע פאלן פלעגט מען דרינגענדיק ארויסרופן זשוכריינע, און דעמלט
פלעגט די צעהיצטע מענטשן, וואָס זיינען נאָרוואַס גרייט געווען איינער
דעם אנדערן דערשיסן, שטילער ווערן.

זשוכרייט אייזערנע פיגור, א קאלטע און רויקע, און די פעסטע שטימע,
וואָס דערלאָזט ניט קיינ דערווידערונגען, האָבן געצווונגען אריינצורוקן אין
שייד די ארויסגענומענע נאהאנעס.

פאוועל פלעגט ארויס פון צימער אפן פערטן מיט א שטעכיקן ווייטעק
אין קאָפּ. עס האָט צעשטערנדיק געווירקט אפ די נערוון די טשעקיסטישע
ארבעט.

איינמאָל האָט פאוועל דערזען אפ א פלאטפאָרמע פון א צוג, וואָס איז
געווען אָנגעפילט מיט סנאריאדן-קעסטלעך, סעריאָזשען. ברושאק איז ארום-
געפאלן אפ אימ פון דער פלאטפאָרמע, שיר ניט אנידערגעוואלגערט אימ
אפ דער ערד און פעסט געדריקט אימ אין די אָרעמס.

— פאווקע, טייוול! איך האָב דאָך דיך באלד דערקענט!

די כאוירירמ האָבן ניט געווסט וועגן וואָס פרעגט איינער דעם צווייטן,
וועגן וואָס דערציילן. מע האָט דאָך אזויפיל איבערגעלעבט פאר דער דאָזי-
קער צייט. מע האָט געפרעגט און, ניט געווארט אפ אן ענטפער, אליינ גע-
ענטפערט. און זיי האָבן ניט באמערקט די סיגנאלן. בלויז ווען עס האָבן
לאנגזאם גענומען רירן זיך די וואגאָנעס, האָבן זיך די אָרעמס פאנאנדער-
גענומען.

וואָס האָט מען געקענט טאָן? די באגעעניש האָט זיך איבערגעריסן,
דער צוג האָט אלץ פארגרעסערט די שנעלקייט. קעדיי ניט אָפּשטיינ, האָט
סעריאָזשע צום לעצטן מאָל עפעס א געשריי געטאָן צום כאווער, זיך א
לאָז געטאָן איבערן פערטן און זיך אָנגעכאפט פאר אן אָפּענער טיר פון א
טעפלושקע; אימ האָבן אונטערגעכאפט עטלעכע הענט, אריינגעשלעפט אינ-
ווייניק. פאוועל איז געשטאנען און נאָכגעקוקט, און בלויז איצט האָט ער זיך
דערמאָנט, אז סעריאָזשע ווייס ניט וועגן וואַיעס אומקום. סעריאָזשע איז
דאָך ניט געווען אינדערהיים. און ער, פאוועל, א געפילעפטער פון דער בא-
געעניש, האָט דאָס אימ ניט געזאָגט.

„זאָל ער פאָרן רויק. גוט, וואָס ער ווייס ניט“, האָט פאוועל געטראכט.
ער האָט ניט געווסט, אז ער זעט דעם כאווער צום לעצטן מאָל. עס האָט
אויך ניט געווסט סערגיי, ווען ער איז געשטאנען אפן דאך פון וואגאָן, און-

טערשטעלנדיק אונטערן דרוק פון הארבסטיקן ווינט די ברוכט, אז ער פאָרט דעם טויט אנטקעגן.

— זעצ זיך, סעריאָזשע, האָט אים איינגערעדט דאָראָשענקאָ, א רויט־ארמיער אינ א שינעל, וואָס איז געווען דורכגעברענט אינ פלייצע.

— נישקאָשע, מיר זינען מיטן ווינט כאוויירימ. זאָל ער דורכנעמען אונ בלאָז, האָט סעריאָזשע לאַכנדיק געענטפערט.

און אינ א וואָך ארום איז ער אומגעקומען ביים דער ערשטער שלאַכט אינעם טעפּ, דעם אָנגעזאפטן מיט האַרבסט.

פונדערווייטן איז דערפֿלויגן א בלינדע קויל.

ער האָט אופגעצייטערט פונעם קלאַפּ. ער האָט א טראָט געטאָן אנטקעגן דעם ברענענדיקן ווייטעק, וואָס האָט געריסן די ברוסט, און זיך א וואַקל געטאָן.

ער האָט ניט אויטגעשרייען, אָנגעכאפט די לופט, הייס צוגעדריקט צו דער ברוסט די הענט, און אָנבלייגנדיק זיך, ווי גרייט א שפרונג צו טאָן,

זיך א זעצ געטאָן אָן דער ערד מיט א פארטשוהונעוועטן קערפער. און אינ דער סטעפישער אומענדלעכקייט האָבן זיך איינגעגעסן זינע אומבאוועגלעכע בלויע אויגן.

*

די נערוועזע אומגעבונג פון דער ארבעט אינ טשעקא האָט זיך געלאָזט פילן אפ פאוועלס ניט־פארפעסטיקטן געזונט־צושטאנד. עס זינען געוואָרן אפ־טער די קאָנטוויזע־ווייטעקן, און לעסאָפּ האָט ער נאָך צוויי שלאַפֿלאָזע נעכט פארלאָרן דעם באווסטזיין.

דעמלט האָט ער זיך געווענדט צו זשוכרייען:

— ווי מיינסטו, פיאָדאָר, צי וועט זיין ריכטיק, אויב איך וועל אריבער־גיין אפ אן אנדער ארבעט? איך האָב א גרויסן פארלאַנג צו גיין ארבעטן אינ די הויפט־וואַרשטאטן, צו מיין פראַפעסיע. וואָרעם איך פיל, אז דאָ איז באַ מיר דאָס שרייפל שוואַך. מע האָט מיר אינ קאָמיסיע געזאָגט, אז איך בין צו מיליטער־דינסט ניט פייק, אָבער דאָ איז ערגער ווי אפן פראַנט. די צוויי טעג, ווען מע האָט ליִקווירירט סוטירס באַנדע, האָבן מיך אינגאנצן געפאטערט. איך דארף אָפרוען פון די שייסערייען. דו, פיאָדאָר, פאווישטיסט, אז איך בין א שלעכטער טשעקיסט, וויבאלד איך האלט זיך קוימ אפ די פיס. זשוכריי האָט א פארזאָרגטער א קוק געגעבן אפ פאוועלען.

— יע, אויסזען זעסטו אויס ניט איבעריקס גוט. מע האָט דיך באדארפט נאָך פריער באַפרייען. נאָר דעריין בין איך שולדיק: פארטאָן אינ דער אר־בעט, האָב איך עס פארזען.

אינ רעזולטאט פונעם דאָזיקן שמועס האָט זיך פאוועל געמאָלדן אינ גובקאָם מיט א פאפירל, אינ וועלכן ס'איז געווען געזאָגט, אז ער, קאָרטשאַ גינ, ווערט געשיקט אינ רעשוס פון קאָמיטעט.

א פלינק יאטל אינ א היטל, וויליונגעריש אראָפּגערוקט אפּ דער נאָז, האָט א וואָרפּ געטאָנ א שאַרפּן בליק אפּן פּאפּירל און פּריילעכ אונטערגע-וונקענ פּאוולענ:

— פּונ טשעקא? אַן אָנגענעמער אַנשטאַלט. ביטע, מירן פּאַר דיר געפּי-נען א מעלאַכע איינס און צוויי. אפּ יאַטן איז בא אונדו א הונגער! ווהינ שיקן דיכ? אינ גובּפּראָדקאַמ ווילסטו? ניינ? דאַרפּ מען ניט. אינ האפּן אינ אַגיטאַזע וועסטו טאַרן? ניינ? נו, דאָס ביסטו ניט גערעכט. א גוט ערטל, א שלאַג-פּאַיאַק.

פּאוועל האָט איבערגעשלאַנגן דאָס יאַטל:

— אפּן אַיזנבאַן, אינ די הויפּט-וואַרשטאַטן וויל איכ.

יענער האָט פּאַרוונדערט אפּ אימ א טוק געטאַנ:

— אינ די הויפּט-וואַרשטאַטן? ה... דאָרטן נייטיקן מיר זיכ ניט אינ קיינ מענטשן. ביכלאַל, גיי צו אוסטיןאָוויטשן. זי וועט דיכ ערגעצווו-אַינאַרדענען.

נאָך א קורצן שמועס מיט א ברוינ מיידל איז באַשלאַסן געוואָרן: פּאַ-וועל גייט פּאַר א סעקרעטאַר פּונ קאָמיוגישן קאַלעקטיוו אינ די וואַרשטאַטן און גלייכצייטיק וועט ער אַרבעטן אפּ דער פּראָדוקציע.

און אינ דער זעלבער צייט איז בא די טויערן פּונ קרימ, אינעם שמאַלן הערדזל פּונעם האַלב-אינדזל, בא די פּאַרצייטיקע גרענעצן, וואָס האָבן אַמאָל אָפּגעטיילט די קרימער טאַטערן פּונ די זאַפּאַראָזשער קירעניעס, געשטאַנען, די וויסגוואַרדיקישע פעסטונג-פּערעקאַפּ, א באַניטע און א שרעקלעכע מיט אירע פּאַרפעסטיקונגען.

הינטער פּערעקאַפּ, אינ קרימ, פּילנדיק זיכ אינ פּולער געפּאַרלאָזיקייט, פּאַרכלינעט פּונ באַזויפּטער שיקרעס, האָט זיכ פּאַרזאַמלט, א פּאַרמישפעטע אפּ אומקום, די אלטע וועלט, וואָס איז אהער פּאַריאַנט געוואָרן פּונ אלע עקן לאַנד.

און אינ א האַרבעסטיקער רעגנדיקער נאַכט זיינען צענדליקער טויזנטער זינ פּונ אַרבעטניקן פּאַלק אריינ אינעם קאַלטן וואַסער פּונעם דורכגוס, דורכצוגיינ פּאַר א נאַכט דעם סיוואש און א זעצ טאַן אינ רוקן דעם סוי-נע, וואָס האָט זיכ פּאַרגראָבן אינ די פּאַרפעסטיקונגען. צווישן די טויזנטער איז געאַנגען אויכ זשאַרקי איוואַן, זאָרגזאַם טראָגנדיק אפּן קאַפּ זיינ קוילנוואַרפּער.

און ווען מיטן אָנקום פּונ באַגינען האָט אינ א ווילדן פיבער אופּגעזאָדן דער פּערעקאַפּ, ווען עס האָבן זיכ גלייכ אַנטקעגן דעם סוינע א לאָז גע-טאַן טויזנטער איבער די דראַט-פּאַרזאַמלונגען, זיינען אינ טיל פּונ די ווייסע, אפּן ליטווישן האַלב-אינדזל, ארויס אפּן ברעג די ערשטע קאַלאָנעס פּונ די, וואָס זיינען אריבער דעם סיוואש, און איינער פּונ די ערשטע, וואָס זיינען ארויסגעקראַכן אפּן שטיינערנעם ברעג, איז געווען זשאַרק.

עס האָט זיך צעפלאַקערט אַ שלאַכט, אַן אומגעווענליכער לויט איר גרוי-
זאַמקייט. די קאוואַלעריע פון די ווייסע האָט זיך געוואָרפֿן אין ווילדן
כײַטש געדראַנג אַפּ די מענטשן, וואָס זײַנען אַרויסגעקראַכן פון וואַסער.
זשאַרקיס קוילנוואַרפער האָט געשפּריצט מיט טויט, ניט אָפּשטעלנדיק אַפּ אַ
רעגע זײַן גאַנג. און קופּעס מענטשן און פּערד זײַנען געפּאַלן אונטערן בלײַ-
ענעם רעגן. מיט פיבערהאַפּטער גיכקייט האָט זשאַרקיס אַרײַנגעשטעלט אַלץ
נײַע און נײַע דיסקן.

אַיבער פּערעקאַפּ האָבן געהילכט הונדערטער האַרמאַטן. עס האָט זיך גע-
דאַכט, אַז די ערד גופּע אײַן אַרײַנגעפּאַלן אין אַן אומענדלעכע טהאַמ. אַקערן-
דיק מיט אַ ווילדן געײַמער דעם הימל, האָבן זיך געײַגט טויזנטער טויט-
טראַגנדיקע סנאַריאַדן און צעשטאַטן זיך אַפּ קלײַניקע שפּליטערס. די ערד,
צעראָבן, צעוונדערט, האָט זיך געוואָרפֿן אין שוואַרצע פּלאַטעס צום הימל
און פּאַרשטעלט די זון.

דער קאַפּ פונעם שלאַנג איז צעקוועטשט געוואָרן, און אין קרימ האָט
אַ פּלייצ געטאַן אַ רויטער שטראַל, עס האָבן אַ שטראַל געטאַן די דיוויזיעס
פון דער ערשטער רײַטער־אַרמײַ, גרויזאַמע בײַס זײַער לעצטן קלאַפּ. אַרומ-
געכאַפּטע פון אַנגסטלעכע שרעק, האָבן די ווייסגוואַרדייער אײַן פּאַניק באַ-
לאַגערט די שיפּן, וואָס זײַנען אָפּגעגאַנגען פון די האַפּט.

די רעפּובליק האָט צוגעפּעסטיקט צו אָפּגעניצטע גימנאַסטיאַרקעס, אַפּ
יענעם אָרט, וווּ עס קלאַפּט דאָס האַרץ, גאַלדענע קײַזעלעכע פונעם אָרדענ
פון דער רויטער פּאַן, און צווישן זײַ איז געווען די גימנאַסטיאַרקע פונעם
קוילנוואַרפּער־קאַמיוניסט איוואַן זשאַרקיס.

דער שאַלעם מיט די פּאַליאַקן איז געשלאָסן געוואָרן, און דאָס שטעטל,
ווי זשוכרײַ האָט טאַקע געהאַפּט, איז געבליבן אין באַשטאַנד פון דער סאָ-
וועטישער אוקראַינע. אַלס גרענעצ איז אײַנגעשטעלט געוואָרן דער טײַך,
וואָס געפּינט זיך פּינפּ און דרײַסיק קילאָמעטער פון שטעטל. אין דעקאַבער
1920 יאָר, אין אַ פּרימאַרגן, וואָס איז פּאַרבליבן אין זיקאַרן, איז פּאַוועל
צוגעפּאַרן צו די באַקאַנטע ערטער.

ער איז אַרויס אַפּן פּעראַן, וואָס איז געווען פּאַרשאַטן מיט שניי, אַ
בליק געטאַן אַפּן שײַד „שעפּעטאַווקע 1-טע“ און באלד פּאַרקערעוועט אַפּ
לײַנקס, אין דעפּאַ. ער האָט געפּרעגט אַפּ אַרטיאַמען, נאָר דער שלאַסער איז
ניט געווען. פּאַרשפּיליענדיק פּעסט דעם שינעל, איז ער גיך אַוועק דורכן
וואַלד אין שטעטל אַרײַן.

מאַריע יאַקאוועוואַ האָט זיך אַ קער געטאַן אַפּ הינטער, בײַס זי האָט
דערהערט דעם קלאַפּ אין טיר, און אײַנגעלאַדן אַרײַנגיין. און אַז אין טיר
האַט זיך אַרײַנגעדוקט אַ מענטש, אַ פּאַרשאַטענער אין שניי, האָט זי באלד

דערקענט דאָס לײַבלעכע פּאַנעם פּונ איר זון. זי האָט זיך אָנגעכאַפּט מיט די הענט פּאַרנ הארצן און ניט געקענט ריידן פּונ דער פּרייד אָן א שיר. זי האָט זיך צוגעדריקט מיט איר גאַנצן דארינקן קערפּער צו איר זונס ברוסט און, אויסקושנדיק זײַן פּאַנעם, האָט זי געוויינט מיט גליקלעכע טרערן.

און פּאוועל האָט ארומגענומען די מוטער, געקוקט אפּ איר צעקנייטשטן געזיכט, וואָס איז געווען אויסגעמאַטערט פּונ בענקשאפט און דערווארטונג. ער האָט גאַרנישט ניט גערעדט, געווארט, אז זי זאָל זיך באַרויקן. גליק האָט ווידער אופגעבלאַנקט אין די אויגן פּונ דער אויסגעמאַטערטער טער פּרוי, און די מוטער האָט די אלע טעג זיך ניט געקאַנט גענוג אָנריידן, אָנקוקן אפּן זון, וועמען זי האָט שוין אפּילע ניט געהאַפּט צו זען. איר פּרייד איז געווען אָן א גרענעצ, ווען אינ א טאָג דרײַ ארומ, באנאַכט, האָט זיך אינ צימערל אריינגעוואלגערט אויך ארטיאָם מיט א רוקזאק אפּן פּלייצע. אינ דער קלייניקער דירעלע פּונ די קאַרטשאַגניס האָבן זיך אומגעקערט אירע אײַנווינער. נאָך שווערע ניסיוניעס און ליידן האָבן זיך באגעגנט די ברידער, וואָס זײַנען גאַנצ געבליבן פּונ טויט...

— וואָס זשע וועט איר איצטער טאָן?— האָט מאַריע יאַקאָוילעוונאַ געפּרעגט די זין.

— מיר וועלן זיך ווידער נעמען פּאַר די פּאַדשיפּניקעס, מאמעשיל!— האָט ארטיאָם געענטפּערט.

פּאוועל איז אָפּגעווען צוויי וואָכן אינדערהיים און איז אוועקגעפּאַרן צו ריק קיינ קיעו, וווּ עס האָט אפּ אים געווארט די ארבעט.

צווייטער טייל

האלבע נאכט. עס האָט שוין לאַנג דורכגעשלעפט זײַן צעמײעסטנ גוף. דער לעצטער טראַמווילי. די לעוואָנע האָט פאַרגאַסן מיט אַ טויטנ ליכט דאָס פענצטער-ברעטל. ווי אַ בלוילעכע קאַלדרע האָט זיכ איר שײַן אויסגע-שפּרייט אפּן בעט און איבערגעלאָזן אינ שאַטן דעם איבעריקן טײל פּונ צי-מער. אינ ווינקל אפּן טיש—א ברעקל ליכט אונטער דעם אבאזשור פּונעם טיש-לאָמפּ. ריטע האָט זיכ נידעריק אָנגעבויגן איבער אַ דיקער העפט—איר טאַג-בוכ.

24. מײַ—האַט אָנגעצײכנט דער שאַרפּער שפּיצ פּונ איר בלייטשיפט.

„איכ מאַכ ווידער א פּרוּוו צו פאַרשרײַבן מײַנע אינדרוקן. ווידער א בלויו. אָנ-דערהאלבן כאַדאַשײַם זײַנען אַרויב, און איכ האָב ניש פאַרשרײַבן קײַן איינ וואָרט. עס קומט אױס זיכ באַזוגנען מיט די דאָזיקע טראַגעדיעס.

וואָרעם ווען קען מען געפּינען צײַט פאַר אַ טאַג-בוכ? אַט איז איצט באַנאכט, אָבער איכ שרײַב. דער שלאַס אנטלויפט. עס פּאַרט אַוועק אפּ אַרבעט אינ ציק דער כאַווער סעגאַל. די דאָזיקע יעדע האָט אונז אַלעמען פאַרשאפט פאַרדראָס. אַ פּראַכטפולע פּערזענלעכקײַט אונדזער לאַזאַר אַלעקסאַנדראָוויטש. בלויו איצט פאַרשטיי איכ, וואָס פאַר אַן אויבער עס איז געווען פאַר אונז אַלעמען די פּרײַנשטאַפט מיט אימ. געוויס, וועט איצט צעפאַלן דער קרייז פּונ דיאַמאַט אינ צוזאַמענהאַנג מיט זײַן אָפּפאַרן. נעכטן בײַן איכ געווען בײַו שאַפט אינ דער נאַכט באַ אימ, כּײַנאָך דורכגעקאַנטראָלירט די דערגרייכונגען פּונ אונדזערע „אונטערשעפּיקטע“ געקומען דער סעקרעטאַר פּונ גוב-קאַמיוג אַקײַם, דער עקלהאַפּטער דיסקאַנט-פאַרוואַלטער טופּטאַ. איכ קאַן ניש פאַרשראַנגן דעם דאָזיקן אַלצווייטער! סעגאַל האָט געשטונט. זײַן שילדער קאַרטשאַגין האָט גלענצנדיק צעקלאַפט טופּטאַן אפּ פאַרטייגעשיכטע. יע, די דאָזיקע צוויי כאַדאַשײַם זײַנען ניש געגאַנגען פאַרלאָרן. נישט וואָס צו זשאַלעווען די קויכעס, וויבאַלד זײַ גיבן אַוועק רעזולטאַטן. עס זײַנען דאָ קלאַנגען, און זשוכרני גייט אַריבער אפּ אַרבעט אינעם כאַוונדערן אָפּטייל פּונעם מיליטערישן קרייז. פּאַרוואָס איז עס, ווייס איכ ניש. לאַזאַר אַלעקסאַנדראָוויטש האָט מיר איבערגעגעבן זײַן שילדער.

— פאַרענדיקט דאָס אָנגעהויבענע, — האָט ער געזאָגט, — שטעלט זיכ ניש אָפּ אפּן מיטן וועג. סײַ איינ, ריטע, סײַ אימ איז ראָ וואָס צו לערנען זיכ איינער פּונ דעם אנדערן. דער יוגן איז נאָך ניש אינגאַנצן אַוועק פּונ סטיכײַנשקײַט. עס לעבן אינ אימ געפּילן, וואָס בונטעווען אימ, און די שטורעם פּונ די דאָזיקע געפּילן שלענדערן אימ אָפּ אָנאַוויט. אפּ וויפּל איכ קען איינ, ריטע, וועט איר זײַן די סאַמע פּאַסיקע אָנאַ-רערן פאַר אימ. איכ ווינטש איינ דערפּאַל. פאַרגעסט ניש שרײַבן מיר קײַן מאַסקווע, — האָט מיר סעגאַל געזאָגט באַם געזעגענען זיכ.

הינט האָט מען פון צק' צוגעשיקט א נחמ סעקרעטאר פארן סאָלעמענסקער ריִקאָמ
זשארקען. איך קען אים פון דער ארמיי...

מאָרגן וועט דמיטרי ברענגען קארטשאנינעו. כ'ועל דאָ אָפּמאָל דובאווען. מיטע-
לער וויקס. א קרעפטיקער, מיט שטארקע מוסקלען. איך קאָמיוג איז ער פון אכצנט,
איך פארטיי פון צוואנציקסטן. דאָס איז איינער פון די דריי אויסגעשלאָסענע פון
גובקאָמיוג פאר געהערן צו דער „ארבעטער-אָפּאָזיציע“. דאָס לערנען מיט אים איז
געווען נישט ליכט. יעדן טאָג האָט ער אראָפּגעריסן דעם פלאַן, פארשאַטן מיך מיט
פראַנג און אראָפּגעפירט פון דער טעמע. צווישן יורעניעווען, מיין צווייטער שילערן,
און דובאווען זינגען געווען אָפּטע שטרייטן. שוין דעם ערשטן אָונט, באַטראַכטנדיק
אָלגען פון קאָפּ ביז די פיס, האָט ער באַמערקט:

— דו, אלטע, ביסט נישט איך דער גאנצער אוניפארם. דארפסט נאָך אָנטאָן לערנען
היוון, שפּאַרן, א בוריקאָוועקע און א שוטרד. אוי ביסטו נישט מילכיק, נישט פליישק.
אָלגע איז נישט געבליבן קיין באלכויוו, און מיר איז אויסגעקומען זיי צענעמען.
דובאווע איך, דאכט זיך, קארטשאנינס א פריינט... אפּ הינט גענוג. ציט שלאָסן.

*

די היצ האָט אויסגעמאטערט די ערד. זי האָט הייס אָנגעגלייט די פארענטשעס
פון דעם איבערוואַקאָזאלישן בריק. אפּן בריק האָבן זיך אופּגעהויבן אָפּגע-
שוואַכטע, פון היצ אויסגעמאטערטע מענטשן. דאָס זינגען נישט געווען קיין
פאסאזשירן. איבערן בריק איז מען דעריקער געגאנגען פונעם איזנבא-
ראיאָן אין שטאָט אריין.

פאוועל האָט פון דעם אויבערשטן טרעפל דערזען ריטען. זי איז געקו-
מען צום צוג פריער פאר אים און געקוקט אפּ די מענטשן, וואָס זינגען
אראָפּגעגאנגען פון בריק.

אפּ דריי טריט ווייטער, אָנדערזייט פון אוסטינאוויטשן, האָט זיך קאָר-
טשאנין אָפּגעשטעלט. זי האָט אים נישט באַמערקט. פאוועל האָט זי באַטראַכט
מיט עפעס א מאָדנער נייגעריקייט: ריטע איז געווען אין א געשטרייפּטער
בלוזקע, איך א בלויער קורצער קלייד פון פאָשעטן שטאָפּ, און א קורטקע
פון ווייכע כראָם האָט זי געהאט איבערגעוואָרפּן בא זיך איבערן אַקסל.
דאָס היטל קאפּריזונע האָר האָט ארומגעזוימט דאָס ברוינע געזיכט. זי איז
געשטאנען, עטוואָס פארוואָרפּן דעם קאָפּ און געזשמורעט זיך פון דער הע-
לער וון. צום ערשטן מאָל האָט סאָרטשאנין געקוקט אפּ זיין לערערן און
פריינט מיט אזעלכע אויגן, און צום ערשטן מאָל איז אים ארום אפּן זינגען
דער געדאנק, אז ריטע איז נישט בלויז א מיטגליד פון ביוראָ פון גובקאָמ,
נאָר... ער האָט זיך געכאַפּט בא אזוינע, זינדיקע געדאנקען און האָט מיט
פארדראָס צו איר אויסגעשרינען:

— איך קוק שוין אפּ דיר א גאנצע שאַ, און דו זעסט מיך נישט. ציט
צו גיין, דער צוג שטייט שוין.

זיי זינגען צוגעגאנגען צום אמט-דורכגאנג אפּן פּעראָן.

נעכטס האָט דער גובקאָמ אויסגעטיילט ריטענ פאר זײַן פּאַרשטייער אפּ
 אײַנער פּון די אויעודישע קאָנפּערענצן. איר צו הילף האָט מען געזעבן
 קאָרטשאַגניען. הײַנט דארפן זיי זיך זעצן אין צוג, און דאָס איז געווען
 ווייט ניט קײַן לײַכטע אופגאבע. אין די שאַצן, ווען עס פלעגן אָפּגיין די
 זעלטענע צוגן, האָט זיך דער וואָקזאַל געפונען אין די הענט פון דעם אל־
 מעכטיקן פינפלינג, וואָס אימ איז געזעבן געוואָרן די אופגאבע צו באזעצן
 די ערטער אין די צוגן. אָן א צעטל פון דעם דאָזיקן פּאַסאדקאָמ¹ האָט
 קײַנער ניט געהאט קײַן רעכט ארויסצוגיין אפּן פּעראַן. אלע צוטריטן און
 ארויסגאנגען האָט פארנומען א פארצאמינג־אָטריאד פון דער קאָמיסיע. דער
 צוג, אן אָנגעשטאַפּטער מיט מענטשן, האָט געקענט אַוועקפירן ניט מער ווי
 א צענטכילעק פון די, וואָס האָבן געשטרעבט אָפּפאַרן. קײַנער האָט ניט
 געוואָלט איבערבלייבן און ווארטן גאנצענע טעג אפּ א צופעליקן צוג. טויזן־
 טער מענטשן האָבן געשטרעמט די דורכגאנגען, געפרוהט זיך דורכרייסן צו
 די אומצוטריטלעכע גרינע וואַנעס. דער וואָקזאַל האָט אין יענע צײַטן
 איבערגעלעבט אן עמעסע באלאגערונג, און אָפּט פלעגט דערגיין צו געשלענגן.
 פאוועל און ריטע האָבן אומזיסט געפרוהט דורכגיין אפּן פּעראַן.

פאוועל האָט געוויסט דאָ אלע דורכגאנגען און ארויסגאנגען און ער
 האָט דורכגעפירט זײַן מיטפּאַרערן דורכ דער באַגאזש־קאָמער.
 מיט מאטערניש האָבן זיי זיך דערקליבן צום וואַגאָן נומער 4. בא דער
 טיר פון וואַגאָן, פארהאלטנדיק דעם געדיכטן האמוין, איז געשטאנען א
 טשעקיסט, אן אָפּגעאַסענער מיט שווייס, וועלכער האָט איבערגעכאזערט צום
 הונדערטן מאָל:

— איך זאָג אײַך, דער וואַגאָן איז איבערפולט, און אפּ די בופערס און
 אפּן דאך וועלן מיר, לויטן באפער, קײַנעם ניט לאָזן.
 אפּ אימ האָבן זיך געשטופט צעוילדעוועטע מענטשן, זיי האָבן געשפארט
 אימ אין פּאַנעם אריין בילעטן פון פּאַסאדקאָמ, ארויסגעגעבן אפּן פּערטן נומער.
 א ווילדע זידלעריי, געשרייען, א שטופעניש בא יעדן וואַגאָן. פאוועל האָט
 געזען, אז זעצן זיך אפּ א נאטירלעכען אויפן אינ דאָזיקן צוג וועט זיך ניט
 אײַנגעבן, אָבער פּאַרן האָט מען געמוזט, אנט אראָפּגעריסן ווערן די
 קאָנפּערענצן.

ער האָט אָפּגערופן ריטען אָנאזײַט און איר מיטגעטיילט זײַן פלאַן. ער
 וועט זיך אריינקלייבן אין וואַגאָן, עפענען די פענצטער און אריינשלעפּן
 ריטען. אנדערש וועלן זיי גאַרנישט ניט מאכן.
 — גיב מיר דיין קורטקע. זי איז בעסער פון יעדער מאנדאט.
 פאוועל האָט בא איר גענומען די לעדערנע קורטקע, אָנגעטאַן זי, איבער־

¹ פּאַסאדקאָמ — א קאָמיסיע אפּ צו רעגולירן דאָס באזעצן די וואַנעס אין די פּאַסא-
 זשיר צוגן. האָט עקזיסטירט אין דער צײַט פון בירגער־קריג. רעד.

געלייגט אינ קעשענע פון דער קורטקע זיין נאהאן און בעקיוון ארויסגע-
שטעלט דאָס הענטל מיטן שונר אפ דרויסן. ער האָט איבערגעלאָזן דאָס
פעקל שפּיץ באַ ריטעס פּיס און זיך אָנגעכאַפּט מיט דער האַנט פאַרן
פאַרענטש.

— עי, כאווער, ווהיני?

פאוועל האָט זיך אומגעקוקט אפן פעסט געבויטן טשעקיט.

— איך בין פון באזונדער אָפטייל פון קרייז. אָט וועלן מיר באלד דורכ-
קאָנטראָלירן, צי אלע, וואָס זיצן אין וואַגן, האָבן בילעטן פון פּאַסאַד-
קאַמ, האָט פאוועל געזאָגט מיט א טאָן, וואָס דערלאָזט ניט קיין ספּייקעס
אין זיינע פּולמאַכטן.

דער טשעקיט האָט א קוק געטאָן אפ זיין קעשענע, אויסגעווישט מיטן
ארבל דעם שווייס פון שטערן און געזאָגט מיט א גלייכגילטיקן טאָן:

— מיילע, קאָנטראָליר, אויב דו וועסט אריינקריכן.

פאוועל האָט געארבעט מיט די הענט, מיט די אַקסלען און וויניט-ווּ
אויך מיט די פויסטן, ארופגעקלעטערט אפ פּרעמדע פלייצעס, זיך אופהייבן-
דיק אפ די הענט, געקלאַמערט זיך אָן די אויבערשטע פּאַליצעס, ביז ער
האָט זיך, א באשאַטענער מיט א האַגל פון זידלעריי, פונדעסטוועגן דערקליבן
צום מיטן וואַגן.

— ווהיני טראָגט דיך דער טייל, פאַרשאַלטן זאָלסטו ווערן!— האָט אפ
אימ געשרייען א דיקע פרוי, ווען ער האָט זיך אראָפגעלאָזן פונדערהויכ,
אָנגעטראָטן איר מיטן פּיס אפ א קני. די פרוי האָט זיך איינגעפּרעסט מיט
איר זיבנפּרדיקער מאַכניצע אין ברעג פון אן אונטערשטער באַנק, האַלטנדיק
צווישן די פּיס א קאן פון בוימל. אזעלכע קאנען, קעסטלעך, זעק און קערב
זיינען געשטאנען אפ אלע בענק. אין וואַגן האָט מען ניט געקענט דעם
אַטעם אָפּציען.

אפ דער פרויס קלאַלעס האָט פאוועל געענטפערט מיט א פראגע:

— אייער בילעט פון פּאַסאַדקאַמ, בירגער?

— וואָס?— האָט זיך יענע צעבייזערט אפ דעם ניט-גערופענעם קאָנטראָל-
ליאַר.

פון דער סאַמע אויבערשטער באַנק האָט עמעצער ארויסגערוקט א
„בלאַטן“ קאַפּ און אויסגעהודעט אפ א קאָנטראָבאַס:

— וואַסקע, וואָס פאַר א פּייער האָט זיך עס אהער פאַרקליבן? גיב אימ
אן אַרדער אפ דער „יעובאזע“.

אקוראַט איבער פאוועלס קאַפּ האָט זיך באוויזן דאָס, וואָס האָט, ווי עס
ווייזט אויס, געהייסן וואַסקע. א גיבער א יוג מיט א האַריקער ברוסט האָט
זיך איינגעגעסן אין קאַרטשאַגניען מיט אַקסענע אויגאַנעס.

— וואָס ביסטו צוגעשטאַנען צו דעם ווייבל? וואָס פאַראַ בילעט דאַרפסטו

האַבן?

פונ דער זייטיקער באנק זיינען אראָפּגעהאנגען פיר פּאָר פּיס. די אייגנ-
טימער פונ די דאָזיקע פּיס זיינען געזעסן ארומגענומען און פּלייסיק גע-
שיידט קערלעך. דאָ איז, ווייזט אויס, געפּאָרן די עמעסע כּעוורע, מעשאַטש-
ניקעס, אויסגעפרוּווטע אייזנבאנישע מאַראַדערן. עס איז ניט געווען קיין צייט
צו פארפירן מיט זיי אייסאַקיימ. מע האָט געדארפט אריינזעצן אין וואַגאָן ריטען.
— וועמעס קעסטל איז דאָס? האָט ער געפרעגט א באיאָרטן אייזנבא-
נער און אָנגעוויזן אפ א הילצערנעם קעסטל באמ פענצטער.
— אָט יענער מוירס, האָט דער אייזנבאנער אָנגעוויזן אפ א פּאָר דיקע
פּיס אינ געלע זאָקן.

מע האָט געדארפט עפענען די פענצטער. דאָס קעסטל האָט געשטערט.
אוועקלייגן עס איז ניט געווען וווּ. פאוועל האָט א נעם געטאָן דאָס קעסטל
אינ די הענט און עס דערלאנגט דער אייגנטימער, וואָס איז געזעסן אפ
דער אויבערשטער באנק.

— האלט צו, בירגער, א וויילינקע, איך וועל עפענען די פענצטער.
— דו, וואָס טשעפעסטו פרעמדע זאכען! האָט זיך צעפילדערט א מויר
מיט א צעפלעטשטן נאָז, ווען ער האָט איר אפ די קני אוועקגעשטעלט
דאָס קעסטל.

— מאַטקע, וואָס פארא בירגער טומלט עס דאָ? האָט זי זיך געווענדט
נאָך הילף צו איר שאַכען. יענער האָט, ניט אראָפּקריכנדיק פונ באנק, א זעצ
געטאָן פאוועל אינ פלייצע מיטן פוס, אָנגעטאָן אינ א סאנדאל.
— עי, דו, יאמקאַטער! טראָג זיך אָפּ פונדאנען, קאָלומאן איך האָב נאָך
דיר קיין קאָמפּאָסטער ניט געשטעלט.

פאוועל האָט שווינגנדיק אראָפּגעשלונגען דעם זעצ אינ פלייצע. פאר-
בייטנדיק די לייף, האָט ער געעפנט די פענצטער.
— כאווער, רוק זיך אָפּ אביסעלע, האָט ער א בעט געטאָן דעם אייזן-
באנער.

ער האָט באפרייט דאָס אָרט, אָפּגערוקט עמעצנס א קאן און זיך גע-
שטעלט הארט באמ פענצטער. ריטע איז געווען באמ וואַגאָן, זי האָט אימ
שנעל דערלאנגט זיין קלומעקל. א וואָרפ געטאָן דעם קלומעק דער פרוי
מיטן קאן אפ די קני, האָט זיך פאוועל אָנגעבויוגן אראָפּ, אָנגעכאפט ריטען
פאר די הענט און זי א צי געטאָן צו זיך. דער רויטארמייער פונ פארצא-
מונגאַטריאד האָט נאָך ניט באוויזן צו באמערקן, אז מע ברעכט דעם גע-
זעצ, קעדיי עס ניט צו דערלאָזן, ווי ריטע איז שוינ געווען אינ וואַגאָן.
דעם ניט-געשיקטן רויטארמייער איז בלויז געבליבן אויסזירלעך זיך און
אוועקגיין פונ פענצטער. ריטעס דערשיינען אינ וואַגאָן האָט די גאנצע קאָמ-
פאניע, מעשאַטשניקעס באגענט מיט אזא געפילדער, אז ריטע האָט זיך
צעטומלט און איז געוואָרן אומרוק. זי האָט ניט געהאט וווּ זיך אנדערצו-
שטעלן און איז געשטאנען אפ א ברעגעלע פונ דער אונטערשטער באנק.

האלטנדיק זיך פארן פארענטש פון דער אויבערשטער. פון אלע זייטן
האָבן זיך געטרעגן קלאָלעס. פון אויבן האָט די קאָנטראַבאַס־שטימ
אויסגערעפצט:

— אָט אַן אויסוואַרפ, אליין אַרײַנגעקראָכן און שלעפט נאָך אַ מויד
נאָך זיך!

און עמעצער אַן אומגעזענער האָט פון אויבן אַ קוויטש געטאַן:

— מאַטקע, שטעל אימ אונטער אַ פּאַנאַר אונטער די אויגן!

די מויד האָט זיך אַלץ געקליבן אַוועקשטעלן דאָס קעסטל קאַרטשאַגניענע
אַסן קאַפּ. אַרום זײַנען געווען פּרעמדע, פּרעכע פּענעמער. פּאַוועל האָט באַ-
דויערט, וואָס ריטע איז דאָ, אָבער מע האָט זיך געדאַרפּט ווי עס איז אײַנ-
אַרדענען.

— בירגער, נעם צו דיַנע זעק פון דורכנאַנג. דאָ וועט זיך שטעלן די
כאַווערטע, האָט ער זיך געווענדט צו יענעם, וועמען מע האָט גערופּן
מאַטקע, אָבער אלס ענטפּער האָט ער דערהערט אַזאַ צינישע פּראַווע, פון
וועלכער ער איז אינגאַנצן אַפּגעקאַכט געוואָרן. העכער פון רעכטן ברעם
האַט אימ גענומען שטאַרק אַזוי שטעכן.

— וואַרט, וואַרט, אויסוואַרפ, וועסט מיר נאָך ענטפּערן דערפאַר, האָט
ער זיך קוימ אײַנהאַלטנדיק געענטפּערט דעם כוליאַנ, אָבער אין אָט דער
רעגע האָט ער פון אויבן געקראָגן אַ זעצ מיטן פּוס אין קאַפּ.

— וואַסקע, שטעל אימ אונטער נאָך אַ קנייטל, האָט מען געהעצט פון
אַלע זייטן.

אַלץ, וואָס פּאַוועל האָט אין זיך לאַנג אײַנגעהאַלטן, האָט זיך אַרויס-
געריסן אַפּ דרויסן, און, ווי שטענדיק אין אַזעלכע מאַמענטן, זײַנען גע-
וואָרן שאַרפּ געצילט און האַרב די באַוועגונגען.

— וואָס? ספּעקוליאַנטישע מענוואַלִים. איר ווילט זיך דאָ זדיעקעווען
איבער מענטשן? פּאַוועל האָט זיך אַ הייב געטאַן אַפּ די הענט, ווי אַפּ
פּרוּזשינעס. אַרופּגעקראָכן אַפּ דער צווייטער באַנק און מיט גאַר די קויכעס
אַ זעצ געטאַן מיט די פּויסטן אין מאַטקעס פּרעכער צורע אַרײַן. ער האָט
אַזאַ זעצ געטאַן, אַז דער ספּעקוליאַנט האָט זיך אַראַפּגעקליקט אין דורכ-
גאַנג אַפּ עמעצנס קעפּ.

— קריכט אַראַפּ פון באַנק, אויסוואַרפּן, אַניט צעשיס איך אײַך דאָ ווי
די קלאַווימ! האָט קאַרטשאַגני ווילד געשרייען, רוקנדיק דעם נאַהאַן די פּיר
כעווערע אין די פּענעמער אַרײַן.

דאָס רעדל האָט זיך אַ דריי געטאַן אַפּ צוריק. ריטע האָט אַפּגעקראַמ
נאָכגעשפּירט נאָך אַלעמען, גרייט צו שיסן אין יעדערן, ווער עס וואַלט נאָר
געפּרוּוט אַנדרין קאַרטשאַגניען. די אויבערשטע באַנק איז אַפּגעליידיקט
געוואָרן. די „בלאַטע“ כאַוורזיע האָט זיך אַייליק עוואַקירט אין דער שכי-
נעסדיקער אַפּטיילונג פון וואַגאַן.

אנידערגועצט ריטענ אפ דער פרייער באנק, האָט ער איר א זאָג געטאָגן
שטילדערהייט:

— דו זיצ דאָ, און איך וועל פארענדיקן מיט די דאָזיקע.

ריטע האָט אים פארהאלטן:

— וואָס, דו רעכנסט נאָך מיט זיי ווייטער שלאָגן זיך?

— ניין, איך וועל זיך באלד אומקערן, האָט ער זי באַרויַקט.

די פענצטער האָט זיך ווידער געעפנט, און פאוועל איז דורכ איר ארויס-
געקראָכן אפן פערצן. אינ עטלעכע מינוט ארום איז ער שוין געשטאנען
פארן באַפולמעכטיקטן פון טראַנספּאָרט־טשעקא בורמייסטער—פאר זיין אלטן
נאטשאלניק. דער לעט האָט אים אויסגעהערט און אָפּגעגעבן א פארצוידענונג
אויסלאָרג דעם גאנצן וואַגאָן און דורכקאָנטראָלירן בא אלעמען די דאָקומענטן.
— איך האָב דאָך געזאָגט: ווען די צוגן ווערן דערלאנגט צום וואַקואל,
זיינען זיי שוין פול מיט מעשאַטשניקעס. האָט בורמייסטער געבורטשעט.

אן אַטריאַד, וואָס איז באשטאנען פון א צענדליק טשעקיסטן, האָט
איבערגעטרייסלט דעם וואַגאָן. פאוועל האָט לויט דער אלטער געווינהייט
געהאַלפן דורכקאָנטראָלירן דעם גאנצן צוג. אוועקגייענדיק פון טשעקא, האָט
ער ניט איבערגעריסן די פארבינדונגען מיט זיינע פריינט, און, ביים ער איז
געווען סעקרעטאר פון יוגנט-קאָלעקטיוו, האָט ער געשיקט אפ ארבעט צום
באפולמעכטיקטן פון טראַנספּאָרט־טשעקא אסאך גוטע קאָמיוניסטן. פאוועל
האָט פארענדיקט דעם קאָנטראָל און זיך אומגעקערט צו ריטען. אינ וואַגאָן
האָט מען אריינגעוועצט נייע פאסאזשירן—קאָמאנדירטע און רויטאַרמייער.

אפן דריטן יארוס אינ ווינקל איז געבליבן אן אָרט בלויז פאר ריטען,
דער איבעריקער פלאצ איז געווען פארלייגט מיט פעק צייטונגען.

— נישקאַשע, מיר וועלן זיך ווייַעס־איז איינאַרדענען, האָט ריטען

געזאָגט.

דער צוג האָט זיך גערירט.

אינ פענצטער האָט דורכגעשווינדלט די פרוי, וואָס איז ברייט געזעסן

אפ א קופע זעק.

— מאַנקע, ווו איז מײַן קאַנ?—האָט זיך דערהערט איר געשריי.

זיצנדיק אינ דעם שמאַלן ווינקעלע, אָפּגעצאמט פון די שכינים מיט די
פעק צייטונגען, האָבן ריטע און פאוועל אריינגעריבן אפ ביידע באקן ברויט
מיט עפל און פריילעך דערמאָנט דעם ניט גאָר פריילעכען עפיואַד, וואָס
האָט זיך נאָרוואָס אָפּגעשפילט.

לאַנגזאַם האָט געפויזעט דער צוג. די איבערגעלאָדענע, צעטרייסלטע
וואַגאָנעס, סקריפענדיק און קנאקנדיק מיט די טרוקענע קאסטנס, האָבן אופֿ-
געצייטערט אפ די שלוס־פונקטן פון די רעלסן. דער אַוונט־האָט אריינגעקוקט
אינ וואַגאָן מיט א געדיכטער בלויקייט. נאָך אים האָט די נאכט פארצויגן
מיט כוישעך די אָפּענע פענצטער. פינצטער איז אינ וואַגאָן.

א מידע, האָט ריטע איינגעדערעמלט, אוועקלייגנדיק דעם קאָפּ אפּן קלר-
מעק. פאָועל איז געזעסן אפּן ברעג באַנק, מיט אַראָפּגעהאנגענע פּיס, און
גערויכערט. ער איז אויך געווען מיד, אָבער עס איז ניט געווען וווּ זיך צו-
צולייגן. פּונ פּענצטער האָט געאַטעמט מיט פּרישקייט פּונ דער נאכט. ריטע
האָט זיך אופּגעכאַפּט פּונ א שטויס. זי האָט באַמערקט דאָס פּייערל פּונ
פאָועלס פּאַפּיראַט. ער קען אזוי ביז אינדערפּרי אָפּזיצן. קלאָר, ער וויל
מיר ניט שטערן, האָט ריטע א טראכט געטאַן.

— כאַווער קאַרטשאַני! וואַרפט אוועק די בורזשואַזע באַדינגלעכקייטן,
לייגט זיך צו אַפּרוען, האָט זי זיך געכאַכמעט.

פאָועל האָט זיך געלייגט לעבן איר און מיט פאַרגעניגן אויסגעצויגן די
אַפּגעכאַלעשטע פּיס.

— מאַרגן האַבן מיר א יאָם אַרבעט. שלאַפּ, מאַזיק. איר האַנט האָט צו-
טרױלעכ אַרומגענומען דעם כאַווער, און באַם סאַמע באַק האָט ער דער-
פּילט די באַרינג פּונ אירע האָר.

פאַר אים איז ריטע געווען אומבאַרירלעך. דאָס איז געווען זײַן פּריינט
און כאַווער לױטן ציל, זײַן פּאַליטאַנפּירער, און פּונדעסטוועגן איז זי געווען
א פּרוי. דאָס האָט ער צום ערשטן מאַל דערפּילט באַם בריק, און אָט פאַר-
וואָס אים רענט אזוי איר אַרומגעמען. פאָועל האָט געפּילט איר טיפּן, רעגל-
מעסיקן אַטעמען, ערגעץ גאָר נאַענט זײַנען אירע לײפּן. פּונ נאַענטקײט איז
געבאַרן געוואָרן אַן אומבאַהערשבאַרער פאַרלאַנג אָפּצוּזוכן די דאָזיקע לײפּן.
ער האָט אָנגעשטרענגט דעם ווילן און בײַגעקומען דעם דאָזיקן פאַרלאַנג.

ווי טרעפּנדיק זײַן פאַרלאַנג, האָט ריטע אינדערפּינצטער א שמיכל גע-
טאַן. זי האָט שוין אַיבערגעלעבט סײַ די פּרייד פּונ לײדנשאַפט, סײַ די
אַנסטן פּונ פאַרלוסט. צוויי באַלשעוויקעס האָט זי אָפּגעגעבן איר לײבע. און
ביידן האַבן בא איר צוגענומען וויסגוואַרדיישע קוילן. איינער—א מוטיקער
ריז, א קאַמבריג, דער צווייטער—א יונג מיט העלע אויגן.

אינגיכטן האָט דאָס קלאַפּן פּונ די רעדער אײַנגעוויגט פאָועלען. בלוז
אינדערפּרי האָט אים אופּגעוועקט דאָס ריטשען פּונעם לאַקאַמאַטיוו.

*

שפּעט האָט ריטע אָנגעהויבן זיך אומקערן אין איר צימער. איז דער
העפּט, וואָס זי פּלעגט זעלסטן עפּענען, האַבן זיך באַוווּזן נאָך עטלעכע קורצע
פאַרצײכענונגען:

11. אוּגוסט.

פאַרענדיקט די גובאַקונערענצ. אַקט, מיכילעז און די אַיבערוקע זײַנען אוועק-
געפאַרן אין כאַרקאָו אַם דער אַוקראַינישער, די גאַנצע טעכניק איז אויסגעפאַלן
אַם מיר. רובאַווע און פאָועל האַבן באַקומען מאַנדאַטן אין גובאַקע. פּונ דאַן אָן,
זײַט מ'האַט אוועקגעשיקט דמיטריען פאַרן סעקורעטאַר פּונ פּעטשעווסקער רײַכאַם-

יוב, קומט ער מער גיט אין די אָוונטן אפ דער לער. מע האָט אים איבערע-
לאָרן מיט ארבעט. פאָועל פרוּחט זיך נאָך לערנען, אָבער דאָס האָב איך קיין
צייט גיט, דאָס שיקט מען אים אין ערגעץ אוועק. אין צוזאַמעןהאַנג מיט דער
פארשארטער לאַגע אפ דער אַיזנבאַן, איז באַ זיי א שטענדיקע מאָביליאַציע.
זשאַרקי איז נעכט געוואָן באַ מיר. ער איז גיט צופרידן, וואָס מיר האָבן באַ
אים צוגענומען די יאָטן, ער זאָגט, אז זיי זענען אים אַליין גייטיק ווי אין לעבן.

23 אונגוסט.

הינט גיי איך איבערן קאָרידאָר, איך זע— באַ דער טיר פונ דער אינגאָני-
פארוואַלטונג שטייט פאנקראַטאָו, קאָרטשאַניג און נאָך איינער און אומבאַקאַנטער.
איך גיי צו. איך הער— פאָועל דערציילט:
דאָרטן זיצן אַזעלכע טיפן— א קויל האָט זיי געמעגט כאַפן. איר, זאָגט
ער, האָט גיט קיין רעכט אַרומצוטישן זיך אין אונדזערע פאַררעדענונגען. דאָ איז
באַלעבאָס דער זשעלעסקאָז, און גיט עפעס אַ קאָמיג. און אַ צורע, גוטער
ברודער, איז באַ אים... אָט וווּ עס האָבן זיך באַזעצט פאַראַזיטן? און איך האָב
דערהערט די עמעסע זירלווערטער. פאנקראַטאָו, באַמערקנדיק מיך, האָט אַ שטימ
געטאָן פאָועלען. יענער האָט זיך אַ קער געטאָן אַהינטער, האָט מיך דערווען און
איז בלייב געוואָרן. שוין גיט קוקנדיק מיר אין די אויגן, איז ער באַלד אוועק. איך
וועל אים איצט לאַנג גיט זען באַ זיך. ער ווייס דאָך, אז פאַר זירלעך זיך ביז איך
קיינעם גיט מויכל.

27 אונגוסט.

געווען אַ פאַרמאכטע ביוּרָ. די לאַגע ווערט קאָמפּליצירטער. איך קען דערווייל
גיט פאַרשריבן גענוי— מע טאָר גיט. אַקום איז געקומען פונ אויעזר אַ כּסדרער.
געטבן האָט מען באַ עטערער ווידער אַראָפּגעלאָזן סוב די רעלעס אַ דערנערונג-
מאַרשורט. דאכט זיך, אז כּיוועל אומהערן נאָטירן. אלץ באַקומט זיך עפעס צע-
פיצלט. איך ווארט אפ קאָרטשאַניגען. געווען אים— זיי מאַכן מיט זשאַרקי אַ קאָ-
מונע פונ סינפּ.

*

באַטאָג האָט מען אין די וואַרשטאַטן אַרויסגערופן פאָועלען צום טעלע-
פאָן. ריטע האָט איבערגעגעבן, אז זי האָט אַ פרייען אָוונט און אז זיי האָבן
גיט פאַרענדיקט דורכאַרבעטן די טעמע: די סיבע, פאַרוואָס די פאַריזשער
קאָמונע איז געפאלן.

אינגאָונטן איז פאָועל צוגעגאַנגען צום אַרײַנגאַנג אין הויז אפ דער קיין-
לעכיק־אוניווערסיטעטישער גאַס און אַ קוק געטאָן אינדערהויב. ריטעס
פענצטער איז געווען באַלויכטן. ער איז אַרופּגעלאָפן אפ די טרעפּ, ווי
שטענדיק אַ זעצ געטאָן מיטן פויסט אין טיר און, גיט וואַרטנדיק אפ קיין
ענטפער, איז ער אַרײַנגעגאַנגען.

אפ דער בעט, אפ וועלכער קיינער פונ די יאָטן האָט גיט געהאַט קיין
רעכט אפילע זיך זעצן, איז געלעגן אַ מאַנצביל אין מיליטערישע קליידער.
דער רעוואָלוצער, דער רוקזאַק און דאָס היטל זענען געלעגן אפן טיש.

לעבן אימ, פעסט ארומגענומען מיט אימ, איז געזעכט ריטע. זיי האָבן וועגן
עפעס לעבהאפטטיק געשמעסט... ריטע האָט א קער געטאָן צו פאוולען איר
פריילעכע געזיכט.

דער מיליטערמאן האָט זיך באפרייט פון אירע אָרעמס און איז אופגע-
שטאנען.

— באקענט זיך, האָט ריטע געזאָגט, גריסנדיק זיך מיט פאוולען, —
דאָס איז...

— דאוויד אוסטינאוויטש, האָט פאָשעט געזאָגט פאר איר דער מילי-
טערמאן און פעסט גערריקט קאָרטשאַניס האנט.

— אַראָפּגעפאלן, ווי שניי אפן קאָפּ, האָט ריטע געלאַכט.
קאלט איז געווען קאָרטשאַניס האנט. ווי א ביזן פּייערל האָט זיך גע-
געבן א צינד אָן איז די אויגן א מוירעדיקע באַליידיקונג. ער האָט באוויזן
צו באַמערקן אפּ דאווידס אַרבל פיר קוואַדראַטן.

ריטע האָט געוואָלט רייַדן אָבער קאָרטשאַניס האָט זי איבערגעשלאָגן:
— איך בין אַרייַנגעלאָפּן זאָגן דיר, אז הייַנט אַרבעט איך באַמ אויס-
לאָדן האַלץ אין האַפּן. דו זאָלט נישט וואַרטן... דו האָסט טאַקע אַקוראַט
א גאַסט. נו, איך גיי, אונטן וואַרטן די יאַטן.

פאוועל איז פאַרשוונדן אהינטער דער טיר פונקט אזוי פלוצעם, ווי ער
איז אָנגעקומען. אפּ די טרעפּ האָבן אָפּגעטופּעט זינע גיכע טריט. דומפּ
האַט אונטן א קלאַפּ געטאָן די טיר. עס איז שטיל געוואָרן.
— ער איז עפעס נישט מיט אלעמען, האָט אוימוזיקער געענטפערט ריטע
אפּ דאווידס פאַרוונדערטן בליק.

... אונטן, אונטערן בריק, האָט טיפּ אַן אָטעם געטאָן א לאַקאָמאַטיוו
און ארויסגעוואָרפּן פון דער מעכטיקער ברוכט א סנאָפּ גאַלדענע גליי-
ווערעמלעך. זייער אויסטערלישער קאַראַהאַד האָט זיך א צי געטאָן אפּ ארום
און איז אויסגעלאָשן געוואָרן אינעם רויך.

פאוועל האָט זיך אָנגעלענט אָן פאַרענטש און געקוקט אפּ דעם שעמע-
רייַן פון די פאַרשיידנפאַרביקע פּייערן פון די סיגנאַל-לאַמטערנס אפּ די
סטרעקעס. ער האָט פאַרזשמורעט די אויגן.

„פונדעסטוועגן איז נישט פאַרשטענדלעך, כאַווער קאָרטשאַניס, פאַרוואָס
טוט אַיך אזוי וויי דאָס, וואָס ריטע האָט, ווי עס ווייזט זיך ארויס, א מאַנ?
צו דען האָט זי ווען נישט איז געזאָגט, אז זי האָט נישט? נו, און אויב אפּילע
יע געזאָגט, איז וואָס דרינגט דערפּונ? פאַרוואָס האָט עס אַיך מיטאַמאָל
אזוי א נעם געטאָן? איר האָט דאָך געהאַלטן, כאַווער טייערער, אז אוי-
סער אידייַישער פּריַנטשאַפּט איז צווישן אַיך גאַרנישט נישט... וויאָזוי-
זשע האָט איר עס גאַרנישט באַמערקט? האָט איר אַיך געזאָגט זיך אַלייַן גענו-
מען אפּן פאַרהער קאָרטשאַניס. אָבער אויב דאָס איז נישט קייַן מאַנ? דא-
ווי אויסטינאוויטש קען זייַן אויך א ברודער אָדער א פעטער... דעמלט

ביסטו, יאָרד איינער, אומזיסט אינ קאעס געוואָרן אפ א מענטשן. ביסט, זעט אויס, פונקט אזא אויסווארפ, ווי אלע מאנצביל. וואָס שנייע א ברודער, קען מען עס דערגייני. לאַמיר זאָגן, אז דאָס איז טאקע א ברודער אָדער א פעטער, איז וואָס-וועס וועסטו איר זאָגן וועגן דעם טאקע? ניין, דו וועסט מער צו איר ניט גיינ!

א פייפ פון לאַקאָמאָטיוו האָט איבערגעריסן די געדאנקען.
שפעט, צייט אהיים, גענוג דרייעג א קאפטער."

*

אינ סלאַמענקע (אזוי האָט געהייסן דער ארבעטערשער איינזבאנדרא-יאָן) האָבן פינף כעוורע געשאפן א קליינע קאָמונע. דאָס זיינען געווען: זשארקי, פאוועל, דער פריילעכער בלאַנדער טשעכ קלאוויטשעק, אָקוניעוו ניקאָלי—דער סעקרעטאר פון קאָמיוג אינ דעפאָ, אונ סטיאַפע ארטיוכינ—אנ אענט פון דער איינזבאנד-טשעקא, ניט לאנג נאָך געווען א קעסלער פון מיטעלן רעמאָנט.

מע האָט באקומען א צימער. דריי טעג האָט מען נאָך דער ארבעט געשמירט, געוויינט, געוואשן. מע האָט אופגעהויבן אזא געפילדער מיט די עמערס, אז די שכינימ האָט זיכ אויסגעדוכט, אז עס איז א טרייפע. מע האָט איינגעאָרדנט געלעגערס, די מאטראצן פון זעק האָט מען אינ פארק אָנגעשטאַפט מיט קלייאַנ-בלעטער, אונ אפן פערטן טאָג האָט דער צימער, וואָס איז באפוצט געוואָרן מיט פעטראָווסקיס בילד אונ מיט א ריזיקער קארטע, געשיינט מיט א זעלטענער זויבערקייט.

צווישן צוויי פענצטער—א פאָליצקע מיט א הייפל ביכער. צוויי קעסטל-לעך, באשלאָגענע מיט פאניער. דאָס זיינען שטולן. א גרעסערע קאסטן—דאָס איז א שאפע. אינמיטן צימער שטייט א קאָלאָסאלער ביליארד אָן גע-וואנט, וואָס מע האָט אימ פון קאָמונכאָז געבראכט צו טראָגן אהער אפ די אקסלען. באטאָג איז עס א טיש, באנאכט—קלאוויטשעקס בעט. מע האָט געבראכט צו שלעפן אהער דאָס האָב אונ גוטס. דער ווירטשאפטלעכער קלא-וויטשעק האָט צונויפגעשטעלט א צעטל פון דעם גאנצן אייגנס פון דער קאָמונע אונ געוואָלט אימ צוקלאפן צו דער וואנט, אָבער נאָך אן איינ-היטלעכען פראָטעסט האָט ער זיכ דערפון אָפגעזאָגט. אלץ איז אינ צי-מער דערקלערט געוואָרן פאר אלגעמיינס. דער געהאלט, דער פאיאָק אונ צופעליקע פעקלעך—אלץ האָט זיכ געטיילט אפ גלייך. אינ פערזענלעכען אייגנ-טום איז געבליבן בלויז דאָס געווער. די קאָמונארן האָבן איינהיטלעך באשלאָסן: א מיטגליד פון קאָמונע, וואָס האָט אויווער געווען אפ דעם געזעצ וועגן ליקוידירן אייגנטום אונ וואָס האָט אָפגענארט דעם צוטרוי פון די כאוירימ, ווערט אויסגעשלאָסן פון קאָמונע. אָקוניעוו אונ קלאווי-טשעק זיינען באשטאנען אפן צוגאָב: „אונ ווערט ארויסגעזעצט“.

אפ דער עפענונג פון דער קאָמונע האָט זיך פארזאמלט דער גאנצער
אקטיוו פון ראיאָנישן קאָמיוג. אינ דעם שכינישן הויפּ האָט מען געליען
דעם עמעסן סאמאָוארעלע און אפן טיי געפאטערט דעם גאנצן רעזערוו
סאכארינ. נאָך דעם, ווי מע האָט פארענדיקט מיטן סאמאָואר, האָט א דונער
געטאָן א כאָר:

Слезами залит мир безбрежный,
 Вся наша жизнь—тяжелый труд,
 Но день настанет неизбежный...

טאליע פון דער טאבעק-פאבריק דיריושירט. איר רויט קאָפטיכל איז
עטוואָס אראָפגערוקט אָנאויט. די אויגן-ווי בא א ינגל א שטיפער.
נאָענט אריינקוקן אינ זיי האָט זיך נאָך קיינעם ניט איינגעגעבן. זי לאכט
אָנשטעקנדיק, טאליע לאָוטניע. דורכ איר צעבליטער יוגנט קוקט די דאָ-
זיקע שאכטל-מאכערקע אפ דער וועלט פון דעם אכצנטן טרעפל אראָפּ.
איר האנט טוט זיך א הייב אינדערהויכ, און דער געזאנג צעגיסט זיך
ווי דער סיגנאל פון א טרומייט:

Лейся в даль, наш напев, мчись кругом—
 Над миром наше знамя реет,
 Оно горит и ярко рдеет,—
 То наша кровь горит огнем...

מען איז זיך צעגאנגען שפעט, וועקנדיק די שווינגנדיקע גאסן מיטן
געפילדער פון די שטימען.

*

זשארקי האָט אויסגעשטרעקט די האנט צום טעלעפאָן.
— שטילער, יאטן, מע הערט גאָרנישט!—האָט ער אויסגעשרייען צו דער
פילדערנדיקער „קאָמסא“, וואָס האָט אָנגעפראָפט דעם צימער פונעם פאראנט-
וואָרטלעכען סעקרעטאר.
די שטימען זיינען שטילער געוואָרן אפ א פאָר טענער.
— איך הער. אהא, דאָס ביסטו! יע, יע, באַלד. די טאָג-אַרדענונג? די
זעלבע דאָס צושטעלן האָלצ פון די האפנס. וואָס? ניין, אינ ערגעץ ניט געשיקט.
דאָ. א רופ טאָן? גוט.
זשארקי האָט מיטן פינגער צוגערופן קאָרטשאַגינען.
— די כאווערטע אוסטינאָויטש רופט דיך.—און האָט אים איבערגעגעבן
דאָס טרײַבל.
— איך האָב געמיינט, אז דו ביסט ניטאָ. בא מיר איז דער אָונט צו-

פעליק א פרייער. קום צו גיין. דער ברודער איז פארבייפארנדיק געקומען
צו מיר, מיר האָבן זיך צוויי יאָר ניט געזען.
דער ברודער!..

פאוועל האָט ניט געהערט אירע ווערטער. ער האָט זיך דערמאָנט אי
יענעם אַוונט, אי דאָס, וואָס ער האָט באשלאָסן דעמלט טאקע באנאכט
אפן בריק. יע, מע דארף צוגיין צו איר היינט און פארברענען די בריקן.
ליבע ברענגט אסאך אומרו און ווייטעק. צי דען איז איצט א צייט צו
ריידן וועגן דעם?

א שטימ אין טרייבל:

— וואָס איז מיט דיר, דו הערטסט מיך ניט?

— ניין, ניין, איך הער. גוט. נאָך דער ביוראָ.

און ער האָט אוועקגעלייגט דאָס טרייבל.

*

ער האָט געקוקט איר גלייך אינ די אויגן אריין און, דריקנדיק דעם
דעמבענעם ברעג טיש, געזאָגט:

— איך וועל, מיסטאָמע, מער ניט קענען קומען צו דיר.

ער האָט אָפגעזאָגט און דערזען, ווי עס האָבן זיך אופגערווערט אירע
געדיכטע ווייטע. איר בליישיפט האָט אָפגעשטעלט דעם לויפ איבערן בויגן
און איז אומבאוועגלעך געבליבן ליגן אפ דער צעעפנטער העפט.

— פארוואָס?

— עס ווערט אלץ שווערער אויסקלייבן פאר זיך א פרייע שאַ. ווייסט
אליין, טעג זיינען אָנגעקומען שווערלעכע. א שאַד, נאָר עס קומט אויס
אָפלייגן...

ער האָט זיך צוגעהערט צו די לעצטע ווערטער און דערפילט, אז זיי
האָבן ניט קיין האפט.

„צו וואָס דרייסטו א ספּאָדעק? דו האָסט ניט, הייסט עס, קיין מוט א
זעצ טאָן איבערן הארצן מיטן פויטט!“

און פאוועל האָט איינגעשפארט ווייטער גערעדט:

— אויסער דעם האָב איך שוין לאנג געוואָלט דיר זאָגן, אז איך פאר-
שטיי דיך שלעכט. אָט ווען איך האָב זיך געלערנט בא סעגאלן, איז בא
מיר איין קאָפּ אלץ געבליבן. און מיט דיר גייט עס עפעס ניט. פונ דיר
פלעג איך יעדן מאָל אוועקגיין צו טאָקארעוון, קעדיי דערגיין עפעס א טאָלק.
מיין קאָפּ באנעמט ניט. דו דארפסט זיך נעמען עמעצן מיט א בעסערן קאָפּ.
און ער האָט זיך אָפגעקערט פונ איר אופמערקזאמען בליק.

אָפגעשניטן דעם וועג צו דער מיידל, האָט ער איינגעשפארט צוגעגעבן:

— באקומט זיך, הייסט עס, אז איך מיט דיר דארפן ניט פאטערן אומ-

זיסט קיין צייט.

ער איז אופגעשטאנען, פארזיכטיק אָפּגערוקט מיטן פּוס דעם שטול און א קוק געטאָן פון אויבן אראָפּ אפּ דעם איינגעבויגענעם קאָפּ, אפּן געזיכט, וואָס איז בלייב געוואָרן באַם שיין פּונ לאַמפּ. ער האָט אָנגעטאָן דאָס היטל.

— נו, זיי געזונט, כאווערטע ריטע. א שאָד, וואָס איך האָב דיר אזוי פיל טעג דעם קאָפּ פארדרייט. איך האָב דיר געדארפט באַלד זאָגן. דאָס איז שוין מיינ שולד.

ריטע האָט מעכאניש אימ געגעבן די האנט און, געפלעפט פון זיין אומדערווארטער קאלטקייט, האָט זי בלויז געקענט ארויסריידן:

— איך באשולדיק דיך ניט, פאָוועל. וויבאלד איך האָב ניט געקענט צוגיין צו דיר און זיין פארשטענדלעך, האָב איך פארדינט אָט דאָס היינטיקע.

שווער זינען געוואנען די פיס. שטיל, אָן א קלאַפּ, האָט ער צוגעמאכט די טיר. באַם ארויסגאנג האָט ער זיך פארהאלטן—מע קען זיך נאָך אומקערן, דערציילן... צו וואָס? קעדיי באקומען מיט א בייזן וואָרט א פאטש איך פאָנעם און ווידער פליען אהער, צום ארויסגאנג? ניין.

*

איך די טעמפע ווינקלען זינען געוואקסן בעסוילעמס פון צעבראַכענע זואגאָנעס און קאלטע לאַקאָמאַטיוון. דער ווינט האָט ארומגעטראַגן דריבן נעם האַלצ-שטויב איבער די פוסטע האַלצ-סקלאַדן.

און ארום שטאַט, אפּ די וואלדיקע שטעגעלעך, איך די טיפע באַלעס, האָט ווי א פארצוקנדיקע כייץ ארומגענישטערט אַרליקס באַנדע. באַטאָג איז זי זיך געזעסן איך די ארומיקע כוּטאַרן, איך די רייכע וואלדיקע פליינען, און באַנאכט איז זי ארויסגעקראַכן אפּ די שליאכט, גערייטע זיי מיט איר נעגליקער לאַפע און, אָפּגעטאָן די שרעקלעכע אַרבעט, איז זי נאָכדעם אוועקגעקראַכן איך איר נאָרע אריין.

אָפּטער זינען אַראָפּגעפאלן אונטערן שיפּוי פון די וועגן די שטאַלענע פערד. וואַגאָנעס פלעגן זיך אפּ שפענדלעך צעברעכן, אפּ מאָן פלעגן צערייבן ווערן שלאַפּעדיקע מענטשן, און מיט בלוט און זאמד האָבן זיך אויסגעמישט טייערע קערנער.

עס פלעגט אָנפליען די באַנדע איך א רייטערישער כאוורייע אפּ די שטילע וואַלאַסט-שטעמלעך. דערשראָכן קוואַקסטענדיק, פלעגן זיך פון גאס צעלויפן די הינער. עס הילכט אָפּ א ווילדער שאַס. ווי טרוקענע צווינג אונטער די פיס, טוט א קנאק א קורצע שיסעריי באַם וויסינקן הייזעלע פון וואַלאַסט-סאַוועט. די באַנדיטן יאָגן אומ איבערן דאָרפּ אפּ זייערע זאטע פערד און שנעידן זי מענטשן, וואָס זיי האָבן געכאפט, שנעידן מיט א פייס, ווי מע האקט האַלצ. זיי האָבן זעלטן געשאַסן—געזשאלעוועט קיילן.

פונקט אזוי גיכ ווי זיי פלעגן קומען, פלעגן זיי פארשווינדן. אומעטום האָט די באנדע געהאט אירע אויגן, אירע אויערן. געבויערט האָבן די דאָ- זיקע אויגן דאָס וואָססע וואָלסטאָוועטישע הייל פֿון דעם גאלעכס הויפֿ ארויס און פֿון דער יוסטער קולאָקישער כאטע. און אהינ, אינ די וואלד-געדיכטע- גישן, האָבן זיך געצויגן אומזיכטבארע פֿעדעם. אהינ האָבן געפֿלאָסן קוילן, שטיקער פֿרישע כאוער, פֿלעשער גרויער סאמאָהאַן און אויך דאָס, וואָס עס ווערט איבערגעגעבן שטיל אפֿן אויער די קלענערע אטאמאנען, און נאָכדעם, דורך זייער א קאָמפֿליצירטער נעצ, אַרליקן אליין.

די באנדע איז באשטאנען סאכאקל פֿון א צוויי-דריי הונדערט באנדיטן, אָבער כאפֿן די באנדע האָט זיך נישט איינגעגעבן. די באנדע האָט אָפֿערירט, צעטיילט אפֿ עטלעכע טיילן, אינ צוויי-דריי אויערן מיטאמאָל. פֿאקן אלע- מען איז געווען אומגעלעכט. באנאכט—א באנדיט, און באטאָג איז ער א פֿרידלעכער פֿויער, וואָס האָט זיך געייסעקט בא זיך אינ הויפֿ, אונטער- געלייגט קאָרם דעם פֿערד, געצויגן מיט א שמייעלע זיין ליוולקע באם טויער און באגלייט מיט א נעפֿלדיקן בליק די קאוואלעריע-ראויערן. אָן רו און שלאָפֿ האָט זיך האסטיק ארומגעיאָגט מיט זיין פֿאָלק איבער דריי אויערן אלעקסאנדער פֿוירעווסקי. אן אומדערמידלעכער אינ זיין אקשאָ- נעסדיקן פֿארפֿאָנגן די באנדיטן, פֿלעגט ער אָפֿט אָניאָגן דעם באנדיטישן אריערגארד.

און אינ א כוידעש ארומ האָט אַרליק אָפֿגעצויגן זינע באנדעס פֿון צוויי אויערן. ער האָט זיך גענומען צאפֿלען אינ אן ענגן קרייז.

*

דאָס לעבן אינ שטאָט איז זיך געגאנגען ווי געוויינלעך. אפֿ פינפֿ מערק האָט זיך אינ געפֿילדער געגראבלט א מענטשלעכער האמוינ. עס האָבן דאָ געהערשט צוויי שטרעבונגען: איינע—אראָפֿרייסן וואָס מער, די צווייטע— געבן וואָס ווייניקער. דאָ האָבן געארבעט אינ דעם גאנצן מאסשטאב פֿון זייערע קויכעס און פֿיייקייטן פֿארשיידן-קאליבערדיקע שווינדלער. ווי פֿליי האָבן דאָ אומגעטאנצט פֿלינקע מענטשלעכ מיט אויגן, אינ וועלכע עס איז געווען אלץ, אויסער געוויסן. דאָ האָט זיך, ווי אינ א קופֿע מיסט, פֿאר- זאמלט די גאנצע שטאָטישע שמוץ אינ דעם איינהייטלעכן שטרעבן אָפֿ- פֿרייערן א יאָר. די זעלטענע צוגן פֿלעגן ארויסווארפֿן פֿון זייער אינגע- ווייד קופֿעס מענטשן אָנגעלֶאָדענע מיט זעק. דער דאָזיקער האמוינ פֿלעגט זיך לאָזן צו די מערק.

אינאָהונט זינען די מערק געווען ליידיק, און פֿארלאָזן האָבן אויסגע- זען די מארק-געסלעכ, די שווארצע רייען קראָמען און קרעמלעכ. גיט יעדער דרייסטער מענטש וועט ריויקירן באנאכט אוועקלאָזן זיך טיפֿ אינ דעם דאָזיקן טויטן קווארטאל, וווּ פֿון הינטער יעדן בידל ווארט

א שטומע געפאר. ניט-ועלטן גיט באנאכט א הילכ, ווי מיט א האמערך איבער בלעכ, א רעוואלוער-שאַס, אונז עס פארכלינעט זיך מיט בלוט עמעצנס א גאָרל. ביזוואנען אהער וועט צוקומען א הימל מיליזיאָנערן פון די שכינישע פּאַסטנס (איינציקווייז איז מען ניט געגאנגען), וועלן זיי שוין, אויסער א פארקאָרטשעטן באַרמענען, גאָרנישט ניט געפינען. די „שפּאַנאַ“ האָט שוין ווער ווייס וווּ אָפּגעצויגן פון דעם „נאַסנ“ אָרט, און דער אופֿ- געהויבענער טומל האָט שוין אַראָפּגעבלאָזן ווי מיטן ווינט אלע נאַכט-באזר- כער פונעם מאַרק-קוואַרטאַל, דאָ טאַקע אנטקעגן איז דער קינאַ „אַרִיאָנ“.

די גאַס און דער טראָטוואַר זיינען אינעם עלעקטרישן ליכט. מענטשן דרייען זיך דאָ אַרום.

אינ זאָל האָט געקנאַקט דער קינאַ-אפּאַראַט. אפּן עקראַן האָבן איינע די אנדערע געהאַרגעט שלימאזדיקע פּאַרליבטע, און מיט א ווילדן געיאָ- מער פּלעגן די צושויער זיך צעשריינען, ווען עס פּלעגט זיך איבערמיסן דאָס בילד. אינ צענטער און אינ די פּאַרשטעט איז, דאַכט זיך, דאָס זעבן געבליבן ווי אַמאָל, און אפּילע דאָרטן, וווּ עס איז געווען דער מאַרש פון דער רעוואָלוציאָנערער מאַכט-אינ גובקאַם, איז אלץ געגאנגען מיטן גע- ווינדלעכען גאַנג. אָבער דאָס איז געווען בלויז אַן אויסערלעכע רוקייט.

אינ שטאָט איז אָנגעוואַקסן א שטורעם.

וועגן זיינ אַנקומ האָבן געוויסט אסאך פון די, וואָס זיינען אַריינגעגאַנגן- גען אינ שטאָט פון אלע עקן און האָבן שלעכט אויסבאהאַלטן די מילי- טערישע ביקס אונטער דער פּויערישער סערמיגע. וועגן דעם האָבן געוויסט אויך יענע, וועלכע זיינען קלוימערשט ווי מעשאַטשניקעס געפּאָרן אפּ די דעכער פון צונג און געהאַלטן די ריכטונג ניט אפּ די מערק, נאָר געטראָגן די זעק ביז די גאַס און היזער, וואָס זיינען געווען באַ זיי פּאַרשריבן אינ זיקאַרן.

אויב די דאָזיקע האָבן יע געוויסט, האָבן די אַרבעטער-קוואַרטאַלן, אפּילע די באַלשעוויקעס, ניט געוויסט וועגן דעם אָנקומענדיקן שטורעם. אינ שטאָט זיינען געווען בלויז פינף באַלשעוויקעס, וואָס האָבן גע- וויסט וועגן די אלע צוגרייטונגען.

די רעשטן פון דער פּעטליוראָושושטיניע, פּאַריאָגטע פון דער רויטער אַרמיי אינ ווייסן פּוילן, האָבן זיך אינ ענג קאַנטאַקט מיט די אויסלענדישע מיסיעס אינ וואַרשע געגרייט נעמען אַן אַנטייל אינ דעם אופּשטאַנד, וואָס האָט זיך געגרייט.

פון די רעשטן פּעטליורישע פּאַלקן האָט זיך געהיימ פּאַרמירט א רייד- גרופּע.

אינ שפּעטעוואָקע האָט דער צענטראַלער אופּשטענדלערישער קאַמיטעט אויך געהאַט זיינ אַרגאַניזאַציע. אינ איר זיינען אַריין זיבן און פּערציק מאַן, וואָס די מערהייט פון זיי זיינען אינ דער פּאַרגאַנגענהייט געווען אַק-

טיחע קאנטר-רעוואלוציאנערן, וועלכע די צוטרוילעכע אַרטיקע טשעקא-האַט
געלאָזן אפּ דער פּרײַ.

אַנגעפירט מיט דער אַרגאניזאציע האָט דער פּאַפּ וואסילי, דער פּראפּאַר-
שטשיק וויניק און דער פעטליווישער אַפיצער קוזמענקאָ. דעם פּאַפּס טעכ-
טער, וויניקס ברודער און פּאַטער און סאַמאַטייא, וואָס האָט זיך ארײַג-
געמאַכט אלס געשעפטפירער: אינ אויספירקאַמ, האָבן געפירט דעם אויס-
שפיר.

אינ דער נאַכט פונעם אופשטאַנד איז געווען באשלאָסן צו פּאַרווארפּן
דעם בײַגרענעצדיקן באזונדערן אָפּטייל מיט האנט-גראנאַטן, ארויסלאָזן די
ארעסטירטע און, אויב עס וועט זיך אײַנגעבן, פּאַרכאַפּן דעם וואָקזאַל.
אינ דער גרויסער שטאָט—דעם צענטער פונעם קומענדיקן אופשטאַנד—
איז אין טיפּסטער קאָנספּיראציע געגאַנגען א קאָנצענטראציע פון אַפיצער-
רישע קוילעס, און אינ די בײַגרענעצדיקע וועלדער האָבן זיך געזאַמלט
באַנדיטישע שײַקעס. פּונדאנען האָט מען צעשיקט אויסגעפרוועטע „זוברעס“
קײַן רומעניע און צו פעטליווען אַליין.

*

אינ באזונדערן אָפּטייל איז דער מאטראָס שוין די זיבעטע נאַכט ניט
אַײַנגעשלאָפּן אפּילע אפּ א מינוט. ער איז געווען אײנער פון יענע גע-
ציילטע באַלשעוויקעס, וואָס האָבן אלץ געוואוסט. פּיאָדאַר זשוכריי האָט אײ-
בערגעלעבט דעם געפּיל פון א מענטשן, וואָס האָט אויסגעשפירט א ווילדע
כײַע, בײס יענע איז שוין גרייט מאכן א שפּרונג אפּ פּאַרצוקן.
מע טאָר ניט שרייען, אופהייבן א טומל. די בלוטדורשטיקע כײַע מוז
דערהאַרגעט ווערן. בלוזי דאַן איז מעגלעך רוקע מי, אָן דעם, אז מע זאָל
זיך דאַרפן אומקוקן אפּ יעדער קוסט. די כײַע טאָר מען אויך ניט איבער-
שרעקן. דאָ, אינ דעם דאָזיקן קאַמפּ אפּ לעבן און טויט, קומט דער זיג
בלויז ווי א רעזולטאַט פון אויסגעהאַלטנקײַט פונעם קעמפּער און פון דער
זיכערקײַט פון זײַן האנט.

עס האָט זיך דערנענטערט דער טערמינ.

ערגעצ דאָ, אינ שטאָט, אינעם לאַבירינט פון די „יאווקעס“ און קאָנספּיר-
ראציע, האָט מען באשלאָסן: מאָרגן באנאַכט.
יענע פינף באַלשעוויקעס, וואָס האָבן געוואוסט, זײַנען פּאַרלאָפּן דעם וועג:
נײַן, הײַנט באנאַכט.

אינאַוונט איז פון דעפּאָ שטיל, אָן פּײַפּן, ארויס א פּאַנצערצוג, און
פונקט אזוי שטיל האָבן זיך פּאַרמאַכט הינטער אים די ריזיקע טויערן פון
דעפּאָ.

די דירעקטע טעלעגראפּן האָבן געלייט איבערצוגעבן שיפּריטע טעלע-
גראמעס, און אומעטום, ווײַהינ זײ זײַנען געקומען צו פּלענן, האָבן די וואכ-

ליבט פון דער רעפובליק טארגעטן אָן שלאָס און אומשעדלעכ געמאכט זי גיפטיקע געסטן.

זשארקין האָט צום טעלעמאָן ארויסגערופן אקים.

— די קעמערל־פארזאמלונגען זינען געזיכערט? יעז גוט. דו אליין קומ באלד צו פאָרן מיטן סעקרעטאר פון ריפּאָרטקאָמ אפּ א באראטונג. מיט דער פראגע וועגן די האַלצ אין ערגער ווי מיר האָבן געמיינט. וועסט קומען, וועלן מיר זיך דורכשמועסן, — האָט זשארקי געהערט אקים פּעסטע און גיכע רייד.

— נו, מיר וועלן באלד אלע מעשוגע ווערן פון די האַלצ, — האָט ער א בורטשע געטאָן, אוועקלייגנדיק דאָס טרייבל.

ביידע סעקרעטארן זינען ארויס פון אוסטאָמאָביל, אפּ וועלכע עס האָט זיי געבראכט צו פירן ליטקע. זיי האָבן זיך אופגעוהויבן אפּן צווייטן שטאָק און באלד פארשטאנען, אז די זאך איז דאָ ניט אינ האַלצ.

אפּן אינאָימי־פירערס טיש איז געשטאנען א מאקסימ, לעבן אים האָבן זיי געייטעקט קוילנווארפלער פון „טשאָנ“. אינ די קאָרידאָרן — שווינגן די קע וואכלייט פון שטאָטישן אקטיוו פון פארטיי און קאָמיוג. אינ קאבינעט פונעם סעקרעטאר פון גובקאָמ האָט זיך פארענדיקט אן עקסטרע זיצונג פון ביוראָ פון גובקאָמ פון דער פארטיי.

דורך דער פּאָרטעטשקע האָבן זיך פון גאס געצויגן דראָטן צו צוויי פעלד־טעלעפאָנען.

מע האָט גערעדט שטיל. זשארקי האָט אינ אקים צימער געטראָפּן ריי טען און מיכילענע. ער האָט ניט באלד דערקענט שומסקען, וואָס האָט גער טראָגן א לאנג שניצל מיט א פאס, א פּאָרטופייע און דעם שייד פונעם נאָ האַן. ריטע, פונקט ווי אמאָל, ווען זי איז געווען א פּאָליטאָגפירער פון א ראָטע, — אינ א רויטארמיי־שן העלם, אינ א כאַקי־קלירל, איבער דער לעדער־ גער קורטקע — א רימען פונעם שווערן מאוזער.

— ווי דארפּ מען דאָס אלצ פארשטיינ? — האָט בא איר מיט פארווונדע־ רונג געפרעגט זשארקי.

— א פרווואַליארם, וואניע. באלד וועלן מיר אוועקפאָרן אינ אַיער ראַ יאָן. דער זאמלפונקט לויטן אליארם איז אינ דער פינפטער פוסגייער־שול. גלייך פון די קעמערל־פארזאמלונגען גייען די יאטן אהינ. דעריקער — דורכ־ פירן דאָס אומבאמערקט, — האָט ריטע איבערגעגעבן זשארקין. שטיל איז אינעם „קאָרעטישן“ וועלדל.

הויכע שווינגנדיקע דעמבן — הינדערטיאָריקע ריזן. א שלאַפעדיקע סאזשקע, באדעקט מיט וואסער־בלעטער און מיט וואסער־קראָפּעווע. ברייטע פארלאָזענע אלייעס. אינמיטן וועלדל, הינטער דער הויכער ווייטער וואנט — די שטאָקן פונעם קאָדעטישן קאָרפּוס. איצט איז דאָ די פינפטע פוסגייער־שול פון ריטע קאָמאנדירן. שפעטער אָונט. דער אויבערשטער שטאָק איז ניט

באלויכטן. אויסערלעך איז דא אלץ רויק. יעדערער, וואָס גייט דורכ פארביי, קען מיינען, אז הינטער דער דאָזיקער וואַנט שלאַסט מען. אָבער אויב אזוי, טאָ צו וואָס זיינען אָפּן די טשוהונענע טויערן און וואָס זיינען עס פארא צוויי זאכן, ענלעכע אפ רויקע פרעש, באמ טויער? אָבער די מענטשן, וואָס זיינען אהערצו געגאנגען פון פארשידענע עקן פונעם אייזנבאן-ראיאָן, האָבן געוואוסט, אז אין שול קען מען נישט שלאַפּן, וויבאלד עס איז דערקלערט גע- וואָרן א באנאכטיקער אליארם. אהער איז מען געגאנגען גלייך פון די קע- מערל-פארזאמלונגען, נאָך א קורצער דערטלערונג, געגאנגען אָן רייד, איינ- ציקווייז און פאָרווייז, אָבער נישט מער ווי צו דריי מענטשן, און בא אלע- מען איז די קעשענעס איז אומבאדינגט געלעגן א ביכעלע מיטן טיטל, קאָ- מוניסטישע פארטיי באַלשעוויקעס" אָדער, קאָמוניסטישער יוגנט-פארבאנד פון אוקראַינע". איז די טשוהונענע טויערן האָט מען געקענט אריינגיין, בלויז באווייזנדיק אזא ביכעלע.

איז אקטן-זאל איז שוין דאָ אסאך מענטשן. דאָ איז ליכטיק. די ווענט זיינען פארהאנגען מיט ברעזענטענע פאלאטקעס. די באַלשעוויקעס, וואָס האָבן זיך דאָ פארזאמלט, האָבן רויק גערויכערט, ציגענע פיסלעך. קיינער האָט קיין שום אליארם נישט געפילט. פאָשעט אזוי זיך זאמלט מען צונויפ, אפ יעדן פאל, עס זאָל זיך פילן א דיסציפלין איז די טיילן פון באזונדערער באשטימונג. אָבער דערפארענע טראַנטאָוויקעס האָבן, אריינגייענדיק איז הויפ פון שול, געפילט עפעס אזוינס, וואָס איז אינגאנצן נישט ענלעך אפ א בא- דינגלעכען אליארם. שוין צו שטיל האָט זיך אלץ געטאָן. שווייגנדיק האָבן זיך אויסגעשטעלט אונטער דער האלב-שעפטשענדיקער קאָמאנדע די ווואָנדן קורסאנטן. אפ די הענט האָט מען ארויסגעטראָגן קוילנווארפערס, און פון דרויסן זעט זיך נישט קיין איינ פיערל איז קיין איינ קאָרפוס. — מע ווארט, אפאָנעם, אפ זייער אן ערנסטן איניען, מיטיאי?—האָט שטיל געפרעגט קאָרטשאַגין, צוגייענדיק צו דובאווען. מיטיאי איז געזעסן אפן פענצטער לעבן אן אומבאקאנט מיידל. קאָר- טשאַגין האָט זי פארבייגענדיק געזען מיט צוויי טעג צוריק בא זשא- קין.

דובאווע האָט שפאסנדיק א קלאפ געטאָן פאוולען איבערן פלייצע. — וואָס? דו זאָגסט, אז דאָס הארץ איז דיר איינגעפאלן? נישקאָשע, מיר וועלן אייך אויסלערנען מילכקאָמע האלטן. ביסט מיט דער כאווערטע נישט באקאנט?—האָט ער אָנגעוויזן אפן מיידל.—מע רופט זי אַנע. די פאמיליע אירע ווייס איך נישט. און איר ראנג—זי איז די פארוואלטערן פון דער אג- טאציע-באזע.

דאָס מיידל, הערנדיק דובאוועס וויציקע רעקאָמענדאציע, האָט באטראכט קאָרטשאַגיןען. זי האָט פאריכט דעם לאָקן האָר, וואָס האָט זיך בא איר ארויסגערוקט פון אונטער דעם פיאלעטן טיכל.

זי האָט זיך באגעגנט מיט קאָרטשאַניס אױנג—עטלעכע סעקונדעס האָט
געדויערט דער שטומער געוועט. אירע אױנג, בלוי-שוואַרצע, האָבן ארויס-
רופעריש געפינקלט. די גרויסע ברעמען-ווי פליגלען פון א שוואַרצן שמע-
טערלינג. פאוועל האָט איבערגעטראַגן דעם בליק אפ דובאווען. ער האָט דער-
פילט, אז ער ווערט רויט, האָט ער אומצופירינג זיך אָנגעכמוּרעט.
— ווער-זשע וועמען אַגטירט דאָ צווישן אייך?— האָט פאוועל געפרעגט,
סטארענדיק זיך א שמיכל טאָג.

אינ זאל האָט זיך דערהערט א גערויש. מיכילע שומסקי איז ארום אפ
א שטול און האָט אויסגעשריקען:
— קאָמונארן פון דער ערשטער ראַטע, אויסשטעלן זיך אינ דעם דאָזיקן
זאל! שנעלער, שנעלער, כאוויירימ!

אינ זאל זינען אריין זשוכריי, דער פאָרזיצער פון גובויספירקאָמ און
אקימ. זיי זינען נאָרוואָס געקומען צו פאָרן. דער זאל איז געווען אָנגע-
שטאַפט מיט מענטשן, אויסגעשטעלטע אינ רייען.

דער פאָרזיצער פון גובויספירקאָמ האָט זיך געשטעלט בא דעם קילנ-
ווארפער, אופגעהויבן די האנט און געזאָגט:

— כאוויירימ, מיר האָבן אייך צונויפגעקליבן אהער צוליב אן ערנסטן
און פאראנטוואָרטלעכע איניען. איצט מעג מען זאָגן דאָס, וואָס מע האָט נאָכ
ניט געטראָט זאָגן נעכטן, ווייל דאָס איז געווען א טיפער מיליטערישער
סאָד. מאָרגן באנאכט דארף דאָ אינ שטאַט, ווי אינ גאנצ אוקראַינע, אויס-
ברעכן א קאָנטרעוואָליציאָנערער אופשטאנד. די שטאַט איז פול מיט אָפּי-
צערן. ארום שטאַט קאָנצענטרירן זיך באַנדיטישע שניקעס. א טייל פארשווע-
רער האָט זיך אריינגעמאכט אינ פאנצער-דיוויזיאָן און ארבעט דאָרטן אלס
שאַפערן. אָבער די אויסעראָרדנטלעכע קאָמיסיע האָט די פארשווערונג אופ-
געדעקט, און מיר שטעלן איצט אונטערן ביקס די גאנצע פארטיי-אַרגאניזאציע
און דעם קאָמיג. צוזאמען מיט די אויסגעפרוועטע טיילן פון די קורסאנטן
און אַטריאדן פון טשעקא וועט ארויסטרעטן דער ערשטער און צווייטער
קאָמוניסטישער באטאליאָן. די קורסאנטן זינען שוין ארויסגעטראָטן, איצט
איז אייער ריי, כאוויירימ. פופצן מינוט אפ באקומען געווער און זיך אויס-
שטעלן. מיט דער אָפּעראציע וועט אָנפירן דער כאווער זשוכריי. פון אימ
וועלן די קאָמאנדירן באקומען פינקטלעכע אָנווייזונגען. איך האלט פאר אי-
בעריק אָנווייזן דעם קאָמוניסטישן באטאליאָן אפ דער ערנסטקייט פונעם
געגעבענעם מאָמענט. מיר דארפן שוין היינט אָנעמען מיטלען אפ ניט דער-
לאָזן דעם מאָרגעדיקן אופשטאנד.

אינ א פערטל שאָ ארום האָט זיך דער באוואָפנטער באטאליאָן אויסגע-
שטעלט אינ הויפ פון דער שול.

זשוכריי האָט מיטן בליק באטראכט די פארגליווערטע רייען פונעם בא-
טאליאָן.

דריי טריט פארויס פאר דער קאלאנע צווייען אין הימענס: דער קאמבאט
מענילא— א גיבער, אן אוראלער גיסער, און לעבנ אימ דער קאמיסאר
אקיס. לינקס די ווואנדן פון דער ערשטער ראַטע. צוויי טריט פארויס—
צווייען: דער ראַטע קאמאנדיר שומסקי און דער פאליטאָנפירער אוסטינאָוויטש.
הינטער זייערע רוקנס— שוויגנדיקע רייען פון קאמוניסטישן באטאליאָן. דריי
הונדערט ביקסן.

פּיאָדאָר האָט דערלאנגט א צייכן.

— צייט ארויסצוטרעטן.

*

דריי הונדערט האָבן מאַרשירט איבער די פוסטע גאסן.

די שטאָט איז געשלאָפן.

אפ דער לואָווער, אקעגן דזיקע-גאס, האָט זיך דער באטאליאָן אָפגע-

שטעלט. דאָ האָבן זיי אָנגעהויבן זייערע אָפּעראציעס.

אָן טימל האָט מען ארומגערינגלט קווארטאלן. דער שטאב האָט זיך בא-

זעצט אפ די טרעפּלעך פון א מאגאזין.

אראָפּ איבער דער לואָווער גאס, פון צענטער, האָט זיך אראָפּגעקייקלט

אן אווטאָמאָביל, באַלייכטנדיק מיט זײַן פּראָזשעקטער דעם שאַסיי. באַמ

שטאב האָט ער זיך אָפּגעשטעלט.

דאָס מאָל האָט ליטקע געבראכט צו פירן זײַן פּאַטער. דער קאָמענדאנט

איז אראָפּגעשפרונגען אפן ברוק און האָט צו זײַן זון א וואָרפ געטאָן עס-

לעכע אָפּגעריסענע פּראַזן אפ לעטיש. די מאַשינ האָט זיך א ריס געטאָן

פאָרויס און איז איינאויננבליק פארשוונדן הינטערב ראָג אפ דער דמיט

רײַעווער גאס. הונג ליטקע איז אינגאנצן געווען פארטאָן אינ קוקן און

זען די הענט האָבן זיך צוזאמענגעגאָסן מיטן רודער— אפ רעכטס— אפ

לינקס.

אהא, אָט ווו עס איז צוניצ געקומען זײַן, ליטקעס, הייסער פאָרן! קיי-

נעם וועט איצט ניט קומען אפן זינען געבן אימ צוויי נעכט ארעסט פאר

מעשווענע וויראזשן.

און הונג איז געפלויען איבער די גאסן, ווי א מעטעאָר.

זשוכריי, וואָס דער יונגער ליטקע האָט אימ אינ איינאויננבליק אריי-

בערגעוואָרפן פון איינ עק שטאָט אינ צווייטן, האָט ניט געקענט ניט אויס-

דריקן זײַן באווייליקונג:

— אויב דו, הונג, וועסט היינט מיט אזא פאָרן ניט מיימעסן קיינעם,

וועסטו מאָרגן באקומען א באַלדענעם זייגער.

— הונג האָט געפייערט זײַן זיג.

— און איך האָב געטראכט— א מעסלעס צען ארעסט פאר וויראזש בא-

קומען...

די ערשטע קלעם זינען געווען געזענדט אס דער שטאב־קווארטיר פון די פארשווערער. אין באזונדערן אָפטייל זינען צוגעשטעלט געוואָרן די ערשטע ארעסטירטע און די צוגענומענע דאָקומענטן.

אז דער דויק־גאס, אין א זאוולעך מיט פונקט אוא מאָדעם נאָמען, איז הויז נומ. 11, האָט געזויגט איינער אונטער דער פאמיליע ציורבערטן לויט די יעדעס פון טשעקא, האָט ער געשפילט ניט קיין קליינע ראָליע איז דער ווייטער פארשווערונג. בא אים האָבן זיך געפונען די צעטלעך פון די אָפיצערשע דרוזשינעס, וואָס האָבן געדארפט אָפּערירן אין ראיאָן פון פּאָדאָל.

ליטקע אליין איז געקומען אפ דער דויק־גאס, קעדיי ארעסטירן ציור־בערטן. אין דער דירע, וואָס איז ארויסגעגאנגען מיט די פענצטער אין סאָד און וואָס איז געווען אָפּגעטיילט מיט א וואנט פון דעם געוועזענעם פרויענ־מאָנאסטיר, האָט מען ציורבערטן ניט געפונען. היינט איז ער, ווי עס זאָגן די שטייגער, ניט געקומען צוריק. מע האָט געמאכט אן אונטערזוכונג, צוואַ מען מיט א קעסטל האנט־גראנאטן האָט מען געפונען צעטלעך און אדרעסן. ליטקע האָט באפוילן אוועקשטעלן א געהיימע וואך און האָט זיך אפ א ווילדע אָפּגעשטעלט באמ טיש, קעדיי דורכקוקן די געפונענע מאטעריאלן.

אין סאָד איז אפ דער וואך געשטאנען א יונגער קורסאנט. ער זעט דאָס באלויכטענע פענצטער. דאָ איז ניט־אָנגענעם צו שטיין אליין, אין ווינקל. ס'איז אביסל שוידערלעך. מע האָט אים באפוילן אכטונג געבן אפ דער וואנט. נאָר פונדאנען איז ווייט צו דעם היימלעכן ליכט פון פענצטער. דער צו ליכט נאָך די טיילעשע לעוואָנע אוי זעלטן. אינדערפרינצטער זעען די קוסטעס אויס ווי לעבעדיקע. דער קורסאנט טאפט מיטן באגעט ארום און ארום־עס איז פוסט.

צו וואָס האָט מען מיך דאָ אוועקגעשטעלט? טייל וועט קיינער ניט קלעטערן אפן וואנט—צו הויך. צוגיין צום פענצטער א קוק טאָן צי ניין? האָט דער קורסאנט א טראכט געטאָן. נאָכאמאָל א וואָרפן געטאָן א בליק אפן קארניז פון דער וואנט, איז ער ארויס פונעם ווינקל, וואָס האָט געשמעקט מיט שימל. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אפ א מאָמענט באמ פענצטער. ליטקע האָט אפגיבן אפגעקליבן די פאפירן און געגרייט זיך ארויסגיין פון צימער. אין דעם מאָמענט האָט זיך אפן וואנט באוויזן א שאָטן. דער שאָטן זעט גוט פונדערהויך דעם וואכמאן באמ פענצטער און יענעם, דעם צווייטן, וואָס איז צימער. מיט קעזישער געשיקטקייט האָט דער שאָטן ארופגעקלעבט טערט אפ א בוימ, נאָכדעם אפ דער ערד. ווי א קאצ זיך אונטערגעגאנוועט צו זיין קאַרבן, פארהויבן די האנט, און—דער קורסאנט איז געפאלן. א מאַטראַסישער קינזשאל איז אים אריין אין האלדז ביזן סאמע הענטל. א שאָס איז סאָד האָט, ווי אן עלעקטרישער שטראָם, אופגערודערט די מענטשן, וואָס האָבן ארומגערינגלט דעם קווארטאל.

קלאפנדיק מיט די שטייחל, איז מען צום הויז געלאפן ואלבאזעקסט.
דעם פארבלוטיקטן קאפ פארווארפן אפן טיש, איז אין פאטעל געזעסן
דער טויטער ליטקע. די שויב פונ פּענצטער איז געווען צעבראכן. די דאָקו-
מענטן האָט אָבער דער סוינע דאָך ניט ארויסבאקומען.

בא דער מאָנאסטיר-וואנט האָט זיך אָנגעהויבן א שיסעריי. דאָס איז דער
מערדער אראָפגעשפרונגען אפ דער גאס, געשאַסן אפ הינטער זיך און גע-
לאָזן זיך לויפן צו די לוקיאנאווער פוסטקעס. ער האָט זיך אָבער ניט ארויס-
געדרייט: אימ האָט אָנגעיאָגט עמעצנס א קויל.

א גאנצע נאכט זיינען געגאנגען דורכויסיקע אונטערזוכונגען. הונדערטער
מענטשן, ניט איינעמאלדענע אינ די הויז-ביכער, מיט פארדעכטיקע דאָקו-
מענטן און מיט געווער, זיינען אָפגעשיקט געוואָרן אין טשעקא. דאָרטן האָט
געארבעט אן אָפּקלייב-קאָמיסיע—זי האָט זיי סאָרטירט.

איז אנדערע ערטער האָבן די פארשווערער געגעבן א באוואָפנטן וויי-
דערשטאנד. אפ זשילינער גאס איז ביים דער אונטערזוכונג אין איינעם א
הויז דערהארגעט געוואָרן אפן אָרט אנטאָשע לעבעדיגעו.

דער סאָלאָמענקער באטאליאָן האָט אין דער דאָזיקער נאכט פארלאָרן
פינף מענטשן, און די טשעקא האָט פארלאָרן יאן ליטקען, דעם אלטן באָל-
שעוויק, דעם טרייען וועכטער פונ דער רעפובליק.

דער אופשטאנד איז ליקווידירט געוואָרן נאָך איידער ער האָט זיך אָן-
געהויבן.

איז דער זעליביקער נאכט האָט מען אין שעפעטאָווקע ארעסטירט דעם
פּאָפּ וואסילי מיט ביידע טעכטער און די גאנצע איבעריקע כאווריע.
איז שטאָט איז געוואָרן רויקער.

אָבער א נייער סוינע האָט געדראָגט דער שטאָט—דער פאראליטש אפן
אייזנבאן, און צוזאמען מיט אימ—הונגער און קעלט.
ברויט און האָלץ—דאָס זיינען געווען די הויפט-פראגן.

צווייטער קאפיטל

פּיאָדאַר האָט פּאַרטראַכטער היינט אַרויסגענומען פֿון מויל די קורצע ליוול־
קע און פּאַרויכטיק א טאפּ געטאַנ מיט די פינגער דאָס בערגעלע אש. די
ליוולקע איז געווען פּאַרלאָשן.

דער גרויער הויכ פֿון א צענדליק פּאַפּיראַסן האָט זיך געדרייט אין א
וואַלקן נידעריקער פֿון די מאטעווע פּלאפּאַנעס, איבערן פּאַטעל פֿונעם פּאַר־
זיצער פֿון גובויספּירקאַמ, ווי אין א לייכטן נעפל זעט מען די פענעמער
פֿון די, וואָס זיצן ארום טיש און אין די ווינקלען פֿון קאַבינעט.

האַרט לעבן פּאַרויזער פֿון גובויספּירקאַמ האָט זיך אָנגעשפּאַרט מיט
דער ברוסט אָן טיש טאַקאַרעו. דער אלטער האָט מיט פּאַרדראָס געצופּט
זיין בערדל, וועגנ־טווען קרום א קוק געטאַן אפּ א קורצוויקסיקן פּליכעוואטן
מענטשן, וואָס זיין הויכ טענאַרל האָט געהאַלטן אין איינ פּלעכטן ווערטער
אין פּוסטע, ליידיקע פּראַזן, ווי אן אויסגעטרונקענע איי.

אַקים האָט באַמערקט דעם שלאַסערס קרומן בליק און ער האָט זיך
דערמאָנט אָן דער קינדעהייט: געווען איז בא זיי אין שטוב א מאַזיק א האָן
„זעצ אַרויס אן אויג“. ער האָט פֿונקט אוי. געקוקט, איידער ער פּלעגט
געבן א שפּרונג אפּ זיין קעגנער.

צוויי שאַ האָט שוין געדויערט די זיצונג פֿון גובקאַמ פֿון דער פּאַרטיי.
דער פּליכעוואטער מענטש איז געווען פּאַרויזער פֿונעם אייזנבאַנישן געהילצ־
קאַמיטעט.

מישנדיק מיט פּלינקע פינגער א קופּע פּאַפּירן, האָט דער פּליכעוואטער
גיך גערעדט:

— און אָט די דאָזיקע אָביעקטיווע סיבעס גיבן ניט די מעגלעכקייט
אויסצופּילן די באשטימונג פֿון גובקאַמ אין פֿון דער וועג־פּאַרוואַלטונג. איך
כאַזער איבער, אפּילע אין א כוירעש ארום וועלן מיר ניט קענען געבן מער
ווי פּיר הונדערט קובאַמעטער האַלצ. נו, און די אופּגאַבע אפּ הונדערט אכ־
ציק טויזנט קובאַמעטער־דאָס איז... דער פּליכעוואטער האָט געזוכט א
וואָרט, אן אוטאָפּיע! ער האָט אָפּגעזאָגט און פּאַרמאַכט דאָס קליינע מילכל
מיט א באַליידיקטן קנייטש פֿון די לייפּן.

ס'האַט זיך אויסגעדוּכט, אז די שווייגעניש וועט דויערן לאַנג.

סיגדאר האָט געקלאַפּט מיטן נאָגל איבער דער לויקע, ארויסגעמאַכט פֿון דאָרטן די אש. טאָקארעו האָט איבערגעריסן די שטילקייט מיט זײַן גאַנגל-דיקן באַט:

— עס איז ניטאָ אפילע וואָס איבערצוקײען אין „זשעלעסקאַמ“ איז קײן האַלצ ניט געווען, עס איז ניטאָ און אפ ווייטער האָפּט אויך ניט... אזוי איז עס, יע?

דער פליכעוואטער האָט א צוק געטאַן מיט אן אקסל.

— אנטשולדיקט, כאווער, האַלצ האָבן מיר פארגרייט, אָבער עס איז ניטאָ קײן פֿורן-טראנספּאָרט. דאָס מענטשל האָט זיך פארפירכעט, אויסגע-ווישט מיט א געקעסטלט טיכל דעם פּאָלירטן קאַפּ, און, א לאנגע צײַט ניט געפֿינענדיק מיט דער האנט די קעשענע, האָט ער גערווען פארוקט דאָס טיכל אונטערן פּאָרטפּעל.

— וואָס-זשע האָט איר געטאַן אפ צוצושטעלן דאָס האַלצ? זײַנט עס זײַ-גען ארעסטירט געוואָרן די אָנפֿירנדיקע ספּעציאַליסטן, וואָס זײַגען געווען פארמישט אין דער פארשווערונג, איז דאָך שוין אדורכ א היפשע צײַט, האָט פֿון ווינקל א זאָג געטאַן דענעקאַ.

דער פליכעוואטער האָט זיך א קער געטאַן צו אימ:

— איך האָב דריי מאָל צו וויסן געגעבן דער וועג-פּאָרוואלטונג וועגן דעם, אז ס'איז אומעגלעך אָן טראנספּאָרט... טאָקארעו האָט אימ אָפּגעשטעלט.

— דאָס האָבן מיר שוין געהערט, האָט גיפטיק א שמיכל געטאַן דער שלאַסער און דורכגענומען דעם פליכעוואטן מיט א פֿינטלעכע בליק. איר האלט אונדז פאר עפעס נאראַנימ?

פֿון דער דאָזיקער פראגע איז באמ פליכעוואטן אריבער א סקרוך אי-בערן לײַב.

— פאר די טאטן פֿון די קאַנטרערעוואָליוציאָנערן בין איך ניט פאראנט-וואָרטלעך, האָט שוין שטיל געענטפערט דער פליכעוואטער.

— אָבער איר האָט געוואוסט, אז די ארבעט פֿירט מען ווייט פֿון דעם וועג? האָט אקײם געפרעגט.

— כ'האָב געהערט, נאָר כ'האָב ניט געקענט אָנווייזן דער נאטשאַלטטווע וועגן אומנאָרמאַלקײטן אפ א פרעמדן באצירק.

— וויפל האָט איר אָנגעשטעלטע? האָט דעם פליכעוואטן געשטעלט א פראגע דער פּאָרויצער פֿון פּראָפּראט.

— בא צוויי הונדערט.

— צו איין קובאַמעטער אפ א פוסטעפּאטניק א יאָר! האָט טאָקארעו צעקאָכטערהײַט אויסגעשפּליט.

— מיר גיבן דעם גאַנצן „זשעלעסקאַמ“ א שלאַג-פּאַיאָק, רײַסן אָפּ בא די ארבעטער, און מיט וואָס פארנעמט איר זיכ? וווּ האָט איר אהינגע-

טאָן צוויי וואָגאָן מעל, וואָס מען האָט אייך געגעבן פאר די אַרבעטער? —
האָט פאַרגעזעצט דער פּאַרזיצער פון פּראָפּראַט.

דעם פליכעוואטן האָט מען פון אלע זייטן פארשאַטן מיט שאַרפע פּראַ-
געס, און ער האָט זיך פון זיי אַרויסגעמאַכט, ווי פון קרעדיטאָרן, וואָס
האלטן אין איינ מאָנעט, מען זאָל זיי באַצאָלן די וועקסלען.

ווי אַ וואָרעם האָט ער זיך אַרויסגעדרייט פון דירעקטע ענטפּערס,
אַבער די אויגן זיינען אומגעלאָפּט אַרומ און אַרומ. מיטן אינסטינקט האָט
ער געפילט, אז עס דערנענטערט זיך אַ געפאַר, ער איז געווען פּאַכדאָ-
ניש נערוועז און האָט פאַרלאַנגט בלוין איינס: וואָס גיכער אַוועקגיין פון-
דאַנען, אַהינ, וווּ עס וואַרט אַפּ אימ צום זאַטן אַוונטברויט די נאָכ ניט-
אַלטע פּרוי זיינע, וואָס פאַרברענגט דעם אַוונט באַ אַ ראַמאַן פון פּאַל-דע-
קאָק.

פּיאָדאָר האָט ניט אַופּגעהערט צו צוהערן זיך צו די ענטפּערס פונעם
פליכעוואטן און געשריבן אין בלאָקנאָט: „איך רעכנ, אז דעם דאָזיקן מענטשן
דאַרף מען דורכקאָנטראָלירן אַביסל טיפּער, דאָ איז ניט קיין פּאַשטעטע אומ-
פּייקייט צו אַרבעטן. איך ווייס שוין עפעס וועגן אימ... לאַמיר אַופּהערן
מיט אימ צו פירן געשפּרעכען, זאָל ער זיך גיין, און מירן צוטרעטן צו דער זאַכ.“
דער פּאַרזיצער פון גובויספּירקאָמ האָט איבערגעלייענט דאָס צעטעלע,
וואָס מען האָט אימ איבערגעגעבן, און אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ צו פּיאָדאָרן.
זשוכריי האָט זיך אַופּגעהויבן און איז אַרויס אין פּאַדער-צימער צום
טעלעפּאָן. ווען ער האָט זיך צוריקגעקערט, האָט דער פּאַרזיצער פון גוב-
ויספּירקאָמ געלייענט דעם סאַפּ פון דער רעוואָלוציע:

„... אַראָפּנעמען די אָנפירונג פון „זשעלעסקאָמ“ פאַר אַויסגעשפּראַכע-
נעם סאַבאַטאַזש. דעם איינעם וועגן דער געהילצ-באַזאָרגונג איבערגעבן די
אויספאַרשונג-אַרגאַנען.“

דער פליכעוואטער האָט זיך געריכט אַפּ ערגערס. עמעס, דאָס אַראָפּנע-
מען פון דער אַרבעט פאַר סאַבאַטאַזש שטעלט אַוונטער אַ צווייפל דעם צוטרוי
צו אימ, אַבער דאָס איז גאַרנישט, און דער איינעם וועגן באַיאַרקע-נו,
פאַר דעם איז ער רויק, דאָס איז ניט אַפּ זיינ באַצירק. סו, צו אַלדי שוואַרצ-
יאָר, מיר האָט זיך אַויסגעדוכט, אז די דאָזיקע זיינען עפעס דערגאַנגענע...“
ער האָט צונויפּגעקליבן אין פּאַרטפּעל די פּאַפּירן און שוין קימאַט אַ
באַרויקטער געוואָנט:

— געוויס, איך בין אַן אומפאַרטייגער ספּעציאַליסט, און אַיך האָט
רעכט מיר ניט צו טרויען. אַבער מיינ געוויסן איז ריינ. אויב איך האָב ניט
געטאָן, הייסט עס, אז איך האָב ניט געקענט.

קיינער האָט אימ ניט געענטפּערט. דער פליכעוואטער איז אַרויס, זיך
אַראָפּגעלאָזן אַפּ די טרעפּ און מיט אַ לייכטערן געמיט געעפּנט די
טיר צום גאַס.

— אמער פאמיליע, בירגער?—האָט אים געפרעגט א מענטש אין א שניצל.
דעם פליכעוואטן האָט אָפגעריסן אין הארצן, ער האָט אויסגעשטאמלט:
— טשער... ווינסקי.

באם פאָרזיצער פון גובויספירקאָם אין קאבינעט האָבן זיך נאָך דעם,
ווי עס איז ארויס דער פּרעמדער מענטש, ארומגעזעצט ארום גרויסן טיש
דרייצן מענטשן.

— אָט זעט איר...—האָט געדריקט מיט א פינגער איבער דער צעוויקל-
טער קארטע זשוכריי. אָט איז די סטאנציע באַיאַרקע, זעקס וויאָרסט פונ-
דאנען האקט מען דעם וואַלד. דאָ איז צונויפגעלייגט אין שטאבלען צוויי
הונדערט צען טויזנט קובאָמעטער האַלצ. אכט כאדאָשימ האָט געארבעט די
ארבעט-ארמיי, מע האָט פארשווענדעט אָן א שיר קיכעס, און דער רעזול-
טאט איז—פאראט. די איינזבאן און די שטאָט זיינען אָן האַלצ. מע דארף
די האַלצ פירן פאר זעקס וויאָרסט פון סטאנציע. אפ דעם דארף מען האָבן
ניט ווייניקער פון פינף טויזנט פורן אין מעשעך פון א גאנצן כוידעש, און
דאָס אויך בא דעם באדינג, אויב מע וועט זיך קערן צוויי מאָל אין טאָג.
דאָס נאָענטסטע דאָרף איז אפ א מעהאלעכ פון פופצן וויאָרסט. דערצו דרייט
זיך נאָך ארום אין די דאָזיקע ערטער אַרליק מיט זיינ באנדע... איר פאר-
שטייט, וואָס דאָס באטייט?.. גיט נאָר א קוק, לויטן פלאן האָט זיך די גע-
הילצ-אויסארבעטונג באדארפט אָנהייבן אָט-ווו און גיין צום וואָקזאל, און
די דאָזיקע אויסוורפן האָבן עס אָפגעפירט טיפ אין וואַלד. א פראָסטער
כעזשבן: מיר זאָלן ניט קענען צופירן דאָס פארגרייטע האַלצ צום איינזבאן.
און אינדערעמעסן, מיר ווערן אפילע קיינ הונדערט פורן ניט באקומען.
אָט פון וועלכער זייט זיי האָבן אונדז דערלאנגט א קלאפ... דאָס איז ניט
בעסער פון דעם אויפשטאנד-קאָמיטעט.

זשוכרייט צונויפגענומענער פויסט האָט זיך שווער אוועקגעלייגט אפ דעם
געוועקסטן פאפיר.

יעדערער פון די דרייצן האָט זיך קלאָר פאָרגעשטעלט די פאָרשטיי-
ענדיקע געפאר, וועגן וועלכער זשוכריי האָט ניט גערעדט. דער הינטער
איז באם שוועל, די שפיטאָלן, שולן, אנשטאלטן און הונדערטער טויזנטער
מענטשן זיינען פארמישפּעט אפ קעלט. און אפ די וואָקזאלן—א מוראשניק
פון מענטשן, און א צוג גייט איינ מאָל אין וואָך.

יעדערער האָט זיך טיפ פארטראכט.

פיאָדאָר האָט צעעפנט דעם פויסט.

— פאראן איינ אויסוועג, כאוויירימ: אויסבויען פאר דריי כאדאָשימ א
קאָלייקע פון דער סטאנציע ביז דעם געהילצ-ארויסבאקום—זיבן וויאָרסט—
מיט אזא רעכענונג, אז שוין אין אַנדערהאלבן כאדאָשימ ארום זאָל זי דערפירט
ווערן צום אָרט, ווו מע האקט דעם וואַלד. איך פארנעם זיך שוין מיט דעם
דאָזיקן איניען א גאנצע וואָך. צוליב דעם איז גייטיק, זשוכרייט שטימע

האַט אינעם איבערגעטריקנטן האלדז גענומען סקריפען, דריי הונדערט און
 סופציק ארבעטער און צוויי אינושעניערן. רעלטן און זיבן לאַקאָמאָטיוון זיי-
 נען פאראן אינ פושטשע-וואָדיצע. „די קאָמסא“ האָט עס דאָרטן אויסגעפֿר-
 גען אפּ די סקלאָדן. פונ דאָרטן האָט מען פאר דער מילכקאָמע געוואָלט
 דורכפירן אינ שטאָט א קאָלייקע. אָבער אינ באַיאַרקע זיינען ניטאָ קיינ
 וווינונגען פאר די ארבעטער. טאראן נאָר איינ כוורוע-א לאנדווירטשאפט-
 לעכע שול. ארבעטער וועט אויסקומען צו שיקן אהינ פארטיעסווילן אפּ צוויי
 זואַכן. מער וועלן זיי ניט אויסהאלטן. מירן איבערווארפן אהינ קאָמיוגיסטן,
 אַקימ?—און ניט דערווארטנדיק זיכ אפּ אַן ענטפער, האָט ער ווייטער גע-
 רעדט: דער קאָמיוג וועט אָפשיקן אהינ אלץ, וואָס ער וועט נאָר קענען:
 ערשטנס, די סאָלאָמענקער אָרגאניזאציע און א טייל קאָמיוגיסטן פונ שטאָט.
 די אופגאבע איז זייער א שווערע, אָבער אויב מע זאָל די יאטנ דערציילן,
 אז דאָס וועט ראטעווען די שטאָט און די אַייזנבאן, וועלן זיי עס טאָן.
 דער נאטשאלניק פונ דער אַייזנבאן האָט מיט אן אומצוטרוי א שאַקל
 געטאָן מיטן קאָפּ:

— ס'איז א סאָפּעק, צי ס'וועט דערפונ עפעס ארויסקומען. אפּ א פוסטן
 אָרט אויסלייגן זיבן וויאָרטס בא דער איצטיקער לאגע: הארבסט, רעגנס,
 נאָכדעם פרעסט, — האָט ער מיד געזאָגט.

זשוכריי האָט ניט א קער געטאָן צו אימ דעם קאָפּ און שארפּ געזאָגט:
 — דו האָסט באדארפּט לייגן מער אכט אפּ דעם וואלד-האקן, אנדריי
 וואסיליעוויטש. א ביי-וועג וועלן מיר אויסבויען. מע קען דאָך ניט זיצן מיט
 פארלייגטע הענט און פארפרוירן ווערן.

*

עס זיינען אָנגעלאָדן געוואָרן די לעצטע קאסטנס אינסטרומענטן. די צוג-
 בריגאדע איז אפּ אירע ערטער. עס האָט גענאָסן א כליופיק רעגנדל. איבער
 ריטעס קורטקע, וואָס האָט געלאנצט פונ נעצ, האָבן זיכ, ווי גלעזערנע
 גרייפּלעכע, אראָפּגעקייקלט רעגן-טראָפּנס.

ריטע האָט זיכ געזעגנט מיט טאָקארעוון, אימ פעסט א דריק געטאָן
 די האנט און שטיל געזאָגט:

— איכ ווינטש אייך דערפאָלג.

דער אלטער האָט ווארעם א קוק געטאָן אפּ איר פונ אונטער די גרויע
 פרענדן פונ די ברעמען.

— יע, פארגעבן אונדז אן אופגאבע, א קרענק זיי אינ הארצן, — האָט
 ער א בורטשע געטאָן, ענטפערנדיק אינדערהויכ אפּ זיינע אייגענע געדאַנ-
 קען. איר גיט דאָ אכטונג. אויב בא אונדז וועט זיכ באקומען א מענשע,
 איז קוועטשט אָן, וווּ מע דארפּ. וואָרעם אָן פארשלעפעניש קענען דאָך די
 דאָזיקע אויסווארפן ניט ארבעטן. נו, צייט זיכ זעצן, טאָכטערקע.

דער אלטער האָט פעסט פֿאהשפּיליעט דעם פּידושאָק. אינ לעצטן מאָך
מענט האָט ריטע ווי צופּעליק אַ פּרעג געטאָן:
— וואָס, קאָרטשאַגין פּאַרט נוט מיט אייך? מע זעט אימ ניט צווישן די
יאטן.

— ער איז נעכטן מיטן טעכאָנפּירער אוועקגעפּאַרן אפּ א דרעזינע צווי
גרייטן וואָס־ניט־איז צו אונדזער קומען.
איבערן פּערפּאַן זינען צו זיי אייליק געגאנגען זשאַרקי, דובאווע, אונ
מיט זיי אַנא באַרכאַרט, וואָס איז געווען אבי־ווי אָנגעטאָן אינ א זשאַקעט
אונ מיט אַן אויסגעלאָשענעם פּאַפּיראַס צווישן די דינע פינגער.
ריטע האָט זיך איינגעקוקט אינ די אָנקומענדיקע אונ פּאַרגעבן די
לעצטע פּראַגע:

— נו, ווי לערנט איר מיט קאָרטשאַגיןענ?
טאָקאַרעו האָט פּאַרכידעשט א קוק געטאָן אפּ איר.
— וואָס פּאַרא לער. דאָס יאַטל איז דאָך אונטער דינ אופּזיכט. דאָס
יאטל האָט מיר ניט איינ מאָל דערציילט וועגן דיר, ער קען זיך ניט אָנלויבן.
ריטע האָט זיך מיט אַן אומצוטרוי צוגעהערט צו זינע רייד.
— אזוי גאָר, כאַווער טאָקאַרעו? פּונ מיר פּלעגט ער דאָך אוועק צו
דיר דערלערנען זיך.

דער אלטער האָט זיך צעלאַכט.
— צו מיר?.. איך האָב אימ אפּילע אינ די אויגן ניט געזען.
דער לאַקאָמאָטיוו האָט זיך צערעוועט. קלאַוויטשעק האָט פּונ וואַגאָן
אויסגעשרייען:

— כאַווערטע אוסטינאָוויטש, לאָז אונדז אָפּ דעם אלטיטשקן. סע טויג
דאָך ניט אזוי! וואָס וועלן מיר טאָן אָן אימ?
דער טשעכ האָט נאָך עפעס געוואָלט זאָגן, אָבער ער האָט באַמערקט
די דריי, וואָס זינען צוגעגאנגען, אונ ער איז אַנשווינג געוואָרן. פאַר איינ
גאַנג האָט ער זיך צוזאַמענגעשטויסן מיט דעם אוימרוקן גלאַנצ פּונ אַנעס
אויגן. ער האָט טרויעריק אופּגעכאַפּט איר לעצטן שמיכל דובאווע אונ.
איז האַסטיק אָפּגעגאַנגען פּונ פענצטער.

*

א האַרבסטיקער רעגן האָט געשמיסן אינ פּאַנעם. נידעריק זינען גע־
קראַכן איבער דער ערד טונקל־גרויע, מיט פּיכטקייט אָנגעקוואַלענע וואַלקנס.
דער שווערער האַרבסט האָט הויל געמאַכט די וואַלדישע געדיכטענישן,
כּמוּנע זינען געשטאַנען די אלטע גראַבן אונ אויסבאַהאַלטן די קנייטשן
פּונ דער קאַרע אונטער דעם טונקל־ברוינעם מאַך. דער אומדערבאַרעמדיקער
האַרבסט האָט אַראָפּגעריסן זייערע בונטע קליידער, אונ זיי זינען געשטאַ־
נען הויל אונ פּאַרוועלקט.

איינזאם צווישן דערדער האָט זיך פארטיילט א קלייניקע סטאנציע.
פון דער געמיינדער פראכט-פלאטפארמע האָט זיך אוועקגעצויגן אינ וואלד
אריין א פאס צענדליבענע ערד. מענטשן האָבן זי ארומגעקלעפט ווי מילבן.
אונטער די שטיוול האָט עקלהאסט געטשאוקעט די קלעפיקע ליימ. די
מענטשן האָבן פארביסן געראָבן דעם אָנשיט. דומפיק האָבן געוועט די
לאַמען, רידלען האָבן געסקראָבעט די שטיינער.
און דער רעגן האָט זיך געווייט, ווי דורכ א געדיכטער זיפ, און די
קאלטע טראָפנס האָבן דורכגענומען די ביינער. דער רעגן האָט אראָפגע-
וואשן די מענטשלעכע מי. ווי א געדיכטע קאשע. איז די ליימ אראָפגע-
קראָכן פונעם אָנשיט.

שווער און קאלט זיינען די אפ דורכ און דורכ דורכגענעצטע קליידער,
אַבער די מענטשן פלעגן פון דער ארבעט אוועקגיין ערשט שפעט אינאָוונט.
און מיט יעדן טאָג איז דער פאס צענדליבענע און צעווייכטע ערד
אוועק צלצ ווייטער און ווייטער אינ וואלד.

ניט ווייט פון סטאנציע האָט זיך כמורנע געהויקערט א שטיינערנער
סקעלעט פון א געביידע. אלץ, וואָס מע האָט דאָ געקענט ארויסרייסן מיטן
פלייש, אראָפגעמעגן אָדער אופרייסן, דאָס אלץ האָט שוין לאנג אָפגעטאָגן
די האנט פונעם מאראָדער. אָנשטאָט פענצטער און טירן-לעכער; אָנשטאָט
טירלעך אינ די אויוונט-שווארצע מילער. דורכ די לעכער פון דעם אראָפ-
געריסענעם דאך זעען זיך ארויס די קראָקוועס, ווי ריפן.

ניט געריט איז געבליבן בלויז דער בעטאָנענער דיל אינ די פיר גע-
ראמע צימערן. אפ אימ האָבן זיך באנאכט געלייגט פיר הונדערט מענטשן,
צעלייגט אינעם אָנטאָגן, וואָס איז געווען דורכגענעצט אפ דורכ און דורכ
און אויסגעשמירט אינ קויט. מענטשן האָבן באמ אריינגאנג אויסגעדרייט
די מאלבושימ. פון זיי זיינען אראָפגערונען טייכן שמוץ. מיט דרייגאָרן-
דיקע „מאמעס“ האָבן זיי געדעקט דעם צען מאָל פארשאלטענעם רעגן און
די בלאָטע. אינ ענגע רייען האָבן זיי זיך געלייגט אפן בעטאָנענעם, עט-
וואָס מיט שטרוי געדעקטן דיל. מענטשן האָבן זיך באמיט איינער דעם אנ-
דערן אָנווארעמען. דאָס אָנטאָגן האָט זיך געדאמפט, אָבער ניט געטריקנט.
און דורכ די זעק אפ די פענצטער-ראמען האָט זיך אפן דיל געגאָסן ווא-
סער. דער רעגן האָט געקלאפט מיט געדיכטן שרויט איבער די רעשטן
בלעך אפן דאך, און אינ די שפארונעס פון טיר האָט אריינגעבלאָזן דער
ווינט.

אינדערפרי פלעגט מען טרינקען טיי אינ א כאַרעוונ באראק, ווי עס
איז געווען די קיך, און מע פלעגט אוועק צום אָנשיט. צו מיטיק האָט מען
געגעסן די שוין דערעסענע פארעווע לינדזן און אָנדער-האלבן פונט ברויט,
שווארצ ווי אנטראציט.

דאָס איז געווען אלץ, וואָס די שטאָט האָט געקענט געבן.

דער טעכנאמירער — א דארער הויכער אלטער טאג מיט צוויי טיפע קנייסן
אפ די באקן, — וואלעריאן ניקאדימאָוויטש פאטאָשקין, אונ דער טעכניקער
וואקולענקאָ — א פעסטער, מיט א פלישיקער נאָז אפן גראָב-געבויטן פּאַנעם —
האָבן זיך באזעצט אין דער דירע פון דעם סטאנציע-נאטשאַלניק.
טאָקארעו האָט גענעכטיקט אינעם צימער פונעם סטאנציע-טשעקיסט
כאָליאווע, וואָס איז געווען א קורצפּיטיקער, באוועגעלעכער, ווי קוועק-
זילבער.

דער בוי-אַטריאד האָט מיט פארביסענער אקשאַנעס איבערגעטראַגן די
שוועריקייטן און די נויט.

דער אָנשיט האָט זיך מיט יעדן טאָג אַלץ מער אריינגעשניטן טיפער
אין וואַלד.

דער אַטריאד האָט שוין פאר דער צייט געהאט ניין דעזערטירן. אין
עטלעכע טעג ארום זיינען אנטלאָפן נאָך פינף.

דעם ערשטן קלאפ האָט די בוינג באקומען אפ דער צווייטער וואָך:
מיטן אָוונטיקן צוג איז פון שטאַט ניט אָנגעקומען קיין ברויט.

דובאווע האָט אופגעשוועקט טאָקארעוון און דערציילט אימ וועגן דעם.
דער סעקרעטאר פון פארטקאָלעקטיוו האָט אראָפגעלאָזן אפן דיל די

האַריקע פיס און זיך ביז געקראצט אונטערן אָרעם.
— עס הייבט זיך שוין אָן די שיינע כאסענען! — האָט ער א בורטשע

געטאַן אונטער דער נאָז און זיך גענומען גיך אָנטאָן.
אין צימער האָט זיך אריינגעקיקלט דער פעסלידיקער כאָליאווע.

— קנאק אוועק צום טעלעפאָן און דערשלאָג זיך צום באזונדערן אָפ-
טייל, האָט אימ באפוילן טאָקארעו. — אָבער זאָלט קיינעם קיין פּיפּס ניט

טאָן וועגן דעם ברויט. — האָט ער געוואָרנט דובאווע.
נאָך א האלבשאַעדיקן זידלעך זיך מיט די ליינישע טעלעפאָניסטן האָט

דער אקשאַנעסדיקער כאָליאווע דערשלאָגן זיך צו א געשפרעך מיטן פאר-
טרעטער פונעם נאטשאַלניק פונעם באזונדערן אָפטייל זשוכריי. הערנדיק

די דאָזיקע זידלעריי, האָט זיך טאָקארעו אומגעדולדיק איבערגעשטעלט
אַלץ פון איין פּוס אפן צווייטן.

— וואָס? קיין ברויט ניט צוגעשטעלט? איך וועל זיך באַד דערוויסן,
ווער האָט עס געטאַן, — האָט דראָענדיק געשרען אין טרייבל זשוכריי.

— דו זאָג מיר, וואָס וועלן מיר מאַרגן געבן עסן די מענטשן? — האָט
געשרייען ביזו אין טרייבל אריין טאָקארעו.

זשוכריי האָט, ווייזט אויס, עפעס באטראכט. נאָך א לאַנגער פאווע
האָט דער סעקרעטאר פון פארטקאָלעקטיוו דערהערט:

— ברויט וועלן מיר צושטעלן באנאכט. איך וועל שיקן דיטקען מיט
דער מאשינ, ער ווייס דעם וועג. באגינען וועט דאָס ברויט זיין בא אייך.

באגינען איז צו דער סטאנציע צוגעגאנגען א מאשינ אינגאנצן

א פארשפריצטע מיט בלאַטע, און אָנגעלאָדענע מיט זעקלעך ברויט.
פון איר איז פֿאַרמאטערט ארויסגעקראַכן לײַטקע דער זון, א בלייכער פון
דער שלאָפֿלאָזער נאכט.

דער קאמפ פאר דער בויונג האָט זיך פארשארפט. פון דער וועגפארר
וואלטונג האָט מען צו וויסן געגעבן: ניטאָ קיין שפאלן. אינ שטאָט האָט
מען ניט געפונען קיין מיטלען אפ אריבערווארפן רעלסן און די לאַקאָמאָ-
טיוולעך אפ דער בויונג, און די לאַקאָמאָטיוולעך גופע האָבן, ווי עס האָט
זיך ארויסגעוויזן, געפֿאָדערט א באדייטנדיקן רעמאָנט. די ערשטע פֿארטיע
האָט פֿארענדיקט די ארבעט, און קיין סמענע איז ניט געווען. פֿארהאלטן
ווידער די ביז גאָר אויסגעמאטערטע מענטשן איז געווען אומעגלעך.
אינ אלטן באראק האָט זיך ביז שפעט אינ דער נאכט, בא דער שיין
פון א קורניקל, באראטן דער אקטיוו.

אינדערפרי זיינען אינ שטאָט אוועקגעפֿאַרגן טאָקארעו, דובאווע, קלא-
וויטשעק, מיטעמענדיק מיטן זיך נאָך זעקס מאן אפ רעמאָנטירן די לאַקאָ-
מאָטיוון און צושטעלן די רעלסן. קלאוויטשעק, וואָס איז געווען א בעקער
לויט דער פֿראַפעסיע, איז אוועקגעשיקט געוואָרן אלס קאָנטראָליאָר אינ
באזאָרגונג־אָפּטייל, און די איבעריקע—אינ פושטשאיא וואָדיצא.
אינ דער רעגן האָט אַלץ געגאָסן.

קאַרטשאַניג האָט מיט מאטערניש ארויסגעשלעפט די פוס פון דעם קלע-
פיקן ליימ און לויט דער שניידנדיקער קעלט אינ פיאטע האָט ער פֿאר-
שטאנען, אז די פוילע פֿאָדעשווע פון דעם שטיוול איז אינגאנצן אראָפּגע-
פאלן. זינט דעם ערשטן טאָג, וואָס ער איז געקומען אהער, האָט ער גע-
ליטן איבער די צעריסענע שטיוול, שטענדיק נאסע און טשאַווקענדיקע
פון קויט; איצטער אָבער איז איין פֿאָדעשווע אינגאנצן אראָפּגעפאלן, און
ער האָט מיט דער הוילער פוס געטראָטן אינ דער שניידנדיקער קאלטער
ליימענער קאשע. דער שטיוול האָט אימ געמאכט פֿאר אויס מענטש. פֿאוועל
האָט ארויסגעשלעפט פון קויט דעם רעשט פון דער פֿאָדעשווע, מיט ייעש
א קוק געטאָג אפ אימ און האָט געבראַכן דאָס וואָרט, וואָס ער האָט זיך
געגעבן, ניט צו זיילען זיך. מיטן רעשט שטיוול איז ער אוועק אינ בא-
ראק. ער האָט זיך געוועצט לעבן דער פעלד־קיך, צעוויקלט די דורכויס
פֿארבלאָטיקטע אָנעצע און צוגעשטעלט צום אויוון די פוס, וואָס איז אינ-
גאנצן געווען פֿארגליווערט פון קעלט.

אפן קיכטיש האָט געשניטן בורעקעס אָדארקע, דעם וועג־שוימערס ווייב,
וואָס דער קוכער האָמ זי גענומען צו זיך אלס געהילף. די נאטור האָט
באשאַנקען די נאָך יונגע שוימערטע אַלץ מיט דער פוילער האנט: זי איז
געווען א מענעריש־ברייטע אינ די אקסלען, מיט א מוירעדיקער ברוסט, מיט
פעסטע, מעכטיקע היפטן; זי האָט קווציק געארבעט מיטן מעסער, און אפן
טיש איז גיך געוואָקסן א בארג אָנגעשניטענע גרינס.

אָדארקע האָט א בליק געטאָן אפּ פּאווּלען פּונ אױבנ אראָפּ אונ א פּרעג געטאָן מיט רוגזע:

— וואָס טוטו, גרייטסט זיך צום מיטיק? אביסעלע צו פּרי. ווי עס ווייזט אויס, כעוורעמאן, ציטו אָפּ פּונ דער ארבעט. ווױהינ רוקסטו די פּיס דײַנע? דאָ איז דאָך א קיך אונ ניט קיינ באָד, האָט זי גענומען אינ דער ארבעט קאָרטשאַניגען.

עס איז אריין דער אלטער קוכער.

— דער שטיוול האָט זיך צעריסן אפּ שטיקלעך, האָט פּאווּלע דער קלערט, פּארוואָס ער איז דאָ אינ קיך.

דער קוכער האָט א קוק געטאָן אפּן צעשאַטענעם שטיוול אונ א ווונק געטאָן אפּ אָדארקען:

— איר מאן איז א האַלבער שוסטער, ער קען אייך העלפּן, אָן שיך איז אוואַדע שלעכט.

הערנדיק דעם קיכערס רייד, האָט אָדארקע זיך צוגעקוקט צו פּאווּלען אונ אביסל זיך פּאַרשעמט.

— אונ איך האָב אייך אָנגענומען פּאַר א פּוסטעפּאַסניק, האָט זי זיך מוידע געווען.

פּאווּלע האָט גוטמוטיק א שמיכל געטאָן. אָדארקע האָט מיטן קוק פּונ א מיוון באַטראַכט דעם שטיוול.

— פּאַרלאַטען אימ וועט מיין מאן ניט— ארויסגעוואָרפענע ארבעט, אָבער קעדיי ניט קאַלעטשען די פּוס, וועל איך אייך ברענגען אן אלטן קאַלעטש. ער וואַלגערט זיך בא אונדז אפּן בוידעם. ווו איז דאָס געזען געוואָרן, אזוי זיך מאַטערן! ניט היינט— איז מאָרגן וועט א זעצ טאָן א פּראָסט, וועט איר פּאַרפּאַלן ווערן, האָט שוין אינגאַנצן מיטפּילנדיק גערעדט אָדארקע. זי האָט אוועקגעלייגט דעם מעסער אונ איז ארויס.

באַלד איז זי צוריקגעקומען מיט א טיפּן קאַלאַש אונ מיט א שטיקל ליינונט. ווען די פּוס, א פּאַרוויקלטע אינ ליינונט אונ א דערוואַרעמטע, איז שוין געווען אָנגעטאָן אינ דעם וואַרעמען קאַלאַש, האָט פּאווּלע מיט אַשטור מען דאַנק א קוק געטאָן אפּ דער וועכטערן.

טאָקאַרעו איז געקומען צו פּאַרן פּונ שטאַט אן אופּגערגעטער. ער האָט אופּגעקליבן אינ כאַליאוועס צימער דעם אקטיוו אונ איבערגעגעבן אימ ניט קיינ פּריילעכע ניס.

— אומעטום מעניעס. ווױהינ דו זאָלסט זיך ניט וואַרפּן, אומעטום דרייט מען א קאַפּ אונ מע שטייט אפּ איינ אָרט. ווייזט אויס, אז מיר האָבן נאָך ווייניק פּונ די דאָזיקע ווייסע פייגעלעך אויסגעכאַפּט, עס וועט נאָך סטייען אפּן גאַנצן לעבן, האָט דער אלטער גערעדט צו דער פּאַרזאַמלונג. איך וועל אייך, קינדער, זאָגן אָפּן: עס טויג אינ דר'ערד. די צווייטע סמענע האָט מען נאָך ניט אופּגעקליבן, אונ וויפּל מע וועט צושיקן, איז ניט באַווסט. באַלד

וועלן זיך שטעלן פרעסט. ביז די פרעסט, איז כּאָטש שטארב, אָבער די בלאַטע דורכגיין מוז מען, ווען ניט, וועט מען נאָכדעם די ערד מיט די ציינער ניט איינ- בייסן. נו, איז אָט, קינדער. איז שטאַט וועט מען א נעם טאָן איז דער אר- בעט די אלע, וואָס פּלאַנטערן דאָרטן, און מיר דאָ דארפן ארבעטן אינצווייען גיכער. סינפּ מאָל פייגערן, און די ליניע אויסבויען מוז מען. אַניט, איז וואָס פּארא באַלשעוויקעס וועלן מיר זיינן פּאַשעט שמאַטעס, האָט טאָקארעו א זאָג געטאָן מיט אַן אַנגעשטרענגט-שטאַלענער שטימ און ניט מיט זיינ גע- וויינלעכע עטוואָס הייזערליכע באַס. די אויגן זיינע, וואָס האָבן געלאַנצט פּונ אונטער די אַראָפּערקטע ברעמען, האָבן גערעדט וועגן אַנטשלאַסנקייט און אַקשאַנעס.

— היינט טאקע וועלן מיר דורכפירן א פארמאכטע פארזאמלונג. מיר וועלן אונדזערע געבן צו פארשטיין, און מאָרגן—אלע אפ דער ארבעט. אינ- דערפרי לאָזן מיר אָפּ די אומפארטייגע, און אליין בלייבן מיר. אָט איז די באשטימונג פון גובקאָמ, האָט ער פאנקראטאָוו איבערגעגעבן א בוי- געלע, צונויפגעלייגט אינפירען.

פון הינטער דעם טרעגערס פלייצע האָט קאָרטשאַגין איבערגעלייענט: „האלטן פאר נייטיק איבערלאָזן אפ דער בויונג אלע מיטגלידער פון קאָמ- יוג, דערלויבן זיי א סמענע ניט פריער, איידער מע וועט צום ערשטן מאָל צושטעלן האַלצ. פארן סעקרעטאר פון גובקאָמיוג ר. אוסיטינאָוויטש“.

איז ענגן באראק קען מען ניט דורכגיין. די הונדערט צוואנציק מענטשן האָבן אים איבערגעפולט. מע איז געשטאַנען בא די ווענט, פארקראַכן אפ די טישן און אפילע אפן קיב.

געפנט די פארזאמלונג האָט פאנקראטאָוו. טאָקארעו האָט גערעדט ניט לאַנג, אָבער דער סאָפּ פון זיינ רעדע האָט א זעצ געטאָן אלעמען:

— מאָרגן וועלן די קאָמוניסטן און קאָמויוניסטן איז שטאַט ניט פאָרן. דעם אלטנס האנט האָט אינדערלופטן אונטערגעשטראַכן די גאַנצע קאטע- גאָרישקייט פון דער באשטימונג. דער דאָזיקער זשעסט האָט געמאַכט א סאָפּ צו אלע האַפענונגען וועגן אומקערן זיך איז שטאַט צו די אייגענע, זיך ארויסקלייבן סוב דער דאָזיקער קויט. איז דער ערשטער מינוט האָט מען צוליב דעם געשריי גאָרנישט ניט געקענט פאנאנדערקלייבן. צוליב דער בא- וועגונג פון די מענטשלעכע קערפערס האָט אומרויך אַנגעהויבן פינטלעך דאָס בלינדע קורניקל. די פינצטערניש האָט פארדעקט די פענעמער. דער געפיל- דער פון די שטימען איז געוואקסן. אייניקע האָבן פארבענקט גערעדט וועגן דער „ווארעמער היים“. אנדערע זיינען געווען אופגעבראכט, האָבן געשרייען, אז זיי זיינען אויסגעמאַטערט. אסאך האָבן געשוויגן. און בלויז איינער האָט געמאָלדן וועגן דעם, אז ער ווערט א דעזערטיר. ער האָט פון ווינקל אופגערעגט געשרייען און געשטאַטן מיט זירלעריי:

— צו אלדי שווארציאָר! איך וועל דאָ אפילע קיינ איין טאָג ניט בלייבן.

פארשיקט מען מענטשן אפ קאטאָרגע, איז כּאָטש פּאר א פארברעכן. אָבער אונדז פארוואָס? מע האָט אונדז געהאלטן צוויי וואָכן—גענוג. ניטאָ מער קיין נאראַנים. זאָל דער, וואָס האָט באשלאָסן, אליין פּאַרן און בויען. זאָל ווער עס וויל זיך פּאַרקען אינ אַט דער בלאָטע, אָבער א מענטש לעבט נאָר איין מאָל. איך סאָר מאָרגן אוועק.

אָקוניעו, וואָס הינטער זיין פּלייצע איז געשטאנען דער שרייער, האָט אָנגעצונדן א שוועבעלע, וועלנדיק א קוק טאָן אפּן דעזערטיר. די שוועבעלע האָט אפּ א רעגע אופגעכאפט פון דער פינצטער א פארקרימטע בייזע הא-וואיע פון א פּאַנעם און א צעעפנט מויל. אָקוניעו האָט דערקענט: דעם בוכהאלטערס זון פון גובפּראָדקאַמ.

— וואָס קוקסטו אפּ מיר? איך באהאלט זיך ניט, כּיבין ניט קיין גאנעו. דאָס שוועבעלע האָט זיך אויסגעלאָשן. פאנקראטאָו האָט זיך אוועקגע-שטעלט ווי הויך ער איז ניט געווען.

— ווער האָט זיך עס דאָרטן אזוי צעהאווקעט? פאר וועמען איז עס א פארטיי-אופגאבע—קאטאָרגע?—האָט ער גענומען ריידן אפּן באס און האָט שווער באקוקט די ארומיקע. —כעוורע, אינ שטאָט אוועק טאָרן מיר בעשוּב-וויפּן ניט, אונדזער אָרט איז דאָ. אויב מיר וועלן אָפּציען, וועלן מענטשן פאר-פּראָרן ווערן. כעוורע, וואָס גיכער מיר וועלן פארענדיקן, אלץ גיכער וועלן מיר פּאַרן אהיימ. און אנטלויפּן פונדאנען, ווי עס וויל דאָ איינער א ניוו-זיק—דאָס דערלויבט אונדז ניט אונדזער אידיי און די דיסיפּליין. דער טרעגער האָט ניט ליב געהאט קיין לאנגע דיבורים. אָבער די דאָ-זיקע קורצע רעדע איז איבערגעשלאָנגן געוואָרן אלץ טאקע דורכ דער זעל-בער שטימע:

— אָבער די אומפארטייגע פּאַרן אוועק?

— יע, האָט אָפּגעהאקט פאנקראטאָו.

צום טיש האָט זיך דורכגעשפּארט א יאט אינ א קורצן שטאָטישן מאנטל. ווי א פּלעדערמיון האָט זיך א קייקל געטאָן איבערן טיש א קליינער בילעט, זיך אָפּגעקלאפט אָן פאנקראטאָוו'ס ברוסט און געבליבן סטארטשען אפּן טיש. — אָט איז דער בילעט, נעמט, זייט אזוי גוט. צוליב דעם דאָזיקן שטיקל

סאָוול וועל איך ניט מאקריוו זיין מיין געזונט!

דער סאָפּ פון דער פראזע איז פארשרייען געוואָרן פון די שטימען, וואָס האָבן זיך גענומען טראָגן איבערן באראק:

— מיט וואָס שליידערסטו זיך!

— דו, פארקויפטע פעל!

— אריינגעמאכט זיך אינ קאָמיוג, געוואָלט האָבן א ווארעם ערטל!

— טרייב אימ ארויס פונדאנען!

— מיר וועלן דיר אָקאָרשט א ווארעם טאָן, דו טיפּוס-לויז!

יענער, וואָס האָט א וואָרם געטאָן דעם בילעט, האָט אראָפּגעלאָזן דעם

קאָפּ און זיך דורכגעשטופט צום טיר. מע האָט אים דורכגעלאָזן, אָפּגערוקט זיך אָנאזייט, ווי פֿון א קראַנקן אפּ פעסט. עס האָט א סקריפּ געטאָן די טיר, וואָס האָט זיך הינטער אים פארמאכט. פאנקראטאָר האָט צונויפגעדריקט דעם אוועקגעוואָרפענעם בילעט און אים אריינגערוקט אין פֿייער פֿון דעם קורניקל. דער טאָוול האָט זיך אָנגעצונדן און זיך אופגעדרייט אין א פארקוילט טרייבל.

*

אינ וואָלד האָט דורכגעהילכט א שאָס. פֿון דעם אלטן כאַרעווג באַראַק האָט אין דער וואַלד־פינצטערניש אריין דורכגעשליכט א פּערד מיט א ריי־טער. פֿון שול און פֿון באַראַק זיינען ארויסגעלאָפּן מענטשן. עמעצער האָט זיך צופּעליק פארטשעפעט אָן א פאניער־ברעטל, וואָס איז געווען אריינגער־רוקט אין א שפאלט פֿון טיר. מע האָט אָנגעצונדן א שוועבעלע. די פֿייער־לעך, וואָס האָבן זיך געלאָשן פֿונעם ווינט, האָט מען איבערגעדעקט מיט די פּאַלעס און מע האָט איבערגעלייענט: „טראָגט זיך אָפּ אלע פֿון דער סטאַנ־ציע אהין, פֿונאווענען איר האָט זיך גענומען. ווער עס וועט בלייבן, יענעם—א קויל אין קאָפּ. מיר וועלן אומברענגען, אלעמען ביו אַיינעם, מיר וועלן קיינעם ניט שאַנעווען. איך גיב אייך צייט ביו דער מאַרגעדיקער נאכט.“ און אונטערגעשריבן: „אטאמאן טשעסנאַק“.

טשעסנאַק איז געווען פֿון אַרליקס באַנדע.

*

אינ ריטעס צימער לייגט אפּן טיש דער צעעפנטער טאָגבוך.

2. דעקא בער.

אינדערפרי איז ארויסגעפאלן דער ערשטער שניי. א שטארקער פראָסט. אפּ די טרעפּ האָב איך זיך באַגענוט מיט וויאטשעסלאוו אַלשינסקינ. מיר זיינען אוועק צוזאמען.

— איך בין שטערניק אנציקט פֿונעם ערשטן שניי. סארא פראָסט! פראַכטפול. גיט עמעס?—האָט אַלשינסקי געזאָגט.

איך האָב זיך דערטאָגט אָן באַיאַרקע און אים געענטפערט, אז דער פראָסט און דער שניי פרייען מיך אַבסאָליוט גיט, פארקערט, עס ערגערט מיך. כּיהאָב אים געזאָגט פארוואָס.

— דאָס איז סוביעקטיוו. אויב ווייטער ציען אייערע געדאַנקען, וועט מען דארפן האַלטן פאר גיט דערלאָזבאַר צו לאַכן און ביכלאל ארויסצוווייזן מונטער־קייט אין א מאַמענט, לעמאַשל, פֿון מילכאַמע. אָבער אין לעבן קומט אזוי גיט פֿאַר. די טראַגעדיע איז דאָרטן, וווּ עס איז די ליגנע פֿון פראָנט. דאָרטן איז דער גע־פיל פֿון לעבן פארשטיקט צוליב דער גאַענטקייט פֿונעם טויט. אָבער אמילע דאָרטן לאַכט מען אויך. אָבער ווייטער פֿון פראָנט איז דאָס לעבן אזוי ווי געווען: געלעכטער,

טרערן, ליידיג און פריידן. א דורשט פאר פריידן און פארעניגונג, אומרעגונג, לייבע...

אינאיינעם ווערטער - איז שווער אויסצוטיילן די איראניע. אַלשינסקי איז דער באַפולעכטיקטער פון פּאַלקאַמיסערן. אינאיינעם פון 1917 יאָר. אַנגעטאָגן אייראָפּייש, שטענדיק גלאַס ראַזירט, עטוואָס פאַרפּוּמירט. ער ווּינט באַ אונדז אינאיינעם, אינאיינעם דירע. אַוונט-צייט קומט ער אריין צו מיר. מיט אים איז אינטערעסאַנט צו ריינן, ער ווּיט דעם מירען, לאַנג געלעבט אינאיינעם. אָבער איז טראַכט ניט, אז מיר זאָגן ווערן גוטע כאַווייריט. די סיבּע דערפּון: אינאיינעם זעט ער פּריער פון אַלץ א טרוי און דערנאָך ערשט אַ כאַווער לויט דער פּאַרטיי. עמעס, ער מאַסקירט ניט זיינע שטרעבונגען און געדאַנקען, — ער איז גענוג מוטיק, קעריי צו זאָגן דעם עמעס, און זיינע פאַרלאַנגען זיינען ניט גראָב. ער קען זיי פאַרשענערן. אָבער ער געפּעלט מיר ניט.

זשוכיניס גראַבלעכע פּאַשעטקייט איז מיר אַג א שיר געענטער, ווי אַלשינסקי'ס אייראָפּיישער גלאַב.

פון באַיאַרקע באַקומען מיר קורצע סוואַדקעס. יעדן טאָג הונדערט קלאַמערן זענען די שפּאַלן לייגט מען פּאַשעט אפּ דער פאַרפּרענער ערד, אינאיינעם האַקטע נעסטן. דאָרטן זיינען דאָ סאַכאַקל צוויי הונדערט מענטשן. אַ העלפט פון דער צווייטער סמעע איז זיך צעלעפּן. די באַדינגונגען זיינען אינדערעמעסן שווערע. ווי וועלן זיי עס ארבעטן אינאיינעם די פרעסטן? דובאַווע איז שוין דאָרטן אַ וואָך צייט, אינאיינעם פּושטשאַיאַ וואַריצאַ האָט מען פון אַכט לאַקאַמאַטיוון אונטעקליבן מינעס. צו די איבעריקע פעלן טיילן.

אפּ דמיטריענע האָט די טראַמווי-פאַרוואַלטונג פאַרפירט אַ קרימינעלן איניען: ער האָט מיט זיינע ברייגאַרע מיט גוואַלד פאַרהאַלטן אלע טראַמווי-פּלאַטפּאָרמעס, וואָס גייען פון פּושטשאַיאַ וואַריצאַ אינאיינעם אריין. ארויסגעזעצט די פּאַסאַזירן, האָט ער אפּ די פּלאַטפּאָרמעס אַנגעלאָדן רעלעסן פאַר דער קאַלייקע. ניינצן פּלאַט פּאַרמעס האָט מען געבראַכט צו פירן איבער דער שטאַטישער ליניע צום וואַקזאַל. די טראַמווי-אַרבעטער האָבן שטאַרק געהאַלטן.

אפּן וואַקזאַל האָבן די רעשטן פון סאַלעמענקער קאַמיוניסטן דורכ נאַכט אַנגע-לאָדן די רעלעסן, און דמיטרי האָט מיט זייניקע אועקגעפירט זיי אינאיינעם באַיאַרקע. אַקיימ האָט זיך אַפּגעזאָגט שטעלן אפּ דער ביוּרז די פּראַגע וועגן דובאַווע. אונדז האָט דמיטרי דערציילט וועגן דער העלעכער פאַרשעפּעניש און דעם ביוּרזקראַטיזם אינאיינעם טראַמווי-פאַרוואַלטונג. דאָרטן האָט מען זיך קאַטעגאָריש אַפּגעזאָגט צו געבן מער ווי צוויי פּלאַטפּאָרמעס. טופּטאַ האָט דובאַווען געזאָגט אביסל מוטיק: — צייט אועקצוהאַרפן די פאַרטיזאַנישע שטיק, איצט קען מען דערפאַר אריינפאַלן אינאיינעם טורמע. צי דען קען מען זיך ניט דעריידן און זיך באַגייבן אַג א באַוואַזנט פאַרכאַפּן?

איך האָב גאָך ניט געזען דובאַווען אזא צעקאַכטן.

— פאַרוואָס-זשע האָסטו, פאַפירענע געשעמעס, ניט דערעדט זיך? ער זיצט דאָ, דאָס טיינטערלי, און פּלאַפּלט מיט דער צונג. אינאיינעם באַיאַרקע וועט מען מיר דעם פּאַנעם צעפאַסטן, אויב ס'וועלן ניט זיינע קיינ רעלעסן. און דיך דאַרפן מען אפּ דער ביוּרז אַפּשיקן, זאָלסט זיך דאָ ניט פּלאַנטערן אינטער די פּיס, צו טאַקאַרעוון אפּ איבערניצעווען! — האָט דמיטרי געליאַרעמט איבערן גאַנצן בויבאַקט.

טופּטאַ האָט אַנגעשרייבן אפּ דובאַווען אַ פעלדרינג, אָבער אַקיימ האָט מיך גע-בעטן ארויסגיין און גערעדט מיט אים אַ מינוט צען. טופּטאַ איז פון אַקיימען ארויסגעלאָפּן א רויטער און א צעקאַכטער.

3 דעקאבער.

אינ גובקאם איז שוין פאראן א נייער איניענ פון טראנסשעקא. פאנקראטאָוו, אָקויגעו און נאָך עטלעכע כאוויירימ זינגענ געקומען אפ דער סטאנציע מאָטאָווי-לאָוקע און האָבן אראָפּגענומען פון פוסטע געבימען די טירן און פּענצער-ראמען. ביים זיי האָבן אָנגעלאָדן דאָס אלץ אינ אן ארבעטער-צוג, האָט זיי דער טשעקיש-פון סטאנציע געפרוּווט ארעסטירן. זיי האָבן אים אנטוואָסנט און אָפּגעגעבן אים דעם רעוואָלוצער ערשט דאן, ווען דער צוג האָט זיך געוירט פון אָרט. דערנאָך האָבן זיי פרויער ארויסגענומען פון אים די קילנ. די טירן און פּענצער האָט מען אוועק געפירט. דער מאטערעלער אָפטייל פון אייזנבאן באשולדיקט ווידער טאָקארעוון, און דער האָט ווילקירלעך צוגענומען פון דעם באַיאַרקער שפּיללער צוואנציק פּור טשוועקעס. ער האָט עס צעטיילט די פּויערימ פאר ארויספירן פון וואַלד לאַנגע שייט האַלצ, וועלכע זיי לייגן אָנשטאָט שפּאלנ.

איך האָב געווען מיטן כאווער זשוכרע וועגן די דאָוקע איניאָנימ. ער לאַכט: "די אלע זאכן וועלן מיר איינאָרדענען".

אפ דער ברוינג איז די לאַגע זייער אן אָנגעשטרענגטע, יעדער טאָג איז טייער. וועגן דער מינדסטער נאָרישקייט קומט אויס אָנקוועטשן. אלע ווילע שלעפּן מיר אינ גובקאם אריין טאָרמאָויערע. די יאטן אפ דער ברוינג גייען אלץ אָסטער ארויס פון די גרענעצן פון פאָרמאליסטיק.

אָלשינסקי האָט מיר געבראכט א קליין עלעקטריש אויזעלע. צוזאמען מיט אַלע יורעניעווען ווארעמען מיר אפ אים די הענט. אָבער אינ צימען ווערט סונעם אויזעלע ניט וואַרעם. ווי וועט עס דאָרטן, אינ וואַלד, דורכגיין די הינטטיקע נאכט? אָלע דערציילט: אינ שפּיטאָל איז זייער קאלט, און די קראַנקע קריכן ניט ארויס פון אונטער די קאָלדערעס. מע הייצט אייב מאַל אינ דריי טעג.

ניי, כאווער אָלשינסקי, די טראַגעדיע אפן פּראָנט ווייזט זיך ארויס אלס טראַגעדיע אינ טייל.

4 דעקאבער.

א באַנצע נאכט האָט געשאַטן א שניי. אינ באַיאַרקע, שרייבט מען, איז אלץ פארשאַטן. די ארבעט האָט זיך אָפּגעשטעלט. מע רייניקט דעם העג. היינט האָט דער גובקאם ארויסגעטראָגן א באשלוס: די ברוינג פון דער ערשטער ריי, ביז דער גרע-נעצ פון דער געהילצ-באארבעטונג, פארענדיקן ניט שפּעטער פון ערשטן יאנוואַר 1922 יאָר. ווען מע האָט עס איבערגעגעבן אינ באַיאַרקע, האָט טאָקארעו, זאָגט מען, געענטפערט: "אויב מיר וועלן ניט צעפייגערן, וועלן מיר אויספילן".

פון קאָרטשאַניגען הערט מען גאָרניט. א נעס, וואָס אפ אים איז נאָך ניטאָ אזא איניען, ווי אפ פאנקראטאָוו. איך ווייס נאָך ביז איצט ניט, פארוואָס ער וויל זיך ניט באַגעגענען מיט מיר.

5 דעקאבער.

געכטן האָט א באַנדע באשאַטן די ברוינג.

*

די פּערד שטעלן פּאָרויכטיק די פיס אינ דעם ווייכנ, נאָכגיביקן שניי. זעלטן גיט זיך א קער א צווייגל אונטערן שניי, וואָס דער טלאָ פון פּערד האָט עס צוגעקוועטשט צו דער ערד. עס גיט זיך א בראָך, דער פּערד הייבט

אָן כראָפּען און וואַרפט זיך אָנאַזיט, ער באַקומט אָבער מיטן „אַברעז“ איבער די צוגעדריקטע אויערן, גייט ער אריבער אין גאלאָפּ און יאָגט אָב די פּאָדערשטע.

בא א צענדליק רייטער איז איבערגעגאנגען דעם הויקערדיקן בארג-רוקן, פון וועלכן עס האָט זיך געצויגן א פאס שווארצע ערד, נאָך ניט קיינ בא-שאַטענע מיט שניי.

דאָ האָבן די רייטער אָפּגעשטעלט די פּערד. עס האָבן זיך צעקלונגען די זאָטל-רונגען. דער אָנער פון דעם פּאָדערשטן האָט זיך שטאַרק א טרייסל געטאָן מיטן גאַנצן קערפּער, א פאַרשוויצטער פּונעם ווייטן לויפּן.

— זיי זיינען אהער אָנגעפּאַרן, דער טיילוֹ ווייס זיי וויפּל, — האָט דער פּאָדערשטער געזאָגט. — אָט וועלן מיר אפּ זיי אָניאָגן א פּראָסט. דער באַטקאָ האָט געזאָגט, אז דער דאָזיקער היישעריק זאָל דאָ מאָרגן מער ניט זיינן, וואָרעם מע זעט שוין, אז די דאָזיקע כאַוורייע האָלעדראַנצעס וועט זיך דערקלייבן צו די האַלצ...

צו דער סטאַנציע איז מען צוגעפּאַרן איינציקווייז, בא די זייטן פון דער קאָלייקע. מיט לאַנגזאַמע טריט איז מען צוגעפּאַרן צום פּוסטן פּלאַצ בא דער אַלטער שול; זיי זיינען ניט ארויסגעפּאַרן אפּ דער לאַנקע, געבליבן הינטער די ביימער.

א זאַלפּ האָט צערוודערט די שטיקלייט פון דער פינצטערער נאַכט. ווי א וועווערקע האָט זיך א גלייטש אראָפּ געטאָן א הויפּט שניי פון א בעריאָזע צווייגל, וואָס האָט זיך געזיילבערט באַם שניי פון דער לעוואָנע. און צווישן די ביימער האָבן קורצע „אַברעז“ אויסגעהאַקט פּונקען, קוילן האָבן געלעכערט דעם קרישדליקן טינק, מיט א יאָמער האָבן געקלונגען די דורכגעלעכערטע שויבן פון די פענצטער, וואָס פאַנקראַטאָו האָט געבראַכט.

דער זאַלפּ האָט אָפּגעהויבן די מענטשן פּונעם בעטאָנענעם דיל, אוועק געשטעלט זיי אפּ די פּיס, אָבער ווען איבערן צימער האָבן גענומען שפּרינגען איימעדיקע גריילן, האָט די שרעק ווידער אנידערגעוואַלגערט די מענטשן אפּן דיל. מען איז געפּאַלן איינער אפּן אנדערן.

— ווהינ פליסטו? — האָט דובאַווע אָנגעכאַפּט פּאַוולען פּאַרן שינעל.
— אפּן גאַס.

— לייג זיך אנדער, אידנאָט! מ'עט דיך אוועקלייגן אפּשטעל, באווייז זיך נאָר, — האָט געשעפּטשעט דמיטרי מיט אימפּעט.

זיי זיינען געלעגן אין צימער איינע לעבן די אנדערע בא דער טאַמע טיר. דובאַווע האָט זיך צוגעדריקט צום דיל און אויסגעצויגן אין דער ריכט טונג צו דער טיר די האַנט מיטן רעוואָלוער. קאָרטשאַניג איז געזעסן אפּ די שפיץ פינגער און גערוועזן געטאַפּט מיט די פינגער די קוילן-נעסטן אינעם באַראַבאַן פון נאַהאַן. פינפּ קוילן. ער האָט אָנגעטאַפּט די פּוסטע ערטער און איבערגעדרייט דעם באַראַבאַן.

די שיסערײַ האָט זיך איבערגעריסן. די אָנגעקומענע שטילקײַט האָט פֿאַרוונדערט.

— יאטן, ווער עס האָט געווער, קומט אהער, — האָט דובאווע שעפטשענ־דיך באפוילן די, וואָס זײַנען געלעגן.

קאָרטשאַגין האָט פֿאַרזיכטיק געעפנט די טיר. אפּן לײַדיקן פֿלאַצ איז געווען פּוסט. שנייעלעך זײַנען געפאלן, לאַנגזאַם זיך דרייענדיק. און איז וואַלד האָבן צען רײַטער אונטערגעשמיסן די פּערד.

*

מיטיק־צײַט איז פון שטאָט געקומען צו פֿאַרן אן אוּטאָדריעזיע. פון איר זײַנען ארויס זשוכרײַ און אַקימ. טאָקאַרעו און כאַליאווע האָבן זיי באַגעגנט. פון דרעזינע האָט מען אַראָפּגענומען און אוועקגעשטעלט אפּן פּעראַן א „מאַקסימ־קוילנוואַרפּער, עטלעכע קעסטלעך מיט קוילנוואַרפּער־לענטעס און אַ פֿאַר צענדליק ביקסן.

צום אָרט פון דער בוינג איז מען געגאַנגען אַלליק. די פּאַלעס פון פּיאָדאַרס שינעל האָבן געצײכנט זיגזאַגן אפּן שניי. דער טראָט איז באַ אים אַ בערישער, אַ ווינגנדיקער, — ער האָט זיך נאָך אלץ ניט אָפּגעווינט, ער שטעלט די פיס, ווי אַ צירקל, פונקט ווי אונטער אים וואָלט זיך נאָך גע־הוידעט די דעק פונעם מינענטרעגער. טאָקאַרעוון איז אָפּט אויסגעקומען נאָכלויפּן זײַנע כאַוויירימ: דער הויכער אַקימ איז געגאַנגען אין פּוס מיט פּיאָדאַרן.

— דער אָנפֿלי פון דער באַנ־ע־דאָס איז נאָך אַ האַלבע צאָרע. אָט האָט זיך אונדז גאָר אַ באַרג אַנידערגעשטעלט אינמיטן וועג. אלץ אפּ אונדזער קאָפּ, נעמט עס דער בראַכ! אסאך ערד וועט אויסקומען אויסגראַבן.

דער אַלטער האָט זיך אָפּגעשטעלט, ער האָט זיך אויסגעקירעוועט מיטן דרוקן צום ווינט, פאַרויכערט, האַלטנדיק די הענט, ווי אַ שיפּל, און, אַן ער האָט אַ צי געטאַן דעם רויך איינמאַל, אַ צווייטןמאַל, האָט ער אָנגעיאָגט די, וואָס זײַנען אוועק פֿאַרויס. אַקימ האָט זיך אָפּגעשטעלט און געוואַרט אפּ אים. זשוכרײַ איז אוועק ווייטער, ניט פאַרקלענערנדיק דעם טראָט.

אַקימ האָט אַ פּרעג געטאַן באַ טאָקאַרעוון:

— צי וועט אײַך סטײַען קויכעס אויסבויען צום טערמינ דעם בײַוועג?

טאָקאַרעו האָט ניט באַלד געענטפּערט.

— ווייסט, מײַן קינד, — האָט ער ענדלעך געזאָגט, — אויב ריינדן ביכלאַל, איז אויסבויען קען מען ניט, אָבער ניט אויסבויען קען מען אויך ניט. און אָט־דאָ איז דער קלאַנג.

זיי האָבן אָנגעיאָגט פּיאָדאַרן און אוועק צוזאַמען. דער שלאָסער האָט אָנגעהויבן ריינדן אופּערעגט:

— דאָ טאַקע הייבט זיך אָן דער דאָזיקער „אַבער“. וואָרעם נאָר מיר

ביידע פאטאָשקין און איך ווייסן, אז אויסבויען בא אועלכע הינטישע באדינגונגען, בא אזא אויסשטאטונג און בא אזא צאָל ארבעט־קראפט איז אומעגלעך. אָבער דערפאר ווייסן אלע ביז איינעם, אז ניט אויסבויען־טאָר מען ניט. און אָט פארוואָס איך האָב געקענט זאָגן: „אויב מיר וועלן ניט צעפראָרן ווערן, וועט די זאך אויסגעפילט ווערן.“ גיט אלייך א קוק. דער צווייטער כוידעש, אז מיר פאָרקען זיך דאָ, די פערטע סמענע ענדיקט ארבעטן, און דער גרונט־באשטאנד פון די ארבעטער איז די גאנצע צייט אָן אַפּרו, האלט זיך מערניט ווי אפ דעם יוגנטלעכן ברען. אָבער א העלפט פון זיי איז פארקילט. גיסט א קוק אפ די דאָזיקע יאטן, ווערט דאָס הארץ מיט בלוט פארגאָסן. ניט אָפּצושאצן זיי... ניט איינעם פון זיי וועט די דאָזיקע פארשאַטענע העק פאריאָגן אין קייווער ארײַן.

*

בא א קילצאָמעטער ווייט פון דער סטאנציע האָט זיך געענדיקט די אינגאנצן פארטיקע קאָליקע. ווייטער, אפ א קילצאָמעטער אָנדערהאלבן, זיינען אפן אויסגעגלייכטן איינבאנען געלעגן איינגעגראָבן אין דער ערד לאנגע קלעצלעך, וועלכע האָבן אויסגעזען ווי א פארקאן, וואָס דער ווינט האָט אימ איינגעוואָרפן. דאָס זיינען געווען די שפאלן. נאָך ווייטער, ביזן סאמע בארגיקן אָרט, האָט זיך געצויגן א גלייכער וועג. דאָ האָט געארבעט פאנקראטאָוס ערשטע כוידעש פערציק מאן האָבן אויסגעלייגט שפאלן. א פויער מיט א געלער באָרד אין נייניקע לאפטיעס האָט פאמעלעך אראָפּגעשלעפט שייטלעך פון שליטן און געוואָרפן זיי אפן איינבאנען וועג. נאָך עטלעכע אועלכע שליטנס האָט מען אויסגעלאָדן אביסל ווייטער. צוויי לאנגע אייזערנע פּרענטן זיינען געלעגן אפ דער ערד. דאָס איז געווען די פאָרמע פון די רעלסן. לויט זיי האָט מען אויסגעגלייכט די שפאלן. אפ איינקלאפן די ערד האָט מען באנוצט העק, לאָמען, רידלען.

*

אויסלייגן שפאלן דאָס איז א מארדנע און לאנגזאמע ארבעט. פעסט און שטאנד האפטיק דארפן לייגן אין דער ערד די שפאלן, און לייגן אזוי, אז דער רעלס זאָל אין דער זעלבער מאָס זיך אָנשפארן אפ יעדן פון זיי. די טעכניק פון אויסלייגן רעלסן האָט געקענט בלויז דער וועג־דעסיאטניק לאַגוטין, אן אלטער מאן מיט א צעצווייטער פעך־שווארצער באָרד אָן קיינ שום סימען פון גרויע האָר, ניט געקוקט אפ זיינע פיר און פופציק יאָר. ער האָט פרייוויליק געארבעט די פערטע סמענע, אריבערגעטרָגן צוזאמען מיט דער יוגנט אלע ליידן און האָט אין אַטריאד פארדינט אלגעמיינע אכ־טונג. דער דאָזיקער אומפארטייטער (טאליעס פאָטער) האָט שטענדיק פאר-

נומען א בעקאוועדיקן אָרט אט אלע פארטייִשע באראטונגען. דער אלטער האָט שטאַלצירט דערמיט און געגעבן א וואָרט ניט אוועקצוגיין פון דער בוינונג. — נו, ווי זאָל איך אייך אוועקוואַרפן, זאָגט אָקאָרשט אלייני? אָן מיר וועט איר דאָ אָנמאכן צאָרעס באַמ אויסלייגן די שפאלן. דאָ סאָדערט זיך א געניט אויב, פראַקטיק. וויפל איך האָב שוין אפּ מיין לעבן איינסעלייגט אין רוסלאַנד די דאָזיקע שפאלן...—האָט ער גוטמוטיק געזאָגט באַ יעדער סמעע און פלעגט פארבלייבן.

פאטאַשקין האָט אים געטרויט און האָט אין זײַן באַצירק זעלטן ארייַנגעקוקט. ווען די דרייען זײַנען צוגעגאנגען צו די ארבעטער, האָט פאנקראַטאָו טאָו א פארשוויצטער געגראָבן מיט דער האַק א געלעגער פאר א שפאל. אַקיים האָט דעם טרעגער קיים דערקענט. פאנקראַטאָו איז דאר געוואָרן, שאַרפער האָבן געסטארטשעט זײַנע ברייטע באַקנביינער, און דאָס שלעכט געוואשענע געזיכט איז עפעס אויסגעווישעכט געוואָרן.

— א, די גובערניע איז געקומען צו פאָרן!—האָט ער א זאָג געטאָן און דערלאנגט אַקיימען א הייסע פייכטע האנט.

די קלאַפערײַ פון די רידלען האָט אופגעהערט. אַקיים האָט געזען ארום זיך בלייכע פענעמער. די אראָפגענומענע שינעלן און פעלצלעך האָבן זיך געוואלגערט דאָ טאַקע, פאַשעט אפּן שניי.

טאַקאָרעו האָט זיך דורכגעשמועסט מיט לאַגוטנינען, גענומען מיט זיך פאנקראַטאָו און אוועקגעפירט די געקומענע צום אָרט, וווּ מע האָט געגראָבן די ערד. דער טרעגער איז געגאנגען גלייך מיט פּיאָדאָרן.

— דערצייל מיר, פאנקראַטאָו, וואָס האָט עס דאָרטן באַ אייך פאסירט מיטן טשעקיסט אינעם מאַטאָוילאָוקע? ווי רעכנסטו, איר האָט אביסל איבער געכאַפט די מאַס, וואָס איר האָט אים אנטוואָפנט?—האָט פּיאָדאָר ערנסט געפרעגט דעם טרעגער, וועלכער איז געווען א קאַרגער אפּ רייד. פאנקראַטאָו האָט אים פארלעגנהייט געשמייכלט.

— מיר האָבן אים אנטוואָפנט מיט זײַן איינשטימונג, ער האָט אונדז אלייני געבעטן. דאָס איז אונדזערער א יאַט. מיר האָבן אים אלץ דערקלערט, ווי די זאַך איז. זאָגט ער: „יאטן, איך האָב ניט קיינ רעכט דערלויבן אייך אוועקפירן די פענצטער און טירן. פאראן א באַפעל פון כאַווער דוערזשינ-סקי, מאַכן א סאַפּ צום צעשלעפּן דאָס האָב און גוטס פונעם טראַנספּאָרט. דער סטאַנציע-נאַטשאלניק איז מיט מיר אפּ מעסערס. ער גאַנוועט, דער אויסוואַרפ, און איך שטער אים. אויב איך וועל אייך אַפּלאָזן, וועט ער אומבאַרינגט וועגן מיר געבן צו וויסן לויט דער אַמט-לייניע, און מע וועט מיך איבערגעבן אין רעוועריבונאַל. נעמט און אנטוואָפנט מיך, און טראָגט זיך אָפּ. און אויב דער סטאַנציע-נאַטשאלניק וועט ניט געבן צו היסן, וועט זיך דערמיט דער איינען ענדיקן.“ מיר האָבן טאַקע אזוי געטאָן. מיר האָבן דאָך די טירן און פענצטער ניט געפירט פאר זיך!

באמערקט א' פונק פון א שמיכל אינ זשוכרייס אויגן, האָט פאנקראטאָוו
צוגעגעבן:

— אָט זאָלן מיר אליין שוין באקומען דעם פסאק, דעם יאט טשעפעס
ניט, כאווער זשוכריי.

— דער איניען איז שוין ליקוידירט. ווייטער טאָר מען אָבער אזעלכע
זאכן ניט טאָן. דאָס רייסט אונטער די דיסציפלין. מיר האָבן גענוג קויכעס
אם צעקלאפן דעם ביראָקראטיזם אָרגאניזירטערהייט. גענוג, לאָמיר א שמועס
טאָן וועגן עפעס וויכטיקערס. און פיאָדאָר האָט אָנגעהויבן אויספרעגן
וועגן די איינצלעהייט פון דעם אָנפאל.

*

פיר מיט א האלבע קילאָמעטער פון סטאנציע האָבן זיך אקשאָנעסדיק
איינגעפרעסן רידלעך אין דער ערד אריין. מענטשן האָבן אראָפגעשניטן
דעם בארג, וואָס האָט זיך זיי אוועקגעשטעלט אין וועג.

און בא די זייטן זיינען געשטאנען זיבן מאן, באוואָפנט מיט כאָליאוועס
ביקס און מיט קאָרטשאַגניס, פאנקראטאָוו, דובאוועס און כאָמוטאָוו רע-
וואָלווערן. דאָס איז געווען דאָס גאנצע געווער פונעם אָטריאד.

קאָרטשאַגנין איז געוועסן אפן שיפוי און אריינגעשריבן ציפער אין נאָטיצ-
ביכל. דער אינושעניער איז געבליבן אליין. וואקולענקאָ, וואָס האָט גע-
האלטן פאר ליבער, מע זאָל אימ מישפעטן פאר דעזערטירלעריי איידער
באקומען דעם טויט פון א באנדיטישער קויל, איז אינדערפרי אנטלאָפן אין
שטאָט אריין.

— אפ גראָבן די ערד וועט בא אונדז אוועקגיין א האלבער כוידעש,
די ערד איז געפראָרן, האָט שטיל געזאָגט פאטאָשקינ צום שטענדיק כמור-
נעם פויליאק, דעם שווייגעוודיקן כאָמוטאָוו, וואָס איז געבן אימ געשטאנען.
— אפ מאכן דעם וועג גיט מען אונדז אינגאנצן פינף און צוואנציק

טעג, און איר גיט פופצן טעג בלויז אפ אויסגראָבן די ערד, האָט אימ
געענטפערט כאָמוטאָוו, ביז פארכאפנדיק מיטן ליפ אן עקל פונעם וואָנצ.

— דער דאָזיקער טערמינ איז ניט רעאל. עמעס, איך האָב קיינמאָל איב
מיין לעבן ניט געבויט אינ אזעלכע באדינגונגען און מיט אזא מענטשן-
באשטאנד, ווי דער. איך קען א טאָעס האָבן אויך, וואָס עס האָט שוין בא
מיר צוויי מאָל געטראָפן.

אינ דעם מאָמענט זיינען זשוכריי, אקימ און פאנקראטאָוו צוגעגאנגען
צום אָרט, ווו מע האָט געגראָבן. אפן בערגל האָט מען זיי באמערקט.

— זע נאָר, ווער איז עס? האָט קאָרטשאַגניען א שטויס געטאָן מיטן
עלנבויגן פעטקע טראָפּימאָוו, א קאסאָקער יאט אינ אן אלטן סוויטער, א צע-
ריסענעם אינ די עלנבויגנס, א שרויפֿ-שניידער פון די ווארשטאטן, און האָט
אָנגעוויזן מיטן פינגער אסן בערגל. אינ דעם זעלבן אויגנבליק האָט קאָר-

טשאגין, ניט ארויסלאזנדיק פון האנט די רידל, א וואָרפֿ געטאָג זיך באַרג-
אראַפּ. זײַנע אויגן האָבן אונטערן דאָשעק פֿונעם העלם זיך וואַרעם צע-
שמיילט, און פּיאָדאַר האָט מער פֿון אלעמען אימ געדריקט די האַנט.
— גוטמאָרגן, פֿאוועל. גיי דערקען אינ אַזא פֿארשידנאָליבערדיקער
אוינפֿאַרם.

פֿאַנקראַטאָו. האָט קרום א שמיילך געטאָג:
— א פֿינע קאָמבינאַציע פֿון פֿינפֿ פינגער. און אַלע פֿינפֿ קוקן אינ
דרויסן ארויס! דערצו נאָך האָבן באַ אימ די דעזערטירן צוגעלאַקנט דעם
שינעל. באַ אימ מיט אָקוניעוון איז א קאָמונע: יענער האָט פֿאוועלען זײַן
פֿידושאַקל אָפּגעגעבן. נישקאָשע, פֿאוועלשע איז א גוטער יאַט. א וואָך וועט
ער זיך אפֿן בעטאָג א וואַרעם טאָג. דאָס שטרוי העלפט קימאַט ניט. נאָך-
דעם וועט ער לײַגן די צײַנער אפֿן פֿאַליצע, האָט כּמוֹרנע געזאָגט דער
טרעגער צו אַקימען.

דער שוואַרצײַנעוודיקער אָקוניעוון, א יאַט מיט אַן עטוואָס פֿאַריסן נעזל,
האָט, זשמוּרענדיק די שעלמישע אויגן, דערווידערט:
— מיר וועלן פֿאוועלשקען ניט לאָזן פֿאַרפֿאַלן ווערן. מיר וועלן אָפּ-
שטימען— און אוועקשיקן אימ אינ קיך אלס קוכער, צו אַדאַרקען אינ רע-
זערוו. דאָרטן, אויב ער וועט נאָך ניט זײַן קײַן נאַר, וועט ער צו זאַט
אָפּעסן און אָנוואַרעמען זיך— צי אינ אויוון, צי באַ אַדאַרקען.
אַן אלגעמײַנער געלעכטער האָט פֿאַרהילכט זײַנע ווערטער.
אינ דעם דאָזיקן טאָג האָט מען געלאַכט דאָס ערשטע מאָל.

*

פּיאָדאַר האָט באַטראַכט דאָס בערגל, איז זיך דורכגעפֿאַרן מיט טאַקא-
רעוון און פֿאַטאַשקײַנען אינ א שליטן צום אָרט, וווּ מע האָט געהאַלטן אינ
פֿאַנאַנדעראַרבעטן דעם וואַלד, און אומגעקערט זיך צוריק. אפֿן בערגל האָט
מען געגראָבן די ערד אַלץ מיט דער זעלבער אַקשאָנעס. פּיאָדאַר האָט גע-
קוקט אפֿן שווינדלעך פֿון די רידלעך, אפּ די אָנגעשטרענגטע רוקנס און
שטיל געזאָגט צו אַקימען:
— קײַן מיטינג דאַרפֿ מען ניט. אַגיטירן איז דאָ ניטאָ וועמען. ריכטיק
האַסטו, טאַקאַרעוון, געזאָגט, אַז מע קען זײַ גאָר ניט אָפּשאַצן. אָט וווּ עס
האַרטעוועט זיך שטאַל.

זשוכרייס אויגן האָבן מיט אַנציקונג און מיט שטרענגער און לײַכער
שטאַלץ געקוקט אפּ די ערדגרעבער. נאָך גאָר מיט א קורצער צײַט צוריק
איז דאָך א טײַל פֿון די דאָזיקע ערדגרעבער געשטאַנען אינ דער נאַכט
ערעוון דעם אופֿשטאַנד מיט דעם שפּיציקן שטאַל פֿון באַנגעטן אינ די הענט.
און איצט זײַנען זײַ באַגײַסטערט פֿון דער אײַנהײַטלעכער שטרעבונג צו

די פירן די שטאלענע פאראלעל פון דעם שמאלניקן רעלס-וועג ביז די געגארטע האַרצייכטימער—צו דעם קוואַל פון ווארעמקייט און לעבן. פאטאָשקין האָט העפלעך, אָבער איבערצייגנדיק דערווייזן פּיאָדאָרן די אומעגלעכקייט אראָפּצוגראָבן דאָס בערגל פּריער ווי אין צוויי וואָכן. פּיאָדאָר האָט געהערט זיינע אויסרעכענונגען און פאר זיך וועגן עפעס וואָס גע- יישעווט זיך.

— נעמט אראָפּ די מענטשן פון דעם בערגל, ארבעט אפ דעם וועג ווייטער, און דאָס בערגל וועלן מיר איינעמען אפ אן אנדער אויפן. אפן סטאנציע איז זשוכרני לאנג געזעסן באמ טעלעפאָן. כאַליאווע האָט געהיט בא דער טיר. ער האָט הינטער זיך געהערט פּיאָדאָרס דיקן באס: — קלינג באלד טאקע אָן אין מיין נאָמען דעם שטאב-נאטשאלניק פון קרייז, מע זאָל טייקעפּ איבערווארפן פּוירעווסקעס פּאָלק אין סעקטער פון דער בויונג. מע דארפ אַפּרייניקן דעם ראיאָן פון די באנדעס. שיקט ארויס פון באוע א פאנצערצוג מיט אופרייסער. וועגן דעם איבעריקן וועל איך שוין אַליין פאראַרדענען. כוועל זיך אומקערן באנאכט. שיקט ארויס אפן וואָקאל צו צוועלפ דעם זייגער לייטקען מיט דער מאשינ. אינ באראק האָט נאָך אקיימט קורצער רעדע גענומען א וואָרט זשוכרני. אינ א כאווערישן שמועס איז אומבאמערקבאר אוועק א שאָ. פּיאָדאָר האָט מיט די בויער גערעדט וועגן דער אומעגלעכקייט צו ברעכן דעם טערמינ פון ענדיקן די בויונג, וואָס איז באשטימט אפן ערשטן יאנוואר.

— מיר פירן אריבער די בויונג אפ מיליטער-צושטאנד. די קאָמוניסטן ווערן פאַרמירט אין א „ששאַנ-ראָטע. פארן קאָמאנדיר פון דער ראָטע ווערט באשטימט כאווער דובאווע. אלע זעקס גרופעס באקומען פעסטע אופ- גאבן. די פארבליבענע ארבעט באמ אויסלייגן די שפאלן ווערט איינגעטיילט אינ זעקס טיילן. יעדער גרופע באקומט איר טייל. צום ערשטן יאנוואר דארפ די גאנצע ארבעט ווערן פארענדיקט. די גרופע, וואָס וועט פארענדיקן איר ארבעט פריער, באקומט דאָס רעכט אפ אָפּרו און אפ אָפּפאָרן אין שטאַט. אויסערדעם וועט דער פרעזידענט פון גובויספירקאָמ אָנגעבן א הישטאדעס דעם וויציק וועגן באלוינען מיטן אָרדען פון דער רויטער פּאָן דעם בעסטן ארבעטער פון דער דאָזיקער גרופע.

פאר נאטשאלניקעס פון די בוי-גרופן זיינען באשטימט געוואָרן: פון דער ערשטער—כאווער פאנקראטאָוו, פון דער צווייטער—כאווער דובאווע, פון דער דריטער—כאווער כאָמוטאָוו, פון דער פערטער—כאווער לאַגושין, פון דער פינפטער—כאווער קאָרטשאַגין, פון דער זעקסטער—כאווער אָקוביעוו.

— נאטשאלניק פון דער בויונג, האָט פארענדיקט זיינ רעדע זשוכרני, איר אידיישער אָנפירער און אָרגאניזאטער פארבלייבט ווי געווען אנטאָן ניקפּאָראָוויטש טאָקארעוו.

פונקט ווי א טשאטע פייגל וואָלט זיך אופגעהויבן, אזוי האָבן זיך פֿאַטשט הענט, האָבן זיך צעשמייכט שטרענגע פענעמער, און די כאוועריש-וויציקע לעצטע פראזע פון דעם ערנסטן מענטשן האָט אויסגעלאָדן די דריערנדיקע אופמערקזאמקייט מיט א שטארקן געלעכטער.

א מאן צוואנציק האָבן צוזאמען באגלייט אקומען און פּיאָדאָרן צו דער אווטאָדרעזינע.

פּיאָדאָר האָט באמ געזעגענען זיך מיט קאָרטשאַניגען א קוק געטאָן אפ זײַן פאַרשנייטן קאלאַש און שטיל געזאָגט:

— כ'וועל דיר צושיקן שטיוול. האָסט נאָך די פיס ניט אָפּגעפרוירן?
— קימאט ווי יע. זיי האָבן שוין אָנגעהויבן געשוואָלן ווערן, האָט פאוועל געענטפערט. ער האָט זיך דערמאָנט אָן זײַן אמאָליקער ביטע און אָנגענומען זשוכריען פאַרן ארבל: וועסט מיר געבן אביסל קוילן צום נאהאן? גוטע קוילן האָב איך בלוין דרײַ.

זשוכריי האָט פאַרוואָרגט געשאַקלט מיטן קאָפּ. אָבער דערווענדיק פאַר-דראָס אינ פאוועלס אויגן, האָט ער, ניט געטראכט, אָפּגעשפּיליעט זײַן מאווער.

— אָט האָסטו דיר מײַן מאטאָנע.
פאוועל האָט ניט באַלד געגלויבט, אז מע שענקט אים דאָס, וועגן וואָס ער האָט אזוי לאנג געטרוימט. אָבער זשוכריי האָט ארופּגעוואָרפּן אפּ זײַן אקסל דעם רימען.

— נעם, נעם! איך ווייס דאָך, אז דו שאַרפּסט שוין לאנג אן אויג אפּ אים. נאָר זײַ פּאַרויכטיק מיט אים, זאָלסט אָקאָרשט קײַן אײַגענע ניט שײַטן. אָט האָסטו נאָך דרײַ פולע קוילן-שיידן צו אים.

אפּ פאוועל האָבן געקוקט אויגן, וועלכע זײַנען געווען פול מיט בוי-לעטער קינע. עמעצער האָט אויסגעשרייען:

— פאווקע, לאָמיר זיך בײַטן אפּ שטיוול מיט אַ פעלצ אַלס צוגאָב.
פאַנקראטאָוו האָט וויליונגעריש א שטויס געטאָן פאוועל אינ פלייצע.

— בײַט זיך, טײַוול, אפּ א פּאַר וואָליקעס. אלצײַנס וועסטו אינ דעם קאלאַש ניט דערלעבן ביז ווײַנאכט.

זשוכריי האָט אַוועקגעשטעלט א פוט אפּן טרעפּל פון דרעזינע און גע-שריבן א דערלויבעניש אפּן געשענקטן רעוואָלווער.

*

פרי פאַרטאָג, קלאַפּנדיק טויב איבער די סטרעלעקעס, איז צו דער סטאַנ-ציע צוגעגאַנגען א פאַנצערצוג. דער באַפּרייטער דאַמפּ, ווייס ווי שוואַנענ-פּוכ, האָט זיך ארויסגעריסן און איז אומבאַמערקט צעגאַנגען אינ דער רײַנער פּראָטטיקער לופט. פון די געפאַנצערטע קאַסטנס זײַנען ארויסגע-גאַנגען מענטשן, פאַרנייטע אינ לעדער. אינ עטלעכע שאַ ארום האָבן עט-

לעכע אופרימטער פון פאנצערצוג פארלייגט טיפּ אינ דעם בערגל צוויי
 ריזיקע שווארצע קירבעסן, אוועקגעצויגן פון זיי לאנגע שנורן און האָבן
 געזעבן א סיגנאל־שאַס. דעמלס זינען זיך פון דעם בערגל, וואָס איז איצט
 געוואָרן געפערלעך, צעלאָפּן די מענטשן אין אלע זיטן. דער עק פון שוור
 האָט זיך פון א שוועבעלע צעפלאַמט מיט א פּאָספּאָריש פּייערל.
 בא הונדערטער מענטשן איז אפּ איינ אויגנבליק פארהאלטן געוואָרן
 דער אָטעם. א מינוט—צוויי מינוט שווערע דערווארטונג, און... עס האָט א
 קרעכצ געטאָן די ערד, א שרעקלעכע קראפט האָט אופגעריסן דאָס בערגל,
 א שליידער געטאָן אינ הימל אריין גוואלדיקע שטיקער ערד. דער צווייטער
 אופרייס איז געווען שטארקער פונעם ערשטן. א שרעקלעכער געהילכ האָט
 זיך דורכגעקניקלט איבער די וועלדער, אָנגעפילט זיי מיט א כאַאָס פון
 קלאנגען, וואָס האָבן זיך צעטראָגן פון דעם אפּ פיצלעך צעריסענעם בערגל.
 דאָרטן, וווּ עס איז נאָרוואָס געווען א בערגל, האָט זיך געזען א טיפע
 גרוב, און אפּ צענדליקער מעטער ארום איז די צוקעריקע וויסקייט פונעם
 שניי פארשאַטן געוואָרן מיט אופגערודערטער ערד.
 אינ דער פארטיפונג, וואָס איז געשאפּן געוואָרן פונעם אופרייס, האָבן
 זיך א לאָז געטאָן מענטשן מיט קירקעס און רידלען.

*

נאָך זשוכרייס אָפּפּאָרן האָט זיך אפּ דער בויינג צעוויקלט א פאראקשן-
 טער געוועט—א קאמפ פארן ערשטן אָרט.
 נאָך אסאך פריער פארן באגינ האָט קאָרטשאגינ שטיל, קיינעם ניט
 וועקנדיק, זיך אופגעהויבן און, קוימ שלעפּנדיק די פיס, וואָס זינען פאר-
 קאלייעט געוואָרן פונעם קאלטן דיל, געלאָזן זיך צו דער קיך. אופגעזאָדן
 אינ קעטל וואסער אפּ טיי, האָט ער זיך אומגעקערט און אופגעוועקט זיין
 גאנצע גרופע.

ווען דער גאנצער אָטריאר איז אופגעשטאנען, איז שוין אפּן גאס געווען
 דיכטיק.

אינ באראק, בייסן פרימאָרגנדיקן טיי, האָט זיך צום טיש, וווּ עס איז
 געזעסן דובאווע מיט זינע ארטענאל־לייט, אדורכגעשטופט פאנקראטאָוו.
 — ס'ט געזען, מיטיאי, מיטן שאַרען אפּ טאָג האָט שוין פאווקע זיין
 כעוורע אופגעהויבן פון בעט. מיסטאָמע שוין א קלאַפּטער צען דורכגעלייגט.
 די יאטן זאָגן, אז ער האָט זיין כעוורע פון די הויפט־ווארשטאטן אזוי
 אונטערגעהיצט, אז יענע האָבן באשטימט דעם פינפֿ־אונ־צוואנציקסטן ענדיקן
 זייער באצירק. ער וויל אונדז אלעמען אָנפּפּאָן. אָבער, זיי מוילן, דאָס
 וועלן מיר נאָך זען!—האָט ער אופגעבראכט גערעדט צו דובאווען.
 מיטיאי האָט זייער א שמייכל געטאָן. ער האָט אויסגעצייכנט פארשטאנען,
 פארוואָס דער טאט פון דער גרופע פון די הויפט־ווארשטאטן האָט אזוי

בלוטיק אָנגערירט דעם סעקרעטאר פון קאָלעקטיוו פון טיכ האפּט. אימ, דובאווענ, האָט אויך דער ליבינקער פּאָוולושקע אונטערגעשמיסן. ער האָט ניט ארויסגעווערט קיין וואָרט און זיך א ווענד געטאָן מיט אַן אַרויסרופ צו דעם גאַנצן אָטריאד.

— כאַווערשאפט איז כאַווערשאפט, און געוועט איז געוועט; דאָ איז גילטיק "ווער וועמען", האָט פּאַנקראַטאָוו געזאָגט.

אַרום מיטיק־צייט איז די ענערגישע אַרבעט פון קאַרטשאַגניס גרופּע אומגעריכט איבערגעריסן געוואָרן. דער וועכטער בא די ביקסן, וואָס זינען געווען אויסגעשטעלט איג א פּיראַמידע, האָט באַמערקט צווישן די ביימער א גרופּע רייטער און געגעבן אן אליאַרמ־שאַס.

— צו די ביקסן, כעווער! א באַנדע! האָט פּאַוועל אויסגעשרייען און, א שלייַדער געטאָן די רידל, האָט ער זיך א וואָרפ געטאָן צום בוימ, אפ וועלכן ס'איז געהאַנגען זיין מאַווער.

די גרופּע האָט צעכאַפט דאָס פּאַראַנענע געווער און זיך אויסגעלייגט גלייך אפּן שניי בא דער זייט פונעם וועג. די פּאָדערשטע רייטער האָבן גענומען פּאָכען מיט די היטלען. איינער פון זיי האָט אויסגעשרייען:

— שטייט, כאַוויירימ! מיר זינען אייגענע!

א האַלבע מייע רייטער איג בודיאָנאָוקעס מיט רויטע שטערן זינען צוגעפּאָרן מיטן שליאַכ.

עס האָט זיך ארויסגעוויזן, אז אפ דער בוינג איז געקומען געוואָר ווערן א ווואָלד פון פּוּזירעווסקעס פּאָלק. פּאַוועל האָט זיך פּאַרקוקט אפּ דעם אָפּגעהאַקטן אויער פון דעם קאַמאַנדירס פּערד. די שיינע גרויע קליאַ־טשע מיטן ווייסן פלייך אפּן שטערן איז ניט אַינגעשטאַנען אפּ אן אָרט און האָט „געשפּילט“ אונטערן רייטער. זי איז איג שרעק אָפּגעטראָטן אפּ צוריק, ווען פּאַוועל האָט זיך א וואָרפ געטאָן צו איר און זי אַנגענומען פּאַרן צוימ. — ליטקא, שטיפּערקע, אָט וווּ מיר האָבן זיך מיט דיר באַגעגנט! ביסט

גאַנצ געבליבן פון די קוילן, מיין אייג־אויערדיקע פּאַרשוין!

ער האָט צאַרט אַרומגעכאַפט דעם דינעם האַלדז פונעם פּערד און גע־גלעט מיט דער האַנט זינע ציטערדיקע נאָזלעכער. דער קאַמאַנדיר האָט זיך אַופּמערקזאַם אַינגעקוקט איג פּאַוועל, ער האָט אים דערקענט און פּאַר־כידעשט אויסגערופּן:

— דאָס איז דאָך קאַרטשאַגין!.. דעם פּערד האָט ער דערקענט, אָבער סע־רעדאַען האָט ער ניט דערזען. וואָס מאַכסטו, גוטער ברודער?

*

איג שטאַט האָט מען „אַנגעקוועטשט אפּ אלע פּעראַלין“. דאָס האָט זיך באלד געלאָזט פילן אפּ דער בוינג. זשאַרקי האָט אויסגעליידיקט דעם ריי־קאַם, ער האָט ארויסגעשיקט די רעשטן פון דער אָרגאַניזאַציע קיין באַ־

יארקע. אינ סאָלאָמענקע זיינען געבליבן בלויז מיידלעך. אינ איינזאנדיג
טעכניקום האָט זשארקי זיך דערשלאָגן, אז מע זאָל אַרויסשיקן נאָך א גרופע
סטודענטן אפּ דער בוינג.

דער ציילנדיק וועגן דעם אלעמען אקומען, האָט ער האַלב אינ שפּאַס
געזאָגט:

— איך בין געבליבן בלויז מיט א ווייבערשן פּראָלעטאריאַט. כיוועל
אוועקגעצן די כאווערטע לאגוטניע אַנשטאַט זיך. אפּן טיר וועלן מיר אַנ-
שרייבן: „פרויען-אַפּטייל“. אונ איך וועל זיך שוין אויך א לאַז טאָג קיין
באָיאַרקע. איר פּאַרשטייט, ס'איז מיר ניט באקוועם, איין איינציקער מאַנס-
פּאַרשוינ ארומדרייען זיך צווישן ווייבער. די מיידלעך קוקן אפּ מיר מיט
כשאד. צווישן זיך רייזן זיי אוואדע, די דאָזיקע סאָראָקעס: „אלעמען האָט
ער אוועקגעשיקט, אונ אליין איז ער געבליבן דאָ, דער שיינער גאַנער“,
אַדער זיי זאָגן נאָך עפעס ערגערס. איך בעט דיך, דערווייב מיר ארויספּאַרן.
אקימ האָט, לאכנדיק, אימ אָפּגעזאָגט.

אינ באָיאַרקע זיינען צוגעקומען מענטשן. עס זיינען אויך צוגעקומען זעכ-
ציק סטודענטן-טראַנספּאָרטער.

זשוכרין האָט זיך דערשלאָגן בא דער וועג-פּאַרוואַלטונג, זי זאָל שיקן
קיינ באָיאַרקע פיר פּאַסאַזשיר-וואגאַנעס אפּ ווינונגען פּאַר די ניי-צוגע-
שיקטע ארבעטער.

דובאוועס גרופע איז אראָפּגענומען געוואָרן פּונ דער ארבעט אונ מע האָט
זי אוועקגעשיקט קיינ פּושטשאַיא וואָדיצא. עס איז איר געגעבן געוואָרן די
פּאַראַרדענונג צושטעלן אפּ דער בוינג די לאָקאַמאָטיוולעך אונ פינף אונ
זעכציק שמאַלעוועגיקע פּלאַטפּאָרמעס. די דאָזיקע ארבעט האָט מען פּאַרעכנט
ווי אן אופגאַבע אפּן באצירק.

פּאַרן אָפּפּאַרן האָט דובאווע געראטן טאַקאַרעוון ארויספּאַדערן קלאווי-
טשעקן אפּ דער בוינג אונ געבן אימ די ניי-אַרגאַניזירטע גרופע. טאַקאַרעו
האָט אָפּגעגעבן דעם דאָזיקן באפעל, ניט באגרייפנדיק די ווירקלעכע סיבע,
וואָס האָט באוועגט דעם ארסענאלער זיך דערמאָנען אָן דער עקזיסטענצ
פּונעם טשעכ. אָבער די סיבע איז געווען א צעטעלע, וואָס אַנע האָט איבער-
געשיקט דורכ די געקומענע סאָלאָמענקער.

דמיטרי!— האָט אַנע געשריבן.— מיר האָבן מיט קלאוויטשעקן אָפּגעקליבן פּאַר
אייך א באַרג ליטעראַטור. פיר שיקן דיר אונ אלע באָיאַרקער שטורעם-לייט אונדער
היינט גרוס. ס'איז בראווע יאטן איר זינט אלע! מיר ווינטשן אייך קיעכ אונ פּנער-
גיע. נעכטן האָט מען פּונ די שפּיכלעךס ארויסגעגעבן די לעצטע רעזערוו האַלצ.
קלאוויטשעק בעט איבערגעבן אייך א גרוס. א זעלטענער יאט. ברויט פּאַר אייך באקט
ער אליין. אינ בעקעריי טרויט ער קיינעם ניט. אליין זיפט ער די מעל, אליין קעט
ער מיט דער מאשינ דאָס טייג. מעל האָט ער ערגעצ געקראָגן גוטע, אונ ברויט בא-
קומט זיך בא אימ אויסגעצייכנטער, ניט צו פּאַרזימכן מיט דעם, וואָס איך באקום.
אינ די אָונטן קלייבן זיך בא מיר צונחם אונדערע: לאגוטניע, ארטיכניע, קלאווי-

טשעק און אן אנדערשטעם זשאקיי. מיר לערנען זיך צוביסלעך, אבער מערער ריינד
מיר וועגן אלץ און וועגן אלעמען, און אפטער פון אלץ וועגן אייך. די מיידלעך זיך
נען אופגעבראכט, וואָס טאַקאָרעו האָט אָפּגעזאָגט צוזאָגן זיי אפּ דער בוינג. זיי פאַר-
זיכערן, אז זיי וועלן קענען אריבערטראָגן שוועריקייטן צוגלייך מיט אלעמען. טאָליע
זאָגט: „כיוועל זיך אָנטאָן איך דעם טאטן וואָס איז וועל קומען צום טאטן, זאָל ער
פרוּהן מיך פּוּ-דאָרט אריטהאָבן.“

זי וועט עס, מיטטאָמע, טאָן. גיב איבער מיין גרוס דעם שוואַרצויגן. אַנע.

*

די זאווערוכע האָט זיך אָנגערוקט מיטאמאָל. דער הימל האָט זיך פאַר-
צוינגן מיט גרויע, נידעריק שווימענדיקע וואַלקנס. ס'איז אוועק א געדיכטער
שניי. אינאָונט האָט איך די קוימענס זיך צעיאָמערט דער ווינט, ער האָט
זיך צעפּייט צווישן די ביימער, געיאָגט נאָך דעם פּלינקן שניי-שטורעם און
געוועקט דעם וואַלד מיט א דראַענדיקער פּליפּעריי.

עס האָט געבושעוועט, געווילדעוועט א גאַנצע נאכט א בוראן. דער
פּראָסט האָט דורכגענומען ביזן בייג, כאָטש א גאַנצע נאכט האָבן זיך געהייצט
די אויוונס. די סטאַנציע-כורווע האָט ניט אַינגעהאַלטן קיינ וואַרעמקייט.
אינדערפרי האָט דער אַטריאד, וואָס איז ארויס אפּ דער ארבעט, גע-
זונקען איך טיפּן שניי, אָבער איבער די ביימער האָט געפלאַמט די זון, און
אפּן בלויען הימל-קיינ איינציק וואַלקנדיג.

קאָרטשאַגניס גרופּע האָט אָפּגערייניקט פּוּן די שניי-הורבעס איר באַצירק.
ערשט איצט האָט פּאוועל דערפּילט, ווי שווער עס איז אויסצוהאַלטן די
קעלט. אָקוניעווס אַלט רעקל האָט איך ניט געוואַרעמט, און איך קאַלצש
האַט זיך אָנגענומען שניי. ער האָט איך ניט איינ מאָל פאַרלאָרן איך די
שניי-הורבעס. דער שטיוול ווידער, וואָס אפּ דער צווייטער פּוּס, האָט גע-
דראָט אינגאַנצן צעקראַכן ווערן. פּונעם שלאַפּן אפּן די האָבן זיך באַ איך
אפּן האַלדן אוועקגעזעצט צוויי מוירעדיקע געשווירן. אָנשטאַט א שאַל אפּן
האַלדן, האָט איך טאַקאָרעו געגעבן זיין האַנטעכ.

א דארער, מיט אַנטצונדענע אויגן, האָט פּאוועל פאַרביסן געשוּפּלט מיטן
ברייטן הילצערנעם רידל און אופּגעשארט דעם שניי.

פאַר דער צייט איז אפּן סטאַנציע געקומען צו קריכן א פּאַסאזשיר-צוג.
איך האָט קוימ געבראכט צו שלעפּן אהער א גויסעסדיקער לאַקאַמאָטיוו; אפּן
טענדער קיינ איינ שניי, איך אויוועלע האָבן דערברענט די רעשטלעך.
— וועט איר געבן האַלצ-וועלן מיר פּאָרן ווייטער, ווען ניט-פירט
אריבער דעם צוג אפּ דער רעזערוו-ליניע, קאַלזמאַן ס'איז פאַראן מיט וואָס
צו שלעפּן!—האַט דער מאַשיניסט געשרייען צום נאַטשאַליק פּוּן סטאַנציע.
דעם צוג האָט מען אריבערגעפירט אפּ דער רעזערוו-ליניע. די פאַרומערטע
פּאַסאזשירן האָט מען דערקלערט די סיבע, פאַרוואָס מע האָט זיך אָפּגע-
שטעלט. איך די פּוּל-געפאַקטע וואַגאַנעס האָט מען אָנגעהויבן קרעכצן און שילטן.

— גיט. א רייד מיטן אלטן. אָן גייט ער איבערן פּערָאָן. דאָס איז דער
 נאַטשאַלניק פּונ דער בויונג. ער קען באַפּוילן צופירן אפּ שליסנס האַלצ צומ
 לאַקאָמאָטיוו. זיי רייגן עס אַנשטאַט שפּאַלן, האָט דער סטאַנציע-נאַטשאַלניק
 געראַטן די קאָנדוקטערס. יענע זיינען אוועק טאָקאַרעוון אַנטקעגן.
 — האַלצ וועל איך געבן, אָבער ניט אומזיסט. דאָס איז דאָך אונדזער
 בוי-מאַטעריאַל! בא אונדז זיינען זאוויעס. איך צוג זיינען דאָ בא א זעקס—
 זיבן הונדערט פאַסאַשירן. קינדער און פרויען קענען בלייבן איך צוג, און
 די איבעריקע זאָלן נעמען רידלעך איך די הענט, און ביזן אָוונט—אָפּשאַרן
 דעם שניי. דערפאַר וועלן זיי באַקומען האַלצ. אויב זיי וועלן זיך אָפּזאָגן,
 קענען זיי דאָ זיצן ביז ניי-יאָר, האָט טאָקאַרעו געזאָגט די קאָנדוקטערס.

*

— זעט, יאטן, סארא אוילעם עס גייט! זע, אפילע פרויען!— האָט מען
 פאַרכידעשט גערעדט אהינטער קאַרטשאַגנס פלייצע.
 פאוועל האָט זיך א קער געטאָן אהינטער.
 — אָט האָסטו דיר הונדערט מאן, גיב זיי אַרבעט, און זע, אז זיי זאָלן
 גיט זיצן ליידיק, האָט געזאָגט טאָקאַרעו צוגלייענדיק.
 קאַרטשאַגין האָט געגעבן אַרבעט די ניי-אַנגעקומענע. עפעס א הויכער
 מאַנצביל, איך א שינעל פון אן אַיזנבאַנער מיט א פוטערנעם קאָלנער און
 איך א וואַרעמען קאַראָלנעם היטל, האָט אן אופגערגעטער געדרייט איך די
 הענט דעם רידל. ער האָט זיך געווענדט צו דער פרוי, וואָס איז לעבן איך
 געשטאַנען איך א קאָטיק-היטעלע מיט א פּרענדזל פּונויבן, און פּראָטעסטירט:
 — איך וועל ניט ראַמען קיין שניי, קיינער האָט קיין רעכט ניט מיך
 צווינגען. אויב מע וועט מיך בעטן, וועל איך, ווי אן אינזשעניער-טראַנס-
 פּאָרטלער, קענען אָנפירן מיט דער אַרבעט, אָבער ניט איך און ניט דו
 דאַרפן ראַמען שניי. דאָס איז איך דעה אינסטרוקציע ניט פּאַרויסגעזען. דער
 אלטער האַנדלט קעגן געזעצ. איך וועל איך צוציען צו פאַראַנטוואָרטלעכקייט.
 ווער איז דאָ דער דעסיאַטניק?— האָט ער געפרעגט באַם אַרבעטער, וואָס איז
 געשטאַנען נאָענט צו איך.

עס איז אונטערגעגאַנגען קאַרטשאַגין.
 — פאַרוואָס אַרבעט איר ניט, בירגער?
 דער מאַנצביל האָט באַטראַכט פּאוועל פּונ קאַפּ ביז די פּיס מיט
 א פאַראַכטנדיקן קוק.
 — און איר ווער זייט עס אַזעלכער?
 — איך בין אן אַרבעטער.
 — דעמלעט האָבן איך כּיט אייך ניט וואָס צו ריידיגן. שיקט מיר
 צו דעם דעסיאַטניק, אָדער עמעצן אַנדערש, ווער עס איז דאָ בא אייך פאַראַנ...

קארטשאגינ האָט אַ קוק געטאָגן אַפּ אים פּונ אונטן אַרומ.
— איר ווילט ניט אַרבעטן—דאַרפּ מען ניט. אָן אונדזער צייכן אפּ
אײער רײזע־בילעט וועט איר אײַן צוג ניט אַרײַן. אזא אײַז דער באַפּעל פּונעם
נאַטשאַלניק פּונ דער בױונג.

— אונ איר, בירגערן, זאָגט זיך אויך אָפּ?—האָט זיך פּאָועל אַ קער
געטאָגן צו דער פּרוי אונ אײַז אפּ אַ ווײַלע פּאַרשײנערט געוואָרן: פאַר אים
אײַז געשטאַנען טאָניע טומאַנאָווע.

זי האָט מיט גרויס מי אײַן דעם דאָזיקן אָפּגעריסענעם יונג דערקענט
קאָרטשאַגינען. פּאָועל אײַז פאַר איר געשטאַנען אײַן צעריסענע, פּאַרשײמ־
פּערטע קליידער אונ אײַן עפּעס אַ מינ פּאַנטאַסטישן שוּכוואַרג, מיט אַ שמר־
ציקן האַנטעך אפּן האַלדז, מיט אַ געזיכט, וואָס אײַז שױנ לאַנג ניט גע־
וואשן. בלוז די אױגן האָבן פּאַרמאַגט דעם זעלבן פּרײַערדיקן פּײַער. די
אױגן זײַנען זײַנע. אונ אָט דעם דאָזיקן יונג, ענלעך אפּ אַ שלעפּער, האָט
זי נאָך גאָר ניט לאַנג ליב געהאַט. ווי אלץ האָט זיך עס געענדערט!

נאָך איר ניט־לאַנג פּאַרגעקומענער כאַסענע פּאָרט זי אײַצט מיט איר מאַן
אײַז דער גרויסער שטאָט אַרײַן, וווּ ער אַרבעט אײַן דער וועג־פּאַרוואַלטונג
אפּ אַ פּאַראַנטוואָרטלעכן פּאָסטן. אונ אָט וווּ איר אײַז אױסגעקומען צו באַ־
געגענען זיך מיט איר יונגטלעכער לײַדנשאַפט. איר אײַז אפּילע ניט באַקוועם
געבן אים די האַנט. וואָס וועט אַ טראַכט טאָגן וואַסלײַ? סאַראַ פּאַרדראַכט,
וואָס קאָרטשאַגינ האָט זיך אזוי אָפּגעלאָזן. ווײַזט אױס, אז דער הײַצער
האָט ווײַטער פּונ גראַבן עקד זיך ניט דורכגערוקט אײַן לעבן.

זי אײַז געשטאַנען אונ ניט געפּונען אײַן זיך קײַן אַנטשלאַסנקײַט, איר
פּאַנעם האָט זיך גערויטלט פּונ פּאַרלאָרנדיקײַט. דעם טראַנספּאָרטלער האָט אױפֿ־
געבראַכט די פּרעכע, ווי אים האָט זיך געזוכט, אױפּירונג פּונעם שלעפּער,
וואָס האָט ניט אַראָפּגענומען די אױגן פּונ זײַן ווײַב. ער האָט אַ שלײַדער
געטאָגן אָן דער ערד דעם רידל אונ אײַז צוגעגאַנגען צו טאָניען.

— קום, טאָניע, אײַך קען ניט קוקן רױק אפּ דעם דאָזיקן לאַצאַראָני.
קאָרטשאַגינ האָט פּונעם ראָמאַן „דזשוזעפּ גאַריבאַלדי“ געוויסט, ווער
עס אײַז אױונט לאַצאַראָני.

— אויב אײַך בײַן אַ לאַצאַראָני, בײַטו פּאַשעט אַ ניט־דערקוילעטער בור־
זשוי, האָט ער בײַז געענטפּערט דעם טראַנספּאָרטלער, אונ, אריבערגעפירט
דעם בליק אפּ טאָניען, האָט ער טרוקן אַ זאָג געטאָגן: נעמט דעם רידל,
כאַווערטע טומאַנאָווע, אונ שטעלט זיך אײַן דער רײ. נעמט ניט קײַן בײַ־
שפּיל פּונ דעם דאָזיקן געשטאַפטן בופּלאַקס. אײַך בעט אַנטשולדיקונג, אײַך
ווייס ניט וואָס פּאַראַ שײַכעס ער האָט צו אײַך.

פּאָועל האָט אױמפּרײַנטלעך אַ שמײַכל געטאָגן, כאַפּנדיק אַ קוק אפּ
טאָניעס פּוטערנע שטיוועלעך, אונ צוגעגעבן ווי פּאַרביגײַענדיק:
— פּאַרביבן ראַט אײַך אײַך ניט. ניט לאַנג אײַז דאָ אַ באַנדע געווען צו גאַסט.

ער האָט זיך א קער געטאָן און איז אוועק צו זיינע כעווערע, כליופּענ-
דיק מיטן קאלאַש.

די לעצטע ווערטער האָבן געהאט א ווירקונג אויך אפּן טראַנספּאָרטלער.
טאָניע האָט אים איינגערעדט בלייבן ארבעטן.
אינאָוונט, אז מע האָט געענדיקט די ארבעט, האָט מען זיך אומגעקערט
צו דער סטאנציע. טאָניעס מאַן איז אוועק סאָרויט, ער האָט זיך גענילט
פארנעמען אן אָרט אין צוג. טאָניע האָט זיך אָפּגעשטעלט און דורכגעלאָזן
די ארבעטער. הינטער אלעמען איז, אָנגעשפּארט אפּ - א רידל, גענאנגען
דער מירער קאָרטשאַני.

— גוטנאָוונט, פּאוולושע. כ'בינ זיך מוידע, אז כ'האָב זיך ניט געריכט
צו באַגעגענען דיך אזא. צי דען האָסטו בא דער מאַכט עפעס בעסערס ניט
פארדינט, ווי גראָבן זיך אין דער ערד? איך האָב געטראַכט, אז דו ביסט שוין
לאַנג א קאָמיסאַר אָדער עפעס אנדערש-וואָס אזוינס. ווי שלימאָלדיק עס האָט זיך
באקומען דייַן לעבן... האָט טאָניע גענומען ריידי, גייענדיק האַרט לעבן אים.
פּאוועל האָט זיך אָפּגעשטעלט און באַקוקט טאָניען מיט א פּאָרווונדערטן בליק.
— איך האָב זיך אויך ניט געריכט באַגעגענען דיך אזא... סאַרמאַרי-
גירטע, האָט פּאוועל ענדלעך געפונען דאָס פּאָסיקע און ווייכערע וואָרט.
טאָניעס שפּיצ אויערן האָבן זיך אָנגעצונדן.

— ביסט נאָך אלץ א גראָבערייַונג!

קאָרטשאַני האָט פּאָרוואָרפּן דעם רידל אפּן אַקסל און איז אוועקגע-
גאַנגען. אָפּגעגאַנגען עטלעכע טריט, האָט ער געענטפּערט:
— כאַווערסע טומאַנאָויע, מייַן גראָבקיט איז אַסאַך א לייכטערע פּונ
אייער, אזוי צו זאָגן, העפּלעכקייט. וועגן מייַן לעבן איז ניטאָ וואָס צו בא-
זמרוקן זיך, דאָ איז אַלץ אין אָרדענונג. אָבער אַט בא אייך האָט זיך דאָס
לעבן אָפּגעלייגט אַסאַך ערגער ווי איך האָב דערוואָרט. מיט א יאָר צוויי
צוריק ביסטו געווען בעסער; האָסטו זיך ניט געשעמט דערלאַנגען אן ארבע-
טער די האַנט. און איצט האָט פּונ דיר אָנגעהויבן טראָגן מיט נאַפּטאלין.
און, כוועל דיר זאָגן אָפּנהערציק, כ'האָב מיט דיר ניט וואָס צו ריידי.

*

פּאוועל האָט באַקומען א בריוו פּונ ארטיאַמען. דער ברודער האָט גע-
שריבן, אז אינגיכט האָט ער כאַסענע, און ער האָט געבעטן פּאוועלען, ער
זאָל אומבאדינגט קומען צו פּאָרן.
דער ווינט האָט ארויסגעריסן פּונ פּאוועלס הענט דאָס ווינטע בויגעלע
פּאפּיר, און דאָס האָט, ווי א טויב, א פּלי געטאָן אינדערהויכ. ער וועט ניט
זייַן אפּ דער כאַסענע. צי קען גאָר געמאַלט זייַן, ער זאָל אָפּפּאַרן? שוין
צעכטן האָט דער בער פּאַנקראַטאָו איבערגעיאָגט זייַן גרופּע און זיך א רוק
געטאָן פּאָרויס מיט אַזעלכע טהייט, אז אלע האָבן זיך פּאַשעט געוונדערט.

דער טרעגער האָט זיך דורכגעבראַכט פאַרויס, אָן שום אָפּהאַלט, צו פארנעמען דאָס ערשטע אָרט. ער האָט פארלאָרן זײַן געוויינלעכע רויקײַט און האָט אונטער געגעבן כײַשעק זײַנע, פאַרט-ארבעטער צו דערלאנגען מעשוגענע טעמפּן. פּאַטאַשקין האָט נאָכגעשפּירט נאָך דער שטומער פּאַרביסנײַט פּונ די בויער. ער האָט פּאַרווונדערט געריבן די שלײַפּן, געפרעגט זיך אליינ: „וואָס זײַנען דאָס פּאַראַ מענטשן? וואָס איז דאָס פּאַראַ אומפּאַרשטענדלעכע קראַפט? אויב דער וועלער וועט זיך האַלטן כּאָטש נאָך אַ טאָג אכט, וועלן ניר וואָס שוין דערגײַן צום אָרט, וווּ מע האַקט דעם וואַלד. עס באַקומט זיך: אַ גאַנצ לעבן געלערנט און שטאַרבן וועסטו ערשט אַ נאַר. מיט זײַער אַרבעט מאַכן די דאָזיקע מענטשן צונישט אלע אויסרעכענונגען און נאַרמעס“.

קלאַוויטשעק איז געקומען צו פאַרן פּונ שטאַט און געבראַכט זײַן לעצטן געבעק ברויט. נאָך דעם, ווי ער האָט זיך געזען מיט טאַקאַרעוון, האָט ער אפּ דער אַרבעט אופּגעזוכט קאַרטשאַגינען. זיי האָבן זיך כאַוועריש באַגריסט. קלאַוויטשעק האָט שױכלענדיק אַרויסגענומען פּונ אַ זעקל און אויסגעצײכנטע געלע פעלצענע שוועדישע קורטקע, און אַ פּאַטש געטאַג מיט דער האַנט איבערן עלאַסטישן כּראָם, האָט ער געזאָגט:

— דאָס איז פּאַר דיר. ווייסט פּונ וועמען?.. כא! ביסט קענטיק אַ היפּ־שער נאַר, באַכער! דאָס האָט דיר געשיקט די כאַווערטע אוסטינאַוויטש, קעדי דו, גוילעם, זאַלסט ניט דערפּאַרן ווערן. די קורטקע האָט איר דער כאַווער אַלשינסקי געגעבן אַ מאַטאַנע, זי האָט פּונ זײַנע הענט גענומען און מיר זי איבערגעגאַבן פּאַר קאַרטשאַגינען. אַקום האָט איר געזאָגט, אז אינ פּראָסט שטייסטו אפּ דער אַרבעט אינ אײַן רעקל. אַלשינסקי האָט אַביסל פּאַרקרימט די נאַז: „איך, זאָגט ער, קען דעם דאָזיקן כאַווער שיקן אַ שױנעלע“ אָבער ריטע האָט געלאַכט: נישקאַשע, אינ דער קורטקע וועט אים זײַן בעסער צו אַרבעטן! נעם!

פּאַוועל האָט פּאַרווונדערט גענומען אינ האַנט דעם ווערטפּוּלן בעגער און ניט־אַנטשלאָסן אָנגעטאַן אים אפּן דערפּרויענעם קערפּער. דער ווייכער פעלצ האָט גיך דערוואַרעמט די פּלייצע און די ברוסט.

*

ריטע האָט פּאַרשריבן:

20. דעקאַבער.

אַ צײַט פּונ זאַחערונגעס. שניי און ווינט. די באַיאַרקער זײַנען שוין געווען קימאַט באַם צײַל, אָבער די פרעסט און זאַחערונגעס האָבן פּאַרהאַלטן. מע ווערט דערטרונקען אינ שניי. גראָבן די געפּוירענע ערר איז שווער. עס איז געבליבן פּאַקאַל דרײַ פּערטל קילאַמעטער, אָבער די סאַמע שווערע. טאַקאַרעווי גיט צו וויסן: אפּ דער בױנג האָט זיך באַוויזן טיפּוס, דרײַען זײַנען קראַנק געוואָרן.

22 דעקאבער.

אפן פלענום פון גובקאמיוג איז פון באַיאַרקע קיינער ניט געקומען. באַנדיטבן האָבן זיך צען קילאָמעטער פון באַיאַרקע אַראָפּגעלאָזן באַרג־אָרונטער. אַן עשעלאָב מיט ברויט. לויטן באַפעל פונעם באַזולמעכטיקטן פון פּאָלקאמאט פאַר דערנערונג, איז אַייבערגעוואָרען געוואָרן אַהייב דער גאַנצער בוי־אַטריאַד.

23 דעקאבער.

איז שטאַט האָט מען געבראַכט פון באַיאַרקע נאָך זיבן טיפּוס־קראַנקע. צווישן זיי—קניניעו. געווען אפן וואַקיאַל. פון די בופערן פונעם צוג, וואָס איז געקן—מען פון באַרקאָו, האָט מען אַראָפּגענומען פאַרפּורערענע קערפּערס. איז די שפּיטאַלץ איז קאַלט. א פאַרשפּאַלטעלע זאווערוכע! ווען וועט זי זיך שוין ענדיקן?

24 דעקאבער.

גאַרעוואָס פון זשוכריצען. ווייזט זיך ארויס, אז עס איז ריכטיק: אַרליק איז נעכטן באַנאַכט מיט זיבן גאַנצער באַנדע אָנגעפּלויגן אפּ באַיאַרקע. צוויי שאַ איז צווישן דער באַנדע און אונדזערע געגאנגען א שלאַכט. די באַנדע האָט איבערגעבן ריכטן די פאַרבינדונג, און כלווי היינט איבערפּרי האָט זיך זשוכריצען איינגעגעבן באַקומען ענווע יעדעס. די באַנדע האָט מען אָפּגעטריבן. טאַקאָרעו איז פאַרווונדערט איז ברויט אפּ דורכ און דורכ. מע וועט אים היינט ברענגען. טויט איז און—טערן שווערד געפאַלן פראַנצ קלאַויטשעק, וואָס איז איז יענער נאַכט געווען נאָ—טשאַלניק פון דער וואַכ. דאָס האָט ער באַמערקט די באַנדע און אופּגעהויבן און אליאַרם, ער האָט צוריק געשאַסן אפּ די אָנפאַלער, אָבער ער האָט ניט באַהינגן צו דערלויפן. ביז דער שול און איז אומגעקומען פון א שווערד. אינעם בוי־אַטריאַד זינען עפּן פאַרווונדערט געוואָרן, איצט איז דאָרטן פאַראַן א פאַנצערצוג און צוויי עסקאַרעגען קאוואַלעריע.

נאַטשאַלניק פון דער בוינג איז געוואָרן פאַנקראַטאָוו. באַטאָג האָט פּוירערעוסיק אָנגעזאָגט א טייל פון דער באַנדע איז כּוּטאַר גלובקיקי און צעשניטן אלע ביו איינעם. א טייל פון די אומפאַרטייטשע קאַדראַוויקעס זינען, ניט וואַרטנדיק אפּ א צוג, אוועק צופּוס איבער די שפּאַלן.

25 דעקאבער.

מע האָט געבראַכט צו פירן טאַקאָרעוון און די אַנדערע פאַרווונדערטע. מע האָט זיי אַוועקגעלייט איז קליינישן שפּיטאַל. די דאָקטוירים האָבן צוגעזאָגט ראַטעווען דעם אַלטן. ער איז אָן באַווייזן. דאָס לעבן פון די איבעריקע איז אויסער געפאַר.

דער גובקאָמפּאַרט און מיר האָבן באַקומען פון באַיאַרקע א טעלעגראַמע: מיר, די בויער פון דער קאָלייקע, פאַרזאַמלען אפּן דאָזיקן מיטינג, צוזאַמען מיט דער קאָ—מאַנדע פונעם פאַנצערצוג. פאַר דער מאַכט פון די סאַוועטן און מיט די ריטאַר—מייער פונעם קאַוואַפּאָק, פאַרזיכערן אייך, אז, ניט געקוקט אפּ אלע שטערנונגען, וועלן מיר, אלס ענטפּער אפּ די באַנדיטישע אָנפאַלן, צום ערשטן יאָנאַר געבן דער שטאַט אַלץ. מיט דער אָנשטרענונג פון אלע קויכעס טרעטן מיר צו צו דער אר—בעט. זאָל לעבן די קאָמוניסטישע פאַרטיי, וואָס האָט אונדז אַהער געשיקט! פאַרוו—צער פון מיטינג קאַרטשאַגין. סעקרעטאַר בערזין.

אַפּ טאָלעמעקע האָט מען מיט מיליטערישער ערע געבראַכט צו קוורע קלאַוי—שעקני.

*

דאָס געגארטע האָלץ איז שוין נאָענט, נאָר צו אימ האָט מען זיך גע-
דוקט פאָרויס שרעקלעך לאַנגזאָם: יעדן טאָג האָט דער טיפּוס אַרויסגעריסן
צענדליקער נויטיקע הענט.

ווי אַ שיקערער, קוימ האַלטנדיק זיך אַפּ די פּיס, האָט זיך קאָרטשאַני אומגע-
קערט צו דער סטאַנציע. ער איז שוין לאַנג אומגענאַנגען מיט אַ געהעכערטער
טעמפּעראַטור, אָבער היינט האָט ער דערפּילט די היצ שטאַרקער ווי געוויינלעך.
דער בויכ־טיפּוס, וואָס האָט אַלץ מער אָפּגענומען די קויכעס באַם אַט-
ריאַד, האָט זיך דערקליבן אויך צו פּאָולען. נאָר זיינ שטאַרקער קערפּער
האָט זיך אַנטקעגנגעשטעלט, און אינ מעשעכ פּונ פּינפּ טעג האָט ער געפּונען
קויכעס זיך אָפּצוהייבן פּונ דעם בעטאַנענעם דיל און גיין צוזאַמען מיט
אַלעמען אַפּ דער אַרבעט. עס האָבן אימ ניט געראַטעוועט ניט די וואַרעמע
קורטקע און ניט די וואַליקעס, וואָס פּיאָדאַר האָט צוגעשיקט און וועלכע ער
האָט אָנגעטאָן אַפּ די שוין אָפּגעפרוירענע פּיס.

בא יעדער טראָט האָט עפעס ווייטעקדיק געשטאַכט אין ברוסט, פּיבער-
דיק האָבן געקלאַפּט די ציינ. ס'איז אימ געווען פּינצטער אין די אויגן, און
די ביימער האָבן זיך, דאַכט זיך, געדרייט אין אַ מאָדנעם קאַראַהאַד.

ער האָט זיך קוימ דערקליבן צו דער סטאַנציע. ער איז פּאַרכידעשט גע-
וואָרן פּונ אַ ניט־געוויינלעכע גערויש. ער האָט זיך צוגעקוקט: אַ לאַנגער עשע-
לאָט האָט זיך אויסגעצויגן איבער דער גאַנצער סטאַנציע. אַפּ פּלאַטפּאָרמעס
זיינען געשטאַנען לאָקאַמאָטיוולעך, עס זיינען געלעגן רעלסן, שפּאַלן, באַם
אַויסלאָדן ווי האָבן געאַרבעט מענטשן, וואָס זיינען געקומען מיטן צוג. ער
האָט געמאַכט נאָך עטלעכע טריט און פּאַרלאָרן דאָס גלייכגעוויכט. ער האָט
קוימ געפּילט דעם קלאַפּ מיטן קאַפּ אָן דער ערד. דער שניי האָט אַ ברען
געטאָן מיט אַן אָנגענעמער קעלט די הייסע באַק.

אַפּ אימ האָט מען זיך אָנגעשטויסן אין עטלעכע שאַ אַרומ. מע האָט
אימ געבראַכט צו טראָגן אין באַראַק. קאָרטשאַני האָט שווער געאַטעמט
און האָט ניט דערקענט די אַרומיקע. דער פּעלדשער, וואָס מע האָט אימ
אַרויסגערופּן פּונ פּאַנצערצוג, האָט געמאַלדן: אַ קרופּאָזע לונגענ־אַנציינדונג
און בויכ־טיפּוס. טעמפּעראַטור 41,5. וועגן די אַנטצונדענע געלענקע און
דעם געשוילעכצ אַפּן האַלדז איז איבעריק צו ריידן, דאָס איז אַ קלייני-
קייט. די ערשטע צוויי זיינען גאַנצ גענוג, קעדיי אָפּשיקן אימ אַפּ יענער וועלט.
פּאַנקראַטאָו און דער געקומענער דובאַווע האָבן געטאָן אַלץ, וואָס עס
איז געווען מעגלעך, קעדיי צו ראַטעווען פּאָולען.

קאָרטשאַניס לאַנדסמאַן־אַליאַשע קאַכאַנסקי־האָט מען איבערגעגעבן
אַפּצופּירן דעם קראַנקן אין זיינ געבורט־שטאָט.

בלויז מיט דער הילף פּונ דער גאַנצער קאָרטשאַנישער גרופּע און,
דעריקער, אונטער כּאָליאַוועס דראָינגען, האָט זיך פּאַנקראַטאָו און דובאַ-

ווען איינגעגעבן אריינזעצן אלייאשען און קארטשאגינען, וועלכער איז גע-
ווען אַן באווסטויג, איז א פול געפאקטן וואגאָן.

מע האָט זיי ניט אריינגעלאָזן, אויס מוירע אַנצושטעקן זיך מיט פלעק-
טיפוס, מע האָט זיך אנטקעגנגעשטעלט, מע האָט געדראָט ארויסצווארפן דעם
טיפוס-קראַנק אינמיטן וועג.

כאָליאָוע האָט, פאָכענדיק מיטן נאהאן אונטער די געזער פון די, וואָס
האַבן געשטערט אריינזעצן דעם קראַנקן אין וואַגאָן, געשרייען:

— עס איז ניט קיינ אַנשטעקנדיקע קראַנקייט! ער וועט פאָרן, עס מעג
אפילע אונדז אויסקומען צוליב דעם איינציק אלעמען ארויסשלידערן! געדענקט,
איר אזוינע און אזוינע, וואָס איר ציטערט נאָר פאר אייער פעל, טאַמער
וועט ווער-ניט איז פרווהן אים אפילע מיט א פינגער אַנריירן, וועל איך געבן
צו וויסן אפ דער ליניע: מיר וועלן אלעמען אַראָפּנעמען פון צוג און אַרעס-
טירן. אָט האָסטו דיר, אלייאָשע, פאווקעס מאווער, האק איך פאַנעם אריי-
יעדן איינעם, וואָס וועט וואַגן אַראָפּצונעמען אים, האָט כאָליאָוע צוגע-
געבן, קעדיי אַנצושרעקן דעם אוילעם.

דער צוג האָט זיך גערירט פון אָרט. אפּן פוסט געוואָרענעם פּעראַן איז
פאַנקראַטאָוו צוגעגאַנגען צו דובאווען.

— ווי רעכנסטו, ער וועט געזונט ווערן?

און ניט באקומען קיינ ענטפער.

— קום, מיטיאי, ווי עס וועט שוין זיין, זאָל זיין. מיר זיינען איצט
פאראנטוואָרטלעך פאר אלע. די לאַקאָמאָטיוון וועט אויסקומען באנאכט אויס-
לאָדן. און אינדערפרי וועלן מיר זיי א פרווה טאָג אונטערהייצן.

כאָליאָוע האָט געקלונגען איבער דער גאַנצער ליניע אלע זיינע כאוויי-
דימ-טשעקיסטן. ער האָט זיי שטאַרק געבעטן ניט דערלאָזן, אז די פּאַסאַזשירן
זאָלן ארויסזעצן דעם קראַנקן קארטשאגינען, און בלוין באקומענדיק א
פּעסטן צוזאַג „מירן ניט דערלאָזן“, איז ער אוועק שלאָפן.

*

אפ דער קנפּסטאַנציע פון אייזנבאַן האָט מען פון פּאַסאַזשיר-צוג
ארויסגעשלעפט אפּן פּעראַן דעם טויטן קערפער פון אן אומבאַקאַנטן בלאַנדן
יונג יאט, וואָס איז געשטאַרבן אין איינעם פון די וואַגאָנעס. ווער ער איז
און פון וואָס ער איז געשטאַרבן-האָט קיינער ניט געוואוסט. די סטאַנציע-
טשעקיסטן, וואָס האָבן פארגעדענקט כאָליאָועס ביטע, זיינען אוועקגעלאָפּן
צום וואַגאָן, קעדיי ניט דערלאָזן ארויסזעצן אים, אָבער ווען זיי האָבן זיך
איבערצייגט, אז דער יאט איז טויט, האָבן זיי פאַרדראַגט צונעמען דעם
טויטן קערפער אין מאָרג פונעם עוואקאַ-אופּנעמען.

כאָליאָוען האָט מען באלד אַנגעקלונגען קיינ באַיאַרקע און געגעבן צו

וויסן וועגן דעם טויט פון יענעם, פאר וועמעס לעבן ער האָט זיך אזוי באומרויקט.

א קורצע טעלעגראמע פון באַיאַרקע האָט מירדיע געווען דעם גובקאַמ וועגן קאַרטשאַנינג טויט.

אליאַשע קאַכאַנסקי האָט צוגעשטעלט דעם קראַנקן קאַרטשאַנינג אהיימ און אליין האָט ער זיך אוועקגעלייגט אין א הייסן טיפּוס.

*

9 יאנואר

פארוואָס איז אזוי שווער? פארב זעבן זיך צום טיש האָב איך געוויינט. ווער האָט עס געקענט טראַכטן, אז אויך ריטע קען וויינען. און נאָך אזוי ווייטעקדיק? צי דען זינען טרערן שטענדיק א סימען פון שוואַכ ווייניג? היינט איז זייער סיבע—א פּינלעכער אומגליק. פארוואָס זשע איז ער געקומען פארוואָס איז דער אומגליק געקומען היינט, אינעם טאָג פון גרויסן זיג, ווען די איימע פון קעלט איז באזיגט, ווען די אייזנבאן־סטאנציעס זינען אָנגעלאָדג מיט ווערטפולע ברענ־מאטעריאל, ווען איך בין גאַרואָס געווען אפּן טרונט פונעם זיג, אפּן פארבריי־טערט פלענום פון שטאַטס־וועט, וווּ מען האָט באַערט די העלדן—די בויער? דאָס איז א זיג. אָבער פאר אימ האָבן צווייען אָפּגעגעבן דאָס לעבן: קלאוויטשעק און קאַרטשאַנינג.

פאוועלט טויט האָט מיר אומגעזעקט דעם עמעס: ער איז מיר אסאך טייערער ווי איך האָב געטראַכט.

בא דעם ריז איך איבער די נאָטיצן. איך ווייס גיט, צי וועל איך זיך נאָך אומקערן צו זיי'סונדאָסניי. מאַרגן שרייב איך אין כאַראַקא, אז איך בין איינשטימיק צו אַרבעטן אין צעקא פון קאָמיונג פון אוקראַינע.

די יונגע יארן האבן געזיגט. דער טיפוס האָט קאָרטשאַניען ניט אומ־געבראכט. פֿאוועל איז צום פערטן מאל אריבער די גרענעצ פֿון טויט און זיך אומגעקערט צום לעבן. ערשט איז א כוידעש ארום האָט ער זיך, א דארער און בלייכער, אופגעהויבן אפֿ די וואַקלדיקע פֿיס און, קלאַמערנדיק זיך אָן די ווענט, געפרוּווט דורכגיין איבערן צימער. אונטערגעהאלטן פֿון דער מוטער, איז ער צוגעגאנגען צום פענצטער און לאַנג געקוקט אפֿן שליאַכ. עס האָבן געלאַנצט בלאַטקעלעך צווישן שניי, וואָס האָט זיך געשמאַלצן. אינדרויסן איז געשטאנען דער ערשטער ערעוו־פֿרילינגדיקער וואַרעמער וועטער. דערנעבן באַם פענצטער, אַפֿ א צווייג פֿון א קארשנבוימ, האָט זיך גע־בלאָזן א גרויבייכיקער שפּערל און געוואָרפֿן אומרויקע בליקן מיט זײַנע ניייווישע אויגן אפֿ פֿאוועלען.

— וואָס, מיר האָבן מיט דיר איבערגעלעבט דעם ווינטער?— האָט שטיל אַרויסגערעדט פֿאוועל, א קלאַפֿ טוענדיק מיטן פֿינגער אין פענצטער.

די מוטער האָט דערשראָקן א קוק געטאָן אפֿ אים.

— מיט וועמען רעדסטו דאָרט?

— דאָס רייך איך צום שפּערל... ער איז אנטלאָפֿן, דער כעורעמאן, —

און ער האָט שוואַך א שמייכל געטאָן.

דער פֿרילינג איז געווען איך פֿולן ברען. קאָרטשאַניען האָט אָנגעהויבן טראַכטן וועגן אומקערן זיך אין שטאָט. ער האָט זיך גענוג פֿאַריכט אפֿ קע־נען גיין, אָבער איך זײַן אָרגאַניזם איז ניט אלץ געווען איך אָרדענונג. איין מאל, שפּאַצירנדיק אין סאַד, איז ער פֿלוצעם געפאלן אפֿ דער ערד פֿון שאַרפֿן ווייטעק איך רוקנביי. מיט גרויס מי האָט ער זיך דערשלעפֿט איך צימער אַריין. אפֿן צווייטן טאָג האָט אים אופֿמערקזאַם באַטראַכט א דאָקטער. אָן־טאַפֿנדיק איך רוקנביי א טיפֿ גריבל, האָט ער פֿאַרווונדערט א בורטשע געטאָן:

— פֿונדאָנען איז עס באַ אייך?

— דאָס איך, דאָקטער, א סימען פֿון א שטיין פֿון ברוק. כּי־האַב עס באַ־

קובען אונטער ראַווע, א דרייצאָליקער האָט הינטער מיר אפֿן שאַסיי א זעצ געטאָן...

— וויזשע זייט איר ארומגעאנגענע? אייך האָט עס ניט געארט?
 — ניין. דעמלט בין איך אָפּגעלעגן א פּאָר שאַ—און אפּן פּערד. איצט
 האָט עס צום ערשטן מאל זיך געלאָזט פּילן.
 דער דאָקטער האָט אַן אָנגעכמורעטער באַטראַכט דאָס גריבל.
 — יע, מײַן טײַערער, זייער אַן אומאָנגענעמע מײַסע. דער רוקנבײַן
 האָט ניט ליב אזעלכע דערשיטערונגען. לאָמיר האָפּן, אַז אפּ ווייטער וועט
 עס זיך ניט לאָזן פּילן. טוט זיך אָן, כאַווער קאָרטשאַגין.
 און ער האָט מיט מיטגעפּיל און מיט א פּאַרדראָס, וואָס ער האָט אים
 שלעכט אַויסבאהאַלטן, געקוקט אפּ זײַן פּאַציענט.

*

ארטיאָמ האָט געלעבט אין דער געזינד פּונ זײַן פּרוי, דאָס צאָרעדיקע
 ווייבל סטעשע. די געזינד איז געווען אַן אָרעמפּויערישע. פּאוועל איז איינ-
 מאל אריין צו ארטיאָמען. אפּן קליינעם שמוציקן הויפל איז אומגעלאָפּן א
 פּאַרשמירט קאַסאַקע ינגל. דערווען פּאוועל, האָט ער אָן קיינע מאַכזאָקעס
 אײַנגעווינגן זיך אין אים מיט די אויגלעך, האָט אַקשאַנעסדיק געפּאַרקעט
 מיטן פּינגער אין נאָז און געפּרעגט:

— וואָס דאַרפסטו דאָ? ביסט עפּשער געקומען גאַנווענענע? גיי בעסער
 אוועק, וואָרעם אונדזער מאמע איז זייער א בייזע!
 אין דעם אלטן נידעריקן הילד האָט זיך געעפּנט א קליין פּענצטער, און
 ארטיאָמ האָט א רופּ געטאָן:
 — קום אריין, פּאוועל!

באַם אויוון האָט זיך געפּאַרעט מיט א ווילקע אַן אלטע פּרוי מיט א
 פּאַנעם א געלן ווי פּאַרמעט. זי האָט אפּ א רעגע אָנגערירט פּאוועל מיט א
 כּמורנעם בליק, האָט דורכגעלאָזן דעם גאַסט און געמאַכט א געפּילדער
 ארומ די טשוהונעס.

צוויי קליינע מיידעלעך מיט קורצינקע צעפּלעך זײַנען פּלינק ארופּגע-
 קראָכן אפּן אויוון און מיט דער נײַגעריקייט פּונ ווילדע ארויסגעקוקט פּונ
 דאָרטן.

באַם טיש איז געזעסן ארטיאָמ, אביסל ניט בא זיך. דער שידעך זײַנער
 איז ניט געפּעלן געווען ניט דער מאמע, ניט דעם ברודער. פּונ דוירעס
 אָן א פּראָלעטאַריער, האָט ארטיאָמ עפּעס אָן קיין שום סיבע איבערגעריסן
 זײַן דרייאָריקע פּריינטשאפט מיט דער שילדער האליען, א שטיינהעקערס
 א טאָכטער, א שנילדערקע, און איז אוועק פּאַר א פּרימאַק צו דער
 גרויניקער סטעשען אין שטוב אריין—אין א געזינד פּונ פּינפּ מילדער, וואָס
 האָט ניט געהאַט אפּילע קיין איין שפּילער. דאָ האָט ער נאָך דער ארבעט
 אין דעפּאָ זײַן גאַנצן קויעך אריינגעלייגט אינעם אקער און אפּגעשטעלט
 די פּאַראָרעמטע ווירטשאפט.

ארטיאָמ האָט געוואָסט, אז פאָוועל איז געווען געשטימט קעגן דעם, וואָס
ער איז אוועק צו דער קליינבירגערלעכער סטיכע, ווי פאָוועל האָט זיך
אויסגעדריקט, און איצט האָט ער נאָכגעשפּירט, ווי דער ברודער נעמט אופ
דאָס אלץ, וואָס רינגלט אימ דאָ ארומ.

זיי זיינען געזעסן, איבערגעוואָרפן זיך מיט אומבאדייטנדיקע פראַזן, וואָס
ווערן געוויינלעך באַנוצט ביי אַ באַגעגעניש. פאָוועל האָט זיך שוין גענו-
מען קלייבן אוועקגיין. ארטיאָמ האָט אימ פארהאלטן:

— וואָרט צו, וועסט אָפּעסן מיט אונדז. באלד וועט סטעשע ברענגען
מילך. הייסט עס, אז מאָרגן פאָרסטו? ביסט נאָך אָבער ניט בא די קויכעס,
פאָוועל.

אינ צימער איז אריין סטעשע. זי האָט זיך באַגריסט און האָט א רופ געטאָן
ארטיאָמען אינ שיער אריין, ער זאָל העלפן עפעס אריבערטראָגן. פאָוועל
איז געבליבן אליין מיט דער אלטער, וואָס איז געווען קארג אפן וואָרט.
אינ פענצטער האָט זיך דערטראָגן דאָס קליינע פון קלויסטער. די אלטע
האָט אוועקגעשטעלט די ווילקע און אומצופרידן געמורמלט:

— הייליקער יערום, צוליב דער קלאָגערדיקער ארבעט בלייבט אפילע קיין
צייט ניט טפילע צו טאָן! זי האָט אראָפּגענומען פון האַלדז דאָס טיכל, כאַפּנדיק
קרומ א קוק אפן גאסט, צוגעגאנגען צום ווינקל, וואָס איז געווען אָנגע-
שטעלט מיט אומעטיקע געצן, פארטונקלטע פונעם לאַנגן שטיין דאָ. זי האָט
צונויפגעלייגט איינינעם אירע דרייַ ביינערדיקע פינגער און זיך אָנגעהויבן
ציילעמען:

— הייליקער פאָטער אונדזערער, דו, דער, וואָס זיצט אינ הימל, געלויבט
און באווייליקט זאָל זיינ' דיין נאָמען, — האָט זי שטיל געמורמלט מיט אירע
אויסגערטיקטע ליפן.

אפן הויפּ האָט דאָס יאטל מיט איין שפרונג זיך ארופּגעכאפּט רייטנדיק
אפ א שוואַרצן כאַווער מיט אראָפּהענגענדיקע אויערן. ער האָט אימ שטארק
געזעצט אינ בויך מיט די באַרוועסע פיס, איינגעקלאַמערט זיך מיט די הענט-
לעך אינ די האַר און געשרינען אפ אימ, אפ דעם כאַווער, וואָס האָט זיך
געהאלטן אינ איין דרייען און כריקען:

— נאָ-אָ-אָ, געגאנגען. אוועקגעפאָרן! ספרדרן, וואָס איז דאָס? נו!
דער כאַווער האָט זיך געיאָגט איבערן הויפּ מיטן ייַנגל, געפרוּווט אימ
אראָפּוואַרפן, אָבער דער קאסאָקער כעוורעמאן האָט זיך געהאלטן פעסט.
די אלטע האָט איבערגעריסן די טפילע און זיך ארויסגערוקט אינ
פענצטער.

— איך וועל דיר א פאָר טאָן, א קאדאָכעס אינ דעם טאטן דינעם!
קריכ אראָפּ פון כאַווער, א כאַלערע דיר אינ זייט, פינגערן זאָל דאָס, טארא
קינד דאָס איז!

דעם כאוער האָט זיך סאַפּאַקאַלסאַפּ אײַנגעגעבן אראָפּוואַרפן דעם רײטער,
און, באַזריקט, האָט זיך די אלטע ווידער א קער געטאַן צו די געצנ.
מאכנדיק א פרומ פּאַנעם, האָט זי פּאַרגעזעצט:

— און אָנקומען זאָל דיין קעניגרייך...

איך טיר האָט זיך באוויזן דאָס פארוויינטע יינגל. ער האָט אָפּגעווישט
מיטן ארבל די צעקלאפטע נאָז, געקליפעט פון ווייטעק און געקלאָגט:

— מאמע-ע-ע, גיב א קרעפּ!

די אלטע האָט זיך ביזן א קער געטאַן.

— לאָזט ניט אָפּראוונען, שוואַרציאָר קאסאַקער. איך וועל דיך, קעלעו
איינער, באלד אָנקאַרמענען! — און זי האָט א כאפּ געטאַן פון בענקל די
בייטש. דאָס יינגל איז איך איינ רעגע פארשוונדן. הינטערן אויוון האָבן די
מידלעכ שטיף אויסגעשטאַסן מיט א געלעכטער.

די אלטע האָט זיך צום דריטן מאל גענומען פאר דער טפילע.

פאוועל איז אופגעשטאַנען און ארויסגעגאַנגען, ניט דערווארטנדיק זיך
אפן ברודער. ביים ער האָט פארמאכט דאָס פערטל, האָט ער באַמערקט
אינעם לעצטן פענצטערל דער אלטערס קאַפּ. זי האָט נאָך איך נאָכגעשפירט.
וואָס פאר א שוואַרציאָר האָט עס ארטיאָמען פארשעפט אהער? אייביק
וועט ער שוין פונדאנען ניט ארויסקריכן. סטעשע וועט האָבן יעדן יאָר א
קינד. ער וועט זיך פארגראָבן, ווי א וואַרעם איך כריין. ער קען נאָך אַמאָל
די דעפּאָ אויך לאָזן, — האָט פאוועל געטראכט מיט פאָרדראָס, גייענדיק איבער
דער פוסטער גאַס פון שטעטל. — און איך האָב גאָר געטראכט אריינציען איך
איך פּאַליטישן לעבן.

ער האָט זיך געפרייט, וואָס מאָרגן וועט ער אוועקפאַרן פונדאנען איך
דער גרויסער שטאָט, וווּ עס זיינען געווען זיינע פריינט און די מענטשן,
וואָס זיינען איך האַרציק-ליב. די גרויסע שטאָט האָט געצויגן מיט איר
מעכטיקייט, לעבעדיקייט, מיטן טומל פון אומופהערלעכע מענטשישע שטראַל-
מען, מיטן לאַרעם פון טראַמוויען און מיטן ריטשען פון אווטאָמאָביל-סירע-
געס. און דעריקער, עס האָט געצויגן איך די גרויסע שטיינערנע קאַרפוסן,
איך די פארויכערטע צעכן, צו די מאשינעס, צו דעם שטייגן לאַרעך פון די
טראַנסמיסיעס. עס האָט געצויגן אהיין, וווּ עס האָבן זיך איך האַסטיקן גע-
לויפן געדרייט ריזיקע באוועג-רעדער און עס האָט געשמעקט מיט מאשינ-
אייך, צו דאָס, מיט וואָס ער איז געווען לייבלעך פארבונדן. דאָ אָבער,
אינעם שטייגן שטעטל, וואַנדערנדיק איבער די גאַסן, האָט פאוועל געפילט
עפעס א געדריקטקייט. עס האָט איך ניט געוונדערט, וואָס דאָס שטעטל
איז איך געוואָרן פרעמד און לאַנגווייליק. עס איז אפילע נישט-אַנגענעם געווען
ארויסגיין באַטאָן שפּאַצירן. דורכגייענדיק פאַרביי די פלאַלענדיקע וויבער,
וואָס זיינען געזעסן אַ די גאַנקעס, האָט פאוועל געהערט זיער אייליקן שמועס:
— זעט, ווייבער, פונדאנען נעמט זיך דער דאָזיקער שמענדריק?

— ווייזט אויס, א בערקוליאָזער, ער האָט די טשיכאַטקע.
— אָבער א טוזשורקע טראָגט ער א רייכע, ניט אנדערש — א געוואנ-
וועטע...

און נאָך אסאך רייד, פון וואָס עס איז אימ געוואָרן דערווידער.
| ער האָט זיך שוין לאנג אָפגעריסן פונדאנען מיטן וואַרצל. נענטער און
לייבעכער איז אימ געוואָרן די גרויסע שטאַט, די שטארקע און לעבנסלוס-
טיקע כעווערע, די ארבעט.

קאָרטשאַגין איז אומבאמערקט דערגאנגען צו דעם סאַסנע-וואַלד און
געבליבן שטיין אפ דעם שייד-וועג. רעכטס — א בייזע אלטע טורמע, אָפגע-
צאמט פונעם וואַלד מיט א הויכנ, פארשפיצטן פארקאן, הינטער איר — די
ווייסע קאָרפוסן פונעם שפיטאַל.

אַט זאָ, אפ דעם דאָזיקן ראכוועסדיקן פלאצ, האָבן זיך געוואָרן אינ די
טליעס וואַלדע און אירע כאוויירימ.

שווינגנדיק איז ער געשטאנען אפ יענעם אָרט, ווו עס איז געשטאנען די
טליע, נאָכדעם איז ער אוועק צום אָפריס, אראָפגעלאָזן זיך אונטן און איז
ארויס אפן אָרט פונעם ברודער-קייזער.

עמעצנז אַרבעט ווידיקע הענט האָבן באצירט די קוואַרימ מיט קרענצ פון
נאָרד-ביימער, ארומגעצאמט דעם קלייניקען בעסילעם מיט א גרינעם צאמ.
איבערן אָפריס זיינען געשטאנען הויכע, שלאנקע סאַסנעס. די שיפוימ פון
רוי האָט באדעקט דאָס גרינע זייד פונעם יונגן גראָז.

דאָ איז יעק שטעמל. שטיל און טרויעריק. לייכטער וואַלדיקער רויש און
פריינגידיקע פוילונג פון ווידערגעבויענער ערד. דאָ זיינען מוטיק גע-
שטאַרבן ברידער, קעדיי דאָס לעבן זאָל ווערן גוט פאר די, וואָס זיינען
געבוירן געוואָרן אינ אַרעמקייט, פאר די, פאר וועמען דאָס געבוירן ווערן
גופע איז געווען אן אָנהייב פון שקלאפעריי.

פאוועלט האנט האָט פאַנגוואמ אראָפגענומען פון קאָפ דאָס היטל, און א
טרויער, א גרויסער טרויער האָט אָנגעפילט דאָס הארצ.

דאָס סאמע טייערע פארן מענטשן — דאָס איז דאָס לעבן. דאָס ווערט אימ
געגעבן איינ מאָל, און דורכלעבן עס דארפ מען אויל, אז עס זאָל ניט זיינ
פיינדלעכ-ווייטעקדיק פאר די דורכגעלעבטע יאָרן אָן א ציל, אז עס זאָל ניט
אויסקומען פלאמען פון שאנדע פאר דער נידערטרעטיקער און קליינלעכער
פארגאנגענהייט אויב, אז, שטארבנדיק, זאָל מען קענען זאָגן: דאָס גאנצע לעבן
און אלע קויכעס זיינען אָפגעגעבן געוואָרן פאר דאָס סאמע דערהויבענע אינ
דער וועלט — דעם קאמפ פאר דער באפרייונג פון דער מענטשהייט. און
מע דארפ זיך אַינלען לעבן. אן אוימגעלומפערטע קראנקייט אָרער א וועלכע-
ניט איז טראגישע צופעליקייט קענען דאָך איבערייסן דאָס לעבן.

פארקאפט פון די דאָזיקע געדאנקען, איז קאָרטשאַגין אוועק פונעם ברו-
דער-קייזער.

אינדערהיים האָט די פארטרויערטע מאמע צוגעגרייט דעם זון צום וועג.
פאוועל האָט זיכ צו איר צוגעקוקט און געזען: זי באהאלט אויס פונ אימ
די טרערן.

— עפּשער וועסטו פארבלייבן, פאוולושע? ביטער איז מיר אפ דער על-
טער צו לעבן אליין. אויפיל קינדער, און קוימ אונטערגעוואקסן—צעלויפט
מען זיך. וואָס ציט זיך איך שטאַט אריינ? דאָ! קען מען דאָך אויך לעבן.
אַדער עפּשער האָסטו זיך אויך אויסגעקליבן א געשוירן פייגעלע? מיר, דער
אלטער, דערציילט דאָך קיינער גאַרנישט. ארטיגאַם האָט כאסענע געהאט און
האָט קיין וואָרט גיט געזאָגט, און דו וועסט דאָך זיכער גיט זאָגן. זען זע
איך אַיך נאָר, ווען איר קאליעטשעט זיך, האָט שטיל גערעדט די מאמע,
אריינלייגנדיק איך א ריינ זעקעלע דאָס אָרעמע אייגנס דעם זונס.

פאוועל האָט זי אָנגענומען פאר די אקסלען, צוגעצויגן צו זיך.
— איך האָב גיט, מאמעשי, קיין פייגעלע! און צי וויסטו, אלטיטשעק,
אז פויגלען זוכן זיך אויס א פאָר נאָך זייער מינ נאָך? וואָס-זשע בין איך,
לויט דיין מיינונג, א פויגל-א ווינט?

ער האָט געצווונגען די מוטער א שמיכל טאָן.
— איך האָב זיך, מאמעניו, געגעבן א וואָרט גיט נאָכגיין נאָך מיידלעך,
ביזוואנען מיר וועלן איך דער גאנצער וועלט גיט מאכן א סאָפּ מיט די
בורזשויען. וואָס, עס איז היפש צו ווארטן, זאָסטו? גיט, מאמעניו, לאנג
וועט דער בורזשוי זיך מער גיט האלטן... אייך רעפובליק וועט ווערן פאר
אלע מענטשן, און אַיך, אלטע לייט, וואָס זינען ארבעטנדיקע, וועט מען
שיקן קיין איטאליע, א לאנד אזא א ווארעמס פאראן, וואָס באם ברעג יאמ.
קיין ווינטער איז דאָרטן, מאמעניו, קיינמאָל גיט. מיר וועלן אַיך באזעצן
אין די בורזשוישע פאלאצן, איר וועט אַייערע אלטע ביינער ווארעמען אפ
דער זון, און מיר וועלן אוועקפאָרן א סאָפּ מאכן צו די בורזשויען אין אמע-
ריקע.

— גיט דערצייען וועל איך, זונעלע, צום דאָזיקן גאניידן... אזא טען-
צער איז אויך דיין זיידע געווען, ער איז געשווומען אפן יאמ, אן עמעסער
גאזלען, זאָל גאָט גיט שטראַפן! זיך אָנגעהארגעט אין דער סעוואסטאָפּאָלער
מיליטאַרע אוויל, אז ער איז אָן א פוס און אָן א האנט אהיים געקומען. אפן
ברוסט האָט מען אימ אופגעהאנגען צוויי ציילעמס און צוויי צארישע האלבע
רובלס אפ סטענגעלעך, און געשטאַרבן איז דער אלטער אין דאכקעס און
אין גויט. ער איז געווען א היציקער, האָט ער דערלאנגט עפעס א נאטשאל-
סטווע מיט א קוליע איבערן קאָפּ. איך טורמע איז ער אָפגעזעסן קימאט א
יאָר. מע האָט אימ פארשטעקט אהין, און די ציילעמס האָבן אויך גיט גע-
האַלפן. כ'גיב א קוק אפ דיר, גיט אנדערש—אינעם זיידן געראַטן.

— צו וואָס, מאמעניו, מאכנ מיר די געזענעניש אזוי אומעטיק? גיב אַקאָרשט אהער די האַרמאַשקע. שוין לאנג אינ די הענט זי ניט געהאַלטן. ער האָט איבערגעבויגן דעם קאַפּ איבער די פּערלמוטערנע רייענ פּונ די קלאַוישן. געוונדערט האָט זיך די מוטער אפּ די נייע טענער פּונ זיבן מוזיק.

ער האָט געשפּילט ניט אזוי ווי אמאָל. ניטאָ שוין די זאַרגלאָזע ווילד-יונגערשישקייט, די העפקערדיקע אויסגעשרייענ און בראַוואָ-קוויטשערין, יענע שיקערע יאטישקייט, וואָס האָט דעם יונגן האַרמאַניסט פּאווקענ גע-מאַכט א שעם איבערן גאַנצן שטעטל. די מוזיק האָט געקלונגען מעלאָדיש; ניט פּאַרלירנדיק איר קראַפט, איז זי געוואָרן עפעס א מער טיפּערע.

*

אפּן וואָקזאַל איז ער געקומען אליין. ער האָט אַינגערעדט די מאמע, זי זאָל בלייבן אין שטוב, ער האָט ניט געוואָלט זען אירע טרערן באַם געזענענע זיך. אינ צוג האָבן זיך אלע אַרײַנגעשטופּט מיטאמאָל. פּאוועל האָט פּאַרנימען א פּרייע באַנק אין סאַמע אינדערהויך און פּונ דאָרטן באַטראַכט די שריי-ענדיקע און אופּגערגטע מענטשן אין די דורכגאַנגען. מע האָט נאָך אלץ ווי אמאָל געשלעפּט זעק און געשטופּט זיי אונטער די בענק. ווען דער צוג האָט זיך גערירט, האָט מען זיך באַרויקט, און ווי שטענ-דיק אינ אַזעלכע פּאַלן, זשעדנע גענומען זיך צום עסן. פּאוועל איז באַלד אַנשלאָפּן געוואָרן.

דאָס ערשטע הויז, וואָס ער האָט געוואָלט באַהאָבן, איז געווען אין צענ-טער שטאָט, אפּ קרעשטשאַטיק. ער האָט זיך לאַנגזאַם אופּגעהויבן אפּ די טרעפּ. אלץ ארום איז אים געווען באַקאַנט, קיינ זאַך האָט זיך ניט געענדערט. ער איז געגאַנגען איבערן בריק. די האַנט האָט זיך געניטשט איבער די גלאַסע פּאַרענטשעס. ער איז צוגעקומען צום אַראָפּגאַנג און האָט זיך אַפּגעשטעלט — אפּן בריק קיינ איינ לעבעדיקער נעפעש. אינ דער אומענדלעכער הייך האָט די נאַכט צעעפּנט פּאַר די פּאַרקישעפּטע אויגן א גרויסאַרטיק בילד. מיט שוואַרצן סאַמעט האָט די פּינצטערניש פּאַרצויגן דעם האַריוזאַנט. ס'האַבן שעמערירט מיט פּאַסטפּאַרישן ליכט און געצונדן זיך מאַכעס שטערן. און ניי-דעריקער, דאָרטן, וווּ עס האָט זיך באַם אומענדלעכען ראַנד צונויפּגעגאַסן די ערד מיטן האַריוזאַנט, האָט די שטאַט צעשאַטן אין דער פּינצטערניש מי-ליאַנען פּייערן...

אנטקענן קארטשאניען האָבן זיך אפ די טרעפ אופגעוויבן עטלעכע מענטשן. שארפע שטימען פון מענטשן, פארטאָנענע אינ שמועס, האָבן גע-
שטערט די שטילקייט פון דער נאכט, און פאוועל האָט, אָפּרײַסנדיק דעם
בליק פון די שטאָטישע פּייערן, גענומען אראָפּלאָזן זיך פון די טרעפּ.
אפן קרעשטשאטיק, אינ שײַנ-ביוּראָ¹ פּונעם געגנטלעכן באַזונדערן אָפּ-
טייל, האָט דער דעזשורנער קאָמענדאנט געוואָגט קארטשאניען, אַז זשוכרײַ
איז שוין לאַנג נישט אין שטאָט.

ער האָט לאַנג אויסגעפרווט פאוועלען מיט פארשיידענע פראַגן, און ווען
ער האָט זיך איבערצייגט, אַז דער יאט איז פּערזענלעך באַקאנט מיט זשוכר-
רײַען, האָט ער דערצײלט: פּיאָדאָר איז שוין מיט צוויי כאַדאַשימ צוריק אָפּגע-
דופּן געוואָרן אפ אַרבעט אינ טאַשקענט, אפּן טורקעסטאַנער פּראָנט. קאָר-
טשאניס קרעמעניש איז געווען אזוי גרויס, אַז ער האָט אפּילע ניט גענר-
מען אויספּרעגט קיין איינצלהײַט, נאָר שווייגנדיק זיך א קער געטאָן און
ארויס אפּן גאַס. א מידקייט איז אימ באַפּאַלן און געצווינגען זיך צוועצן אפּ
די טרעפּלעך פּונעם אריינגאַנג.

עס איז דורכגעגאַנגען א טראַמווײַ און פּול געמאַכט די גאַס מיט לײַא-
דעם און טראַסקעריי. אפ די טראַטוארן — אַן אומענדלעכער מענטשן-
שטראַם. א באַלעכטע שטאָט, צומאָל הערט זיך א גליקלעכער געלעכטער
פּון פּרויען, צומאָל טענער פּון א מאַנצבילשן באַס, אָט — א טענאַר פּון א
יונגטלעכן, אָט — א פּיבערדיקער כריפּ פּון אַן אלטן. דער מענטשן-שטראַם
איז אומענדלעך, דער טראַט — שטענדיק אַן אײַליקער. העל-באַלויכטענע טראַמ-
ווייען, בליצן פּון אוּטאָמאָביל-לאַמטערנעס און א פּייער פּון עלעקטרישע
לאַמפּן ארום דער רעקלאַמע פּון שכינישן קינאַ. און אומעטום מענטשן, וואָס
פּילן אָן מיט אומופּהערלעכע רייד די גאַס. דאָס איז דער אָונט פּון א גרוי-
סער שטאָט.

דער רויש און דער טולל פּון פּראָספּעקט האָבן אָפּגעשוואַכט די שאַרפּ-
קייט פּון דעם פּאַרדראָס, וואָס עס האָט ארויסגערופּן די יעדע וועגן פּיאָ-
דאָרס אָפּפּאַרן. ווהיג גייט מען? אומקערן זיך אפּ סאָלצמענקע, ווו עס
זײַנען געווען כאַוויירימ, איז צו ווייט. און פּון זיך אליינ איז ארויסגעשוויר-
מען דאָס הויז אפּ דער אַניווערסיטעט-גאַס, וואָס איז געווען ניט ווייט פּון-
דאַנען. געוויס וועט ער באלד גיין אהינ. נאָך פּיאָדאָרן איז דאָך זײַן ערשטער
כאווער, וועלכן ער האָט געוואָלט זען, געווען ריטע. דאָרטן, באַ אקמען אָדער
מיכילען, קען מען אויך איבערנעכטיקן.

נאָך פּונווייטן האָט ער אינדערהויך אינ הינקלדיקן פענצטער דערזען
ליכט. ער האָט זיך באַמיט צו זײַן רויק און א צי געטאָן צו זיך די דעם-
בענע טיר. פאַרן אריינגאַנג איז ער געשטאַנען עטלעכע סעקונדעס. הינטער

¹ שײַנ-ביוּראָ — бюро пропусков — (רעד.).

דער טיר איז ריטעס צימער הערט מען שטימען. עמעצער שפילט אפ א גי-טארע.

„אָהָ, איז שוין דערלויבט, הייסט עס, אפילו שפילן אפ א גיטארע? דער רעזשימ איז ווייכער געוואָרן,“ האָט קאָרטשאַגין געמאכט און אויספיר און לייכט א קלאַפ געטאָן מיטן פויסט אינ טיר. פילנדיק, אז ער איז אופ-גערענט, האָט ער מיט די ציינ פארביסן די ליפ.

די טיר האָט געעפנט אן אומבאקאנטע פרוי, א יונגע, מיט גרינעלעכע אַז די שלייפן. זי האָט מיט א פראגע געקוקט אפ קאָרטשאַגיןען.

— וועמען דארפט איר?

זי האָט ניט פארמאכט די טיר, און אן אויבנאפיקער בליק אַז דער אומ-באקאנטער אויסשטאטונג האָט שוין אונטערגעוואָגט דעם ענטפער.

— אוסטינאָוויטשן קען מען זען?

— זי איז ניטאָ. זי איז נאָך אינ יאנוואד אוועקגעפאָרן קיין כאַרקאָוו.

און פונדאָרטן, ווי איך האָב געהערט, קיין מאַסקווע.

— און דער כאווער אקיימ ווינט דאָ, אָדער ער איז אויך אוועקגעפאָרן?

— דער כאווער אקיימ איז אויך ניטאָ. ער איז איצט סעקרעטארי פון אָדעסער

גובקאָמיוג.

פאוולען איז מער גאַרנישט געבליבן, ווי אומקערן זיך צוריק. די פרייד

פון צוריקערן זיך איז שטאַט איז אָפגעבליאקעוועט געוואָרן.

איצט האָט מען ערנסט געדארפט א טראכט טאָן וועגן איבער-

געכטיקן.

— אזוי גיין פון איין כאווער צום צווייטן, וועסטו בלייבן אָן פיס

און קיינעם ניט געפינען, האָט בייו געוואָרטשעט קאָרטשאַגין, בייקומענדיק

דעם ביטערן געפיל. נאָר פונדעסטוועגן האָט ער באשלאָסן נאָכאמאָל א פרוז

טאָן דעם מאַל— געפינען פאנקראטאָוו. דער טרעגער האָט געווינט נאָענט

פון פאָרט, און צו אימ איז געווען נעענטער, ווי אפ סאָלאַמענקע.

אינגאנצן א מידער, האָט ער זיך ענדלעך דערשלעפט צו פאנקראטאָוו

דירע. קלאַפנדיק איז דער טיר, וואָס איז אמאָל געווען אָפגעפארבט מיט אָכרע,

האָט ער באשלאָסן: „אויב דער איז אויך ניטאָ, וועל איך מער ניט וואנדערן.

איך וועל זיך פארקלייבן אונטער א שיפּל און איבערנעכטיקן.“

די טיר האָט געעפנט אן אלטיטשקע איז א פראַסטינקן טיכל אונטערגע-

בונדן אונטערן קיין, פאנקראטאָווס מוטער.

— איגנאט איז אינדערהיים, מאמעשי?

— אָקאָרשט געקומען. איר דארפט צו אימ?

זי האָט ניט דערקענט פאוולען און, א קער טוענדיק זיך אהינטער, האָט

זי אויסגעשרייען:

— גענקע, דאָ איז מען געקומען צו דיר!

פאוועל איז אריין מיט איר אינ צימער. ער האָט אוועקגעלייגט אפן דיר

דעם זאק. פאנקראטאָוו, דערקײענדיק דעם ביסן, האָט זיך א קער געטאַן צו אימ פון אהינטערן טיש:

— אויב צו מיר, איז יעצ זיך אונג דערצייל, און איך וועל דערווייז אויסכליאָבען א שיסל באַרשטש, וואָרעם פון אינדערפרי אָן בין איך אפ איינע וואסער. און פאנקראטאָוו האָט גענומען אין האנט א גרויסן הילצערנעם לעפל.

פאוועל האָט זיך געזעצט אָנאזיט אפ א צעבראָכענעם שטול. אראָפּגע-
נומען פון קאַפּ דאָס היטל, האָט ער לויט דער אלטער געווינהייט אָפּגע-
ווישט מיט אימ דעם שטערן.

צי דען האָב איך זיך אזוי געענדערט, אז אפילע גענקע דערקענט מיך.
"ניט?"

פאנקראטאָוו האָט אריינגעגאַסן א פאָר לעפל באַרשטש אין מויל אריין
און, ניט באקומענדיק פונעם גאסט קיין ענטפער, האָט ער א קער געטאַן
צו אימ דעם קאַפּ.

— נו, דערצייל. וואָס איז דאָרטן בא דיר?

די האנט מיטן שטיקל ברויט האָט זיך אפן האלבן וועג צום מויל אָפּ-
געשטעלט. פאנקראטאָוו האָט א פארלאָרענער אָנגעהויבן פינטלען מיט די
אויגן.

— ע... ווארט אויס... טפו זאָל דאָס ווערן, וואָס איז דאָס פארא
קלאָג?

קאָרטשאַגין האָט געקוקט אפ זיין אָנגעשטרענגט רויט געזיכט, האָט ניט
אויסגעהאלטן און זיך צעקליכט.

— פאווקע! מיר האָבן דאָך געמיינט, דו ביסט שוין ניטאָ... שטיין! ווי
רופט מען דיך?

אפ פאנקראטאָווס געשרייען זיינען פונעם שכיינעסדיקן צימער ארויסגע-
לאָפן די עלטערע שוועסטער און די מוטער. אלע דריי האָבן זיך ענדלעך
איבערציגט, אז פאר זיי שטייט דער עמעסער קאָרטשאַגין.
אינ שטוב איז מען שוין לאנג געשלאָפן, און פאנקראטאָוו האָט נאָך
אלע דערציילט וועגן די געשעענישן פאר די פיר כאדאָשימ.

— ווינטער נאָך זיינען קיין כאַרקאָוו אוועקגעפאָרן זשאַרק, מיטיאי און
מיכילע. און ניט אבי-ווינהין, טייוואָלימ איינע, נאָר אין קאָמוניסטישן אוני-
ווערסיטעט. וואנקע און מיטיאי—אפן צוגרייטונג-קורס, מיכילע—אפן ערשטן.
מיר האָבן זיך אופגעקליבן א מענטשן פופצן. אין דער היצ האָב איך אויך
אָנגעקנאקט א מעלדונג. מע דארף, טראכט איך, מאכט א שטיקל רעמאָנט
אין מאַרב, וואָרעם אזוי איז דאָרטן שיטערלעך. נאָר, פארשטייט, אין קאָ-
מיסיע האָט מען מיך אוועקגעזעצט.

פאנקראטאָוו האָט קאעסדיק א סאָפּע געטאַן און ווייטער גערעדט:

— לעכאטיילע איז בא מיר די זאך געגאנגען, ווי געשמירט. אלע קלאָ-

ימים פאסן: א פארטבילעט איז פאראן, דער סטאזש דער קאָמיגישער—
א היפשער, מיקויעכ דער לאגע אונג אָפּשטאמונג קען קיינער זיך ניט צוטשע-
פען, אָבער ווי נאָר די זאך איז דערגאנגען צו פּאָליטקענטעניש, דאָ האָט
זיך באקומען עפעס ניט דאָסיק.

כ'האָב זיך צעאמפערט מיט איינעם א כאווער פונ דער קאָמיסיע. ער
ווארפט מיר אונטער אזא פראגעלע: „זאָגט, כאווער פאנקראטאָוו, וואָס פארא
יער'עס האָט איר אינ פילאָסאָפיע?“ און קיין יעד'עס, פארשטייסטו מיך,
האָב איך דאָך קיינע ניט געהאט. אָבער דאָ האָב איך זיך דערמאָנט, געווען
בא אונדו א טרעגער איינער, א גימנאזיסט, א בראָדיאגע. ער איז געוואָרן
א טרעגער צוליב אויספיינען זיך. האָט ער אונדו איינמאָל דערציילט: אמאָל
זיינען איך גויכנלאנד געווען אועלכע געלערנטע, וואָס האָבן זייער אסאך
פארשטאנען. מע האָט זיי גערופן פילאָסאָפן. איינער אזא טיפּפּלע, די פא-
מיליע געדענק איך ניט, דאכט זיך, אידעאָגען, האָט דאָס גאנצע לעבן פאר-
בראכט איך א פּעסל און אוי ווייטער... פארן בעסטן ספעצ צווישן זיי האָט
זיך גערעכנט דער, וואָס וועט פערציק מאָל דערווייזן, אז דאָס, וואָס איז
שוואַרצ, איז ווייס, און דאָס, וואָס ווייס, איז שוואַרצ. מיט איינ וואָרט, זיי
זיינען געווען פלאפּלער. נו איז אָס, האָב איך זיך דערמאָנט דעם גימנאזיסטס
מייסע און א טראכט געטאָן: „ער נעמט זיך צו מיינע יאָרן פון אהינטער ארום,
דער דאָזיקער מיטגליד פון דער קאָמיסיע.“ און יענער קוקט אפּ מיר מיט
אזא כיטרעקייט. נו, דאָ האָב איך אויסגעפראַלט. „פילאָסאָפיע, זאָג איך,—
דאָס איז ניט מער ווי פּוסטע פּלאפּלעריי און שוואַרצ-קינצלעריי. איך, כא-
ווייריך, האָב קיינשום כיישעק ניט צו פארנעמען זיך מיט דער דאָזיקער שטר-
סעריי. אָס, וואָס שיעך פארטייגעשיכטע, וואָלט איך מיטן גאנצן האַרצן
געהאט כיישעק.“ אז זיי נעמען דאָס מיך טרייבערן: פּונדוואנען, הייסט עס,
האָב איך עס אועלכע יעד'עס וועגן פילאָסאָפיע. דאָ האָב איך נאָך עטוואָס
צוגעגעבן פון דעם גימנאזיסטס רייד, פון וואָס די גאנצע קאָמיסיע האָט גע-
קייכט. איך האָב געכאפט די מאפּלע. „וואָס, זאָג איך,—מאכט איר מיך דאָ
צום נאר?“ פאָרן היטל—און אהיימ.

נאָכדעם האָט מיך דער דאָזיקער מיטגליד פון דער קאָמיסיע באגעגנט
איך גובקאָם און א שאַ דריי מיט מיר געשמועסט. ווייזט זיך ארויס, דאָס
גימנאזיסטל האָט אָנגעפלאָנטערט. ווייזט זיך ארויס, אז פילאָסאָפיע—דאָס
איז א גרויסע, סייכלדיקע זאך.

אָבער דובאווע און זשאַרקי זיינען דורכגעגאנגען. נו, מיטיאי האָט זיך
כאָטש גוט געלערנט, אָבער זשאַרקי—יענער איז ניט פארפאָרן ווייטער פון
מיר. ניט אנדערש, ווי דער אָרדען האָט וואנקען געהאָלפן. מיט איינ וואָרט,
איך בין געבליבן זיצן. מיך האָט מען דאָ איך פאָרט באשטימט אפּ דרייען
דאָס רעדל איך דער ווירטשאפט. איך פארטרעט דעם נאטשאלניק פונעם
פראכט-פאָרט. פריער פלעג איך מיט די נאטשאלניקעס אלץ אמפּערגן זיך מי-

קונטע פארשמוענע אינגלינגלעך פון די יונגע, ווען איצט קומט מיר אליינ אויס
 אָנפירן מיט א ווירטשאפטלעכער זאך. אמאָל טרעפט אויב אזוי: עס רוקט
 זיך דיר אונטער אונטער די הענט א פוסטעפאסניק. אָדער עפעס אזוי א
 שלימאזל א צערקאָכענער, קוועטשסטו אימ אי ווי א נאטשאַליק, אי ווי
 א כעקרעטאר. ער וועט מיר שוין קיין ציינער ניט פאריידן, זי מויכל. וועגן
 זיך—דערנאָך. וואָס פארא ניס האָב איך דיר נאָך ניט דערציילט? וועגן אַקט
 מ'ג ווייסט, פון די אלטע זיצט אינ גובקאָמ בלויז טופטא אלץ אפ דעם
 זעלביקן אָרט. טאָקארעו סעקרעטארעוועט אינ רייקאָמ פון פארטיי אפ סאָלאַ
 מענקע. אינ רייקאָמיוג איז אָקוניעוו, דיינ קאָמונישטיק. א פאָליטופקלער איז
 טאליע. אינ די ווארטשאטן איז אפ דיינ אָרט צוועטאיעוו. איך קען אימ
 קנאפ, מיר באגעגענען זיך אפן גובקאָמ, דאכט זיך, א יאט ניט קיין נאָ
 רישער, נאָר מיט אייגנליבע. אויב דו געדענקסט, באַרכארט אַנע, זי איז
 אויב אפ סאָלאַמענקע, פארוואלטער פונעם פרויענאָפטייל פון רייפארסקאָמ.
 וועגן די איבעריקע האָב איך דיר שוין דערציילט. יע, פאורלושע, א גרויסן
 אוילעם האָט די פארטיי אפ לערנען זיך געוואָרפן. אינ גובסאָווארטשול זיצט
 איצט דער גאנצער אלטער אקטיוו איבערן בוך. צום קומענדיקן יאָר זאָגט
 מען צו מיך אויב שיקן.

מע איז איינגעשלאָפן ווייט נאָך האַלבע נאכט. אינדערפרי, ווען קאָרטשאַ
 גיט האָט זיך אוועקכאפט, איז איגנאט שוין אינדערהיימ ניט געווען. ער איז
 אוועק אינ פאָרט. דוסיע, זיינ שוועסטער, א קרעפטיק מיידל, וואָס האָט גע
 האט דעם אַנבליק פון ברורער, האָט מעכאבער געווען דעם גאסט מיט טיי
 און פריילעך געפלאַפלט וועגן פארשידענע נארישקייטן. פאנקראטאָוס טאטע,
 א שיפ־מאשיניסט, איז געווען אין וועג.

קאָרטשאַגין האָט זיך גענומען קלייבן אוועקגיין. באַמ געווענענע זיך
 האָט דוסיע דערמאָנט:
 — פארגעסט ניט, אז מיר ווארטן אפ אייך צו מיטיקן.

*

אינ גובקאָמ איז די געוויינלעכע אופלעבעונג. די אריינגאנג־טיר ווייס ניט
 פון קיין רו. אינ די קאָרידאָרן און אינ די צימערן איז פול מיט מענטשן.
 א פארטויבטע קלאַפערין פון מאשינקעס הערט זיך הינטער די טירן פון
 דער פארוואלטונג מיט די אינגלינגלעך.

פאוועל איז געשטאנען א ווילע אינ קאָרידאָר און זיך צוגעקוקט, צי
 וועט ער ניט באגעגענען א באקאנט געזיכט. ניט געפינענדיק קיינעם, איז
 ער אריין אינ צימער פון סעקרעטאר. בא א גרויסן שרייבטיש איז אינ א
 בלוי העמדל געזעסן דער סעקרעטאר פון גובקאָמ. ער האָט א בליק געטאָב
 אפ קאָרטשאַגיןע, ניט אוועקווייבן דעם קאָפ און פאָרגעזעצט שרייבן.

פארוועל האָז זיך אוועקציענעט אנטקעגן און אומערקוואַם באַטריבן אַקיימס פארטרעטער.

— וועגן וואָס פארא פראגעז—האָט געפרעגט דער סעקרעטאר אין דעם העמל, אוועקשטעלנדיק א פונקט אין סאָפּ פון דעם פארשריבענעם ברוינ. פאוועל האָט אים דערציילט זיינ געשיכטע.

— מע דארפ, כאווער, אופשטעלן מיך אין די צעטלען פון דער אָרגאַניזאציע און שיקן אין די ווארשטאטן. מאכ וועגן דעם א פאראַרדענונג. דער סעקרעטאר האָט זיך אָנגעלענט אָן ווענטל פון שטול. ער האָט גע-ענטפערט אומבאשלאָסן:

— מירן דיך געוויס אופשטעלן. וועגן דעם קאָן גאָר קיינ רייד ניט זיין, אָבער אין די ווארשטאטן שיקן דיך איז ניט באקוועם. דאָרטן ארבעט שוין צוועטאיער, א מיטגליד פון גובקאָם פון לעצטן צונויפערופ. מיר וועלן דיך אויסנוצן אפ אן אנדער אָרט.

קאָרטשאַניס אויבן זיינען שמעלער געוואָרן.

— איך גיי אין די ווארשטאטן ניט קעדיי צו שטערן ארבעטן צוועטאיער-יעוון. איך גיי אין צעך לויט דער ספעציאליטעט, און ניט פאר קיינ סעקרעטאר פון קאָלעקטיוו, און אפ וויפל איך בין נאָך פיזיש שוואַך, בעט איך אפ קיינ אנדער ארבעט מיך ניט שיקן.

דער סעקרעטאר האָט איינגעשטימט. ער האָט אָנגעוואָרפן עטלעכע ווערטער אפן פאפיר.

— גיב איבער דעם כאווער טופטא, ער וועט אלץ איינאָרדענען.

אין דיסקאָנט- און פארטיילונג-אָפטייל האָט טופטא געמאכט צו אש און בלאָטע זיינ געהילפ-דעם, וואָס פירט דעם דיסקאָנט. בא א האלבער מינוט האָט פאוועל זיך צוגעהערט זייער זידלעריי, אָבער זעענדיק, אז זי פארציט זיך אפ לאנג, האָט ער איבערגעריסן דעם צעקניפלטן דיסקאָנטירער:

— נאָכדעם וועסטו זיך מיט אים אויסזידלען, טופטא. אָט האָסטו א צע-טעלע. לאָמיר אויספורעמען מיינע דאָקומענטן.

טופטא האָט לאנג געקוקט דאָס אפן פאפיר, דאָס אפ קאָרטשאַניען. ענדלעך האָט ער אלץ באנומען.

— ע! הייסט עס, דו ביסט ניט געשטאַרבן? וויזשע זאָל איצטער זיינ?

דו ביסט אויסגעשלאָסן פון דל צעטלען, איך האָב אליין אָפגעשיקט אין צ. ק. דאָס קארטל. און ווייטער ביסטו דאָך ניט דורכגעגאנגען די אלרוס-לענדישע איבערעגיסטראציע. אינ העסקעס מיטן צירקוליאַר פון צ. ק. פון קאָמיוו ווערן אלע, וואָס זיינען ניט דורכגעגאנגען די איבערעגיסטראציע, אויסגעשלאָסן. דעריבער בלייבט דיר איבער איינס—אריינטרעטן פונדאָסניץ אפ אלגעמיינע יעסוידעס, האָט טופטא געזאָגט אין א קאטעגאָרישן טאָן. קאָרטשאַניען האָט זיך פארקרימט.

— דו ביסט נאָך אלץ אזא ווי געווען? א יונגער יאט, און ערגער פון

אן אלטן פאצוק פון גובערניאלן ארכיוו. ווען וועסטו שוין ווערן א מענטש,
וואָלדאָקע?

טופּטא איז אופגעשפרונגען, פונקט ווי אימ וואָלט א ביס געטאָן א פליי.
— איך בעט ניט לייענען מיר קיין מוסער. איך בין פאראנטוואָרטלעך
פאר מיין ארבעט. צירקולירן שרייבט מען ניט צוליב דעם, אז איך זאָל
אפ זיי אויפער זיין. און פאר דער באליידיקונג מיטן נאָמען „פאצוק“ וועל
איך דיך צוציען צו פאראנטוואָרטלעכקייט.

די לעצטע ווערטער האָט טופּטא ארויסגעזאָגט מיט דראָוונג און האָט
דעמאָנסטראטיוו צוגעשארט צו זיך א קופע פאקעטן פון דער ניט-צעעפנטער
פאָטשט, באוויינדיק מיט זיין גאנצן אויסזען, אז דער געשפרעך איז פאר-
ענדיקט.

פאוועל איז פאוואָליע אוועק צו דער טיר, ער האָט זיך אָבער דערמאָנט
אָן עפעס, האָט ער זיך אומגעקערט צום טיש און צוגענומען צוריק דאָס
צעטעלע פון סעקרעטאר, וואָס איז געלעגן לעבן טופּטען. דער דיסקאָנטירער
האָט נאָכגעשפירט נאָך פאוועל. דער דאָזיקער יונגער אלטיטשקער, וואָס
איז געווען ביז און פלעגט זיך צוטשעפען ווי א קלעק, איז מיט זייע
גרויסע פארשפיצטע אויערן געווען אומאנגענעם און גלייכצייטיק קאָמיש.
— מיילע, האָט כויעקדיק-רויך געזאָגט קאָרטשאַגין, מיר קען מען
אוואדע צוקלעפן „דעזאָרגאניזאציע פון סטאטיסטיק“, אָבער זאָג מיר, וויאזוי
וועסטו זיך קלינגן ארוםלייגן א שטראָפּ אפ יענע, וועלכע האָבן גענומען און
זיינען טאקע געשטאָרבן, ניט אָנגעבנדיק וועגן דעם פרעזער קיין מעלדונג?
דאָס קען דאָך יעדערער: פארוואָלט זיך—קראַנק געוואָרן, פארוואָלט זיך—
גענומען און געשטאָרבן. און קיין צירקולירן וועגן דעם איז דאָך מיסטאָמע
ניטאָ.

— האָ-האָ-האָ, האָט, ניט אויסהאלטנדיק דעם נייטראליטעט, פריילעך זיך
צעהירושעט טופּטעס געהילפּ.

דער שפיץ פונעם בלייטשפּט איז טופּטעס האנט האָט זיך צעבראָכן. ער
האָט אימ א שליידער געטאָן אָן דיל, אָבער ער האָט ניט באוויזן צו ענט-
פערן זיין קעגנער. איז צימער האָט זיך אריינגעלאָזן א כאַפּטע פון עטלעכע
מענטשן, וואָס האָבן הויך גערעדט און געלאכט. צווישן זיי איז געווען אַקור-
ניעו. עס איז קיין סאָפּ ניט געווען צו דער פרייריקער פארווונדערונג און
צו די אויספּרעגענישן. איז עטלעכע מינוט ארום איז אין צימער אריין נאָך א
גרופע יוגנט און צווישן איר ירעניעווע. זי האָט לאנג און פארלאָרן, אָבער
מיט פרייד אימ געריקט די האנט.

פאוועל האָט מען ווידער געצווונגען דערצייילן אלץ פון אָנהייב. די
אופריכטיקע פרייד פון די כאוויירימ, די עכטע פריינטשאפט, דער מיטגעפילי,
דאָס קרעפטיקע דריקן די האנט, די פעטשלעך איבערן פלייצע, וואָגיקע און
כאווערישע, האָבן געצווונגען צו פארגעסן אָן טופּטען.

צומ סאָפּ פּונ די רייך האָט פּאָוועל אויב דערציילט די כאַוויירימ וועגן זײַן געשפּרעכ מיט טופּטען. פּונ אומעטומ האָבן זיך דערהערט אופּגערגעטע אויסרופּן. אַלגע האָט א קוק געטאָג אפּ טופּטען מיט א פּאַרניכטנדיקן בליק און איז אוועק אינ צימער פּונ סעקרעטאַר.

— קומ צו נעזשאַנאַונו! ער וועט אימ אביסל דורכרייניקן דעם בלאָז זאַק— מיט די דאָזיקע ווערטער האָט אָקוניעוו אָנגענומען פּאָוועל פּאַרן פּלייצע און זיי זײַנען מיט א כאַפּטע כאַוויירימ אוועק גלייך נאָכ אַלגען.

— מע דאַרפּ אימ אראָפּנעמען און שיקן אפּ א יאָר צו פּאַנקראַטאָוו אינ פּאַרט פּאַר א טרעגער. טופּטא איז דאָך א שזאַמפּירטער ביוראָקראַט!— האָט זיך אַלגע געהיצט.

דער סעקרעטאַר פּונ גובקאַמ האָט גוטמוטיק געשמייכלט, אויסהערנדיק די פּאָדערונגען פּונ אָקוניעוו, אַלגען און פּונ די איבעריקע אראָפּצונעמען טופּטען פּונ דיסקאַנט און פּאַרטיילונג.

— וועגן אופּשטעלן קאַרטשאַגינען איז ניטאָ וואָס צו ריידן, מע וועט אימ טייקעפּ אויסשרייבן א בילעט, האָט נעזשאַנאַונו באַרויקט אַלגען. איך בין אויב מיט אייך איינשטימיק, אז טופּטא איז א פּאַרמאַליסט, האָט ער פּאַרגעזעצט, דאָס איז זײַן גרונט־פעלער. אָבער מע דאַרפּ דאָך אנערקענען, אז דעם דיסקאַנט האָט ער אוועקגעשטעלט גוט. ווי איך האָב ניט געאַרבעט, זײַנען דיסקאַנט און סטאַטיסטיק אינ די קאַמיונישע קאַמיטעטן— א פּאַרפּלאַנטערטע וואַרד־געדיכטעניש, און קיינ איינ ציפּער טאָר מען ניט גלויבן. און אינ אונדזער דיסקאַנט־ און פּאַרטיילונג־אַפּטייל איז די סטאַטיסטיק אוועק־געשטעלט גוט. איר ווייסט אליין, אז טופּטא פּאַרויצט זיך אָפּט אינ זײַן אָפּטייל ביז שפּעט אינ דער נאַכט. און איך טראַכט אזוי: אראָפּנעמען אימ קען מען שטענדיק, אָבער אויב אַנשטאַט אימ וועט זיצן א ווילער יאט, נאָר א טויגעניכטס א דיסקאַנט־טירער, וועט קיינ ביוראָקראַטיזם טאַקע ניט זײַן, אָבער קיינ דיסקאַנט וועט אויב ניט זײַן. זאָל ער ארבעטן. איך וועל אימ אָנזייפּן דעם קאַפּ ווי עס דאַרפּ צו זײַן. דאָס וועט ווירקן אפּ א געוויסער צייט, און נאָכדעם וועלן מיר זען.

— מיילע, כאפּט אימ דער רועל, האָט אָקוניעוו איינגעשטימט, פּאַרן מיר, פּאַולושע, אפּ סאָלאָמענקע. היינט איז בא אונדז אינ קלוב א פּאַרוואַמ־לונג פּונ אקטיוו. קיינער ווייסט נאָך ניט וועגן דיר און פּלוצעם: א וואָרט באַקומט קאַרטשאַגינאָ. ביסט א יאט, פּאַולושע, וואָס דו ביסט ניט גע־שטאַרבן. נו, וואָס פּאַר א נוצן וואָלט פּונ דיר דעמלט געהאַט דער פּראָלע־טאַריאַט?— האָט אָקוניעוו לייצאַנעסדיק רעזומירט. ער האָט ארומגענומען קאַרטשאַגינען און ארויסגעשטופּט אימ אינ קאַרידאָר.

— אַלגע, דו וועסט קומען?

— אומבאַדינגט.

די פאנקראטאָווס האָבן זיך נישט דערווארט. אפ קאָרטשאַניגען צום מי-
 טיק. ער איז אויך נישט געקומען באנאכט. אָקוניעוון האָט געבראכט דעם כא-
 ווער זינעם צו זיך אין דירע. אין סאָוועטני-הויז האָט ער געהאט א באזונ-
 דערן צימער. ער האָט אימ געגעבן אַפּעסן דאָס, וואָס ער האָט געהאט,
 אוועקגעלייגט אפּן טיש לעבן פאולען פּעק צייטונגען און צוויי דיקע ביכער
 מיט פּראָטאַקאָל פּון די זיצונגען פּון רייקאָמיוג-ביוראָ און האָט אימ גע-
 געבן אן אייצע:

— קוק דורך די דאָזיקע גאַנצע פּראָדוקציע. ווען דו האָסט ליגנדיק אין
 טיפּוס אומיסט צייט געפּאטערט, איז דאָ נישט ווייניק וואסער פּאַרפּלינג.
 לייען, באקען זיך מיט דעם, וואָס איז געווען און וואָס עס איז איצט. איך
 וועל אינאָוונט קומען. און מיר וועלן גיין אין קלוב. און טאָמער וועסטו מיר
 ווערן, כאָ לייג זיך צו און כראָפּע.

דער סעקרעטאַר פּון רייקאָמיוג האָט אָנגעשטאַפּט אין די קעשענעס פּעק
 דאָקומענטן, ספּראַווקעס, ווערונגען (דעם פּאַרטעפּל האָט אָקוניעוון פּרינצי-
 פּיעל אינגאָריט, און ער איז בא אימ געלעגן אונטערן בעט), געמאַכט א
 געזעגענונג-קרייז איבערן צימער און איז אוועק.

אינאָוונט, ווען ער איז צוריקגעקומען, איז דער דיל פּון צימער געווען
 פּאַרוואָרפּן מיט צעוויקלטע צייטונגען, פּון אונטערן בעט איז געווען ארויס-
 גערוקט א קופּע ביכער. א טייל פּון זיי איז געווען אופּגעלייגט אין א פּעקל
 אפּן טיש. פּאָוועל איז געזעסן אפּן בעט און געלייענט די לעצטע בריוו פּון
 צענטראַל-קאָמיטעט, וואָס ער האָט געפּונען בא זיין כאַווער אונטערן קישן.
 — וואָס האָסטו, גאַולען, געמאַכט פּון מיין דירע!—האָט מיט קלוימער-
 שטער אופּגעבראַכט קייט אויסגעשרייען אָקוניעוון, ע, דו ווארט נאָר, ווארט צו,
 כאַווער! דו לייענסט דאָך געהיימע דאָקומענטן! היינט גיי לאָז אריין אזא איין
 שטוב אריין!

פּאָוועל האָט שמייכלענדיק אָפּגעלייגט דעם בריוו אָנאַזיט.

— דאָ איז דאַפּקע נישטאָ קיין שום סאָד, אָבער אָט, אָנשטאַט אָט דעם
 אבאזשור אפּן לאַכפּ, איז בא דיר ווירקלעך געווען א דאָקומענט, וואָס
 טאָר נישט פּאַרעפּנטלעכט ווערן. ער איז אפּילע ארומגעברענט בא די ברענג,
 ועסט?

אָקוניעוון האָט גענומען דעם ארומגעברענטן בויגן, א קוק געטאָגן אפּן.
 קעפּל און א קלאַפּ געטאָגן זיך מיט דער האנט אין שטערן:
 — און איך האָב אימ דרין טעג געזוכט, פּאַראכאַפּט זאָל עס ווערן! פּאַר-
 שוונדן, ווי איך וואסער אריין! איצט דערמאָגן איך זיך, אז וואָלניצעוון
 האָט מיט א פּאַר טעג צוריק אויסגעמיסטערעוועט פּון אימ אן אבאזשור און
 גאַכדעם אליין טאַקע געזוכט עס ביזן זיבעטן שטייט. אָקוניעוון האָט זאָר-
 געוודיק צוויפּגעלייגט דאָס פּאַפּירל און אריינגעשטופּט עס אונטערן מאַט-

נאצ, נאָרדעם. ווייל מיר אלץ בו ענגענ אין טר ענינג, הייסט ער בארוימי-
דיק געזאָגט, איצטער וועלן מיר א קאפעטשקע א קלי טאָג, און אין קלוב
אריין. ועצ זיכ אוועק, פאוורושע!

אַקוניעו האָט ארויסגעשעפּט פון איין קעשענע א לאנגע וואָבלע, איין-
געוויקלט אין א צייטונג, און פון דער צווייטער צוויי לוסטעס ברויט. ער
האָט אָפּגערוקט צום ברעג טיש די פאפירן, אויסגעשפרייט אפ דעם פרייענ
פלאצ א צייטונג, גענומען די וואָבלע פארן קאָפּ און אָנגעהויבן מיט איר
פאשן איבערן טיש.

דער האָפּערדיקער אַקוניעו איז געווען אפן טיש, ענערגיש געארבעט
מיט די באקנביינער און דערצייילט פאוורען ניס, אויסמישנדיק די זאכלעכע
רייד מיט שפאסערן.

*

אין קלוב האָט אַקוניעו אריינגעפירט קאַרטשאניען דורכ א זיטיקער
טיר הינטער די קוליסן. אין א ווינקל פונעם גערוימן זאל, רעכטס פון דער
סצענע, קעגן דער פיאנע, זיינען אין אן ענגן קרייז פון אייזנבאנישער
קאמסא" געזעסן טאליע לאגוטניע און באַרכארט. אנען קעגניבער, וויגן-
דיק זיכ אפ א פאָטעל, האָט זיכ באזעצט וואָלינצעו, דער קאַמיונישער סעק-
רעטאר פון דעפּאָ, א רויטער, ווי אן עפל אין איזגוסט, אין א שטארק אָפּ-
געניצטער לעדערנער קורטקע, וואָס איז אמאָל געווען א שווארצע. וואָלינ-
צעו האָט געהאט ווייסע האָר ווי ווייץ און פונקט אוינע ברעמען.
לעבן אים, נאכלעסיק אָנגעשפארט מיטן עלנבויען אָנעם דעקל פון דער
פיאנע, איז געווען צוועטאיעו—א שיינער שאטען מיט א שארפ געצייכנט
שניט פון די ליפן. דער קאַלנער פון זיין העמדל איז געווען אָפּגעשפיליעט.
צוגייענדיק צו דער קאַמפאניע, האָט אַקוניעו דערהערט דעם סאָפּ פון
אנעס פראזע:

— אנדערע ווילן אפ פארשיידענע אויפאנימ קאַמפליצירטער מאכט דעם
אופנעם פון נייע כאוויירימ. צוועטאיעו איז פייק אפ אזעלכע זאכען.

— דער קאַמיוג איז ניט קיין דורכגאנגהויס, האָט פאראקשנט און מיט
היפש ביטל געזאָגט צוועטאיעו.

— זעט נאָר, זעט! ניקאַלז שיינט היינט, ווי א געשייערטער סאמאָ-

וואר!—האָט טאליע אויסגעשוויגען, דערזענדיק אַקוניעו.

אַקוניעוון האָט מען אריינגעצויגן אין קרייז און פארוואָרפן מיט פראנג:

— ווו ביסטו געווען?

— לאָמיר אָנהייבן.

אַקוניעו האָט אויסגעשטרעקט פאָרויס די האנט און בארויקט דעם אוילעם:

— קאָכט זיכ ניט, כעווע. באלד וועט קומען טאָקארעו, וועלן מיר

עפענען.

— אַזאַ איז ער, האָט אַנא באַמערקט.
 ווירקלעך, עס איז געגאנגען צו זיי דער סעקרעטאַר פֿון ריפּאָרטקאָמ.
 אַקוּניעוּ איז אים אַרויסגעלאָפֿן אַנטקעגן.
 — קומ, טאַטעש, הינטער די קוֹליסן. איך וועל דיר באַווּיזן אַיינעם
 דינעם א באַקאַנטן. אַט וועסטו זיך כידעשן!
 — וואָס איז שוין דאָרט?— האָט דער אַלטער א בורטשע געטאָן און
 א צי געטאָן דעם פּאַפּיראַס, אָבער אַקוּניעוּ האָט אים שוין געשלעפט פֿאַר
 דער האַנט.

...דאָס גלעקל האָט אים אַקוּניעוּס האַנט מיט אַזאַ קראַפֿט געקלונגען,
 אַז אַפּילע די פּאַרביסנסטע פּלאַפּלער האָבן טייקעס אַיבערגעריסן די גע-
 שפּרעכען.

הינטער טאָקאַרעוּס פּלייצע איז אַ פּראַכטפּולער ראַם פֿון גרינע
 נאָדל-צווינג אַינגעפּאַסט דער לייבן-קאָפּ פֿונעם געניאַלן שעפּער פֿונעם קאָ-
 מוּניסטישן מאַניפּעסט. ביים אַקוּניעוּ האָט געעפּנט די פּאַרזאַמלונג, האָט
 טאָקאַרעוּ געקוקט אַפּ קאָרטשאַגינען, וואָס איז געשטאַנען אַיך דורכגאַנג
 פֿון די קוֹליסן.

— כאַוויירי! אַידער מיר וועלן צוטערעטן צו באַהאַנדלען די אַרדנטלעכע
 אַופּגאַבן פֿון דער אַרגאַניזאַציע, האָט דאָ אַויסער דער ריי געבעטן אַ וואָרט
 אַיינער אַ כאַווער, און אַיך מיט טאָקאַרעוּס מיינען, אַז מע דאַרפֿן אַיך געבן אַ
 וואָרט.

פֿון זאַל האָבן זיך דערהערט באַווייליקנדיקע שטימען, און אַקוּניעוּ האָט
 אַרויסגעפּראַלט:

— אַ וואָרט פֿאַר אַ באַגריסונג באַקומט פּאַוקע קאָרטשאַגינא
 פֿון יעדערע הונדערט מענטשן אַיך זאַל האָבן ניט ווייניקער ווי אַכציק
 געקענט קאָרטשאַגינען, און ווען אַפּן ברעג פֿון ראַמפּע האָט זיך באַווּיזן
 די באַקאַנטע פּיגור און דער הויכער בלייכער באַכער האָט אָנגעהויבן ריידין,
 האָט מען אַיך אַיך זאַל באַגעגנט מיט פּריידיקע אַויסרוּפֿן און שטורמישע
 אַוואַציעס.

— טייערע כאַוויירי!
 קאָרטשאַגינען שטימען איז געווען רויק, אָבער פּאַרזאַמלונג די אַופּרעגונג
 האָט זיך אַיך ניט אַינגעגעבן.

— עס האָט פּאַסירט אַזוי, כאַוויירי, אַז אַיך האָבן זיך אַומגעקערט צו
 אַיך און פּאַרנעם מיינ אַרט אַיך דער ריי. אַיך בין גליקלעך, וואָס כּהאַבן זיך
 אַומגעקערט. אַיך זע דאָ אַ גאַנצע ריי מיינע כאַוויירי. אַיך האָבן באַ אַקוּ-
 ניעוּסן געלייענט, אַז באַ אונדז אַ סאָלאַמענקע איז אַ אַ דריטל צוגעקומען
 נייע יאַטן, אַז אַיך די וואַרשטאַטן און אַיך דעפּאָ איז שוין געקומען אַ סאָפּ
 צו די מייסטערס פֿון די צינדמאַשינקעס און אַז פֿונעם לאַקאָמאָטיוו-בייסאַל-
 מענשלעפט מען די באַרמענעס אַיך קאַפּיטאַלן רעמאַנט. דאָס הייסט, אַז

אונדזער לאנד ווערט ווידער געבוירן און זאמלט אָן קרעפטן. פאראן צוליב וואָס לעבן אפּ דער וועלט! נו, איז צי דען האָב איך געקענט אין אזא צייט שטארבן!—און קאָרטשאַגיןס אויגן האָבן זיך צעפּינקלט אין א גליקלעכע שמייכל.

אונטער באַגריסונג-אויסגעשרייען איז קאָרטשאַגין אַראָפּ אין זאל און זיך געלאָזט גיין אהין, וווּ עס זינען געזעסן באַרכאָרט און טאַליע. ער האָט גיך א דריק געטאָן עטלעכע הענט. די כאַוויירימ האָבן געמאַכט אַן אָרט, און קאָרטשאַגין האָט זיך אוועקגעזעצט. אפּ זיין האַנט האָט זיך אוועקגעלייגט טאַליעס האַנט און שטאַרק-שטאַרק זי צונויפּנעדריקט.

ברייט זינען צעזעפּנט אַנעס אויגן. עטוואָס ציטערן די וויעס, און איר בליק איז פול מיט פאַרווּנדערונג און גרוס.

*

די טעג זינען גיך געלאָפּן. מע האָט נישט געקענט זאָגן, אז זיי זינען וואַכעדיקע. יעדער טאָג האָט געבראַכט עטוואָס נײַס, און, אײַנטיילנדיק אין דערפּרי זײַן צײַט, האָט קאָרטשאַגין מיט פאַרדראָס באַמערקט, אז אין טאָג איז דאָ ווייניק שאַען און עפעס פּונ דעם, וואָס ער האָט פאַרטראַכט, בלייבט נישט אויסגעפּילט.

פּאוועל האָט זיך באַזעצט באַ אַקוויעוון. ער האָט געאַרבעט אין די וואַרשטאַטן אַלס געהילף פּונ אַן עלעקטראַמאָנטאַר.

פּאוועל האָט זיך לאַנג געאַמפּערט מיט ניקאָליען, ביזוואַנען ער האָט אים אײַנגערעדט אײַנגיין אפּ זײַן צײַטווייליקן אָפּרו פּונ אָנפירנדיקער אַר-בעט.

— אונדז פּעלט מענטשן, און דו ווילסט זיך אָפּרוען אין צעך. דו פאַ-רופּ זיך נישט אפּ דער קראַנקייט. איך בין אליין אויך נאָכן טיפּוס א גאַנצן כוידעש מיט א שטעקל געאַנגען אין רייקאָמ. איך קען דאָך דיך, פּאוועל, די זאך איז מיסטאַמע נישט אין דעם. דו זאָג אָועג דעם סאַמע אַיקער, האָט אפּ אים אָנגעגריפּן אַקוויעוון.

— דער אַיקער, קאָליע, איז פאַראַן: איך וויל זיך לערנען.

אַקוויעוון האָט זיך צעריטשעט מיט טרוםפּ:

— א-א.. אָט וואָס! דו ווילסט, און איך, לויט דיין מיינונג, וויל נישט? דאָס איז, ברודער, עגאַזומ. מיר, הייסט עס, וועלן דרייען די ראָד, און דו וועסט זיך לערנען. נײַן, טײַערינקער, מאָרגן טאַקע וועסטו גיין אין אַר-גינסטר.

אַבער נאָך אַ לאַנגער דיסקוסיע האָט זיך אַקוויעוון אונטערגעגעבן.

— צוויי כאַדאַשימ וועל איך דיך נישט טשעפען. זע, סאַרא גוטער איך בין. אָבער דו וועסט זיך מיט צוועטאיעוון נישט צוזאַמענאַרבעטן. ער האָט זייער א הויכע מיינונג וועגן זיך.

קאַרטשאַגניס אומקערן זיך אין די וואַרשטאָטן האָט צוועטאיעו באַגעגנט אַנגעשפּיצט. ער איז געווען זיכער, און מיט קאַרטשאַגניס קומען וועט זיך אָנהייבן א קאָמפּ פאַר דער אָנפירונג, און, א מענטש מיט א קרענקלעכער אייגנליכע, האָט ער זיך געגרייט געבן א ווידערשטאַנד. אָבער שוין אין די ערשטע טעג האָט ער זיך איבערצייגט אין דעם טאָעס זיינעם. ווען קאַרטשאַגני האָט זיך דערוויסט וועגן די פּלענער פון ביוראָ פון קאַלעקט-טיוו אריינצופירן אים אין זיינ באַשטאַנד, איז ער אליין געקומען אין צו-מער פּונעם פאַראַנטוואָרטלעכע סעקרעטאַר, האָט זיך פאַרופּן אפּ דער דע-רעדטקייט מיט אָקוניעוון און געוויקט, מע זאָל אַראָפּנעמען די פּראָגע פון טאָג-אַרדענונג. אין דעם צעכ-קעמערל פון קאַמיוג האָט קאַרטשאַגני גענו-מען אפּ זיך אָנפירן מיט א קרייזל פון פּאַליטראַמאַטע. נאָר קיין אַרבעט אין ביוראָ האָט ער נישט געוואָלט. און דאָך, נישט געקוקט אפּ דעם, וואָס ער איז אָפּצויעל געבליבן שטיין אָנאָזיט פון דער אָנפירונג, האָט זיך פּאָועלס ווירקונג געפילט אין דער גאַנצער אַרבעט פּונעם קאַלעקטיוו. אומבאַמערקט, כאַוועריש האָט ער נישט איין מאָל אַרויסגעפירט צוועטאיעוון פון א שווערער לאַגע.

צוועטאיעו איז אַמאָל אַריין אין צעכ און מיט פאַרווונדערונג דער-זען, ווי דאָס גאַנצע קאַמיוגישע קעמערל און א דריי צענדליק אומפאַר-טייגשע יאַטן האָבן געוואשן די פענצטער, גערייניקט די מאַשינעס, אַראָפּ-געסקראָבעט פון זיי דעם פּיליאָריקן שמוץ און אַרויסגעשליפעט אפּן הויפּ דעם ברוך און דאָס אַלטוואַרג. פּאָועל האָט פּלייסיק געריבן מיט א גרוי-סער באַרשט דעם צעמענטענעם דיל, וואָס איז געווען פאַרגאַסן מיט מא-זוט און פעטקייט.

— וואָס עפעס אינמיטן דערינען פּוצט איר זיך? — האָט צוועטאיעו פאַר-ווונדערט געפּרעגט פּאָועלען.

— מיר ווילן נישט אַרבעטן אין שמוץ. דאָ האָט צוואַנציק יאָר קיינער נישט געוואשן. מיר וועלן פאַר א וואָך צייט דעם צעכ פאַרוואַנדלען אין א נייעם, — האָט אים קורצ געענטפּערט קאַרטשאַגני.

צוועטאיעו האָט א קוועטש געטאָן מיט די אַקסלען און איז אַרויס. די עלעקטראָטעכניקער האָבן זיך דערמיט נישט צופּרידגעשטעלט און האָבן זיך גענומען פאַרן הויפּ. דער דאָזיקער גרויסער הויפּ איז שוין פון לאַנג געוואָרן א מיסטקאַסטן. וואָס איז דאָרטן נישט געווען! הונדערטער גאַנג רעדער פון וואַגאַנעס, גאַנצע בערג פאַרזאַווערטע אַיזן, רעלסן, בופּערן, בוקסעס — עטלעכע טויזנט טאָג מעטאַל האָט געזשאַווערט אונטערן פּרייען הימל. אָבער דעם אַנגרים אפּ דעם דאָזיקן מיסטקאַסטן האָט אָפּגע-שטעלט די אַרמיניסטראַציע:

— פאַראַן מער וויכטיקע אופּגאַבן, און דער הויפּ קען צוואַרטן. דעמלט האָבן די עלעקטריקער אַויסגעברוקירט מיט ציגל דעם פּלאַצ

פארן אריינגאנג אין זייער צעך, פארפעסטיקט א דראַט־נעצל צו אַפּרייניקן די שייך פון קייט, און בא דעם איז מען געבליבן שטיין. אָבער אינווייניק איז צעך האָט מען פאַרגעזעצט אופראמען אין די אָוונט, נאָך דער ארבעט. ווען איז א וואַך ארום איז אהער אריין דער הויפט־אינושעניער סטריזש, איז דער צעך אינגאנצן געווען פארגאָסן מיט ליכט. די ריזיקע פענצטער מיט דעם אייזערנעם געפּלעכט פון די ראמען, באפרייטע פון דעם לאנג־ניקן שטויב, וואָס איז געווען אויסגעמישט מיט מאזוט, האָבן געעפנט א וועג פאר די זונ־שטראלן, וועלכע זיינען אריינגעדורנגען אין מאשינ־זאל און זיך העלן אָפּגעשפיגלט אין די אָפּגעשנייערע קופערנע טיילן פון די דעטאלן. די שווערע טיילן פון די מאשינעס זיינען געווען אָפּגעפארבט מיט גרינער פארב, און אפילו אפ די שפיצעס פון די רעדער האָט עמעצער זאָרגזאם אויסגעמאַלט געלע וויזערס.

— נ־נע... האָט זיך סטריזש פארווונדערט.

איז א ווייטן ווינקל פון צעך האָבן עטלעכע מענטשן פארענדיקט די ארבעט. סטריזש איז צוגעגאנגען אהין. אנטקעגן אימ איז געגאנגען קאַר־טשאגין מיט א בלעכל פול מיט צעלאָזטע פארב.

— ווארט צו, טייערינקער, האָט אימ אָפּגעשטעלט דער אינושעניער. דאָס, וואָס איר טוט, איז מיר געפעלן. אָבער ווער האָט אייך געגעבן פארב? איך האָב דאָך פארווערט אָן מיינ דערלויבעניש צו געדרויכט עס — א דעפיציטער מאטעריאל. פארבן די טיילן פון די ראַקאָמאָטיוון איז וויכ־טיקער פון דעם, וואָס איר טוט.

— פארב האָבן מיר געקראָגן פון די ארויסגעוואָרפענע פארב־בלעכלעך. צוויי טעג האָבן מיר זיך געפּאַרעט ארום דעם אלטווארג און אָגעסקראָ־בעט א פינף און צוואנציק פונט. דאָ איז אלץ געזעצלעך, כאווער טעכני־שער אָנפירער.

דער אינושעניער האָט נאָכאמאָל עפעס א בורטשע געטאָן אונטערן נאָן, אָבער שוין איז פארלעגנהייט.

— דעמלט מעגט איר עס געוויס טאָן. נ־נע... פונדעסטוועגן אינטערע־סאנט... מיט וואָס קען מען דערקלערן אזא, ווי זאָל מען זיך אויסדריקן, פרייוויליקע שטרעבונג צו רייניקייט איז צעכ? איר האָט דאָ־עס אָפּגעטאָן ניט איז דער ארבעט־צייט?

קאַרטשאגין! האָט כאַמערקט אין דער שטימ פונעם טעכנישן אָנפירער, אז ער באַנעמט עס בעשומיפּן ניט.

— געוויס. און ווי האָט איר געטראַכט?

— יע, אָבער...

— וואָס פאר אַ „אָבער“, כאווער סטריזש. ווער האָט אייך געזאָגט, אז באַלשעוויקעס וועלן לאָזן צו רו די דאָזיקע שמוץ? ווארט צו, מיר

וועלג דעם דאָזיקן איניען צעבלאָזן ברייטער. איר וועט נאָך האָבן אפּ וואָס א קוק צו טאָן און זיך הונדערן.
און פאָרויכטיק פארבייגייענדיק דעם אינושעניער, קעדיי אימ ניט אייג-
שמיגן אינ פארב, איז קאָרטשאַגין אוועק צו דער טיר.

*

אינ די אָונטן פלעגט קאָרטשאַגין בלייבן זיצן גאנצ שפעט אינ דער עפנטלעכער ביבליאָטעק. ער האָט דאָ פארפירט א שטארקע באקאנטשאפט מיט אלע דריי ביבליאָטעקערנס, ער האָט אויסגענוצט אלע מיטלען פון פראָפאגאנדע, און ענדלעך באקומען דאָס געגארטע רעכט אפּ פריי דורכ-קוקן די ביכער. פאוועל פלעגט צושטעלן א לייטערל צו די קאָלאָסאלע ביכער-אלמערס, שאַענווייז אָפּזיצן אפּ אימ, בלעטערן א בוך נאָך א בוך און זוכן דאָס אינטערעסאנטע און נייטיקע. אינ זייער מערהייט זיינען די ביכער געווען אלטע. די נייע ליטעראטור האָט זיך באשיידן איינגעלייגט אינ איינעם א קליינעם אלמער. דאָ זיינען געווען צונויפגעזאמלט צופעליק אריינגעפאלענע בראַשורן פונעם פערזאָל פון בירגער-קריג, מאַרקס "קא-פיטאל", "די אייזערנע פיאטע" און נאָך עטלעכע ביכער. צווישן די אלטע ביכער האָט קאָרטשאַגין געפונען דעם ראָמאן "ספארטאק". נאָך דעם, ווי ער האָט אימ אינ מעשעך פון צוויי נעכט איינגעשלונגען, האָט פאוועל איבערגעטראָגן דעם דאָזיקן בוך אינ אלמער און אימ אוועקגעשטעלט לעבן די ביכער פון מ. גאָרקי. איבערשלעפן די מער אינטערעסאנטע און נאָך-ענטע ביכער האָט ער פאָרגעזעצט די גאנצע צייט.

די ביבליאָטעקערנס האָבן אימ דאָס ניט געשטערט—זיי איז געווען אלציינס.

*

אינ קאָמיונישן קאָלעקטיוו איז די מאָנאָטאָנע רויקייט שטארק צעשטערט געוואָרן דורכ א פאסירונג, ווי ס'האָט זיך צוערשט אויסגעזוכט, אן אומ-בארייטנד קער: א מיטגליד פון קעמערל-ביראָ פון מיטעלן רעמאָנט, קאָסטקע פירן, א יאט מיט א פאויסענעם נעזל, מיט א געשטופלען פאָנעם, א פלעגמאטישער, האָט בויערנדיק אן אייזערנע פליטע, צעבראָכן א טייערן אמעריקאנישן עגבער. ער האָט אימ צעבראָכן אראנק זיין גוואלדיקער אָפ-געלאָזנקייט. נאָך ערגער—קימאט בעקיוון. פאָרגעקומען איז עס אינדערפרי. דער עלטערער מייסטער פון מיטעלן רעמאָנט, כאָדאָראָוו, האָט פאָרגעלייגט קאָסטקען אויסבויערן אינ דער פליטע עטלעכע לעכער. קאָסטקע האָט צו-ערשט זיך אָפּגעזאָגט, נאָר אונטערן דרוק פונעם מייסטער האָט ער גע-נומען די פליטע און אָנגעהויבן בויערן. כאָדאָראָוו האָט מען אינ צעכ ניט ליב געהאט דערפאר, וואָס ער פלעגט אן אנדערשמאָל זיך בינדן

צו די ארבעטער. ער איז אמאל געווען א מענשעוויק. אינ געזעלשאפטלעכע
לעבן האָט ער ניט גענומען קיין שום אַנטייל, אפ קאַמיוניסטן האָט ער גע-
קוקט קרום, אָבער זײַן זאך האָט ער געוויסט אויסגעצייכנט און זײַנע
פליכטן האָט ער אויסגעפילט געוויסנהאפט. דער מיסטער האָט באַמערקט,
אז קאַסטקע בויערט „אפ טרוקן“, באַגיסט ניט דעם עגבער מיט אייל. דער
מיסטער איז טייקעפ צוגעגאנגען צום בויער־ווערקשטעל און אימ אָפֿ-
געשטעלט.

— ביסט בלינד געוואָרן, צי וואָס, אָדער דו ביסט ערשט נעכטן געקור-
מען אהער?— האָט ער אָנגעהויבן שרײַען אפ קאַסטקע, וויסנדיק, אז בא
אזא ארבעט וועט דער עגבער אומבאדינגט געפאטערט ווערן.

אָבער קאַסטקע האָט אויסגעזידלט דעם מיסטער און ווידער געלאָזט
דעם ווערקשטעל. כּאָדאַראָו איז אוועק קלאָנגן זיך צום נאטשאַלניק פון
צעכ, און קאַסטקע, ניט אָפּשטעלנדיק דעם ווערקשטעל, איז אומגעלאָפּן
זוכן אן אייז־קענדל, קעדיי ביו מע וועט קומען פון דער אדמיניסטראַציע,
זאָל אלץ זײַן אין אָרדענונג. ביזוואנען ער האָט געפונען אן אייז־קענדל
און זיך אומגעקעלט, האָט זיך שוין דער עגבער צעבראַכן. דער נאטשאַל-
ניק פון צעכ האָט דערלאנגט א ראפּאָרט וועגט באַפרייען פון דער ארבעט
פירדינען. די בירוּאָ פון קאַמיוניקעמערל האָט זיך אינגעשטעלט פאר קאַסט-
קע, פארופנדיק זיך אפ דעם, אז כּאָדאַראָו ריידעפט דעם קאַמיונישן אָק-
טיוו. די אדמיניסטראַציע איז באשטאנען אפ אירס. און די באהאנדלונג
פון דעם איניען איז אריבערגעגאנגען אין בירוּאָ פון קאַלעקטיוו. דערפון
האָט זיך עס אָנגעהויבן.

פון די פינף מיטגלידער פון בירוּאָ זײַנען דריי געווען דערפאר, אז
קאַסטקען זאָל מען ארויסטראָגן אן אויסרייד און אריבערפירן אפ אן אַ-
דער ארבעט. צווישן זיי איז געווען צוועטאיעוו. צווייען ווידער האָבן ביך-
לאָל ניט געהאלטן קאַסטקען פאר שולדיק.

די זיצונג פון בירוּאָ איז פאָרגעקומען אין צוועטאיעווס צימער. דאָ
איז געשטאנען א גרויסער טיש, איבערגעדעקט מיט רויטן שטאַפּ, עטלעכע
לאנגע בענק און בענקלעך, וואָס די יאטן פון סטאַליער־ווארשטאט האָבן
געמאכט מיט די אייגענע הענט. אפ די ווענט־בילדער פון די פירער,
הינטערן טיש, איז דער גאנצער לענג פון וואנט־א צעוויקלטע פּאַנ פון
קאַלעקטיוו.

צוועטאיעוו איז געווען א „באפרייער טוער“. א שמיד לויט דער
פראָפעסיע, האָט ער, אדאנק זײַנע פייניקייטן, פאר די לעצטע פּאַר כּאדאַשימ
ארויסגערוקט זיך אפ אָנפירנדיקער ארבעט אין קאַמיונישן קאַלעקטיוו. ער
איז אריין אלס מיטגליד אין בירוּאָ פון רייקאָמ און אין באשטאנד פון
גובקאָמ. א שמיד איז ער געווען אפן מעכאנישן זאוואָד, און אין די
ווארשטאטן איז ער געווען א נייער. פון די ערשטע טעג אָן האָט ער פעסט

גענומען די לייצעס אינ די הענט. אן איינגעלויבטער אינ זיך און אן אנט-
שלאָסענער, האָט ער באלד טאקע צוגעשטיקט די פערזענלעכע איניציאטיוו
פון די יאטן, פאר אלץ געכאפט זיך אליין און, ניט ארומכאפנדיק אינגאנצן
די ארבעט, אָנגעהויבן דערלאנגען זיינע געהילפן פאר אומטעטיקייט.
אפילו דער צימער איז אויך דעקאָרירט געוואָרן אונטער זיינ פערזענ-
לעכער אופזיכט.

צוועטאיער וואָס זיך ברייט צעלייגט אינ דעם איינציקן ווייכן פאָטעל,
וואָס מע האָט אהער געבראכט פונעם רויסן ווינקל, און געפירט די זיצונג.
די זיצונג איז געווען א פארמאכטע. ווען דער פארטאָרג כאָמוטאָוו האָט
געבעטן א וואָרט, האָט אינ דער פארקייטלעכער טיר עמעצער אָנגעקלאפט.
צוועטאיער וואָס זיך אומצופרידן א קרימ געטאָן. דער קלאפ האָט זיך
איבערגעכאזערט. קאטיושע זעליאָנאָווע איז אופגעשטאנען און אָפגעקייטלט
די טיר. הינטער דער טיר איז געשטאנען קאָרטשאַגין. קאטיושע האָט אימ
דורכגעלאָזן.

פאוועל האָט שוין גענומען גיין צו דעם פרייען בענקל, ביים צווע-
טאיער וואָס צו אימ א זאָג געטאָן:

— קאָרטשאַגין! בא אונדו איז איצטער א פארמאכטע ביוּרָ.
פאדעל איז רויס געוואָרן, און ער האָט זיך לאנגזאם א קער געטאָן
צום מיש.

— איך ווייס עס. מיך אינטערעסירט אייער מיינונג וועגן קאָסטקעס
איניען. אינ פארבינדונג דערמיט וויל איך אוועקשטעלן א נייע פראגע. און
דו ביסט קעגן מיינ אָנוועזנהייט, וואָס?

— איך בין ניט קעגן. אָבער דו ווייסט דאָך, אז אפ פארמאכטע זיצונג-
גען קענען זיין בלויז מיטגלידער פון ביוּרָ. ווען עס איז אסאך מענטשן, איז
שווער צו באהאנדלען א פראגע, נאָר וויבאלד דו ביסט געקומען, טאָ זעצ זיך.
אזא פאטש אינ פאָנעם האָט קאָרטשאַגין באקומען דאָס ערשטע מאָל.
אפ זיין שטערן צווישן די ברעמען האָט זיך אוועקגעלייגט א קנייטש.

— צו וואָס אזעלכע פאָרמאליטעטן? האָט ארויסגעזאָגט זיין אומצו-
פרידנקייט כאָמוטאָוו. אָבער קאָרטשאַגין האָט אימ אָפגעשטעלט מיט א
זשעסט און אוועקגעזעצט זיך אפן בענקל. איך האָב אָט וועגן וואָס גע-
וואָלט זאָגן, האָט כאָמוטאָוו אָנגעהויבן. וואָס איז שנייעך כאָדאָראָוון, איז
ריכטיק, אז ער איז א מענטש א זייטיקער, אָבער בא אונדו איז מיט דיס-
ציפלין ניט גלענצנדיק. אויב אלע קאָמיוניסטן וועלן אָנהייבן אזוי פאטערן
ענבערס, וועלן מיר ניט האָבן מיט וואָס צו ארבעטן. און וואָס איז שנייעך
די אומפארטייִשע, איז דאָס פאר זיי א ביישפיל גאָרניט קיין גוטער.
איך רעכנ, אז דעם יאט דארפ מען געבן א וואָרענונג.

צוועטאיער וואָס אימ ניט געלאָזן ענדיקן און אָנגעהויבן דערווידערן.
קאָרטשאַגין האָט זיך צוגעהערט א מינוט צען און פארשטאנען די איינשטע-

לונג פון ביראָ. ווען מע איז שוין צוגעטראַטן צו שטימען, איז ער ארויס-
געטראַטן מיט א מעלדונג. צועטאיערן האָט זיך אָנגעטאַן א קויעכ און
געגעבן אימ א וואָרט.

— איך וויל אײַך איבערגעבן, כאוויירימ, מײַן מיינונג וועגן קאָסטקעס
איניען.

קאָרטשאַניס שטימע איז געווען שטארקער, ווי ער האָט געוואָלט.
— קאָסטקעס איניען, דאָס איז א סיגנאַל, און דער איקער איז דאָ
ניט אין קאָסטקען. איך האָב נעכטן צונויפגעזאמלט אביסל ציפערן. פא-
וועל האָט ארויסגענומען פון קעשענע א נאָטיצ-ביכל. דאָס האָט געגעבן
דער טאבעלשטשיק. הערט נאָר אופמערקזאם: דריי און צוואנציק פראָצענט
קאָמיוניסטן פארשפעטיקן טאָגעלעך אפ דער ארבעט פון פינף ביז פופצן
מינוט. דאָס איז שוין א געזעצ. זיבעצן פראָצענט קאָמיוניסטן לאָג דורכ
איינעם אָדער צוויי ארבעט-טעג אין כוידעש סיסטעמאטיש, אין דער צײַט
ווען די אומפארטייִשע יוגנט האָט פערצן פראָצענט פראָגולשטשיקעס. די דאָ-
זיקע ציפערן שמיסן ערגער פון א קאנטשיק. איך האָב פארבייגייענדיק
פארשריבן נאָך עפעס: צווישן די פארטייִשע זײַנען דאָ פראָגולשטשיקעס
פיר פראָצענט, צו איין טאָג אין כוידעש, און עס פארשפעטיקן אויך פיר
פראָצענט. צווישן די אומפארטייִשע, די דערוואקסענע, זײַנען דאָ פראָגול-
שטשיקעס ערפ פראָצענט, צו איין טאָג אין כוידעש, און עס פארשפעטיקן
דרייצן פראָצענט. וואָס שײַעך ברעכטן אינסטרומענטן—פאלט נײַנציק פראָ-
צענט אפ דער יוגנט, צווישן וועלכע עס זײַנען דאָ זיבן פראָצענט נאָר-
וואָס צוגענומענע אפ דער ארבעט. פונדאנען איז דער אויספיר: מיר אר-
בעטן אסאך ערגער פאר די פארטייער און עלטערע ארבעטער. אָבער די
דאָזיקע לאגע איז ניט אומעטום גלײַכ. דעם שמיד-צעכ קען מען בלויז מע-
קאנע זײַן, בא די עלעקטריקער איז באפרידיקנדיק, און בא די איבעריקע
איז מער אָדער ווייניקער גלײַכ. דער כאווער כאָמוטאָון האָט, לויט מײַן
מיינונג, געזאָגט וועגן דיסציפלין בלויז אפ א פערטל. פאר אונדז שטייט
אן אופגאבע—אויסגלײַכן די דאָזיקע זיגואנג. איך וועל ניט נעמען אגיסירן
און מיטיגירן, אָבער מיר דארפן מיטן גאנצן צאָרן זיך ארויפוארפן אפ
דער צעלאָונקייט און אָפּעלאָונקייט. די אלטע ארבעטער זאָגן פאָשעט:
אפן באלעבאָס האָט מען געארבעט בעסער, אפן קאפיטאליסט האָט מען
געארבעט פלײַסיקער, און איצט, ווען מיר זײַנען אליין געוואָרן באלעבא-
טימ, איז אזא לאגע בעשמויפן ניט דערלאָזבאר. און איך דער ערשטער
רײַ איז שולדיק ניט אזויפיל קאָסטקע אָדער ווער ניט איז אנדערש, נאָר
מיר אלע, ווײַל ניט נאָר וואָס מיר האָבן ניט געפירט קיין קאמפ מיט אָט
דעם ביז ווי עס דארף צו זײַן, נאָר, פארקערט, אונטער דער אָדער יענער
מאָטיחירונג פארטיידיקט אמאָל אועלכע, ווי קאָסטקע. דאָ האָבן נאָרוואָס
סאמאָכני און בוטיליאק געזאָגט, אז פירן איז אונדזערער א יאט, ווי מע

זאָגט, אן אייגענער: אן אקטיוויסט, טראַגט אן אַנלאַדונג, נו, מיילע, האָט ער דאָרט א בראַך געטאָן אן עגבער, געהערט, א גוואלדיקער איניען, בא וועמען טרעפט עס ניט. דערפאר אָבער אן אייגענער יאט, און דער מיט-טער איז— א פרעמדער... כאַטש מיט כאַדאָראָון פירט קיינער ניט קיין אר-בעט... דער דאָזיקער קלעק האָט א דרייסיקיאָריקן ארבעטס-טאזש! מירן ניט ריינד וועגן זיין פּאָליטישער פּאָזיציע. איצט איז ער גערעכט: ער, דער פרעמדער, היט דאָס מעלוכישע האָב און גוטס, און מיר פאטערן אויסלענ-דישע אינסטרומענטן. ווי זאָל מען אַנרופן אזא זאכ? איך האלט, אז מיר וועלן איצט דערלאנגען דעם ערשטן קלאפ און וועלן אָנהייבן אן אַנגריפ אפן דאָזיקן באצירק.

איך לייג פאָר: פּידינען, ווי א לאַדער, א צעלאָזענעם און דעזאָרגאני-זאטער פון דער פּראָדוקציע, פון קאָמיג אויסשליסן. וועגן זיין איניען אַנשרייבן איז וואנטצייטונג און אָפן, ניט מוירע האַכנדיק פאר קיין שום רייד, אַפּדרוקן אָט די דאָזיקע ציפערן איז א לייטארטיקל. מיר האָבן קוי-כעס, מיר האָבן אפ וועמען זיך אַנצושפארן. די גרונט-מאסע קאָמיגיטטן זיינען גוטע פּראָדוצירער. פון זיי זיינען זעכציק מאן דורכגעגאנגען באַיאַרקע, און די דאָזיקע שול איז די סאמע זיכערע. מיט זייער הילף און בא זייער אַנטייל וועלן מיר דעם דאָזיקן זיגואג אויסגלייכן. מע דארף בלויז איינמאָל פאר אלעמאָל אַפּוואַרפן אזא צוגאנג צו דער זאך, ווי דער איצטיקער.

געוויינלעך א רויקער און שוויגנדיקער, האָט איצט קאָרטשאַניג גע-רעדט הייס און שארף. צוועטאיער האָט צום ערשטן מאָל געזען דעם עלעקטריקער אין זיין ווירקלעכן אויסזען. ער האָט אנערקענט, אז קאָרטשא-ניג איז גערעכט. אָבער איינשטימען מיט אימ האָט געשטרעט אלץ די זעלבע אָנגעשפיצטע באציונג צו קאָרטשאַניגען. קאָרטשאַניגס ארויסטרעטונג האָט ער פארשטאנען, און א שארפע קריטיק פון דעם אלגעמיינעם צו-שטאנד פון דער אָרגאניזאציע, ווי א שפיצל אפ אונטער-זיין— צוועטא-יעווס—אוטאָריטעט. און ער האָט באשלאָסן צעקלאַפן דעם מאָנטיאָר. זיינע דערווידערונגען האָט ער גלייך אָנגעהויבן פון באשולדיקן קאָרטשאַניגען אין דעם, או ער פארטיידיקט דעם מענשעוויק כאַדאָראָו.

דריי שאַ האָט געדויערט דער ליינדשאפטלעכער שטרעט. שפעט אינ-אָוונט זיינען אונטערגעפירט געוואָרן זיינע סאכאקלען: צעקלאַפט פון דער אומראכמאָנעסדיקער לאָגיק פון די פאקטן און פארלאָרן די מערהייט, וועלכע איז אריבערגעגאנגען אפ קאָרטשאַניגס זיט, האָט צוועטאיער גע-מאכט א פאלשן טראַט— ער האָט געבראַכט די דעמאָקראטיע: פארן אנט-שיידענעם אַפּשטימען האָט ער פּאָרגעלייגט קאָרטשאַניגען ארויסגיין פון צימער. — גוט, איך וועל ארויסגיין, כאַטש דאָס פארשאפט דיר, ניט קיין קאָוועד, צוועטאיער. איך וואָרן בלויז, אז אויב דו וועסט פאָרט באשטיין אפ דיניקע, וועל איך מאָרגן ארויסטרעטן אפ דער אלגעמיינער פאראמ-

ל'ונג און—איך בין זיכער—דו וועסט דאָרטן קיין מערהײַט ניט באַקומען. דו, צוועטאיעוו, ביסט ניט גערעכט. איך מיינ, כאווער כאַמוטאָוו, אז דו ביסט פארפליכטעט אריבערטראָגן די דאָזיקע פראגע אין פארטקאָלעקטיוו נאָכ ביו דער אלגעמיינער פארוואלונג.

צוועטאיעוו האָט ארויסרופעריש אויסגעשרייען:

— וואָס שרעקסטו מיך? איך ווייס אָן דיר אהינ דעם וועג, מיר וועלן אויך וועגן דיר א רעד טאָן. אויב דו ארבעטסט אליינ ניט, איז שטער ניט אנדערע.

פאוועל האָט צוגעמאכט די טיר, א ריב געטאָן מיט דער האנט דעם הייסן שטערן און איז אוועק דורכ דער ליידיקער קאָנטאָר צום ארויסגאנג. אפן גאס האָט ער אָפגעטעמט מיט דער גאנצער ברוסט, ער האָט פארויכערט א פאפיראָס און איז אוועק צו דעם קליינעם הייל אפן באַטער באַרג, ווו עס האָט געווינט טאָקארעוו.

קאָרטשאַגין האָט געטראָפן דעם שלאָסער עסנדיק אָונטברויט.

— דערצייל, לאָמיר הערן, וואָס פארא ניס האָט איר דאָרט. דאריע, ברענג אָקארשט פאר אימ א שיסל קאשע, האָט טאָקארעוו געזאָגט און אוועקגעזעצט פאוועלען באַם טיש.

דאריע פאָמינישע, טאָקארעווס ווייב, איז קעגנזאצ צו דעם מאַן, א הויכע, א פול־לייביקע, האָט אוועקגעשטעלט פאר פאוועלען א טעלער היר־זשענע קאשע, אָפגעווישט מיטן ווייסן פארטעך די פייכטע ליפן און גוטמור־טיק געזאָגט:

— עס, טייערער!

*

פריער, ווען טאָקארעוו האָט געארבעט אין די ווארשטאטן, פלעגט זיך קאָרטשאַגין דאָ אָפט פארזיצן ביו שפעט אין דער נאכט. אָבער איצטער, נאָכן אומקערן זיך אין שטאָט, איז ער באַם אלטן געווען דאָס ערשטע מאָל.

דער שלאָסער האָט פאוועלען אופמערקזאם געהערט. אליינ האָט ער גאָר־נישט ניט גערעדט, פלייסיק געארבעט מיטן לעפל און עפעס אָפט געבור־טשעט צו זיך. פארענדיקט מיט דער קאשע, האָט ער אָפגעווישט מיט א טיכל די וואַנצעס און זיך אויסגעהוסט.

— דו ביסט, פארשטייט זיך, גערעכט. אונדז איז שוין לאַנג צייט צו שטעלן די דאָזיקע פראגע שאַרף. די ווארשטאטן־דאָס איז דער גרונט־קאָלעקטיוו אין ראַיאָן, פונדאנען דארף מען אָנהייבן. הייסט עס, דו האָסט זיך מיט צוועטאיעוו א ראַנגל געטאָן? שלעכט. א יאט איז ער א פארי־סענער, אָבער דו האָסט דאָך געקענט מיט די יאטן ארבעטן? אגעוו, וואָס טוסטו אין די ווארשטאטן?

— איך בין ין צעך. ביכלאל פאָרקע איך זיך אומעטום צוביסלעך. באַ
 זיך איך קעמערל פיר איך א קרייזל פונ פאָליטגראַמאַטע.
 — און איך בירדן וואָס טוסטו?
 קאָרטשאַגני האָט זיך פארהאַקט.
 — פאר דער ערשטער צייט, קאָלומאַן איך בין נאָך געווען שראַפ, און
 אפ ויפל כ'האַב געטראַכט לערנען זיך, האָב איך איך דער אָנפירונג קיינ
 שום אָנטייל ניט גענומען.
 — אָט האָסטו דיר! — האָט מיט אומצופרידנקייט א זאָג געטאָגן טאָקאַרעו.
 ווייסט, טייערער, אייך זאך ראַטעוועט דיך ארויס פונ קלעפּ—דאָס איז דיין
 שוואַכער געזונט. און איצטער האָסטו זיך אביסל פאריכט?
 — יע.

— נו, איז אָט, נעם זיך צו דער זאך ווי ס'באדאַרפ צו זיין. ניטאָ וואָס
 צו זייען וואַסער. ווו איז דאָס געזען געוואָרן, אז פונ דער זייט זאָל מען
 קענען אופטאָגן עפעס רעכטס. כּוּצ דעם וועט דיר יעדערער זאָגן—דו דרייסט
 זיך ארויס פונ פאראנטוואָרטלעכקייט, און דו וועסט ניט האָבן מיט וואָס
 זיך צו פאָרענטפערן. מאָרגן פאריכט דאָס אלץ דאָרטן, און איך וועל אָקור
 ניערן אָנדריייען די אויערן, — האָט פאָרענדיקט טאָקאַרעו מיט א טאָג פונ
 אומצופרידנקייט איך דער שטימע.

— דו טשעפע איך מיט, טאַטעשי, — האָט זיך פאוועל פאר איך אייך
 געשטעלט, — איך האָב אליין געבעטן, מע זאָל מיך ניט אָנלאָרן.
 טאָקאַרעו האָט אומצופרידן א פיין געטאָגן.
 — דו האָסט געבעטן, און ער האָט דיך באַפרידיקט? נו גוט, וואָס קען
 מען מיט אייך, מיט קאָמסא, טאָג... נעם, טייערער, לויט דער אלטער גע-
 ווינשאַפט און גיב א לייען די צייטונג... מיינע אויגן הינקען אָנטער.

*

די בירדן פונ פארטקאָלעקטיוו האָט באַגייטקט די מיינונג פונ דער מער-
 הייט פונ דער יוגנט-בירדן. פאר דעם פארטייטשן און קאָמיונישן קאָלעק-
 טיוו איז אוועקגעשטעלט געוואָרן א וויכטיקע און א שווערע אפגאַבע: מיט
 פערזענלעכער ארבעט ווייזן א ביישפיל פונ ארבעט-ריסציפליין. אפ דער
 בירדן האָט מען צוועטאיערן גרונטלעך א ריב געטאָגן די זייטן. לעכאטכילע
 האָט ער זיך אָנגעשטעלט ווי א הענדל, אָבער צוגעשפאַרט צו דער וואנט
 דורך דער ארויסטרעטונג פונעם פאראנטוואָרטלעכע סעקרעטאַר לאָפּאַכין,
 אן עלטערער מענטש מיט א געל-בלייכע געזיכט פונ שווערן טובערקוליאָז,
 האָט צוועטאיערן זיך אונטערגעגעבן און אפ העלפט אנערקענט זיין
 פעלער.

אפ מאָרגן האָבן זיך איך די וואנטצייטונגען פונ די וואַרשטאַטן בא-
 וויזן ארטיקלען, וואָס האָבן צוגעצויגן די אָפּמערקזאַמקייט פונ די אר-

בעטער. מע האָט זיי געליינט אינדערהויכ און הייס באהאנדלט. אינאָונט
האָט מען אפ דער אויסערגעוויינלעכ געפאקטער פארוואלונג פון יוגנטלעכן
קאָלעקטיוו געהאלטן אין איינ שמועסן וועגן זיי.
קאָסטקען האָט מען אויסגעשלאָסן, און אין ביראָ פון קאָלעקטיוו האָט
מען אריינגעפירט א נייעם כאווער, א נייעם פאָליטופקלער - קאָרטשאַגניען.
אויסערגעוויינלעכ שטיף און געדולדיק האָט מען אויסגעהערט נעזש-
דאנאָוו. און יענער האָט גערעהט וועגן נייע אופגאבן, וועגן א נייעם
עטאפ, אין וועלכן עס זיינען אריינגעטראָטן די איינזאנ-ווארשאטאטן.
נאָך דער פארוואלונג האָט קאָרטשאַגין אפ דער גאס אָפגעווארט צווע-
טאיעוו.

— קומ צוזאמען, מיר האָבן וועגן וואָס זיך דורכצושמועסן, איז ער
צוגעגאנגען צום פאראנטוואָרטלעכן סעקרעטאר.
— וועגן וואָס וועט זיין דער שמועס? - האָט געפרעגט צוועטאיעוו.
פאוועל האָט אים גענומען אונטער דער האנט און, אָפגייענדיק מיט
אים עטלעכע טריט, אָפגעשטעלט זיך לעבן א בענקל.
— לאַמיר זיך צוועצן א ווילע, און ער האָט זיך דער ערשטער גע-
זעצט.

דאָס פֿיערע פון צוועטאיעווס פאפיראָס האָט דאָ אופגעפלאמט, דאָ זיך
אויסגעלאָשן.
— זאָג, צוועטאיעוו, פארוואָס שארפסטו אפ מיר די ציינער?
עטלעכע מינוט האָבן זיי געשווינגן.
— וועגן דעם גאָר - און איך האָב געמיינט, אז דו האָסט עפעס אן
איניען. - צוועטאיעווס שטימע איז געווען ניט קיינ רוֹקע, קלוימערשט א
פארכידעשטע.

פאוועל האָט פעסט אוועקגעלייגט זיין האנט אפ צוועטאיעווס קני.
— הער אופ, דימקע, מאכנ דעם אָנשטעל. אזוי דרייען א היטל בלויז
דיפלאָמאטן. דו גיב בעסער אן ענטפער: פארוואָס בין איך דיר ניט געפעלן?
צוועטאיעוו האָט זיך אָמגעדולדיק א דריי געטאָן.
— וואָס ווילסטו? וואָס פארא ברויגעז, כ'האָב דאָך אליין דיר פאָרגע-
לייגט ארבעטן. דו האָסט זיך אָפגעזאָגט. און איצט, קומט אויס, אז איך
רוק דיך קלוימערשט אָפ.
פאוועל האָט ניט געפילט קיינ אופריכטיקייט אין זיינע ווערטער, און
ניט אראָפנעמענדיק די האנט פון דער קני, האָט ער גענומען ריידן אופגע-
רעגט:

— ווילסט ניט ענטפערן, וועל איך זאָגן. דו מיינסט, איך וועל דיר
דעם וועג פארכאפן. מיינסט - מיר ווילט זיך דאָס אָרט פונעם פאראנטוואָרט-
לעכן סעקרעטאר? וואָרעם אויב ניט דאָס, וואָלט דאָך ניט געווען קיינ אמ-
פערניש צוליב קאָסטקען. אזעלכע באציאָנגען פארכריפלעך די גאנצע אר-

בעט. ווען דאָס וואָלט געשטערט בלויז אונדז צווייען, איז כאפט עס דער טייל-איז ניט געפערלעך, טראכט, וואָס דו ווילסט. אָבער מיר וועלן דאָך מאַרגן ארבעטן אין פאָר. וואָס וועט דערפון ארויסקומען? איך פארשטיי ניט. וואָס קענען מיר זיך דאָ ניט צעטיילן? מיר זינען ארבעטער־יאטן. אויב מיר איז אונדזער זאך טייערער פון אַלץ, וועסטו מיר געבן א האנט, און מיר וועלן טאקע מאַרגן אָנהייבן ארבעטן כאוועריש. און אויב דו וועסט די דאָ-זיקע מיסט ניט ארויסווארפן פון קאָפּ און וועסט גיין מיטן וועג פון סקלאָ-קעס, איז פאר יעדער דורכרייס אין דער ארבעט, וואָס וועט זיך צוליב דעם באקומען, וועלן מיר זיך שטארק שראָגן. אָט נא דיר א האנט, נעם, קאָל-זמאן דאָס איז א האנט פון א כאווער.

מיט גרויס צופרידנקייט האָט קאָרטשאַגין דערפילט אפּ זיין דלָאָניע צווע-טאיעווס בינערדיקע פינגער.

*

עס איז אדורכ א וואָך. אינ רייקאָמפארט האָט זיך געענדיקט די ארבעט. אינ די אָפטיילן איז געוואָרן שטיל. אָבער טאָקארעוו איז נאָך ניט אוועקגע-גאנגען. דער אלטער איז געזעסן אין פאָטעל און פארטיפט געלייענט פרישע מאטעריאלן. אינ טיר האָט מען אָנגעקלאפט.

— אהא!— האָט געענטפערט טאָקארעוו.

עס איז אריין קאָרטשאַגין און אוועקגעלייגט פארן סעקרעטאר צוויי פארפילטע אנקעטעס.

— וואָס איז עס?

— דאָס איז, פאָטער, ליקוידאציע פון אומפאראנטוואָרטלעכקייט. איך טראכט, ס'איז שוין צייט. אויב דו ביסט אויך בא דער זעלבער מיינונג, בעט איך דאן דיין שטיצע.

טאָקארעוו האָט א בליק געטאָן אפן קעפל, נאָכדעם, א קוק געטאָן א וויילע אפן יונג, האָט ער שווינגנדיק גענומען די פענ אַין האנט און איז דער רוב-ריק, ווו עס האָט זיך געשריבן וועגן דעם פארטיי־סטאזש פון די, וועלכע רעקאָמענדירן דעם כאווער קאָרטשאַגין פאוועל אנדרייעוויטש אלס קאנדי-דאט אינ ר.ק.פ. (ב), האָט ער פעסט אָנגעשריבן „1903 יאָר“ און דערנאָך אוועקגעשטעלט זיין פאָשטע אונטערשריפט.

— נא, זונעלע, איך גלויב, אז דו וועסט קיינמאָל ניט פארשעמען מיין גרויען קאָפּ.

*

אינ צימער איז דושנע, און איינ געדאנק: וואָס גיכער אהיין, אינ די קאסטאנ־אלייען פון סאָלאָמענקע, וואָס געבן וואָקזאל.

— ענדיק, פאווקע. כ'האָב מער קיין קויעכ ניט,— האָט געבעטן צוועטא-טאיעוו.

יעו, באגיסנדיק זיך מיט שווייס. קאטיושע אונג נאָך אנדערע האָבן אימ אונ-
טערגעהאלטן.

קאָרטשאַגין האָט פארמאכט דעם בוך. דער קרייזל האָט געענדיקט די
ארבעט.

ווען מע האָט זיך אופגעהויבן אלע צוזאמען, האָט אפ דער וואנט אומ-
רויך זיך צעקלונגען דער אלטיטשקעה „עריקסאָג“.

באמיענדיק זיך איבערשרייען די פילדערנדיקע אינ צימער, האָט צווע-
טאיעו אָנגעהויבן ריידן.

ער האָט אופגעהאנגען דאָס טרייבל אונ זיך א קער געטאָגן צו קאָרטשאַגיןען.
— אפן וואָקאל שטייען צוויי דיפלאָמאטישע וואָגאָנעס פונעם פּוילישן
קאָנסולאט. דאָרטן איז פארלאָשן געוואָרן דאָס ליכט. דער צוג גייט אָפּ אינ
א שאַ ארום. מע דארף פאריכטן די דראָטן. נעם, פאוועל, א קעסטל מיט
מאטעריאלן און גיי צו אהינ. די זאך איז א דרינגענדיקע.

צוויי פראכטפולע וואָגאָנעס פון צווישנפּעלקערלעכע פארקער זיינען גע-
שטאנען באַם ערשטן פּעראָגן פון וואָקאל. דער סאלאָג-וואָגאָגן מיט די ברייטע
פּענצטער איז געווען העל באַלויכטן. אָבער דער שכינעסדיקער איז געווען
פארונוקען אינ פינצטערניש.

פאוועל איז צוגעגאנגען צום פראכטפולן פולמאן אונ אָנגעכאפט זיך מיט
דער האנט פארן פארענטש, קעדיי אריינגיין אינ וואָגאָג.
פון דער וואָקאל-וואנט האָט זיך שנעל אָפּגעטיילט א מענטש אונ האָט
אימ אָנגענומען פארן ארבל.

— ווהינ, בירגער?

די שטימ איז א באקאנטע. פאוועל האָט זיך אומגעקוקט. א לעדערנע
קורטקע, א ברייטער דאשעק פון היטל, א דינע נאָז מיט א הערבעלע אונ
פארשפיצט-אומצוטרוילעכער בליק.

ארטיוכיג האָט בלוזן איצט דערקענט פאוועלען, די האנט איז אראָפּגע-
פאלן פון אקסל, דער אויסדרוק פון געזיכט האָט פארלאָרן די טרוקנקייט,
נאָך דער קוק האָט זיך פּרעגנדיק פארהאלטן אפן קעסטל.

— ווהינ ביסטו עס געגאנגען?

פאוועל האָט אינקורצן דערקלערט. פון הינטערן וואָגאָג האָט זיך בא-
וויזן א צווייטע פיגור.

— באַלד וועל איך ארויסרופן זייער באַגלייטער.

אינעם סאלאָג-וואָגאָג, ווהינ קאָרטשאַגין איז אריין גלייך נאָכן באַגלייטער,
זיינען געווען עטלעכע מענטשן, אָנגעטאָגן אינ פראכטפולע וועג-אָנצוגן. באַם
טיש, וואָס איז געווען באַדעקט מיט א זיידענער טישטעך אינ רויזן, איז מיטן
רוקן צום טיר געוועסן א פּויליש. ווען קאָרטשאַגין איז אריין, האָט זי געשמעסט
מיט א הויכן אָפּיצער, וואָס איז געשטאנען אנטקעגן איר. ווי נאָך דער
מאָנטיאָר איז אריין, הייט זיך דער גע פּרעך איבערגערייסן.

גיכ ארומגעקוקט די דראָטן, וואָס גייען פֿון לעצטן לאַמפּ אין קאָרידאָר און געפֿונען, אז זיי זיינען אין אָרדענונג, איז קאָרטשאַגין אַרויס פֿון סאַ-לאַן-וואַגאָן און פֿאַרגעזעצט זוכן דאָס אָרט, וואָס איז צעשעדיקט געוואָרן. אימ איז טראָט באַ טראָט נאָכגעגאנגען דער דיִקער באַגלייטער, מיט אַ האַלדז פֿון אַ באַקס-קעמפֿער, אין אַן אַניפֿאַרמ, וואָס איז געווען אָנגעפֿיקעוועט מיט גרויסע מעשענע קנעפּ, אפּ וועלכע עס איז געווען אַן איינקעפֿיקער אָדלער. — מירן איבערגיין אין צווייטן וואַגאָן. דאָ איז אַלץ אין אָרדענונג.

דער אַקומוליאַטער אַרבעט. די צעשעדיקונג איז, ווייזט אויס, דאָרטן. דער באַגלייטער האָט אַ דריי געטאָן דעם שליסל אין טיר, און זיי זיינען נען אַריין אין פינצטערן קאָרידאָר. פֿאוועל האָט באַלויכט די לייטונג מיט אַן עלעקטריש לעמפּל און גיכ געפֿונען דאָס אָרט פֿונעם קורצשלוס. אין עטלעכע מינוט אַרום האָט זיך אָנגעצונדן דאָס ערשטע לעמפּל און פֿאַרגאַסן דעם קאָרידאָר מיט אַ בלייכ־מאַטעווער שיין.

— מע דאַרפֿ עפענען דעם קופּע, דאָרטן דאַרפֿ מען אומבלייטן די לעמפּל לעכ. זיי האָבן איבערגעברענט, האָט זיך קאָרטשאַגין געווענדט צום באַ-גלייטער.

— דעמלט דאַרפֿ מען אַ רופֿ טאָן די פֿאַניע. באַ איר איז דער שליסל. — דער באַגלייטער האָט ניט געוואָלט איבערלאָזן קאָרטשאַגיןען אַליין און האָט אימ אַוועקגעפֿירט מיט זיך.

אין קופּע איז די ערשטע אַריין די פֿרוי, הינטער איר—קאָרטשאַגין. דער באַגלייטער איז געבליבן שטיין אין טיר און זי פֿאַרשטעלט מיט זיין קערפֿער פֿאוועלען האָבן זיך געוואָרפֿן אין די אויגן צוויי פֿראַכטפֿולע לעדערנע טשעמאַך-דאַנעס אין נעצלעך, אַ צעוואָרפֿענע זיידענע מאַנטאָ אפֿן דיוואַ, אַ פֿלאַקאָן פֿאַרפֿומעריע און אַ פיציניק מאַלאַכיסן פֿודער-פֿושקעלע אפֿן טישל באַם פענצטער. די פֿרוי האָט זיך אַוועקגעזעצט אין ווינקל פֿון דיוואַ, האָט פֿאַריכט אירע האָר, וואָס האָבן געהאַט דעם קאָליר פֿון ליינ, און נאָכ־געשפֿירט נאָך דעם מאָנטיאָרס אַרבעט.

— איך בעט באַ דער פֿאַניע אַ דערלויבעניש אַוועקגיין אפּ אַ וויילע: דער פֿאַן מאַיאָר וויל קאַלטע ביר, — האָט האַכנאַעדיק געזאָגט דער באַגלייטער און מיט מי אַינגעבויען דעם אָקסענעם האַלדז באַם פֿאַרנייגן זיך.

די פֿרוי האָט אַ זאָג געטאָן קאָקעטיש-צעצויגן:

— איר קענט גיין!

דער געשפֿרעכ איז געפֿירט געוואָרן אין פֿויליש.

אַ פֿאַס ליכט איז פֿון קאָרידאָר געפֿאַלן אפּ דער פֿרויס אַקסל. דער פֿאַ-ניט עלעגאַנטע קלייד, פֿון איידלסטן ליאַנער זייד, אופֿגענייט באַ די ערשט-קלאַסיקע פֿאַרזשער מיסטערס, האָט איבערגעלאָזן אַנטבֿלויזט אירע אַקסלעך און די הענט. אין דעם קלייניקן אויערל האָט, אופֿלאַמענדיק און בלינדדיק געפֿינקלט אַ טראָפֿאַנאַרטיקער ברייאַנט. קאָרטשאַגין האָט געזען בלויז דעם:

אקסל און די האנט פון דער פרוי, פונקט ווי אן אויסגעטאקטע פון העלפאנד-
ביינ. דער געזיכט איז געווען אין שאַטן. ארבעטנדיק שנעל מיטן שרויפן-
ציער, האָט פאוועל איבערגעביטן אפן באלקן די ראָזעטקע, און איז א מינוט
ארום איז אין קופע געוואָרן לייכטיק. עס איז נאָר געבליבן צו באטראכטן דאָס
צווייטע עלעקטרישע לעמפל איבערן דיוואן, ווו עס איז געווען די פרוי.
— איך דארף דורכקאָנטראָלירן דאָס דאָזיקע לעמפל, האָט קאָרטשאַגין
געזאָגט, אָפּשטעלנדיק זיך לעבן איר.

— אכ, יע, איך שטער דאָך אייך, האָט אפ א ריינער רוטישער שפראַך
געזאָגט די פאניע, האָט זיך לייכט אופגעהויבן פון דיוואן און זיך אוועק-
געשטעלט קימאט הארט נעבן קאָרטשאַגיןען. איצט האָט מען זי גוט געקענט
זען. באקאנטע פּילנארטיקע ליינעס פון די ברעמען און שטאַלצ צונויפגע-
פרעסטע לייפן. אָן שום סאָפעק: פאר אימ איז געשטאנען נעלי לעשטיינ-
סקאיא. דעם אדוואָקאטס טאַכטער האָט ניט געקענט ניט באמערקן זיין פאר-
ווינדערטן בליק. אָבער אויב קאָרטשאַגין האָט זי דערקענט, האָט אָבער לע-
שטיינסקאיא ניט באמערקט, אז דער מאַנטיאָר, וואָס איז פאר די פיר יאָר
אויסגעוואקסן, איז טאקע איר אומרויקער שאַכן.

זי האָט מיט פאַראכטונג צונויפגעצויגן די ברעמען אלס ענטפער אפ זיין
פארווינדערונג, איז אוועקגעגאנגען צו דער טיר פון קופע און זיך דאָרטן
אָפּגעשטעלט, קלאַפנדיק אומגעדולדיק מיטן שפיץ פון דער לאַקירטער טופלע.
פאוועל האָט זיך גענומען פארן צווייטן לעמפל. ער האָט אימ אָפּגעדרייט,
באטראכט אימ אפ דער שיינ און אומגעריכט פאר זיך אליין, און נאָכמער
פאר לעשטיינסקען, א פרעג געטאָן אפ פויליש:

— וויקטאָר איז אויך דאָ?

קאָרטשאַגין האָט זיך בייס דער פראגע ניט א קער געטאָן אפהינטן. ער
האָט ניט געזען נעליס געזיכט, נאָר דאָס דויערנדיקע שווינגן האָט גערעדט
וועגן איר פארלעגנהייט.

— צי דען קענט איר אימ?

— כ'קען אימ אפילע זייער. מיר זיינען דאָך מיט אייך געווען שכי-
נימ.

— און פאוועל האָט זיך אויסגעקערעוועט צו איר.

— איר זייט פאוועל, דער זון... נעלי האָט זיך פארהאקט.

— פון דער קעכנ, האָט איר אונטערגעזאָגט קאָרטשאַגין.

— אכ, ווי איר זייט עס אויסגעוואקסן! איך געדענק אייך אלס א ווילד

יאטל.

נעלי האָט אָן צערעמאָניעס אימ באטראכט פון קאָפּ ביז די פיס.

— און וואָס אינטערעסירט אייך וויקטאָר? אפ וויפל איך געדענק, זייט

איר געווען ניט בעשאַלעמ, האָט נעלי ארויסגעזאָגט מיט איר זינגענדיקער

סאָפראַנאָ, האָפנדיק צו צעשטרייען די לאנגווייליקייט פון דער אומדערוואַר-

טער באגעגעניש.

דער שרויפנציער האָט שנעל אריינגעדרייט אינ וואנט דאָס שרייפל.
 — וויקטאָר קומט מיר א כויוו. ווען איר וועט אימ באגעגענען, גיט אימ
 איבער, אז איך פארליר ניט די האָפּענונג אויסרעכענען זיך מיט אימ.
 — זאָגט, וויפל איז ער אייך שולדיק, אונד וועל באצאלן פאר אימ.
 זי האָט פארשטאנען, וועגן וואָס פאר אן „אויסרעכענען זיך“ קאָרטשאַ-
 גיט האָט גערעדט. זי האָט געוואוסט די גאנצע געשיכטע מיט די פעטליראָוו-
 צעט, נאָר דער פארלאנג א רייז צו טאָן זיך מיטן דאָזיקן „בלאָפּ“ האָט זי
 געשטויסן אפּ לייצאָנעס.
 קאָרטשאַגיט האָט פארשוויגן.

— זאָגט, איז טאקע עמעס, אז מע האָט צעראבירט אונדזער הויז און אז
 ער ווערט צעפאלן? מיסטאָמע זינען שוין דאָס זומער-ביידל און די קלומבעס
 אלע צערייטן?—האָט מיט טרויער געפרעגט נעלי.
 — דאָס הויז איז איצט אונדזערס, און גיט אירערס, און צעשטערן אימ
 האָבן מיר ניט צוליב וואָס.
 נעלי האָט סארקאסטיש א שמיכל געטאָן.

— אהא, מע האָט אייך, הייזט אויס, שוין אויך אָנגעלערנט. אָבער, אגעוו,
 איז דאָס דער וואָגאָן פונ דער פּוילישער מיסיע, און איז דעם דאָזיקן קופּע בין
 איך די באלעבאָסטע, און איר—ווי איר זינט געווען א שקלאַפּ, זינט איר
 אזא געבליבן. איצט ארבעט איר אויך, אז בא מיר זאָל זיין ליכטיק, אז מיר
 זאָל זיין באקוועם צו ליינען אפּ אָט דעם דאָזיקן דייוואן. פּרוער האָט
 אַייער מוטער אונדו געוואשן וועש און איר האָט געטראָגן וואסער. איצט
 האָבן מיר זיך ווידער באגעגנט אין דער זעלבער לאָגע.

זי האָט דאָס גערעדט מיט א מינ טרוימפּירנדיקער שאַדנפרייד. פּאוועל
 האָט אָפּגערייניקט מיטן מעסער דעם שפיץ דראָט און געקוקט אפּ דער
 פּוילן מיט גיט-באהאלטענעם שפּאַט.

— איך וואָלט פאר אייך, בירגערן, אפילע קיין פּאַרושאַווערטן טשוועק ניט
 אריינגעקלאַפט. נאָר וויבאלד ברוזשויען האָבן אויסגעטראכט דיפּלאָמאטן,
 האלטן מיר שטאַט, און מיר האקן זיי ניט אראָפּ די קעפּ. אפילע קיין גראַב-
 קייט זאָגן מיר זיי ניט, ניט אזוי ווי איר.
 נעליס באקן זינען פארלאָפּן מיט א רויטקייט.

— וואָס וואָלט איר מיט מיר געטאָן, ווען אייך וואָלט זיך איינגעגעבן
 איינעמען ווארשע? מיסטאָמע אויך צעהאקט אפּ שטיקער, אָדער איר וואָלט
 מיך עפּשער גענומען פאר א געליבטער?

זי איז געשטאנען אין טיר גראַציעז אויסגעבויגן. אירע פילבארע נאָז-
 לעכער, וואָס זינען שוין געווען באקאנט מיט קאָקאני, האָבן אופגעצייטערט.
 איבערן דייוואן האָט אופגעלויכטן שיינ. פּאוועל האָט זיך אויסגעגלייכט.

— ווער דארפּ אייך? אויך אָן אונדזערע שווערדן וועט איר פייגערן פונ
 קאָקאני. איך וואָלט דיך אפילע פאר א נעקיווע ניט גענומען—אזא ווי דו ביסט!

דאָס קעסטל אינ די הענט, צוויי טריט צום טיר. נעלי האָט זיך אָפּגע-
רוקט און שוין באַם עק פֿון קאָרידאָר האָט ער דערהערט איר פֿארשטיקטן
אויסרוף:

— פֿשעקליענטי באַלשעוויק!

*

אפּ מאָרגן אינאָוונט, ווען קאָרטשאַגני איז געגאנגען אין ביבליאָטעק,
האָט ער זיך אפּ דער גאס באַגעגנט מיט קאטיושענ. זי האָט פֿאַרקוועטשט אין
איר פֿויסטל דעם אַרבל פֿון זײַן העמדל און אים פֿאַרצאמט אין שפּאַס
דעם וועג.

— אַוועהן לויפסטו, פּאָליטיק און בילדונג?

— אין ביבליאָטעק, מאמעשי, לאָז דעם וועג, האָט איר אין טאָג גע-
ענטפּערט קאָרטשאַגני. ער האָט זאָרגעוודיק אָנגענומען קאטיושענ פֿאַר די
אַקסלען און פּאָרויכטיק אָפּגערוקט זי אפּן ברוק. באַפֿרייט זיך פֿון זײַנע
הענט, איז קאטיושע אַוועק גלייך מיט אים.

— הער, פֿאַוולושע! מע קאָן דאָך ניט נאָר לערנען זיך... ווייסט וואָס?
לאָמיר גיין היינט אפּ אַן אַוונט, בא זינע הלאדיש קלייבן זיך היינט צונויפּ
כעוורע. די מיידלעך האָבן מיך שוין לאַנג געבעטן זיך ברענגען. דו האָסט
זיך נאָר אין פּאָליטיק אַריינגעלאָזן. צי דען ווילט זיך דיר ניט פֿריילעך זײַן,
אַ היליע טאָג? נו, דו וועסט היינט ניט לייענען, וועט דיר טאַקע דער קאַפּ
זײַן לייכטער, האָט אים אָן אופּהער אַיינגערעדט קאטיושע.

— וואָס איז דאָס פֿאַר אַן אַוונט? וואָס וועט מען דאָרטן טאָג?

קאטיושע האָט אים קאָמיש איבערגעקרימט:

— וואָס וועלן מיר דאָרטן טאָג? ניט גאָט בעטן זועט מען דאָרטן, נאָר
מע וועט פֿריילעך פֿאַרברענגען די צײַט—און גאָר. דו שפּילסט דאָך אפּ אַ
באיאנא? און איך האָב נאָך קיינמאָל ניט געהערט. נו, טו דאָס מיר. בא זיך
קעט פעטער איז פֿאַראַן אַ באיאנא. נאָר דער פעטער שפּילט שלעכט. מיידלעך
אינטערעסירן זיך מיט דיר, און דו טריקסט איבער די ביכלעך. וווּ איז דאָס
געשריבן, אַז אַ קאָמיוניסט זאָל זיך ניט טאָרן פֿריילעך מאַכן? קומ, קאָל-
זמאַן מיר איז ניט דערעסן געוואָרן אַינריידן זיך. אַניט צעקריג איך זיך
מיט דיר אפּ אַ כוידעש.

די פֿאַרבערן קאטיע מיט די גרויסע אויגן איז אַ גוטער כאַווער און ניט
קיינ שלעכטע קאָמיוניסטקע. קאָרטשאַגניענ האָט זיך ניט געוואָלט באַליידיקן
דאָס מיידל, און ער האָט אַיינגעשטימט, כאָטש עס האָט אויסגעזען אומגע-
וויינלעך און ווילד.

בא דעם לאַקאָמאָטיוו-מאַשיניסט הלאדיש איז הויז איז געווען פֿול און
טומלדיק. קעדיי ניט שטערן דער יוגנט, זײַנען די דערוואַקסענע אַריבער אין
צווייטן צימער. אין דעם פּאָדערשטן גרויסן צימער און אפּ דער וועראַנדע, וואָס

גייט ארויס אין קליינעם סעדר, האָבן זיך אופגעקליבן א מענטשן פופצן יאטן און מיידלעך. ווען קאטיושע האָט דורכגעפירט פאוועלען דורכן סעדר אפ דער וועראנדע, איז שוין דאָרטן געגאנגען די שפיל, די אזוי גערופענע „דאָס שפּיזן טויבן“. אינמיטן וועראנדע זיינען געשטאנען צוויי שטרלן איינע צו די אנדערע מיט די ווענטלעך. די באלעבאָסטע, וואָס האָט אָנגעפירט מיט דער שפיל, פלעגט ארויסרופן זעצן זיך אפ די דאָזיקע שטרלן א יאט מיט א מיידל. די באלעבאָסטע פלעגט אויסשרייען: „שפּיזט די טויבן!“—און די יונגע פאָר, וואָס איז געזעסן איינער צום אנדערן מיטן רוקן, האָבן געדארפט א קער טאָן אהינטער די קעפ. זייערע ליפן פלעגן זיך באגעגענען, און זיי פלעגן זיך עפנטלעך פאר אלעמען קושן. נאָכדעם איז געגאנגען א שפיל אינ א „רינגלעך“, אינ א „בריווטרעגער“, און יעדער שפיל איז אומבאדינט באגלייט געוואָרן מיט קושן, דערביי זיינען אינעם „בריווטרעגער“, קעדיי אויסמיידן דעם געזעלשאפטלעכן אופזיכט, די קושן אריבערגעטרעגן געוואָרן פון דער באלויכטענער וועראנדע אינ צימער אריין, ווו מע האָט אפ דעם מאַמענט אויסגעלאָשן דעם פּייער. פאר יענע, וואָס די דאָזיקע שפילן האָבן זיי ניט באפרידיקט, איז אפן קליינעכיקן טישלעך, אינ ווינקל, געזעגן אטאש קארטלעך „בלומענ־פּלירט“. פאוועלס שכייע, וועלכע מע האָט גערופן מורע, א מיידל פון א יאָר זעכצן, האָט, קאָקעטירנדיק מיט די בלויע אויגלעך, דערלאנגט אימ א קארטל און שטיל געזאָגט:

— פּלאַקע.

מיט עטלעכע יאָר צוריק האָט פאוועל געזען אעלכע אַוונטן, און אויב ער האָט אפילע ניט גענומען קיינ דירעקטן אַנטייל אינ זיי, האָט ער עס פונ־דעסטוועגן געהאלטן פאָר א נאָרמאלע דערשטינונג. אָבער איצט, ווען ער האָט זיך אפ שטענדיק אָפגעריסן פונעם קליינבירגערלעכן לעבן פונעם קליינעם שטעטל, האָט אימ דער דאָזיקער אַוונט אויסגעזען מעשוועדיק און אביסל לעכערלעך.

ווי עס זאָל ניט זיינ, אָבער א „פּלירט־קארטל איז געווען בא אימ אינ האנט.

קעגניבער דער „פּלאַקע“ האָט ער איבערגעלייענט: „איר געפעלט מיר זייער“.

פאוועל האָט א קוק געטאָן אפ דער מיידל. זי האָט אָן פארלעגנהייט בא־געגנט דעם דאָזיקן בליק.

— פארוואָס?

די פראגע האָט זיך באקומען עטוואָס שווערלעך. אן ענטפער האָט מורע צוגעגרייט פאָרויס.

— ראָזע, האָט זי אימ דערלאנגט א צווייטן קארטל.

קעגניבער דער „ראָזע“ איז געשטאנען: „איר זייט מיין אידעאל“.

ששאיני האָט זיך אַ קער געטאָן צו דער מיידל און ער האָט זיך באַמיט צו דיידן וואָס ווייכער:

— צו וואָס פאַרנעמסטו זיך מיט די דאָזיקע נאַרישקייטן?
מורע האָט זיך פאַרלאָרן און איז צעטומלט געוואָרן.
— צי דען איז אײַך ניט אָנגענעם מײַן דערקלערונג?—אירע לײַפּן האָבן זיך קאַפּרױ אופּגעקנייטשט.

קאַרטשאַיני האָט אַפּ אײַר פּראַגע ניט געגעבן קײַן ענטפּער. אָבער ער האָב געוואָלט דערוויסן זיך, ווער רעדט עס מיט אים. און ער האָט פאַר-געבן פּראַג, אַפּ וועלכע דאָס מײַדל האָט גערן געענטפּערט. אײַן עטלעכע מינוט אַרום האָט ער שוין געוואוסט, אַז זי לערנט זיך אײַן א זיבניאַריקער שול, אַז אײַר פּאַטער איז אַן אַרומקוקער פּונ וואַגאַנעס און אַז זי קען אײַם פּונ לאַנג און האָט זיך געוואָלט מיט אײַם באַקאַנען.

— ווי איז דײַן פאַמיליע?—האָט קאַרטשאַיני געפּרעגט.
— וואָלינצעווא מורא.
— דײַן ברודער איז דער סעקרעטאַר פּונ קעמערל אײַן דעפּאַ?
— יע.

איצט האָט קאַרטשאַיני געוואוסט, מיט וועמען ער האָט צו טאָן. אײַנער פּונ די אַקטיווסטע קאָמיוניסטן אײַן ראַיאָן, וואָלינצעווא, האָט, ווייזט אויס, אײַנגאַנצן ניט געלייגט קײַן אַכט אַפּ זײַן שוועסטער, און זי איז געוואסן אַלס גרויניקע קליינבירגערין. פאַרן לעצטן יאָר האָט זי אָנגעהויבן גײַן צו אירע כאַווערטעס אַפּ אַוונטן, וווּ מע פּלעגט זיך קושן ביזן אײַבלען. קאַרטשאַיניען האָט זי עטלעכע מאָל געזען באַם ברודער.

איצט האָט מורע דערפילט, אַז דער שאַכטן באַויליקט ניט אײַר אופּירונג, און ווען מע האָט זי א רופ געטאָן „שפּײַזן די טױבן“, האָט זי, זעענדיק קאַרטשאַיניס קרומען שמײַכל, קאַטעגאָריש זיך אָפּגעזאָגט.
זײ זײַנען געזעסן נאָך עטלעכע מינוט. מורע האָט דערציילט וועגן זיך, צו זײ איז צוגעגאַנגען זעליאַנאַווע.

— ברענגען דעם באַיאַן, וועסטו א שפּיל טאָן?—און שעלמיש זשמורענדיק די אײַגן, האָט זי געקוקט אַפּ מורע:—וואָס, דױסט זיך באַקענט?
פאַוועל האָט אַוועקגעזעצט קאַטיושען נעבן זיך און, באַנוצנדיק זיך מיט דעם, וואָס אַרום האָט מען געלאַכט און געשרייען, האָט ער אײַר געזאָגט:
— שפּײַלן וועל אײַך ניט. מיר וועלן באַלד מיט מורען פּונדאַנען אַוועקגײַן.

— אָהאַ! ס'האָט א נעם געטאָן, הײסט עס?—האָט פּילדײַטנדיק געזאָגט זעליאַנאַווע.

— יע, א נעם געטאָן. דו זאָג מיר, אױסער מיר מיט דיר, זײַנען דאָ נאָך פאַראַן קאָמיוניסטן? אָדער בלויז אײַך מיט דיר האָבן זיך אײַנגעליאַפּעט אײַן די „טײַבעלעכע“?

קאטיושע האָט, קעדיי נאָכגעבן אימ, דערקלערט:
 — מע האָט שוין געענדיקט זיך נאָריש מאַכן. איצט וועלן מיר טאַנצן.
 קאָרטשאַגין האָט זיך אָפּגעהויבן.
 — גוט, דו טאַנצ זיך, אלטיטשקע, און איך מיט וואָלינצעווען וועלן
 פונדעסטוועגן אוועקגיין.

*

איינמאָל אינאַוונט האָט אָקוניעו אין פאַרלעגנהייט זיך אַרומגעדרייט
 אַרומ זײַן כאַווערס בעט. ער האָט זיך צוגעזעצט באַם ברעג בעט און
 אוועקגעלייגט די האַנט אָפּן בוך, וואָס פּאָוועל האָט געלייענט.
 — וויסט, פּאָוועלשע, עס קומט מיר אויס דערצײלן דיר וועגן אײַנער
 אַ געשיכטע. פּונ אײַנ זײַט, איז עס עפּעס אַ נאַרישקײט, און פּונ דער
 צווייטער—גאָר קאַפּויר. באַ מיר האָט זיך מיט טאַליע לאַגוטניענ באַקומען
 אַ מיספּאַרשטייעניש. פּרױער, פּאַרשטיסטו מיך, איז זי מיר געפּעלן גע-
 וואָרן. אָקוניעו האָט מיט אַ שוולדיקער מינע זיך אַ קראַצ געטאָן אין
 שלײפּ, אָבער זעענדיק, אַז דער כאַווער לאַכט ניט, איז ער געוואָרן דרייט-
 טער. און נאָכדעם האָט זיך באַ טאַליענ אױכ... עפּעס אױנס פּונ דעם
 זעלבן מינ. מיט אײַנ וואָרט, איך וועל דיר דאָס אַלץ ניט נעמען אױסדער-
 צײלן, עס איז קלאָר. נעכטן האָבן מיר באַשלאָסן אַ פּרוּוו טאָן גליק און
 נעמען בויען אונדזער לעבן באַנאַנד. מיר איז צוויי און צוואַנציק יאָר.
 ביידע האָבן מיר שטימירעכט. איך וויל מיט טאַליענ אוועקשטעלן אַ לעבן
 אָפּ גלייכהײַטעסוידעס. ווי קוקסטו אָפּ דעם?
 קאָרטשאַגין האָט זיך פּאַרטראַכט.

— וואָס קען איך ענטפּערן, קאָליע? איר זײַט ביידע מײַנע פּרײַנט.
 מיט מיר פּונ אײַנ שטאַם. דאָס איבעריקע איז אױכ באַ אונדז אַלגעמײַנס.
 ביפּראַט, אַז טאַליע איז אַזאַ גוט מײַדל... אַלץ איז דאָ פּאַרשטענדלעך.
 אַפּמאַרגן האָט קאָרטשאַגין אַריבערגעטראַגן זײַנע זאַכן צו די יאַטן
 אין צוזאַמענוווינונג פּונ דעפּאָ. און אין עטלעכע טעג אַרומ איז באַ אַנען
 געווען אַ כאַווערישער אַוונט אָן עסן און טרינקען!—אַ קאָמוניסטישע ווע-
 טשערניקע לעקאָוועד דער פּרײַנטשאַפּט פּונ טאַליענ און ניקאָליענ. דאָס
 איז געווען אַן אַוונט פּונ דערינערונגען, וווּ מע האָט געלייענט פּאַראַמענטן
 פּונ אַמעריסטן רעגנדיקע ביכער. מע האָט גוט געוונגען אין כאָר, און אַסאַך.
 עס האָבן זיך ווײַט אַרומ געהערט די שלאַכט-לידער. נאָכדעם האָבן קאַטיושע
 זעליאַנאָווע און וואָלינצעווע געבראַכט אַ באַיאַן, און דאָס ברומען פּונ
 געדיכטע בעסער, אױסגעמישט מיט זילבערנע טרעלן, האָבן פּול געמאַכט
 דעם צימער. אין דעם דאָזיקן אַוונט האָט פּאַווקע געשפּילט זעלטן גוט,
 און ווען אַזאַ ריזיקער יונג ווי פּאַנקראַטאָוו האָט, צו אַלעמענס ווונדער,

זיכ א לאָז געטאָן טאנצן, איז פאווקע ארויס פונ די קיילים, דער הארמאָן
ניק איז אוועק פונ דעם נייעם סטיל און א דערלאנג געטאָן מיט פלאם:

Эх, улица, улица!
Гад Деникин жмурится,
Что сибирская Чека
Разменяла Колчака...

דער הארמאָניק האָט געשפילט וועגן דער פארגאנגענהייט, וועגן די
פלאמיקע יאָרן און וועגן דער היינטיקער פריינטשאפט, וועגן קאמפ און פרייד.
אָבער ווען דעם הארמאָניק האָט גענומען וואָלינצעוו און דער שלאָסער האָט
דערלאנגט א זעצ דאָס פייערדיקע „עפעלע“, האָט זיכ אינ הייסן טאנצ אוועק-
געלאָזן ניט קיינ אנדערער, ווי דער עלעקטריקער. די ווילדע „טשעטשאָטקע“
האָט קאָרטשאני געטאנצט צום דריטן און לעצטן מאָל אינ זיין לעבן.

די גרענעצ-דאָס זינען צוויי סלופעס. זיי שטייען איינער קעגן דעם אנדערן, שוויגנדיקע און פיינטלעכע, פארקערפערנדיק מיט זיך צוויי וועלטן. איינער אן אָפּגעהובלטער און ארומגעשליפטער, אָפּגעפארבט, ווי א פּאָלי-צייש בידל, מיט שווארצ-ווייסער פארב. אינדערהויכ איז מיט שטארקע טשוועקעס צוגעקלאפט אן איינקעפיקער רויבפויגל. אויסגעשפרייט די פליגלען, ווי ער וואָלט מיט די נעגל פון די לאפעס ארומגעכאפט דעם געשטרײפּטן סלופ, קוקט דער איינקעפיקער נעוויילע-פרעסער מיט א בייזן קוק אין דעם מעטאלענעם שילד אקעגן. זיין אויסגעבויגענער שנאָבל איז אויסגעצויגן און אָנגעשטרענגט. אפּ זעקס טריט ווייטער אנטקעגן אימ איז דער צווייטער סלופ. טיפּ איז דער ערד איז אריינגעגראָבן א קיילעכיקער, געטעסעטער דעמבענער סלופ. אפּן סלופ-א געקאָוועטער אייזערנער שילד, אפּ אימ-א האמער און סערפ. צווישן צוויי וועלטן האָט זיך אוועקגעלייגט אן אָפּגרויט, כאָטש די סלופעס זינען איינגעגראָבן אפּ א גלייכער ערד. קיינער קען ניט אריבערגיין די דאָזיקע זעקס טריט, ניט ריזיקירנדיק מיטן לעבן.

דאָ איז די גרענעצ.

פונעם שווארצן יאמ אפּ א מעהאלעך פון טויזנטער קילאָמעטער ביזן ווייטן צאָפּן, צום אייז-אַקעאן, האָט זיך אויסגעשטעלט די אומבאוועגלעכע קייט פון די דאָזיקע שוויגנדיקע וועכטער פון די סאָווע-טישע סאָציאליסטישע רעפובליקן מיט דער גרויסער עמבלעם פון ארבעט אפּ די אייזערנע שילדן. פון יענעם סלופ, אפּ וועלכע עס איז צוגעשלאָגן דער באפעדערטער רויבער, הייבן זיך אָן די גרענעצן פון דער סאָוועטי-שער אוקראינע און פון פריזשן פוילן. אינ א ווייטן העק ליגט פארשטעקט דאָס קלייניקע שטעטלעך בערעזדאָוו. צען קילאָמעטער פון אימ, קעגניבער דעם פוילישן שטעטל קאַרעצ, איז די גרענעצ. פון שטעטל סלאוויסע ביזן שטעטל אַנאַפּאָל איז דער ראיאָן פון ניסקן בייגרענעצ-באטאליאָן. עס לויפן בייגרענעצ-סלופעס איבער די שנייקע פעלדער, זיי מאכן זיך דורכ א וועג דורכ וואלד-פלעצער, לָאָזן זיך אראָפּ אין טאָגן, קריכן

ארויס אינדערהויכ, שווינדלען אפ בערגלעך און, דערקלייבנדיק זיך צום טייך, קוקן זיי זיך איינ פונעם הויכע ברעג אפ די מיט שניי פארווייעטע ראכוועסן פון דער פרעמדער געגנט.

א פראָסט. עס סקרופעט דער שניי אונטער די וואַליקעס. פון דעם סלופ מיטן סערפ און האמער שיידט זיך אָפ א קאָלאָסאלע פיגור אינ א העלם פון א ריז; זי טרעט שווער און גייט ארום איר באצירק. עס איז א ווקסיקער רויטארמייער, אָנגעטאָן אינ א גרויען שינעל מיט גרינע פעטלי-צעס און אינ וואַליקעס. פונויבן אפן שינעל טראָגט ער א גרויסן שאָפן פעלצ מיט א ברייטן קאָלנער, און דער קאָפ איז ווארעם ארומגעוויקלט מיט א געווענטענעם העלם. אפ די הענט—פעלצענע הענטשקעס. דער פעלצ איז א לאַנגער, ביז די סאמע פיאטעס, אינ אימ איז ווארעם אפילע אינ א ברענענדיקער זאוויי. איבערן פעלצ אפן אקסל—א ביקס. דער רויטאר-מייער שארט מיטן פעלצ איבערן שניי, גייט ארום איבערן וואכ-שטעגעלע, געשמאק איינעמענדיק דאָס רויכל פון א מאכאַרקע-ציגאר. אפ דער סאָווע-טישער גרענעצ, אינ פרייען פעלד, שטייען די וואכלייט אפ א קילאָמעטער איינעם פון דעם אנדערן, אזוי אז יעדערער זאָל מיטן אויג זען זיין שאָכע. אפ דער פוילישער זייט—אפ א קילאָמעטער-צוויי.

אנטקעגן דעם רויטארמייער באוועגט זיך איבער זיין וואכ-שטעגל דער פוילישער זשאָלנערזש. ער איז אָנגעטאָן אינ האמעטנע זעלנערשע שיכ, אינ א גרוי-גרינעם מונדיר און הויזן. פונויבן—א שווארצער שינעל מיט צוויי רייען גלאנציקע קנעפ. אפן קאָפ טראָגט ער א היטל פעדע-ראסקע. אפן היטל—א ווייסער אָדלער, אפ די געווענטענע שליפעס—אָדלערס, אינ די פעטליצעס אפן קאָלנער—אָדלערס. אָבער פון דעם איז דעם זעלנער ניט ווארעמער. דער ברענענדיקער פראָסט האָט אימ דורכגענומען ביזן ביינ. ער רייבט די פארשטארטע אויערן, קלאפט א קנאפל אָן א קנאפל, און די הענט אינ די דינע הענטשקעס זינען אימ פארגליווערט געוואָרן. אפ קיינ איינ מינוט קען זיך דער פוילישער ניט אָפשטעלן: דער פראָסט פארקאוועט אימ טייקעפ זינע געלענקען, און דער סאָלדאט באוועגט זיך די גאנצע צייט, ער לאָזט זיך אמאָל אויך לויפן. די וואכלייט האָבן זיך אויסגעגלייכט. דער פוילישער האָט זיך א קער געטאָן צוריק און איז אוועק פאראלעל צום רויטארמייער. ריידן אפ דער גרענעצ טאָר מען ניט, אָבער ווען ארום איז פוסט און בלויז אפ א קילאָמעטער ווייטער זינען דאָ מענטשלעכע פיגורן—ווער וועט זיך דערוויסן, צי גייען די דאָזיקע צווייען שווינגנדיק אָדער זיי זיי-נען אויווער אפ די צווישנפעלקערלעכע געזעצן.

דער פוילישער וויל רויכערן, נאָר די שוועבעלעך האָט ער פארגעסן אינ קאזארמע, און דאָס ווינטל, ווי אפ צולאָכעס, דערטראָגט פון דער סאָוועטישער זייט דעם פארפירעישן גערויכ פון מאכאַרקע. דער פוילי-שער האָט אופגעהערט רייבן דעם אָפגעפרויענעם אויער און האָט זיך

אומגעקוקט אהינטער: עס טרעפט, אז א ריטער־ראזיעזד מיטן וואכמיטער, אָדער אפילע מיטן פאן פאָרוטיק, נישטערנדיק איבער דער גרענעצ, שווימט ארויס פון הינטערן בערגל און קאָנטראָלירט די פאָסטנס. אָבער ארום איז פוסט. בלענדנדיק פינקלט אפ דער זון דער שניי. אינ הימל— קיין איין שנייעלע.

— טאָוואַרישטשו, דאי פשעפאליצ, איז דער ערשטער אויווער אפ דער היידיקייט פונעם געזעצ דער פוילישער. ער פארווארפט זיין פילקוילנדיקע פראנצויזישע ביקס מיטן שווערדארטיקן באגנעט אפן פלייצע און שלעפט קוימ ארויס מיט די געפורירענע פינגער פון דער קעשענע א פעקל ביליקע סיגארעטן.

דער רויטארמייער הערט די ביטע פונעם פוילישן, נאָר דער פעלד־סטאט פון בייגרענעצדיקער דינסט פארווערט דעם רויטארמייער אריין־צוטרעטן אינ א געשפרעכ מיט וועמען ניט איז פון יענער זייט גרענעצ. אויסערדעם האָט ער ניט גאָר גוט פארשטאנען, וואָס דער סאָלדאט האָט געזאָגט. און ער ועצט פאָר זיין וועג, שטעלט פעסט די פיס, אינ וואַרעמע און ווייכע וואָליקעס, אפ דעם סקריפענדיקן שניי.

— כאווער באַלשעוויק, גיב פארויכערן, ווארפ איבער א קעסטל שווע־בעלעכ, זאָגט שוין דאָס מאָל אפ רוטיש דער פוילישער.

דער רויטארמייער קוקט זיך אַיַן אינ זיין שאַכנ. קענטיק, אז דער פראָסט האָט דעם „פאן“ דורכגענומען ביזן לעבער. כאָטש א ברוזשו־שער סאָלדאט, אָבער דאָס לעבן זינס איז א נישטיקס. מע האָט אים ארויסגע־יאָגט אפ אזא פראָסט אינ איין שינעלעכל, און שפרינג זיך דיר, ווי א האָז, און אויב ניט רויכערן, טויג דאָך עס גאָר אינ דר׳ערד. און ניט אומקערן־דיק זיך, גיט דער רויטארמייער א וואָרפ א שאכטל שוועבעלעכ. דער סאָל־דאט כאפט עס אינ דער לופט. עס ברעכט זיך בא אים אָפּט די שוועבע־לעכ, אָבער סאָפּקאָלסאָפּ פארויכערט ער. דאָס שאכטל גייט ווידער אריבער אפן זעלבן אויפן די גרענעצ, און דעמל־ט איז דער רויטארמייער ניט ווילן־דיק אויווער אפ דעם געזעצ:

— לאָז עס איבער בא זיך, איך האָב...

אָבער פון יענער זייט גרענעצ זעהערט ער:

— ניין, א דאנק, פאר דעם דאָזיקן שאכטעלע וואָלט מיר אויסגעקומען

אָפּזיצן צוויי יאָר טורמע.

דער רויטארמייער קוקט אפן שאכטעלע. אפ אים איז אָנגעמאָלט אן אערפלאַן. אָנשטאָט א פראָפעלער— א מעכטיקער פויסט מיט אן אופשריפט: „אולטימאטום“.

„יע, ווירקלעכ, פאר זיי איז עס ניט פאסיק“.

דער סאָלדאט ועצט אלץ פאָר צו גיין אינ איין זייט מיט אים. עס איז

אים אַיַן אומעטיק אינ דעם פוסטן פעלד.

ריטמיש סקריפענ די זאָטלענ, דער גאלץ פון די פערד איז באַרויקנדיק גלייכמעסיק. דער קאָפּ פונעם שוואַרצן פערד, די נאָזלעכער, די האָר זיינען באַדעקט מיט פּראָסט. דאָס פּערדישע אָטעמען צעגייט אינדערלופטן, ווי ווייסער דאָמפּ. די געפּלעקטע קליאַטשע אונטערן קאָמבאַט שטעלט שיינ די פּוס, שטיפט מיט די לייצעס, אויסבייגנדיק, ווי א דוהע, איר דינעם האַלדן. ביידע רייטער זיינען אָנגעטאָן אין גרויע שינעלן מיט איבערגע-בונדענע פּאַרטופּיען אַם די אַרבל צו דריי רויטע קוואַרטאַלעך, נאָר באַם קאָמבאַט גאוורילאָוו זיינען די פעטליצלס גרינע, און באַ זיינ כאַווער-רויטע. גאוורילאָוו איז אַ ביגערענעצניק. דאָס האָט זיינ באַטאַליאָן צעשטעלט פּאַסטנס אַפּ אַ שטרעקע פּונ זיבעציק קילאָמעטער. ער איז דאָ „באַלעבאַס“. זיינ כאַווער-דאָס איז אַ גאַסט פּונ בערעזודאָוו, דער מיליטער-קאָמיסאַר פּונעם באַטאַליאָן „ו.ו.אָ.“ קאַרטשאַגינ.

באַנאַכט איז געגאַנגען אַ שניי. איצט לייגט ער פּוּכיק אונ ווייך, ניט געריט ניט פּונ אַ פּערדישער טלאָ, ניט פּונ אַ מענטשעכער פּוס. די ריי-טער זיינען אַרויס פּונ וועלדל און גיכ אַוועקגעריטן מיטן פעלד. אינ אַ טריט פּערציק אַרומ, אָנדערזייט-ווידער צוויי סלופּעס.

— טפּררו!

גאוורילאָוו האָט פעסט אָנגעצויגן די לייצעס. קאַרטשאַגינ פּאַרקערעוועט זיינ פּערד, קעדיי זען, פּאַרוואָס מע האָט זיכ אָפּגעשטעלט. גאוורילאָוו האָט זיכ אַראָפּגעהאַנגען פּונ זאָטל און באַטראַכט אַופּמערקזאַם עפעס אַ מאַדנע קייטעלע פּונ שפּורן אפּן שניי, פּונקט ווי עמעצער וואָלט דאָ דורכ-געגאַנגען מיט אַ געציינדלט רעדל. דאָ איז דורכגעלאָפּן אַ כּיטרע כּיטעלע, וואָס האָט געשטעלמ פּוס אינ פּוס און פּאַרפּלאַנטערט איר שפּור מיט פּאַר-דרייטע שלייפּן. עס איז שווער געווען צו פּאַרשטיין, פּונוואַנען גייט דער שפּור, אָבער וויבאַלד ניט קיין כּיטשער שפּור, האָט עס געצווונגען דעם קאָמבאַט צו אָפּשטעלן זיכ. אפּ צוויי טריט ווייטער פּונ קייטעלע זיינען געווען אַנדערע שפּורן, פּאַרשאַטענע מיט שניי. דאָ איז דורכגעגאַנגען אַ מענטש. ער האָט ניט געפּלאַנטערט זיינ שפּור, נאָר איז געגאַנגען גלייכ צום וואַלד, און דער שפּור האָט געוויזן קלאָר, דער מענטש איז געגאַנגען פּונ פּוילן. דער קאָמבאַט פּאַרט ווייטער, און דער שפּור ברענגט אימ צום וואַכ-שטעגעלע. אפּ אַ צענדליק טריט ווייט זעט מען אפּ דער פּוילישער זייט שפּורן פּונ פּיס. — באַנאַכט איז עמעצער אַריבערגעגאַנגען די גרענעצ, האָט דער קאָמבאַט געוואָרטשעט. דער דריטער ווואָלד האָט ווידער פּאַרשלאָפּן, און אינ דער אינדערפּרייטער סוואַדקע איז גאַרנישט ניטאָ. אָט רוכעס! די וואַנצעס זיינען גאוורילאָוו שוינ פּאַרלאָפּן מיט אַ גרויקייט, דאָס געפּריי פּונ דעם וואַרעמען עטעמען האָט זיי באַזילבערט, און שטרענג הענגען זיי אַראָפּ איבערן לייפּ.

אנטקעגן די ריטער באוועגן זיך צוויי פיגורן. איינע א קליינינקע, א שווארצינקע, מיט א פראנצויזישן באגנעט, וואָס זײַן שאַרף פלאַמט אָפּ אַפּ דער זון. די צווייטע— גרויסע, אינא געלן שאַפּן-פעלצ. די גער-פלעקטע קליאַטשע פילט די שפּאַרן. זי פאַרגיכערט דעם גאַנג, און די ריטער דערנענטערן זיך שנעל צו דעם, וואָס גייט אַנטקעגן. דער רויטאַר-מייער פאַריכט דעם רימען אפּן אַקסל און שפּײַט אויס אין שניי דאָס אויס-גערויכערטע ציגאַרל.

— גוטמאַרגן, כאַווער! וואָס הערט זיך דאָ באַ אייך אפּן באַצירק?—
דער קאַמבאַט דערלאַנגט אים די האַנט, ער בייגט זיך קימאַט ניט אַראָפּ, ווײַל דער רויטאַרמייער איז אַ וווקסיקער. דער ריז רײַסט גיך אַראָפּ פּונ-האַנט די הענטשקע. דער קאַמבאַט באַגריסט זיך מיטן רויטאַרמייער.

דער פּוילישער באַטראַכט עס פּונדערווייטן. צוויי רויטע אָפּיצערן (און דריי קוואַדראַטן באַ די באַלשעוויקעס—דאָס איז דער ראַנג פּונ אַ מאַיאָר). באַגריסן זיך מיט סאַלדאַטן, ווי נאַענטע כאַוויירימ. אַ ווײַלע שטעלט ער זיך פּאַר, ווי וואָלט ער עס דערלאַנגט די האַנט זײַן מאַיאָר זאַקרושעוו-סקעני, און פּונעם דאָזיקן אומגעלומפּערטן געדאַנק קוקט ער זיך ניט-ווילן-דיק אַרומ.

— נאָרוואָס איבערגענומען דעם פּאַסט, כאַווער קאַמבאַט,—ראַפּאָרטירט דער רויטאַרמייער.

— די שפּורן דאַרטן האָסטו געזען?

— נײַן, נאָך ניט געזען.

— ווער איז געשטאַנען באַנאַכט פּונ צוויי ביז זעקס?

— סוראַטענקאַ, כאַווער קאַמבאַט.

— נו, גוט. קוק-זשע, ווי ס'באַדאַרף צו זײַן. און שױן קלײַבנדיק זיך

אוועקפּאַרן, האָט ער שטרענג געוואָרגט:

— ווייניקער מיט די דאָזיקע אַרומגיין.

ווען די פּערד זײַנען שנעל אוועקגעלאָפּן איבערן ברייטן שליאַכ, וואָס האָט זיך געצויגן צווישן גרענעצ און דעם שטעטל בערעזדאָוו, האָט דער קאַמבאַט גענומען דערצײלן:

— אפּ דער גרענעצ איז נײַטיק אַ וואַכזאַמע אויג. דו האָסט אפּ אַ האָר פאַרשלאָפּן, וועסטו נאָכדעם שטאַרק באַדויערן. אונדזער אַרבעט איז אַ שלאָפּלאָזע. באַטאַג דורכשמוגלען די גרענעצ איז ניט אזוי לײַכט, דערפאַר אָבער באַנאַכט—שפּיצ אָן דעם אויער. אָט זאָגט אַליין, כאַווער קאַרטשאַגינ. אפּ מײַן באַצירק זײַנען פיר דערפּער צעשניטן אפּ העלפּט. און דאָ איז זייער שווער עפעס צו מאַכן. ווי דו זאָלסט ניט אויסשטעלן די קייט איז אפּ יעדער כאַסענע אָדער יאָנטעוו וועלן אָנקומען אהער די גאַנצע כאַפּטע קרויווימ פּונ יענער זײַט גרענעצ. וואָרעם פּונ איינ כאַטע צו דער צווייטער איז קיינ צוואַנציק

טריט ניטאָ, און דאָס טײַכל קען אַ הונ צופוס אריבערגיין. עס פעלט
 אויכ ניט אויס דער מינ קאָנטראַבאנדע. עמעס, דאָס זײנען אלץ קלייני-
 קײטן. אַ ווייבל דאָרט טראָגט אריבער אַ פּאָר פּלעשער פּוילישע פּערציק-
 גראַדיקע זובראַווקע, אָבער עס זײנען אויכ פּאראַן - ניט ווייניק גרויסע
 קאָנטראַבאנדיסטן, דאָ אַרבעטן אויכ מענטשן מיט גרויסע געלטער. און דו
 ווייסט, וואָס די פּוילישע טוען? אינ אלע בײַגורענעצדיקע דערפער האָבן
 זיי געעפנט אוניווערסאלע מאַגאזינען. וואָס דו ווילסט, קענסטו דאָרט קויפּן.
 פּאַרשטייט זיך, אַז דאָס איז געמאַכט געוואָרן ניט פּאַר די אייגענע אָרעמע
 פּויערימ.

קאָרטשאַניג האָט זיך טשיקאווע צוגעהערט צו די רײד פּונ קאָמבאַט.
 דאָס בײַגורענעצדיקע לעבן איז ענלעך אַפּ דורכויסקער אויסשפּירונג.

— וואָגט, כאַווער גאווריליאָוו, צי ענדיקט זיך די זאַכ בלויז מיט אַרײַ-
 בערפירן קאָנטראַבאנדע אליינ?

דער קאָמבאַט האָט כּמורנע געענטפּערט:

— אָט דאָס איז דאָך די מײסע, וואָס ניט.

*

דאָס קליינע שטעטל בערעזדאָוו. אַ פּראָווינציעלער העק איז געוועזענעם
 ייִדישן טכומ. צוויי־דרײַ הונדערט הונדערט, אָן אָרדענונג צעוואַרפּענע אַבײ-
 וווּ. אַ גרויסער מאַרק. אינמיטן מאַרק-אַ פּאָר צענדליק קרעמלעך. אפּן
 מאַרק איז בלאַטיק, אָנגעוואַלגערט מיסט. אַרומגערינגלט האָבן דאָס שטעטל
 פּויערישע הויפּן. אינ ייִדישן צענטער, אפּן וועג צום שעכטהויז, שטייט
 אַן אַלטער בעסמעדערעש. עס טראָגט מיט אומעט פּונ דעם דאָזיקן כאַרעוון
 בײנען. עמעס, קלאָנגן זיך אפּ דעם, אַז ער פּוסטעוועס אינ די שאַבאַסימ,
 קען זיך דער בעסמעדערעש ניט, אָבער עס איז שוין ניט דאָס, וואָס אַמאָל.
 און דעם ראָוו לעבט זיך שוין גאַרניט אזוי, ווי ער וואָלט געוואָלט. זעט
 אויס, אַז אינ טוינט נײַן הונדערט זיבעצנטן יאָר האָט פּאַסירט עפעס אַ
 ביטערע זאַך, וויבאַלד אפּילע דאָ, אינ אזא העק, קוקט די יוגנט אפּן ראָוו
 אָן דעם געהעריקן אָפּשײַ. עמעס, די אַלטע לײט עסן נאָך ניט קײן טאַר-
 טעס, אָבער הויפּל ייִנגלעך עסן שוין די טרייפּענע כאַזערשע וורשט! טפּו,
 מײעס אפּילע אַ טראַכט צו טאַן. רעב באַרעך גיט מיט קאעס אַ ועצ מײטן
 פּוס דעם כאַזער, וואָס דרעט פּלײטיק אינ דער קופּע מיסט, זוכנדיק עפעס
 עסן. יע, ער-דער ראָוו-איז ניט אינגאנצן צופּרידן דערמיט, וואָס בערעז-
 דאָוו איז געוואָרן אַ ראיאָנער צענטער. ווער ווייס, פּונוואַנען עס זײנען
 דאָס אהער אָננעפּאַרן די דאָזיקע קאָמוניסטן, וואָס האַלטן אלץ אינ איינ
 דרייען און דרייען, און אלע טאַן קומט צו עפעס אַ גײע צאַרע. נעכטן
 האָט ער, דער ראָוו, דערזען אפּן טויער פּונ דעם פּאַפּס הויפּ אַ גײעם

שילד: בערעדאָווער ראַיאָנער קאָמיטעט פֿונ דעם קאָמוניסטישן יוגנט־פֿארבאנד פֿון אוקראַינע.

ווארטן אפֿ גוטס פֿון דעם דאָזיקן שילד קען מען ניט. א פֿארכושטער האָט דער ראָוו אַייני ניט באַמערקט, ווי ער האָט זיך אָנגעשטויסן אפֿ א קליינער מעלדונג, וואָס איז געווען אָנגעקלעפט אפֿן טיר פֿון זײַן בעסמערדעש. היינט ווערט אין קלוב זונטיפֿגערופֿן אן אָפֿענע פֿארזאמלונג פֿון דער ארבעטנדיקער יוגנט. מיט א פֿאַרטראַג וועט ארויסטרעטן דער פֿאַרויצער פֿון אויספֿירקאָמיטעט לייסיצין און דער צײַטווייליקער אויספֿילער פֿון די פֿליכטן פֿונעם סעקרעטאַר פֿון רײַקאָמיוג כאַווער קאַרטשאַני. נאָך דער פֿארזאמלונג וועט פֿאַרקומען א קאַנצערט מיט די קויכעס פֿון די שילדער פֿון דער נײַיאָריקער שול.

דער ראָוו האָט א צעקאָכטער אראָפֿגעריסן דאָס פֿאַפֿירל פֿון טיר.

אַט האָסטו דיר, עס הייבט זיך שוין אָן!

פֿון צוויי זײַטן רינגלט ארום דעם שטעטלדיקן קלויסטער דער גרויסער סאָד פֿון דעם פֿאַפֿס הויפֿ, און אין סאָד שטייט אן אלטמאָדיש געבויט ראַכוועסדיק הויז. פֿארשטיקטע און אומעטיק־פֿוסטע זײַנען די צימערן, אין וועלכע עס האָבן געווינט דער פֿאַפֿ מיט דער פֿאַפֿיכע, זײַ, וואָס זײַנען שוין געווען פֿונקט אועלכע אלטע און אומעטיקע, ווי דאָס הויז, און האָבן שוין לאַנג דערעסן אײַנע די אנדערע. דער אומעט איז באלד פֿארשוונדן, ווי נאָר. אין הויז זײַנען אריין די נײַע באלעבאַטימ. דער גרויסער זאַל, וווּ די גאַטפֿאַרטיקע באלעבאַטימ האָבן בלוזן אין די גרויסע יאַנטויווימ אופֿגע־נומען געסט, איז איצט שטענדיק איבערפֿולט. אין פֿאַפֿס הויז האָט זיך באַ־זעצט דער בערעדאָווער פֿארטי־קאָמיטעט. אפֿן טיר פֿונעם קלייניקן צײַ־מערל, רעכטס פֿונעם הויפֿט־אריינגאַנג, איז אָנגעשריבן מיט קרייד: „רײַ־קאָמיוג“. דאָ האָט א טײַל פֿונעם טאַג פֿארבראַכט קאַרטשאַני, וועלכער האָט גלייכצײַטיק מיט דער ארבעט פֿון א מײַטיקאַמבאַט אין צווייטן באַ־טאַליאַן פֿון „ווסעאַבוטש“ אויך אויסגעפֿילט די פֿליכטן פֿון סעקרעטאַר פֿונעם נאָרוואָס געשאפֿענעם רײַקאָמ פֿון קאָמיוג.

אכט כאַדאַשימ זײַנען אדורך פֿון יענעם טאַג, זײַט עס איז פֿאַרגעקומען דער כאַווערישער אָונט באַ אַנען. און דאַכט זיך, אז דאָס איז געווען גאָר־ניט לאַנג! קאַרטשאַני האָט אָפֿגעלייגט דעם באַרג פֿאַפֿירן אָנאַזײַט, האָט זיך אָנגעשפֿאַרט אָן ווענטל פֿונעם פֿאַטעל און זיך פֿאַרטראַכט...

שטיל איז אין הויז. שפּעט באַנאַכט. אין פֿאַרטקאָמ איז קײַנער נישט. ניט לאַנג איז אוועק דער לעצטער טראָפֿימאָוו, דער סעקרעטאַר פֿון רײַ־פֿאַרטקאָמ. און איצט איז קאַרטשאַני אײַנער אַליין אינעם הויז. דאָס פֿענצ־טער איז ארוםגעוועבט מיט דער אויסטערלישער מאָלעריי פֿון פֿראַסט. א גאַוע־לאַמפֿ ברענט אפֿן טיש. הייס איז אָנגעהייצט דער אויוון. קאַרטשאַני דערמאָנט זיך אָן דעם, וואָס איז גזווען מיט א קורצער צײַט צוריק. אין

אונגוסט האָט אים דער קאַלעקטיוו פון די ווארשטאטנ געשיקט אין א רע-
מאַנט-צוג קיין יעקאטערינאָסלאוו פאר א יוגנט-אַרגאניזאטער. ביז טיפּ אין
הארבסט זיינען הונדערט פופציק מאן געפאַרן פון סטאנציע צו סטאנציע און
אַפגערייניקט זיי פון די צעברענטע און צעשעדיקטע וואגאַנעס, די פּאָלנע פון
מילכאַמע און כורבנ. זייער וועג האָט זיך געצויגן פון סיגעליניקאַוואָ ביז פּאָ-
לֶאָג. דאָ, אין דער געוועזענער קעניגרייך פון דעם באנדיט מאכנאָ, זיינען
אפ יעדן טראָט געווען שפורן פון פארניכטונג און צעשטערונג. אין הולֶי-
פּאָליע האָט מען אין מעשעך פון א וואָך צייט ווידער אופגעשטעלט די
געמיינע געביידע פון דער וואסער-פּאָמפּע, ארופגעלייגט אַיזערנע לא-
טעס אפ די זייטן פון דער וואסער-ציסטערנע, וואָס איז געווען צעפליקט
פון דינאמיט. דער עלעקטריקער האָט ניט געקענט די קונסט און די שווער-
קייט פֿון שלאָסערישער ארבעט, אָבער ניט איין טויזנט פארזשאווערטע
שריפלעך האָבן פארשרויפט זיינע הענט, באוואָפנטע מיט א שליסל.
אין טיפּן הארבסט איז דער צוג צוגעגאנגען צו די נאָענטע אייגענע
ווארשטאטנ. די צעכנ האָבן ווידער אריינגענומען. אין זייערע קאַרפוסן
הונדערט פופציק פּאָר הענט...

מע האָט אָפטער אָנגעהויבן באגעגענען דעם עלעקטריקער בא אַנען.
עס האָבן זיך אויסגעלעט די קנייטשן אפּן שטערן, און ניט איין מאָל
האָט מען געקענט הערן זיין אַנשטעקנדיקן געלעכטער.
ווידער האָט די מאזטישע כעוורע געהערט אין די קרייזלעך זיינע מי-
סעס וועגן די לאנג-פאַרלאָפּענע קאמפּיאַרן, וועגן די פריוון פון דעם צעבונ-
טעוועטן, שקלאפישן רוסלאַנד אראָפּצושלינדערן די געקרוינטע כלייע. וועגן די
בונטן פון סטענקא ראזין און פוגאטשאָו.
אין איינעם אן אָוונט, ווען בא אַנען האָבן זיך צונויפגעקליבן אסאך
יונגעלייט, האָט זיך דער עלעקטריקער אומגעריכט באפרייט פון איינער אן
אלטער ניט-געזונטער יערושע. ער, וואָס איז קימאט פון קינדווייז אָן געווען
צוגעווינט צו רויכערן, האָט געזאָגט שארפּ און קאטעגאָריש:
— מער רויכער איך ניט.

דאָס איז פּאָרגעקומען אומדערווארט. עמעצער האָט אָנגעהויבן שטרייטן
וועגן דעם, אז די געווינהייט איז שטארקער פארן מענטשן, און האָט גע-
בראכט אלס ביישפּיל—רויכערן. די שטימען האָבן זיך צעטיילט. דער עלעק-
טריקער האָט זיך ניט אריינגעמישט אין שטרייט, אָבער אים האָט אריינגעצויגן
טאליע, זי האָט אים געצוונגען ריידן. ער האָט געזאָגט דאָס, וואָס ער האָט
געטראכט:

— דער מענטש פירט אָן מיט זיינע געווינהייטן, און ניט פארקערט.
אויב ניט, קענען מיר זיך נאָך דעריידן ווער ווייס צו וואָס.
צועטאיערן האָט פון ווינקל אויסגעשרייען:
— א קלינגעוויק וואָרט. דאָס האָט קאַרטשאַניג ליב. זאָל זיינן, אז די

דאָזיקע באַרימערן איז אַן עכטע, אָבער וואָס זענען מיר? ער אליין רוי-
 כערט? ער רויכערט און ווייס, אַז רויכערן איז אַן איבעריקע זאַך. ווייסן
 ווייס ער, אָבער וואָס שייַעכ אופּהערן — האַלט עס ניט דערביי. ניט לאַנג
 האָט ער אינ די קרייזלעך „געפּלאַנצט קולטור“ — און בייַטנדיק דעם טאָג,
 האָט צוועטאיען אַ פּרעג געטאָגן מיט קאַלטער איראָניע: — זאָל ער אונדז
 אָקאַרשט ענטפּערן, ווי האַלט עס באַ אימ מיט די „מאַמעס“? ווער עס קען
 פּאָוקען, יענער וועט זאָגן, אַז ער דערלאַנגט אינ דער מאַמען זעלטן, אָבער
 קורצ און שאַרפּ. מוסער זאָגן איז לייַכטער, איידער זיין אַ הייליקער.
 עס איז געוואָרן שטיל. די שאַרפּקייַט פּונ צוועטאיעןס טאָג האָט אומ-
 אָנגענעם געוויקט אפּ אלעמען. דער עלעקטריקער האָט ניט באַלד גע-
 ענטפּערט. ער האָט לאַנגזאַם אַרויסגענומען פּונ מויל דעם פּאַפּיראַס, צע-
 ריבן אימ און שטיל געזאָגט:
 — מער רויכער איך ניט.

ער האָט געשוויגן אַ וויללע און צוגעגעבן:
 — דאָס טו איך פאַר זיך און אביסל אויך פאַר דימקען. אַ קאַפּעקע
 איז ניט ווערט דער, וואָס קען ניט ברעכן זיין שלעכטע געווינהייַט.
 בלייבט נאָר איבער מיין זידלען זיך. יאַטן, איך האָב נאָך ניט אינגאַנצן
 באַקעמפּט די דאָזיקע מיסעס זאַך, אָבער אפּילע דימקע איז מוידע, אַז ער
 הערט פּונ מיר זעלטן גראָבע רייד. אַ וואָרט רייסט זיך לייַכטער אַרויס,
 איידער אַ פּאַפּיראַס פּאַרוויכערן. אָט פּאַרוואָס איך וויל איצט ניט זאָגן, אַז
 איך האָב אויך מיט זידל-רייד פּאַרענדיקט. אָבער איך וועל פּונדעסטוועגן
 אויך מיטן זידלען זיך מאַכן אַ סאָפּ.

האַרט פאַרן ווינטער האָבן געהילצ-פּליטן פּאַרשטאָפּט דעם טייַך. דער
 האַרבסטיקער געוויסער האָט זי צעקלאַפּט, און הייַז-מאַטעריאַל איז געגאַנגן
 גענ לעיכעד, אַראָפּגעטראָגן געוואָרן מיטן וואַסער. סאָלאַמענקע האָט וויי-
 דער געשיקט אירע קאַלעקטיוון, קעדיי ראַטעווען דאָס געהילצ.
 דאָס, וואָס ער האָט ניט געוואָלט אָפּשטיין פּונעם קאַלעקטיוו, האָט געצווונגען
 קאַרטשאַגינען אויסבאַהאַלטן פּונ זיינע כאַוויירימ, אַז ער איז שטאַרק פּאַרקילט,
 און ווען אינ אַ וואָך אַרום זיינען אפּ די ברעגן פּונ פּאַרט אויסגעוואַקסן
 בערג געהילצ-שטאַבלען, האָט דאָס קאַלטע וואַסער און דער האַרבסטיקער
 ווינטער אופּגעוועקט דעם סוינע, וואָס האָט געדערעמלט אינעם בלוט, — קאַר-
 טשאַגינען האָט באַקומען היץ. צוויי וואָכן האָט אַ שאַרפּער רעוומאַטיזם גע-
 ברענט זיין קערפּער, און ווען ער האָט זיך אומגעקערט פּונ שפּיטאַל,
 האָט ער באַם שרויפּשטאַק געקענט אַרבעטן בלוין זיצנדיק „רייטנדיק“.
 דער מייסטער האָט בלוין געשאַקלט מיטן קאַפּ. און אינ עטלעכע טעג
 אַרום האָט אַן אַביעקטיווע קאַמיסיע אַנערקענט אימ פאַר ניט-אַרבעטפייַק.
 ער איז באַפרייט געוואָרן פּונ דער אַרבעט און באַקומען דאָס רעכט אפּ-
 פענטיע, פּונ וועלכער ער האָט זיך אופּגעבראַכט אָפּגעזאָגט.

מיט א שווערן געמיט האָט ער פארלָאָזן זײַנע ווארשטאטן. אָנגע-
שפארט אפ א שטעקל, איז ער געאונגען פאמעלעכ און געפילט שטארקע
ווייטעקן. ניט איין מאָל האָט צו אים געשריבן די מאמע, זי האָט אים גע-
בעטן קומען צוגאסט, און איצט האָט ער זיך דערמאָנט וועגן זײַנע אלט־ש-
קער, וועגן אירע ווערטער בייסן געזעגענען זיך:

— איך זע אײַך בלויז דאן, ווען איר קאליעטשעט זיך.

איך גובקאָמ האָט ער באקומען די צוויי פערזענלעכע קארטלעך, פאר-
וויקלטע אינ טריבלעך: א קאָמיונישן און א פארטיי־שן, און קימאט מיט
קיינעם ניט געזעגנט זיך, קעדיי ניט שיטן זאלצ אפ די ווינדן, איז ער
אוועקגעפאָרן צו דער מוטער. צוויי וואָכן האָט אים די אַלטיטשקע געפאָ-
רעט און געריבן די געשוואָלענע פיס. אינ א כוידעש ארומ איז ער שוין
ארומגעאונגען אָן א שטעקל, און אינ הארצן האָט גענומען שלאָגן א פרייד,
די פינצטער־ניש איז ווידער פארוואנדלט געוואָרן אינ טאָג. דער צוג האָט
אים געבראכט אינ גוברניאָלן צענטער. אינ דריי טעג ארומ האָט מען אים
אינ אַרְגאַפּטייל געגעבן א דאָקומענט, אז ער ווערט געשיקט אינ גובמיליט-
קאָמיסאריאט אפ אויסנוצן אים פאר א פאָליט־טוער אינ די טיילן פון מילי-
טערישער לער.

און מיט א וואָך שפעטער איז ער געקומען אהער, אינ דעם מיט שניי
פארשאַטענעם שטעטל, אלס מיליטקאָמבאט 2. אינ קרייז־קאָמיטעט פון קאָמיוג
האָט ער באקומען אן אופגאבע צונויפואמלען די צעשטויבטע קאָמיוגיסטן
און שאפן אן אַרגאַניזאציע אינעם נײַעם ראיאָן. אָט ווי דאָס לעבן האָט זיך
א קערעווע געטאָן.

*

אינדרויסן איז הייס. אינעם אָפענעם פענצטער פון קאבינעט פונעם פאָר-
זיצער פון רייז־פירקאָמ קוקט אריין א קארשנ־צווייגל. די זון צינדט אָן דעם
באגילדעטן ציילעם פונעם גאָטישן גלאַק־טורעם אפן קלויסטער, וואָס שטייט
אפ יענער זײַט וועג אנטקעגן דעם אויספירקאָמ. אינ סעדל פארן פענצטער
לויפן פלינק אומ און זוכן פאר זיך שפּיין צארט־פּוּכיקע גענדזעלעך, גריי-
ניקע, ווי דאָס ארומיקע גראָז. די גענדזעלעך געהערן צו דער וועכטערן פון
אויספירקאָמ.

דער פאָרויצער פון אויספירקאָמ האָט פארענדיקט לײַענען די נאָרוואָס
באקומענע טעלעגראמע. איבער זײַן געזיכט איז דורכגעלאָפן א שאַטן. די
גרויסע ביינערדיקע האנט איז אריינגעקראַכן אינ דעם פראכטפולן געקרייזלטן
קאָפּ האָר און איז געבליבן דאָרטן שטעקן.

ניקאָליי ניקאָליעוויטש לייסיצין, דער פאָרויצער פון בערעזדאָווער אויס-
פירקאָמ, איז סאכאקל אלס פיר און צוואנציק יאָר. אָבער קיינער פון זײַנע
מיטארבעטער און פון די פארטיי־שע טוער ווייסן עס ניט. א גרויסער און

שטארקער מענטש, א שטרענגער און אָפט א גרויזאמער, זעט ער אויס ווי א פינף-אונ-דרייסיקיאָריקער. א פעסטער גופ, א גרויסער קאָפּ, ארופגעזעצט אפּ א מעכטיקן האַרדז, ברוינע, קאלטלעכע, דורכדרינגענדיקע אויגן, און אן ענגערגישע, שאַרפע ליניע פון קינ. בלויזע רייטהויזן, א גרויער, אלטער פרענטש, און אפּ דער ברוסט אפּ דער קעשענע פון לינקס—אן אָרדענ פון דער רויטער פּאָנ.

בין אָקטיאבער האָט ליסיצין „קאָמאנדעוועט“ מיט א טאָקער-ווערקשטעל אפּן טולער געווער-וואוואָד, ווו זיין זיידע, דער טאטע און ער אליין האָבן קימאט פון די קינדער-יאָרן אָן געשניטן און געטאָקט אייזן. און זינט יענער האַרבסטיקער נאכט, ווען ער האָט צום ערשטן מאל גענומען אין האנט דאָס געווער, וואָס בין איצט האָט ער עס בלויז געמאכט, איז קאָליע ליסי-ציין אריינגעצויגן געוואָרן אין א שטורעם. די רעוואָלוציע און די פארטיי האָבן אים געוואָרפן פון איין סרייפע אין דער צווייטער. דער טולער גע-ווער-מיסטער איז דורכגעגאנגען זיין רומפולן וועג פון א רויטארמייער בין א שלאכט-קאָמאנדיר און פּאָליק-קאָמיסאר.

די סרייפעס און דאָס קנאלן פון האַרמאטן זיינען אוועק אין דער פאר-גאנגענהייט. איצט, איז ניקאָליי ליסיצין דאָ, אין א בייגרענעצ-דאָיאָן. דאָס לעבן גייט פרידלעך. בין טיפּ אינדערנאכט זיצט ער אָפּ איבער די סוואָדקעס וועגן דער גערעטעניש. נאָר אָט די דאָזיקע טעלעגראַם מאכט ווידער לעבע-דיק אפּ א וויילע דאָס אמאָליקע. אין א קאָרגער טעלעגראַפישער שפראַך וואָרנט די דעפּעשע:

— א י נ ג א נ צ ב ג ע ה י י מ . דעם ברעוואָוער פּאָרויצער פון אויספירקאָם ליסיציןען. אפּ דער גרענעצ איז צו מערקן, אז די פּוילישע וואַרפן אריבער א גרויסע באַנדע, וועלכע קען טעראָריזירן די בייגרענעצ-דאָיאָנען. נעטש אָן פּאָרויכטיקייט-מיטלען. עס ווערט פּאָרגעלייגט די ווערטפולע כפייצים פונעם פינאָפּטייל אריבערשיקן אין קרייז, ניט פארהאלטן בא זיך די שטייער-סומעס.

דורכן פענצטער פון ליסיציןס קאבינעט זעט מען יעדערן, ווער עס גייט אריין אין רייזספירקאָם. אפּן גאנעק איז קאָרטשאַנין. אין א מינוט ארום—א קלאַפּ אין טיר.

— זעצ זיך, מירן א שמועס טאָן.—און ליסיצין דריקט קאָרטשאַנינען די האַנט.

א גאנצע שאַ האָט דער פּאָרויצער פון אויספירקאָם קיינעם ניט אופגענומען. ווען קאָרטשאַנין איז ארויס פון קאבינעט, איז שוין געווען האַלבער טאָן. פון סאָד איז ארויסגעלאָפּן ליסיציןס קליינע שוועסטערקע נירוע. פאר-וועל האָט זי גערופּן אַניוטקע. א שעמעוודיקע און אן ערנסטע ניט לויט אירע יאָרן, פלעגט דאָס מיידעלע שטענדיק בא א באגענעניש מיט קאָרטשאַ-גינען פריינטלעך שמייכלען. איצט האָט זי אָפּגעוואָרפן פון שטערן א לאָקן געשאָרענע האָר און אומגעשיקט, קינדעריש זיך באגריסט.

— בא קאליענ איז קיינער נישטא? מאריע מיכילאָוונע ווארט שוין לאנג
אפ אימ צום מיטיק, האָט ניווע געזאָגט.
— גיי, אניוסקע, ער איז אליין.

אפמאָרגן, נאָך היפש פאר דעם זונענפארגאנג, זיינען צום אויספירקאָם
צוגעפאָרן דריי פורן, איינגעשפאנט מיט זאטע פערד. די מענטשן אפ די
פורן האָבן שטיי געשמועסט. פון פינאָפטייל האָט מען ארויסגעטראַגן עט
לעכע פארכאסמעטע זעקלעך, ארופגעלייגט זיי אפ א וואָג, און איז עטלעכע
מינוט ארום האָבן שוין אפן שאָטיי געקלאפט די רעדער. דעם וואָגן האָט
ארוםגערינגלט אן אַטריאד אונטער קאָרטשאַגניס אָנפירונג. די פערציק קיי
לאַמעטער ביזן קרייזצענטער (פון זיי פינף און צוואנציק מיטן וואַלד) איז
מען דורכגעפאָרן בעשאַלעם: די ווערטפולע זאכן זיינען אריבער איז די
סייפן פון קרייזפינאָפטייל, און איז עטלעכע טעג ארום איז פון גרענעצ קיינ
בערעודאָוו געקומען צו לויפן א רייטער. דעם רייטער און דעם איז שוים
באדעקטן פערד האָבן באגלייט די פארכידעשטע בליקן פון די שטעטלדיקע
ליידיקגייער.

באם טויער פון אויספירקאָם האָט זיך דער רייטער ווי א זאק אראָפגע-
קייקלט אפ דר'ערד און, אונטערהאלטנדיק מיטן האנט דעם שווערד, גע-
נומען טופען אפ די טרעפלעך מיט זיינע שווערע שטיוואלעס. ליסיצין האָט
א כמורנער צוגענומען בא אימ דעם פאקעט, אופגעעפנט און זיך אונטער-
געשריבן אפן קאָנווערט. דער גרענעצ-וועכטער האָט ניש געלאָזן דעם פערד
אויסרוען. ער איז ארופגעשפרונגען אפן זאָטל און זיך באלד א לאָז געטאָן
און אוועקגעריטן אפ צוריק.

קיינער האָט ניש געוויסט דעם אינהאלט פונעם פאקעט, אויסער דעם
פאָרויצער פון אויספירקאָם, וואָס האָט אימ נאָרוואָס איבערגעלייענט. אָבער
בא די שטעטלדיקע קליינבירגער איז עפעס א הינטישער שמעק-כוש. צווישן
דריי קליינע הענדלער זיינען דאָ צוויי אומבאדינגט קליינע קאָנטראבאנדיסטן.
און די דאָזיקע באשעפטיקונג ארבעט אויס עפעס אן אינסטינקטיווע פיייקייט
צו דערשמעקן א געפאר.

*

איבערן טראָטואר זיינען צום שטאב פון באטאליאָן „ו.ו.א.“ אייליק דורכ-
געגאנגען צוויי מענטשן. איינער פון זיי איז קאָרטשאַגני. דעם דאָזיקן קענען
די קליינבירגער: ער איז שטענדיק באוואָפנט. אָבער דאָס, וואָס דער סעק-
רעטאר פון פארטקאָם טראָפמיאָוו איז אָנגעטאָן איז די רימענס און איז דעם
נאהאן, דאָס איז שוין שלעכט.

איז עטלעכע מינוט ארום זיינען פון שטאב ארויסגעלאָפן בא אָנדר-
האלבן צענדליק מענטשן מיט ביקסן, אפ וועלכע עס זיינען געווען אָנגעטאָן
באגעטן, און זיי האָבן זיך געלאָזן לויפן צו דער מיל, וואָס איז געשטאנען

אפן שיידוועג. די איבעריקע קאמוניסטן און קאמוניגיסטן האָבן זיך באוואָפֿנט
אינ פֿארטקאָמ. רייטנדיק איז דורכגעלאָפֿן אינ א קובאנקע און מיט דעם
אייביקן מאווער אפֿ דער זייט דער פֿאַרזיצער פֿון רייטפֿירקאָמ. קלאָר, אז
דאָ איז עפעס ניט גלאט, דער גרויסער מארק און די פֿאַרוואַרפענע געסלעך
זיינען ווי אויסגעשטאַרבן—קיינ איינ לעבעדיקער נעפעש. אינ איינ אויגן—
בלויז האָבן זיך אפֿ די טירן פֿון די קלייניקע קרעמלעך באוויזן גרויסע
פֿאַרזייטיקע שלעסער, מע האָט פֿאַרהאַקט די לאַדן. און בלויז די הינער,
וואָס שרעקן זיך פֿאַר גאַרנישט, און די כאַזירימ, אויסגעמאַטערטע פֿון היצ,
האָבן פֿליסיק סאָרטירט די קופֿעס מיסט.

הינטערן שטעטל אינ די סעדרער האָט זיך פֿאַרשטעקט א זאַסטאָוע. פֿונ-
דאַנען הייבן זיך אָן פֿעלדער, און ווייט פֿאַרויס זעט מען די גלייכע ליניע
פֿונעם שליאַכ.

די סוואַדקע, וואָס לייסיצין האָט באקומען, איז געווען א קורצע:

היינט באַנאַכט האָט זיך אינ ראיאָן פֿון פֿאַרובֿי אינ א שלאַכט דורכגעריסן
דורך דער גרענעץ אפֿ דער סאָוועטישער טעריטאָריע א רייטער-באַנדע, אן ערעך הינ-
דערט שווערן מיט צוויי האַנט-קלינגוואַרפֿערס. נעמט אָן מיטלען. די שפּורן פֿון דער
באַנדע טאַרשווינדן אינ די סלאַווישער וועלדער. איך וואָרן, באַטאָג וועלן דורך בערער
דאָן דורכגיין א הונדערט רויטע קאָזאַקן, וועלעך יאָגן די באַנדע. האָט ניט קיינ טאַקעס.
קאָמבאַט פֿון באַוונדערן בייגרענעצריקן גאָר לי לאַ ווײַ.

אינ א שאַ אַרום האָט זיך שוין אפֿן שליאַכ צום שטעטל אריין באוויזן
א רייטער, און אפֿ א קילאָמעטער הינטער אימ—א רייטער-גרופֿע. קאָרטשאַ-
גינ האָט אָפּגעקומען געקוקט פֿאַרויס. דער רייטער איז צוגעפֿאַרן פֿאַרויז-
טיק, אָבער די זאַסטאָוע אינ די סעדרער האָט ער ניט באַמערקט. דאָס איז
געווען א יונגער רויטאַרמייער פֿון דעם זיבעטן פֿאַלק פֿון די רויטע קאָזאַקן.
אינ אויסשפּיר איז ער געגאַנגען דאָס ערשטע מאָל, און ווען עס האָבן
אימ פֿלוצלינג אַרוםגערינגלט די מענטשן, וואָס האָבן זיך א שאַט געטאָן פֿון
די סעדרער אפֿן שליאַכ, האָט ער, דערזענדיק אפֿ די העמדלעך, קימ-צייכנס,
זיך צעשמייכלט אינ פֿאַרלענהייט. נאָך א קורצן געשפּרעך האָט ער פֿאַרקע-
רעוועט דעם פֿערד און איז אוועקגעריטן צו דער סאָטניע, וואָס איז אייליק
געריטן אהער. די זאַסטאָוע האָט דורכגעלאָזן די רויטע קאָזאַקן און זיך
וידער פֿאַרשטעקט אינ די סעדרער.

עס זיינען אַדורך עטלעכע אומרויקע טעג. לייסיצין האָט באקומען א סוואַד-
קע, וואָס האָט געגעבן צו וויסן, אז די באַנדיטן האָט זיך ניט אינגעגעבן צו
צעוויקלען די דיווערסיע-טעטיקייט: פֿאַרפֿאַלגט די גאַנצע צייט פֿון דער רוי-
טער קאָוואַלעריע, איז די באַנדע געווען געצווונגען אייליק זיך אומקערן
אפֿ יענער זייט גרענעצ.

א קליין הייפעלע באַלשעוויקעס-ניינצן מאַן—האָט אינעם גאַנצן ראיאָן
אַנגעשטרענגט געאַרבעט אפֿ דער סאָוועטישער ביונג. דער יונגער, נאָרוואָס

אָרגאניזירטער ראיאָן האָט געפאָדערט, אז אלץ זאָל געשאפן ווערן פונדאָסניי.
די נאָענטקייט פון דער גרענעץ האָט געהאלטן אלעמען אין אומופהערלעכער
וואכזאמקייט.

איבערוואַלן פון די ראטן, קאמפ מיט באנדיטן, קולטארבעט, קאמפ מיט
קאָנטראבאנדע, מיליטעריש-פארטייזשע און קאָמונישע ארבעט-דאָס איז
דער קרייז, אינ וועלכן עס האָט זיך געיאָגט פון פרי ביז טיפּ איז דער נאכט
דאָס לעבן פון ליסיצינען, טראַפּימאָוונ, קאָרטשאַניענע און פון דעם ניט-גרויסן
אקטיוו, וואָס זיי האָבן געשאפן.

פונעם פערד אראָפּ און צום שרייבטיש, פון טיש-אפן פלאצ, וווּ עס
מארשירן די יוגנטלעכע ווואָרדן, וואָס גייען דורך די מיליטערישע לער,
אינ קלוב, אינ שול, צוויי-דריי זיצונגען, און באנאכט-אפן פערד, דעם סאר-
זער בא דער זייט און א שארפער אויסגעשריי: „שטיי, ווער גייט?“, א רויש פון
דערדער פון אן אנטלויטנדיקן וואָגן סכוירע, וואָס פון יענער זייט גרענעץ-
אזוי האָבן זיך צונויפגעלייגט די טעג און פיל נעכט פון דעם מיליטקאָמבאט 2.
דער רייקאָמיוג פון בערעזאָו-דאָס זיינען קאָרטשאַניג, לידע פאָלע-
וויכ-א מירל מיט שמאָלע אויגן, פון וואָלגער געגנט, וואָס איז זי פארוואַל-
טערן פון פרויען-אָפטייל. און זשענקע ראוואליכין-א הויכער, שיינער יאט,
נאָך ניט לאנג געווען א גימנאזיסט, „א יונגער, אָבער פון די פרייקע“, א
לייבהאָבער פון געפערלעכע פאסירונגען, א קענער פון שערלאָק כאַלמס און
לוי בוסענאר. ראוואליכין האָט געארבעט אלס פארוואַלטער מיט די איניאַנימ
פון רייקאָמפארט. ער איז מיט פיר כאדאָשימ צוריק אריינגעטראָטן אינ קאָמ-
יוג, אָבער צווישן די קאָמוניסטן האָט ער זיך געהאלטן ווי אן „אלטער באַל-
שעוויק“. עס איז ניט געווען וועמען צו שיקן קיין בערעזאָו, און נאָך לאנגע
טראכטענישן האָט דער קרייזקאָם געשיקט ראוואליכיןען אלס „פאָליט-
אָפּלער“.

*

די זון האָט זיך אויפגעהייבן צום זעניט. די היצ האָט אריינגערדרונגען
אינ די סאמע באהאלטענע ווינקלעכע. א ליאדע באשעפעניש האָט זיך בא-
האלטן אונטער א דאך, און אפילע די הינט זיינען אונטערגעקראַכן אונטער
די שפייכלערס און דאָרטן געלעגן, אויסגעמאטערטע פון דער היצ, פוילע
אוינ שלעפעריקע. עס האָט זיך געדאכט, אז אינ דאָרט איז אלץ אויסגעשטאָרבן,
און בלויז אינ דער לוושע באמ ברונעם האָט געשמאק געכרוקעט א כאוער,
וואָס האָט זיך פארגראָבן אינ בלאַטע.

קאָרטשאַניג האָט אָפגעבונדן דעם פערד און, פארבייטנדיק א ליפ פונעם
ווייטעק, וואָס ער האָט געפילט אינ קני, זיך אריינגעזעצט אינ זאָטל. די לע-
רערן איז געשטאנען אפ די טרעפלעך פון שול און פארשטעלט מיט דער
האנט די אויגן פון דער זון.

— צום ווידערזען, כאווער מיליטקאָמ. — און זי האָט א שמיכל געטאָן.
דער פערד האָט אומגעוולדיק א בריק געטאָן מיט דער פוס און, אויס-
בייגנדיק דעם האַלדז, א צי געטאָן דאָס צימל.

— צום ווידערזען, כאווערטע ראקיטינע. אַלזאָ, באשלאָסן: מאַרגן פירט
איר דורך די ערשטע לעקציע.

דער פערד פילט דאָס אָפגעלאָזענע צימל. ער לאָזט זיך מיטאמאָל לויפן.
נאָר דאָ האָט קאָרטשאַגין דערהערט ווילדע געשרייען. אזוי שרייען ווייבער
אינ דאָרפ בייס א שרייפע. די שטייפע צוימ האָט שאַרפ פארקערעוועט דעם
פערד, און דער מיליטקאָמ האָט דערזען, אז פונעם עק דאָרפ לויפט סאָפּענ-
דיק א יונגע פויערטע. ראקיטינע איז ארויס צום מיטן גאס און האָט זי
אָפגעשטעלט. אפ די שוועלע פון די שכנינישע הייזער האָבן זיך באַוויזן
מענטשן, מערסטנטייל אַלטע פויערימ און פויערטעס. דער ארבעטסייקער
אוילעם איז געווען אין פעלד.

— אַי, גוטע מענטשן, זעט, וואָס ס'טוט זיך דאָרטן! אוי, איך קען ניט,
איך קען ניט!

ווען קאָרטשאַגין איז צוגעריטן, זיינען זיך שוינ פון אלע זייטן אופגע-
לאָפן מענטשן. דאָס ווייבל האָט מען באלאָגערט. מע האָט זי געריסן פארן
ארבל פון דעם ווייסן העמד, פארשאַטן מיט איבערגעשראָקענע פראַגעס,
אַבער פון אירע ניט-געבונדענע רייד האָט מען גאַרנישט ניט געקענט פאר-
שטיין. „געהאָרגעט! מע שניידט זיך ביוז אינ טויט!“ האָט זי געהאלטן אין
איינ שרייען. עפעס אן אַלטער מיט א צעפאלטער באָרד, וואָס האָט אונ-
טערגעהאלטן מיט דער האנט די לייונטענע הויזן און אומגעלומפערט ארום-
געטענצלט, האָט זיך אָנגעזעצט אפ דער יונגער פרוי:

— שריי ניט, ווי א מעשוֹגענע! וווּ שלאָגט מען? פארוואָס האַרגעט מען?
הער שוינ אופ גראַנערן! טפו, צו אַלדי שוואַרציאַר!

— אונדזער דאָרפ שלאָגט זיך מיט פאָדובעצער... פאר די מעזשעס! די
פאָדובעצער האַרגענען אונדזערע אפ טויט!

אלע האָבן באַנומען דעם בראַך. אינ גאס האָט זיך אופגעהויבן א וויי-
בערשער געיאָמער. ווילד האָבן זיך צעריטשעט די אַלטע. און איבערן דאָרפ
האָט זיך דורכגעטראָגן, האָט זיך אוועקגעדרייט איבער די הויפן א רופ, ווי
א גלעקער-געקלאַנג: „די פאָדובעצער שניידן אויס מיט די קאָסעס אונדזערע
פאר די מעזשעס!“ פון די הייזער זיינע ארויסגעלאָפן אלע, ווער עס האָט נאָר
געקענט גיין, און זיך באַוואָפנט מיט ווילעס, מיט העק, אָדער פאָשעט מיט
א פלאַקן פונעם פארקן. זיי זיינען געלאָפן פון דאָרפ ארויס צו די פעלדער,
ווי עס האָבן אינ בלוטיקן געשלעג געלייזט זייער יאָר-יאָרלעכען קריג פאר
די מעזשעס צוויי דערפער.

קאָרטשאַגין האָט אזוי דערלאַנגט דעם פערד, אז ער איז מיטאמאָל אוועק אינ
גאלאָפ. אונטערגעשמיסן פונעם געשריי פון דעם רייטער, האָט דער פערד

איבערגעיאָגט די לױפנדיקע און זיך א ריך געטאָגן פּאַרויס אין האַסטיקב גאַלפּאָ. האַרט פאַרלײגט די אױערן צום קאַפּ און הױך װאַרפנדיק מיט די פיס, האָט ער אַלץ מער פאַרשעלערט דעם גאַנג. אפּן בערגל האָט די װינט-מיל פּונקט װי פאַרצאַמענדיק דעם װעג, צעפּאַכעט אין די זײַטן אירע הענט—די פּליגלען. פּון װינטמיל אפּ רעכטס, אינדערנידער, באַמ טײַך—לאַנקעס. לײַנס, אפּ װיפּל דאָס אױג פאַרנעמט, האָבן זיך צעװאַרפּן קאַרן-פערדער, װאָס האָבן זיך דאָ אפּגעװיבן אפּ די בערגלעך, דאָ אראָפּגעלאָזן אינדערנידער. א װינט איז דורכגעפּלויגן איבערן רײפּן קאַרן, פּונקט װי ער װאָלט אים געלעט מיט דער האַנט. העל האָבן זיך גערויטלט די מאַן-בלו-מען באַמ װעג. געװען איז דאָ שטיל און אומגעהױער הייס. ערשט אינדער-װײַטנס, אונטן, דאָרטן, װוּ דער טײַך האָט זיך װי א זילבערן שלענגעלע געװאַרעמט אפּ דער זון, האָבן זיך געהערט געשרײען.

אַרפּאַצן, צו די לאַנקעס, איז דער פּערד געלאָפּן אין א שרעקלעכן אַלױר. „פאַרטשעפעט ער זיך מיט א פּוס—איז אים און מיר א טױט“, האָט א שװינדל געטאָגן אין פּאוועלס קאַפּ. אָבער דעם פּערד האָט מען שױן ניט געקענט אָפּשטעלן, און, צװייגנדיק זיך צו זײַן האַלדז, האָט פּאוועל געהערט, װי אין די אױערן האָט געפּיפט דער װינט.

אפּ דער לאַנקע האָט ער ארויסגעיאָגט װי א װילדער. מיט א טעמפּן, כאַיטשן צאָרן, האָבן זיך דאָ מענטשן געמיימעט. עטלעכע מענטשן זײַנען שױן געלעגן אפּ דער ערד, באַגאַסן מיט בלוט.

דער פּערד האָט מיט דער ברוסט א זעצ געטאָגן אַן דר'ערד עפעס א בער-דיקן פּויער, װאָס איז געלאָפּן מיט אן אָפּגעבראַכנע הענטל פּון א קאַסע נאָך א יונגן באַכער, בא װעמען דאָס פּאַנעם איז געװען צעהאַרגעט בײַן בלוט. א פאַרברוינטער, געזונטער פּויער האָט געקנאַטן אן אװעקגעלײגטן קעגנער מיט די שװערע שטיוואַלעס און אַלץ געצילעװעט צו טרעפּן אים. אין דער נעשאַמע ארײַן.

קאַרטשאַינ האָט זיך ארױפּגעװאַרפּן אפּ דער מענטשלעכער קופּע מיט דער גאַנצער שװערקײט פּון זײַן פּערד און צעװאַרפּן אין פאַרשיידענע זײַטן די, װאָס האָבן זיך געשלאָגן. ער האָט ניט געלאָזן קומען זײ צו זיך, היציק גע-דרייט דעם פּערד, אָנגעפּאַרן מיט אים אפּ די צעװילדעװעטע מענטשן, נאָר פּילנדיק, אן צענעמען דעם דאָזיקן בלוטיקן מענטשלעכע קנױל קען מען נאָר מיט דער זעלבער װילדקײט און מיט אָנווארפּן א שרעק, האָט ער װילד א געשרײ געטאָגן:

— צעגײט זיך אױסװורפּן! איך װעל אײַך דאָ אלעמען צעשיסן, באַנדי-

טישע נעשאַמעס!

ער האָט ארויסגעצױגן פּון שײדל דעם מאװער און א קנאל געטאָגן אַי-בערן קאַפּ פּון אײנעם מיט א בײד-פאַדקריפּלטן פּאַנעם. א שפּונג מיטן פּערד—און װידער א שאַס. אַנדערע האָבן אװעקגעװאַרפּן די קאַסעס און

זיך געלאָזט לויפן אפ צוריק. אזוי ארום, יאָגנדיק אפן פערד ווי אינ א טי-
 רעפ, איבער דער לאַנקע און ניט אופהערנדיק צו קנאלן מיטן מאווער, האָט
 דעם מיליטקאָם דערגרייכט דעם ציל. די מענטשן האָבן זיך א לאַז געטאָגן
 פון דער לאַנקע אין פארשיידענע זייטן, קעדיי אויסבאהאלטן זיך פון פאראנט-
 וואָרטלעכקייט און פון דעם דאָזיקן, ווער ווייס פונוואָנען געקומענעם, שרעק-
 לעכט, בייזן מענטשן מיט דער „כאַלערישער מאשינקע“, וואָס שיסט אָן אַן עק.
 אינגיכט איז קיין פאָדובצי געקומען דער ראיאָנישער געריכט. לאנג האָט
 זיך דער פאָלקריכטער געמאטערט באמ אויספרענג די איידעס, אָבער די
 איניציאטערס האָט ער פאָרט גיט געפונען. פון דער געשלעג איז קיינער
 ניט געשטאָרבן, די פארווונדעטע האָבן זיך אויסגעהיילט. אקשאָנעסדיק און
 מיט אסאך געדולד האָט דער ריכטער זיך באמיט דערקלערן די פויערימ,
 וואָס זיינען פארכמורעטע געשטאנען קעגן אימ, די גאנצע ווילדקייט און די
 גיט-דערלאָזבארקייט פון דעם געשלעג, וואָס זיי האָבן געמאכט.

— די מעזשעס זיינען שולדיק, כאווער ריכטער, אונדזערע מעזשעס האָבן
 זיך פארפלאַנטערט! דעריבער שלאָגן מיר זיך אַיַע יאָר!
 אָבער אייניקע איז פאָרט אויסגעקומען צו טראָגן די פאראנטוואָרט-
 לעכקייט.

און אינ א וואָך ארום איז איבער דער לאַנקע געגאנגען א קאָמיסיע
 און אריינגעקלאפט פלעקלעך אין די ערטער, פאָר וועלכע מע האָט זיך גע-
 קריגט: דער אלטער ערדמעסטער, א באַגאָסענער מיט שווייס, אן אויסגע-
 מאטערטער פון דער היצ און פונעם לאנגן ארומגיין, האָט, פארוויקלענדיק
 די רולעטקע, געזאָגט קאָרטשאַגינען:

— שוין דאָס דרייסיקסטע יאָר, אז איך מעסט ערד, און אומעטומ איז
 די סיבע פון קריגעריינען—די מעזשע. גיט א קוק אפ דער גרענעצ-ליניע פון
 די לאַנקעס, דאָס איז דאָך אן אומגלויבליכע זאך! א שיקערער גייט דאָך
 אויך גלייכער. און אפ די פעלדער איז בעסער? א פאסעק פון דריי
 טריט די ברייט. איין פאסעק קריכט אפן אנדערן, וועלן זיי צעטיילן—קען
 מען פון זינען אראָפגיין. און דאָס אלץ ווערט פון יאָר צו יאָר אלץ מער
 צעברעקלט. האָט זיך א זון אָפגעטיילט פון טאטן—גענומען דעם פאסעק ערד
 און צעטיילט אפ דער העלפט. איך פארזיכער אייך, אז אינ צוואנציק יאָר
 ארום וועלן די פעלדער זיין דורכויסיקע מעזשעס און זייען וועט גיט זיין
 ווו. איצט איז דאָך שוין צען פראָצענט ערד אונטער די מעזשעס.

קאָרטשאַגינען האָט א שמייכל געטאָגן:

— אינ צוואנציק יאָר ארום וועט בא אונדז קיין איין מעזשע שוין
 גיט זיין, כאווער ערדמעסטער.

דער אלטער האָט א קוק געטאָגן אפ קאָרטשאַגינען.

— דאָס מיינט איר די קאָמוניסטישע געזעלשאפט? נו, מאַלט אייך, דאָס
 איז נאָך ערגעץ אין דער ווייטער צוקונפט.

— און וועגן דעם בודאנאווער קאלוירט האָט איר געהערט?

— אַך, אָט וועגן וואָס איר רעדט!

— יע.

— אינ בודאנאווער בין איך געווען... פונדעסטוועגן איז דאָס אַן אויס-

נאָם, כאַווער קאַרטשאַגין.

די קאָמיסיע האָט געמאַסטן. ציווי יאטן האָבן אַריינגעקלאַפט פלעקלעך. און פון ביידע זייטן לאַנקע זיינען געשטאנען פויערימ און שטאַרק נאַכגע-קוקט, אַז די פלעקלעך זאָלן אַריינגעקלאַפט ווערן אפּן אָרט פון די פּריזע-דיקע מעזשעס, וועלכע זיינען קוים קענטיק געווען לויט די האַלב־צעפּוילטע פלעקלעך, וואָס האָבן געסטאַרטשעט פּונעם גראָז.

*

א שמיץ געטאָן מיטן בייטש דעם פעגירעדיקן פּערד, האָט דער פּורמאַן זיך אַ קער געגעבן צו די פּאַסאַזשירן, און, א מענטש, וואָס האָט ניט פּיינט געהאַט צו כאַפּן אַ שמועס, האָט ער גערעדט:

„דער שוואַרציאָר ווייס, וויאָזוי עס האָבן זיך דאָ גענומען די קאַמסאַ-מאַלן. פּריזער איז דאָס ניט געווען. דאָס האָט זיך אָנגעהויבן, דאַרפּ מען מיינען, פּונדער לערערקע. מע רופּט זי ראַקטינע, עפּשער קענט איר זי. נאָך גאָר אַ יונגע אַזאַ, אָבער מע דאַרפּ זאָגן—א וועדנע. אַלע ווייבער אינ דאַרפּ בונטעוועט זי, קלייבט זיי צוואַמען און פאַרדרייט אַ קאַלטן. פּונדעם האָט מען מער ניט ווי קאַפּווייטעק. מע דערלאַנגט אַמאָל אינ אַ הייסער רעגע דער ווייב אינ באַק אַריינ, וואָרעם ווי אַנדערש, פּריזער פלעגט זי אָפּ-ווישן די ליפּן און פאַרשווינגן, אָבער איצטער טאָר מען זיך גאַרניט צוירן צו זיי, וואָרעם זי וועט דיר פאַרשריינען די וועלט. זי קען דיר נאָך געבן אַנצוהערעניש וועגן געריכט אויך און אויב דאָס איז נאָך פּונדעם די יונגע, קען זי דיך נאָך רופּן זיך געטן אויך און וועט דיר נאָך אָנרײדן וועגן אַלע גע-זעצן. מײַן האַנקע, דאַכט זיך, גאָר אַ שטיילינקע, האָט זיך גאַר איצטער אַריינגעמאַכט פאַר אַ דעלעגאַטקע. דאָס איז עפּעס אַ מינ עלטסטע, אָדער ווייס איך וואָס, איבער די ווייבער, און מע גייט צו איר פּונדעם גאַנצ דאַרפּ. לעכאַטכילע האָבן איך אפּילע געוואָלט האַנקען געבן פאַרוכנ אַביסל די ליי-צעס, אָבער נאָכדעם האָבן איך אַ שפּײַ געטאָן אפּ דעם. גייען זיי צו אַרדי קלאָגן! זאָלן זיי פּילדענדן. אַ ווייבל איז זי באַ מיר דאַפקע ניט קיינ שלעכטע, סײַ וואָס שײַנען דער באַלעבאַטישקייט, סײַ ביכלאַל“.

דער פּורמאַן האָט אַ קראַצ געטאָן די האָריקע ברוסט, וואָס האָט זיך אַרויסגעזען פּונעם צעפּענטן ליינוטענעם העמד, און פּונדעם יויצע-וועגן אַ שמיץ געטאָן דעם פּערד אונטערן בויך. אפּן פּור זיינען געפּאַרן ראַוואַליכין און לידע. אינ פּאַרובּציי האָט יעדערער פּונדעם זיי געהאַט אַן איניען. לידע האָט געוואָלט

דורכפירן א באראטונג פון די דעלעגאטקעס, און ראוואליכינ איז געפאָרן
אזעקשטעלן די ארבעט פונעם קעמערל.

— צי דען געפעלן אייך ניט די קאָמיוניסטן?—האָט לידע אינ א שפאס
א פרעג געטאָן דעם פורמאן.

יענער האָט א צופ געטאָן דאָס בערדל און באדאכט געענטפערט:

— ניין, פארוואָס... יונגער הייט מעג מען א שטיפ טאָן. א ספעקטאקל
מאכט אָדער נאָך וואָס. איך האָב אליין לייב א קוק טאָן אפ א קאָמעדיע,
אויב ס'איז נאָר עפעס רעכטס. מיר האָבן דעכאטכילע געטראכט, אז די יאטן
וועלן דאָ א שטיפ טאָן. ווייזט זיך אָבער ארויס פארקערט. מענטשן זאָגן,
אז וואָס שנייט שיקערן, כוליאנעווען און דאָס גלייכ, איז בא זיי שטרענג.
זיי האלטן מער פוג דערנען זיך. מערניט וואָס זיי טשעפען זיך צו גאָט און
האלטן אינ איינ העצן אפ צונעמען דעם קלויסטער פאר א קלוב. דאָס איז
שוין א נארישקייט. די אלטע קוקן אפ דעם קרומ און טראָגן אפ די קאָמיר
גיסטן א קאעס. ווייטער איז שלעכט בא זיי אָט וואָס: זיי נעמען צו זיך
אריין די סאמע שלעפער, וועלכע זיינען באטראקעס, אָדער וועלכע האָבן
גאָר נעבעכדיקע באלעבאטישקייטן. באלעבאטישע קינדער נעמען זיי ניט אריין.
די פור האָט זיך אראָפגעלאָזן פון בערגל און איז צוגעפאָרן צו דער שול.
די וועכטערקע האָט די געסט אויסגעבעט בא זיך, און אליין איז זי
אזעק שלאָפן אפן היי. לידע און ראוואליכינ זיינען נאָרוואָס געקומען פון
דער פארזאמלונג, וועלכע האָט זיך פארצויגן ביו שפעט. אינ שטוב איז
געווען פינצטער. אראָפגעוואָרפן די שיכ, איז לידע ארופגעקראָכן אפ דער
נארע און איז באלד איינגעשלאָפן. זי האָט זיך אפגעכאפט פון דעם, וואָס
ראוואליכינס הענט האָבן זיך צו איר גראָב צוגערייט. עס איז ניט געווען
קיינ שום סאָפעק, וואָס פארא ציל ער איז מיט דעם אויסן געווען.

— וואָס ווילסטו?

— שטילער, לידקע, וואָס שרייטסטו? מיר איז אליין, פארשטייסטו, אומע-

טיק אזוי צו ליגן, כאפט עס דער טייוול! צי דען איז דיר אזוי אינטערע-
סאנט נאָר ליגן און כראָפּען?

— נעם צו די הענט און טראָג זיך באלד אָפ צו אלרי שווארציאָר פון
מיין בעס!—האָט אימ לידע א שטייס געטאָן. ראוואליכינס צינישן שמייכל
האָט זי פריער אויך ניט געקענט פארליידן. איצטער האָט לידע געוואָלט זאָגן
ראוואליכינען עטוואָס, וואָס זאָל אימ באליידיקן און אויסלאכן, נאָר דער
שלאָפן באהערשט זי, און עס קלעפן זיך איר די אויגן.

— וואָס ברעקלסטו זיך? געזען אביסל, סארא אינטעליגענטישע אפירונג.
זייט איר ניט אמאָל פונעם! אינטטיטוט פאר די ווילגעבריקע פריילנס? דו
מיינטסט, אז אָט גלויב איך דיר טאקע! מאכ זיך ניט נאריש. אויב דו ביסט
א מענטש א באווסטזיניקער, איז פריער באפרידיק מיין באדערפעניש,
נאָכדעם שלאָפן וויפל דאָס הארץ גלוסט.

האלטנדיק פאר איבעריק צו פארלירן אומזיסטע רייד, האָט ער זיך ווי-
דער איבערגעזעצט צו איר אפן בעט און מײַסע באלעבאָס אוועקגעלייגט
זײַן האנט אפ לידעס אקסל.

— טראָג זיך אָפּ צו אלדי רוכעס!—האָט זי זיך מיטאמאָל אופגעכאפט
אונגעזאָגט. — אפּ מײַן ערן וואָרט, איך וועל מאָרגן דערציילן קאָרטשאַגניענע.
ראַזוואַליכין האָט זי אָנגעכאפט פאר דער האנט און אופגערעגט געמורמלט:
— איך שפּײַ אפּ דיין קאָרטשאַגניענע, און דו בריקע זיך ניט, וואָרעם
איך וועל דיך טײַווי נעמען.

צווישן אימ און לידען איז פאָרגעקומען א קורצער געראנגל, און אינ-
דער שטילקײַט פון שטוב האָט אָפּגעקלונגען הייליכיק אײַן פאטש, א צוויי-
טער... ראַזוואַליכין איז אָפּגעלאָפּן אָנאַזײַט. לידען איז טאפנדיק אינדערפּינצ-
טער צוגעלאָפּן צו דער טיר, א שטויס געטאָן זי און ארויסגעלאָפּן אפּן
הויפּ. דאָרטן איז זי געשטאנען, א באַגאַסענע פון לעוואָנע-שײַן, אויסער זיך
פון אופגעבראכטקײַט.

— גיי אינ שטוב, בעהיימע!—האָט ביזן א געשריי געטאָן ראַזוואַליכין.
ער האָט ארויסגעטראָגן זײַן בעטגעוואנט אונטערן דעכל און געבליבן
נעכטיקן אין הויפּ. און לידען, פארמאכנדיק די טיר אפּן פארוקער, האָט זיך
צונויפגעדרײַט איבן א קנול אפּן בעט.

אינדערפרי, ווען מע איז געפאָרן צוריק אהיים, איז זשענקע געזעסן אין
פור צוזאמען מיטן אלטן פורמאן און גערויכערט אײַן פאפיראָס נאָכן צווייטן.
„די דאָזיקע „ריר-מיכ-ניט-אַן“ קען דאָך אינדערעמעסן אויסברײַען פאר
קאָרטשאַגניענע. אָט האָסטו דיר א פירע! וואָלט זי כאַטש געהאט א שײַן
פאָנעם. דאָס איז דאָך אָבער א שטיק מעסקײַט. מע דארפּ מיט איר שאַלעם
מאכן. עס קען זיך נאָך באַקומען א מעסע מײַסע. קאָרטשאַגין קוקט שױן
אפּ מיר אזוי אויך קרומ.“

ראַזוואַליכין האָט זיך איבערגעזעצט צו לידען. ער האָט געמאכט אן
אָנשטעל, אז ער איז איבן פארלעגנהײַט. זײַנע אויגן זײַנען געווען קימאט
טרויעריקע, און ער האָט עפעס געפלאָנטערט מיטן צונג אפּ פארענטפערן
זיך. ער האָט קלוימערשט כאַראַטע. ראַזוואַליכין האָט זיך דערשלאָגן דאָס
זײַניקע: פארן אריינפאָרן אינ שטעטל האָט אימ לידען צוגעזאָגט קײַנעם
ניט דערציילן וועגן דעם, וואָס נעכטן איז געשען.

*

אײַנע נאָך די אנדערע האָבן זיך אין די בײַגערענע צדיקע דערפער אויס-
געבילדעט קאָמיונישע קעמערלעך. אסאך קויכעס האָבן זי רײַקאָמיוניסטן
אָפּגעגעבן די דאָזיקע ערשטע שפּראַצונגען פון דער קאָמוניסטישער באווע-
גונג. גאנצענע טעג האָבן קאָרטשאַגין און לידען פּאָלעוויכ פארבראכט אין
די דאָזיקע דערפער.

ראזואליכינ האָט ניט ליב געהאט פֿאַרן אינ די דערפער. ער האָט זיך
 ניט געקענט דערנענטערן מיט די פּויערישע יאטן, געווינען זייער צוטרוי,
 און ער האָט בלויז שאָדן געבראכט דער זאך. אָבער בא פּאַלעוויכ און
 קאַרטשאַניען האָט זיך דאָס באַקומען נאטירלעך און פּאַשעט. לידע פּלעגט
 צונויפקלײַבן ארום זיך די מיידלעך, אויסזוכן צווישן זיי כאווערטעס. זי
 פּלעגט שוין ניט פּאַרלירן מיט זיי די פּאַרבינדונג און אומבאַמערקט פּאַרינ-
 טערעסירן די מיידלעך מיטן לעבן און מיט דער ארבעט פון קאַמיוג. קאַר-
 טשאַניען האָט אינ ראיאָן געקענט די גאַנצע יוגנט. טויזנט זעקס הונדערט
 פּאַרפּריזיוויניקעס האָט אַרומגעכאַפּט מיט דער מיליטערישער לער דער
 צווייטער באַטאַליאָן „ו.ו.ו.א.“, קיינמאָל האָט נאָך די האַרמאַשקע ניט גע-
 שפּילט אזא גרויסע ראַליע אינ פּראָפּאַגאַנדע ווי דאָ, אפּ די דאָרפישע ווע-
 טשערינקעס, אפּן גאַס. די האַרמאַשקע האָט קאַרטשאַניען געמאַכט פּאַר אַן
 „אייגענעם יאט“, ניט איין שטעגעלע אינ קאַמיוג אריין האָט זיך פּאַר די
 טשובאַטע יאטן אָנגעהויבן דאַפּקע פּונדאַנען, פּונ דער זינגעוודיקער צוויבער-
 דיקער האַרמאַשקע, וואָס אָט רודערט זי אופּ ליינדשאַפּטלעך די האַרץ מיטן
 האַסטיקן טעמפּ פּונ אַ מאַרש, און אָט שפּילט זי מילד און צאַרט די אומע-
 טיקע קלאַנגען פּונ אוקראַינישע לידער. מע האָט געהערט דאָס שפּילן פּונ
 האַרמאַניק, מע האָט אויך געהערט די רייד פּונעם האַרמאַניסט—דעם אַרבע-
 טער, דעם איצטיקן מיליטאַקאָם און קאַמיוגישן „סעקרעטאַרשטיק“. האַרמאַ-
 ניש האָבן זיך צונויפגעפּלאַכטן אינ די הערצער סײַ די לידער פּונעם האַר-
 מאַניק, סײַ דאָס, וועגן וואָס עס האָט גערעדט דער יונגער קאַמיסאַר. מע האָט
 אָנגעהויבן הערן אינ די דערפער נייע לידער. אינ די הײַזער האָבן זיך גע-
 נומען באווייזן אויסער טיילימס און מיסע-ביכלעך אויך אנדערע ביכער.

די קאַנטראַבאַנדיסטן איז געוואָרן שמאָל. זיי איז אויסגעקומען צו היטן
 זיך ניט בלויז פּאַר די גרענעצ-וועכטער: די סאָוועטנמאַכט האָט באַקומען
 יונגע פּריינט און פּלייסיקע מיטהעלפער. אַן אנדערש מאָל פּלעגן די ביי-
 גרענעצ-סעמערלעך איבערכאַפּן די מאָס דערמיט, וואָס זיי פּלעגן ווערן אליין
 כאפּן דעם סוינע, און דעמלעט פּלעגט קאַרטשאַניען אויסקומען ארויסהעלפּן
 זינע אונטערשעפּישע.

איינמאָל האָט גרישוטקע כּאַראָוואָדקאַ, דער בלויזיגיקער סעקרעטאַר
 פּונ פּאַדובעצער קעמערל, אַ היציקער יונג, אַ פּאַרביסענער אפּיקוירעס,
 באַקומען אפּ זינעם אַ ספּעציעלן אויפּן יעדעס וועגן דעם, אז בא-
 נאַכט וועט מען צומ דאָרפישן מילנער ברענגען קאַנטראַבאַנדע, און
 ער האָט אופּגעהויבן זיין גאַנצע קעמערל אפּ די פּיס. דאָס קעמערל
 האָט זיך באוואָפּנט מיט אַ לערני-ביקס, מיט צוויי באַגנעטן, און אינ דער
 שפיץ מיט גרישוטקען בלאַגערט פּאַרוזיכטיק באַנאַכט די מיל און געלויערט
 אפּן סוינע. וועגן דער קאַנטראַבאַנדע האָט זיך דערוויסט דער בייגרענעצ-
 פּאַסט פּונ ג.פּ.א., און ער האָט ארויסגערופּן זיין זאַסטאווע. באַנאַכט האָבן

זיך ביידע צדאָיִם צוזאמענגעשטויסן, און בלויז אדאנק דער אויסגעהאלטן־
קייט פון די גרענעצ־וועכטער, האָט מען ביים דעם דאָזיקן געראנגל ניט
צעשאַסן די קאָמיוגיסטן. די יאטן האָט מען בלויז אנטוואָפנט, אוועקגעפירט
פאר פיר קילאָמעטער אינ דעם שכינישן דאָרפֿ און אוועקגעזעצט אונטערן שלאַס.
קאָרטשאַגין איז אין דער צייט געווען באַ גאָר־אַוונ. אינדערפרי האָט
אימ דער קאָמבאַט איבערגעגעבן די נאָרוואַס באַקומענע סוואָדקע, און דער
סעקרעטאַר פֿון ריִקאָמ איז אוועקגעלאָפֿן אַרויסגעמען די יאטן.
דער באַפֿולמעכטיקטער פֿון ג.פ.א.ו. האָט אימ דערציילט מיט אַ שמייכל־
וועגן די באַנאכטיקע געשעענישן.

— מיר וועלן אָט וואָס טאָן, כאַווער קאָרטשאַגין. יאטלעך זיינען זיי
גוטע, קיין איניען וועלן מיר דערפֿון ניט מאַכן. אַבער קעדיי זיי זאָלן זיך
אפֿ ווייטער ניט פֿאַרנעמען מיט אונדזער טרבעט, אַ לפֿ מען זיי אָנלערנען.
דער, וואָס איז געשטאַנען אפֿ דער וואַך, האָט געעפֿנט די טיר פֿון
שטאַל, און עלפֿ יאטן האָבן זיך אַפֿגע־הויבן פֿון דער ערד, פֿאַרשעמט, און זיך
קיינ אָרט ניט געפֿונען.

— אָט קוקט זיי אָן, האָט מיט פֿאַרדראָס געזאָגט דער באַפֿולמעכטיק־
טער. זיי האָבן אָנגעמאַכט צאָרעס, און איך דאַרפֿ זיי איצטער אָפֿשיקן אין קרייז.
דעמלט האָט גרישוטקע, אַן אַפֿגע־רעגטער, געזאָגט:

— כאַווער סאַכאַראָו, וואָס האָבן מיר אַזוינס געטאָן? מיר האָבן דאָך
געוואָלט עפעס אָפֿטאָג פֿאַר דער סאָוועט־נמאַכט. מיר האָבן דעם דאָזיקן
באַלעגופֿל לאַנג נאָכגעשפּירט, און איר האָט אונדז פֿאַרשפּאַרט, ווי באַנדיט־
לעך. ער האָט זיך אַ באַליידיקטער אָפֿגעקערט.

נאָך ערנסטע אונטערהאַנדלונגען האָבן קאָרטשאַגין און סאַכאַראָו, קוימ
מיט צאָרעס איינהאַלטנדיק זיך, אַפֿגעהערט „אַנצולערנען זיי“.

— אויב דו נעמסט זיי אפֿ דיין אַכרייעס און זאָגסט אונדז צו, אז זיי
וועלן אפֿ דער גרענעצ־מער ניט גיין און וועלן זייער הילפֿ אַרויסווייזן אפֿ.
אַן אַנדער אויפֿן, וועל איך זיי אָפֿלאָזן מיט גוטן, — האָט סאַכאַראָו זיך גע־
ווענדט צו קאָרטשאַגיןען.

— גוט, איך בין פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַר זיי. איך האָפֿ, אז זיי וועלן
מיך מער ניט אונטערפירן.

איך פֿאַרובֿצי האָט זיך דאָס קעמערל אומגעקערט מיט אַ געזאַנג. דער
אינצידענט איז געבליבן אַ סאָך. אַבער דעם מילנער האָט מען פֿונדעסטוועגן
אינגיכט געפֿאַקט. דאָס מאָל שוין געזעצלעך.

*

רייך לעבן די דייטשישע קאָלאָניסטן אין די וואַלדיקע כוּטאַרן פֿון
מינדיאַנ־ווילע. אפֿ אַ האַלבן קילאָמעטער ווייט איינער פֿון דעם אַנדערן
שטייען איינגעפֿונדעוועטע באַלעגופֿישע הויפֿן, הייזער און שפּייכלערס

אלערדיי, ווי קליינינקע פעסטונגען. אינ מידאן-ווילע האָט אנטאָניוס באנדע באהאלטן אירע רעשטן. דער דאָזיקער צארישער פעלדפעלעל האָט ווי עס איז צונויפגעשטעלט פון זיינע קרויווימ א באנדע פון זיבן מאן און אָנגעהויבן ארבעטן מיטן נאהאן אפ די ארומיקע שליאכט; ער האָט זיך ניט געשעמט צו פארגיסן בלוט, האָט זיך ניט געמיעסט מיט קיין ספעקוליאנט, אָבער האָט אויך ניט דורכגעלאָזן סאָוועטישע טוער. געארבעט האָט אנטאָ-ניוק שנעל. היינט האָט ער צורעכט געמאכט צוויי דאָרפישע קאָאָפּעראַטיוון, מאָרגן האָט ער שוין ערגעצ פאר צוואנציק קילאָמעטער אנטוואָפנט א פאָטשט-טוער און אָפּגענומען בא אימ די לעצטע קאָפּעקע. אנטאָניוק האָט קאָנקורירט מיט זיין קאָלעגע גאָרדיי. איינער איז ניט געווען בעסער פון דעם אנדערן, און ביידע צוזאמען האָבן בא דער קרייזשער מיליציע און ג.פ.א. אָפּגענומען היפש צייט. געארבעט האָט אנטאָניוק בא בערעזודאָו אונטערן סאמע נאָו. עס איז געוואָרן געפערלעך דורכצופאַרן מיטן שליאכ אינ שטאָט אריין. דעם באנדיט איז געווען שווער צו כאַפּן. ווען עס פלעגט האלטן שמאָל, פלעגט ער אריבערגיין אפ יענער זייט גרענעצ, פלעגט דאָרטן אויסווארטן און ווידער זיך באווייזן אקוראט דאן, ווען מע האָט זיך ווייני-קער פאר אלץ אפ אימ געריכט. בא יעדער יעדע וועג א בלוטדורשטיקער שטיקל ארבעט פון דער דאָזיקער געפערלעכער כּיע, וואָס מע האָט זי ניט געקענט כאַפּן, האָט ליסיצין נערוועז געביסן די ליפּן.

— ביזוואנען נאָך וועט דער דאָזיקער שלאנג אונדו אלץ בייסן? דער סאָפּ וועט זיין, אז איך איינ וועל זיך נעמען פאר דעם דאָזיקן אויסווארפ, — האָט ער ארויסגעוואָגט פון צווישן די געפרעסטע ציינ. און צוויי מאָל האָט זיך דער פאָרזיצער פון אויספירקאָם געוואָרפן אפן פרישן שפור פונעם באנדיט, מיטנעמענדיק מיט זיך קאָרטשאַניגען און נאָך דריי קאָמוניסטן. אָבער אנטאָניוק האָט זיך ארויסגעדרייט.

פון קרייז האָט מען אינ בערעזודאָו צוגעשיקט אנטאָריאד צו קעמפן קעגן באנדיטיזם. קאָמאנדעוועט האָט מיט אימ דער פראנטישער פילאטאָוו. א גרויסהאלטער, ווי א יונג הענדל, האָט ער ניט געהאלטן פאר נייטיק צו רעגיסטרירן זיך באם פאָרזיצער פון אויספירקאָם, ווי דאָס האָבן געפאָדערט די בייגרענעצדיקע קלאָלימ, און ער האָט אוועקגעפירט זיין אַטריאד אינעם נאָענטסטן דאָרפ סעמאקי. געקומען אהינ באנאכט, האָט ער זיך באוועצט מיטן אַטריאד אינעם ערשטן הויז, וואָס אינ עק דאָרפ. די אומבאקאנטע באוואָפנטע מענטשן, וואָס ארבעטן אזוי געהיימ, האָבן צוגעצויגן די אופ-מערקזאמקייט פון דעם שאַכט דעם קאָמיוניסט, און יענער איז אוועקגעלאָפן צום פאָרזיצער פון דאָרפסאָוועט. ניט וויסנדיק גאָרנישט וועגן דעם אַטריאד, האָט דער פאָרזיצער אימ אָנגענומען פאר א באנדע, און אינ ראיאָן איז ספעציעל אוועקגעריטן א קאָמיוניסט. פילאטאָווס פלאדערני האָט שיר ניט אומגעבראכט אסאך מענטשן. ליסיצין האָט זיך וועגן דער באנדע דערוואסט

באנאכט. ער האָט באלד אופגעהויבן אפ די פיס די מיליציע און איז מיט א צענדליק מענטשן אוועקגעריטן קיין סעמאקי. זיי זיינען צוגעלאָפן צום הויפ, אראָפגעשפרונגען פון די פערד און איבערן פארקן זיך געלאָזן צום הויז. דער וואכמאן באמ שוועל, באקומענדיק א זעץ אינ קאָפ מיטן הענטל פון מאווער, האָט זיך ווי א זאק אראָפגעלאָזן אפ דער ערד. די טיר האָט זיך אונטערן שווערן זעץ פון ליסיצינס אקסל מיטאמאָל צעעפנט, און אינעם צימער, וואָס איז געווען שוואכ באלויכטן פון א לעמפל אפן סטעליע, האָבן זיך אריינגעריסן מענטשן. ליסיצינ האָט פארוואָרפן איינ האנט אפ הינטן, גרייט א זעץ צו טאָן מיט א האנט-גראנאטע, דעם מאווער האָט ער פאר-דריקט אינ דער צווייטער האנט, און א ריטשע געטאָן אזוי, אז עס האָבן א ציטער געטאָן די שויבן:

— גיט זיך אונטער, ווען ניט, צערייב איך אײך אפ אש!
 איינ רעגע—און די אריינגעקומענע וועלן פארשיטן מיט א האַגל קוילן די פארשלאָפענע מענטשן, וואָס זיינען אופגעשפרונגען פון דיל. דער שרעק לעכער אויסזען פון דעם מענטשן מיט דער גראנאטע צווינגט אופצהייבן אינדערהויך צענדליקער הענט. און אינ א מינוט ארום, ווען די אַטריאדניקעס האָט מען ארויסגעטריבן אפן הויפ אינ איינע וועש, האָט פילאטאָוו, דער-זעענדיק דעם אָרדען אפ ליסיצינס פרענטש, באקומען לאָשן.
 ליסיצינ האָט א צעקאָכטער א שפיי געטאָן און מיט עקל אויסגעשרייען:
 — שליאפע!

*

אינ ראיאָן איז דעראנגען דער אָפלאַנג פון דער דייטשישער רעוואַ-ליוציע. עס האָבן זיך דערטראָגן די דונערן פון דער שיסעריי אפ די בארי-קאדן אינ האמבורג. אפ דער גרענעץ איז געוואָרן אומרוק. אינ אָנגע-שטרענגטער דערווארטונג האָט מען געלייענט די צייטונגען. פון מירעו האָבן געבלאָזן אָקטיאבערישע ווינטן. אינ רייקאָמיוג האָבן זיך א שאַט געטאָן מעלדונגען מיט ביטעס צו שיקן פאר פרייוויליקע אינ דער רויטער ארמיי. קאָרטשאגין האָט לאנג איבערצייגט די שילוכים פון די קעמערלעך, אז די פאָליטיק פון דער סאָוועטמאכט—דאָס איז א פאָליטיק פון שאַלעם און אז מילכאָמע האלטן מיט וועמענ-ניט-איז פון אירע שכינימ קלייבט זי זיך דערוויל ניט. אָבער דאָס האָט ווינציק געוירקט. יעדער זונטיק האָבן זיך אינ שטעטל פארזאמלט די קאָמוניסטן פון אלע קעמערלעך, און אינ דעם פאָפס גרויסן סאָך זיינען פאָרגעקומען ראיאָנע פארוואלונגען. איינמאָל איז אינ גרויסן הויפ פון רייקאָמ אינמיטן העלג טאָג אריינגעואנגען מיט א מי-ליטערישן מארש, אויסגעשטעלט אינ רייען, דער גאנצער באשטאנד פונעם פאָדובעצער קאָמונישן קעמערל. קאָרטשאגין האָט עס באמערקט אינ פענצ-טער און איז ארויס אפן גאנעק. עלפ יאטן מיט כאָראָוואָדקען אינדערשפיצ—

אינ שטיוול, מיט גרויסע רוקזעק אפ די פלייצעס—האָבן זיכ אויסגעשטעלט
באמ אריינגאנג.

— גרישע, וואָס באטייט עס?—האָט קאָרטשאַני געפרעגט פאר-
וונדערט.

אַבער כאָראַוואָדקע האָט אימ א פינטל געטאָן מיטן אויג און איז אריין
מיט קאָרטשאַניען אין הויז אריין. ווען כאָראַוואָדקען האָבן ארומגערינגלט
לידע, ראַוואלייני און נאָכ צוויי קאָמיוגיסטן, האָט ער פארמאכט די טיר,
ערנסט פארקנייטשט די אָפּגעקראַכענע ברעמען און געמאָלדן:

— דאָס מאכ איכ, כאַוויירימ, א שלאכט־קאָנטראָל. איכ האָב היינט מינע
יאטן דערקלערט: פון ראַיאָן איז אָנגעקומען א טעלעגראמע, פארשטייט זיכ,
שטרענג געהיימ, אז עס הייבט זיכ אָן א מילכאָמע מיט די דייטשישע בור-
זשייען, און אינגיכט וועט זיכ אָנהייבן אויכ מיט די פאנעס. איז אָט, פאראן
פון מאַסקווע א באפעל—אלע קאָמיוגיסטן שיקן אפן פראָנט. און ווער עס
האָט מוירע, יענער זאָל אָנשרייבן א מעלדונג—וועט מען אימ איבערלאָזן
אינדערהיים. כ׳האָב פארוואָגט, אז וועגן מילכאָמע זאָל מען קיין וואָרט ניט
אויסריידן, נאָר מע זאָל נעמען צו לאַבן ברויט און צו שטיקן כאַזער־פעסט,
און ווער עס האָט ניט קיין כאַזער־פעסט, זאָל נעמען קנאָבל אָדער ציבעלע,
קעדיי אין א שאַ ארומ צונויפקלייבן זיכ געהיים הינטערן דאָרפ. מיר וועלן
גיין אין ראַיאָן, און פון דאָרטן אינ קרייז, וווּ מיר וועלן באקומען געווער.
דאָס האָט געווירקט אפ די יאטן זייער שטארק. זיי האָבן מיכ אָנגעהויבן
אויספרעגן, אָבער איכ טיינע—ניט גערעדט, און א סאָפּאָן עק! ווער עס
זאָגט זיכ אָפּ—זאָל אָנשרייבן א פאפירל. דער מאַרש איז א פּרוֹויליקער.
זיינען זיכ פאנאנדערגעגאנגען מינע יאטן. אָון אינ האַרצן בא מיר קלאפט:
און וואָס וועט זיין, אויב קיינער וועט ניט קומען? דעמלט דארפ איכ פא-
נאנדערלאָזן דאָס קעמערל, און אליינ ערגעצ אנדערש־ווהיני אוועקגיין. זיכ
איכ הינטערן דאָרפ און קוק. ערשט מע גייט איינציקווייז. בא אנדערע איז
דער פּאָנעם פארוויינט, אָבער מע מאכט אן אָנשטעל. אלע צען זיינען גע-
קומען, קיין איינ דעזערטיר. אָט איז עס, דאָס פּאָדובעצער קעמערל!—האָט
אנציקט פארענדיקט גרישוטקע און זיכ שטאַלצ א זעצ געטאָן אינ ברוסט.
און ווען עס האָט אימ גענומען אינ דער ארבעט די אופגעבראכטע פּאָ-

לעוויכ, האָט ער אפ איר געקוקט מיט טאמעוואטע אויגן.
— וואָס גייסטו מיר זאָגן? דאָס איז דאָך דער בעסטער קאָנטראָל! דאָ
זעסטו יעדערן אָן קיין שום פאלשקייט. איכ האָב זיי פון אָנשטעל וועגן
געוואָלט שלעפן אינ קרייז, נאָר די יאטן זיינען פארמאכטערט, זאָלן זיי גיין
אויס. אָבער דו, קאָרטשאַני, האַלט פאר זיי א רעדע אומבאדינגט, וואָרעם
ווי קען אנדערש זיין? אָן א רעדע פאסט ניט... זאָן, אז, הייסט עס, די
מאָביליזאציע איז אָפּגעשאפט, און פאר זייער העלדישקייט קומט זיי קאָוועד
און רום.

אין קרייזצענטער פלעגט קארטשאגינ סאָרנ זעלטנ. די דאָזיקע געטייעס פלעגן אָפּגעמענ עטלעכע טעג, און די ארבעט האָט געפאָדערט אלע טאָג זיין אין ראיאָנ. דערפאר איז בא יעדער געלעגנהייט געפאָרן אין שטאָט אריין ראזוואליכיני. באוואָפנט פונ קאָפּ ביז די פיס, פארגלייכנדיק זיך אין געדאנק מיט איינעם פונ קופערס העלדן, האָט ער מיט פארגעניגן געמאכט דיִדאָזיקע ריזעס. אין וואלד פלעגט ער אָנהייבן שיסן אפּ ראָבן אָדער אפּ א זשוואוער וועווערקע. ער פלעגט אָפּשטעלן איינאמע פוסגייער און, ווי א געניטער אויספאָרשער, אויספרעגן: ווער, פונוואנען און ווהינג ער גייט. נאָענט צום שטאָט פלעגט זיך ראזוואליכיני אנטוואָפּענען. די ביקס ארווטערקן אין די היי, דעם רעוואָלווער—אין קעשענע און אין קרייז קאָמיטעס פונ קאָמיוג פלעגט ער אריינגיין אין זיין געוויינלעכע אויסזען.

— נו, וואָס הערט זיך נייט בא אייך אין בערעדאָוו?

בא פעדאָטאָוו, דעם סעקרעטאר פונ קרייזקאָמ, איז שטענדיק פול דער צימער מיט מענטשן. אלע ריידן און שרייען איבער איינע די אנדערע. מע דארף קענען ארבעטן אין אזא סויווע, הערן מיטאמאָל פירען, שרייבן און ענטפערן דעם פינפטן. און פעדאָטאָוו איז נאָך גאָר יונג, אָבער ער האָט א פארטיי־בילעט פון 1919 יאָר. בלויז אין יענער אומרייקער צייט האָט א פופציגיאָריקער געקענט ווערן א מיטגליד פונ פארטיי.

אפּ פעדאָטאָווס פראגע האָט ראזוואליכיני געענטפערט נאכלעסיק:

— אלע נייט וועסטו ניט איבערדערציילן. איך דריי זיך פון אינדערפרי ביז שפעט אינדערנאכט, אלע לעכער דארף מען פארשטאָפּן, עס קומט דאָך אויס אלץ מאכט אפּ א ליידיקן אָרט. ווידער געשאפן צוויי נייע קעמערלעך. וואָס האָט איר מיך ארויסגערופן?—און ער האָט זיך געשעפטלעך אריינגע־זעצט אין פאָטעל.

קרימסקי, דער פארוואלטער פֿונ עקאָנאָמ־אָפּטייל, קוקט זיך ארום, אָפּ־רייטנדיק זיך אפּ א ווילע פונ דעם פאק פאפירן.

— מיר האָבן קארטשאגינען ארויסגערופן, אין ניט דיך.

ראזוואליכיני לאָזט ארויס פון מויל א געדיכטן שטראַם טאבעק־רויך.

— קארטשאגיני האָט ניט ליב צו פאָרן אהער. אפילע אין דעם קומט מיר אויס פאר אימ אָפּצוקומען... ביכלאל איז גוט אנדערע סעקרעטארן: זיי טוען גאָרנישט, און אפּ אזעלכע אייזלען, ווי איך, פאָרן זיי ארויס. קארטשאגיני, אז ער פארקלייבט זיך אפּ דער גרענעצ, זיצט ער דאָרטן א וואָך צוויי־דריי, און איך דארף שלעפּן אפּ זיך די גאנצע ארבעט.

ראזוואליכיני האָט גאָר ניט־צוויידייטיק געגעבן אַנצוהערעניש, אז דאמקע ער וואָלט געווען א פאסיקער סעקרעטאר פונ רייקאָמיוג.

— מיר געפעלט עפעס ניט דער דאָזיקער פויגל, האָט אָפּנהערציק פעדאָטאָוו געזאָגט צו די כאוויירימ נאָך דעם, ווי ראזוואליכיני איז אוועק.

ראוואליכינס! הינטערגענגלעך זיינען אופגעדעקט געוואָרן צופעליק. איינמאָל איז צו פעדאָטאָוון אריין ליסיצין נאָך דער פּאָטשט. יעדערער, וואָס איז געקומען פון ראיאָן, האָט אָפגענומען די פּאָטשט פאר אלעמען. פעדאָטאָו האָט געהאט מיט ליסיציןען א דויערנדיקן געשפרעך, און ראוואליכין איז דעמאסקירט געוואָרן.

— אָבער דו שיק צו פונדעסטוועגן קאָרטשאגינען. מיר זיינען דאָך מיט אימ קימאט ווי ניט באקאנט, האָט זיך מיטן פּאָרויצער פון אויספירקאָמ געווענט פעדאָטאָו.

— גוט. אָבער מיר מאכן אָפּ: טראכט אפילע ניט וועגן צונעמען אימ פון אונדז. מיר וועלן קאטעגאָריש דערווידערן.

*

אינ דעם דאָזיקן יאָר זיינען די אָקטיאבער-פּייערונגען דורכגעגאנגען אפ דער גרענעצ מיט גרויס געהויבנקייט. קאָרטשאגינ איז אויסגע-וויילט געוואָרן אלס פּאָרויצער פון דער אָקטיאבער-קאָמיסיע אין די ביי-גרענעצדיקע דערפער. נאָכן מיטינג אין פּאָרובזי האָט זיך א פינפטיוונטיקע מאסע פויערימ און פויערטעס פון די דריי שכינישע דערפער אויסגעשטעלט אין א האַרב-קילאָמעטערדיקער קאָלאָנע, מיט אן אָרקעסטער און מיטן באטאליאָן „ו.ו.אָ.“ אינדערשפיצ, און מיט צעוויקלטע רויטע פּאָנעס זיך געלאָזן הינטערן דאָרפ צו דער גרענעצ. אין דער שרענגסטער אָרדענונג און אָרגאניזירטערהייט האָט די קאָלאָנע אָנגעהויבן איר מאַרש אפ דער סאָ-וועטישער ערד פּאָוע די גרענעצ-סלופעס און גענומען די ריכטונג צו די דערפער, וואָס די גרענעצ האָט צעטיילט אפדערהעלפט. אזא בילד האָבן נאָך די פוילישע קיינמאָל ניט געזען אפ דער גרענעצ. פּאָרויס פון דער קאָלאָנע פּאָרן רייטנדיק דער קאָמבאט גאוורילאָו און קאָרטשאגינ. פונגינטן הערט זיך דאָס דונערן פון מעש, דאָס שאַרענע פון פּאָנעס, און לידער, לידער! יאָנטעוודיק איז אָנגעטאָן די פויערישע יוגנט, עס איז פריילעך, דאָרפישע מיידלעך, זילבערגער קלאנג פון מיידלשן געלעכטער, ערנסטע פענעמער פון דערוואקסענע און פּייערלעכע—פון אלטע לייט. ווייט, אפ וויפל דאָס אויג פארכאפט, פליסט דער דאָזיקער מענטשלעכער טייך. דער ברעג זיינער איז די גרענעצ, קיינ איינ טראָט ניט אפ יענער זייט פון דער סאָוועטישער ערד, קיינ איינ פוס האָט ניט געטראָטן אפ דער פארווערטער ליניע. קאָרטשאגינ לאָזט דורך פארביי זיך דעם מענטשן-שטראָם. די קאָמ-יוגישע געזאנגען:

От тайги до британских морей
Красная армия всех сильнее!

ווערן פארבייטן אפ דעם מיידלשן כאָר-געזאנג:

Ой, на гори там жницы жнут...

מיט א פריידיקן שמייכל האָבן באַגריסט די קאָלאָנע די סאָוועטישע וועכטער און פארלאָרן-צעטומלט האָבן זי באַגענט די פּוילישע. די דעמאָן-טראַציע באַ דער גרענעצ, כאַטש וועגן איר איז די פּוילישע קאָמאנדירונג געוואָרנט געוואָרן, האָט פּונדעסטוועגן ארויסגערופּן אפּ יענער זייט אַן אומרויקייט. אַייליק האָבן גענומען אַרומיאַנגן רייטער פּונד דער פעלד-זשאַן-דאַרמערע. עס האָט זיך אַינ פּינפּ מאַל פאַרשטאַרקט דער באַשטאַנד פּונד די וועכטער, און אַינ די באַלקעס זיינען אפּ יעדן פאַל געווען פאַרבאַהאַלטן רעזערוון. אָבער די קאָלאָנע איז געגאַנגען אפּ איר אַייגענער ערד, אַ רוי-שיקע און אַ פּריידיקע, און פּול געמאַכט די לופט מיט קלאַנגען פּונד לידער. אפּן בערגל שטייט אַ פּוילישער גרענעצ-וועכטער. רייטמיש שפּרייזט די קאָלאָנע. עס דערפליען די ערשטע קלאַנגען פּונעם מאַרש. דער פּוילישער לאַזט אַראָפּ פּונד אַקסל די ביקס, ער שטעלט זי צו צום פּוס און נעמט אַפּ קאַראָל". קאַרטשאַני האָט דערהערט גאַנצ דייטלעך:

— ניכט זענע קאָמונאַ! ¹

די אויגן פּונעם סאָלדאַט דערציילן, אַז דאָס זיינען זיינע ווערטער. פּאוועל קוקט אפּ אַימ און קען זיך ניט אָפּרייסן. אַ פּריינט! אונטער דעם סאָלדאַטישן שינעל שלאָגט באַ אַימ אַ האַרצ, וואָס קלאַפט אַינ אונסיאַן מיט דער קאָלאָנע, און קאַרטשאַני ענטפּערט שטיל אפּ פּויליש:

— אַ גרוס דיר, כאַווער!

דער גרענעצ-וועכטער איז געבליבן פּונהינטן. ער לאַזט דורכ די קאָ-לאָנע, האַלטנדיק די ביקס אַינ דער זעלבער לאַגע. פּאוועל האָט זיך עטלעכע מאַל אַ קער געטאַן אַהינטער און געקוקט אפּ דער דאָזיקער שוואַרצער קלייניקער פיגור. אָט איז אַ צווייטער פּוילישער. גרויע וואַנצן. פּונד אונטער דעם געניקלען רעמל פּונעם דאַשעק פּונד דער קאַנפּעדעראַטקע קוקן אַרויס אומבאוועגלעכע, אָפּגעקראַכענע אויגן. קאַרטשאַני, וואָס איז נאָך געווען אונטער דעם אַיינדרוק פּונד דעם, וואָס ער האָט געהערט, האָט דער ערשטער אַרויסגעוואָגט, ווי פאַר זיך, אפּ פּויליש:

— זיי געגריסט, כאַווער!

און ער האָט ניט באַקומען קיינ ענטפּער. גאוורילאָוו האָט אַ שמייכל געטאַן. ער האָט, ווייזט זיך אַרויס, אַלץ געהערט. — דו האָסט שוין צופיל געוואָלט, זאָגט ער, — אויסער פּאַשעטע אַינ-פּאַנטעריסטן, שטייט דאָ אויך פּוסגייערישע זשאַנדאַרמערע. האָסט געווען באַ אַימ אפּן אַרבל אַ שוועראַן? דאָס איז אַ זשאַנדאַרמ. דער קאָפּ פּונד דער קאָלאָנע האָט זיך שוין אַראָפּגעלאָזן באַרג אַראָפּ צום דאָרפ, וואָס איז געווען צעטיילט דורכ דער גרענעצ אפּ העלפט. די

¹ זאָל זעבן די קאָמונע!

סאָוועטישע העלפט האָט געגרייט פאר די געסט א פֿייערלעכע באַגעגעניש. באַמ גרענעצ-בריקל, אפּן ברעג פּונ דעם קלייניקן טיכל, האָט זיכ פאַר-זאַמלט דאָס גאַנצע סאָוועטישע דאָרפ. די מיידלעך און די יאטן האָבן זיכ אויסגעשטעלט באַ די זייטן וועג. אפּ דער פּוילישער העלפט זיינען אפּ די דעכער פּונ די הייזער און שטאַלן געווען פּול מענטשן, וואָס האָבן נייע-ריק נאָכגעשפּירט נאָך דעם, וואָס עס קומט פּאַר אפּ יענער זייט טיכ. אפּ די שוועלן פּונ די כאַטעס און באַ די פאַרקנס זיינען געשטאַנען מאַכנעס פּויערימ. ווען די קאָלאָנע איז אריין אינעם מענטשן-קאַרידאָר, האָט דער אַרקעסטער גענומען שפּילן דעם „אינטערנאַציאָנאַל“. אפּ א פּאַשעטער טרי-בונע, א באַצירטער מיט גרינס, האָבן געהאַלטן הייסע רעדעס סיי גרינע יוגנט, סיי גרויע אלטע לייט. עס האָט אויכ גערעדט קאַרטשאַגין אפּ דער מוטער-שפּראַך—אוקראַיניש. זיינע ווערטער זיינען אריבערגעפּלויגן די גרע-נעצ, און מע האָט זיי געהערט אפּ יענער זייט. דאָרטן האָט מען באַשלאָסן ניט דערלאָזן, אז די דאָזיקע רעדע זאָל אָנצינדן וועמעס-ניט-איז האַרצ. איבערן דאָרפ איז דורכגעפּלויגן אַן אַטריאַד זשאַנדאַרמען, וואָס האָט מיט נאַהיקעס פאַרטריבן די אַלנוויינער אין די הייזער. איבער די דעכער האָבן זיכ צעפּיפט קוילן.

די גאַסן זיינען געוואָרן פּוסט. פּונ די דעכער איז פאַרשווונדן די יוגנט, וואָס איז אַראָפּגעטריבן געוואָרן דורכ די קוילן, און פּונעם סאָוועטישן ברעג האָט מען געקוקט אפּ דעם אלעמען און זיכ געכמורעט. אפּ דער טריבונע האָט זיכ אופּגעהויבן מיט דער הילף פּונ די יאטן אַן אלטער טשאַבאַן און, אופּגעבראַכט ביז לעצט, האָט ער אופּגערעגט אַנגעהויבן ריינדן: '— גוט! קוקט, קינדער! אַט אזוי האָט מען אונדז געשלאָגן אַמאָל, אָבער איצטער קען גאָרניט געמאַלט זיין אין דאָרפ, אז די מאַכט זאָל שלאָגן א פּויער מיטן נאַהיקע. מע האָט פאַרענדיקט מיט די פאַנעס—האַט אויכ גענומען א סאָפּ צום טאַנצ פּונ דער נאַהיקע איבער אונדזערע פּליי-צעס. האַלט, קינדער, פּעסט די דאָזיקע מאַכט. איכ בין אלט, ריינדן קאָן איכ ניט. און זאָגן האָב איכ געוואָלט אסאַכ. פאַר אונדזער גאַנצן לעבן, וואָס מיר האָבן באַם קייטער זיכ אָפּגעמאַטערט, ווי אַן אָקס, וואָס שלעפט דעם וואָגן. און עס טוט וויי אזוי דאָס האַרצ פאַר יענע!..—און ער האָט אַ מאַכ געטאָן מיט דער ביינערדיקער האַנט אפּ יענער זייט טיכ און זיכ צעוויינט, ווי עס וויינען נאָר קליינע קינדער און אלטע לייט.

נאָכ אַלטן איז ארום גרישוטקע כאָראָוואָדקאָ. הערנדיק זיינ צאָרנדיקע רעדע, האָט גאווריליאָוו אַ קערעווע געטאָן דעם פּערד און זיכ אַיינגעקוקט—צי פאַרשריבט ניט עמעצער אפּ יענער זייט ברעג. נאָר דער ברעג איז געווען א פּוסטער. אפּילע דער וועכטער באַם בריק איז ניט געווען.

— ווייזט אויס, אז מע וועט אויסקומען אָן א נאָטע צום פּאַלקאַמיי-סערן,—האַט ער זיכ געוויצלט.

*

אינא רעגנדיקער הארבסטיקער נאכט, סאָפּ נאַיאַבער-כּוידעש, האָט אַופּגעהערט איבערלאָזן בלוטיקע שפורן נאָכ זיך דער באַנדיט אַנטאַניוק און יענע זיבן, וואָס מיט אי.מ. די וועלפישע מישפּאַכע איז אַרײַנגעפּאלן אפּ אַ כאַסענע באַ אַ רײַכּן קאָלאָניסט אינ מײַדאַנ-ווילע. דאָרטן האָבן די כּראָלינער קאָמונארן געמאַכט מיט זיי אַ סאָפּ.

וויבערשע צינגער האָבן געבראַכט די יעדיע וועגן די דאָזיקע געסט אפּ דער כאַסענע באַמ קאָלאָניסט. אינ איינ אויגנבליק האָבן זיך פּאַרזאַמלט די יאַטן פּונ קעמערל, סאַכאַקל צוועלפּ מאַן, באַוואָפּנטע מיט וואָס עס האָט זיך געמאַכט. אפּ פּורן האָט מען זיך געלאָזן אינ כּוּטאַר מײַדאַנ-ווילע, און קיינ בערענדאָוו איז האַסטיק אַוועקגעריטן אַ ספּעציעלער קוריער. אינ סע-מאַקי האָט זיך דער ספּעציעלער רײַטער אָנגעשטויסן אפּ פּילאַטאָוס אַטריאַד, און יענער האָט אַיַליק זיך אַ וואָרפּ געטאַן מיט זײַנע מענטשן לויט די פּרישע שפורן. דעם כּוּטאַר האָבן באַלאַגערט די כּראָלינער קאָמונארן, וואָס האָבן אָנגעהויבן אַ בייַקסנדיגעשפּרעך מיט אַנטאַניוקס קאָמפּאַניע. אַנטאַניוק האָט זיך פּאַרקליבן מיט זײַנע כּעוורע אינעם קליינעם בייַשטיבל און גע-שמיסן מיט בליי אפּ יעדערן, וואָס האָט זיך אימ נאָך געמאַכט אונטערן האַנט. ער האָט זיך געווען אַ רײַט געטאַן אפּ דורכברעכן די באַלאַגערונג, אָבער די כּראָלינער האָבן אימ פּאַריאַגט צוריק אינ בייַשטיבל, אַוועקלייגנדיק איי-נעם פּונ די זיבן מיט אַ קויל. ניט איינ מאָל איז אַנטאַניוק אַרײַנגע-פּאַרן אינ אַזאַ לאַגע און שטענדיק איז ער אַרויס אַ גאַנצער: אימ האָבן שטענדיק אַרויסגעהאַלפּן האַנט-גראַנאַטעס און נאַכט-פּינצטערניש. עס קאָן זײַן, אַז ער וואָלט דאָס מאָל זיך אַויכ אַויסגעדרייט. די קאָמונארן האָבן שוין אינ דער שיסעריי פּאַרלאָרן צווייען, אָבער אינ כּוּטאַר איז אָנגעקומען פּילאַטאָוו. אַנטאַניוק האָט פּאַרשטאַנען, אַז ער איז אַרײַנגעפּאלן פעסט און אַז דאָסמאָל איז ניטאָ קיינ אַויסוועג. ביז אינדערפּרי האָט ער זיך פּאַרטיי-דיקט פּונ די פענצטער פּונעם בייַשטיבל מיט בליי, אָבער אינדערפּרי האָט מען אימ גענומען. פּונ די זיבן האָט זיך קיינער ניט אונטערגעגעבן. דער סאָפּ פּונ דער וועלפישער טיטשקע האָט געקאָסט פּיר לעבנס. דרייען פּונ זיי האָט אָפּגעגעבן דאָס יונגע כּראָלינער קעמערל פּונ קאָמיוג.

*

קאַרטשאַינס באַטאַליאַן איז אַרויסגערופּן געוואָרן צו די האַרבסטיקע מאַנעווערעס פּונ די טעריטאָריעלע טיילן. פּערציק קילאָמעטער ביז די לאַגערן פּונ דער טעריטאָריעלער דיזיוזיע איז דער באַטאַליאַן דורכגעגאַנגען אינ איינ טאָג אונטער אַ גוס-רעגן. ער האָט אָנגעהויבן זײַן מאַרש אינדערפּרי און געענדיקט אימ שפּעט אינדערנאַכט. דער קאָמבאַט גוסיעוו און זײַן קאָר מיסאַר האָבן דעם דאָזיקן מאַרש דורכגעמאַכט רײַטנדיק. די אַכט הונדערט

פארפריזיוויניקעס זינען געפאלן שלאָסן באלד, ווי זיי זינען אריין אין די קאזארמעס. דער שטאב פון דער טעריטאָריעלער דיוויזיע האָט פארשפעטיקט ארויסרופן דעם באטאליאָן. אינדערפרי טאקע האָבן זיך אָנגעהויבן די מאַנעווערעס. דעם נאָרוואָס געקומענעם באטאליאָן האָט מען באדארפט שטעלן צום איבערקוק. מע האָט אים אויסגעשטעלט אפן פלאַצ. באלד זינען פון נעם דיוויזיע-שטאב געקומען צו לויפן עטלעכע רייטער. דער באטאליאָן וואָס האָט שוין געקראָגן אמוניציע און ביסן, האָט באקומען א גאנצ אַנ-דער פּאַנעם. סײַ גוסיעוו-דער שלאכט-קאָמאנדיר, סײַ קאַרטשאַגין-ביידע האָבן אָפּגעגעבן זייער באטאליאָן אסאך קויכעס און צייט, און זיי זינען געווען רויק פאר דעם טייל, וואָס מע האָט זיי אָנגעטרויט. ווען דער אָפּי ציעלער איבערקוק האָט זיך געענדיקט און דער באטאליאָן האָט באוויזן, אז ער איז פיייק צו מאנעוורירן און איבערבויען זיך, האָט איינער פון די קאָמאנדירן מיט א שיינעם, אָבער דיקלעכט געזיכט, שארף א פרעג געטאָן בא קאַרטשאַגיןען:

— פארוואָס זיצט איר רייטנדיק? די קאָמאנדירן און מיליטקאָמען פון „ווסעאַבוטש“-באטאליאָנען דארפן ניט האָבן קיין פערד. איך באפעל אָפּ-געבן די פערד אין שטאל אריין. די מאנעווערעס דורכמאכן צופוס. קאַרטשאַגין האָט געוואָס, אז אויב ער וועט אראָפקריכן פונעם פערד, וועט ער ניט קענען אָנטיילנעמען אין די מאנעווערעס. ער וועט אפילע קיין איין קילאָמעטער ניט קענען דורכגיין צופוס. ווי זאָל מען אָבער וועגן דעם זאָגן דעם שרייקן פראנט מיט דעם צענדליק בענדער און רימענס?
— אָן א פערד קען איך ניט נעמען קיין אָנטייל אין די מאנעווערעס.
— פארוואָס?

קאַרטשאַגין האָט פארשטאנען, אז אנדערש דערקלערן דאָס אָפּזאָגן זיך קען מען ניט, האָט ער כמורנע געענטפערט:
— בא מיר זינען אָנגעשוואָלן די פיס, און א וואָך נאָכאנאנד לויפן און גיין וועל איך ניט קענען. כוּצ דעם ווייס איך ניט, ווער זיט איר, כאווער.

— איך בין דער שטאב-נאטשאַליק פון אייער פּאַלק-דאָס איז איינס. צווייטנס, באפעל איך אײַך נאָכאמאָל אראָפקריכן פונעם פערד, און אויב איר זיט אן אינוואליד, בין איך ניט שולדיק, וואָס איר געפינט זיך אפ מיליטער-דינסט.

מע האָט קאַרטשאַגיןען ווי אָפּגעגאָסן מיט הייסע וואסער. ער האָט א ריט געטאָן דעם פערד פארן צוימ. אָבער גוסיעחש שטארקע האנט האָט אים אײַנגעהאלטן. אין פאוולען האָבן א ווילע געקעמפט צוויי געפילדן: בא-לידיקונג און אויסגעהאלטנקייט. אָבער פאוועל קאַרטשאַגין איז שוין גע-ווען ניט יענער רויטארמייער, וואָס האָט געקענט אריבערגיין פון איין טייל-אין דער צווייטער, ניט באטראכטנדיק זיך וואָס ער טוט. קאַרטשאַגין איז:

געווען א מיליטקאמ פון א באטאליאָן. דער דאָזיקער באטאליאָן איז גע-
שטאנען דאָ הינטער אימ. וואָס פאר א מוסטער פון דיסציפלין
וואָלט ער געוויזן דעם באטאליאָן מיט זײַן אופירונג! ניט פאר
דעם דאָזיקן פראנט האָט ער דאָך דערצויגן זײַן באטאליאָן! קאָרטשא-
גין האָט באפרייט די פיס פון די רײט־רינגען, איז אראָפּ פונעם פערד. ער
האָט גיווער געווען דעם שארפן ווייטעק אינ די געלענקען און איז אוועק
צום רעכטן פלאנג.

*

עטלעכע טעג זײַנען געווען זעלטן שײַנע. די מאנעוועס האָבן זיך שוין
דערנענטערט צום סאָפּ. אפן פינפטן טאָג זײַנען זײ פאָרגעקומען ארום
שעפעטאָוקע, וווּ עס איז געווען זײער לעצטער פונקט. דער בערענדאָווער
באטאליאָן האָט באקומען אן אופגאבע צו פארכאפן דעם וואָקואל פון דער
זײט פונעם דאָרפ קלעמענטאָוויטשי.

קענענדיק אויסגעצײכנט די דאָזיקע מעקוימעס, האָט קאָרטשאגין גע-
וויזן גוסיעוונ אלע וועגן. דער באטאליאָן, צעטיילט אפ צווייען, איז אומ-
באמערקט פארן סוינע. אריין טיפ אינ זײַן טיל און מיט אן „אורא־געשריי
האָט ער זיך אריינגעריסן אין וואָקואל. לויט דעם באשלוס פון די פארמיט-
לער איז די אָפּעראציע דורכגעפירט געוואָרן גלענצנד. דער וואָקואל איז
געבליבן אינ די הענט פון די בערענדאָווער, און דער באטאליאָן, וואָס
האָט אימ פארטיידיקט, האָט באדינגלעך פארלאָרן סופציק פראָצענט פון זײַן
באשטאנד און איז אָפּגעטראַטן צום וואלד.

קאָרטשאגין האָט גענומען אפ זיך די קאָמאנדע מיט א האלבן בא-
טאליאָן. ער איז געשטאנען אינמיטן גאס מיטן קאָמאנדיר און פאָליט-
אָפירער פון דער דריטער ראַטע און אָפּגעגעבן א באפעל אויסצושטעלן
א קייט.

— כאווער קאָמיסאר, — איז צו אימ צוגעלאָפן א רויטארמייער, דער
קאָמבאט פרעגט, צי האָבן די קוילנאווארפלער פארנומען דעם אריבערפאָר.
באלד וועט אָנקומען א קאָמיסיע, — האָט ער מיט א פארכאפטן אָטעם אָנגע-
זאָגט קאָרטשאגיןען.

פאוועל איז מיט די קאָמאנדירן אוועק צום אריבערפאָר.
באם אריבערפאָר האָבן זיך פארזאמלט די קאָמאנדירן פון פאָלק. גו-
סיעוונ האָט מען באגריסט מיט דער געלונגענער אָפּעראציע. די פאָרשטייער
פונעם צעקלאפטן באטאליאָן זײַנען געשטאנען צעמישטע און האָבן אפילע
ניט געפרוהט זיך פארענטפערן.

— דאָס איז ניט מײַן פארדינסט, נאָר אָט קאָרטשאגין איז א היגער,
האָט ער דאָס אונדז געפירט.

דער נאטש-שטאב איז צוגעפארן הארט צו פאוולענ און א זאג געטאן מיט אביסל כויעק:

— עס ווייזט זיך ארויס, אז איר קענט אויסגעצייכנט לויפן, כאווער. און אפן פערד זייט איר געקומען רייטנדיק, מיסטאמע, צוליב אַנשטעל? ער האָט געוואָלט נאָך עפעס זאָגן, האָט אים אָבער אָפּגעשטעלט קאָרטשאַגניס קוק, און ער האָט זיך פאַרהאַקט. ווען די קאָמאַנדירן זיינען אוועקגעפאָרן, האָט קאָרטשאַגני שטיל א פּרעג געטאָן בא גוטיעוון:

— דו ווייסט ניט זיינ פאמיליע?

גוטיעוו האָט אים א פאטש געטאָן איבער דער פרייצע:

— לאָז צורו. וואָס ארט דיר דער דאָזיקער קנאַקער? זיינ פאמיליע איז טשוזשאַני, דאכט זיך, א געוועזענער פראפאָרטשיק.

עטלעכע מאָל האָט זיך אינ דעם דאָזיקן טאָג קאָרטשאַגני געפרוּווט דער-מאָנען, ווו ער האָט געהערט די דאָזיקע פאמיליע, אָבער ער האָט זיך ניט געקענט דערמאָנען.

*

די מאנעוורעס האָבן זיך פארענדיקט. באקומען אַן אויסגעצייכנטן אָפּ-רום, איז דער באטאליאָן אוועק קיין בערעזדאָוו, און קאָרטשאַגני, פיוזש אינגאנצן אָפּגעשוואכט, איז אפ צוויי טעג געבליבן בא דער מוטער. זיינ פערד איז געשטאנען בא ארטיאָמען. צוויי טעג איז פאוועל געשלאָפן צו צוואנציק שאַ, אפן דריטן איז ער געקומען צו ארטיאָמען אינ דעפאָ. דאָ, אינ דעם פארויכערטן ביניען, האָט אַטעם געטאָן מיט אייגנס, לייבלעכט. ער האָט דורשטיק אריינגעאַטעמט מיט דער נאָז דעם קוילנ-רויך. עס האָט אים שטארק א צי געטאָן צו זיך דאָס באקאנטע פונ קינדוויז אָן, ווו ער איז אויסגעוואקסן און מיט וואָס ער האָט זיך באפריינדעט. ער האָט זיך געפילט אזוי, ווי ער וואָלט פארלאָרן עפעס זייער א טייערע זאך. אזויפיל כאדאָשימ ניט געהערט דעם געשריי פונ לאָקאָמאָטיוו, און פונקט ווי א מאטראָס ווערט פארכאפט פונ דער בלויקייט פונעם אומענדלעכען יאמ יעדער מאָל נאָך א לאַנגער צעשיידונג, אזוי האָט איצט דעם הייצער און מאָנטיאָר געצויגן צו זיך זיינ לייבלעכע סטיכיע. ער האָט לאנג ניט גע-קענט בייקומען אינ זיך דעם דאָזיקן געפיל. מיטן ברורער האָט ער גערעדט ווייניק. ער האָט באמערקט בא ארטיאָמען א נייעם קניישט אפן שטערן. ארטיאָם האָט געארבעט באם באוועגלעכען האָרן. ער האָט שוין צוויי קינדער. ווייזט אויס, שווער דאָס לעבן. וועגן דעם רעדט ניט ארטיאָם, נאָר דאָס איז אזוי אויך קענטיק.

א פאָר שאַ האָבן זיי געארבעט צוזאמען. זיי האָבן זיך צעשיידט. באם אריבערפאָר האָט פאוועל אָפּגעשטעלט דעם פערד און לאנג געקוקט אפן וואָך

זאל, נאָכרעם א שמיצ געטאָן דעם פערד און אוועקגעיאָגט איבערן וואַלד-
וועג מיט דער גאנצער שנעלקייט.

איצט איז שוין ניט געווען געפערלעך צו פאָרן איבער די וואַלד-וועגן.
די באַלשעוויקעס האָבן אויסגעראַט די גרויסע און קליינע באַנדיטן, אויס-
געברענט מיט פייער זייערע נעסטן, און אין די דערפער פון ראיאָן איז
געוואָרן רוניקער צו לעבן.

קיין בערעזדאָוו איז קאָרטשאַגין געקומען צו פאָרן ארום האַלבן טאָג.
אפן גאנעק פון ריינקאָמ האָט אים פריידיק באַגעגנט פאָלעוויכ.

— ענדלעך ביסטו געקומען צו פאָרן! אָן דיר איז אונדו שוין געוואָרן
לאַנגווייליק!— לידע האָט אים אַרומגענומען פאר די אַקסלען און אַרײַן מיט
אים אין שטוב.

— וווּ איז ראַוואַליכין?— האָט קאָרטשאַגין געפרעגט, אַראָפּגעמענדיק
דעם שינעל.

לידע האָט עפעס אָן כיישעק געענטפערט:

— איך ווייס ניט, וווּ ער איז. א, יע, איך האָב זיך דערמאָנט! ער האָט
אינדערפרי געוואָגט, אז ער וועט גיין אין שול דורכפירן געזעלשאַפט-קעגן-
טעניש אָנשטאָט דיר... „דאָס איז, זאָגט ער, מײַן דירעקטע פּונקציע, און
ניט קאָרטשאַגיןס“.

די דאָזיקע נײַס האָט פּאָולען אומאַנגענעם פּאַרװונדערט. ראַוואַליכין איז
אים ביכלאָל ניט געווען געפּעלן. „וואָס וועט עס דער דאָזיקער טיפּ דאָרטן
אַנברײַען אין שול?—“ האָט קאָרטשאַגין א טראַכט געטאָן מיט אומצופרידנקייט.
— נו, מײַלע, דערצײל, וואָס הערט זיך באַ אײַך פּאַראַ גוטס. אין

גרושעווקע ביסטו געווען? ווי איז דאָרטן די לאַגע באַ די כעווער?

פּאָלעוויכ האָט אים אַלץ דערצײלט. קאָרטשאַגין האָט אָפּגערוט אפּן דײַ-
וואַן און געלאָזן אָפּגיין די אויסגעמאַטערטע פּײַס.

— ... אייערנעכטן האָט מען צוגענומען פּאַר אַ קאַנדידאַט אין פּאַרטיי
די כאַווערטע ראַקײטינע. דאָס וועט נאָך מער פּאַרשטאַרקן אונדזער פּאָרד-
בעצער קעמערל. ראַקײטינע איז אַ ווײַלע מײַדל, זי געפּעלט מיר זייער.
זעסט, צווישן די לערער האָט זיך שוין אָנגעהויבן אַן איבערבאַך. אייניקע
פּון זײ גייען אינגאַנצן אַריבער אפּ אונדזער זײַט.

אַפּטמאָל פּלעגן זיך אין די אָונטן באַ לײסיצינען ארום דעם גרויסן טיש
פּאַרזיצן ביזן שפּעט אין דער נאַכט דרײַען: לײסיצין אַרײַן, קאָרטשאַגין
און דער נײַער סעקרעטאַר פּון רײַקאָמפּאַרט לײטישקאָוו.

די טיר אין שלאָפּצײמער אַרײַן איז צוגעמאַכט. אַניטקע און די פּרוי
פּונעם פּאַרזיצער פּון אויספירקאָמ שלאָפּן, און די דרײַען באַם טיש זיצן
אַנגעבויגן איבער פּאָקראָווסקײס בוך „רוסישע געשיכטע“. לײסיצין פּלעגט
געפּינען צײַט אפּ לערנען זיך בלוזן באַנאַכט. אין די טעג, ווען פּאָוועל
פּלעגט זיך אומקערן פּון דאָרפּ, פּלעגט ער פּאַרברענגען די אָונטן באַ

ליטיצינען, און מיט פארדראָס פלעגט ער זיך דערוויסן, אז ליטיציני און
ליטשיקאָן האָבן אים איבערגעיאָגט.

פון פאָדוביזי איז אָנגעקומען א יעדִיע: באַנאכט האָבן אומבאווסטע
דערהארגעט גרישוטקע כאַראָוואָדקע. דערהערט וועגן דעם, האָט קאָרטשאַ-
גיני זיך א ריס געטאָן צו דעם אויספירקאָמישן פערד־שטאל און, פאָרגעסן-
דיק אָן די ווייטעקן אינ די פיס; דערלאָפן אהינ פאר עטלעכע מינוט. ער
האָט אינ גרויס אַיִלעניש אָנגעזאָטלט דעם פערד - און אוועקגעיאָגט
צו דער גרענעצ, שמייסנדיק דעם פערד פון ביידע זייטן מיט א רימענעם
קאנטשיק.

אינ דעם ראכוועסדיקן הויז פון דאָרפסאָוועט איז אפן טיש, וואָס איז
געווען פאָרפּוצט מיט גרינס, צוגעדעקט מיט דער פאָן פון סאָוועט, געלעגן
גרישוטקע. ביזן קומען פון דער מאכט האָט מען צו אים קיינעם ניט צו-
געלאָזן. באַם שוועל זיינען געשטאנען אפ דער וואכ א ביגערענעצדיקער
רויטארמייער און א קאָמיוגיסט. קאָרטשאַגיני איז אריין אינ הויז, צוגעגאנגן
גען צום טיש און פארהויבן די פאָן.

גרישוטקע, בלייב ווי וואקס, מיט ברייט־צעפענטע אויגן, אינ וועלכע
עס האָבן זיך אָפגעשטעמפלט די יעסורים פון די לעצטע מינוטן פארן
טויט, איז געלעגן, פארוואָרפן דעם קאָפּ אָנאזייט. דער נאקן, וואָס איז גע-
ווען צעשפאָלטן מיט עפעס א שאַרפער זאך, איז געווען צוגעדעקט מיט
א יאָדל־צווייגל.

וועמעס האנט האָט זיך עס אופגעהויבן אפן דאָזיקן יונג, דעם איינ-
ציקן זון פון דער אַלמאָנע כאַראָוואָדקע, וואָס האָט פארלאָרן אינ דער רע-
וואָליציע איר מאַן, דעם באַטראַק פון טיל און דעם שפּעטערדיקן דאָר-
פישן קאָמבעדטשיק?

די יעדִיע וועגן דעם זונס טויט האָט אריינגעלייגט אינ בעט די אלטע
מוטער. א האַלב־טויטע, האָבן זי די שכינעס געהאלטן אינ איינ מינטערן.
אַבער דער זון איז געלעגן א שוויגנדיקער, ער האָט געהיט דעם סאָד פון
זיין אומקום.

גרישוטקעס טויט האָט אופגערודערט דאָס דאָרפ. באַם יונגן קאָמיוגישן
אַנפירער און פארטיידיקער פון די באַטראַקעס האָבן זיך אינ דאָרפ געפונען
מערער פריינט, ווי סאָנימ.

דערשיטערט פון דעם דאָזיקן טויט, איז ראַקייטינע געזעסן באַ זיך אינ
צימער און געוויינט, און ווען צו איר איז אריין קאָרטשאַגיני, האָט זי אפילע
ניט אפגעהויבן דעם קאָפּ.

— ווי רעכנסטו, ראַקייטינע, ווער האָט אים געהארגעט?— האָט כמורנע
געזעענט קאָרטשאַגיני און זיך שווער אַראָפּגעלאָזן אפ א שטול.
— ווער אנדערש, אויב ניט דעם מילנערס כעוורע? אַט־אָ די קאָנטראַ-
באָריסטן איז דאָך גרישוטקע געשטאנען ווי א ביינ אינ האַלדן.

אם גרישטקעס לעוויצע זיינען געקומען צו גיין צוויי דעופער. קאָר-
טשאַניג האָט געבראכט זיין באַטאָליאָן. די גאַנצע קאָמינגישע אָרגאַניזאַציע
איז געקומען אָפּגעבן דעם לעצטן קאָווער זייער כאַווער. די צוויי הונדערט
פּופּציק באַנגעטן פּונ דער בייגערעצעראַטע האָט גאַווריליאָו אַרבעטשעלט
אַפּן פּלאַצ פּונ דאָרפּסאַוועט.

אונטער די טרויעריקע קלאַנגען פּונעם געזעגענונג-מאַרש האָט מען אַרויס-
געטראָגן די טרונע, פאַרוויקלט אין דויטן, און אוועקגעשטעלט אפּן פּלאַצ, וווּ
עס איז געווען אויסגעגראָבן א קייווער לעבן די קוואַרים פּונ די באַלשעוויקעס-
פאַרטיאנער, וואָס זיינען געפאַלן אין בירגערקריג.

גרישטקעס בלוט האָט באַהעפּט אַלע יענע, פאַר וועלכע ער איז שטענ-
דיק געשטאַנען ווי א פּעסטע וואַנט. די באַטראַקישע יוגנט און די אַרעמ-
שאפט האָבן צוגעזאָגט שטיצע דעם קעמערל, און אַלע, וואָס האָבן גערעדט,
האַבן, אופּגעבראַכט פּונ צאָרן, געפאַדערט טויט-שטראָפּ פאַר די מערדער. זיי
האַבן געפאַדערט אויסגעפּינען די מערדער און מישפּעטן זיי דאָ, אפּן פּלאַצ,
בא דעם דאָזיקן קייווער, קעדי יעדערער זאָל זען דעם טוינע אין פּאַנעם.
דריי מאָל האָט מען געגעבן א זאַלפּ, און אפּ דעם פּרישן קייווער זיינען
געפאַלן צווייגן פּונ נאָדל-ביימער. אין דעם זעלבן אָוונט האָט דאָס קעמערל
אויסגעקליבן אַ ניקעם טעקערטאַר—ראַקייטינע.

פּונ בייגערענעצ-פּאַסט פּונ ג.פּ.א.ו. האָט מען אָנגעזאָגט קאָרטשאַנינען, אז
זיי האָבן אָנגעטאַפּט די שפּורן פּונ די מערדער.
אין א וואַך אַרום האָט זיך אין שטעטלדיקן טעאַטער געעפּנט דער צוויי-
טער ראַיאָנישער צוואַמענפּאַר פּונ די סאָוועטן. ליסיציני, א שטרענגער, האָט
פּייערלעך אָנגעהויבן זיין פּאַרטראַג.

— כאַוויירימ, איך קען מיט באַפּרידיקונג מעלדן דעם צוואַמענפּאַר, אז
פאַרן יאָר האָבן מיר אַלע דורכגעפירט א גרויסע אַרבעט. מיר האָבן טיפּ
פאַרפעסטיקט אין ראַיאָן די סאָוועטנמאַכט, אויסגעראַטן מיטן וואַרצל דעם
באַנדיטיזם און אונטערגעהאַקט די פּיס דעם קאַנטראַבאַנדע-געשעפט. אין די
דערפער זיינען אויסגעוואַקסן פעסטע אָרגאַניזאַציעס פּונ דער דאָרפּישער
אַרעמשאפט, עס זיינען אין צען מאָל שטאַרקער געוואָרן די קאָמינגישע אָר-
גאַניזאַציעס און עס האָבן זיך פאַרבלייטערט די פאַרטיילישע. די לעצטע בא-
לעגן פּישע אַרויסטרעטונג אין פּאַדובצי, וואָס איר קאָרבן איז געווען אַנדזער
כאַווער כאַראָוואָדקאָ, איז אפּגעדעקט. די מערדער—דער מילנער און זיין
אייזעם—זיינען אַרעסטירט, און די טעג וועט זיי מישפּעטן די אַרויספּאַר-
טעסיע פּונ גובערניאַלן געריכט. פּונ א גאַנצער ריי דאָרפּישע דעלעגאַציעס
האַט דער פּרעזידיום באַקומען א פּאַדערונג, אז דער צוואַמענפּאַר זאָל אָנע-
מען א באַשטימונג וועגן אַנווענדן די העכסטע שטראָפּ פאַר די באַנדיטן-טע-
ראַריסטן...

דער זאל האָט אופגעצייטערט פון געשרייענ:

— מיר האלטן אונטער! א טויט די סאָנימ פון דער סאָוועטנמאכט!

אינ דער זייטיקער טיר האָט זיך באוויזן פאָלעוויכ. זי האָט א רוי גע-
טאָן פאוולען מיטן פינגער.

אינ קאָלדאָר האָט אימ לידע איבערגעגעבן א פאקעט מיט דעם אום-
שריפט „דרינגענד“. ער האָט אימ אופגעעפנט.

דעם רייקאָמיוג פון בערעזודאָוו. א קאָפיע דעם רייקאָמפארט. לויטן בא-
שלוס פון גובקאָמ-ביוראָ ווערט דער כאווער קאָרטשאגינ אָפגערופן פון
ראיאָן אינ רעשוס פון גובקאָמ, קעדיי צו שיקן אימ אפ פאראנטוואָרטלע-
כער קאָמיוגישער ארבעט“.

*

קאָרטשאגינ האָט זיך געזעגנט מיטן ראיאָן, ווו ער האָט אָפגעארבעט א יאָר.
אפ דער לעצטער זיצונג פון רייפארטקאָמ האָט מען באהאנדלט צוויי פראגנ:
די ערשטע — וועגן אריבערפירן סאר א מיטגליד פון דער קאָמוניסטישער
פארטיי דעם כאווער קאָרטשאגינ; די צווייטע — באשטעטיקן זיין כאראקטע-
ריסטיק און באפרייען אימ פון דער ארבעט אלס סעקרעטאר פון רייקאָמיוג.
שטארק, ביז ווייטעק, האָבן פאוולען געדריקט די האנט לייכציג און
לידע. זיי האָבן אימ ארומגענומען ווי א ברודער, און ווען דער פערד האָט
פארקערעוועט פון הויפ ארויס אפן שליאכ, האָבן א צענדליק רעוואָלוערן
פאוולען סאָליוטירט.

דער טראמוויי-וואגאן האָט אָנגעשטרענגט געהויעט מיטן עלעקטרעמאָ-
טאָר און געקלעטערט ארום אפּ דער פּונדוקלייעווער גאס. באַם אָפּערעטע-
אטער האָט ער זיך אָפּגעשטעלט. פּונ אימ איז ארויס א גרופע יוגנט, און
דער וואגאן איז ווייטער געקראָכנ באַרג-ארום.

פאנקראטאָו האָט אונטערגעיאָגט די אָפּגעשטאנענע:

— נו, געגאנגען, כעוורע. א פאקט, אז מיר האָבן פארשפּעטיקט.

אָקוניעוו האָט אימ אָנגעיאָגט שוין באַם סאמע אריינגאנג אינ טעאטער.
— געדענקסט, גענקע, מיט דרײַ יאָר צוריק זײַנען מיר מיט דיר געקו-
מען אהער אפּ דעם זעלבן אויפן. דעמלס האָט זיך דובאווע צוריקגעקערט
צו אונז פונ דער „ארבעטער-אָפּאָזיציע“. א גוטער אָוונט געווען. אונ היינט
וועלן מיר זיך ווידער שלאָנג מיט דובאווען.

פאנקראטאָו האָט אָקוניעוו שוין געענטפערט אינ זאל, ווהינ זיי זײַנען
אריינ, באווייזנדיק די מאנדאטן דער קאָנטראָל-גרופע, וואָס איז געשטאנען
באם טיר:

— יע, מיט מיטיאיען כאוערט זיך די געשיכטע איבער ווידעראמאָל אפּ
דעם זעלבן אָרט.

מע האָט צו זיי אָנגעהויבן שיקען. עס איז אויסגעקומען צו פארנעמען
די נאָענטסטע ערטער—די אָוונט-זיצונג פונ דער קאָנפּערענצ האָט זיך שוין
געפּנט. אפּ דער טריבונע איז געשטאנען א פרויען-פיגור.

— געקומען צו דער ריכטיקער שאַ. זיצ אונ הער, וואָס דאָס ווייבעלע
וועט זאָגן, — האָט פאנקראטאָו א שושקע געטאָן, שטורכענדיק אָקוניעוו מיטן
עלנבויגן אינ זײַט.

— ... עמעס, די דיסקוסיע האָט בא אונז אָפּגענומען אסאך קויכעס,
אָבער דערפאר האָט זיך די יוגנט, וואָס האָט זיך באטייליקט אינ איר, פיל
אויסגעלערנט. מיר פארצייכענען מיט גרויס באפרידיקונג דעם פאקט, וואָס
אינ אונזער אָרגאניזאציע זײַנען טראַצקיס אָנהענגער צעקלאפט געוואָרן.
זיי קענען זיך ניט באקלאָנגן, אז מע האָט זיי ניט געלאָזן ארויסזאָגן זיך,

פולשטענדיק פאַרמולירן זייערע געדאַנקען. ניין, עס האָט זיך אפילו באקור-
מען פארקערט: די פרייהייט פון טאט, וואָס זיי האָבן בא אונדז באקומען,
האָט געבראַכט צו א גאַנצער ריי פאלן, ווען זיי האָבן אפן גראַבסטן אויפן
געבראַכן די פארטיי-דיסציפלין.

טאליע איז געווען אופגערעגט, א לאַקן האָר איז אראָפגעפאלן אפן פאַ-
נעם און איר געשטערט ריידן. זי האָט האסטיק אָפגעוואָרפן דעם קאַפּ
אהינטער.

— מיר האָבן דאָ אויסגעהערט אסאך כאוויירימ פון די ראיאָנען, און אלע
האָבן זיי גערעדט וועגן די מעטאָדן, מיט וועלכע די טראַצקיסטן האָבן זיך בא-
נוצט. דאָ, אפ דער קאָנפערענץ, זינען זיי פאַרגעשטעלט אין א היפשער
צאָל. די ראיאָנען האָבן זיי בעקיוון געגעבן מאנדאטן, קעדיי נאָכאַמאָל דאָ—
אפ דער שטאַטישער פארטיי-קאָנפערענץ, אויסהערן זיי. ס'איז ניט אונדזער
שוויר, וואָס זיי טרעטן ווייניק ארויס. דאָס, וואָס מע האָט זיי פולשטענדיק
צעקלאַפט אין די ראיאָנען און אין די קעמערלעך, האָט זיי עפעס אויסגע-
לערנט. עס איז שווער איצט פון אַט דער דאָזיקער טריבונע ארויסטרעטן
און איבערכאווערן דאָס, וואָס זיי האָבן נאָך גערעדט ערשט נעכטן.
פונעם רעכטן ווינקל איז פארטער האָט טאליען איבערגעריסן עמעצנס
א שארפע שטימע:

— מיר וועלן נאָך זאָגן!

לאַגוטניע האָט זיך געגעבן א קער:

— נו, איז וואָס, דובאווע, גיי ארויס און רייד, מיר וועלן הערן, האָט זי
פאַרגעלייגט.

דובאווע האָט אָנגעשטעלט אפ איר זיין שווערן בליק און גערוועזן גע-
קרימט מיט די ליפן:

— עס וועט קומען די צייט—וועלן מיר זאָגן!—האָט ער א געשריי גע-
טאָן און זיך דערמאָנט אָן דער נעכטיקער שווערער מאפּאָלע אין זיין רא-
יאָן, ווו מע האָט אימ געקענט.

איבערן זאל האָט זיך דורכגעטראָגן א טומל. פאנקראטאָוו האָט ניט
אויסגעהאלטן:

— וואָס, איר ווילט נאָכאַמאָל טרייסלען די פארטיי?

דובאווע האָט דערקענט זיין קאָל, ער האָט זיך אָבער אפילו ניט א קער
געטאָן אהינטער. ער האָט בלוז ווייטעקדיק פארביסן א ליפ און אראָפגע-
לאָזן דעם קאַפּ.

טאליע האָט ווייטער גערעדט:

— אלס בולדעטער ביישפּיל פון דעם, וויאזוי די טראַצקיסטן ברעכטן די
פארטיי-דיסציפלין, קען דינען כאַטשבי דובאווע. ער איז אונדזערער אן אלטער
קאָמונישער טוער, אסאך קענען אימ, באזונדערס די ארסענאלער. דובאווע
איז א סטודענט פון כארקאָווער קאָמוניסטישן אוניווערסיטעט. אָבער מיר אלע

ווייסן, אז שויג דרײַ וואָכנ, ווי ער געפינט זיך דאָ צוזאמען מיט שומסקין.
וואָס האָט זיי געבראכט אהער אין סאמע ברעג פון די לימודים אין אונז-
ווערסיטעט? ניטאָ קיין איין ראיאָן אין שטאָט, וווּ זיי זאָלן גיט האָבן ארויס-
געטראָטן. עמעס, מיכילע האָט זיך פאר די לעצטע טעג אָנגעהויבן אויסניכ-
טערן. ווער האָט זיי אהער געשיקט? אויסער זיי, זיינען בא אונדז פאראן א
גאנצע ריי טראַצקיסטן פון פארשיידענע אָרגאניזאציעס. אלע האָבן זיי דאָ
אמאָל געארבעט און איצט זיינען זיי געקומען, קעדיי צו צעפלאקערן דעם
פּייער פונעם אינערלעך פארטייִשן קאמפ. צי ווייס די פארטייִ אָרגאניזאציע וווּ
זיי געפינען זיך? פארשטייט זיך, אז ניט. די קאָנפערענצ האָט געווארט, אז
די טראַצקיסטן וועלן דאָ ארויסטרעטן און אנערקענען זייערע פעלערן.
טאליע האָט געפרווט שטויסן זיי אפן וועג פון אנערקענען די פעלערן,
און זי האָט גערעדט גיט ווי פון טריבונע, נאָר ווי אין א כאווערישן
שמועס:

— איר געדענקט, מיט דרײַ יאָר צוריק האָט זיך אהער אין דעם זעלבן
טעאטער אומגעקערט דובאווע מיט דער געוועזענער גרופע פון דער „אר-
בעטער־אָפּאָזיציע“. איר געדענקט זיינע ווערטער: „מיר וועלן קיינמאָל פון
אונדזערע הענט גיט ארויסלאָזן די פארטייִ פּאָג, און עס זיינען גיט דורכגעגאנג-
גען קיין דרײַ יאָר, ווי דובאווע האָט די דאָזיקע פּאָג ארויסגעלאָזן. זיינע
ווערטער „מיר וועלן נאָך זאָגן“ רייזן דאָך וועגן דעם, אז ער און זיינע
כאוויירימ וועלן גיין ווייטער.

פון די הינטערשטע שטולן האָט מען געשרייען:

— זאָל טופּטא זאָגן וועגן דעם באראָמעטער, ער איז דאָך בא זיי דער

מעטעאראָלאָג.

עס האָבן זיך דעהערט אופּגערגוטע שטימען:

— גענוג צו וויצלען זיך!

— זאָלן זיי ענטפערן: זיי הערן אופּ דעם קאמפ מיט דער פארטיי

אָדער גיט?

— זאָלן זיי זאָגן, ווער האָט אָנגעשריבן די אַנטיפארטייִשע דעקלאַר-
ראציע!

די אופּרענונג איז געשטיגן. דער פּאָרויצער האָט לאנג געקלונגען.

טאליעס ווערטער זיינען דערטרונקען געוואָרן אין דעם געפילדער פון
די שטימען. אָבער באלד איז דער שטורעם שטילער געוואָרן, און מע האָט
חידער געהערט לאַגוטניעס רייד:

— מיר באקומען פון דער פּעריפּעריע בריוו פון אונדזערע כאוויירימ,

זיי זיינען מיט אונדז, און דאָס באגייסטערט אונדז. דערלויבט מיר דורכ-
לייענען אן אויסצוג פון איינעם א בריוו. דאָס איז פון אַלגע יורעניעווע,
אסאך קענען זי דאָ. זי איז איצטער דער פארוואלטער פון אָרגאָפּטייל פונעם
קאָמיונישן קרייזקאָם.

טאליע האָט ארויסגענומען פון א פעקל פאפירן א בויגעלע און גענומען
אין אים נישטערן מיט די אויגן. זי האָט געלייענט:

— די פראקטישע ארבעט איז טארלעזן, שוין דעם פערטן טאָג זיצט די גאנצע
ביוּרָא אין די ראַיאָנען, די טראַקטירטע האָבן צעוויקלט א קאמפ מיט אן אומגעווענער
שארמקייט. נעכטן איז פאָרגעקומען א געשעעניש, וואָס האָט אומגעבראכט די גאנצע
אָרגאַניזאַציע. די אָפּאָזיציע־אַנערן, וועלכע האָבן ניט באקומען אין שטאַט קיין מערהייט
אין קיין איין קעמערל, האָבן באשלאָסן ארויסצוטרעטן מיט פאַרייניקטע קויכעס איבער
קעמערל פון קרימינאליטעקאמאט, ווהייב עס גייען אויך אריין די קאָמוניסטן פון קריין-
פלאַן און בילדונג־סעקער. אין קעמערל זיינען דאָ צוויי און פערציק מאן, אָבער אהער
האָבן זיך פאַרזאַמלט אלע טראַקטירטע. 'מיר האָבן נאָך ניט געהערט אַזעלכע אַנטי־פאַר-
טייטשע רעדעס, ווי דאָ אפּ דער זיצונג. איינער פון די, וואָס ארבעטן אין מיליטאַר-
מאַט, איז ארויסגעטראָטן און האָט פאָשעט געוואָגט: „אויב דער פאַרטייטשער אַפּאַראַט
וועט זיך ניט אונטערגעבן, וועלן מיר אים צעברעכן. מיט גוואַלד." די אָפּאָזיציע־אַנערן
האָבן די דאָזיקע מעלדונג אַפּגענומען מיט אַפּלאַויסמענטן. דעמלט איז ארויסגעטראָטן
טאַרטשאַגין און געוואָגט: „ווי האָט איר עס געקענט אַפּלאַדירן דעם דאָזיקן מאַסיסט,
אין דער צייט ווען איר זענט מיטגלידער פון דער פאַרטיי?" קאָרטשאַגיןען האָט מען
מער ניט געלאָזט ריידן, מע האָט געקלאַפט מיט די שטולן, געשרייען. די מיטגלידער
פון קעמערל, וואָס זיינען געווען אומגעבראכט פון דער טראַקטירטער כול־גאַנערן,
האָבן געאַדערט, מע זאָל אויסהערן קאָרטשאַגיןען, אָבער ווען פּאָוועל האָט גענומען
ריידן, האָט מען אים ווידער געמאַכט אן אָבסטרוקציע. פּאָוועל האָט צו זיי געשרייען:
„א פּינע דעמאָקראַטיע בא אַינ! איך וועל סטויסט ריידן." דעמלט האָבן עסלעכע
מענטשן אים א נעם געטאָן און געזאָלט אַראַפּשלעפּן פון דער טריבונע. עס האָט אויס-
געזען מאָדען ווילד, פּאָוועל האָט זיך ארויסגעריסן און ווייטער גערעדט, אָבער מע האָט
אים ארויסגעשלעפּט אפּ דער סצענע, געעפנט די זייטיקע טיר און אים ארויסגעוואָרפּן.
אפּ די טרעפּ. עפעס אן אויסוואַרט האָט אים צעמאַויקט דעם פּאָנעם ביז בלוט. קימאַט
דאָס גאַנצע קעמערל איז אַזעק פון דער פאַרזאַמלונג. דער דאָזיקער פּאַל האָט געעפנט
אַמאָ מענטשן די אויגן..."

טאליע איז אַראָפּ פון דער טריבונע.

*

סענאַל האָט שוין צוויי כאַדאַשימ געאַרבעט אלס פאַרוואַלטער פון אַניט-
פּראָפּ פון גובּקאַמפּאַרט. איצט איז ער געזעסן אין פּרעזידיום לעבן טאַקאַ-
רעוון און אומפּערקוואַמ געהערט די ארויסטרעטונגען פון די דעלעגאַטן אפּ
דער שטאַטישער פאַרטיי־קאָנפּערענצ. דערווייל האָט גערעדט אויסשליסלעכ
די יוגנט, וועלכע איז נאָך געווען אין קאַמיונג.
„ווי זיי זיינען דאָס אויסגעוואַקסן פאַר די דאָזיקע יאַרן!" האָט כענאַל
געטראכט.

— די אָפּאָזיציע־אַנערן איז שוין הייס, האָט ער געוואָגט צו טאַקאַרעוון.
כאַטש די שווערע ארטילעריע איז נאָך ניט אריין אין דער ארבעט: די יוגנט
קלאַפט די טראַקטירטע.
אַפּ טריבונע איז אַרומגעשפּרונגען טופּטאַ. אין זאַל האָט מען זיין ארויס-

טרעטונג באגעגנט מיט אן אומצופרידענעם טומל, מע האָט אַ לאַכ געטאָנ.
טופּטא האָט זיך אויסגעקירעוועט צום פרעזידיום. ער האָט געוואָלט פּראָטעסט
טירן קעגן אזא באגעגעניש, אָבער אין זאל איז שוין געווען ריזיק.
— דאָ האָט מיך עמעצער אָנגערופן מעטעאָראָלאָג. אָט ווי איר, כאוויי—
רימ פון דער מערהייט, טרייבט כּוּיזעק פּונ מיינע פּאָליטישע אָנשויונגען,
האָט ער מיטאמאָל ארויסגעפּראַלט.

אן אלגעמיינער געלעכטער האָט פּארהילכט זיינע ווערטער. טופּטא האָט
מיט אופּרעגונג אָנגעוויזן דעם פרעזידיום אפּן זאל.

— איר מעגט לאַכנ וויפּל איר ווילט, אונ איך וועל נאָכאמאָל זאָגן, אז
די יונגט איז דער באַראַממעטער. לעניג האָט עטלעכע מאָל וועגן דעם געשריבן.
איז זאל איז מאַמענטאל געוואָרן שטיל.

— וואָס האָט ער געשריבן?—האָט מען געפּרעגט פּונ זאל.
טופּטא איז לעבעדיקער געוואָרן:

— ווען עס האָט זיך געגרייט דער אַקטיאבער־אופּשטאנד, האָט לעניג
געגעבן אַ דירעקטיוו צונויפּואמלען די מוטיקע ארבעטער־יונגט, באַוואַפּענען
זי אונ צוזאמען מיט די מאַטראָסן וואַרפּן אפּ די סאמע פּאראנטוואָרטלעכע
באַצירקן. איר ווילט, וועל איך אייך איבערלייענען דאָס דאָזיקע אָרט? בא
מיר זיינען אלע ציטאטעס אויסגעשריבן אפּ קארטלעך. אונ טופּטע האָט גע—
נומען זוכן איך פּאַרטפּעל.

— מיר ווייסן עס!

— אונ וואָס האָט לעניג געשריבן וועגן אייניקייט?

— אונ וועגן פּאַרטיישער דיסציפּלינ?

— וווּ האָט לעניג אנטקעגנגעשטעלט די יונגט דער אַלטער גוואַרדיע?
טופּטא האָט פּאַרלאָרן דעם פּאָדעם פּונ זיינ געדאַנק אונ איז אריבער
צו א צווייטער טעמע:

— דאָ האָט לאַגוטניע געלייענט יורעניעוועס א בריוו. מיר קענען ניט
זיינ פּאראנטוואָרטלעך פּאַר אייניקע. אומנאָרמאַלקייטן איז דער דיסקוסיע.
צוועטאיעוו, וואָס איז געזעסן לעבן שומסקין, האָט א מורמל געטאָן צע—
קאַכטערהייט:

— שיק א נאַר צו גאָט זיך בוקן, וועט ער צעברעכנ דעם רוקן!
שומסקי האָט אויך שטיל געענטפּערט:

— יע! דער דאָזיקער גוילעם וועט אונרו אינגאַנצן באַנראַבן.

טופּטאס דינע, שרייענדיקע שטימ האָט ווייטער געענבערט די אויערן:

— אויב איר האָט אַרגאַניזירט א פּראַקציע פּונ דער מערהייט, האָבן מיר
דאָס רעכט צו אַרגאַניזירן א פּראַקציע פּונ דער מינדערהייט.

איז זאל האָט זיך אפּגעהויבן א שטורעם.

טופּטען האָט מען פּאַרשאַטן מיט א האַגל אפּגערעגטע אויסרופּן:

— וואָס? ווידער באַלשעוויקעס אונ מענשעוויקעס?

— די ר.ק.פ. איז ניט קיין פארלאמענט.

— זיי סטארען זיך פאר אלעמען—פון מיאסניקאָוון ביז מארטאָוון!

טופטא האָט א מאַך געטאָן מיט די הענט, ווי ער וואָלט זיך געלאָזט שווימען, און גענומען שלידערן ווערטער מיט אימפעט:

— יע, עס דארף זײַן פרייהייט פאר גרופירונגען. אויב ניט, איז ווי וועלן מיר אנדערש-דענקענדיקע, קענען קעמפן פאר אונדזערע אָנשויונגען קעגן אזא אָרגאניזירטער, באהעפטער דיסציפלין פון דער מערהייט? איז זאל איז אלץ געוואקסן דער גערויש. פאנקראטאָו האָט זיך אופגע-הויבן און אויסגעשרייען:

— לאָזט אים זיך ארויסזאָגן. מע דארף עס וויסן. טופטא פלאַלט אַרויס דאָס, וועגן וואָס אנדערע שווייגן.

עס איז געוואָרן שטיל. טופטא האָט פארשטאנען, אז ער האָט איבערגע-זאלצן. וועגן דעם האָט גאַרניט געלוינט צו ריינדן איצטער. זײַן געדאנק האָט א שפרונג געטאָן אָנאזײַט, און אז ער האָט פארענדיקט די ארויסטרעטונג, האָט ער די צוהערער פארשאַטן מיט א בארג ווערטער:

— איר קענט אונדז אוואדע אויסשליסן און פארשטופן אינ ווינקל. דאָס הייבט זיך שוין טאקע אָן. מיך האָט מען שוין ארויסגעשטויסן פון גובקאָמ-יוג. נישקאָשע, אינגיכט וועלן מיר זען, ווער עס איז געווען גערעכט. — און ער האָט זיך אראָפגעקליקט פון דער טריבונע אינ זאל אריין.

דובאווע האָט באקומען פון צוועטאיעוון א צעטערע:

מיטיאי טרעט איצט ארויס. עמעס, דאָס וועט ניט ענדערן די לאגע, עס איז קלאָר, אז מיר באקומען דאָ א מאפאָלע. מע דארף פאריכטן טופטען. דאָס איז דאָך א גוילעם און א פלאפּלער."

דובאווע האָט געבעטן א וואָרט, און מע האָט אים באלד געגעבן.

ווען ער איז ארום אפ דער סצענע, איז אינ זאל געוואָרן אַן אָנגע-שטרענגטע שטילקייט. אפ דובאווע האָט א בלאָז געטאָן פון דער דאָזיקער גאנצ געוויינלעכער שטילקייט פאר אן ארויסטרעטונג מיט א קעלט פון אָפּ-געפרעמדקייט. ער האָט שוין ניט געהאט אַט דעם ברען, מיט וועלכע ער איז ארויסגעטראָטן אינ די קעמערלעך. וואָס א טאָג ווייטער, איז אלץ מער בא אים אויסגעלאָשן געוואָרן דער פּייער. און איצט איז ער געווען ווי א שניטער, וואָס מע האָט פארגאַסן מיט וואסער און וואָס איז אַינגעוויקלט אינ ביטערן רויך. דער דאָזיקער ביטערער רויך איז געווען זײַן קרענקלעכע אייגנליבע, וואָס האָט באקומען א קלאפ, אדאנק דער אָפּענער מאפאָלע און דעם העפטיקן ווידערשטאנד מיצאד די אלטע כאַוויירימ, און אויך דאָס, וואָס ער האָט אקשאַנעסדיק ניט געוואָלט אנערקענען, אז ער איז אומגע-רעכט. ער האָט באשאַטן גיין אינ אָפּענעם קאמפ, כאַטש ער האָט געוויסט, אז דאָס וועט אים נאָך מער דערווייטערן פון דער מערהייט. ער האָט גע-רעדט נידעריק, אָבער דײַטלעך:

— איך בעט ניט איבערײַסן מיכ און ניט שטערן מיט קיינ רעפליקעס.
איך וויל פֿאַרמולירן אונדזער פֿאַזיציע פֿולקום, כּאָטש איך ווײַס פֿאַרויס, אז
דאָס איז אומנוצלעך: איר זײַט די מערהײַט.

ווען ער האָט געענדיקט, האָט זיך איך זאל ווי אופגעריסן א גראנאטע.
א דונער פֿון געשרײַען האָט זיך אראָפּגעלאָזן אפּ דובאווען. פֿונקט ווי מיט
בײַטשן האָבן דמיטריען געשמיסן איבער די באקן צעקאָכטע אויסגעשרײַענ:
— א שאַנדע!

— נידער מיט די שפּאַלטער!

— גענוג! גענוג צו גיסן שמוצ!

ווען דמיטרי איז אראָפּ פֿון דער סצענע, האָט אים באגלייט א געלעכ-
טער פֿול מיט כּוויצק, און דער דאָזיקער געלעכטער האָט אים געשלאָגן אפּ
טויט. ווען מע וואָלט געשרײַען מיט אופּרעגונג און צאָרן, וואָלט עס אים
באפּרידיקט. אָבער אים האָט מען דאָך אויסגעלאכט, ווי אן ארטיסט, וואָס
האָט גענומען א פּאַלשן טאָג און זיך דערפֿאַר איבערגעריסן.
— א וואָרט האָט שומסקי, — האָט דער פֿאַרויצער געזאָגט.

כיכילע האָט זיך אופּגעהויבן.

— איך זאָג זיך אָפּ פֿון דער ארויסטרעטונג.

איך די הינטערשטע רײַען האָט א רעווע געטאָגן פּאַנקראַטאָווס באַט:

— איך בעט א וואָרט!

לײַטן טעמבער פֿון דער שטימ האָט דובאווע דערפילט פּאַנקראַטאָווס
געמיט צושטאַנד. דער טרעגער פֿלעגט אזוי רײַדן דאן, ווען עמעצער האָט
אים שווער באליידיקט. באגלייט מיט א פינצטערן בליק איגנאַטס עטוואָס
געהויקערטע פיגור, וואָס איז גיך געגאַנגען צו דער טריבונע, האָט דובאווע
געפילט א שווערע אומרויקייט. ער האָט געפילט, וואָס אזוינס איגנאַט וועט
זאָגן. ער האָט זיך דערמאַנט אָן זײַן געכטיקער באגעגעניש מיט זײַנע אלטע
פֿרײַנט אפּ סאָלאָמענקע, ווען די יאטן האָבן איך א פֿרײַנטלעכען שמועס גע-
פֿרווט צווינגען אים איבערײַסן מיט דער אָפּאַזיציע. צוזאַמען מיט אים זײַ-
נען געווען צוועטאיעוו און שומסקי. זיי האָבן זיך צונויפגעקליבן באַ טאָג
קאַרעוון. דאָרטן זײַנען געווען איגנאַט, אָקוניעוו, טאַליע, וואָלינצעוו, זעד
ליאַנאַווע, סטאַראָוועראָווע, ארטיוכינ. דובאווע איז געווען טויב און שטום
צום דאָזיקן פֿרווו אופּצושטעלן די אײַניקייט. איך ברען פֿון שמועס איז ער
מיט צוועטאיעוו אוועק, אונטערשטרײַכנדיק דערמיט, אז ער וויל ניט אנער-
קענען די פֿעלער האפּטיקייט פֿון זײַנע אָנשויונגען. שומסקי איז דאן געבליבן:
איצט ווידער האָט ער זיך אָפּגעזאָגט ארויסצוטרעטן. „א וויכיליביקער איך-
טעליגענט! זיי האָבן אים, פּאַרשטייט זיך, אײַנגעפּראָפּאַגאַנדירט“, האָט דר-
באווע ביזן א טראכט געטאָגן. איך דעם דאָזיקן פּאַריסענעם קאַמפּ האָט ער
פּאַרלאָרן אלע פֿרײַנט. איך קאַמוווז איז איבערגעריסן געוואָרן זײַן לאַנג-
אַניקע פֿרײַנטשאפט מיט ושאַרקין, וואָס איז איך בײַרדאַ שאַרפּ ארויסגע-

טראַטן קעגן דער מעלדונג פון די „זעקס און פערציק“. שפעטער, ווען די מיינונג-פארשיידנהייטן האָבן זיך פארשארפט, האָט ער אופגעהערט ריידן מיט זשאַרקין. עטלעכע מאָל האָט ער זשאַרקין געטראַפֿן באַ זיך אין דירע- באַ אַנען. אַנע באַרכאַרט איז שוין אַ יאָר צײַט געווען זײַן פּרוי. ער און און אַנע האָבן געהאַט באַזונדערע צימערן. דובאַווע האָט געהאַלטן, אז זײַנע אָנגעצויגענע באַצײַונגען מיט אַנען, וועלכע האָט נײַט אונטערגעהאַלטן זײַנע אָנשוײַונגען, פאַרערגערן זיך פון טאָג צו טאָג אויך דערפאַר, וואָס זשאַרקין איז געוואָרן באַ אַנען אַן אָפּטער אײַנגײער. דאָס איז נײַט געווען קײַן אײַ- פּערויכט, אָבער אַנעס פּרײַנטשאַפּט מיט זשאַרקין, מיט וועלכן דובאַווע האָט נײַט געווען, האָט אײַם געערגערט. ער האָט דאָס געוואָגט אַנען. עס איז פאַרגעקומען אַ גרויסער געשפּרעך, און די באַצײַונגען צווישן זײַ זײַנען גע- וואָרן נאָך מער אָנגעצויגן. ער איז אַוועקגעפאַרן אהער און איר נײַט גע- זאָגט וועגן דעם.

זײַנע געדאַנקען האָט אײַבערגעריסן אײַגנאַט. ער האָט אָנגעהויבן זײַן העדע.

— כאַוויירימ!— האָט פּעסט ארויסגעווען פאַנקראַטאָוו דאָס דאָזיקע וואָרט. ער איז נײַט אַרום אַפּ דער טריבונע, נאָר ער האָט זיך אַוועקגע- שטעלט נײַט ווײַט פּונעם סופּליאַרישן בײַדל, באַ דער סאַמע ראַמפּע. — כאַ- וויירימ! נײַט טעג האָבן מיר געהערט ארויסטרעטונגען פון די אָפּאָזיציעאַנערן. אײַך וועל זאָגן אָפּ: זײַ זײַנען ארויסגעטראַטן נײַט ווי מיטקעמפּער, ווי דע- וואָלוציעאַנערע קעמפּער, ווי כאַוויירימ לײַטן קלאַס און לײַטן קאַמפּ, זײַערע ארויסטרעטונגען זײַנען געווען טיפּ פּײַנטלעכע, אומבעשאַלעמדיקע, בײַזע און רעכילעסדיקע. יע, כאַוויירימ, רעכילעסדיקע! אונדז, באַלשעוויקעס, האָט מען געפרוּווט ארויסשטעלן ווי אָנהענגער פון אַ שטעקנ-רעזשימ אײַן דער פאַרטיי, ווי מענטשן, וואָס פאַראַטן די אײַנטערעסן פון אונדזער קלאַס און פון דער רעוואָלוציע. דעם בעסטן, אויסגעפרוּווטסטן אָטריאַד פון אונדזער פאַרטיי, די רומפּולע אלטע באַלשעוויסטישע גוואַרדיע, יענע, וועלכע האָבן אויסגעשמידט, אויסגעכאַוועט די ר. ק. פ., יענע, וועמען עס האָט געמאַ- טערט אײַן די טפּיסעס די צאַרישע דעספּאָטיע, יענע, וועלכע האָבן אײַנדער- שפּיצ מיטן כאַווער לענין געפירט אַן אומראַכמאַנעסדיקן קאַמפּ מיטן צווישן- פּעלקערלעכן מענשעוויזם און מיט טראַצקין, האָט מען זיך געפרוּווט ארויס- שטעלן ווי פּאַרשטייער פּונעם פאַרטייִשן ביוראָקראַטיזם. ווער אַנדערש, אויב נײַט פּײַנט, האָבן געקענט זאָגן אַוועלכע ווערטער? צײַ דען איז די פאַרטיי און איר אפּאַראַט נײַט אײַן גאַנצעס? דאָס איז דאָך אומדערהערט! ווי וואָלטן מיר אָנגערופּן די, וואָס וואָלטן אָנגערייצט יונגע רויטאַרמײַער אפּ זײַערע קאָמאַנדירן און קאָמיסאַרן, אפּן שטאַב— און דאָס אַלץ אײַן דער צײַט, ווען דער אָטריאַד איז אַרומגערינגלט מיט סאַנימ! אײַן וואָס? אויב אײַך בײַן הײַנט אַ שלאַסער, קען אײַך נאָך, לײַט דער מײַנונג פון די טראַצ-

קיסטן, רעכענען זיך פאר אַן „אַרנטלעכנ“, נאָר אויב איך וועל מײַן מאָרגן ווערן
 א סעקרעטאַר פון קאַמיטעט, ביז איך שוין א „ביראָקראַט“ און א „אפּא-
 ראַטשיק“!? ניט טשיקאווע, כאַוויי רימ, וואָס צווישן די אָפּאַזיציעאַנערן, וועל-
 כע קעמפן קעגן ביראָקראַטיזם, פאר דעמאָקראַטיע, זינען דאָ אזעלכע
 פּערזאָנען, צום ביישפּיל, ווי סופּטאַ, וואָס איז ניט לאַנג אראָפּגענומען גע-
 וואָרן פון דער ארבעט פאר ביראָקראַטיזם, ווי צוועטאיעוו, וואָס איז גוט
 באַווסט די סאָלאָמענקער מיט זיין „דעמאָקראַטיע“, אָדער אפּאַנאַסיעוו,
 וואָס דער גובקאַמ האָט אים דריי מאל אראָפּגענומען פון דער ארבעט פאר
 זיין קאַמאַנדעווען און שטיקן אינעם פּאָדאָלער ראיאָן? עס איז דאָך א פּאַקט,
 אז איך קאַמפּ קעגן דער פּאַרטיי האָבן זיך פּאַרייניקט די אלע,
 וועמען די פּאַרטיי האָט געשלאָגן. וועגן טראַצקיס „באַלשעוויזם“
 זאָלן זאָגן אלטע באַלשעוויקעס. איצט, ווען דעם דאָזיקן נאָמען האָט מען
 אנטקעגנגעשטעלט דער פּאַרטיי, איז נייטיק, אז די יוגנט זאָל וויסן די גע-
 שיכטע פון טראַצקיס קאַמפּ קעגן די באַלשעוויקעס, זיין שטענדיקן איבער-
 לויפן פון איין זאַגער אין צווייטן. דער קאַמפּ קעגן דער אָפּאַזיציע האָט
 באַהעפּט אונדזערע רייען, ער האָט אידיינש פּאַרפּעסטיקט די יוגנט. איך
 קאַמפּ קעגן די קליינבירגערלעכע שטרעמונגען האָט זיך פאַרהאַרטעוועט די
 באַלשעוויסטישע פּאַרטיי און דער קאַמיוג. די היסטערישע פּאַניקאָרן
 פון דער אָפּאַזיציע זאָגן נעוויקעס וועגן אונדזער פּולשטענדיקן עקאָ-
 נאָמישן און פּאָליטישן קראַכ. אונדזער מאָרגן וועט ווייזן, וואָס עס איז
 ווערט די דאָזיקע נעוויקעס. זיי פּאָדערן, מע זאָל שיקן אונדזערע אלטע, צום
 ביישפּיל, טאַקאַרעוון און דעם כאַווער סענאַל צום וואַרשטאַט, און אפּ זייער
 אָרט אוועקשטעלן אזא צעשרויפטן באַראָמעטער ווי דובאַווע, וועלכער וויל
 דעם קאַמפּ קעגן דער פּאַרטיי אויסמאַלן ווי א מינ העלדישקייט. ניין, כא-
 וויי רימ, מיר וועלן אפּ דעם ניט איינגיין. די אלטע וועלן האָבן א פּאַרבייט,
 נאָר פּאַרבייטן זיי וועלן ניט די, וועלכע אַטאַקירן ווילד די ליניע פון דער
 פּאַרטיי בא יעדער שוועריקייט. מיר וועלן די אייניקייט פון אונדזער גרוי-
 סער פּאַרטיי ניט דערלויבן פּאַרניכטן. קיינמאַל וועט זיך ניט צעשפּאַלטן די
 אלטע און די יונגע גוואַרדיע. אינעם אומבאַשלאָסענדיקן קאַמפּ מיט זי
 קליינבירגערלעכע שטרעמונגען, אונטער לענינס פּאָן, וועלן מיר קומען צום זיג!
 פּאַנקראַטאָוו איז אראָפּ פון דער טריבונע. מע האָט אים געוואלדיק
 אפּלאָדירט.

*

אפּמאָרגן האָבן זיך בא טופּטען צונויפּגעזאַמלט א מענטשן צען. דור-
 באַווע האָט גערעדט:
 — איך מיט שומסקין פּאָרן היינט אָפּ קיין כאַרקאָוו. דאָ האָבן מיר
 מער ניט וואָס צו טאָן. זעט זיך ניט צעברעקלעך. אונדז בלייבט בלויז אויס-

ווארטנ, ווי וועלן זיך אנטוויקלען די געשעענישן. קלאָר, אז די אַרױסלענ-
דישע קאַנפּערענצ וועט אונדז פּאַרױטײלן. אָבער מיר דוכט זיך, אז דער-
ווארטנ רעפּרעסיעס איז נאָך פּרױציײטיק. די מערהײט האָט באשלאָסן נאָכא-
מאָל דורכקאַנטראָלירן אונדז אפּ דער ארבעט. אָפּן פּאַרזעצן דעם קאַמפּ
אײנצט, באזונדערס נאָך דער קאַנפּערענצ, —הײסט ארױספּלענען פּונד דער פּאַר-
טײ, און דאָס גײט נײט ארײַן אין פּלאַן פּונד אונדזער טעטיקײט. עס איז
שווער צו זאָגן, וואָס וועט זײַן ווײטער. רײדן ווײטער אײז, דאַכט זיך,
נײטאָ וועגן וואָס. —און דובאַווע האָט זיך אופּגעהויבן, קלײבנדיק זיך
אױעקײן.

סטאַראָווער אָו, א דאַרער, מיט דינע לײפּן, איז אױך אופּגעשטאַנען.
— איך פּאַרשטײ דיך נײט, מיטאײ, האָט ער אָנגעהויבן רײדן ווי פּונ-
גאַרגל און עטוואָס שטאַמלענדיק. —הײסט עס, די באשלוסן פּונד דער קאַנ-
פּערענצ וועלן פּאַר אונדז נײט זײַן אָבליגאַטאָריש?

צױעטאיער וואָס האָט אײם שאַרפּ אָפּגעהאַקט:
— פּאַרמער וועלן זײַן אָבליגאַטאָריש, אײנט וועט מען בא דיר דעם
פּאַרטיי-בילעט צונעמען. מיר וועלן אָקאַרשט א קוק טאָן, וואָס פּאַר א וײנט
עס וועט נעמען בלאָזן, און דערווײל לאָמיר זיך פּאַנאַדערגײן.
טופּטא האָט זיך אומרוק א ריר געטאָן אפּן שטול. שומסקי, א כּמור-
נער און בלייכער, מיט בלויע קרײזן ארום די אױגן פּונד שלאָפּלאָזע נעכט,
איז געזעסן באַם פּענצטער און געביסן די נעגל. בײס צױעטאיערס לעצטע
ווערטער האָט ער זיך אָפּגעריסן פּונד זײַן פּײנלעכער באשעפּטיקונג און זיך
א קער געטאָן צו דער פּאַרזאַמלונג.

— איך בין קעגן אַזעלכע קאַמבינאַציעס, —האָט ער געזאָגט כּמורנע,
פּלוצים ווערנדיק צערייצט. —איך פּערזענלעך האַלט, אז די באשטימונגען פּונ-
דער קאַנפּערענצ זײנען פּאַר אונדז אָבליגאַטאָריש. מיר האָבן אונדזערע
אײבערצײגונגען פּאַרטיידיקט, אָבער די באשטימונגען פּונד דער קאַנפּערענצ
דאַרפן מיר זיך אונטערוואַרפּן.

סטאַראָווער אָו האָט א קוק געטאָן אפּ אײם מיט באווייליקונג.
— איך האָב עס ארײַן געוואָלט זאָגן, —האָט ער אױסגעשטאַמלט.
דובאַווע האָט א קוק געטאָן שומסקינ גלייך איז די אױגן ארײַן און
מיט אונטערגעשטראַכענעם כּוױזעק ארױסגערעדט צווישן די צײַן:
— דיר לײגט בײכלאַל קײנער גאַרנישט נײט פּאַר. דו האָסט נאָך די
מעגלעכקײט זיך „מײסוואַדע זײַן“ אפּ דער גובערנעלער קאַנפּערענצ.
שומסקי איז אופּגעשפּרונגען:

— וואָס איז דאָס פּאַרא טאָן, דמיטרי! איך וועל זאָגן אָסן, דײנע
ווערטער שטױסן מיך אָפּ פּונד דיר און צווינגען מיך דורכטראכטן די נעכ-
טיקע פּאַזיציעס.

דובאַווע האָט א מאַך געטאָן אפּ אײם מיט דעת האנט.

— דאָס איז דאָס איינציקע, וואָס דיר בלייבט נאָך צו טאָן. גיי זיי זיך
מיטוואדע, קאָלומאן עס איז ניט שפעט.
דובאווע האָט זיך געוועגנט, דערלאנגט די האנט טופטען און די אי-
בעריקע.
נאָך אים זיינען אינגיכט אוועק שומסקי און סטארקאווער אָוואָ.

※

דאָס טויזנט נייַן הונדערט פיר און צוואנציקסטע יאָר האָט באצייכנט זייַן
ארייַנטרעטן אין דער געשיכטע מיט א מוירערדיקן פראָסט. יאנוואר איז אין
גרימצאָרן אָנגעקומען אין דעם פארשנייטן לאַנד און האָט פון דער צוויי-
טער העלפט א יאָמער געטאָן מיט בוראנען און מיט זאווערוכע אָן א סאָפּ.
אפ די דאָרעם-מירעוודיקע אייזנבאנען זיינען די רעלסן געלעגן פאר-
שאַטן אין שניי. די מענטשן האָבן געקעמפט מיט דער צעוילדעוועטער סטי-
כיע. אין די בערג שניי האָבן זיך ארייַנגעשניטן די שטאָלענע עגבערס פון
די שניירייניקער, עפענענדיק א וועג פאר די צוגן. פונעם פראָסט און פון
די זאווייעס האָבן זיך איבערגעריסן די אייזבאדעקטע טעלעגראפ-דראָטן.
פון צוועלף ליניעס האָבן געארבעט בלויז דריי: דער אינדאָ-אייראָפּיישער
טעלעגראפ און צוויי ליניעס פון דער דירעקטער פארבינדונג.

אין טעלעגראפ-צימער פון דער סטאנציע שעפעטאָוקע I הערן ניט אופ
די דריי מאָרזע-אפאראטן זייער שטענדיקן געשפרעכ, וועלכער איז פאר-
שטענדלעך בלויז פאר א געניטן אויער.

די טעלעגראפֿיסטקעס זיינען יונג, די לענג פון דער סטענגע, וואָס זיי
האָבן אָפגעקלאַפט פון זינט זיי דינען דאָ, איז ניט גרעסער פון צוואנציק.
קילאָמעטער, ביים דער אלטער, זייער קאָלעגע, האָט שוין אָנגעהויבן די
דריטע מייע קילאָמעטערס. ער לייענט ניט די סטענגע ווי זיי. ער קנייטשט
ניט דעם שטערן בייסן אופשטעלן די שווערע בוכשטאבן און פראון. ער
פארשרייבט אפ בלאַנקע א וואָרט נאָך א וואָרט, צוהערנדיק זיך צום קלאַפּ.
פונעם אפאראט. ער נעמט אופ לויטן געהער: „אלעמען, אלעמען, אלעמען!“
דער טעלעגראפֿיסט פארשרייבט און טראכט: „מיסטאָמע ווידער א ציר-
קוליאַר וועגן קאמפ מיט דער זאווערוכע“. הינטערן פענצטער איז א שטר-
רעם. דער ווינט ווארפט אין די שויבן הויפנס שניי. דעם טעלעגראפֿיסט
האָט זיך אויסגעדוכט, אז עמעצער האָט א קלאַפּ געטאָן אין פענצטער, ער
האָט א קער געטאָן דעם קאָפּ און איז ניט ווילנדיק אנציקט געוואָרן פון
דעם שיינעם אייזיקן געמעל אפן גלאָז. קיינ איינ מענטשלעכע האנט וואָלט
ניט געקענט אויסשניידן די דאָזיקע דינסטע גראוירונג פון מעשנעדיקע
בלעטער און שטענגלעך.

פארטאָן מיטן דאָזיקן בילד, האָט ער אופגעהערט אופנעמען די קלעפּ.

לעניני. וואָס? לעניני? דער אויג-אפּל האָט אָפּגעשפּיגלט אין פּערספּעקטיוו
דעם גאַנצן טעקסט פּונ דער טעלעגראַמע. א ווילע האָט דער טעלעגראַ-
פּיסט געקוקט אפּן פּאַפּירל, און צום ערשטן מאל פאַר זיין צוויי-אונד-דרייסיק-
יאָריקער ארבעט האָט ער ניט געגלויבט אין דעם, וואָס איז געווען אַן-
געשריבן.

ער האָט דריי מאל דורכגעקוקט שנעל די שורעס, אָבער די ווערטער
האַבן זיך אקשאַנעסדיק איבערגעכאזערט: „געשטאַרבן וולאדימיר איליטש
לעניני. דער אלטער איז אופגעשפרונגען, ער האָט אופגעהויבן דעם ספּיראל-
ארטיקן קנול פּונ דער סטענגע און זיך איינגעגעסן אין איר מיט די אויגן.
דאָס צוויימעטערדיקע פּאַסיקל האָט באשטעטיקט דאָס, וואָס ער האָט ניט
געקענט גלויבן! ער האָט א קער געטאַן צו זינע כאווערטעס זיין פּאַנעם,
וואָס איז געווען בלייבן ווי דער טויט, און האָט דערשראָקן אויסגע-
שריען:

— לעניני איז געשטאַרבן!

*

די יעדע וועגן דעם גרויסן פּאַרלוסט איז ארויסגעקראָכן פּונעם אפּא-
ראט-צימער דורך דער צעפּראלטער טיר און מיט דער שנעלקייט פּונ א
שטורעם-ווינט זיך פּאַרדרייט איבערן וואָקאל, זיך אריינגעריסן אין דער
זאווערוכע אריין, גענומען דרייען איבער די רעלסן און סטרעלעקעס און מיט
א פּראַסטיקן צוויינט זיך אריינגעריסן אין די האַלב-אַפּענע, איינגע-
שמידע טויערן פּונ דעפּאָ.

אין דעפּאָ איז אפּ דער ערשטער רעמאַנט-טראַנשיי געשטאַנען א לאַקאָ-
מאַטיוו. א בריגאדע פּונ לייכטן רעמאַנט האָט אים פּאַריכט. דער אלטער
פּאַלענטאָוסקי איז אליין אריינגעקראָכן אין טראַנשיי אונטערן בויך פּונ
זיין לאַקאָמאַטיוו און האָט די שלאַסערס אָנגעוויזן די קראַנקע ערטער.
זאכאַר ברוזשאַק מיט ארטיאַמען האָבן אויסגעלייכט די זיפּן פּונ די קאַלאַס-
ניקעס, וואָס האָבן זיך פּאַרבוירט אפּ אינווייניק. ברוזשאַק האָט געהאַלטן די
זיפּ אפּ דער קאַוואַדלע, אונטערשטעלנדיק זי אונטער ארטיאַמס האַמער-
קלעפּ.

זאכאַר איז עלטער געוואָרן פּאַר די לעצטע יאָרן. די איבערלעבונגען
האַבן איבערגעלאָזן א טיפּן קנייטש אפּן שטערן, און די שלייפּן האָבן זיך
געזילבערט פּונ גרויקייט. די פּלייצע האָט זיך געהויקערט, און אין די טיפּ
פּאַרזעצטע אויגן איז געשטאַנען א טונקלִיקייט.

אין דער לייכטיקער ראַם פּונ דער דעפּאָ-טיר האָט א שווינדל געטאַן
א מענטש, און די פּאַראַכטיקע שאַטנס האָבן אים פּאַרשלאָנגען. די קלעפּ

איבערן אייזן האָבן פארטויבט דעם ערשטן אויטגעשריי, אָבער ווען דער מענטש איז צוגעלאָפּן צו די ארבעטער באַם לאַקאָמאָטיוו, האָט ארטיאָמ שוינ ניט אראָפּגעלאָזן דעם פארהויבענעם האַמער.

— כאוויירימ! לענין איז געשטאַרבן!

דער האַמער האָט זיך פארוואָליע אראָפּגעליטשט פון אַקסל, און ארטיאָמ האנט האָט אים שטיל אראָפּגעלאָזן אפּן צעמענטענעם דיל.

— וואָס האָסטו געוואָגט?— ארטיאָמ האנט האָט ווי מיט צוואנגען אָנגע* נומען פארן פעלצ יענעם, וואָס האָט געפראַכט די שרעקלעכע יעדע.

און יענער, א פארשטענער מיט שניי, האָט, שווער עטעמענדיק, איבער* געכאווערט, איצט שוינ כּמורנע און הייזעריק:

— יע, כאוויירימ, לענין איז געשטאַרבן.

און דערפאר, וואָס דער מענטש האָט שוינ ניט געשרינען, האָט ארטיאָמ פארשטאנען דעם גרויליקן עמעס, און ערשט איצט האָט ער דערזען דאָס געזיכט פונעם מענטשן: דאָס איז געווען דער סעקרעטאַר פון פארט* קאַלעקטיוו.

פון דער טראַנשיי זיינען ארויסגעקראָכן מענטשן. שווינגנדיק האָבן זיי געהערט וועגן דעם טויט פון יענעם, וועמעס נאָמען עס האָט געוואוסט די גאַנצע וועלט.

און בא די טויערן האָט זיך אַ לאַקאָמאָטיוו אזוי צערעוועט, אז ער האָט אלעמען געצווונגען אופצייטערן. אים האָט געענטפערט פון עק וואָקזאל א צווייטער, א דריטער... אין זייער מעכטיקן און מיט אומרו געזאפּטן רופ האָט זיך אריינגעשניטן די סירענע פון דער עלעקטרעסטאַנציע, א הויכער און שניידיקער געשריי, ווי דער פּייפּ פון א שראפּנעל. מיט א ריינעם קלאַנג פון קופער האָט זיי איבערגעשרינען דער שנעלגייענדיקער פראַכטפולער, סיי* דער לאַקאָמאָטיוו פונעם פאסאזשיר צוג אפּ קיעוו, וועלכער איז געשטאנען גרייט אָפּצופאַרן.

דער אגענט פון ג.פ.א. האָט אזש א זיפּצ געטאַן פון אומדערווארטונג, ווען דער מאַשיניסט אפּן פּוילישן לאַקאָמאָטיוו פון דירעקטער פארבינדונג שעפעטאַווקע—ווארשע האָט, דערוויסנדיק זיך וועגן דער סיבע פון דער פּיי* פערני, זיך צוגעהערט א מינוט, נאָכדעם אופגעהויבן פאמעלעך די האנט און א צי געטאַן אפּ אראָפּ דאָס קייטעלע, וואָס עפנט דעם קלאפּאן פון דער סירענע. ער האָט געוואוסט, אז ער פּייפּט צום לעצטן מאָל, אז מער וועט ער שוינ ניט ארבעטן אפּ דער דאָזיקער מאַשינ, אָבער זיינ האנט האָט זיך ניט אָפּגעריסן פון דעם קייטל, און דאָס רעווען פון זיינ לאַקאָמאָטיוו האָט אופּגעהויבן פון די ווייכע קופער-דיוואנעס די איבערגעשראַקענע פּוילישע קוריערן און דיפּלאָמאַטן.

די דעפּאָ איז פול געוואָרן מיט מענטשן. זיי האָבן זיך אריינגעריסן אין

אלע פיר טויערן, און ווען די גרויסע געביידע איז שוין געווען פול, האָבן זיך אינעם טויעריקן שווינג דעהערט די ערשטע ווערטער.

עס האָט גערעדט דער סעקרעטאר פון שעפעטאָוקער קרייזקאָם פון פארטיי, דער אלטער באַלשעוויק שאראברין.

— כאוויירימ! עס איז געשטאַרבן דער פירער פונעם אלועלטלעכע פראָ- לעטאריאַט, לענין. דער פארטיי האָט געטראָפן א פארלוסט, וואָס וועט זיך ניט אומקערן. עס איז געשטאַרבן יענער, וואָס האָט געשאפן און דערצויגן די באַלשעוויסטישע פארטיי צו זיין אומבעשטאַלעמדיק צו די סאַנימ... דער טויט פונעם פירער פון פארטיי און קלאס רופט די בעסטע זינ פונעם פראָ- לעטאריאַט צו אונדז אין די רייען...

קלאנגען פון טרויער-מארש, הונדערטער אנטבלויזטע קעפ. ארטיאָם, וואָס האָט פאר די לעצטע פומצן יאָר קיין טרער ניט ארויסגעלאָזן, האָט דער- פילט, ווי עס האָט אים גענומען שטיקן אין האלדז, און זיינע מעכטיקע אקסלען האָבן גענומען ציטערן.

עס האָט זיך געדאכט, אז די ווענט פונעם אייזנבאנישן קלוב וועלן ניט אויסהאלטן דעם דראנג פון דער מענטשנ-מאסע. אין דרויסן איז א מוירע- דיקער פראָסט. די צוויי ברייט-צעצווייגטע יאָדלעס באמ אריינגאנג שטייען אָנגעטאָג אין שניי און אין פראָסטיקע נאָדלען. אָבער אין זאל איז דער- שטיקט צו ווערן פון דעם אָנגעהייצטן האַלענדישן אויוון און פון דעם אָטעמען פון זעקס הונדערט מאן, וואָס ווילן זיך באטייליקן אין דער טרויער-ויצונג פון פארטקאָלעקטיוו.

אין זאל איז ניט געווען קיין טומל, קיין רייד, ווי אלעמאָל. א גרוי- סער טרויער האָט פארפרעסט די שטימען. מענטשן האָבן גערעדט שטיל. און ניט אין איין הונדערט אויגן. האָט מען געקענט אויסלייענען טרויעריקן אומרו. עס האָט זיך געדאכט, אז אהער האָט זיך פארזאמלט אן עקיפאזש פון א שיפ, וואָס האָט פארלאָרן זיין אויסגעפרוויטן שטורמאן, וועמען די כוואליעס האָבן אוועקגעטריבן אין יאמ אריין.

פונקט אזוי שטיל האָבן פארנומען זייערע ערטער באמ פרעזידיום-טיש די מיטגלידער פון ביוראָ. דער פעסט-געבויטער סיראָטענקאָ האָט פאָרזיך- טיק אופגעהויבן דאָס גלעקל, קוימ-קוימ א קלונג געטאָגן מיט אים און עס צוריק אוועקגעשטעלט אפן טיש. דאָס איז געווען גענוג, און ביסלעכווייז איז אין זאל געוואָרן אן אנגסטלעכע שטיקלייט.

*

באלד נאָכן פאָרטראג האָט זיך אופגעהויבן פונעם טיש דער פאר- אנטוואָרטלעכער סעקרעטאר פון קאָלעקטיוו סיראָטענקאָ. דאָס, וואָס ער האָט געוואָגט, האָט קיינעם ניט פארווינדערט, כאָטש עס איז

געווען אויסערגעוויינלעך אפ א טרויער-פארזאמלונג. סיראָטענקאָ האָט אָס
וואָס געזאָגט:

— א ריי ארבעטער בעטן, אז די זיצונג זאָל באהאנדלען זייער מעלדונג,
וואָס איז אונטערגעשריבן פון זיבן און דרייסיק כאוויירן. — און ער האָט
איבערגעלייענט די מעלדונג:

— איז איינבאנישן קאָלעקטיוו פון דער קאָמוניסטישער פארטיי באַלשעוויקעס פון
סטאנציע שעפעטאָויע, דאָרעם-מירעוויקער איינזאגן.
— דער טויט פונעם פירער רופט אונדז איז די רייע פון די באַלשעוויקעס, און
מיר בעטן דורכקאנטראָלירן אונדז אפ דער הינטיקער זיצונג און צונעמען אין לענינג
פארטיי.

באלד נאָך די דאָזיקע קורצע ווערטער זינען געשטאנען צוויי רייען
אונטערשריפטן.

סיראָטענקאָ האָט געלייענט די אונטערשריפטן און אָפגעשטעלט זיך בא
יעדערער אפ עטלעכע סעקונדעס, קעדיי די פארזאמלונג איז זאל זאָל פאר-
געדענקען די באקאנטע נעמען.

— פאָלענטאָוסקי סטאניסלאָו זיגמונדאָוויטש — אַ לאָקאַמאַטיוו-מאַשיניסט,
זעקס און דרייסיק יאָר ארבעט-סטאזש.

איבערן זאל האָט זיך דורכגעטראַגן א גערויש פון באווייליקונג.
— קאָרטשאַגין ארטיאָמ אנדרייעוויטש, אַ שלאָסער, זיבעצן יאָר ארבעט-
סטאזש.

— ברוזשאַק זאַכאַר פיליפּאָוויטש, אַ לאָקאַמאַטיוו-מאַשיניסט, איינ און
צוואנציק יאָר ארבעט-סטאזש.

דער גערויש איז זאל איז געוואָקסן, און דער מענטש באמ טיש האָט
אַרצ אָנגערופן די פאמיליעס. דער זאל האָט געהערט די נעמען פון די קאר-
רעווע ארבעטער פונעם איינזאגן-מאזוטישן שטאמ.

גאָר שטיל איז געוואָרן איז זאל, ווען צום טיש איז צוגעגאנגען דער,
וואָס האָט דער ערשטער געגעבן זיין אונטערשריפט.

דער אלטער פאָלענטאָווסקי האָט ניט געקענט בלייבן רויק, ביים ער האָט
דערציילט דער פארזאמלונג די געשיכטע פון זיין לעבן.

— ...וואָס נאָך זאָל איך זאָגן, כאוויירן? וואָס דאָס לעבן פון אן אר-
בעטער איז אמאָליקע צייט געווען, איז באוויסט. ער האָט געלעבט פארשקלאפט
און אפ דער עלטער אומגעקומען איז דאכקעס. איך בין זיך מוידע, אז ווען
עס איז געוואָרן די רעוואָלוציע, האָב איך זיך געהאלטן פאר אן אלטנמאן.
דאָס געווינד איז געלעגן ווי א יאָך אפ די פלייצעס, און איך האָב פארזען
דעם וועג צו דער פארטיי. און כאָטש איך געשלעגן האָב איך קיינמאָל ניט
געהאַלפן דעם סויע, האָב איך זיך אָבער איך שלאכט זעלטנ-ווען אריינגע-
מישט. איך גיין הונדערט פינפטן בין איך געווען אין די ווארשעווער וואר-
שטאטן אינעם שטרעיק-קאָמיטעט און בין געגאנגען האנט בא האנט מיט די

באַלשעוויקעס. דעמלט בין איך געווען יונג און היציק. צו וואָס דערמאָנען
וואָס אמאָל איז געווען! איינשט טויט האָט מיר אַ זעב געטאָן אין סאַמע
האַרצ אַרײַן. פאַרלאָרן האָבן מיר אפּ אייביק אונדזער פּרײַנט און פאַרזאָר-
גער, און מער וועל איך נישט רײַדן וועגן אַלטקײַט... זאָל עמעצער זאָגן בער-
סער, איך בין נישט קײַן מאַכער אפּ ווערטער. אײַנס נאָר זאָג איך: מײַן וועג
איז מיט די באַלשעוויקעס, און בעשומיפּן נישט קײַן אַנדערער.

דעם מאַשיניסטס גרויער קאָפּ האָט זיך אַקשאַנעסדיק אַ בײַג געטאָן, און
דער בליק פּונ אונטער די גראָע ברעמען האָט געקוקט פעסט און אָנגע-
שטרענגט אפּן זאַל, פּונדאנען ער האָט אזוי ווי דערוואַרט אַ באַשלוס.
קײַן אײַן האַנט האָט זיך נישט אופּגעהויבן אָפּצופּרעגן די קאַנדידאַטור
פּונ דעם דאָזיקן נידערטישקן מענטשן מיט דעם גרויען קאָפּ און קײַן אײַ-
נער האָט זיך נישט אָפּגעהאַלטן באַם שטימען, ווען די ביראָ האָט געבעטן
די אומפאַרטייִשע, זײ זאָלן אַרויסזאָגן זײער מײַנונג.

פּונ טיש איז שוין פּאַלענטאַווסקי אַוועק אַ קאָמוניסט.
אײַטלעכער איך זאַל האָט פאַרשטאַנען, אַז אַיצט קומט פּאַר עפּעס אײַסער-
געוויינלעכעס. דאָרטן, וווּ עס איז נאָרוואָס געשטאַנען דער מאַשיניסט, איז שוין
געשטאַנען אַרטיאָמס פיגור. דער שלאָסער האָט נישט געוואָסט, ווױהינ אַהינד
צוטאָן זײַנע לאַנגע הענט, און ער האָט מיט זײ צונויפּגעדריקט דאָס היטל.
דאָס פּאַנאָדערגעזענטע שעפּסענע פעלצל, וואָס איז געווען אײַסגעריבן באַ-
די זײַטן, און דאָס קראַגעלע פּונ דער סאָלאַראַטישער גימנאַסטיאָרקע פּאַר-
שפּײַעט אפּ די צוויי מעשענע קנעפלעך, האָט צוגעגעבן דעם שלאָסער אַן
אײַסוען פּונ יאָנטעוודיקער ציכטיקײַט. אַרטיאָמ האָט אַ קער געטאָן דעם
פּאָנעם צום זאַל און באַלד דערזען אַ באַקאַנטע פּרױענ-געזיכט: צווישן די
כאַווערטעס פּונ שניידערשן וואַרשטאַט איז געזעסן האַלינע, דעם שטיינהע-
קערס טאַכטער. זי האָט צו אײַם געשמייכלט, ווי זי וואָלט אײַם מויכל געווען.
איך איר שמיכל איז געווען באַליידיקונג און נאָך עפּעס אַווינס נישט-דער-
זאָגטעס, וואָס בלייבט באַהאַלטן איך די ווינקעלעך פּונ די לײַפּן.
— דערצײל דײַן בײַגראַפּיע, אַרטיאָמ! — האָט דער שלאָסער דערהערט סי-
ראָטענקאָס שטימע.

מיט מאַטעריגיש האָט קאָרטשאַיני דער עלטערער אָנגעהויבן דערצײלן
זײַן געשיכטע. ער איז נישט געווינט געווען צו רײַדן אפּ גרויסע פאַרזאַמ-
לונגען. ערשט אַיצט האָט ער דערמילט, אַז אַלץ, וואָס ער האָט דורכגעמאַכט
איך לעבן, איז שווער אַיבערצוגעבן. די ווערטער זײַנען אַרויס שווער. כּוּצ
דעם האָט די אופּרעגונג געשטערט צו רײַדן. קײַנמאַל האָט ער נאָך נישט
געהאַט אַזאַ געפּיל. ער האָט בױלעט געפּילט, אַז זײַן לעבן מאַכט אַיצט אַ
שאַרפּן קער, אַז ער, אַרטיאָמ, מאַכט אַיצט דעם לעצטן טראָט צו עטוואָס
אַווינס, וואָס וועט דערוואַרעמען און צוגעבן אַ זײַן אַרבער און שטרען-
גער עקזיסטענצ.

— בא דער מאמען זינען מיר געווען פיר כעווערע, — האָט ארטיאָמ אָנגע-
זעהויבן.

אינ זאל איז שטיף. זעקס הונדערט מענטשן הערן זיך צו אופמערקזאם
צו די רייד פון דעם הויכן ארבעטער מיט דער אָדלער-נאָז און מיט אויגן,
באהאלטן אינטער שווארצע, דיקע ברעמען.

— די מאמע איז געווען א קעכן בא באַלעבאטימ. דעם טאטן געדענק
איך קנאפ. מיט דער מאמען האָט ער געלעבט ניט בעשאַלעם. ער פלעגט
געמען אינ מויל אריין מער ווי מע האָט באדארפט. מיר האָבן געלעבט מיט
דער מאמען. זי האָט ניט געקענט שפּיזן אויפיל מילער. די באַלעבאטימ
האָבן איר געצאָלט פיר רובל א כוידעש מיט עסן. זי האָט געבויגן דעם
קארק פון פרימאָרגן ביז באנאכט. מיר האָט אָפגעגליקט, און צוויי ווינטערס
בין איך געגאנגען אינ דער אָנפאנג-שול. מע האָט מיך אויסגעלערנט ליי-
גען און שרייבן. ווען איך בין אלט געוואָרן נייַן יאָר, האָט די מאמע ניט
געהאט קיין אנדער אויסוועג, און מע האָט מיך אָפגעפירט לערנען זיך
אינ א שולעסער-ווארשטאט, אָן געהאלט אפ דריי יאָר — מער ניט פארן
עסן... דער באַלעבאָס פון ווארשטאט איז געווען א דייטש, מע האָט אים
גערופן פערסטער. ער האָט מיך אפילע ניט געוואָלט צונעמען, ווייל איך
בין צו קליין, אָבער א יאט בין איך געווען א געוונטער, און די מאמע האָט
מיר צוגעגעבן א פאָר יאָר. באמ דאָזיקן דייטש בין איך געווען דריי יאָר.
ארבעטן האָט מען מיך ניט געלערנט, מע האָט מיך נאָר געשיקט גאנצען אינ
דער באַלעבאטישקייט און נאָך בראנפן. געטרונקען האָט ער אָן א שיר... ער
האָט מיך ארומגעיאָגט סיי נאָך קוילן, סיי נאָך אייזן... די באַלעבאָסטע האָט מיך
געמאכט פאר איר דינסט: איך פלעג איר טראָגן די טעפ און שיינן קאר-
טאָפּל. יעדערער האָט געזוכט עפעס, וויאזוי א זעצ טאָן מיר מיטן פוס, אָפט
אָן קיינשום סיבע — גלאט אזוי, פון געווינהייט: טרעפסט עפעס ניט צו דער
באַלעבאָסטע — זי איז אפ אלעמען געווען אינ קאס, פארוואָס דער באַלעבאָס
האָט געשיקערט דערלאנגט זי דיר איינ מאָל און א צווייטן מאָל אינ באק
אריין. רייסטו זיך ארויס פון איר אינדרויסן. ווהינ אָבער גייט מען, פאר
וועמען וועסטו זיך קלאָנגן? די מאמע איז פאר פערציק ווערסט ווייט, און
בא איר איז אפילע ניטאָ ווו דעם קאָפּ אָנצושפארן... אינ ווארשטאט איז
אויך ניט בעסער. דאָרטן האָט געבאַלעבאטעוועט דעם באַלעבאָס א ברודער.
דער דאָזיקער אויסוורפ האָט ליב געהאט כוידעק מאכן פון מיר. „דערלאנג
מיר, — זאָגט ער, — אָט יענע שייבע“, — און ער ווייזט מיר אָן אפ דער ערד
אינ ווינקל, באמ האָרן. איך לאָז זיך אהינ, כאפ אינ האנט אריין די שייבע,
אָבער זי איז נאָרוואָס פון האָרן ארויס. ערשט איצט האָט ער זי אָפגע-
שמידט. אפ דער ערד ליגט זי א שווארצע, אָבער, אז דו נעמסט זי אָן, —
ברענט זי דיר אָפ די פינגער ביזן ביינ. איך שריי פון ווייטעק, און ער
הירושעט, קייכט פון געלעכטער. מער האָב איך ניט געקענט אויסהאלטן און

בני אנטלאפן צו דער מאמען. אָבער זי האָט מיכ ניט וווּ אהינצוטאָגן.
 האָט זי מיכ געבראכט צום דײַטש צוריק, אוועקגעפירט מיכ און גע-
 וויינט. אפן דריטן יאָר האָט מען מיכ אָנגעהויבן עטוואָס לערנען שלאַסעריי.
 אָבער דערלאנגען אינ באַק האָט מען נאָך אלץ דערלאנגט. בינ איך ווידער
 אנטלאָפן. כ'בינ אוועק קיין סטאַרקאַנסטאַנינאָוו. דאָרטן האָב איך זיך
 פאַרדונגען אין א וורשט-ווארשטאַט און אָפּגעהאַרעוועט דאָרטן, געוואשן
 קישקעס מער ווי אַנדערהאַלבן יאָר. אונדזער באַלעבאַס האָט פאַרשפילט זײַן
 געשעפט, ער האָט אונדז ניט אָפּגעצאָלט פאַר פיר כאַדאַשימ קיין איינ קאָ-
 פּעקע און איז אינערגעצ פאַרשוונדן געוואָרן. אזוי בינ איך דאָס פּאָטער
 געוואָרן פון דעם דאָזיקן העק. כ'האַב זיך ארײַנגעזעצט אין א צוג, בינ
 אראָפּגעגאַנגען אין זשמערינקע און אוועק זוכן ארבעט. כ'האַב צו פאַרדאַנ-
 קען איינעם פון די דעפּאָראַרבעטער, וועלכער האָט מיטגעפילט מײַן לאַגע.
 ער האָט זיך דערווייט, אז איך קען אביסל שלאַסעריי, און ער האָט אָנגע-
 הויבן זיך מיטטאדל זײַן בא דער נאַטשאַלסטווע פאַר מיר, ווי פאַר זײַנעם
 א פלימעניק. נאָך מײַן וויקס האָט מען מיר געשאצט זיבעצן יאָר, און איך
 בינ געוואָרן געהילפֿ-שלאַסער. דאָ ארבעט איך דאָס נײַנטע יאָר. אָט דאָס
 איז וועגן אמאָליקן לעבן, און וועגן דעם לעבן הי ווייסט איר אליינ
 אלץ.

ארטיאָמ האָט אָפּגעווישט מיטן היטל דעם שטערן און האָט טיפּ אָפּגע-
 עטעמט. מע האָט נאָך געדאַרפט זאָגן דאָס סאַמע וויכטיקע, דאָס, וואָס איז
 אימ געווען באַזונדערס שווער, און ניט ווארטן ביזוואנען עמעצער וועט
 פּרעגן. ער האָט שטייפּער אראָפּגערוקט די געדיכטע ברעמען און גערעדט
 זײַטער:

— יעדערער קען מיר שטעלן די פּראַגע: פאַרוואָס בינ איך ניט געוואָרן
 קיין באַלשעוויק נאָך דעמלֿט, ווען דער פּייער האָט זיך צעפלאַקערט? וואָס
 זאָל איך אפּ דעם ענטפערן? כ'ווייס, צו אן אַלטן מענטשן בינ איך נאָך
 ווײַט, און דעם וועג אהער האָב איך געפונען ערשט היינט. וואָס האָב איך
 דאָ אויסצובאַהאַלטן? מיר האָבן פאַרזען דעם דאָזיקן ווען, שויגן אינ אכצנטן
 יאָר, ווען עס איז געווען דער שטרייק קעגן די דײַטשן, האָבן מיר באַדאַרפט
 אָנהייבן. זשוכריי, א מאַטראַס, האָט מיט אונדז ניט איינ מאָל געשמעסט.
 ערשט אינ צוואַנציקסטן יאָר האָב איך גענומען די ביקס אינ האַנט. ווען עס
 האָט זיך געענדיקט דער שטורעם און מיר האָבן ארײַנגעוואָרפן די ווײַסע
 אינ שוואַרצן יאַמ ארײַן, האָבן מיר זיך אומגעקערט צוריק. דאָ האָט זיך
 אָנגעהויבן אן אייגענע געזינד, קינדער... איך בינ פאַרזונקען געוואָרן אינ
 די שטוביקע זאַכן. אָבער ווען אונדזער כאַווער לעניגן איז געשטאַרבן און
 די פאַרטיי האָט געוואָרפן א רופּ, האָבן איך א קוק געטאָגן אפּ מײַן לעבן
 און פאַרשטאַנען, וואָס עס פעלט אינ אימ. עס איז ווייניק פאַרטיידיקן די איי-
 גענע מאַכט, מע דאַרפ צוזאַמען אלע אייגענע גיין אָנשטאַט לעניגען, קערדי

די מאכט די סאָוועטישע זאָל היי א וואנט אן אייזערנע שטיין פעסט. מיר
מוזן ווערן באַלשעוויקעט—די פארטיי איז דאָך אונדזערע!
פאַשעט, אָבער מיט טיפער אופריכטיקייט, שעמענדיק זיך פארן מאַדנעם
לאַשן פון זיינ רעדע, האָט דער שלאָסער פארענדיקט, און ווי ער וואָלט
אראָפגעוואָרפן א מאסע פון די אקסלען, האָט ער אויסגעלייכט דעם קער-
פער און געווארט אפ פראגעס.

— עפּשער וויל עמעצער עפעס פּרעגן?—האָט סיראַטענקאָ איבערגעריסן
די שטיקלייט.

די מענטשנ־רייען האָבן זיך גענומען באוועגן. אָבער פון זאל האָט מען
זיך גיט באלד אָפּגערופן. א הייצער, א שווארצער ווי א זשוק, וועלכער איז
געקומען אפ דער פארזאמלונג גלייך פון לאַקאָמאָטיוו, האָט אנטשיידן גע-
זאָגט:

— וואָס זאָל מען אים פּרעגן? מיר קענען אים ניט, וואָס? געבן אים
א צעטל, און גאָר!

דער שמיד גיליאָקא, א ברייטבייניקער, א רויטער פון היצ און אַנ-
שטעגונג, האָט א זאָג געטאָן מיט א כריפ:

— אזא וועט פון דער ליניע ניט אראָפגיין, ער וועט זיינ א כאווער
א פעסטער. שטימ אָפ, סיראַטענקאָ.

איז די הינטערשטע רייע, ווו עס זיינען געזעסן די קאָמיוניסטן, האָט
זיך אופגעהויבן איינער, וואָס מע האָט אים ניט ארויסגעזען צוליב דער
טונקללייט, און געפרעגט:

— זאָל דער כאווער קאָרטשאַגין זאָגן, פארוואָס האָט ער זיך באזעצט אפ
ערד און צי רייסט אים ניט אָפ זיינ פויערישע ווירטשאפט פון דער פראָלע-
טארישער פטיכאָלאָגיע?

איבערן זאל האָט זיך דערהערט א לייכטער רויש פון אומצופרידנקייט,
און עמעצנס א שטימ האָט פראָטעסטירט:

— רייד פראָסט, געפונען ווו צו קלינגען אין גלאָק...

אָבער ארטיאָם האָט שוין געענטפערט:

— נישקאַשע, כאווער. דער דאָזיקער יאט זאָגט ריכטיק וועגן דעם,
וואָס איך האָב זיך באזעצט אפ ערד. דאָס איז ריכטיק, אָבער איך האָב פון
דעם דעם ארבעטער־געוויסן ניט פארלאָרן. היינט וועט עס נעמען א סאָפ.
איך קלייב זיך איבער מיט דער געזינד געענטער צו דער דעפאָ, דאָ איז
זיכערער, וואָרעם פון אָט דער ערד אין מיר שוין שווער צו עטעמען.

ווידער האָט ארטיאָם הארצ אופגעצייטערט, ווען ער האָט געקוקט אפ
דעם וואלד אופגעהויבענע הענט, און שוין ניט פילנדיק דעם יאָך פון זיינ
קערפער, מיט אן אויסגעלייכטער פלייצע, איז ער אוועק אפ זיינ אָרט. פונ-
הינטן האָט ער דערהערט סיראַטענקאָס שטימ:

— איינשטימיק!

דער דריטער האָט זיך באַם טיש פֿון פּרעזידענט אַוועקגעשטעלט זאכאַר
ברושאַק. דער שוויגעוודיקער אמאָליקער געהילף פּאַלענטאָווסקיס, וועלכער
איז שוין פֿון לאַנג אליין געוואָרן אַ מאַשיניסט, האָט פּאַרענדיקט די גע-
שיכטע פֿון זײַן האָרעפּאַשנעם לעבן, און ווען ער איז צוגעקומען צו דער
לעצטער צײַט, האָט ער געזאָגט שטיל, נאָר אלע האָבן געהערט:

— איך באַדאַרף פאַר מײַנע קינדער גײַן טאָג און דערפֿירן בײַזן סאָפּ.
ניט אפּ דעם האָבן זײ דאָס לעבן אָפּגעגעבן, אז איך זאָל בלײַבן שטעקן
מיט מײַן אומגליק איך די הינטערגעסלעך. זײער אומקום בײַן איך ניט גע-
גאַנגען פאַרבײַטן מיט זיך, אָבער דער טויט פֿונעם פֿירער האָט מיר געעפֿנט
די אויגן. פאַר דעם אמאָליקן לעבן מאַנט באַ מיר ניט, דאָס עמעסע לעבן
אונדזערס הייבט זיך אָן פֿונדאָסניי.

אופּגעטרעט פֿון די דערינערונגען, האָט זאַכאַר זיך פֿינצטער אָנגעכמורעט,
אָבער ווען מע האָט אָפּגעשטימט אים צונעמען אינעם פּאַרטיי און אים דער-
בײַ ניט אָנגערירט מיט קײַן אײַן שאַרפּער פּראַגע, האָבן זיך זײַנע אויגן
אויסגעלײטערט, און דער גראַ-ווערנדיקער קאַפּ האָט זיך שוין מער ניט
אַראָפּגעלאָזן.

בײַן שפּעט אינדערנאַכט איז דעפּאָ געגאַנגען דער איבערקוק פֿון
יענע, וואָס זײַנען געגאַנגען אין פּאַרטיי.

צוגעלאָזן אינעם פּאַרטיי האָט מען נאָר די בעסטע, וואָס מע האָט זײַ גוט
געקענט, וואָס מע האָט זײ דורכגעקאַנטראָלירט פּאַרן גאַנצן לעבן.

לענינס טויט האָט הונדערטער טויזנטער אַרבעטער געמאַכט פאַר באַלד-
שעוויקעס. דער טויט פֿונעם פֿירער האָט ניט צעשטערט די רײַען פֿון דער
פּאַרטיי. אזוי איז אויך מיט אַ בוימ, וואָס איז טיפּ אַרײַן אין באַדן מיט
זײַנע מעכטיקע וואָרצלען, ער קומט ניט אום, ווען מע שניידט באַ אים אָפּ
די קרוין.

באמ אריינגאנג אינ קאָנצערט-זאל פֿונ האָטעל זיינען געשטאנען צווייען.
אפֿן אַרבל פֿונ דעם הויכנ אינ פענסנע-א רויט בענדל מיט דער אופשריפט
„קאָמענדאנט“.

— דאָ איז די זיצונג פֿונ דער אוקראינישער דעלעגאציע?— האָט ריטע
געפרעגט.

דער הויכער האָט געענטפֿערט אָפיציעל:

— יע! וואָס באדארפט איר?

— דערלויבט דורכגיין.

דער הויכער האָט אפֿ העלפט פֿארצאמט דעם דורכגאנג. ער האָט בא-

טראכט ריטען אונ געזאָגט:

— אייער מאנדאט? מע לאָזט דורכ נאָר דעלעגאטן מיט שטימערעכט-אונ

באראטונגרעכט-מאנדאטן.

ריטע האָט ארויסגענומען פֿונ טעש' א גאָלד-געדרוקטן בילעט. דער

הויכער האָט איבערגעלייענט: „מיטגליד פֿונ צענטראל-קאָמיטעט“. די אָפיציעל-

קליט איז באלד פֿארשווונדן. ער איז מיטאמאָל געוואָרן העפלעך, מיטע

אייגענער מענטש.

— ביטע, גייט אריין, אָן דאָרטן, לינקס, זיינען דאָ פֿרייע ערטער.

ריטע איז דורכגעגאנגען צווישן די רייען שטולן אונ, דערזענדיק א

טריי אָרט, האָט זי זיך צוגעזעצט. די באראטונג פֿונ די דעלעגאטן האָט שוין,

וויזט אויס, געהאלטן באמ סאָפּ. ריטע האָט זיך צוגעהערט צו דער שטימע

פֿונ פֿאָרויזער. די שטימע האָט איר געשוינט צו זיין באקאנט.

— אלזאָ, כאוויירימ, פֿאָרשטייער פֿונ די דעלעגאציעס אינ סעניאָרן-קאָנ-

זענט פֿונ אלרוסלענדישן צוזאמענפֿאָר זיינען אויסגעוויילט. דאָסגלייכנ אויך

אינ ראט פֿונ די דעלעגאציעס. ביונ אָנהייב בלייבט צוויי שאָ. דערלויבט נאָך-

אמאָל דורכקאָנטראָלירן דעם צעמל פֿונ די דעלעגאטן, וואָס זיינען געקו-

מען אפֿן צוזאמענפֿאָר.

ריטע האָט דערקענט אקימענ: דאָס האָט ער אייליק געלייענט דעם צעמל

פֿאמיליעס.

אימ אלס ענטפער האָבן זיך אופגעהויבן הענט מיט רויטע אָדער ווייסע מאנדאטן.

ריטע האָט געהערט מיט אָנגעשטרענגטער אופמערקזאמקייט. אָט איז איינע א באקאנטע פאמיליע: פאנקראטאָוו. ריטע האָט געכאפט א קוק אפ דער אופגעהויבענער האנט, אָבער צווישן די רייענ זיצנדיקע מענטשן האָט זי ניט געקענט דערווען דאָס געזיכט פון איר באקאנטן טרעגער. עס לויפן נעמען, און צווישן זיי ווידער א באקאנטער — „אַקניעוו“, און באלד נאָך אימ א צווייטער — „זשארקי“. זשארקי זעט ריטע. ער זיצט דאָ ניט ווייט האלב מיטן פּאָנעם צו איר. אָט איז טאקע זײַן באקאנטער פּראָפּיל... יע, דאָט איז וואניע, עטלעכע יאָר האָט זי אימ ניט געזען. דער צעטל פון די נעמען איז געלאָפּן ווייטער, און פּלוצעם האָט איינער פון זיי געצווונגען ריטען אופצוציטערן: — קאָרטשאַגין.

ווייט פאָרויס האָט זיך אופגעהויבן און אראָפּגעלאָזן א האנט, און מאָדנע — אוסטינאָוויטש האָט פּינלעך געוואָלט זען יענעם, וואָס האָט געהאט די זעלבע פאמיליע, ווי איר אומגעקומענער כאווער. נאָכאנאנד האָט זי געקוקט אהין, פּונדאנעם עס האָט זיך אופגעהויבן די האנט, אָבער אלע קעפּ האָבן אויסגעזען זען ווי איינע און די זעלבע. ריטע איז אומגעשטאנען און איז אוועק לענגויס דעם דורכגאנג באמ וואנט צו די פּאָדערשטע רייען. אקיימ האָט אופגע-הערט זייענען. עס האָבן גענומען קלאפּן די אָפּגערוקטע שטולן. די דעלע-גאטן האָבן זיך הויך צערעדט. עס האָט זיך צעשאַטן א יונגער געלעכטער, און אקיימ האָט, וועלנדיק איבערשרייען דעם גערויש פון זאל, אויס-געשרייען:

— פארשפּעטיקט ניט!.. אינ גרויסן טעאטער... זיבן אזייגער!..

בא דער ארויסגאנג-טיר האָט מען זיך גענומען שטופּן. ריטע האָט פארשטאנען, אז אינ דעם דאָזיקן שטראָם וועט זי ניט גע-פינען קיינעם פון די, וועמעס נעמען זי האָט נאָרוואָס געהערט. עס איז איר געבליבן בלויז איינ זאך — ניט פארלירן פון אויב אקיימען און דורך אימ גע-פינען די איבעריקע. זי איז געגאנגען צו אקיימען, דורכלאָזנדיק פארביי די לעצטע גרופּע דעלעגאטן.

— נו, קאָרטשאַגין, לאָמיר פּאָרן, גוטער ברודער! — האָט זי דערהערט פּונדענט, און געענטפּערט האָט א שטימ, אזא באקאנטע, וואָס ליגט איר אזוי אינ זיקאָרן: — גייען מיר.

ריטע האָט זיך שנעל ארומגעקוקט. פאר איר איז געשטאנען א הויכער, פארברוינטער יונגערמאן אינ א גימנאסטיאָרקע פון כאקיי-קאָליר, פארגארטלט מיט א דינעם קאווקאזער פאס, און אינ בלויזע רייטוון.

מיט ברייט צעעפנטע אויגן האָט ריטע געקוקט אפ אים, און ווען עס האָבן זי ווארעם ארומגענומען הענט און א ציטערדיקע שטימע האָט שטיל געזאָגט: „ריטע“, האָט זי פארשטאנען, אז דאָס איז פאוועל קאָרטשאַניג.

— דו לעבסט?

פון די דאָזיקע ווערטער האָט ער אלץ פארשטאנען. זי האָט ניט געוויסט, אז די יעדע וועגן זײַן טויט איז געווען א פאלשע.

דער זאל איז געוואָרן פוסט. אינ דעם צעעפנטן פענצטער האָט זיכ גע- הערט דער רויש פון טווערסקאיא, די דאָזיקע מעכטיקע שטאַטישע ארטע- ריע. דער זייער האָט הייליך געשלאָגן זעקס מאָל, אָבער ביידן האָט זיכ אויסגעדוכט, אז באגעגנט האָבן זיי זיכ ערשט מיט עטלעכע מינוט צוריק. דער זייער האָט אָבער גערופן אין גרויסן טעאטער. ווען זיי זײַנען גע- גאנגען איבער די ברייטע טרעפ צום ארויסגאנג, האָט זי נאָכאמאָל בא- טראכט מיטן בליק קאָרטשאַניען. ער איז איצט געווען אפ א האלבן קאָפּ העכער פון איר. אלץ דער זעלבער, ווי אמאָל, נאָר מענלעכער און אינגע- האלטענער.

— ועסט, איך האָב אפילע בא דיר ניט געפרעגט, ווו דו ארבעטסט.

— איך בין א סעקרעטאר פון קרייזקאָם פון קאָמיוג, אָדער, ווי דובאווע זאָגט, אן „אפאראטטישק“, און פאוועל האָט א שמיכל געטאָן.

— דו האָסט אימ געזען?

— יע, געזען, און די דאָזיקע באגעגעניש האָט איבערגעלאָזן ניט קיין געשמאקע דערינערונגען.

זיי זײַנען ארויס אפן גאס. די פארבייליפנדיקע אווטאָס האָבן געהודעט מיט די סירענעס. עס האָט זיך באוועגט און געפילדערט דער האמוינ. ביזן גרויסן טעאטער זײַנען זיי דורכגעגאנגען קימאט שווינגנדיק, טראכטנדיק וועגן איינס און דאָס זעלבע. דער טעאטער איז געווען באלאגערט פון א יאמ מענטשן, וואָס האָט גערוישט און זיך געשטופט צום אריינגאנג. די מענטשן האָבן זיך געריסן צו דעם ריזיקן טעאטער, געפרוּווט זיך דורכרייסן אין די געגארטע אריינגאנגען, וואָס זײַנען געווען באוואכט פון רויטארמייער. אָבער די שטרענגע וואכלייט האָבן דורכגעלאָזן בלויז דעלעגאטן, וואָס זײַנען דורכגעגאנגען דורכ א פארצאמונג-קייט, באווייזנדיק שטאָלץ זייערע מאנ- דאטן.

דער יאמ ארום טעאטער איז א קאָמיוגישער. דאָס זײַנען אלץ יאטן, וואָס האָבן ניט געקראָגן קיין גאסט-בילעטן, נאָר וואָס שטרעבן אום יעטווי- דער פרייז בײַזײַן אפ דער עפענונג פונעם צוואמענפאָר. פלינקע קאָמיוגיסטן פלעגן זיך אריינרוקן צווישן א גרופע דעלעגאטן און אויך באווייזן עפעס א רויט פאפירל, וואָס האָט געדארפט שפילן די ראָליע פון א מאנדאט. זיי פלעגן אָפט דורכקריכן ביז דער סאמע טיר. אָבער דאָ פלעגן זיי אריינפאלן צום דעזשורנעם מיטגליד פון צ. ק. אָדער צום קאָמענדאנט, וועלכע האָבן

אָפגעשיקט די געסט אפ די יארוסן, און די דעלעגאטן אין פארטער. און דעמלט פלעגט מען זיי ארויסשטעלן הינטערן טיר, צום גרויסן נאכעס-דועכטון די איבעריקע „אָנבילעטניקעס“.

דער טעאטער האָט ניט געקענט אַרײַנעמען אפילע קיין צוואנציקסכײלעך פון די, וואָס האָבן געוואָלט אהיין אַרײַן.

ריטע און פאוועל האָבן זיך מיט גרויס מי דורכגעשטופט צו דער טיר. דעלעגאטן זײַנען אלץ צוגעקומען: זיי זײַנען געקומען צו פאַרן מיט די טראמוויע און אווטאָמאָבילן. בא דער טיר איז א שפארעניש. די רויטאר-מייער-אויך קאָמיוניסטן-איז געוואָרן שווערלעך, מע האָט זיי צוגעשפארט צום סאמע וואנט, און פון פלאצ פארן טעאטער האָט זיך געהערט א מעכטי-קער געשריי:

— קוועטשט, באומאנער, קוועטשט!

— רופט ארויס טשאפלינען, סאשע קאסארעוון, זיי וועלן אונדז דורכלאָזן!

— קוועטשט, כעוורע, מיר נעמען אײַן!

— ד-ע-ר-ל-א-י-ג-ו-!

אין טיר איז צוזאמען מיט קאָרטשאַגנינען און ריטען דורכגעקראָכן ווי א שדענגל א יאָטל מיט פלינקע אויגן מיט א קימ-צייכנ, ארויסגערייט זיך פון קאָמענדאנט און האסטיק געלאָזן זיך אין פאַיע אַרײַן. א רעזע-און ער איז פארשווונדן אין דעם שטראָם פון די דעלעגאטן.

— לאָמיר זיך זעצן דאָ, האָט ריטע אָנגעוויזן אפ די „ערטער הינטער די פּאָטעלן“, ווען זיי זײַנען אַרײַן אין פארטער. זיי האָבן זיך געזעצט אין ווינקל.

— איך וויל באקומען פון דיר אן ענטפער אפ אײַן פראגע, האָט ריטע געזאָגט, כּאָטש דאָס איז געווען אַמאָל, אָבער איך מײַן, אז דו וועסט מיר זאָגן: פארוואָס האָסטו דעמלט, אַמאָל, איבערגעריסן אונדזער לערנען זיך און אונדזער פריינטשאפט?

די דאָזיקע פראגע האָט ער דערווארט פון ערשטן מאָמענט אָן, זינט זיי האָבן זיך באגענוט, און פונדעסטוועגן האָט ער זיך אביסל פארלאָרן. זייערע אויגן האָבן זיך באגענוט, און פאוועל האָט פארשטאנען: זי ווײַס.

— איך רעכנ, אז דו ווײַסט אלץ, ריטע. דאָס איז געווען מיט דרײַ נאָר צוריק, און איצט קען איך בלויז פאררטיילן פאווקען פאר אזא טאט. ביך-לאָ אָבער האָט קאָרטשאַגין געמאכט אפ זײַן לעבן גרעסערע און קלע-נערע פעלערן, און אײַנער פון זיי איז געווען יענער, וועגן וועלכען דו פרעגסט.

ריטע האָט א שמייכל געטאָן.

— דאָס איז א גוטער פאַרוואָרט. אָבער איך ווארט אפ אן ענטפער!

פאוועל האָט אָנגעהויבן רײַדן שטיי:

— אין דעם איז שולדיק ניט נאָר איך, נאָר אויך די „בינ“, די רעוואָ-

ליוציאָנערע ראָמאנטיק פון בוכ. ביכער, אינ וועלכע עס זײַנען געווען בא-
שריבן מוטיקע, גײַסטיק־שטארקע און ווילנסקרעפטיקע רעוואָליוציאָנערן,
דרייסטע, געטרײַ־איבערגעגעבענע אונדזער זאך, האָבן אפ מיר געמאכט אן
אומפארגעסלעכע אײַנדרוק און ארויסגערופן א ווילן צו זײַן אזוינע, ווי זײ
לויטן בוך, די בינײַ האָב איך אופגענומען מײַן געפיל צו דיר. איצטער
קומט מיר דאָס אויס קאָמיש, אָבער נאָך מער ערגערט עס מיך.

— הייסט עס, אז „די בינײַ“ שאצסטו איצטער אנדערש?

— ניין, ריטע, אינ גרונט ניט! איך האָב נאָר אָפגעוואָרפן דעם אומנייטיקן
טראַגזימ פון דער פּײַלעכער אָפּעראציע אויסצופרווון דעם אייגענעם ווילן.
אָבער איך בין פאר דעם איקער פון „דער בינײַ“ פאר מוטיקייט, פאר קענען
אויסהאלטן אָן א סאָפּ, פאר דעם דאָזיקן טיפּ מענטשן, וואָס קען איבער-
טראַגן לײַדן אינ ניט באווייזן עס יעדן און אלעמען. איך בין פאר דער דאָ-
זיקער געשטאלט פון א רעוואָליוציאָנער, פאר וועלכע דאָס פּערזענלעכע איז
גאָרנישט אינ פארגלייך מיט דעם אלגעמיינעם.

— בלײַבט בלויז צו באדויערן, פאוועל, וואָס דער דאָזיקער שמועס קומט
פאָר אינ דרײַ יאָר ארומ נאָך דעם, ווי ער האָט געדארפט פאָרקומען, האָט
ריטע געזאָגט, שמייכלענדיק עפעס פארטראכט.

— צי ניט דערפאר איז עס עפּשער א שאָד, ריטע, וואָס איך וואָלט
פאר דיר קיינמאָל ניט געוואָרן מער, ווי א כאווער?

— ניין, פאוועל, האָסט געקענט ווערן אויך עפעס מער.

— דאָס קען מען פאריכטן.

— אביסל צו שפּעט, כאווער „בינײַ“.

ריטע האָט א שמייכל געטאָן פון איר וויצ און אימ דערקלערט:

— איך האָב א פּיצונק טעכטערל. זי האָט א טאטן, ער איז מײַנער א
גרויסער פּריינט. אלע דרײַען זײַנען מיר זייער באפריינדעט, און די דאָזיקע
טריאָ איז דערווײַל שווער צו צערייסן.

אירע פינגער האָבן אָנגערירט פאוועלס האנט. איר באוועגונג האָט גע-
וואָלט באדײַטן, אז זי איז וועגן אימ פארזאָרגט, אָבער באלד האָט זי פאר-
שטאנען, אז איר באוועגונג איז איבעריק. יע, ער איז פאר די דאָזיקע דרײַ
יאָר אויסגעוואקסן ניט נאָר פיזיש. זי האָט געוואוסט, אז אימ טוט איצט וויי-,
וועגן דעם האָבן גערעדט זײַנע אויגן, אָבער ער האָט געזאָגט אָן קיינ שום
זשעסט, עמעסדיק:

— פונדעסטוועגן בלײַבט מיר נאָך איבער אסאך מערער, ווי דאָס, וואָס
איך האָב נאָרוואָס פארלאָרן.

פאוועל און ריטע זײַנען אופגעשטאנען. עס איז שוין געווען צײַט צו
פארנעמען ערטער געענטער צו דער סצענע. זײ זײַנען אוועקגעגאנגען צו
די שטולן, ווו עס האָט זיך באוועגט די אוקראינישע דעלעגאציע. דער אָר-
קעסטער האָט גענומען שפּילן. עס האָבן רויט געברענגט גיגאנטישע טראנס-

פאראנטן, און פֿיערדיקע בוכשטאבן האָבן געשרייען: „די צוקונפט געהערט אונדז“. טויזנטער מענטשן האָבן פול געמאכט דעם פארטער, די לאָזשעס, די יארוסן. די דאָזיקע טויזנטער האָבן זיך דאָ צוזאמענגעגאָסן אין אן איינהייט־לעכע מעכטיקן טראנספארמאטער פון אייביקער ענערגיע. דער ריזיקער טע־אטער האָט אריינגענומען אין זײַנע ווענט דאָס שענסטע פון דער יונגער גווארדיע פון דעם גרויסן אינדוסטריעלן שטאם. טויזנטער אויגן, און אין יעדער פאָר שפּיגלט זיך אין פונקען אָפּ דאָס, וואָס ברענט איבער דעם שווערן פאָרהאנג: „די צוקונפט געהערט אונדז“. און דער אָנפלוס דויערט ווייטער. נאָך עטלעכע מינוט—און דער שווערער סאמעט פונעם פאָרהאנג זעט זיך לאנגואם צעעפענען, טשאפלין וועט אָנהייבן, אן אופגערעגטער, ער זעט אפ א רעגע זיך ניט קענען באהערשן אנטקעגן דער אומגעווענער פֿיערלעכקייט פונעם מאָמענט:

— דעם זעקסטן צוזאמענפאָר פון אלרוסלענדישן קאָמוניסטישן יוגנטפאר־באנד דערקלער איך פאר אָפּן.

קיינמאָל האָט קאָרטשאַגין ניט געפילט שטארקער, טיפער די גרויסקייט און מעכטיקייט פון דער רעוואָלוציע, די שטאַלץ און גרויסע פרייד, וואָס מע קען עס מיט ווערטער ניט אויסדריקן, וועלכע דאָס לעבן האָט אים גע־געבן; דאָס לעבן, וואָס האָט אים ווי א קעמפער און בויער געבראכט אהער, אפ דעם דאָזיקן טריומפ פון זיג פון דער יונגער באַלשעוויסטישער גווארדיע.

*

דער צוזאמענפאָר האָט אָפּגענומען בא זײַנע אָנטיילנעמער די גאנצע צײַט פון פרימאָרגן ביז שפעט אין דער נאכט, און פאוועל האָט ווידער באגעגנט ריטענ ערשט אפ איינער פון די לעצטע זיצונגען. ער האָט זי דערזען צווישן א גרופע אוקראינער.

— מאָרגן נאָכן שליסן דעם צוזאמענפאָר פאָר איך גלייַך אוועק, האָט זי געזאָגט. איך ווייס ניט, צי וועט זיך אונדז איינגעבן אַ שמועס טאָג פארן אָפּפאָרן. דעריבער האָב איך היינט צוגעגרייט פאר דיר צוויי העפטן מיט מײַנע נאָטיצן, וואָס האָבן א שייַכעס צו דער פארגאנגענהייט, און א קליין בריוול. דו זײַען זיי איבער און שיק מיר אָפּ צוריק מיט דער פּאָסט. פון דעם, וואָס איז דאָרטן אָנגעשריבן, וועסטו זיך דערוויסן אלץ, וועגן וואָס איך האָב דיר ניט דערציילט.

ער האָט איר געדריקט די האנט און א קוק געטאָן אפ איר לאנג, ווי ער וואָלט וועלן פארגעווענקען אירע שטריכן.

זיי האָבן זיך באגעגנט, ווי זיי האָבן אָפּגערעדט, אפּ מאָרגן באַם צענ־טראַלן אריינגאנג, און ריטע האָט אים איבערגעגעבן א פּעקל און א פאר־כאסמעטן בריוול. ארום זײַנען געווען מענטשן, דעריבער האָבן זיי זיך גע־

עגנט זייער אינגעהאלטן, און בלויז אינ אירע אויגן, אביסל מאטע, האָט ער דערזען גרויסע ווארעמקייט און עטוואָס טרויער. אינ א טאָן ארום האָבן די צוגן זיי אוועקגעפירט אינ פארשיידענע ריכטונגען.

די אוקראינער זינען געפאָרן אינ עטלעכע וואַגאָנעס. קאָרטשאַגין איז געווען אינ דער גרופע פון די קיעווער. אינאָוונט, ווען אלע האָבן זיך צוגעלייגט, און אָקוניעו אפן שכינישן בעטל האָט צוגעפליפּט פון שלאָפּ מיט דער נאָז, האָט קאָרטשאַגין זיך צוגערוקט נעענטער צו דער שניין און געעפנט דעם בריוו.

פּאחלושע, ליבער.

איך האָב דיר דאָס געקענט זאָגן אינ די אויגן, אָבער אזוי וועט זיין בעסער. איך וויל בלויז איינס: אז דאָס, וועגן וואָס מיר האָבן מיט דיר גערעדט פארן אָנהייב פונעם צוואַ- מענפאָר, זאָל ניט איבערלאָזן קיינ שווערן שפור אינ דיין לעבן. איך ווייס, דו האָסט אסאך קויכעס, דעריבער גלויב איך אינ דעם, וואָס דו האָסט געזאָגט. איך קוק ניט אפן לעבן פאָרמעל, אמאָל קען מען מאכן אן אויסנאָם, עמעס, זייער זעלבן, אינ די פּערזענלעכע באַזונגען, אריב זיי ווערן ארויסגערופן פון גרויסע, טיפע געפילן. דו פארזיגסט עס, אָבער איך האָב אָפּגעוואָרפן דעם ערשטן פארלאַנג אָפּגעבן דיר דעם כויוו פון אונדזער יוגנט. איך פיל, אז דאָס וואָלט אונרו ניט פארשאפט קיינ גרויסע פרייד. מע דארף ניט זיין אזוי שטרענג צו זיך, פאחעל. אינ אונדזער לעבן איז פא- ראַן ניט בלויז קאמפ, נאָר אויך די פרייד פון א גוטן געפיל. וועגן דיין איבעריקן לעבן, דאָס הייסט וועגן דעם גרונט-אינהאלט, בינ איך אפ קיינ האָר ניט אומרוקן. איך דריק פעסט דיין האנט. ריט ע'.

פאחעל האָט פארטראכטערהייט צעריסן דעם בריוו, ארויסגערוקט די הענט אינ פעצטער און געפילט, ווי דער ווינט רייסט די שטיקלעך פאפיר פון זיינע פינגער.

ביו אינדערפרי האָט ער ביידע העפטן איבערגעלייענט, ווידער פאר- וויקלט אינ פאפיר און פארבונדן. אינ כאַרקאָוו איז א טייל פון די אוקראי- נער אראָפּ פון צוג, צווישן זיי אָקוניעו, פאנקראטאָוו און קאָרטשאַגין. זיקאָליי האָט געדארפט פאָרן קיינ קיעו ונאָך טאליען, וואָס איז געבליבן באַ אנען. פאנקראטאָוו, וועמען מע האָט אויסגעוויילט אינ צ.ק. פון אוקרא- נישן קאָמיוג, האָט געהאט זיינע איניאַנימ. קאָרטשאַגין האָט באשלאָסן פאָרן מיט זיי ביו קיעו, פאריינוועגס זיין באַ זשארקין און באַ אנען.

ער האָט זיך פארהאלטן אינ דער פאָסט-אַפּטיילונג פון וואַקואַל, אָפּגעשיקט ריטען די העפטן, און ווען ער איז ארויס צום צוג, איז שוין קיינער פון די כאוויירימ ניט געווען. דער טראמוויי האָט אים געבראכט צום הויז, ווו עס האָבן געווינט אנע און דובאווע. פאחעל איז מיט די טרעפ ארום אפן צווייטן שטאָק און האָט אָנגעקלאַפט אינ טיר, וואָס אפּ לינקס-צו אנען. אפן קלאַפּ האָט זיך קיינער ניט אָפּגערופּן. עס איז געווען גאנצ פרי, און אוועקגיין אפּ דער ארבעט האָט נאָך אנע ניט געקענט. זי שלאָפט מיט-

טאָמע, האָט ער א טראכט געטאָנ. די טיר דערנעבן האָט זיך אופגעעפנט, און פון דאָרטן איז א פארשלאָפּענער ארויס אין קאָריוואָר דובאווע. א גרוי פּאָנעם, מיט בלויע רייפּלעך אונטער די אויגן. פון אימ האָט געטראָגן מיט א שאַרפּן גערויך פון ציבעלע, און, דאָס האָט קאָרטשאַגין באלד דערפילט מיט זיינ גוטער נאָז, מיטן רייעך פון בראַנפּן. דורך דער צעפּונטער טיר האָט קאָרטשאַגין דערזען אפּן בעט עפעס א דיקע פרוי, ריכטיקער געזאָגט, איר פעטן הילן פּוס און די אקסלען.

באמערקט זיינ בליק, האָט דובאווע א שטויס געטאָנ מיטן פּוס די טיר און זי צוגעמאכט.

— וואָס האָסטו געוואָלט, צו דער כאווערטע באַרכארט?— האָט ער הייזעריק געפרעגט, קוקנדיק ערגעצווו אין ווינקל. — זי איז שוין דאָ ניטאָ. צי דען ווייסטו ניט וועגן דעם?

דער כּמורנער קאָרטשאַגין האָט פּאַרשנדיק געקוקט אפּ אימ. — איך האָב עס ניט געוויסט, ווהינ איז זי אריבערגעפּאָרן?— האָט ער געפרעגט.

דובאווע איז פּלוצלינג ביזן געוואָרן.

— דאָס אינטערעסירט מיך ניט. — ער האָט אָפּגעגרעפּצט און צוגעגעבן מיט א פארשטיקטן קאעס: — דו ביסט זי געקומען טרייסטן? וואָס דען, די סאמע ריכטיקע צייט. די וואקאנטיע האָט זיך באפּרייט, נעם זיך פאר דער זאך. נאָך מער, קיינ אפּזאָג וועסטו ניט באקומען. זי האָט דאָך מיר ניט איינ מאָל געזאָגט, אז דו געפּעלסט איר, אָדער עפעס ענדלעכס, ווי די ווייבער דריקן זיך דאָרטן אויס. נוצ אויס די לאַגע, וועט איר האָבן אן אייניקייט אי פון דער נעשטאָמע, אי פון גוף.

פאוועל האָט דערפילט, ווי עס האָבן זיך בא אימ אָנגעצונדן די באקן. ער האָט זיך גענומען אין די הענט און שטיל געזאָגט:

— אָט צו וואָס דו ביסט דערגאנגען, מיטיאי! איך האָב ניט געמיינט, אז איך וועל דיך טרעפּן אזא אויסוואַרפּ. ביסט דאָך אמאָל געווען א גוטער יאט. פארוואָס ווערסטו אזוי פארווילדעוועט?

דובאווע האָט זיך אָנגעשפּאַר אָן וואנט. אימ איז, קענטיק, געווען קאלט צו שטיין מיט די באַרוועסע פּיס אפּן צעמענטענעם דיל, און ער האָט זיך איינגענורעט.

די טיר האָט זיך געעפּנט, און עס האָט זיך ארויסגערוקט א פארשלאָפּענער פרוי מיט פּוכלע באקן.

— קעצעלע, קום אהער, וואָס שטייסטו דאָ?

דובאווע האָט איר ניט געלאָזן ענדיקן, פארהאקט די טיר און פארשפּאַרט זי מיט זיינ קערפּער.

— א גוטער אָנהייב... האָט פאוועל געזאָגט. — וועמען לאָזטו צו זיך אריין און צו וואָס וועט עס דיך ברענגען?

דובאווען האָט, ווייזט אויס, דערעסן די רייד, און ער האָט א געשרי
געטאָגן:

— איר וועט מיר נאָכ אָנווייזן, מיט וועמען איך זאָל שלאָפן! גענוג לייך-
גען מיר מוסער! קענסט זיך אָפטרעגן אהין, פונוואנען דו ביסט געקומען! גיי
און דערצייל, אז דובאווע טרינקט און שלאָפט מיט אן אויסגעלאסענער מויל.
פאוועל איז צוגעגאנגען צו אים און אופגערעגט געזאָגט:
— מיטיאי, ווייז דעם וועג דער דאָזיקער פרוי. איך וויל נאָך איינ מאָל,
דאָס לעצטע מאָל א שמועס טאָגן מיט דיר...
דובאוועס פּאָנעם איז פינצטער געוואָרן. ער האָט זיך א קער געטאָגן.
אהינטער און אין אוועק אין צימער.
— עכ, אויסוואַרפן! האָט קאָרטשאַגין א מורמל געטאָגן און איז לאַנג-
זאמ אראָפגעגאנגען פון די טרעפּ.

*

עס זיינען דורכגעגאנגען צוויי יאָר. די צייט, וואָס ווייס פון גאַרנישט,
האָט געציילט אירע טעג און כאַדאַשימ. אָכער דאָס לעבן האָט געשטראַמט
איך זיינע טויזנטער פארבן און אָנגעפילט שטענדיק די דאָזיקע טעג (לויט
זייער אויסזען איינארטיקע) מיט עפעס נייט, וואָס איז נייט געווען ענדלעך
אם דעם נעכטיקן. די הונדערט זעכציק מיליאָן פונעם גרויסן פּאָלק, וואָס
איז געוואָרן צום ערשטן מאָל אין דער וועלט א באַלעבאָס פון דער גרוי-
סער ערד און פון אירע אומגעהויערע נאטור-רייכטימער, האָבן אין העלדי-
שער און אָנגעשטרענגטער מי ווידער אופגעשטעלט די פּאָלק-ווירטשאַפט,
וואָס איז רוינירט געוואָרן דורך דער מילכאָמע. דאָס לאַנד איז שטארקער
געוואָרן, האָט זיך אָנגעגאָסן מיט קויעכ, און צווישן די קוימענס פון די
זאָוואָרן, וועלכע זיינען נאָך ערשט נייט לאַנג געשטאנען פארוואָרפענע, טויטע
און מאַרעשכוירעדיקע, זיינען שוין נייט געווען אועלכע, וואָס האָבן זיך
ניט גערויכערט.

די דאָזיקע צוויי יאָר זיינען פאר קאָרטשאַגיןען דורכגעגאנגען האַסטיק,
און ער האָט זיי אפילע נייט באַמערקט. ער האָט נייט געקענט לעבן רויק,
מיט א רעגלמעסיק-פּוילן גענעצ באַגעגענען דעם פרימאַרגן און זיך לייגן
שלאָפן פונקט צען. ער האָט געפילט לעבן. און נייט נאָר אליין האָט ער
געפילט, ער האָט אויך אונטערגעיאָגט אנדערע.

אם שלאָפן איז אויסגעטיילט געוואָרן ווייניק צייט. מע האָט געקענט
אָפּט זען, אז ביז טיפּ אינדערנאכט איז דאָס פענצטער פון זיין צימער גע-
זען באלויכטן און אינווייניק זיינען געזעסן מענטשן, איבערגעבויוגן אי-
בערן טיש. דאָס האָט מען זיך געלערנט. פאר צוויי יאָר האָט מען דורכ-
געארבעט דעם דריטן באַנד, קאפיטאלי. עס איז געוואָרן פאראשטענדלעך
די איירלסטע מעכאניק פון דער קאפיטאליסטישער עקספּלאַואַטאציע.

*

אינעם קרייז, ווו קארטשאגינ האָט געארבעט, איז אראָפּגעקומען ראד-וואליכיני. אימ האָט צוגעשיקט אהער דער גובקאָם און פּאַרגעלייגט אויס-צונען פאר א סעקרעטאר פון א רייקאָמיוג. קארטשאגינ איז ניט געווען הי, און איז זיין אַפּווענהייט האָט די ביוראָ אָפּגעשיקט ראזוואליכינען אינ אַיי-נעם א ראיאָן. קארטשאגינ איז געקומען, ער האָט זיך דערוואוסט וועגן דעם און גאַרנישט ניט געזאָגט.

עס איז אדורכ א כוידעש, און קארטשאגינ האָט זיך אראָפּגעלאָזן צו ראזוואליכינען אינ ראיאָן. ער האָט געפונען ווייניק פאקטן, אָבער צווישן זיי זיינען שוין געווען אזעלכע: ראזוואליכיני שיקערט. ער האָט געשאפן א גרופקע אונטערלעקער ארום זיך און האָט אָפּגעטריבן פון דער ארבעט גוטע יאטן. קארטשאגינ האָט דאָס אלץ געשטעלט צום באהאנדלען אפּ דער ביוראָ, און ווען אלע האָבן זיך ארויסגעזאָגט, אז ראזוואליכינען דארפּ מען ארויסטראָגן א שטרענגן אויסרייד, האָט קארטשאגינ פּלוצעם געזאָגט:

— אויסשליסן אָן דאָס רעכט ווידער אריינצוטרעטן.

דאָס האָט אלעמען פארווונדערט, עס האָט אויסגעזען צו שארפּ, אָבער קארטשאגינ האָט איבערגעכאזערט:

— אויסשליסן דעם אָיסווארפּ. דעם דאָזיקן גימנאזיסטל האָט מען גע-געבן די מעגלעכקייט צו ווערן א מענטש, אָבער ער האָט זיך פּאַשעט צו-געשמירט. — און פאוועל האָט דערציילט וועגן בערעזודאָוו.

— איך פּראָטעסטיר קאטעגאָריש קעגן קארטשאגינס מעלדונג. דאָס זיי-נען פּערזענלעכע כעזשבוניעס. מאלע וואָס ער קען נעמען דערציילן וועגן מיר מיסעס. זאָל קארטשאגינ צושטעלן דאָקומענטן, אָנגאבן, פאקטן. איך קען אויך אויסטראכטן, אז ער האָט זיך פארנומען מיט קאָנטראבאנדע. הייסט עס, אז מע דארפּ אימ אויסשליסן? ניין, זאָל ער געבן דאָקומענטן! — האָט ראזוואליכיני געשרייען.

— ווארט צו, מיר וועלן אָנשרייבן א דאָקומענט אויך, — האָט אימ קארטשאגינ געענטפערט.

ראזוואליכיני איז ארויס. אינ א האלב שאַ ארום האָט זיך קארטשאגינ דערשלאָגן, עס זאָל אָנגענומען ווערן א רעזאָלייציע: אויסשליסן, ווי א פּרעמדן עלעמענט, פון די רייען פון קאָמיוג".

*

זומער זיינען די כאוויירימ איינע נאָך די אנדערע אוועק אינ אורלויב. ווער עס איז געווען שחאכער אינ געזונט, איז געפאָרן צום יאם. זומער האָט אלעמען ארומגעכאפט דער טרוימ וועגן אָפרו, און קארטשאגינ האָט

אָפגעלאָזן זײַנע יאטנ אפ אָפרו, באקומען פאר זיי סאנאטאָרע-אָרדערס און מיטלען. זיי פלעגן אוועקפאָרן בלייכע, אויסגעמאטערטע, אָבער פריי-דיקע. זייער ארבעט איז געפאלן אפ זײַנע אקסלען, און ער האָט זי גע-שלעפט, ווי א גוטער פערד שלעפט דעם וואָגן בארג-ארום. זיי פלעגן צוריק-קומען פארברוינטע, לעבנלוסטיקע, פול מיט ענערגיע. דעמלט פלעגן פאָרן אנדערע. אָבער א גאנצן זומער האָט ווער ניט איז געפעלט, און דאָס לעבן האָט אלץ געקאָכט, און עס האָט דעריבער גאָרניט געקענט געמאָלט זײַן, אז קאָרטשאַגין זאָל אפילע איינ טאָג ניט זײַן בא זיך אינ צימער.

אוי איז אריבער דער זומער. דעם הארבסט און דעם ווינטער האָט פאוועל ניט ליב געהאט. זיי האָבן אימ געבראכט פיל פיזישע ליידן.

דעם דאָזיקן זומער האָט ער דערווארט מיט א באזונדערן אומגעוולד. אימ איז געווען פינלעך-שווער אפילע פאר זיך אליין זיך מידע צו זײַן, אז וואָס א יאָר גייען אימ אלץ מער אויס די קיכעס. עס זײַנען געווען צוויי אויסוועגן: אָדער דערקלערן זיך פאר אומפייק אריבערטראָגן די שווע-ריקייט פון דער אָנגעשטרענגטער ארבעט, אנערקענען זיך פאר אן אינ-וואַליר, אָדער בלייבן אפן פאָסטן ביזוואנען דאָס וועט נאָר זײַן מעגלעך. און ער האָט אויסגעקליבן דאָס צווייטע.

אינמאָל האָט זיך אפ דער פארטיי-ביראָ פון קרייז-קאָמיטעט אוועק-געזעצט נעבן אימ אן אלטער טוער פון אונטערער, דאָקטער בארטעליק, דער פארוואלטער פון קרייזשן געזונט-אָפטייל.

— זעסט אויס שלעכט, קאָרטשאַגין. אינ דער מעד-קאָמיסיע ביכטו גע-ווען? ווי פילסטו זיך אינ געזונט? ביסט אוואדע ניט געווען? איך געדענק עפעס ניט, אָבער מע דארף דיך א קוק טאָג, כאווערל. קום דאָנערשטיק אינאָוונט.

פאוועל איז אינ קאָמיסיע ניט געקומען—ער האָט קיין צײַט ניט גע-האט. אָבער בארטעליק האָט אָן אימ ניט פארגעסן און האָט אימ אינמאָל פארפירט צו זיך. נאָך דעם, ווי מע האָט איבער אימ געמאכט א גענויע מעדיצינישע אונטערזוכונג (בארטעליק האָט פערזענלעך גענומען אינ דעם אן אַנטייל אלס געוואָפּטאָלאָג), איז פארשריבן געוואָרן:

די הייל-קאָמיסיע האלט פאר נייטיק געבן א באלדיקן ארלווב מיט א דירעקטור-קער היילונג איב קרימ אוב וויטער ערנסט היילן זיך. אנויט זײַנען אומפארמיילעך שווערע פאָלגן.

פאר דעם איז געגאנגען א לאנגער צעטל פון קראנקייטן, געשריבן אפ לאטיין, פון וועלכן קאָרטשאַגין האָט פארשטאנען בלוז דאָס, אז די הויפט-צאָרע איז ניט אינ די פיס, נאָר אינ דער שווערער קראנקייט פון דער צענטראלער נערוני-סיסטעם.

בארטעליק האָט דורכגעפירט די באשטימונג פון דער קאָמיסיע דורך דער פארטביוראָ, און קיינער האָט נישט דערווידערט קעגן דעם, אז מע זאָל באלד באַפרייען קאָרטשאַגניען פון דער אַרבעט. אָבער קאָרטשאַגני אַליין האָט פאַרגעלייגט וואַרטן, ביז עס וועט קומען פון אורלוֹיב דער פארוואלטער פון אַרגאַפּטייל פון קאָמיוגישן קרייזקאָם סביטניאַוו.

קאָרטשאַגני האָט מוירע געהאַט, אז דער קאָמיטעט וועט בלייבן אָן טוער. מ'האַט מיט אים אַינגעשטימט, כאָטש באַרטעליק האָט דערווידערט.

עס איז געבליבן דריי וואָכן ביזן ערשטן אורלוֹיב פארן מעשעכ פונעם גאַנצן לעבן. אין טישקעסטל איז שוין געלעגן א סאַנאַטאָריע-אַרדער קיין יעוּפּאַטאָריע.

קאָרטשאַגני האָט אין די דאָזיקע טעג אינטענסיוו געאַרבעט. ער האָט דורכגעפירט א פּלענום פון קרייז-קאָמיוג און, נישט זשאַלעווענדיק די קויכעס, פאַרענדיקט פאַרשידענע איניאַנימ, קעדיי אַוועקצופאַרן רויק.

און דאָ, ערעוו זיינן אַפּרו און ערעוו זיינן באַגעגעניש מיטן יאַם, וואָס ער האָט אים נאָך קיינמאָל אין לעבן נישט געזען, האָט זיך געטראָפּן דער דאָזיקער אומגעלומפערטער און עקלהאַפּטער צופאַל, אפּ וועלכע ער האָט זיך נישט געריכט.

פּאַוועל איז געקומען אין צימער פון אַגיטפּראָפּ פון פאַרטיי נאָך דער אַרבעט, זיך אַוועקגעזעצט באַם צעעפּנטן פענצטער אפּן פענצטער-ברעטל הינטערן ביכער-שראַנק און געוואַרט, עס זאָל זיך אָנהייבן די באַראַטונג פון אַגיטפּראָפּ. ווען ער איז אַריין, איז אין צימער קיינער נישט געווען. באלד זיינען געקומען עטלעכע מענטשן. פּאַוועל האָט הינטערן ביכער-שראַנק זיי נישט געזען, אָבער אַיין שטימ האָט ער דערקענט. דאָס איז גע-ווען פּיילאָ, דער פארוואלטער פון קרייז-אַפּטייל פאַר פּאַלקוירטשאַפּט, א הויכער, שיינער יוג, מיט א פיגור פון א מיליטעראַנ. וועגן אים האָט פּאַוועל נישט אַיין מאָל געהערט, ווי וועגן א מענטשן, וואָס האָט ליב אויס-טרינקען און האָט ליב א שטיפּ טאָג מיט יעדן פּיינעם מיידל.

פּיילאָ איז אַמאָל געווען א פאַרטיזאַנ, און בא א פאַסיקער געלעגנהייט פלעגט ער מיט א געלעכטער דערציילן, ווי ער האָט געהאַקט קעפּ פון מאַכ-נאַוועס-אַ צענדליק קעפּ א טאָג. קאָרטשאַגני האָט אים נישט געקענט פאַרטראָגן. אַינמאָל איז צו קאָרטשאַגניען געקומען א קאָמיוגיסטקע און זיך פאַנאַנדערגעוויינט. זי האָט דערציילט, אז פּיילאָ האָט צוגעזאָגט מיט איר כאַסענע האָבן, אָבער ער האָט אָפּגעלעבט מיט איר א וואָך און נאָך דעם אפילע אופּגעהערט צו גריסן זיך מיט איר. אין קאַנטראָל-קאָמיסיע האָט זיך פּיילאָ אַרויסגעדרייט, קיין באַוויזן האָט דאָס מיידל נישט געהאַט, אָבער פּאַוועל האָט איר געלויבט. קאָרטשאַגני האָט זיך צוגעהערט. די וועלכע זיינען אַריינגעגאַנגען אין צימער, האָבן נישט כּוּישעד געווען, אז ער איז דאָ.

טאקע אָנגעהויבן א דיווערסיע. אריינגעגאנגען איינ מאָל, א צווייטן מאָל. איך זע, זי קרימט זיך. דערביי פארשפרייט מען דאָך דאָ וועגן מיר פליאַטקעס, — קען זײַן, אז ס'איז צו איר אויך דערגאנגען... מיט איינ וואָרט, אפּ די פּלאַנגען כאפּ איך קלעפּ. דעמלֵט בין איך אוועק מיט ארומיקע וועגן; ארומ און ארומ, כא-כא!.. פארשטייסט, זאָג איך, כ'בין געווען אפּ מילכאָמע. א גאנצע קופּע מענטשן אויסגעהארגעט, זיך ארומגעשליאַנדערט איבער דער וועלט, צאָרעס, הייסט עס, געהאט גענוג, און קיין פרוי עפעס א רעכטע ניט געפונען. כ'לעב, ווי אן איינזאמער הונט, — ניט קיין צערטלעכקייט, ניט קיין ליבע... און אזוי ווייטער געהאלטן אינ אַינן ברייטע אלץ אינ דעם זעלביקן שניט. מיט איינ וואָרט, איך האָב געקלאפּט איבער די שוואַכע ערטער. לאנג האָב איך מיט איר געהאט צו טאָן. איינמאָל האָב איך שוין געטראכט א שפּיט טאָן אפּ דעם אינגאנצן, זאָל עס נעמען דער רועק, און פארענדיקן די קאָמעדיע. אָבער דאָ גייט דאָך שוין די זאך אינ פרינציפּ, בין איך פון איר ניט אָפּגעטראָטן... ענדלעך האָב איך זיך דערשלאָגן מיינס. פאר מיין גערולד האָב איך אָנשטאָט א פרוי — א מיידל געפאקט. כא-כא!.. מע קען שטארבן פון געלעכטער! — און פּילאָ האָט ווייטער געצויגן דעם נידערטערעכטיקן שמועס.

קאָרטשאַגין קען זיך ניט דערמאָנען, וואַזוי ער איז געבליבן שטיין אנטקעגן פּילאָ'ן.

— מ'קעט בריע! — האָט פאוועל א רעווע געטאָן.

— דאָס בין איך די מ'קעט בריע אָדער דו, וואָס הערסט אונטער פרעמדע שמועסן?

פאוועל האָט מיסטאָמע געזאָגט נאָך עפעס, וואָדעם פּילאָ האָט אים אָנגעכאפּט פארן האַרצן:

— דו וועסט מיך באַליידיקן?!

און ער האָט קאָרטשאַגיןען דערלאנגט מיטן פויסט. ער איז געווען שיקער.

קאָרטשאַגין האָט א כאפּ געטאָן א דעמבענעם טאבורעט און מיט איינ זעצ אַנירערנעלייגט פּילאָ'ן אפּ דער ערד. קאָרטשאַגין האָט ניט געהאט אינ קעשענע קיין רעוואָלווער, און נאָר דאָס האָט געראטעוועט פּילאָס לעבן.

אָבער דאָס אומגעלומפערטע איז פונדעסטוועגן געשען: אינ דעם טאָג, ווען ער האָט געדארפּט אָפּפאָרן קיין קרימ, איז קאָרטשאַגין געשטאנען פארן פארטיי-גערעכט.

אינ שטאָטישן טעאטער האָט זיך צונויפגעקליבן די גאנצע פארטיי-אָרגא-ניזאציע. די פאסירונג אינ אַגיטפּראָפּ האָט אלעמען אופגעוודערט, און דער געריכט האָט זיך צעוויקלט אינ א שארפער פאָלעמיק וועגן שטייגער. פראגן

פון שטייגער, פון פערזענלעכע צווישנבאציאונגען און פון פארטייגער עטיק
האָבן אָפגערוקט אָנאזיט דעם איניען, וואָס איז דאָ באהאנדלט געוואָרן.
דער איניען איז פארוואנדלט געוואָרן אין א סיגנאל. פילאָ האָט זיך אפן
געריכט אופגעפירט כרפּעדיק, פּרעכ געשמייכלט. ער האָט געזאָגט, אז זײַן
איניען וועט באהאנדלען דער פּאָלק-געריכט און קאָרטשאַגין וועט פאר זײַן
צעשפּאַלטענעם קאָפּ באקומען צוואַנג-ארבעט. ענטפּערן אפּ די פראַנג האָט
ער זיך קאטעגאָריש אָפּגעזאָגט.

— וואָס, איר ווילט זיך שאַרפּן די צינגעלעך אפּ מײַן אדרעס? זײַט
מויכל! איר קענט מיר צוקלעפּן וואָס איר ווילט. אײַ דאָס, וואָס דאָ זײַנען
אפּ מיר אופגעבראכט די ווײַבער, איז עס דערפאר, וואָס איך לײַג אפּ זײ
קײַן אכט ניט. דער איניען איז ניט ווערט קײַן אויסגעבלאָזענע אײַ. ווען
דאָס טרעפט איך אכצנט יאָר, וואָלט איך זיך מיט דעם דאָזיקן צעדרייטן.
קאָרטשאַגין אָפּגערעכנט, ווי איך וואָלט געוואָלט. און איצטער וועט זיך די
זאך באַגײַן אָן מיר אויך. — און ער איז אוועק.

ווען דער פּאָרזיצער האָט פּאָרגעלייגט קאָרטשאַגיןען דערצײלן וועגן
דער געשעעניש, האָט פאועל אָנגעהויבן רײַדן רוין, אָבער ער האָט געפּילט,
אז ער האָלט זיך אײַן מיט מאטערניש.

— אלץ, וועגן וואָס דאָ גײט א רײַד, איז געשען דערפאר, וואָס איך
האָב זיך ניט אײַנגעהאלטן. עס איז שוין לאַנג אוועק יענע צײַט, ווען איך
האָב מערער געארבעט מיט די פּויסטן, ווי מיטן קאָפּ. עס איז אָבער פּאָר-
געקומען אַן אוואַריע, און אײַדער איך אַלײַן האָב באַגריפּן, וואָס איך טו,
האָט פּילאָ באקומען איבערן קאָפּ. פאר די לעצטע עטלעכע יאָר איז דאָס
בא מיר דער אײַנציקער פאל פון פארטיזאנעריי, און איך פארורטייל אים,
כאָטש באקומען האָט ער דאָס זײַניקע ווי ער האָט פארדינט. פּילאָ
איז אַן עקלהאפּטע דערשײַנונג איך אונדזער קאָמוניסטישן שטייגער. איך
קען ניט באַנעמען, איך וועל קײַנמאָל ניט שאַלעם מאַכן דערמיט, אז א רע-
וואָליציאָנער א קאָמוניסט קען גלייכצײַטיק אויך זײַן א גראָבערינג און
אַן אויסוואַרפּ. דער דאָזיקער פאל האָט אונדז געצווונגען אָנהײַבן רײַדן
וועגן שטייגער, דאָס איז דאָס אײַנציק פּאָזיטיווע איך דעם גאַנצן איניען.
מיט אַן איבערוועגנדיקער מערהײַט האָט דער פארטיי-קאָלעקטיוו גע-
שטימט פאר אויסשליסן פּילאָ'ן פון פארטיי. גריבאָוו האָט מען געגעבן א
שטרענגן אויסרײַז מיט א וואָרענונג פאר זײַנע פאלשע באווייזן. די איבע-
ריקע אָנטיילנעמער פון דעם שמועס האָבן זיך מוידע געווען. זײ האָבן
באקומען א פּאָרוואַרפּ.

בארטעליק האָט דערצײלט וועגן דעם צושטאַנד פון פאועלס נערוון. די
פאראמלונג האָט שטורמיש פּראָטעסטירט, ווען דער פארטיי-אויספּאַרשער
האָט פּאָרגעלייגט געבן קאָרטשאַגיןען אַן אויסרײַד. דער אויספּאַרשער האָט
אַראָפּגענומען זײַן פּאַרשלאַג. פאועלען האָט מען פּרייגעשפּראַכט.

*

אינ עטלעכע טעג ארום האָט דער צוג געפירט קאָרטשאַגניענ קיינ כאַר-
קאָוו. דער קרייז-קאָמיטעט פון פארטיי האָט איינגעשטימט אפ זיין איינגע-
שפארטער ביטע אָפצולאָזן אימ אינ רעשוס פון צ.ק. פון אוקראַינישן קאָמיג.
מע האָט אימ געגעבן ניט קיינ שלעכטע כאַראַקטעריסטיק, אונ ער איז אוועק-
געפאָרן. איינער פון די סעקרעטארן פון צ.ק. פון קאָמיג איז געווען אַקימ.
צו אימ איז פאוועל אַריינ אונ דערציילט וועגן אַלץ.

אינ דער כאַראַקטעריסטיק האָט אַקימ נאָכ די ווערטער „אומבאָרענעצט
איבערגעגעבן דער פארטיי“ איבערגעלייענט: „איז פארטיי איסגעהאלטן,
בריוז אינ אויסשליסלעכע, זעלטענע פאלן ווערט ער אופגעבראכט אונ פאר-
לירט דעם קאָנטראָל איבער זיכ. די סיבע דערפון איז די שווערע קראַנקייט
פון דער נערוו-סיסטעם“.

— פונדעסטוועגן האָט מען דיר, פאוולושע, אַריינגעשריבן דעם דאָזיקן
פאָקט אינ א גוטן דאָקומענט. דו ערגער זיכ ניט, עס טרעפן זיכ אמאָל
אזעלכע זאכן אפילע מיט געזונטע מענטשן. פאָר אוועק אפ דאָרעם, קלייב
אַן קויכעס. וועסט קומען, וועלן מיר דעמלט רייזן, ווו דו זאָלסט אַרבעטן.
אונ אַקימ האָט אימ פעסט געדריקט די האַנט.

*

די סאנאַטאָריע פון צ.ק. — „קאָמונאר“. קלומבעס רויזן, א פינקלדיקער
רענגבויען פונעם פאָנטאן, קאָרפוסן אינ סאָד, וואָס זיינען פארהאנגען מיט
ווינטרויבן. ווייסע כאַלאַטן אונ באַד-קאָסטיומען פון די אָפּווענדיקע. א
יונגע פרוי א דאָקטער פארשרייבט די פאמיליע, דעם נאָמען. א ראכוועס-
דיקער צימער אינ ווינקלדיקן קאָרפוס, בלענדנדיקע ווייסקייט פון דעם
בעטגעוואנט, ריינ אונ אבסאָליוט רויק. אן איבערגעטאָנענער, אן אָפּגע-
פרישטער פון דער גענומענער וואנע, האָט זיכ קאָרטשאַגני געלאָזן צום יאמ.
אפ וויפל דאָס אויג פארכאפט-הערלעכע רויקייט פון דער בלו-שוואר-
צער יאמ-ראכוועס ווי פאָלירטער מאַרמאָר. ערגעצ דאָרט-אינ דעם בלוינען
רויכל-האָבן זיכ פארלאָרן זיינע גרענעצן, די צעשמאָלצענע זון האָט זיכ
געשפיגלט אינ זיינ אויבערפלאַכ מיט א סרייפע פון ליכט-פלעקן. ווייט-ווייט
האָבן זיכ דורכן פרימאָרגנדיקן נעפל אויסגעמאָלט די מאַסיווע פעלזן פונעם
בארג-קאמ. די ברוסט האָט טיפ אריינגעאַטעמט די כיעסדיקע פרישקייט פון
דעם יאמ-בריוז, אונ די אויגן האָבן זיכ ניט געקענט אָפּרייסן פון דער גרוי-
סער רויקייט פון דעם בלוינען יאמ.

עס האָט זיכ מילד געפלעסקעט בא די פיס א שלעפעריקע כוואליע, זי
האָט געלעקט דעם גאָלדענעם זאמד פונעם ברעג.

הארט לעבן דער סאנאטאָריע פון צעקאָ— א גרויסער סאָך פון דער צענ-
טראַלער פּאָליקליניק. דורכ אימ פלעגן די קאָמונאָרָאָוצעס דורכגיין צו זיך,
ווען זיי פלעגן גיין פון יאמ. דאָ, אונטערן שאָטן פון א געדיכטער טשינא-
רע, בא דער הויכער וואנט פון גרויען קאלכשטיין, האָט קאָרטשאַגין ליב
געהאט אָפּצוֹרוען. אהער האָט זעלטנ־ווער אריינגעקוקט. פונדאנען האָט מען
געקענט באטראכטן די לעבהאפטע באוועגונג פון די מענטשן איבער די
אליעס און שטעגלעך פונעם סאָך, מע האָט געקענט אין די אָונטן הערן
מוזיק, בלייבנדיק פונדערווייטנס פונעם טומל אין א גרויסן קוראָרט.

אויך היינט האָט זיך קאָרטשאַגין פארקליבן אהער. מיט פארגעניגן האָט
ער זיך צוגעלייגט אפ דעם געפלאַכטענעם וויג־בעטל, און, א מירער פון
דער יאמ־וואנע און פון דער זון, האָט ער איינגעדערעמלט. דער האָריקער
האנטעך און דער ניט־דערלייענטער בוך— פורמאנאָוס, אופשטאנדי־זיינען
געלעגן אפ דעם שכינעסדיקן וויג־בעטל. די ערשטע טעג איז ער אין סא-
נאטאָריע געווען אין א צושטאנד פון אָנגעשטרענגטער נערוועזקייט, עס
האָבן ניט אופגעהערט די קאָפ־ווייטעקן. די פראָפעסאָרן האָבן נאָך אלץ
דערלערנט זיין קאָמפליצירטע און זעלטענע קראנקייט. אָט דאָס, וואָס מע
פלעגט אים נאָכאנאנד אויסקלאפן און אויסהערן, האָט אים דערעסן און
איינגעמאטערט. די אָרדינאטערן, וואָס האָט געהאט א מאָדנע פאמיליע—
יערוסאלימטישק, א סימפאטישע פארטיי־כאווערטע, פלעגט מיט מאטערניש
אופזוכן איר פאציענט און פלעגט אים געדולדיק איינריידן גיין מיט איר
צו דעם אָדער יענעם ספעציאליסט.

— אפ מיינ וואָרט, איך בין שוין פון דעם אליין פארמאטערט געוואָרן,
האָט פאועל געזאָגט. — פינפּ מאָל אין טאָג דערציילן איינס און דאָס זעלבע.
צי איז ניט געווען אמאָל מעשווע איינער באַבע, צי איז ניט געווען קראנק
אפ רעוומאטיזם איינער עלטער־וידע? דער רועב ווייס אים, אפ וואָס ער
האָט געקרענקט. איך האָב אים דאָך אפילע אין די אויגן ניט געזען! ווייטער
פרוּוט יעדערער מיך איינריידן, אז איך בין געווען קראנק אפ גאָנאָרייע
אָדער נאָך אפ עפעס ענדעכס, און מיר ווילט זיך פאר אועלכע פראגן, דעם
עמעס גערעדט, דערלאנגען עמעצן איבערן פליכ. גיט מיר די מעגלעכקייט

אָפּצורענע! וואָרעם אויב מע וועט מיך דערלערנען די גאנצע אָנזערהאלבן
כאַדאַשימ, וועל איך ווערן א סאַציאַל געפערלעכער.

יערוסאַלימטיק האָט געלאַכט. זי האָט געענטפערט מיט א וויצ, אָבער
שוין אינעם עטלעכע מינוט ארום פלעגט זי אים פירן צום כירורג, נעמענדיק
אים אונטערן האנט און דערציילנדיק אונטערוועגס עפעס אַ אינטערע-
סאַנטע זאַך.

היינט האָט קיינ באַזוכ באַם דאָקטער ניט געדאַרפט זײַן. ביז מיטיק איז
נאָך פאַראַן א שאַץ. אינ דרעמל האָט פאַרעל דערפילט, אז עמעצער גייט.
די אויגן האָט ער ניט געעפנט: „מוועט מיינען, אז איל שלאַפּ, און מ'וועט
אוועקגיין.“ אַן אומזיסטע האָפּענונג: דאָס וויג-בעטל האָט א סקריפּ געטאַן,
עמעצער האָט זיך אוועקגעוועזט. אַן איידעלער גערוך פון פאַרפומען האָט
געגעבן צו פילן, אז דערנעבן זיצט א פרוי. ער האָט געעפנט די אויגן.
דאָס ערשטע, וואָס ער האָט דערזען, איז—א בלענדדיק ווייסע קלייד און
פאַרברוינטע פיס אינ סאַפּיאַנעווע שטעקשיכ, נאָכדעם א יינגלש-געשוירן
קעפל, א פאַר גרויסע אויגן, א ריי שאַרפע ציינער, ווי בא א מייזל. זי
האַט א שמיכל געטאַן פאַרשעמט.

— אַנטשולדיקט, איך האָב אַיך, דאַכט זיך, געשטערט.

קאָרטשאַגין האָט ניט געענטפערט. דאָס איז געווען ניט גאָר העפלעך.
אָבער ער האָט נאָך געהאַט די האָפּענונג, אז די שכינע וועט אוועקגיין.

— דאָס איז אַינער בוכ?

זי האָט געבלעטערט דעם בוך „אופשטאַנד“.

— יע, מיינער.

אַ מינוט איז געווען שטיל.

— זאָגט, כאַווער, איר זייט פון דער סאַנאַטאָריע פון צ.ק.?

פּאָוועל האָט זיך אומגעדולדיק א קער געטאַן. „פּונדאָנען האָט זי זיך
דאָ גענומען? א פיינער אָפּרו! באלד וועט זי, מיסטאַמע, פּרעגן, אפּ וואָס
איך בין קראַנק. מע וועט דאַרפן אוועקגיין.“ ער האָט געזאָגט ניט שטאַרק
איידל:

— גיין.

— און איך האָב אַיך, דאַכט זיך, דאָרטן געזען.

פּאָוועל האָט זיך שוין געהאַט אָפּגעהויבן, נאָר פּונדאָנען האָט א פּרויען-

שטימ א פּרעג געטאַן:

— וואָס ביסטו עפעס געקומען אהער, דאָרע?

אַפּן ברעג פון וויג-בעטל האָט זיך צוגעזעצט א דיקע בלאַנדינקע אינ
אַ סאַנאַטאָרישן פּליאַזש-קאָסטיומ. זי האָט שנעל א בליק געטאַן אפּ קאָר-
טשאַגינען.

— איך האָב אַיך ערגעץ געזען, כאַווער. איר אַרבעט ניט אינ כאַרקאָוו?

— יע, אינ כאַרקאָוו.

קאַרטשאַגין האָט באַשלאָסן פאַרענדיקן די דאָזיקע פאַרצויגענע אונטער-
האַנדלונגען.

— אפּ וואָס פאַר אַן אַרבעט?

— אינ אַסעניזאַציע-אַבאָז!— און ער האָט אזש אַ ציטער געכאַנג פּונ זייער
געלעכטער.

— מע קען ניט זאָגן, אַז איר זינט זייער העפּלעך, כאַווער.

אזוי האָט זיך אָנגעהויבן זייער פּרינטישאַפט, און דאָרע ראָדקינע, דער
ביוראָ-מיטגליד פּונ כאַרקאָווער אַטאַטקאַמ פּונ דער פּאַרטיי, האָט ניט איינ
מאָל נאָכדעם דערמאָנט דעם קאַמישן אָנהייב פּונ זייער באַקאַנטשאַפט.

*

אומגעריכט האָט קאַרטשאַגין איינמאָל אינ סאָד פּונ סאַנאַטאָריע „טאַ-
לאַסאַ“, ווּוּהינ ער איז געגאַנגען אפּ אַ נאַכמיטיק-קאַנצערט, זיך באַגעגנט
מיט זשאַרקינ. און, ווי דאָס זאָל ניט אויסזען מאָדע, צונויפגעבראַכט האָט
זיי דער פּאַקסטראָט.

נאָך דער דיקער זינגערן, וואָס האָט מיט אַ גוואַלדיקער זשעסטיקוליאַציע
אָפּגעזונגען „געפּלאַקערט האָט די נאַכט מיט אַנציקונג פּונ טייווע“, איז
אַפּן עסטראַדע אַרויסגעשפּרונגען אַ פּאַרל. ער— אינ אַ רויטן צילינדער—
אַ האַלב-נאַקעטער, מיט עפּעס פאַרביקע בלעכלעך אפּ די היפּטן, נאָר מיט
אַ בלענד-ווייסער מאַנישקע און אינ אַ שניפּס. מיט איינ וואָרט— אַ שלעכטע
פאַראַדיע אפּ אַ ווילדן. זי— אַ שייניקע, מיט אַ שפּאַר ביסל קליידער אפּן
קערפּער. דאָס דאָזיקע פּאַרל האָט זיך גענומען דרייען אַז דער עסטראַדע
אינ אַ שאַקלדיקן פּאַקסטראָט, געטאַנצט אונטערן באַגייסטערטן געפּילדער
פּונ דער מאַסע געפּלייט מיט די אַקסענע קאַרקן, וואָס זיינען געשטאַנען
הינטער די שטולן און בעטלעך פּונ די סאַנאַטאָריע-קראַנקע. אַ מער עקלעאַפּט
בילד איז זיך שווער געווען פּאַרצושטעלן. דער אָפּגעפּרעסענער מאַנצביל
אינ דעם אידיאָטישן צילינדער און די פּרוי האָבן זיך געקרימט אינ העס-
לעכע פּאָזעס, קלעפּנדיק זיך איינער צום אַנדערן. הינטער אַוואַלען האָט
געטאַפּעט עפּעס אַ פעט שטיק פּלייש. קאַרטשאַגין האָט זיך געווען אַ קער
געטאַנג אפּ אַוועקצויגן. אָבער דאָ האָט זיך אינ דער פּאַדערשטער ריי, באַמ
סאַמע עסטראַדע, עמעצער אַופּגעהויבן און שאַרפּ אויסגעשויען:

— גענוג פּראָסטיטורן! צום טייוול!

פאַועל האָט דערקענט זשאַרקינ.

דער טאַפּיאָר האָט אַופּגעהערט שפּילן, די פּידל האָט אַ קוויטש געטאַנג
צום לעצטן מאָל און איז אַנשווינג געוואָרן. דאָס פּאַרל אפּ דער עסטראַדע
האַט זיך אַופּגעהערט צו דרייען און קרימען. אפּ דעם, וואָס האָט געשרייען,
האַט מען בייז גענומען שיקען הינטער די שטולן:

— סאַראַ גראַבקיט— איבערייסן אַ נומער!

— גאנצ אייראָפּע טאנצט!

— אן אומגעהערטע זאכ!

אַבער פון דער גרופע קאָמונאראָוועס האָט א פּיפּ געטאַנ ווי א גאולענ
אפּ פיר פינגער דער סעקרעטאר פונג טשערעפּאָוועצער אוקאַמאָל סעריאַזשע
זשבאנאָוו. אימ האָבן אונטערעהאלטן נאָכ אנדערע, און דאָס פּאַר איז פון
עסטראדע פארשווינדן, ווי דער ווינט וואָלט זיי אראָפּגעבלאָזן. דער פּלאפּ-
לער דער קאָנפּעראנסיע, וואָס איז געווען ענלעכער אפּ א דורכגעטריבענע
לאקיי, האָט געמאָלדן דעם פּובליקום, אז די טרופע פּאַרט אוועק.

— קייקל זיכ אָפּ שונדאנען ווי א קאַלבאסקע איבער קליינ-ספּאסקע!
גיב איבער דעם זיידן, אז מיר וועלן אינ מאַסקווע מיט אימ ריידן, — האָט
אימ באגלייט פון עסטראדע עפעס א יונג יאטל אינ א סאנאטאָרישן כאלאט,
און דער גאנצער אוילעם האָט דערביי געקייכט פון געלעכטער.

קאָרטשאַגין האָט אָפּגעזוכט זשאַרקין אינ די פּאָדערשטע רייען. לאנג
זיינען זיי געזעסן בא פאוולען אינ צימער. וואניע האָט געארבעט אלס
אגיספּראָפּ אינ איינעם א קרייזקאָפּ פון דער פּארטיי.

— ווייסט, איכ האָב א ווייב. אינגיכט וועט זי האָבן אָדער א טאָכטער
אָדער א זון, — האָט זשאַרקין געזאָגט.

— אַהאָ, ווער איז עס דיין ווייב? — האָט זיכ קאָרטשאַגין גע-
וונדערט.

זשאַרקין האָט ארויסגענומען פון דער זייטיקער קעשענע א פּאָטאָגראפיע
און געוויזן זי פאוולען.

— דערקענסט?

אפן בייד איז געזען ער און אנע באַרכארט.

— און דובאווע ווו איז? — האָט מיט נאָכ גרעסערער פארווינדערונג גע-
פרעגט פאוועל.

— דובאווע איז אינ מאַסקווע. ער איז אוועק פון קאָמווו נאָכ דעם,
ווי מע האָט אימ אויסגעשלאָסן פּונ פּארטיי, און איצטער לערנט ער
זיכ אינ דער מאַסקווער טעכנישער הויכשול. מע זאָגט, אז מע האָט אימ
אופגעשטעלט, אָבער דאָס איז דאפּקע א שאַד! ער איז א פּארסאמטער
מענטש... ווייסט, ווו אינגאט איז? ער איז איצט פּארטרעטער פונעם דירעקט-
טער פון א שייבוי-זאָאָד. וועגן די איבעריקע ווייס איכ ווייניק וואָס. מיר
האָבן זיכ אָפּגעריסן איינער פונעם אנדערן. מיר ארבעטן אינ פּארשידענע
ווינקלעך פון לאנד, און פונדעסטוועגן איז אזוי אָנגענעם זיכ באגעגענען
און דערמאָנען די אמאָליקע צייטן, — האָט זשאַרקין געזאָגט.

אינ צימער איז אריין דאָרע און מיט נאָכ עטלעכע מענטשן. א
הויכער טאמבאָווער האָט פּארמאכט די טיר. דאָרע האָט א קוק געטאָן אפּ
זשאַרקין אָרדען און געפרעגט בא פאוולען:

— דינער א כאווער? א פּארטיי-מיטגליד? ווו ארבעט ער?

ניט פארשטייענדיק וועגן וואָס עס האנדלט זיך, האָט קאָרטשאַגין בע-
קיצער איר דערציילט וועגן זשארקין.

— אויב אזוי, מעג ער בלייבן. נאָרוואָס זינען פֿון מאַסקווע געקומען
כאחיידימ. זיי וועלן אונדז דערציילן די לעצטע פארטייטשע ניס. מיר האָבן
באשטימט פארזאמלען זיך בא דיר אפ א מינ פארמאכטער זיצונג, — האָט
דאָרע דערקלערט.

קימאט אלע פארזאמלע זינען געווען אלטע באַלשעוויקעס, אויסער
פאווען און זשארקין. דער מיטגליד פֿון מ.ק.ק. בארטאשאָו האָט דער-
ציילט וועגן דער נייער אָפּאָזיציע, וואָס ווערט אָנגעפירט פֿון טראָצקין,
זינאָוועיוון און קאמעניעוון.

— אונדזער אָנוועזנהייט אפ די ערטער איז אזא אָנגעשטרענגטן מאַמענט
איז אומבאדינגט נייטיק, — האָט בארטאשאָו פארענדיקט. — איך פאָר מאַרג
ארויס.

איז דריי טעג ארום נאָך דער פארזאמלונג בא פאווען איז צימער איד
די סאנאטאָריע פארן טערמינ פֿוסט געוואָרן. פאוועל איז אויך אוועקגעפאָרן,
ניט פארענדיקנדיק זיין צייט.

איז צ.ק. פֿון קאָמיוג האָט מען אים לאנג ניט פארהאלטן. קאָרטשאַגין
האָט באקומען א באשטימונג פאר א סעקרעטאר פֿון א קרייז-קאָמיטעט פֿון
קאָמיוג איז איינעם פֿון די אינדוסטריעלע קרייזן, און שוין איז א וואָך
ארום האָט דער שטאַטישער אקטיוו פֿון דער אָרגאניזאציע געהערט זיין
ערשטע רעדע.

שפעט איז הארבסט איז דער אוטאָמאָביל פֿון קרייז-קאָמיטעט פֿון דער
פארטיי, איז וועלכן קאָרטשאַגין און נאָך צוויי טוער זינען געפאָרן איז
א ווייטן ראיאָן, אראָפּ איז א גראָבן באמ וועג און זיך איבערגעקערט.
אלע האָבן זיך צעקאליעטשעט. קאָרטשאַגין האָט צעקוועטשט די קני
פֿון דער רעכטער פֿוס. איז עטלעכע טעג ארום האָט מען אים געבראכט
איז כאַרקאָווער כירורגישן אינסטיטוט. א קאָנסיליום פֿון דאָקטוירים האָט
באטראכט די געשוואַלענע קני און די רענטגענישע פאָטאָגראַפיעס און האָט
אויסגעפונען, אז מע דארף באלד מאכן אן אָפּעראציע.

קאָרטשאַגין האָט איינגעשטימט.

— אויב אזוי, איז מאַרגן אינדערפרי, — האָט צום סאָפּ געזאָגט דער
דיקער פראָפּעסער, וועלכער האָט אָנגעפירט מיטן קאָנסיליום, און ער האָט
זיך אופגעהויבן. באלד נאָך אים זינען אויך ארויס די איבעריקע.
א קריינינקע ליכטיקע פאלאטע אפ איינ מענטשן. א זעלטענע ציכטיקייט
און דער שוין לאנג פארגעסענער ספעציפישער רייע פֿון שפיטאָל. קאָר-
טשאַגין האָט זיך אומגעקוקט. א טומבע מיט א שניי-ווייסן טישטעכל, א
ווייטער טאבורעט — און גאָר.

א סאניטארקע האָט געבראכט אָונט-ברויט.

פאוועל האָט זיך פון אימ אָפּגעזאָגט. האַלב־זיצנדיק אפּן בעט, האָט ער געשריבן בריוו. דער גוייטעק אינ פּוס האָט געשטערט טראַכטן. עסן האָט זיך ניט געוואָלט.

ווען דער פּערטער בריוו איז שוין געווען אָנגעשריבן, האָט זיך די טיר אינ פּאלאטע שטיל געעפּנט, און קאָרטשאַגין האָט דערזען באַ זיין בעט אַ יונגע פּרוי אינ אַ ווייסן כאַלאַט און אינ אַ ווייס היטעלע.

אינ דער אַיווטיקער טונקלקייט האָט ער דאן דערזען אירע דינע ברע־מען און גרויסע, דאכט זיך, שוואַרצע אויגן. אינ איין האַנט האָט זי גע־האַלטן אַ פּאָרטפּעל, אינ דער צווייטער—אַ בויגן פּאפּיר און אַ בלייזער.

— איך בין איינער אַרדינאַטער, האָט זי געזאָגט, היינט בין איך דע־זשורנע. איצט וועל איך זיך פּאַרנעמען מיט אויספּרעגן אייך, און אייך וועט אויסקומען, צי איר ווילט, צי איר ווילט ניט, אלץ דערצייילן וועגן זיך.

די פּרוי האָט פּריינטלעך געשמייכלט. דער שמייכל האָט אָפּגעשוואַכט די אומאָנגענעמקייט פּון „פּאַרהער“. אַ שאַ נאַכאַנאנד האָט קאָרטשאַגין דער־ציילט ניט נאָר וועגן זיך, נאָר אפּילע וועגן די עלטער־באַבעס.

*

אינ אָפּעראַציע־צימער געפינען זיך עטלעכע מענטשן, וואָס די נעזער־באַ זיי זיינען פּאַרבונדן מיט מאַרדיע.

עס גלאַנצט דער ניקל אפּ די כירורגישע אינסטרומענטן, אַ שמאַלער טיש, אונטער אימ אַ ריזיקער בעקן. ווען קאָרטשאַגין האָט זיך געלייגט אפּן טיש, האָט דער פּראָפּעסער געענדיקט וואַשן די הענט. הינטער אימ איז געגאַנגען אַן אייליקע צוגרייטונג צו דער אָפּעראַציע. קאָרטשאַגין האָט זיך אומגעקוקט. די שוועסטער האָט אויסגעלייגט לאַנצעטן, צווענגלעך. זיין אַרדינאַטער באַזשאַנאָוע האָט אָפּגעוויקלט דעם בינט פּון פּוס.

— קוקט ניט אהין, כאַווער קאָרטשאַגין, דאָס רופּט זיך אָפּ שלעכט אפּ די נערוון, האָט זי שטיל אַ זאָג געטאָן.

— וועגן וועמעס נערוון רעדט איר, דאָקטער?— און קאָרטשאַגין האָט כויעקדיק אַ שמייכל געטאָן.

אינ עטלעכע מינוט ארום האָט אַ פּעסטע מאַסקע אימ צוגעדעקט דאָס געזיכט. דער פּראָפּעסער האָט געזאָגט:

— זייט ניט אופּגערגט, באלד וועלן מיר געבן כלאַראַפּאָרם. אַטעמט טיפּ, דורכ דער נאָז און ציילט.

אַ פּאַרשטיקע שטימע האָט פּון אונטער דער מאַסקע רוקן געענטפּערט: — גוט. איך בעט פּאַרויס אַנטשולדיקן פּאַר די מעגלעכע ניט־צענווריר־טע אויסדרוקן.

דער פּראָפּעסער האָט ניט געקענט איינהאַלטן דעם שמייכל. די ערשטע טראַפּנס כלאַראַפּאָרם. אַ שטיקנדיקער, עקל־האַפּטער רייזעכ.

קאָרטשאַגין האָט טיפּ אָפגעזיפצט. ער האָט גענומען ציילן און געמיט זיך צו ריירן קלאָר. אזוי איז ער אריינגעטראַטן אין ערשטן אקט פון זיין טראגעדיע.

*

ארטיאָמ האָט צעריסן דעם קאָנווערט קימאט אפּ דער העלפט און עפעס אופגערגט געעפנט דעם בריוו. ער האָט מיט די אויגן א לייענ געטאָגן די ערשטע שורעס און געיאָגט איבער זיי נאָכאנאנד.

„ארטיאָמ, מיר שרייבן זייער זעלטן איינער דעם אנדערן. איינ מאָל, אָדער עס טרעפט—צוויי מאָל א יאָר! ניט שוין־זשע איז די זאך איבן דער צאָל? דו שרייבסט, אז דו ביסט אוועקגעפאָרן פון שפּעטע־אָדער מיט דער געזינד איבן קאזאטינער דעפּאָ, קערוי זיך אָפּרייסן פון די וואַרצלען. איך פארשטיי, אז די דאָזיקע וואַרצלען, דאָס זיינען סטעשעס אָפגעשטאנענע, קליינייגוטימערשישע פּסיכאָלאָגיע, איר מישפּאַכע און דאָס גלייכ. איבערמאכט מענטשן פון סטעשעס טיפּ איז א זאך א שווערע. איך האָב מורע, אז דיר וועט זיך עס אפילע ניט איינבעהן. דו זאָגסט, שווער צו לערנען זיך אפּ דער עלטער“. אָבער בא דיר גייט עס ניט שלעכט. דו ביסט ניט גערעכט, וואָס דו זאָגסט זיך אזוי אקשאַנעס־דיק אָפּ אוועקצוגיין פון דער פּראָדוקציע אפּ ארבעט אלס פּאַרזיער פון שטאַטס־אָדער. דו האָסט געקעמפּט פאר דער מאכט? איז נעמ־זשע זי. מ'אָרג טאָע נעם דעם שטאַטס־אָדער און הייב אָן ארבעטן.

איצט וועגן זיך. מיט מיר קומט פּאָר עפעס ניט קיינ גלאַטע מיטע. איך האָב אָנגעהויבן אָפּט וואנדערן איבער שפּיטאָלן. מע האָט מיך שוין צוויי מאָל געשיגט, ניט ווייניק בלוט האָב איך שוין פארלאָרן, אסאך קריכעס געפאטערט, און קיינער האָט מיר גאָך ניט געענטפערט, ווען וועט צו דעם נעמען א סאָס. איך האָב זיך אָפגעריסן פון דער ארבעט. כּיהאָב באקומען א נייע פּראָצעסיע פון א פּראָנקי, אריבערגעטראַגן גאנצע בערג צוועקס, און דער רעזולטאט דערפון איז א פארלאָרן די באוועג־פּייקנישט פון דער קני פון דער רעכטער פוס, באקומען עטלעכע נעש אפּן קערפּער, און, ענדלעך, די לעצטע מעריצינישע אנטרעקונג: מיט זיבן יאָר צוריק האָב איך באקומען א פּלאַפּ אין רוקן־בייג, און איצטער זאָגט מען מיר, אז דער דאָזיקער קלאפּ קען מיר טייער קאָסטן. איך בין גרייט אריבערטראָגן אלץ, אבי אומ־קערן זיך צוריק אין די רייען.

עס איז ניטאָ פאר מיר קיינ שרעקלעכערע זאך איבן לעבן, ווי ארויספאלן פון די קאמפּ־רייען. וועגן דעם קען איך אפילע ניט טראכטן. אָט פארוואָס איך ביי אייבן אפּ אלץ. אָבער קיינ בעסערונג זעט זיך ניט, און די וואַלקנס ווערן אלץ געריכטער. נאָך דער ערשטער אָפּזאציע האָב איך באלד, ווי נאָך כּיהאָב גענומען גיין, זיך אומגע־קערט אפּ דער ארבעט, אָבער איבניכטן האָט מען מיך געבראכט צו פירן אפּ צוריק. איצט האָב איך באקומען א בילדעט איבן סאנאטאָריע „מינאק“ אין יעוּפּאטאָריע. מ'אָרגן פּאָר איך ארויס. פאל ניט אראָפּ בא זיך, ארטיאָמ, מיך איז דאָך שווער אומצוברענגען לעבן וועט בא מיר סטייען פאר דרייען. מיר וועלן נאָך אן ארבעט טאָן, גוטער ברוי־דער. היט דעם געזונט, הייב ניט קיינ צענפורדיקע מאסעס. דער פארטיי קאָסט נאָכדען טייער דער רעמאָנט, די יאָרן ביבן אונדז דערפארונג, די לערע—וויסן. און דאָס אלץ איז ניט צוליב דעם, אז מע זאָל ארומפּאָרגן איבער די שפּיטאָלן. איך דריק דיי האנט.

פאועל קאָרטשאַגין.

אינ דער צייט, ווען ארטיאָמ האָט אָנגעכמוּרעט די ברעמען און געליי-
ענט דעם ברודערס ברייו, האָט זיך פאָוועל אינ שפיטאַל געזענט מיט בא-
זשאַנאָווען. זי האָט אימ געגעבן די האַנט און געפרעגט:
— אינ קרימ פאָרט איר מאָרגן? ווי־זשע וועט איר פארברענגען דעם
היינטיקן טאָג?

קאָרטשאַגין האָט געענטפערט:
— באלד וועט קומען די כאַווערטע ראָדקינע. היינטיקן טאָג און היי-
טיקע נאכט וועל איך פארברענגען בא אירע עלטערן, און אינדערפרי וועט
זי מיך באַגלייטן צום וואָקזאַל.
באזשאַנאָווע האָט געקענט דאַרען, וועלכע פלעגט אָפט קומען צו פאָרן
צו פאוועלען.

— איר געדענקט, כאַווער קאָרטשאַגין, אונדזער געשפרעכ וועגן דעם, אז
איר וועט פארן אָפּפאָר זיך זען מיט מיין פאָטער? איך האָב אימ גענוי דער-
צייטט וועגן אייער געזונט. מיר ווילט זיך, אז ער זאָל אייך באַטראַכטן. דאָס
קען מען טאָן היינט אינאַוונט.
קאָרטשאַגין האָט באלד אייגעשטימט.

אינ דעם זעלבן אָוונט האָט אירינע וואַסיליעווע אריינגעפירט פאוועלען
אינ איר טאַטנס ראַכוועסדיקן קאַבינעט.

דער באַרימטער כירורג האָט אינ דער אָנוועזנהייט פון זיין טאָכטער בא-
טראַכט קאָרטשאַגיןען. אירינע האָט געבראַכט פון קליניק די רענטגענישע
פאָטאָגראַפיעס און אלע אנאַליזן. פאוועל האָט ניט געקענט ניט באַמערקן,
ווי אירינע איז פלוצלינג בלייב געוואָרן נאָך איינער אַ לאַנגער רעפליק פון
איר פאָטער אינ לאַטיין. קאָרטשאַגין האָט געקוקט אַפּ דעם גרויסן פליכע-
וואַטן קאָפּ פונעם פראָפעסער. ער האָט זיך געפרוּווט וואָס־ניט־איז אַרויס־
לייענען אינ זיינע דורכבויערנדיקע אויגן, אָבער באזשאַנאָו איז געווען ניט
דורכדרינגלעך.

ווען פאוועל האָט זיך אָנגעטאָן, האָט זיך באזשאַנאָו מיט אימ העפלעך
צעזענט; ער איז אוועקגעפאָרן אַפּ עפעס אַ זיצונג און האָט איבערגעגעבן
דער טאָכטער, זי זאָל פאוועלען איבערגעבן דעם די־אָנאָז.

אינ אירינע וואַסיליעוועס צימער, וואָס איז געווען אויסגעשטאַט מיט אַ
ראַפּינירטן געשמאַק, האָט זיך קאָרטשאַגין צוגעלייגט אַפּן די־וואַן, וואַרטנדיק,
אז באזשאַנאָווע זאָל אָנהייבן רייזן. אָבער זי האָט ניט געוואוסט, ווי אָנצוהייבן,
וואָס צו זאָגן; איר איז געווען זייער שווער. דער פאָטער האָט איר גע-
זאָגט, אז די מעדיצין האָט דערווילל ניט קיין מיטלען, וואָס זאָלן קענען אָפּ-
שטעלן די פאַרניכטנדיקע אַרבעט פון דעם אָנצינדונג־פראָצעס, וואָס קומט
פאָר אינ קאָרטשאַגיןס אָרגאַניזם. ער האָט זיך אַרויסגעזאָגט קעגן כירורגישע
מיטלען. אַפּ דעם דאָזיקן יונגן מאַן לויערט די טראַגעדיע פון ניט קענען
הירן זיך פון אָרט, און מיר זיינען אָנמעכטיק עס ניט צו דערלאָזן.

ווי א דאָקטער און ווי א פריינט, האָט זי ניט געפונען פאר מעגלעך צו זאָגן אימ אלץ, און אין פאָרויבטיקע אויסדרוקן האָט זי קאָרטשאַגנען אים בערגענעבן בלוז א קליינעם טייל פונעם עמעס.

— איך בין זיכער, כאווער קאָרטשאַגני, אז די יעוּפּאַטאַריער בעדער וועלן מאַכן אין אים אַיך אַן איבערברוק, און איר וועט זיך אין האַרבעט קענען אומקערן צו דער אַרבעט.

ביים זי האָט גערעדט, האָט זי פאַרגעסן, אז נאָך איר שפירן נאָך די גאַנצע צייט צוויי שאַרפּע אויגן.

— פון אַייערע רייד, בעסער געזאָגט, פון דעם אלעמען, וואָס איר דערעדט ניט, זע איך די גאַנצע ערנסטקייט פון דער לאַגע. איר געדענקט, איך האָב אים געבעטן שטענדיק ריידן מיט מיר אָפּנהערציק. פון מיר דאַרפּ מען קיינ זאך ניט באהאַלטן, איך וועל ניט פאַלן אין כאַלאַשעס און וועל זיך ניט קוילענען, אָבער איך וויל זייער וויסן, וואָס עס דערוואַרט מיך אין דער צוקונפּט, — האָט פּאוועל געזאָגט. באַזשאַנאָווע האָט זיך אַרויסגעדרייט מיט אַ גלייכווערטל.

אין דעם דאָזיקן אַוונט האָט זיך פּאוועל פּונדעסטוועגן ניט דערוואַרט דעם עמעס וועגן זיין מאַרגנדיקן טאָג. ווען זיי האָבן זיך געזעגנט, האָט באַזשאַנאָווע שטיל געזאָגט:

— פאַרגעסט ניט וועגן מיין פריינטשאַפּט צו אים, כאווער קאָרטשאַגני. אין אונדזער לעבן זיינען מעגלעך פאַרשיידענע לאַגעס. אויב אים וועט זיין נייטיק מיין הילף אָדער אַן אַיזע, שרייבט מיר אַן. איך וועל טאָן אלץ, וואָס עס וועט נאָר זיין אין מינע קויכעס.

זי האָט געקוקט דורכן פענצטער, ווי א הויכע פיגור אין א לעדערנער קורטקע, איז געגאַנגען, שווער, אָנגעשפאַרט אפּ א שטעקל צום פּורמאַנט דראָזשקע.

*

ווידער יעוּפּאַטאַריע. דאָרעמדיקע היצן. פילדערנדיקע פאַרברוינגטע מענטשן אין גאַלד אויסגענייטע טיובעטייקעס. אַן אוּטאַמאַביל ברענגט צו פירן פאַר צען מינוט. די פאַסאזשירן צו דער סאַנאַטאָריע, מינאַק — א צוויי־שטאַקיק הויז פון גרויען קאַלכשטיין.

דער דעזשוּרנער דאָקטער פירט אָפּ די געקומענע אין זייערע צימערן. — לויט וואָס פאַר אַן אָרדער זייט איר געקומען, כאווער? — האָט ער גע־פּרעגט באַ קאָרטשאַגנען און זיך אָפּגעשטעלט לעבן צימער נומ. 11.

— פון צ.ק.פ. (ב) אור.

— דעמלט וועלן מיר אים געבן א צימער צוזאַמען מיטן כאווער עבנער. ער איז א דייטש און ער בעט געבן אים פאַר אַ שאַכּ אַ רוסישן, — האָט דער

דאָקטער דערקלערט אין אָנגעקלאַפט. פון ציימער האָט זיך דערהערט אַן ענט-
פער אפ א געבראָכענעם רוסיש.

— אריין.

אין ציימער האָט קאָרטשאַגין אוועקגעשטעלט זײַן טשעמאָדאָן און זיך
א קער געטאָן צום בלאַנדן מאַנצביל מיט שײנע לעבעדיקע בלויע אויגן,
וועלכער איז געלעגן אפּן בעט. דער דײַטש האָט אים באַגענט מיט א גוט-
מוטיקן שמייכל.

— גוט מאָרגן, גענאָסע ¹. כ'האַב געוואָלט זאָגן ושראווסטוויי, האָט ער
זיך פאַריכט און דערלאַנגט פּאָולען א בלייכע האַנט מיט לאַנגע פינגער.
אין עטלעכע מינוט אַרום איז פּאָולעל געזעסן לעבן זײַן בעט, און צווישן
זיי איז פאַרגעקומען א לעבהאַפּטער געשפּרעך אפּ יענער, צווישנפּעלקערלע-
כער שפּראַך, אין וועלכע ווערטער שפּילן בלוין א הילפּרדייע און וווּ
אַן אומאַרשטענדלעכע פּראַזע ווערט דערגאַנצט מיט א מינ אַנשטויסן זיך,
מיט זשעסטן, מיט מימיק, ביכלאַל מיט אלע מיטלען פּונ דער ניט-געשריבע-
נער עספּעראַנטאַ. פּאָולעל האָט שוין געוואָסט, אַז עבנער איז א דײַטשישער
אַרבעטער.

אין דעם האַמבורגער אַרשטאַנד פּונ 1923 יאָר האָט עבנער באַקומען א
קויל אין היפּט, און אָט האָט זיך אַיצט די אַלטע ווונד געעפּנט און האָט
אים אַרייַנגעשלידערט אין בעט. ניט געקוקט אפּ די יעסורימ, האָט ער זיך
געאַהאַלטן האַפּערדיק און דערמיט האָט ער באלד אַרויסגערופּן באַ פּאָולען
אַכטונג צו זיך.

קײַן בעסערן שאַכּן האָט קאָרטשאַגין גאַרניט געקלערט צו האָבן. דער
וועט ניט דערציילן וועגן זײַנע קראַנקייטן פּונ אינדערפּרי ביז אינאַוונט און
וועט ניט קלאַנגן. פּאַרקערט, מיט אים פּאַרגעסטו אָן דײַנע אײַגענע צאַרעס.
„אַ שאַך נאָך, וואָס אפּ דײַטש פּאַרשטיי איך א קרענק“, האָט ער א
טראַכט געטאָן.

*

אין ווינקל פּונ סאָך זײַנען פּאַראַן עטלעכע וויגבעטלעך, א טיש פּונ
באַמבוק, צוויי וועגעלעך. דאָ פּלעגן נאָך די הייל-פּראַצעדורן פּאַרברענגען
זײַער צײַט פינפען, וואָס די קראַנקע האָבן זיי א נאָמען געגעבן „אויספיר-
קאָם פּונ קאַמינטערנ“.

אין אײַן וועגעלע איז האַלב געלעגן עבנער, אין צווייטן—קאָרטשאַגין,
וואָס מע האָט אים פּאַרווערט אַרומגײן. די איבעריקע דריי זײַנען געווען:
דער שווערליביקער עסטאַנער ווימאַן—א טוער פּונ פּאַלקאַמאַנדל פּונ דער
קרימער רעפּובליק, מאַרטע לאַוריין—א לעטן, א יונגע פּרוי מיט קאַרע אויגן,

¹ כאַווער.

וואָס האָט אויסגעזען ווי אַן אַכצניאַריק מיידל, און לעדעניאַוו—א הויכער ריז מיט גרויע שלייפּן, א סיביריאַק. דאָ ווּנען אינדערעמעכען געווען פינף נאַציאָנאַליטעטן: א דייַטש, אַן עסטאַנער, אַ לעטן, א רוס און אַן אוקראַינער. מאַרטע און ווימאַן האָבן געקענט די דייַטשישע שפּראַך, און עבנער האָט זיי אויסגענוצט ווי איבערזעצער. פּאוולעב און עבנערן האָט באַפּריינדעט דער געמיינזאַמער צימער, מאַרטען און ווימאַנען האָבן דערנענטערט מיט עבנערן דאָס, וואָס זיי האָבן געקענט די שפּראַך, און לעדעניאַוו מיט קאַר-טשאַניענ—די שאַכ־שפּיל.

ביז אינאַקענטי פּאוולאַוויטש לעדעניאַוו איז געקומען, איז קאַרטשאַניג געווען דער שאַכ־טשעמפּיאָן אינ סאַנאַטאָריע. ער האָט דעם דאָזיקן נאַמען אָפּגענומען באַ ווימאַנען נאָך אַן איינגעשפּאַרטן קאַמפּ. פּאַר דעם ערשטן אָרט. ווימאַן איז באַזיגט געוואָרן, און דאָס האָט דעם פּלעגמאַטישן עסטאַנער אַרויסגעפירט פּונ די קיילימ. ער האָט לאַנג ניט געקענט מוּיכל זיין קאַרטשאַניען די מאַפּאַלע. אָבער אינגיכען האָט זיך אינ סאַנאַטאָריע באַ-וויזן א הויכער אַלטער מאַן, וועלכער האָט זייער יונג אויסגעזען פּאַר זיינע פּופּציק יאָר, און ער האָט פּאַרגעלייגט קאַרטשאַניען שפּילן א פּאַרטיע. קאַרטשאַניג, ניט פּילגדיק קיין געפּאַר, האָט רויק אָנגעהויבן א פּערודגאַמ-ביט, אפּ וועלכען לעדעניאַוו האָט געענטפּערט מיט א דעביוט פּונ די צענט-ראַלע פעשקעס. ווי אַ טשעמפּיאָן, האָט פּאוועל געדאַרפּט שפּילן מיט יעדן נייַגעקומענעם שאַכמאַטיסט. קוקן אפּ די דאָזיקע פּאַרטיעס האָט זיך שטענ-דיק צונויפּגעקליבן א גרויסער אוילעם. שוין נאָכן ניינטן גאַנג האָט קאַר-טשאַניג דערזען, אַז לעדעניאַווס פעשקעס, וואָס גרייפּן אָג גאַנצ סיסטעמאַ-טיש, פּרעסן אימ צונויפּ. קאַרטשאַניג האָט פּאַרשטאַנען, אַז ער האָט צו טאַג מיט א געפּערלעכען קעגנער: אומזיסט האָט ער זיך באַצויגן צו דער דאָזיקער שפּיל אַזוי ניט־פּאַרויכטיק.

נאָך אַ דרייַשאַיקער שלאַכט איז פּאוועל, ניט געקוקט אפּ אלע אָנשטוענ-גונגען, געווען געצווונגען זיך אונטערגעבן. איידער ווער-עס־איז פּונ די אַרומיקע, האָט ער אליין דערזען, אַז ער פּאַרשפּילט. ער האָט אַ קוק געטאַג אפּ זיין פּאַרטניאַר. לעדעניאַוו האָט געשמייכלט פּאַטערלעכ־מילד. קלאָר, אַז ער האָט אויך געזען פּאוועלס מאַפּאַלע. דער עסטאַנער, וואָס איז אויך גע-ווען אַרפּגערעגט און וואָס האָט געוואָלט, אַז קאַרטשאַניג זאָל פּאַרלירן, האָט נאָך גאַרנישט ניט באַמערקט.

— איך האַלט זיך שטענדיק ביז דער לעצטער פעשקע, האָט פּאוועל געזאָגט, און לעדעניאַוו האָט איינשטימיק אַ שאַקל געטאַג מיטן קאַפּ אַלס ענטפּער אפּ דער דאָזיקער פּראַזע, וואָס נאָר ער אליין האָט פּאַרשטאַנען. קאַרטשאַניג האָט מיט אינאַקענטי פּאוולאַוויטשן געשפּילט צען פּאַרטיעס אין פּאַרזויפּ פּונ פינף טעג. פּונ זיי האָט ער זיבן פּאַרשפּילט, צוויי געוונען און איינע געמאַכט רעמי.

וויימאן האָט טריומפּירט:

— איי אַ דאנק, כאווער לעדעניאָוו! אַך, האָט איר אימ דערלאנגט! ער האָט עס פארדינט! אונדז, אלטע שאכמאטיסטן, האָט ער אלעמען אויסגע- שטעלט אַ נאָז. אָבער אליין האָט ער אויב באקומען אַ מאפּאָלע און דאמקע פונ אַן אלטן. כאַכאַכאַ..

— וואָס, עס איז ניט געשמאק צו פארשפילן?— האָט ער זיך גערייזט מיט זיין באזיגטן זיגער.

קאָרטשאַגין האָט פארלאָרן דעם נאָמען „טשעמפּיאָן“. אָבער אָנשטאָט דעם דאָזיקן קינדערשן קאָוועד האָט ער אינאיןאַקענטי פאוולאָוויטשן דער- וואָרבן אַ מענטשן, וואָס איז אימ נאָכדעם געוואָרן נאָענט און טייער. קאָר- טשאַגיןס מאפּאָלע אפּ דער שאַכ-ברעט איז געווען ניט קיין צופעליקע. ער האָט באהערשט בלויז די אויבערפלעכלעכע סטראטעגיע פונ שאַכ-שפּיל, דער שאַכ-שפּילער האָט פארשפּילט באַם שאַכ-מיסטער, וואָס האָט געוויסט אלע סוידעס פונ דער שפּיל.

קאָרטשאַגין און לעדעניאָוו האָבן געהאט איין געמיינזאמע דאטע: קאָר- טשאַגין איז געבוירן געוואָרן אינאין יענעם יאָר, ווען לעדעניאָוו איז אריין- געטראַטן אין פארטיי. ביידע זיינען געווען טיפּישע פאָרשטייער פונ דער יונגער און דער אלטער באַלשעוויסטישער גווארדיע. איינער האָט געהאט אַ גרויסע דערפארונג אינאין לעבן און אינאין דער פאָליטיק, יאָרן אונטערערדי- שע ארבעט הינטער זיך, צארישע טורמעס, נאָכדעם אַ גרויסע מעלוזישע ארבעט; דער צווייטער האָט פארמאָגט אַ פלאַמיקע יוגנט און סאכאַקל אכט יאָר קאמפ, וואָס האָבן געקענט פארברענען ניט איין לעבן. און זיי ביידע— דער אלטער און דער יונגער— האָבן געהאט הייסע הערצער און זיינען געווען שוואַך אינאין געזונט.

אינאָוונט ווערט עבנערס און קאָרטשאַגיןס צימער פארוואנדלט אינאין אַ קלוב. פונדאנען פלעגן ארויסגיין אלע פאָליטישע ניס. אינאָוונט איז אינאין צימער נומ. 11 געווען טומלדיק. געוויינלעך פלעגט וויימאן פרווון דערציילן עפעס אַ פּעטן אַנעקדאָט, וואָס ער האָט זייער ליב געהאט, אָבער ער פלעגט באלד כאפן פונ צוויי זיטן— פונ מארטען און קאָרטשאַגיןען. מארטע האָט פארמאָגט די פייקייט אָפּצושטעלן אימ אפּ אַן איידעלן אויפן פול מיט כויר- זעק; אָבער ווען דאָס האָט ניט געהאַלפן, פלעגט זיך אריינמישן קאָרטשאַגין; — וויימאן, וואָלסט עפּשער פּריער געבעטן אַ דערלויבעניש, ס'קען זיין, אַז אונדז איז גאָרניט אינטערעסאַנט אויסצוהערן דיין „שארפּזין“...

— איך פארשטיי ביכלאָל ניט, ווי פאָרט זיך עס באַ דיר... פלעגט. קאָר- טשאַגין אָנהייבן מיט אַן אופגערייזטן טאָג.

וויימאן פלעגט אראַפּלאָזן די פליישיקע ליפּ, און זיינע שמאָלע אייגלעך פלעגן נעמען כויעקדיק ארומקוקן די פענעמער.

— עס וועט אויסקומען איינפירן אַן עטיקאינספעקטור באַם הויפט-

שאַליט-אופקלער און רעקאָמענדירן קאָרטשאַגינען אלס עלטסטן אינספעקטער. איך פארשטיי נאָך מארטען, זי איז איך א פראָפעסיאָנעלער פרויען-אָפּאָזי-ציע, אָבער קאָרטשאַגינ וויל מאַכן דעם אַנשטעל פון אן אומשולדיק יינגל, עפעס פון א מיין קאָמיוניש אויפּעלע... און כּוּצדעם האָב איך ביכלאל ניט ליב, ווען די אייער לערנען די הינער.

נאָך אזא היציקן שטרענג וועגן קאָמוניסטישער עטיק איז די פראגע וועגן פעטע אנעקדאָטן געשטעלט געוואָרן צו פרינציפּיעלער באהאנדלונג. מארטע האָט עבנערן איבערגעזעצט די פארשידענע שטאנדפונקטן:

— עראַטישע אנעקדאָטן-דאָס איז ניט גאָר גוט, איך בין סאָלידאר מיט פאולושען, האָט אדאם געזאָגט.

ווימאנען איז אויסגעקומען אָפּטרעטן. ער האָט זיך ארויסגעדרייט מיט וויצן, אפּ וויפּל דאָס האָט זיך געלאָזן, אָבער מער האָט ער שוין קיינ אנעק-דאָטן ניט דערציילט.

מארטען האָט קאָרטשאַגינ געהאלטן פאר א קאָמיוניסטיקע. אפּן קוק האָט ער זי געשאצט 19 יאָר. אָבער ווי פאָוונדערט ער איז געווען, ווען איינ-מאָל איך א געשפרעכ מיט איר האָט ער זיך דערוווסט, אז זי איז א מיטגליד פון פארטיי פון זיבעצנטן יאָר, אז זי איז אלט איינ און דרייסיק יאָר און אז זי איז געווען איינע פון די אקטיווע טוער פון דער קאָמפּארטיי פון לעט-לאַנד. איך אכצנטן יאָר האָבן זי די וויסע פארמישפּעט צום שיסן. און נאָך דעם האָט די האָוועטישע רעגירונג אויסגעביטן זי צוזאמען מיט נאָך אנדערע. איצט האָט זי געארבעט אין „פראוורד“ און גלייכצייטיק געהאלטן בא ענ-דיקן א הויכשול. וויאזוי די דערנענטערונג זייערע האָט זיך אָנגעהויבן, האָט פאועל אלייני ניט געפילט, אָבער די קליינע לעטן, וואָס איז אָפּט געווען צו גאסט בא עבנערן, האָט זיך געהאלטן שטארק אָן „פינפלינג“.

דער אונטערערדישער טוער עגליט, אויך א לעט, האָט כּיטרע זיך גע-וויצט איבער איר:

— מארטעטשקע, אונ וואָס איז מיטן אָרעמינקן אָזאָל איך מאַסקווע? מע טאָר דאָך ניט אזוי!

אינדערפרי, א מינוט פארן קלונג, האָט איך סאנאטאַריע הילכיק געקרייט א האָן. עבנער האָט אים אפּ אן אידעאלן אויפן קאָפּירט. אלע באַמינוגען פונעם פּערסאָנאל אופצוהוכן דעם האָן, וואָס האָט זיך ווער-ווייס וויאזוי פאר-קליבן איך סאנאטאַריע, האָבן ניט געגעבן קיינע שום רעזולטאטן. עבנער האָט דערפון געהאט גרויס פארגעניגן.

צום סאָפּ כּוידעש האָט קאָרטשאַגינ זיך דערפילט שלעכט. די דאָקטוירן האָבן אים געהייסן זיך לייגן אין בעט. עבנערן האָט עס זייער געערגערט. ער האָט ליב געקראָגן דעם דאָזיקן יונגן באַלשעחויקן, וואָס איז קיינמאָל ניט ארײַנגעפאלן אין ייעש, איז געווען לעבנספריידיק, האָט פארמאָגט אזויפיל ענערגיע, נאָר ער האָט אזוי פרי פארלאָרן דעם געזונט. אָבער ווען מארטע

הָאָט דערצײלט עבנער, אז די דאָקטוירים רײדן וועגן קאָרטשאַגניס טראַ-
גישער צוקונפט, איז אדאם געוואָרן צעטראַגן.
ביזן סאמע אָפּפאַרן פון סאנאטאָריע האָט מען קאָרטשאַגניען ניט דער-
לויבט ארומגיין.

פאוולען האָט זיך איינגעגעבן אויסבאהאלטן זײַנע יעטורים פון די אַר-
מיקע, בלויז מארטע האָט זיך אָנגעשטויסן, ווײל ער האָט אויסגעזען זייער
בלייב. א וואָך פארן אָפּפאַרן האָט פאוועל באקומען פון אוקראינישן צעקא
א בריוו, אינ וועלכען מע האָט אים געגעבן צו וויסן, אז דעם אורלויב האָט
מען אים פארלענגערט אפּ צוויי כאדאָשימ און אז אינ העסקעם מיט די אויס-
פירן פון דער סאנאטאָריע קען ער זיך בא דעם איצטיקן געזונט-צושטאנד.
ניט אומקערן אפּ דער ארבעט. צוזאמען מיטן בריוו האָט מען אים ארויס-
געשיקט געלט.

פאוועל האָט אופגענומען דעם דאָזיקן ערשטן קלאפּ, ווי ער האָט אמאָל
אופגענומען זשוכרייס קלעפּ, ווען יענער האָט אים געלערנט באַקס: ער פלעגט
דעמלט אויך פאלן און באלד זיך אופהייבן צוריק.

אומגעריכט איז אָנגעקומען א בריוו פון דער מאמען. די אלטיטשקע האָט
געשריבן, אז ניט ווײט פון יעוּפּאטאָריע, אינ האפּנ-שטאָט, וווינט אירע
אן אלטע פריינט, אלבינע קיזאמ, מיט וועלכער די מאמע האָט זיך שוין ניט
געזען א פופצן יאָר, און אז זי בעט זייער דעם זון, ער זאָל אראָפּפאַרן צו
איר. דער דאָזיקער צופעליקער בריוו האָט געשפּילט א גרויסע ראָליע אין
פאוועלס לעבן.

אינ א וואָך ארום האָט די סאנאטאָרישע כעוורע באגלייט קאָרטשאַגניען
צום האפּן. באם געזעגענען זיך האָט עבנער הייס ארומגענומען און א קוש
געטאָן פאוועלען, ווי א ברודער. מארטע אָבער איז פארשווונדן געוואָרן, און
פאוועל איז אוועקגעפאַרן און ניט געזעגנט זיך מיט איר.

אפּמאָרגן אינדערפרי איז דער פאעטאָן, וואָס האָט קאָרטשאַגניען גע-
בראכט פון האפּן, צוגעפאַרן צו א קליין הייל און א קליינעם סאָד, און
קאָרטשאַגני האָט אוועקגעשיקט זײַן באגלייטער פּרעגן, צי דאָ וווינט
קיזאמ.

דאָס געזינד קיזאמ איז באשטאנען פון פינף מענטשן: אלבינע קיזאמ—
די מוטער, אן עלטערע פולע פרוי מיט א שווערן קוק אינ די שווארצע
אויגן און מיט שפורג פון געוועזענער שיינקייט אפּן אלטן געזיכט, אירע
צוויי טעכטער—דיאָליע און טײַע, א קליין זונעלע דיאָליעס און דער אלטער
קיזאמ, א זיידנער דיקער מענטש, ענלעך אפּ א כאזער.

דער אלטער האָט געארבעט אינ קאָפּעראטיוו, די יינגערע טאָכטער—
טײַע—איז געאנגען אפּ שווארצארבעט, די עלטערע, דיאָליע, א געוועזענע
מאשיניסטקע, איז ניט לאנג זיך פאנאנדערגעאנגען מיט איר מאן, וואָס
איז געווען א שיקער און א כוליגאן, און איז איצט געזעסן אָן ארבעט. די

צײַט האָט זי פארבראכט אינדערהיים, האָט זיך געײסעקט מיטן קינד, גער
האָלפן דער מאמען אין דער װירטשאפט.

אויסער די טעכטער, איז נאָך געווען א זון זשאָרזש, אָבער איצטער איז
ער געווען אין לענינגראד.

דאָס געזינד קינזאם האָט קאָרטשאַגניען וואַרעם אופגענומען. בלויז דער
אלטער פֿלעגט אמאָל כאַפּן אַ בייזן, פאַרשפּיצטן קוק אפּן גאַסט.

קאָרטשאַגני האָט געדורדיק אויסגעדרעציילט אלבינען אלץ, וואָס ער האָט
געוואָסט פּונד דער מישפּאַכע־כראָניק פּונד די קאָרטשאַגניס, פאַריינוועגס האָט
ער אליינ אויסגעפּרעגט וועגן איר לעבן.

ליאַליע איז אלט געווען צוויי און צוואַנציק יאָר. אַ פּאַשעטע שאַטענקע,
מיט געשוירענע האָר, מיט אַ ברייט אָפּענעם פּאַנעם, איז זי מיט פּאָוולעב
באלד געוואָרן באַפּריינדעט און גערן אימ אויסדערציילט אלע מישפּאַכע־
סודעס. פּונד איר האָט זיך קאָרטשאַגני דערוואָסט, אז דער אלטער האָט דעספּאָ-
טיש גראָב געדריקט דאָס גאַנצע געזינד, ער האָט ניט דערלאָזן קיין פּרייע
מינע, די קלענסטע אַנטפּלעקונג פּונעם ווילן. אַ באַגרענעצטער, אַ שמאַל־
קעפּיקער, אזא וואָס טשעפעט זיך צו יעדער קלייניקייט, האָט ער געהאַלטן דאָס
געזינד אין אייביקער שרעק, און דעריבער האָבן זיך די קינדער געפּילט צו
אימ פּרעמד. און די פּרוי, וואָס האָט די גאַנצע פינף און צוואַנציק יאָר געקעמפּט
קעגן זײַן דעספּאָטיזם, האָט אימ שטאַרק פּײַנט געהאַט. די טעכטער האָבן
זיך שטענדיק געשטעלט אפּ דער מאמעס צאד, און די דאָזיקע שטענדיקע
מישפּאַכע־קריגערייען האָבן זיי פאַרסאַמט דאָס לעבן. אזוי זײַנען געגאַנגען
די טעג, פּויל מיט אָן אַ שיר קליינע און גרויסע פאַרדרוסן.

דער צווייטער הויקער איז דער פאַמיליע איז געווען זשאָרזש. לויט ליאַ-
ליעס רייד איז ער געווען א טיפּישער פּלאַדער, אַ שרעקלעכער באַרימער.
וואָס האָט ליב געהאַט גוט אָפּצוועסן, אָנטאָן זיך מיט פּראַנט און דערצו
נאָך האָט ער ניט פּײַנט געהאַט דעם ביטערן טראָפּן. געענדיקט די נײַיאָריקע
שול, האָט זשאָרזש—דער מאמעס ליבלינג—געבעטן, מע זאָל אימ געבן געלט
און ער וועט פּאַרן אין דער הויפטשטאָט.

— איך וועל פּאַרן אין אַניווערסיטעט. זאָל ליאַליע פאַרקויפּן איר רינג,
און דו פאַרקויפּ דײַנע זאַכען. איך דאַרף האָבן געלט, און װוּ איר װעט זײ
קריגן—איז מיר אַלציײַט.

זשאָרזש האָט גוט געוואָסט, אז די מאמע וועט אימ אין קיין זאַך ניט אָפּ-
זאָגן, און דאָס האָט ער אויסגענוצט אַזאַ סאַמע פּרעכט אויפּן. צו די שוועס-
טער האָט ער זיך באַצויגן פּונד אויבן אַראָפּ, ער האָט געהאַלטן, אז זיי
שטייען גידעריקער פּונד אימ. אלץ, וואָס עס האָט זיך אײַנגעגעבן אַרויסרייסן
באַם אלטן, און אויך טײַעס פאַרהאַרעוועטע געלט האָט די מאמע אָפּגעשיקט
דעם ווּן, און יענער, וואָס איז דורכגעפּאַלן מיט אַ קנאַק אפּ די עקנאַמענעס,

הָאָט זיך גאנצ פריילעך געלעבט בא זײַן פעטער און אלץ טערפֿאָרזירט די מאמע מיט טעלעגראמעס וועגן ארויסשיקן געלט.

די ינגערע טאכטער, טײַענ, האָט קאָרטשאַגין דערזען ערשט שפעט אינאַוונט. די מוטער האָט איר אין פירהויז דערציילט וועגן דעם גאסט, וואָס איז געקומען. זי האָט זיך באגריסט מיט פאוולען, פארשעמט געגעבן אים די האנט און אײַ, שטייענדיק פארן אומבאקאנטן יונגן באַכער, רויט געוואָרן ביזן אריבער די אויערן. פאוועל האָט ניט באלד אָפגעלאָזן איר פעסטע האנט, אפ וועלכער ער האָט געפילט בערגלעך פון מאָזאַליעס.

טײַענ איז געגאנגען דאָס נײַנצנטע יאָר. זי איז ניט געווען קײַן שײַנהײַט, אָבער די גרויסע קארע אויגן, דער דינער מאַנגאָלישער געמעל פון די ברע־מען, די שײַנע לײַנע פון דער נאָז און די פרישע פאראקשנטע ליפּן האָבן איר צוגעגעבן כײַנ; איר יונגער שטייפער ברוסט איז געווען ענג אונטער דער געשטרײַפּטער ארבעט־בלווע.

די שוועסטער האָבן געוווינט אין צוויי פּיצניקע צימערלעך. אין טײַעס צימער איז געשטאנען א שמאָלע אײַזערנע בעט, א קאָמאָד, פארשטעלט מיט פארשיידענע קלייניקײַטן, אפ אים א קליינע שפיגל, און אפ דער וואנט— א דריי צענדליק פּאָטאַגראַפיעס און קארטלעך. אפּן פענצטער צוויי בלומען־טעפּ מיט צינטער־רויטן געראן און וויסרזאָלעכע אסטערס. די דורכזיכטיקע פּאָרהאַנקע איז געווען איבערגעבונדן מיט א בלויער סטענגע.

— טײַע האָט ניט לײַב ארײַנלאָזן צו זיך אין צימער פּאָרשטייער פון די מאנצביל, און פאר אײַך, ווי איר זעט, מאכט זי אן אויסנאם, — האָט זיך גע־וויצלט לײַאַליע אפ דער שוועסטערס כעושבן.

אפּמאָרג אינאַוונט האָט דאָס געזינד געטרונקען טײַ אין דער העלפט שטוב פון די אלטע. טײַע איז געווען בא זיך אין צימער און פון דאָרטן האָט זי זיך צוגעהערט צום אלגעמײַנעם געשפרעך. קיוצאם האָט פּלייסיק געמישט דאָס צוקער אין גלָז און געוואָרפּן בײַזע בליקן פון אונטער די ברילן אפּן גאסט, וואָס איז געזעסן קעגן אים.

— איך האלט ניט פון די איצטיקע געזעצן וועגן מישפּאָכע, — האָט ער געזאָגט. — עמעצן האָט זיך פארוואָלט — האָט ער כאסענע, עס האָט זיך אים, ווידער, איבערגעוואָלט — נעמט ער און געט זיך. א פרייער פויגל.

דער אלטער האָט אָנגעהויבן פירכען און זיך צעהוסט. ער האָט אָפּגע־כאַפט דעם אָטעם און געווויזן אפ לײַאַליען.

— אָט איז זי זיך צונויפגעגאנגען מיט איר העכט, ניט געפרעגט בא קײַ־נעם און איז זיך פאנאנדערגעגאנגען אויך אזוי. און איצטער נאט אײַך, קאָרמע זי און דערצו נאָך עמעצנס א קינד. א סקאנדאַל!

לײַאַליע איז שטארק רויט געוואָרן און האָט אויסבאהאלטן פון פאוולען אירע אויגן, וועלכע זײַנען פול געוואָרן מיט טרערן.

— איז וואָס, לײַט אײַער מײַנונג, האָט זי געדארפּט לעבן מיטן דאָזיקן

פאראזיט?—האָט פאָוועל געפּרעגט און ניט אראָפּגענומען פונעם אלטן זיין
בלוי, וואָס האָט זיך געצונדן מיט ווילדע פּייערלעך.

— מע האָט געדארפט זען, מיט וועמען מע האָט כאַסענע.
אינ געשפּרעך האָט זיך אריינגעמישט אלבינע. זי האָט קוימ איינגעהאלטן
איר קאָעס און גענומען ריידן האַסטיק:

— הער נאָר, אלטער, צוליב וואָס רעדסטו עס פאר א פּרעמדן מענטשן
אינ די אויגן? האָסט ניט וועגן וואָס אנדערש צו ריידן, דאָפּקע וועגן דעם?
דער אלטער האָט זיך א וואָרפּ געטאָן אפּ איר.

— איך ווייס, וואָס איך רייד! פון ווען אָן האָט מען עס מיר אָנגעהויבן
זאָגן, וואָס איך האָב צו טאָן?

באנאכט האָט פאָוועל לאנג געטראכט וועגן דעם געזינד קיוצאם.
צופעליק געקומען אהער, איז ער ניט ווילנדיק געוואָרן אן אַנטייִלנעמען
פון א פאמיליע־דראַמע. ער האָט געטראכט וועגן דעם, ווי צו העלפּן דער
מוטער און די טעכטער זיך ארויסבאפּרײַען פון דער דאָזיקער שקלאַפּעריי.
זײַן אייגענער פּערזענלעכער לעבן האָט זיך פארבראָכן, פאר אים אליין
זײַנען אופגעשטאנען ניט־געלייזטע פראגן, און איצט איז אים שווערער
געווען ווי ווען־עס־איז פריער אונטערצונעמען אנטשלאָסענע טריט.

עס איז געווען איין אויסוועג: צעשפאלטן די מישפּאַכע—די מוטער און
די טעכטער זאָלן אפּ שטענדיק אוועקגיין פון דעם אלטן. אָבער דאָס איז
געווען ניט אזא פּאַשעטע זאך. פארנעמען זיך מיט דער דאָזיקער מישפּאַכע־
רעוואָלוציע איז ער ניט געווען בעקויעכ, אינ עטלעכע טעג ארום האָט ער
געדארפט אָפּפּאַרן און, קען זײַן, מער קיינמאָל זיך ניט באַגעגענען מיט די
דאָזיקע מענטשן. עפּשער לאָזן אלץ אזוי ווי עס איז און ניט אָנמאכן קיין
טומל אינ דעם דאָזיקן נידעריקן שמאַלן שטיבל? אָבער דער מיַעסער אלטער
האָט אים ניט געלאָזן צורו. פאָוועל האָט זיך געשאפּן עטלעכע פּלענער, אים האָט
זיך אָבער אויסגעדוכט, אז קיין איינער פון זיי קען ניט ווערן אויסגעפּילט.
אפּמאָרגן איז געווען א זונטיק־טאָג, און ווען קאָרטשאַגין האָט זיך
אומגעקערט פון שטאָט, האָט ער אינ שטוב געטראָפּן טײַעג אליין. די אי־
בעריקע זײַנען אוועק צו קרויוים צוגאסט.

פאָוועל איז אריין צו איר אינ צימער און א מידער האָט ער זיך אוועק־
געזעצט אפּ א שטול.

— פארוואָס גייסטו עפעס אינערגעזע ניט שפּאַצירן, פארברענגענז?—האָט
ער זי געפּרעגט.

— מיר ווילט זיך ניט גיין אינ ערגעז,—האָט זי שטיל געענטפּערט.
ער האָט זיך דערמאָנט אָן זײַנע באַנאכטיקע פּלענער און באַשלאָסן
אויספרובירן זיי.

אפּגיך, אז קיינער זאָל ניט שטערן, איז ער צוגעטראָטן גלייך צו דער זאך:
— הער נאָר, טײַע, לאָמיר זאָגן איינע די אנדערע, דו, — צו וואָס דארפּן

מיר די דאָזיקע כינעזישע צערעמאָניעס? איך וועל אינגיכט אוועקפּאַרן. באַ-
 געגנט האָב איך זיך מיט אייך אַקוראט אינא אַ שלעכטער צייט, ווען איך
 אליין בין, נעבעך, איך קלעם; אניט וואָלטן מיר די זאך אוועקגעשטעלט
 גאָר אנדערש. ווען דאָס טרעפט מיט אַ יאָר צוריק, וואָלטן מיר פונדאנען
 אוועקגעפּאַרן אלע צוזאמען. פאר אַזעלכע הענט, ווי באַ דיר און באַ ליאַ-
 ליען, קען מען נאָך געפּינען אַרבעט! מיטן אלטן דארפּ מען מאכט אַ סאָפּ,
 אימ וועט מען ניט איבערמאכט. אָבער איצט איז דאָס אומעגלעך צו טאָן.
 איך ווייס נאָך אליין ניט, וואָס מיט מיר וועט זײַן, אָט פארוואָס איך בין,
 אזוי צו זאָגן, אנטוואָפּנט. וואָס־וועט טוט מען איצטער? איך וועל זיך דער-
 שלאָגן, אז איך זאָל זיך ווידער שטעלן אַרבעטן. די דאָקטוירים האָבן אָנ-
 געשריבן דער שוואַרציאָר ווייס וואָס וועגן מיר, און די כאַוויירימ צווינגען
 מיך היילן זיך אָן אַ סאָפּ. נו, מיט דעם וועלן מיר ווי עס איז דורכקומען...
 איך וועל זיך צונויפּשרײַבן מיט מײַן מוטער, און מיר וועלן זיך אַן אייצע געבן,
 וואָזוי אַרויסקריכט פון דער דאָזיקער קלאָנג... איך וועל פונדעסטוועגן אזוי
 אייך ניט איבערלאָזן. מערניט אָט וואָס, טאישע: אייער לעבן און ביפראט
 דײַן לעבן וועט איר דארפן איבערניצעווען אפּ דער לינקער זײַט. צי האָסטו
 קויעך און כײַשעק דאָס צו טאָן?

טײַע האָט אופגעוויבן דעם אַראָפּגעלאָזענעם קאַפּ און שטיל גע-
 ענטפּערט:

— כײַשעק איז באַ מיר דאָ, אָבער קויעכ—ווייס איך ניט.
 די דאָזיקע ניט־פעסטקײַט איז איר ענטפּער האָט קאַרטשאַניג גאַנצ גוט
 פאַרשטאַנען.

— נישקאַשע, טאישע! דערמיט וועלן מיר זיך אַן אייצע געבן, זאָל נאָר
 זײַן כײַשעק. אָבער זאָג מיר נאָר, דו ביסט שטאַרק צוגעבונדן צו דער
 מישפּאַכע?

טײַע האָט ניט באלד געענטפּערט. די פראגע איז פאר איר געקומען
 אומדערווארט.

מיר איז זייער אַ שאַד די מוטער, האָט זי ענדלעך געזאָגט, דער פאָ-
 טער האָט זי דאָס גאַנצע לעבן געפּיניקט. איצט טרייבערט איר די אָדערן
 זשאַרקע, און מיר איז אפּ איר אַ גרויסער ראַכמאַנעס... כאַטש זי האָט מיך
 ניט אזוי ליב, ווי זשאַרקען...

איך דעם טאָג האָבן זיי אסאך גערעדט, און קורצ פאר דעם, ווי די
 איבעריקע זײַנען געקומען, האָט פאוועל אין שפּאַס אַ זאָג געטאָן:

— אַ ווונדער, וואָס דער אלטער האָט דיך ניט גענייט כאַסענע האָבן
 פאר וועמען ניט איז!

טײַע האָט דערשראָקן אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט.
 — איך וויל ניט כאַסענע האָבן. איך האָב זיך גענוג אָנגעזען אפּ ליאַ-
 ליען. איך וועל בעשומיפּן ניט כאַסענע האָבן!

פאוועל האָט א שמיכל געטאַן:

— הייסט עס, א נידער אפן גאנצן לעבן! און אויב עס וועט זיך מאכן
עפעס א זעלטענער יאט, מיט איין וואָרט, א גוטער באַכער—דעמלט וואָס?
— כיוועל ניט כאסענע האָבן! אלע זינען זיי גוטע, קאַלומאן זיי שפא-
צירן הינטער די פענצטער.

פאוועל האָט פרידלעך אוועקגעלייגט זיין האנט אפ איר אקסל.
— נו, מיילע, מע קען גאנץ פֿיין לעבן אָן א מאן אויך. אָבער דו ביסט
שוין אכיסל צו ביזו אפ די יאטן. נאָך גוט, וואָס דו ביסט מיך ניט כוישעד
אינ שאדקענען זיך צו דיר. ווען ניט, וואָלט איך שוין דאָ געכאפט דעם
עמעסן פסאק, און ער האָט כאוועריש א גלעס געטאַן איבער דער האנט
פון דעם פארשעמטן מיידל מיט זיין קאלטער דלאַניע.
— אזעלכע, ווי דו, זוכן זיך אויס אנדערע ווייבער. צו וואָס באדארפן
זיי אונדז?—האָט זי שטיל געזאָגט.

*

אינ עטלעכע טעג ארום האָט דער צוג אוועקגעפירט קאַרטשאגינען קיין
כאַרקאָוו. אפן וואָקואל האָבן אימ באגלייט טייע, ליאַליע און אלבינע מיט
איר שוועסטער ראָזע. באמ געזעגענען זיך האָט אלבינע בא אימ גענומען
א וואָרט ניט פארגעסן אירע טעכטער, העלפן זיי ארויסקריכן פון דער גרוב.
מע האָט זיך מיט אימ געזעגנט, ווי מיט אן אייגענעם, און אינ טייעס אויגן
זינען געשטאנען טרערן. לאנג האָט ער פון פענצטער געזען דאָס וויסע
טיכעלע אינ ליאַליעס הענט און טייעס געשטרײפּטע בלוזקע.

אינ כארקאָוו האָט ער זיך אָפגעשטעלט בא זיין כאווער פעטיע נאָווי-
קאָוו. ער האָט ניט געוואָלט באומרויקן דאָרען. ער האָט אָפגערוט און איז
אוועקגעפאַרן אינ צעקא. ער האָט אָפגעווארט אקימען, און ווען זיי זינען גע-
בליבן אליין, האָט ער געבעטן, מע זאָל אימ טייקעפ שיקן אפ ארבעט. אקימ
האָט א שאַקל געטאַן מיטן קאַפ אפ ניין.

— דאָס טאָר מען ניט טאָן, פאוועל! מיר האָבן א באשטימונג פון דער
מעד-קאָמיסיע און פון צעקא פון דער פארטיי, ווו עס שטייט געשריבן: „צו-
ליבן שווערן געזונט-צושטאנד שיקן אינ נעוואָפּאטאַלאָגישן אינסטיטוט אפ
היילונג, ניט דערלאָזן אומקערן זיך צו דער ארבעט“.

— מאלע וואָס זיי וועלן אָנשרייבן, אקימ! איך בעט דיך—גיב מיר די
מעגלעכקייט צו ארבעטן! דאָס שליאַנדרען זיך איבער די קליניקעס ברענגט
ניט קיינע נוצן.

אקימ האָט זיך אָפגעזאָגט.

— מיר קענען ניט ברעכן די באשטימונג. דארפסט, פאוולושע, פארשטיין,
אז דאָס איז צוליב דיין טויווע וועגן.

אָבער קאָרטשאַגני האָט אזוי שטאַרק געפּאָדערט, אז אַקִימ האָט נִיט
 געקענט בִּישְׁטִיין און ענדלעך האָט ער אַינגעשטימט.
 אפּמאָרגן האָט קאָרטשאַגני שוין געאַרבעט אין דעם געהיימען אָפּטייל
 פּונ סעקרעטאַריאַט פּונ צעקאַ. אים האָט זיך געדאַכט, אז עס איז גענוג
 אָנצוהייבן אַרבעטן, קעדיי די פּאַרלאָרענע קויכעס זאָלן זיך באלד אומקערן.
 אָבער פּונ ערשטן טאָג אָן האָט ער דערזען, אז ער האָט א טאַעס געהאַט.
 ער פּלעגט אָפּווייבן אין זײַן אָפּטייל אָן איבערזיכט אכט שאַ נִיט קײַן גע-
 געסענער, ווייל אַראָפּגיין עסן אָנבײַסן און מיטיק פּונ דעם דריטן עטאוש
 איז דער שכינעסדיקער גאַרקײַב איז געווען נִיט פּאַר זײַנע קויכעס: אָפּט
 האָט אים אָפּגענומען אָדער א האנט אָדער א פּוס. אַמאָל פּלעגט דער גאַנ-
 צער קערפּער פּאַרלירן די פּײַקײַט זיך צו באוועגן, און עס פּלעגט זיך
 בא אים הייבן די טעמפּעראַטור. ווען מע האָט געדאַרפּט פּאַרן אפּ אַרבעט,
 פּלעגט ער פּלוצים פּאַרלירן די מעגלעכקײַט אופּצוהייבן זיך פּונ בעט. ביז-
 וואנען דאָס פּלעגט איבערגיין, פּלעגט ער זיך א פּאַרצווייפּלטער איבערצײַגן,
 אז ער האָט פּאַרשפּעטיקט אפּ א גאַנצער שאַ. ענדלעך האָט מען אים גע-
 שטעלט צו קענטעניש פּאַר די פּאַרשפּעטיקונגען, און ער האָט פּאַרשטאַנען,
 אז דאָס איז אַן אָנהייב פּונ דאָס סאַמע שרעקלעכע אין זײַן לעבן—אַרויס
 פּונ דער רײ.

אַקִימ האָט אים נאָך א פּאַר מאָל געהאַלפּן—איבערגעשיקט אפּ אַן אנדער
 אַרבעט, אָבער עס האָט געטראָפּן דאָס אומפּאַרמײַדלעכע: אפּן צווייטן כויל-
 דעש האָט זיך פּאַוועל אַרײַנגעלייגט אין בעט. דעמאָלט האָט ער זיך דערמאַנט
 באזשאַנאָועס ווערטער בײַם זײַער געזעגענען זיך און אָנגעשריבן איר א
 בריוו. זי איז געקומען צו פּאַרן דעם זעלבן טאָג. ער האָט פּונ איר זיך דער-
 וויסט דעם סאַמע אַיקער: אז לײַגן זיך אין א קליניק איז פּאַר אים נִיט
 קײַן מוֹד־זאַך.

— הייסט עס, אז די געשעפטן מײַנע זײַנען אַזעלכע גוטע, אז עס
 לײַנט זיך אפּילע נִיט צו היילן, — האָט ער זיך געפרוּווט וויצולען. אָבער דער
 וויץ האָט זיך נִיט אַינגעגעבן.

הי נאָר די קויכעס האָבן זיך טיילווייז אומגעקערט צו אים, איז פּאַוועל
 ווידער אוועק אין צעקאַ. דאָס מאָל איז אַקִימ געווען אומדערבאַרעמדיק. אפּ
 זײַן קאַטעגאָרישן פּאַרשלאַג לײַגן זיך אין קליניק, האָט קאָרטשאַגני כּמוֹרנע
 געענטפּערט:

— איך וועל אין ערגעץ נִיט גײַן. דאָס איז אַרויסגעוואָרפּן. איך ווייס
 עס פּונ אויטאָריטעטע קוועלן. מיר בלייבט איבער נאָר אײַנס—באַקומען
 פענסיע און אָנגעבן אין דעמיסיע. אָבער דאָס וועט מען בא מיר נִיט פּויעלן.
 איר קענט מיך נִיט אָפּרײַסן פּונ דער אַרבעט. איך בין אינגאַנצן אלס פּיר
 און צוואַנציק יאָר, און איך קען נִיט אויסלעבן מײַנע יאָרן מיט א ביכעלע
 פּונ אַן אַרבעט—אינוואַליד, וואַנדערן איבער די שפּיטאַלן און וויסן, אז דאָס

איז ארויסגעוואָרפֿן. איר דארפט מיר געבן אַן אַרבעט, וואָס זאָל זײַן פֿאַר-
סיק פֿאַר מײַן לאַגע. איך קען אַרבעטן אינדערהײַם, אָדער ווױנען וווּ נײַט
איז אײַן אַן אַנשטאַלט... אָבער נאָר נײַט פֿאַר אַ שרײַבערל, וואָס שטעלעט נר-
מערג פֿאַר די אַרויסגאַנגפֿאַפּירן. די אַרבעט דאַרפֿן מיר זײַן צום האַרצן,
איך זאָל זײַך נײַט פֿילן ווי אַן אַרויסגעוואָרפֿענער.

פֿאַוועלס שטימ האָט געקלונגען אַלץ אָפּגערעגטער און קלינגעוודיקער.
אַקײַם האָט פֿאַרשטאַנען, וואָס פֿאַראַ געפֿילן עס קאָכט אײַן אײַם, אײַן אָט
דעם יונג, וואָס האָט נאָך נאָר נײַט לאַנג געברענגט אַפּ דער אַרבעט. ער האָט
פֿאַרשטאַנען פֿאַוועלס טראַגעדיע, ער האָט געוואוסט, אַז פֿאַר קאַרטשאַניגען,
וואָס האָט אָפּגעגעבן זײַן יונגן לעבן דער פֿאַרטיי, איז געווען שרעקלעך
אַפּצורײַסן זײַך פֿון קאַמפּ און אַוועקגיין טײַף אײַן הײַנטערלאַנד, און ער האָט
באַשלאָסן טאָן אַלץ, וואָס ער קען.

— גוט, פֿאַוועל, זײַ נײַט צעטראַגן, מאַרגן איז באַ אונדו אַ סעקרעטאַר-
רײַאט. איך וועל שטעלן די פֿראַגע וועגן דיר. איך גיב דיר אַ וואָרט, אַז
כײַנער טאָן אַלץ.

קאַרטשאַניג האָט זײַך שווער אָפּגעהויבן און אײַם דערלאַנגט די האַנט.
— צי דען קען דיר אײַנפֿאַלן, אַקײַם, אַז דאָס לעבן וועט מיך פֿאַר-
יאָגן אײַן אַ ווינקל און צעקוועטשן, זײַ אַ פֿלעצל? קאַלזמאַן עס קלאַפּט
נאָך באַ מיר דאָ אַ האַרצ, ער האָט שטאַרק אַ צי געטאָן אַקײַם האַנט צו
זײַן ברוסט, און אַקײַם האָט בײַלעט דערפֿילט טײַבע, האַסטיקע קלעפּ, —
קאַלזמאַן עס קלאַפּט, קען מען מיך פֿון דער פֿאַרטיי נײַט אָפּרײַסן, פֿון די
רײַענע וועט מיך אַרויספֿירן נאָר דער טײַט. נעם זײַך דאָס אַרײַן אײַן קאַפּ,
גוטער ברודער.

אַקײַם האָט געשוויגן. ער האָט געוואוסט, אַז דאָס איז געווען נײַט קײַן
קנאַקעדיקע פֿראַגע, נאָר אַ געשרײַ פֿון אַ פֿאַרווונדעטן קעמפֿער. ער האָט
פֿאַרשטאַנען, אַז אַנדערש רײַדן און פֿילן קענען נײַט אַזעלכע מענטשן.
אײַן צוויי טעג אַרום האָט אַקײַם אײַבערגעגעבן פֿאַוועלען, אַז מע גײַט
אײַם די מעגלעכקײַט צו פֿאַרנעמען אַ פֿאַראַנטוואָרטלעכע אַרבעט אײַן דער
רעדאַקציע פֿון אַ צענטראַלן אָרגאַן, אָבער צוליב דעם דאַרפֿן מען זען, צי
אײַז מעגלעך אײַסצונצן אײַם אַפֿן לײַטעראַרײַשן פֿראַנט. אײַן רעדאַקציע-קאַ-
לעגיע האָט מען פֿאַוועלען באַגעגנט פֿאַרזיכטיק. דער פֿאַרטרעטער פֿונעם
רעדאַקטער, אַן אַלע אונטערערדישע טוערן, אַ מיטגליד פֿון פֿרעזידענט
פֿון צ.ק.ק. פֿון אַקראַנע, האָט אײַם פֿאַרגעבן עטלעכע פֿראַגן:

— אײַנער בילדונג, כאַווער?

— דרײַ יאָר אָנפֿאַנג-שול.

— אײַן פֿאַרטיי-שפּאַליטישע שולן זײַט אײַר נײַט געווען?

— נײַן.

— נו, מײַלע, עס טרעפט, אַז אָן דעם אַרבעט זײַך אײַם אײַס אַ גוטער

זשורנאליסט. וועגן אייך האָט אונדז דערציילט דער כאווער אקיימ. מיר קען נען אייך געבן ארבעט ניט דאספע דאָ, נאָר אפ אינדערהיימ, און ביכלאל שאפן אייך פאסיקע באדינגונגען. אָבער די דאָזיקע ארבעט פאָדערט פונדעסטוועגן אסאך וויסן, באוונדערס אין געביט פונדע ליטעראטור און שפראך. דאָס אלץ האָט פאווען פאָרויסגעזאָגט, אז ער וועט דאָ ליינד א מאַ פאָלע. נאָך א האַלבשאַיקן שמועס האָט זיך ארויסגעוויזן, אז ער האָט קנאפ וויסן, און אינ דעם ארטיקל, וואָס ער האָט אָנגעשריבן, האָט די פרוי אונדערגעשטרעכט מיט א רויטן בליישטיפט מער ווי א דריי צענדליק סטיליס טישע און ניט ווייניק אַרטאָגראַפישע גרייזן.

— כאווער קאָרטשאַגין! איר האָט גרויסע מעגלעכקייטן. בא א פארטיפער טער ארבעט איבער זיך קענט איר אינ דער צוקונפט ווערן א ליטערארישער טוער. אָבער איצטער שרייבט איר אַנאַלאַפּאַבעטיש. פונעם ארטיקל איז קענטיק, אז איר באַזיצט ניט די רוסישע שפראך. דאָס איז ניט קיין ווונדער, איר האָט קיין צייט ניט געהאט זיך צו לערנען. אָבער אויסנוצן אייך קען נען מיר ניט, צום באַדויערן. נאָר איך כאוער איבער נאָכאַמאָל: איר האָט גרויסע מעגלעכקייטן. אויב מע זאָל אייער ארטיקל באַארבעטן, ניט בייטן דיק דעם אינהאַלט, וועט ער זיין פראַכטפול. און מיר באַדארפן מענטשן, וועלכע קענען באַארבעטן פּרעמדע ארטיקלען.

קאָרטשאַגין איז אופגעשטאנען, אָנגעשפּאַרט אפן שטעקל. די רעכטע ברעם האָט קראַמפּהאַפטיק געציטערט.

— אוואדע, איך בין מיט אייך איינשטימיק. וואָס פארא ליטעראטער בין איך? איך בין געווען א גוטער הייצער, ניט קיין שלעכטער מאָנטיאָר. איך האָב געקענט גוט פאָרן רייטנדיק, גערודערט אינ קאָמיונג, אָבער אפ אייער פראָנט בין איך ניט קיין פאסיקער מאַכער. ער האָט זיך געזעגנט און איז ארויס.

אינ קאָרידאָר באַם פאָרקירעווען זיך, איז ער שיר ניט געפאלן. עפעס א פרוי מיט א פאָרטפּעל האָט אימ אונטערגעכאַפּט.

— וואָס איז מיט אייך, כאווער? איר זעט אויס ווי א טויטער!
עס האָט א ווילדע גערויערט, ביז קאָרטשאַגין איז געקומען צו זיך. נאָך דעם האָט ער שטילערהייט אָפּגערוקט פונד זיך די פרוי און איז אוועק, אָנשפּאַרנדיק זיך אפן שטעקל.

זינט אָט דעם טאָג איז פאוועלס לעבן געגאנגען באַרג-אַראָפּ. וועגן ארבעט האָט אפילע ניט געקענט זיין קיין רייד. אלץ אָפּטער איז ער גאַנצענע טעג געלעגן אינ בעט. דער צ.ק. האָט אימ באַפרייט פונד ארבעט און געבעטן דעם הויפט-סאַצסטראַכ באַשטימען אימ א פענסיע. מע האָט אימ געגעבן פענסיע צוזאַמען מיט א בייכל, פונד אן ארבעט-אינוואַליד. דער צ.ק. האָט אימ ארויסגעגעבן געלט, זיין פערזענלעכע קארטל און דאָס רעכט ארויסצופאָרן, ווהינ ער וועט וועלן. פונד מאַרטען איז אָנגעקומען א בריוו.

זי האָט אים געבעטן צו זיך צוגאסט אפ אָפרו. פאוועל האָט כוז דעם זיך געקליבן פֿאַרן קיין מאַסקווע צו געפינען גליק. אין אלפארבאנדישן צ.ק., דאָס הייסט געפינען און ארבעט, וואָס פֿאַדערט ניט קיין באוועגונג. אָבער אין מאַסקווע האָט מען אים אויך פֿאַרגעלייגט זיך היילן, מע האָט אים צו געזאָגט אוועקלייגן אין א גוטן שפּיטאַל. ער האָט זיך דערפֿון אָפּגעזאָגט. עס זינען אומבאמערקט דורכגעלאָפֿן די ניינצן טעג, וואָס ער האָט פֿאַרבראַכט בא מארטען און בא איר כאווערטע נאדיע פעטערסאַן. גאנצע טעג פלעגט ער בלייבן אליין. מארטע און נאדיע פלעגן אוועקגיין אינדער־פרי און קומען אינאַוונט. פאוועל האָט זיך ניט אָפּגעריסן פֿון בוך—בא מארטען זינען געווען אסאך ביכער, און אינאַוונט פלעגן קומען כאווער־טעס און אויך ווער ניט איו פֿון פריינט.

פֿון דער האפנישטאַט זינען אָנגעקומען בריוו. די מישפּאַכע קינצאמ האָט אים גערופֿן צו זיך. דאָס לעבן האָט פֿאַרקניפט א פעסטן קניפל. דאָרטן האָט מען געווארט אפ זיין הילפ.

איינמאָל אין א פֿרימאָרגן איו קאָרטשאַגין פֿאַרשוונדן פֿון דער שטיי־לער דירע אין גוסיאטינער געסל. דער צוג האָט אים געטראָגן אפ דאָרעם, צום יאמ, אוועקגעפירט פֿון דעם פֿיכטן, רעגנדיקן הארבסט צו די ווארעמע ברעגן פֿון דאָרעמדיקן קרים. ער האָט נאָכגעשפּירט, ווי פֿאַרביי דעם פענצ-טער זינען דורכגעפֿלויגן די סלופּעס. זינע ברעמען זינען געווען פעסט צונויפגענומען, און אין די טונקעלע אויגן איו געלעגן פֿאַרטײַעט אקשאָנעס.

אונטן, דאָרטג וווּ עס ליגן אָנגעשלידערט אין אומאָרדענונג קופּעס שטיינער, פּלעסקעט דער יאמ. עס בלאָזט אין פּאָנעם א טרוקן ווינטל, וואָס קומט אָן אהער אוש פון דער ווייטער טערקיי. דער האפּן האָט זיך אין ברעג אריינגעשניטן, ווי א צעבראָכענע דוהע, אָפּגערענעצט פון יאמ מיט אן אייזנבעטאָנישער האפּנדאמבע. די בארג־קייט האָט באמ יאמ אָפּגע־האקט איר קאמ. אונ ווייט אינדערהויכ, אינ די בערג, האָבן ארוּפּגעקלעטערט פּיצניקע ווייטע הייזעלעך פון די פּאַרשטעט.

אינ דעם אלטן הינטערשטאַטישן פארק איז שטיל. די שוין לאנג ניט־גערייניקטע שטענעלעך זיינען פארוואקסן מיט גראָז, און לאנגזאם פאלט אפ זיי דער געלער, פון הארבסט דערשלאָגענער קליאַנ־בלאט. קאָרטשאגינען האָט אהער געבראכט צו פירן פון שטאָט אן אלטער פּוּר־מאן, א פּערס. ביים ער האָט ארויסגעזעצט דעם מאָדנעם פּאַסאזשיר, האָט ער זיך ניט איינגעהאלטן און געזאָגט:

— צו וואָס געפּאַרנ? מיידלעך דאָ ניטאָ, טעאטער ניטאָ. נאָר שאקאלן בראָדזשענ... וואָס וועסטו דאָ טאָן, כ'פּאַרשטיי ניט? לאָמיר פּאַרנ צוריק, הער כאווער!

קאָרטשאגינ האָט אימ באצאָלט, און דער אלטער איז אוועקגעפּאַרן. דער פארק איז געווען ליידיק, אָן מענטשן. פאוועל האָט אָפּגעזוכט א בענקל אפ א הויכע אָרט, האָט זיך אוועקגעזעצט און אויסגעשטעלט דאָס געזיכט צו די שטראלן פון דער זון, וואָס איז שוין געווען ניט הייס. אהער, אינ דער דאָזיקער שטילקייט, איז ער געקומען, קעדיי א טראכט צו טאָן וועגן דעם, וואָזוי דאָס לעבן לייגט זיך פאר אימ אופ און וואָס צו טאָן מיט דעם דאָזיקן לעבן. שוין צייט געווען אונטערפירן א סאכאקל און ארויסטראָגן א באשלוס.

צו זיינ צווייטן אָנקומען אהער איז די קריגער־יין אינ דער מישפּאַכע קויצאם דערגאנגען ביזן העכסטן גראד. דער אלטער, אז ער האָט זיך דערווייט וועגן זיין קומען, איז ער געוואָרן אויסער זיך און געמאכט א שרעקלעכען טומל. קאָרטשאגינען איז בעמיילע אויסגעקומען אָנפירן מיט דעם ווידערשטאנד. אומדערווארט האָט דער אלטער באקומען א ווידער־

שטאנד מיצאד די טעכטער און דער ווייב, און פון דעם ערשטן טאג אָן זינט קאַרטשאַגין איז געקומען צו פאַרן דאָס צווייטע מאל, האָט זיך דאָס הויז צעטיילט אפּ צוויי העלפטן, פּינטלעכע איינע די אנדערע. דער אריינ-גאנג צו די אלטע איז דירע איז פאַרקלאַפט געוואָרן, איינעם פון די זיי-טיקע צימערלעך האָט מען אָפּגעגעבן קאַרטשאַגיןען, ווי א קווארטיראנט. געלט פאר דער דירע האָט מען דעם אלטן אריינגעטראַגן פאַרויס, און איינ-גיכט האָט ער זיך אפּילע קלוימערשט באַרויקט, ווייל די טעכטער, וועלכע האָבן זיך פון אימ אָפּגעטיילט, וועלן ניט פאַדערן קיין מיטלען צום לעבן. אַלבינע איז צוליב דיפּלאַמאטישע צילן געבליבן וווינען אין דעם אלטנס העלפט. צו די יונגע האָט דער אלטער ניט אריינגעשמעקט, ער האָט ניט געוואָלט באַגעגענען זיך מיט דעם מענטשן, וואָס ער האָט אים ניט געקענט אָנזען. דערפאַר אָבער האָט ער געפירכעט איבערן הויפּ, ווי א לאַקאָמאָטיוו, ווייזנדיק דערמיט, אז ער איז דאָ בא-לעבאָס.

בין דער ארבעט איז קאָאָפּעראַטיוו האָט דער אלטער געוויסט פון צוויי פּראָפּעטיעס—שוסטעריי און טעטלעריי—און איז די פרייע שאַען פלעגט ער צוארבעטן און דעם ווארשטאט, וואָס ער האָט זיך געמאַכט אין שטאַל. אינגיכט האָט ער זיין ווארשטאט אריבערגעטראַגן צום שאַכט אונטערן סאַמע פענצטער, קעדיי אים דערמיט פאַרשאפן פאַרדראָס. ער האָט האַסטיק גע-קלאַפט די טשוועקלעך, און געקליבן נאַכעס. ער האָט גוט געוויסט, אז ער שטערט קאַרטשאַגיןען ליינענען.

— ווארט נאָר, איך וועל דיך פונדאנען דורכיאַנגן... האָט ער געשיפעט אונטער דער נאָז.

פונדערווייטנס, קימאַט אפּן האַריזאָנט, האָט, ווי א טונקל וואַלקנדה, זיך געשפרייט דער רויכיקער שפור פון א דאַמפּ-שיפּ. א טשאטע מעוועס האָט זיך געוואָרפן אין יאמ און מוירעדיק געשרינען.

קאַרטשאַגין האָט אַרומגעכאַפט דעם קאַפּ מיט די הענט און זיך שווער פאַרטראַכט. פאַר די אויגן איז אים דורכגעלאָפן זיין גאַנצ לעבן, פון קינד-הייט אָן ביז די לעצטע טעג. גוט צי שלעכט האָט ער אָפּגעלעבט זיינע פיר און צוואנציק יאָר? בלעטערנדיק איז געדאַנק איינ יאָר נאָכן אנדערן, האָט ער דורכגעקוקט זיין לעבן, ווי אן אָביעקטיווער ריכטער, און מיט טיפּער באַפרידיקונג באַשלאָסן, אז דאָס לעבן האָט ער דורכגעמאַכט גאַנטי אזוי שלעכט. עס זיינען געווען ניט ווייניק גרייזן, וועלכע ער האָט געמאַכט צו-ליב נאַרישקייט, צוליב יונקייט, נאָר מער פון אלץ—צוליב קנאַפּן וויסן. דעריקער אָבער—ער האָט ניט פאַרשלאָפּן די הייסע טעג, ער האָט געפונען זיין אָרט אין דעם איינערנעם געראנגל פאַר דער מאַכט, און אפּ דער רוי-טער פאַן פון דער רעוואָלוציע זיינען אויך פאַראן עטלעכע טראָפּנס פון זיין בלוט.

פון דער שלאכט־ריי איז ער גיט ארויס, קאָלומאן עס האָבן אים גיט פארלאָזן די קויכעס. איצטער, א צעקלאפטער, קען ער גיט שטיין אין פראָנט, און אים איז געבליבן בלוין איינס—די שפיטאָלן אין הינטערלאַנד. ער האָט זיך דערמאָנט א פאל: ווען מע איז געגאנגען אין שטורעם אפ ווארשע, האָט א קייל געטראַפן א רויטארמייער, און דער רויטארמייער איז אראָפגעפאלן אפ דער ערד, דעם פערד אונטער די פיס. די כאוויירימ האָבן שנעל פארבאנדזשירט דעם פארווונדעטן, אים איבערגעגעבן די סאניטארן און זיינען אוועק ווייטער—אַניאָגן דעם סוינע. דער עסקאדראָן האָט גיט אָפגעשטעלט זיין מארש צוליבן פארלוסט פון א קעמפער. אינעם קאמפ פאר דער גרויסער זאך איז אוי געווען און אוי דארפ זיין. עמעס, עס זיינען געווען אויסנאמען. ער האָט אויך געזען אַנפּיסיקע רויטארמייער אפ טאָטשאַנקעס—דאָס זיינען געווען מענטשן שרעקלעכע פארן סוינע, זייערע קיילנווארפערס האָבן געטראַגן טויט און פארניכטונג. צוליב זייער אייזער־נער אויסגעהאלטנקייט און טרעפלעכע אויג, זיינען זיי געוואָרן דער שטאַלצ פון די פּאָלקן. אָבער אזעלכע זיינען געווען א זעלטהייט.

וואָס־זשע דארפ ער טאָן מיט זיך איצט, נאָך דעם, ווי ער האָט זיך דערפילט צעקלאפט, ווען עס איז גיטאָ קיין האָפענונג זיך אומקערן אין דער ריי פון די קעמפער? אָט איז ער דערגאנגען בא באזשאנאָווען, או די צוקונפט, וואָס שטייט אים פאַר, קען זיין נאָך שרעקלעכער. וואָס־זשע זאָל ער טאָן? ווי א דראַענדיקע פינצטערע פוסטקייט איז פאר אים געשטאנען די דאָזיקע גיט־געלייזטע פראגע.

צו וואָס לעבן, וויבאלד ער האָט שוין פארלאָרן דאָס סאמע טייערע— די מעגלעכקייט צו קעמפן? מיט וואָס קען ער בארעכטיקן זיין לעבן איצט און אין דעם האָפענונגלאָזן מאָרגן? מיט וואָס פארפילן דאָס לעבן? פאָשעט עס, טרינקען און עטעמען? בלייבן א הילפלאָזער איידעס פון דעם, ווי די כאוויירימ וועלן קעמפנדיק זיך רוקן פאַרויס? ווערן א לאסט פארן אַטריאד? וואָס, עפשער פארענדיקן מיטן גופ, וואָס האָט אים פאראטן? א קייל אין הארצן—און גענוג! ווער וועט פאררטיילן א קעמפער, וואָס וויל גיט גוי־טעסן?

זיין האנט האָט אָנגעטאפט אין קעשענע דעם פלאכנ קערפער פונעם בראוינג. די פינגער האָבן, ווי צוגעווינט, אָנגענומען דאָס הענטל. ער האָט פאמעלעך ארויסגענומען דעם רעוואָלווער.

— ווער וואָלט עס געקענט טראכטן, אז דו וועסט דערלעבן צו אזא

טאָג?

די רער האָט מיט פאראכטונג אים א קוק געטאָן אין די אויגן. פאוועל האָט אוועקגעלייגט דעם רעוואָלווער אפ די קני און זיך ביטער אויסגעוידלט. דאָס אלץ איז פאפירענע העלדישקייט, גוטער ברודער! דערשיסן זיך קען יערער נאר. ער קאָן דאָס טאָגן שטענדיק און אלעמאָל. דאָס איז דער

סאמע פאכדאָנישער און לײכטער אויסוועג פֿון דער לאַגע, עס איז שווער צו לעבן—דערשיט זיך! אָבער צי האָסטו געפרוּווט דאָס דאָזיקע לעבן באַ- זינג? צי האָסטו אלץ געטאָגן, קעדיי ארויסרײסן זיך פֿונעם אייזערנעם רינג? האָסטו שוין פֿארגעסן, אז אונטער נאָוואַגראַד-וואַלינסק איז מען זיבעצן מאָל אַ טאָג געגאנגען אין אַטאַקע און טאַקע אינגענומען אַם צולאָכעס אלץ? באהאַלט דעם רעוואָלוצער און דערצײל קײנמאָל קײנעם ניט וועגן דעם! זײ פּײַק לעבן אויך דאן, ווען דאָס לעבן ווערט אומדערטרעגלעך. מאַכ עס נוצלעך.

ער האָט זיך אָפּגעהויבן און איז אַוועק צום שליאַכ. א באַרג-אַײנוויי- נער האָט אים צוגעפירט אַפּ זײַן אַרבע. ביז צו דער שטאָט. דאָרטן האָט ער אַפּ אײנעם א ראָג גאס געקויפט אַן אַרטיקע צײַטונג. איז דער צײַטונג איז געווען געמאַלדן וועגן א פֿאַרזאַמלונג פֿון שטאַטישן פֿאַרסקאַלעקטיוו אײנעם קלוב אפֿן נאָמען פֿון דעמיאַן בעדני. אהײם האָט זיך פֿאַוועל אומגע- קערט שפּעט באַנאַכט. ער האָט געהאַלטן אפֿן אַקטיוו, אַלײַן ניט וויסנדיק, עס, זײַן לעצטע רעדע אַפּ א גרויסער פֿאַרזאַמלונג.

*

טײַע איז ניט געשלאָפֿן. זי איז געווען אומרויק, וואָס קאָרטשאַגין איז אַווי לאַנג ניטאָג. וואָס איז מיט אים? וווּ איז ער? עפּעס אַזוינס האַרבעס און קאַלטס האָט זי הײַנט איבערגעלייענט איז זײַנע אײַנגן, וועלכע זײַנען פֿריער געווען שטענדיק האַפּערדיקע. ער האָט ווייניק דערצײלט וועגן זיך, אָבער זי האָט געפֿילט, אז ער לעבט איבער עפּעס אַן אומגליק.

דער זײַגער איז דער מאַמעס האַלבער שטוב האָט געקלאַפט צוויי, ווען דאָס פֿערטל האָט אַ קלאַפּ געטאָגן, און טײַע, אַרופֿוואַרפֿנדיק אַפּ זיך אַ זשאַקעט, איז אַוועק עפּענען די טיר. לײַאַליע איז געשלאָפֿן באַ זיך איז צי- מער און עפּעס געמורמלט פֿון שלאָפּ.

— און איך בין שוין געווען אומרויק, האָט זי געמורמלט, ווען קאָר- טשאַגין איז אַרײַן איז פֿירהויז, דערפֿרייט פֿון דעם, וואָס ער איז געקו- מען.

— מיט מיר וועט גאָרנישט ניט טרעפֿן ביזן סאַמע טײַט, טאַײַשע. לײַאַ- ליע שלאָפֿט, וואָס? ווייסט, מיר ווילט זיך גאָרנישט שלאָפֿן. איך וויל דיר עפּעס דערצײלן וועגן דעם הײַנטיקן טאָג. קום צו דיר איך צימער, וואָרעם מיר קענען אָפּוועקן לײַאַליע, האָט ער אויך שטילדערהײַט געענטפֿערט.

טײַע האָט זיך געוואַקלט. וואָס הײַסט, באַנאַכט וועט זי מיט אים רײַדן? און אויב די מאַמע וועט זיך וועגן דעם דערוויסן, וואָס קען זי דעמלט וועגן איר א טראַכט טאָגן? אָבער אים טאָר מען דאָך דאָס ניט זאָגן, ער וועט זיך דאָך באַלײַדיקן. און וועגן וואָס וויל ער עס דערצײלן? זי האָט געטראַכט וועגן דעם, אָבער זי איז שוין געגאַנגען צו זיך איך צימער.

— די זאך איז אַט אינ וואָס, טײַע, האָט פֿאוועל אָנגעהויבן מיט א פארשטיקטער שטימ, ווען זיי האָבן זיך אוועקגעזעצט אין דעם פינצטערן צימער איינע אנטקעגן די אנדערע אזוי נאָענט, אז זי האָט געפילט זײַן עטעמען, דאָס לעבן גיט זיך איצט אזוי א קער, אז מיר איז אפילע אביסל מאָדנע. איך האָב אָט די לעצטע טעג דורכגעמאכט ניט גוואלדיק. מיר איז געווען ניט קלאָר, ווי זאָל איך ווייטער לעבן אפ דער וועלט. קיינמאָל איז נאָך אינ מײַן לעבן ניט געווען אזוי פינצטער, ווי אינ די דאָזיקע טעג. אָבער הײַנט האָב איך געמאכט א זיצונג פון „פאָליטיביראָ“ און ארויסגע- טראָגן א באשטימונג, וואָס האָט א גרויסע באדײַטונג. דו ווונדער זיך ניט, וואָס איך דערצייל דיר וועגן דעם.

ער האָט איר דערציילט אלץ, וואָס ער האָט איבערגעלעבט פאר די לעצטע כאדאָשימ, און אסאך פון דעם, וועגן וואָס ער האָט געטראכט אינעם הינטערשטאַטישן פארק.

— אזא איז די לאגע. איך טרעט צו צו דעם איקער. די מישענינע אינ אײַער געזינד הייבט זיך ערשט אָן. פונדאנען דארפ מען זיך ארויסקלייבן אפ דער פרישער לופט, וואָס ווייטער פון דעם דאָזיקן נעסט. דאָס לעבן דארפ מען אָנהייבן פונדאָסני. וויבאלד איך בין שוין אינ דעם דאָזיקן גע- שלעג אריינגעקראָכן, וועלן מיר שוין דאָס דערפירן ביזן סאָפּ. סײַ בא דיר, סײַ בא מיר איז איצט דאָס פערזענלעכע לעבן ניט קײַן פֿריילעכס. איך האָב באשלאָסן אונטערצינדן דאָס דאָזיקע לעבן. דו פארשטייסט, וואָס דאָס באטייט? דו וועסט ווערן מײַן כאווערטע, מײַן פרוי?

טײַע האָט אים ביז איצט געהערט מיט טיפער אופרעגונג. באמ לעצטן וואָרט האָט זי א ציטער געטאָן פון אומדערווארטונג.

— איך פאָדער בא דיר ניט הײַנט קײַן ענטפער, טײַע. דו גיב וועגן אלץ גוט א טראכט. דו באנעמסט ניט, ווי קען מען דאָס מיטאמאָל, ניט האָבנדיק פריער געשפילט קײַן ליבע, ריידן אזעלכע זאכן, די דאָזיקע אלע שטיק זײַנען קײַנעם ניט נײַטיק. איך גיב דיר מײַן האנט, מײַדעלע. אָט איז זי. אויב דו וועסט דאָס מאָל גלויבן, וועסטו זיך ניט אָפנארן. איך פאר- מאַג אסאך דערפון, וואָס דו האָסט נײַטיק, און פארקערט. איך האָב שוין באשלאָסן: אונדזער פארבאנד ווערט געשלאָסן ביז דעם מאָמענט, ביזווא- נען דו וועסט ניט אויסוואקסן און ווערן אן עכטער, אן אונדזעריקער מענטש, און איך וועל דאָס מאכן. ווען ניט, בין איך ניט ווערט קײַן צע- בראַכענעם גראַשן. ביז דעמלט דארפן מיר אונדזער פארבאנד ניט רײַסן. און ווען דו וועסט אויסוואקסן—ביסטו פריי פון וועלכע-ניט איז פליכטן. ווער ווייס, עס קען טרעפן, אז איך וועל פּיזיש אָוערן גאָר א כרווע, איז געדענק, אז אויך בא אזא פאל וועל איך ניט בינדן דײַן לעבן.

ער האָט א ווײַלע געשוויגן און נאָכדעם פאָרגעזעצט ווארעם, מילד:

— איצט לײַג איך דיר פאָר כאווערשאפט און ליבע.

ער האָט ניט ארויסגעלאָזן אירע פינגער פון זײַן האנט און איז געווען אזוי רוק, פונקט ווי זי וואָלט אים שוין געענטפערט, אז זי איז מאסקים.

— אָבער דו וועסט מיך ניט אָפנארן, וועסט מיך ניט אוועקווארפן, ווי נאָר איך וועל דיר דערעסן?

— ווערטער, טײַע, זײַנען ניט קײַן באווייזן. דיר בלײַבט איבער אײַן זאך: גלױבן, אז אוועלכע ווי איך, פאראטן ניט זייערע פריינט... זאָלן זײַ נאָר מיך ניט פאראטן, — האָט ער ביטער צוגעגעבן.

— איך וועל דיר הײַנט גאַרנישט ניט זאָגן, דאָס אלץ איז אזוי אומגע-ריכט, — האָט זי געענטפערט.

קאַרטשאַגין האָט זיך אופגעהויבן.

— לײַג זיך שלאָפן, טײַע, באלד איז שוין טאָג.

און ער איז אוועק אײַן זײַן צימער. ער האָט זיך געלײַגט אין די זאכן, און ווי נאָר דער קאָפּ האָט זיך אראָפגעלאָזן אפן קישן, איז ער אײַנגע-שלאָפן.

בא קאַרטשאַגיןען איז צימער, אפן טיש, וואָס באַמ פענצטער, לײַגן קר-פעס ביכער, גענומען איז דער פארטיי־שער ביבליאָטעק, א פאק צײַטונגען, עטלעכע פארשריבענע בלאָקנאָטן. איז צימער שטייט א באַלעבאטישע בעט, צוויי שטולן, און אפן טיר, וואָס פירט צו טײַען איז צימער, הענגט א רײַ זיקע קארטע פון כײַנע, וואָס איז אָנגעפיקעוועט מיט שוואַרצע און רױטע פענדלעך. איז פארטיי־קאַמיטעט האָט זיך קאַרטשאַגין דערעדט, אז מע וועט אים באַזאָרגן מיט לײַטעראַטור פונעם פארטקאבינעט. אויסערדעם האָט מען צוגעזאָגט צופעסטיקן צו אים אלס שעפּ איז דעם איניען ביכער דעם פאר-וואַלטער פון דער האַפּט־ביבליאָטעק, וואָס איז געווען די סאַמע גרעסטע איז שטאַט. אינגיכט האָט ער אָנגעהויבן באַקומען פונדאָרטן גאַנצע פעק ביכער. לײַאַלע האָט פאַרכידעשט גאַכגעשפירט נאָך דעם, ווי ער האָט פון אינדערפרי אָן, מיט א קלײַנעם איבערײַס אפּ פרישטיק און מיטיק, געלײַענט און נאָטירט, אזוי ביז סאַמע אָוונט, ווען זײ פלעגן שטענדיק פאַרברענגען איז איר צימער צוזאַמען — זאָלבערײַט. קאַרטשאַגין האָט מיט די שוועסטער געשמועסט וועגן דעם, וואָס ער האָט איבערגעלײַענט.

ווייט נאָך האַלבע נאַכט פלעגט דער אַלטער, ארויסגענידן אפן הויפּ, שטענדיק זען א ליכטיק פאַסעקל צווישן די לאָדן פון די פענצטער בא זײַן ניט־געבעטענעם שאַכּן. שטיל, אפּ די שפּיצ פינגער, פלעגט דער אַלטער צו-גיין צום פענצטער און דערזען דורכטן שפּעלעל דעם קאָפּ, וואָס איז געווען אָנגעבוּגן איבערן טיש.

„מענטשן שלאָפן, און דער דאָזיקער ברענט ליכט א גאַנצע נאַכט נאָכא-נאַנד. ער שפּאַצירט איבערן שטוב, ווי א באַלעבאַס. אפּילע די מײַדלעך האָבן אויך גענומען עפענען א מײַל, האָט דער אַלטער בײַז געטראכט און איז אוועקגעגאַנגען.“

צומ ערשטן מאָל פאר די לעצטע אכט יאָר האָט קאָרטשאַגין געהאט
אזויפיל פרייע צייט און קיינע שום פליכטן. און ער האָט געלייענט מיט דער
הונגעריקער דאָרשטיקייט פונ א מענטשן, פאר וועמען עס האָבן זיך אופגע-
עפנט נייע וועלטן. ער פלעגט זיצן בא דער ארבעט צו אכצן שאַ אין מעס-
לעס. ווער ווייס, ווי דאָס וואָלט געוירקט אפ זיין געזונט, ווען ניט עטלעכע
ווערטער, וועלכע טייע האָט איינמאָל אזוי פארבייגענדיק א זאָג געטאָן:
— איך האָב איבערגעטראָגן דעם קאמאָד אין אן אנדער אָרט. די טיר
איך מיינ צימער עפנט זיך איצטער. אויב דו וועסט האָבן נייטיק וועגן עפעס
מיט מיר צו ריידן, קאָנסטו דורכגיין גלייך, ניט אריינגייענדיק צו ליאָליען.
פאוועל האָט זיך אָנגעצונדן. טייע האָט פריילעך א שמיכל געטאָן—
דער בונד צווישן זיי איז געשלאָסן געוואָרן.

*

מער האָט שוין דער אלטער ניט געזען אין די שפעטע נאכט-שאַען קיין
פאסיקלעך שיין אינעם ווינקלדיקן פענצטער, און די מאמע האָט אָנגעהויבן
באמערקן אין טייעס אויגן א שלעכט-אויסבאהאלטענע פרייד. אונטער די
אויגן, וואָס האָבן געלאנגט פונ אינווייניקסטן פייער, האָט זיך אויסגעלייגט
א ראנד, ווי א שטריכעלע קוימ צו זען—דאָס האָבן זיך אָפגערופן די שלאָפ-
לאָזע נעכט.

אָפטער האָט מען אָנגעהויבן הערן אין דער קלייניקער דירע דעם
קלאנג פונ א גיטארע און טייעס לידער.

די פרוי, וואָס האָט אין איר דערוואכט, האָט געליטן פונ דעם, וואָס
איר ליבע איז געווען עפעס ווי א געגאנוועטע. זי פלעגט אופציטערן פונ
יעדער שאַרף. איר האָבן זיך אלץ אויסגעזוכט דער מאמעס טריט. זי האָט
געליטן פונ דעם, וואָס זי האָט ניט געוויסט וואָס צו ענטפערן, אויב מע
וועט פרעגן, פארוואָס האָט זי באנאכט אָנגעהויבן פארמאכן אפ א קייטל
די טיר פונ איר צימער. קאָרטשאַגין האָט עס געזען און ער האָט צו איר
געזאָגט צארט, בארויקנדיק:

— וואָס האָסטו מוירע? אויב מע זאָל זיך נעמען פאנאדערקלייבן, זיין
נען מיר מיט דיר דאָ די באלעבאטימ. שלאָפ רויק. איך אונדזער לעבן איז
פאר פרעמדע דער אריינגאנג פארבאָטן.

זי פלעגט צודריקן די באק צו זיין ברוסט און, א בארויקטע, איינ-
שלאָפן, ארומנעמענדיק איר געליבטן. ער פלעגט זיך לאנג צוהערן צו איר
אַטעמען און ניט ריידן זיך פונ אָרט, קעדיי ניט שטערן איר רויקן שלאָפן;
אימ פלעגט ארומכאפן א טיפע צארטקייט צו דעם דאָזיקן מיידל, וואָס האָט
אימ אָנפארטרויט איר לעבן.

די ערשטע האָט זיך דערוויסט די סיבע, פארוואָס בא טייען ברענט
שטענדיק א פייער אין די אויגן, די שוועסטער, און פונ דעם טאָג אָן האָט

זיך צווישן די שוועסטער דערפילט אן אָפגעפרעמדטקייט. די מוטער האָט זיך אויך דערוויסט. ריכטיקער—זי האָט זיך אָנגעשטויסן, האָט זי זיך גענו- מען ארומקוקן. ניט דאָס האָט זי דערווארט פון קאָרטשאַגניען. — טאָישע איז פאר אים ניט קיין פאָר, האָט זי איינמאָל א זאָג גע- טאָן לײַאַליען. — וואָס וועט פון דעם ארויסקומען?

בא איר האָבן אָנגעהויבן ווימלען אומרויקע געדאנקען, אָבער ריידן מיט קאָרטשאַגניען האָט זי זיך אלץ ניט געקענט באשליסן.

צו קאָרטשאַגניען האָט אָנגעהויבן גיין די יוגנט. אָפּטמאָל פלעגט אינעם קליינעם צימערל ווערן ענגלעך. פונקט ווי דאָס זשומען פון א בינענרוי פלעגט זיך דערטאָגן צום אלטנס אויער דער טומל. ניט איינמאָל האָבן זיי געזונגען אלע אינאָר:

Нелюдимо наше море,
День и ночь шумит оно...

און אויך פאוועלס באַליבטע ליד:

Слезами залит мир безбрежный...

דאָס פלעגט זיך פארזאמלען אן ארבעטער־קרייזל פון פארטי־אקטיוו, וואָס דער פארטי־קאָמיטעט האָט געגעבן קאָרטשאַגניען נאָך זיין בריוו, וווּ ער האָט געפאָדערט, מע זאָל אים אָנלאָזן מיט פראָפאגאנדיסטישער ארבעט. אזוי איז דורכגעגאנגען פאוועלס צייט.

קאָרטשאַגני האָט זיך ווידער איינגעקלאַמערט מיט ביידע הענט אינאָר דער, און דאָס לעבן, וואָס האָט געמאכט עטלעכע שאַרפע זיגואנגן, האָט ער א קערעווע געטאָן צו א נייעם ציל. דאָס איז געווען דער טרוים אומקערב זיך אינאָר דער קעמפער־ריי דורכ לערע און דורכ דער ליטעראַטור.

אָבער דאָס לעבן האָט אָנגעוואַלדערט איינ שטערונג נאָך דער אנדערער, און ער פלעגט ביים יעדער נייער שטערונג אומרויק טראכטן וועגן דעם, אפ וויפיל זי וועט פארהאלטן זיין גאנג צום ציל.

אומגעריכט איז פון מאַסקווע געקומען דער שלימאזלידיקער סטודענט זשאָרוש מיט דער פרוי. ער האָט זיך באזעצט בא זיין שווער, א געשוואָ- רענעם אדוואָקאט, און פון דאָרטן פלעגט ער קומען אויספאָמפען בא דער מאמען געלט.

זשאָרוש קומען האָט אפ אסאך פארערגערט די באציאונגען אינווייניק אינאָר דער מישפאָכע. זשאָרוש האָט לאנג ניט געטראכט און זיך געשטעלט אפן טאטנס צאד און צוזאמען מיט דער אנטוויקלעטער געשטימטער מישפאָכע פון זיין פרוי האָט ער אנטוויקלט אן אונטערערדישע ארבעט, שטרעבנדיק מיט אלע מיטלען ארויסצוגיין קאָרטשאַגניען פון שטוב און אָפּרייסן טייען פון אים. אינאָר צוויי וואָכן ארום נאָך זשאָרוש קומען האָט לײַאַליע באקומען ארבעט אינאָר איינעם א נאָענטן ראיאָן. זי איז אוועקגעפאָרן אהינ מיט דער מוטער

און מיט איר זון, און קארטשאני מיט טייענ זייענ אריבערגעפארן אין א ווייטן שטעטלעך באמ יאמ.

*

זעלטן ווען ארטיאָם פלעגט באקומען א בריוו פון דעם ברודער, אָבער דאן, ווען ער פלעגט אפ זיין טיש אין שטאַטסאָוועט געפינען א גרויען קאַנווערט מיט דער באקאנטער שפיציקער האנטשריפט, פלעגט ער באַמ ליינענען די בייגעלעך פאפיר פארלירן די געוויינלעכע רוקינט. איצט, עפענענדיק דעם קאַנווערט, האָט ער א טראכט געטאָן מיט באהאלטענער צארטקייט: „עכ, פאחלושע! פאחלושע! כײַ וואָלטן מיר לעבן מיט דיר ערגעץ נאָענט. עס וואָלטן מיר איצט צוניצ געקומען, יאטל, דינע איצעס.“

ארטיאָם, איך וויל דיר דערציילן, וואָס איך האָב איבערגעלעבט. אויסער דיר שרייב איך, דאכט זיך, אזעלכע בריוו קיינעם ניט. דו קענסט מיך און וועסט פארשטיין יעדן וואָרט. דאָס לעבן האָט זיך נאָך אלץ אפ מיר אָנגעזעצט אפן פראַנט פון קאמפ פארן געזונט. איך באקום א קלאפ נאָך א קלאפ. איך באוויי קוימ זיך אפצושטעלן אפ די פיס פון אייגעס, ווי א נייער, נאָך מער אָנראכמאַגעסדיק פון דעם ערשטן, וואלנערט זיך אפ מיר ארום. דאָס סאמע שרעקלעכע איז אין דעם, וואָס איך ביז אָנמעכטיק זיך קעננצושטעלן. עס האָט זיך אָפגעזאָגט צו דינען די לינקע האנט. דאָס איז געווען א שווערער קלאפ, אָבער באלד דערנאָך האָבן מיך פאראטן די פיס, און אויב איך האָב זיך פרייער קוימ באוועגט (אינ צימער), קריכ איך איצטער קוימ מיט מאטעריש צו פון בעס צום טיש. אָבער דאָס איז נאָך מיסטאָמע ניט אלץ. וואָס דער מאָרגנדיקער טאָג וועט מיר ברענגען—איז אומבאוויסט.

פון שטוב גיי איך שוין מער ניט ארויס און דורכן פענצטער זע איך מער ניט, ווי א שטיקל יאמ. צי קען זיין נאָך א שרעקלעכערע טראגעדיע, ווי די, ווען איז איין מענטשן האָבן זיך פארייניקט א פארעטערישער קערפער, וואָס זאָגט זיך אָפ צו דינען, מיט א באַלשעוויטיש הארץ, מיט א ווילן, וואָס ציט אָן אופהער צו ארבעט, צו אייך, אין דער טעטיקער ארמיי, וועלכע גרייפֿט אָן איבערן גאנצן פראַנט, אהיב, ווי עס צע-גיט זיך די איינזענע שטורעם-כהאליע?

איך גלויב נאָך, אז כײַזעל זיך אומקערן אין די רייען, אז איך די שטורעם-קאַלץ נעס וועט נאָך אויך זיין מיין באַנעט. איך טאָר ניט גיט גלויבן. אפ דעם האָב איך קיין רעכט ניט. צען יאָר האָבן די פארטיי און דער קאָמיוג אין מיר דערצויגן די קונסט פון ווידערשטאנד, און די ווערטער פון דעם פירער באַזענען זיך אויך צו מיר: „ניטאָ אזעלכע מעסטונגען, וועלכע באַלשעוויקעס זאָלן גיט איינעמען.“

מיין לעבן איצטער—דאָס איז לערע, ביכער, ביכער און נאָכאמאָל ביכער. כײַהאָב שוין אופגעטאָן אסאך, ארטיאָם. כײַהאָב דורכגעארבעט די גאנצע קינסטלערישע קלאסישע ליטעראטור. כײַהאָב פארענדיקט און אָפגעגעבן די ארבעטן איבערן ערשטן קורס פונעם אוינטערוויקן קאָמוניסטישן אוניווערסיטעט. איך די אָונטג—א קרייזל פון פארטיי-שער יוגנט. די פארבינדונג מיט דער פראקטישער ארבעט. פון דער אָרגאניזאציע האלט איך דורך די דאָזיקע כאווייריט. נאָכרעם גייט טאוושע, איר וואָס און פאָרשריט, גו, און די ליבע, די מילדע צערטלעכקייט פון מיין כאווערעט. מיר לעבן מיט איר גוט. די עקאָנאָמיק איז בא אונדו א פראַסטע און אג איינפאכע—צוויי און דרייסיק רובל מיין פעניסע אוב דערצו טייעס פארדינסט. איך דער פארטיי קומט טייע מיט מיין וועג: זי האָט געדינט אלס הויז-ארבעטערן, איצטער וואשט זי געפעס איך א גאָריק (דאָ איך שטעטל איז גיטאָ קיין אינדוסטריע).

די טעג האָט מיר טײַע באַווײַזן מיט טרוֹמפּ איר ערשטן דעלעגאַטן-בילדעט פון פּרױענד-אַפּטייל. פאַר איר איז עס נײַט קײַן פּאַשעטער שטיקל קאַרדאָן. איך שפּיר נאָך, ווי איך איר ווערט געבוירן דער נײַער מענטש, און איך העלם אונטער מיט דאָס איך קען דעם דאָזיקן געבורט. עס וועט קומען די צײַט, און א גרויסער זאוואַרד, אן אַרבעטער-קאַלעקטיוו וועט פאַרענדיקן איר אויספאַרמירונג. קאַלומאַן מיר זענען דאָ, גײַט זי אַיבער דעם אײַנציק-מעגלעכע וועג.

צוויי מאל איז געקומען צו פאַרן טײַעס מוטער. די מאַצע צײַט טײַען צוריק, — כאָטש זי פילט עס אליין נײַט, — צוריק איב דעם לעבן, וואָס באַשטייט פון קלײַניקײַטן, וווּ עס הערשט דאָס ענג-פּערזענלעכע, דאָס אײַגנטימערישע, דאָס אָפּגעזונדערטע. איך האָב זיך געסטאַרטעט אַיבער צײַגן אַלביגען, אז די פּינצטערניש פון איר לעבן דאַרפן נײַט פאַלן ווי א שאַטן און דער טאַכטערס וועג. אָבער עס איז אַרויסגעוואָרפן. איך פיל, אז די מוטער וועט וועגן-נײַט-אין שטעלן זיך דער טאַכטער אַינמיטן העגן צו א נײַעם לעבן און אז דעם קאַמפּ מיט איר וועט מען נײַט קענען אײַסמירן. איך דריק דײַן האַנט. דײַן פּאַועל.

*

דאָס לעבן איז געגאַנגען ווי פּרױער. טײַע האָט געאַרבעט. קאַרטשאַגין האָט זיך געלערנט. ער האָט נײַט באַווײַזן נעמען זיך צו דער קרײַז-אַרבעט, ווי עס האָט זיך שטילערהײַט אונטערגערוקט א נײַע צאַרע. א פאַראַייטש האָט אָפּגענומען די פּײַס. אַיצט האָט אים געפּאַלגט בלוזן די רעכטע האַנט. ביז בלוט האָט ער צעביסן די לײַפּן, ווען ער האָט נאָך אומזיסטע אָנשטרענגן גונגען פאַרשטאַנען, אז באַוועגן זיך איז ער שוין נײַט פּײַיק. טײַע האָט מוטיק אױסבאַהאַלטן איר פּײַנג און דעם ביטערן געפיל, וואָס זי איז אָנמעכטיק אים צו העלפן.

און ער האָט געזאָגט מיט א שולדיקן שמײַכל:

— מיר דאַרפן, טאַישע, זיך צעשיידן. עס איז דאָך נײַט געווען באַ אונדו קײַן אָפּמאַך אזוי דורכצופאַרן. דאָס וועל איך, מײַדעלע מײַנס, הײַנט דורכטראַכטן ווי עס באַדאַרפן צו זײַן.

זי האָט אים נײַט געלאָזן רײַדן. איר איז געווען שווער אַיַנצוהאַלטן די טרערן. זי האָט געוויינט און געיאָמערט, דריקנדיק צום האַרצן פאַוועלס קאָפּ. אַרטיאָמ האָט זיך דערוואַסט וועגן דעם ברודערס נײַעם אומגליק, ער האָט אָנגעשריבן דער מאַמען, און מאַריע יאַקאָויליעוונע האָט אַיבערגעלאָזן אַלץ מיטאַנאַנדער און איז געקומען צו פאַוועלען. זיי האָבן אָנגעהויבן לעבן זאַלבערדיט. די אַלטע האָט מיט טײַען געלעבט גוט. קאַרטשאַגין האָט פאַרגעזעצט זיך לערנען.

אין אַיַנעם אַן אָוונט, ווינטער-צײַט, האָט טײַע געבראַכט די יעדײַע וועגן איר ערשטן זיג — אַ מיטגליד-בילעט פון שטאַטסאַוועט. זײַנט דעמלט האָט זי קאַרטשאַגין אָנגעהויבן זען זעלטן. פון דער סאַנאַטאָריע-קיך, וווּ זי האָט געוואַשן געפּעס, פלעגט טײַע אוועק אין פּרױענד-אַפּטייל, אין סאַוועט, זי פלעגט קומען שפּעט אַיַנאַוונט, א מידע, נאָך א פּולע מיט אַיַנדורקן. עס

הָאָט זיך דערנענטערט דער טאָג, ווען מע האָט זי געדארפט צונעמען אלס קאנדידאט פון דער פארטיי. זי האָט זיך געגרייט צו אימ מיט אסאך שפא-
נונג. אָבער דאָ איז אָנגעקומען א נײַע צאָרע. די קראנקייט האָט געטאָן
איר זאך. מיט א ווייטעק, וואָס האָט געברענט ווי פּייער, האָט זיך אָנגע-
צונדן קאָרטשאַניס רעכטע אויג, פון אימ האָט זיך אויך אָנגעצונדן דאָס
לינקע. און צום ערשטן מאל איז לעבן האָט פאוועל דערפילט, אז ער ווערט
בלינד—מיט א פינצטערן שלייער האָט זיך פארדעקט אלץ ארום אימ.

איבער דער גאנצער ברייט פון וועג האָט זיך שטייערהייט ארויסגערוקט
א שטערונג, וואָס איז געווען שרעקלעך צוליב דער אומגעלעכקייט זי ביי-
צוקומען, און זי האָט פארצאמט דעם וועג. די מוטער און טײַע האָבן ניט
געוויסט צו וואָס צו כאפן זיך, אָבער ער האָט מיט קאלטער רויקייט באשלאָסן:
"מע דארף אָפּוואַרטן. אויב עס איז ווירקלעך שוין ניטאָ מער קײַן
מעגלעכקייט זיך רוקן פאָרויס, אויב אלץ, וואָס איז געטאָן געוואָרן, קעדי
זיך אומקערן צו דער ארבעט, האָט די בלינדקייט אויסגעשטרעכט און זיך
אומקערן איז דער ריי איז שוין אומגעלעך, דארף מען מאכן א סאָפּ."

קאָרטשאַניס האָט אָנגעשריבן צו זײַנע כאווייוימ. פון די כאוויירימ
זײַנען אָנגעקומען בריוו, וואָס האָבן אימ גערופן צו פעסטקײט און צו פאָר-
זעצן דעם קאמפּ.

איז די דאָזיקע שווערע טעג האָט אימ טײַע, אן אופגערעגטע און פריי-
דיקע, אָנגעזאָגט:

— פאוורושע, איך בין א קאנדידאט פון דער פארטיי.

זי האָט דערציילט, וואָזוי דאָס קעמערל האָט אריינגענומען איז זײַנע
רייען א נײַעם כאווער. פאוועל האָט געהערט און האָט זיך דערמאָנט אפ
זײַנע ערשטע פארטיישע טריט.

— אלוואָ, כאווערטע קאָרטשאַניס, איך מיט דיר בילדן איצטער א קאָ-
מוניסטישע פראקציע, האָט ער געזאָגט, דריקנדיק איר האנט.

אפמאָרגן האָט ער אָנגעשריבן א בריוו צום סעקרעטאר פון רייקאָמ
און געבעטן, ער זאָל אריינקומען צו אימ. אינאָונט האָט זיך באמ הויז אָפּ-
געשטעלט א פארקויטיקטער אוטאָמאָביל, און וואָלמער, א באיאָרטער לעט,
מיט א פארוואקסענער באָרד ביז די אויערן, האָט קאָרטשאַניס געטרייסלט
די האנט.

— נו, וואָס מאכסטו? וואָס פירסטו זיך עפעס אזוי מעס אופ? שטיי
אָקאָרשט אופ, מיר וועלן דיך גלייך שיקן אפ ערד, און ער האָט זיך צעלאכט.
דער סעקרעטאר פון רייקאָמ האָט בא קאָרטשאַניס פארבראכט צוויי-
שאַ. ער האָט אפּילע פאָרגעסן, אז ער האָט א באראטונג אינאָונט. דער
לעט איז אומגעגאנגען איבערן צימער, געהערט פאוועלס באגריסטערטע רייד,
און צום סאָפּ האָט ער געזאָגט:

— גענוג דיר צו ריידן וועגן קרייזל. דו דארפסט אָפרוען, און נאָכדעם

אויך קלאָר מאַכן וועגן די אויגן. עפּשער איז נאָך ניט אלץ פאַרפּאלן.
עפּשער וואָלסטו צוגעפּאַרן קיין מאַסקווע, האָ גיב אַ טראַכט...
קאָרטשאַגין האָט אים איבערגעשלאָגן:

— איך דאַרפּ האָבן מענטשן, כאַווער וואָלמער, לעבעדיקע מענטשן
אינאיינאַנאַמקייט קען איך ניט לעבן. איצטער זינען זיי מיר נייטיק מער
ווי ווענדיג-איין. גיט אַהער יוגנט, די סאַמע רויע. באַ דיר איז די דערפּער
בייגן זיי אפּ ליינס, אינאיינאַנאַמע אַרײַן—איך די קאָלורירטן איז זיי ענג.
דער קאָמיוג איז דאָך אזא, אז אויב מע זאָל אפּ אים ניט אַכטונג געבן,
האַט ער גאַנצ אָפּט לייב אַרויסקריכען פּאַרויט, פאַר דער ריי. איך בין אליין
אויך אזוי געווען, איך ווייס.
וואָלמער האָט זיך אָפּגעשטעלט.

— פּונדאָנען האָסטו זיך וועגן דעם דערוויסט? מע האָט דאָך ערשט
היינט געבראַכט פּונדאָנען די דאָזיקע יעדע.
קאָרטשאַגין האָט אַ שמייכל געטאָן.
— עפּשער געווענקסטו מיין ווייבל? נעכטן האָט מען זי צוגענומען אינ
פאַרטיי, זי האָט עס מיר דערציילט.

— א, קאָרטשאַגין, די, וואָס וואַשט די געפּעס? זי איז עס דיין ווייבל?
כא, אונ איך האָב גאָרניט געוויסט! וואָלמער האָט אַ וויילע אַ טראַכט גע-
טאָן אונ זיך אַ פּאַטש געטאָן מיט דער האַנט אינ שטערן. ווייסט, וועמען
מיר וועלן דיר שיקן? לעוו בערסעניעוון. קיין בעסערן כאַווער דאַרפּ מען
גאָרניט. איר זייט אפּילע לויטן כאַראַקטער אויך צוגעפּאַסט. עס וועט זיך
באַקומען אַ מיין צוויי טראַנספּאָרטערן פּונדאָנען פּרעגענצ. איך בין,
פאַרשטייטו מיך, אַמאָל געווען אַ מאָנטיאָר, פּונדאָנען שטאַמען מינע
ווערטלעך, די פאַרגלייכען. לעוו וועט דיר אויך ראַדיאָ אַרײַנפירן, ער איז אַ
פּראָפּעסער אינ געביט פּונדאָנען. איך זיצ אָפּ, פאַרשטייטו מיך, גאַנצ
אָפּט באַ אים ביז צוויי אזויגער באַנאַכט מיט די טרייבלעך אפּ די אויערן.
די ווייב מינע האָט אפּילע אָנגעהויבן וואַרפּן אַ כּשאַד: ווהינ, הייסט עס,
ווערסטו פאַרפּאלן, אלטער טייל, גאַנצענע נעכט?
קאָרטשאַגין האָט אים שמייכלענדיק געפּרעגט:

— ווער איז בערסעניעוון?
וואָלמער איז מיר געוואָרן פּונעם אומגיין, האָט ער זיך אוועקגעזעצט
אונ דערציילט:

— בערסעניעוון איז אונדזער נאָטאַריוס: אָבער ער איז אזא נאָטאַריוס,
ווי איך בין אַ באלעט-טענצערן. נאָך גאָר ניט לאַנג איז בערסעניעוון געווען
אַ גרויסער טוער. אינ דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג איז ער פּונ
צוועלפטן יאָר, אינ פאַרטיי פּונ אַקטיאַבער אָן. אינ בירגער-קריג האָט ער
געאַרבעט אינ אַרמיישן מאַסשטאַב, געווען אינ רעוועריבונאַל פּונ דער
צווייטער רייטערשער; מיט זשלאָבען האָט ער אפּ קאַוואַן געקנאַקט די

ווייסע לייז. געווען איז אין צאריצין, אי אפן דאָרעמדיקן. אפן ווייטן מיד-
 רעכ האָט ער אָנגעפירט מיטן העכסטן מיליטער-געריכט פון דער רעפובליק.
 ער האָט געהאט אי קאלט, אי ווארעם. נאָר טובערקוליאָז האָט דעם יאט
 אנידערגעלייגט. ער איז געקומען פון ווייטן מיוזעך אהער. דאָ, איז קאווקאז,
 איז ער געווען א פאָרויצער פון גובערניעלן געריכט, א פארטרעטער פונעם
 פאָרויצער פון קרייזגעריכט. די לונגען זיינען זיך בא אימ אינגאנצן צע-
 פאָרן. איצט האָט מען אימ פארייאָגט אהער, ווייל זיינ לעבן איז אינ געפאר.
 אָט פונואנען עס נעמט זיך צו אונדז אזא טשיקאווער נאָטאריוס. א שטעלע
 איז עס א רויקע, נו, איז אָטעמט ער נאָך. דאָ האָט מען אימ פאוואָלינקע
 געגעבן א קעמערל, נאָכדעם אריינגעפירט אין רייקאָמ, אונטערגערוקט א
 פאָליטשול, נאָכדעם אין ק.ק. ער איז א שטענדיקער מיטגליד פון אלע פאר-
 אנטוואָרטלעכע קאָמיסיעס איבער פארפלאַנטערטע און פאָרדרייטע אינייאָנימ.
 אויסער דעם, איז ער א יענער, נאָכדעם א ליינדשאפטלעכער ראדיאָ-ליביהאָ-
 בער, און כאָטש אימ פעלט שוין איינ לונג, אָבער עס איז שווער צו גלויבן,
 אז ער איז א קראנקער. פון אימ שפריצט מיט ענערגיע. שטארבן וועט ער
 מיסטאָמע אויך, לויפנדיק ערגעץ פון רייקאָמ אין געריכט.

פאוועל האָט אימ איבערגעשלאָגן מיט א שארפער פראגע:

— פארוואָס-זשע האָט איר אימ אזוי אָנגעלאָדנ? ער ארבעט דאָך בא
 אייך מערער ווי פריער.

וואָלמער האָט פון א זיט א קוק געטאָן אפ קאָרטשאגינען מיט צוגע-
 זשמורעטע אויגן:

— אָט זאָל מען דיר געבן א קרייזל און נאָך עפעס, וועט לעוו בא א
 געלעגנהייט זאָגן: „וואָס לאָדט איר אימ אָנ?“ און אליין זאָגט ער: „כעסער
 איינ יאָר לעבן אפ הייסער ארבעט, איידער פינף יאָר לייגן פארגליווערט
 אינ דער לאגע פון א קראנקן.“ אָפּהייטן מענטשן וועלן מיר מיסטאָמע קענען
 דאן, ווען מיר וועלן אויסבויען דעם סאָציאליזם.

— דאָס איז ריכטיק. איך שטימ אויך פאר איינ יאָר לעבן קעגן פינף
 יאָר גליווערן, אָבער אויך דאָ פאטערן מיר אָפט אסאך קויכעס. און אינ
 דעם, ווי איך פארשטיי איצט, לייגט ניט אזויפיל העלדישקייט, וויפיל סטי-
 כיישקייט און אומפאראנטוואָרטלעכקייט. איך האָב ערשט איצט גענומען
 פארשטיין, אז איך האָב ניט געהאט קיין שום רעכט אזוי אכזאָריעסדיק זיך
 באציען צו מיין געזונט. עס האָט זיך ארויסגעוויזן, אז אינ דעם איז ניטאָ
 קיין העלדישקייט. עס קען זיין, אז איך וואָלט זיך נאָך געהאלטן עטלעכע
 יאָר, ווען ניט די דאָזיקע ספארטאנעריי. מיט איינ וואָרט, די קינדער-
 קראנקייט פון לינקייט—אָט איז איינע פון די גרונט-געפארן פאר מיין לאגע.
 געהערט, סארא ווערטער דאָס רעדט. אָבער לאָזט אימ שטעלן זיך אפ
 די פיס—וועט ער פארגעסן אלץ אינ דער וועלט, האָט וואָלמער א טראכט
 געטאָן, אָבער ער האָט פארשוויגן.

אפמאָרגנ אינאָונט. איז צו פאווענ געקומען לעוו. זיי האָבן זיך צע-
שיידט ערשט ארום האַלבער נאכט. לעוו איז אוועק פונ זיין נייעם כאווער
מיט א געפיל, פונקט ווי ער וואָלט באגעגנט א ברודער, וואָס ער האָט
פארלאָרן מיט אסאך יאָרן צוריק.

אינדערפרי זיינען איבערן דאך ארומגעקראַכן מענטשן, וואָס האָבן פאר-
פעסטיקט דעם ראדן-אַ-מאסט, און לעוו האָט מאַנטאזשירט אינווייניק אינ
שטוב, דערביי האָט ער דערציילט טשיקאווע געשיכטעס פונ זיין פארגא-
גענהייט. פאוועל האָט אימ ניט געזען, נאָר פונ טייעס רייד האָט ער גע-
ווסט, אז לעוו איז א בלאַנדער מיט ליכטיקע אויגן, א שלאנקער, א
האסטיקער, דאָס הייסט טאקע אזא, ווי פאוועל האָט זיך פאָרגעשטעלט פונ די
ערשטע מינוטן פונ זייער באקאנטשאפט.

פארנאכט צו האָבן זיך אינ צימער אָנגעצונדן דריי „מיקראָענ“. לעוו
האָט פֿיערלעך דערלאנגט פאוועל די אויערן-דעקלעס. אינ עפיר האָט גע-
הערשט א כאַס פונ קלאנגען. ווי פייגעלעך האָבן געצוויטשעט די יאמישע
„מאָרויקעס“, ערגעצ-ווי (קענטיק, דאָ נאָענט אפן יאם) האָט געשטרעפט
א „פונקער“ פונ א דאמפשיפ. אינ דעם דאָזיקן קנויל פונ גערוישן און
קלאנגען האָט דאָס שפולכל פונ ווארלאַמעטער אָפגעזוכט און געבראכט א
רוקע און זיכערע שטימע:

— הערט, הערט, עס רעדט מאַסקווע...

דער קלייניקער אפאראט האָט אפ זיין אנטענע אופגעכאפט זעכציק
סטאנציעס פונ דער וועלט. דאָס לעבן, וואָס פאוועל איז פונ אימ ארויסגע-
שטויסן געוואָרן, האָט זיך אריינגעריסן דורכ דער שטאַלענער מעמבראנע,
און ער האָט דערפילט זיין מעכטיקן אַטעמען.
זעענדיק, ווי עס האָבן זיך אָנגעצונדן זיינע אויגן, האָט דער מידער
בערסעניעוו א שמייכל געטאָן.

*

אינעם גרויסן הויז שלאָפט מען. טייע שעפטשעס עפעס אומרוק פונ
שלאָפ. זי קומט שפעט אהיים, א מידע און א דורכגעפראָרענע. פאוועל זעט
זי ווייניק. וואָס טיפער זי גייט אריין אינ דער ארבעט, האָט זי אלץ זעל-
טענער אירע פרייע אָונטן. און פאוועל דערמאָנט זיך אָן בערסעניעוו
ווערטער:

„אויב א באַלשעוויק האָט א ווייב— א כאווער לויט דער פארטיי, זעען
זיי זעלטן איינער דעם אנדערן. דאָ זיינען צוויי פלייסן: זיי דערעסן ניט
איינע די אנדערע, און זיי האָבן אויך ניט וועג צו קריגן זיכו“
וואָס-זשע קען ער האָבן קעגן דעם? דאָס האָט מען געדארפט דער-
ווארטן. עס זיינען געווען צייטן, ווען טייע האָט אימ אָפגעגעבן אלע אירע
אָונטן. דעמלט איז געווען צווישן זיי מערער ווארעמקייט, מערער צערט-

לעכצקייט. דעמלט איז זי אָבער געווען נישט מער ווי א כאווער, א ווייב,
איצטער האָט די פארטיי זי דערצויגן און זי איז געוואָרן אויך א כאווער
לויט דער פארטיי.

ער האָט פארשטאנען, אז וואָס מער טייע וועט וואקסן, אלץ ווייניקער
שאַען וועלן אימ אָפגעגעבן ווערן, און ער האָט עס אופגענומען ווי א
נאטירלעכע זאך.

פאוועל האָט באקומען א קרייזל.

אינ שטוב איז ווידער געוואָרן טומלדיק אינאָונט. די שאַען, וואָס
פאוועל האָט פארבראכט מיט דער יוגנט, האָבן אימ אָנגעלעבן מיט מוט.

אינ דער איבעריקער צייט פלעגט די מאמע בא אימ מיט גוואלד אָפֿ-
נעמען די אויערן-דעקלעך, קעדיי אימ געבן עסן.

די ראדיץ האָט אימ געגעבן דאָס, וואָס עס האָט בא אימ אָפגענומען
די בלינדקייט—די מעגלעכקייט צו לערנען זיך, און אינ דער דאָזיקער
שטרעבונג, וואָס האָט ניט געהאט קיין גרענעצ, האָט ער פארגעסן אָן די
פּינלעכע ווייטעקן פון זיין קערפער, וואָס האָט געהאַלטן אינ איין ברענען.
ער האָט פארגעסן אָן דעם בראנד אינ די אויגן און אָן דעם גאנצן לעבן,
וואָס האָט זיך באצויגן צו אימ אזוי הארב.

ווען א פונק פון דער אנטענע האָט געבראכט פון מאגניטאָגראַסק די
יעדיגע וועגן די העלדנטאטן פון דער יונגער כעווער, וואָס האָט אונטער
דער פּאָן פון קימ פארביטן קאָרטשאַינט דאָר, איז פאוועל געווען טיפ
גליקלעך.

עס האָט זיך אימ פאָרגעשטעלט א שניי-שטורעם, א גרויזאמער, ווי א
טשאטע וועלפ, אוראלער ברענענדיקע פרעסט. עס בלאָזט דער ווינט, און
א מאכנע פון דעם צווייטן דאָר קאָמיוגיסטן, א פארווייטעטע מיט שניי,
לאָזט אָן באנאכט, באַם שיין פון בויגן-לאַמטערנט, די דעכער פון גיגאנ-
טישע קאָרפוסן, און ראטעוועט פון שניי און קעלט די ערשטע פּאָזיציעס
פון דעם וועלט-קאָמבינאט. קליין האָט אויסגעווען די וואלד-בוינג, אפ וועל-
כער עס האָט מיטן שניי-שטורעם געקעמפט דער ערשטער דאָר פון דעם
קיעווער קאָמיוג. עס איז אויסגעוואקסן דאָס לאנד. עס זיינען אויך אויסגע-
וואקסן די מענטשן.

אפן דניעפער האָט דאָס וואסער דורכגעריסן די שטאָלענע צאמען, א
פלייצ געטאָן און פארטרונקען די מאשינעס און די מענטשן. און ווידער
האָט דער קאָמיוג זיך געוואָרפן אנטקעגן דער סטיכע און נאָך א פארבי-
סענעם צוויי-וואָכיקן געראנגל, אָן שלאָפ און אָפרו, האָט ער פארטריבן די
סטיכע צוריק אהינטער די שטאָלענע צאמען. אינ דעם דאָזיקן גראנד-דעזען
קאמפ איז פאָרויסגעגאנגען דער נייער דאָר פון קאָמיוג. צווישן די נעמען
פון די העלדן האָט פאוועל מיט פרייד דערהערט דעם לייבלעכען נאָמען—
איגנאט פאנקראטאָוו.

עטלעכע טעג האָבן זיי אין מאַסקווע געוווינט אין אן ארכיוו־סקלאד פֿון עפעס אן אנשטאלט, וואָס זײַן שעפּ האָט געהאַלפֿן אײַנאַרדענען קאַר־טשאַנינען אין א ספּעציעלער קליניק.

ערשט איצט האָט פֿאוועל פֿארשטאנען, אז זײַן שטאַנדהאַפטיק בײַס מען איז קרעפטיק און יונג און גאַנץ לײַכט און פֿאַשעט, אָבער אײַנשטייגן איצט, ווען דאָס לעבן פֿרעסט צוגויפּ מיט אן אײַזערנעם רײַם, דאָס איז א זאך פֿון קאַווער.

— ווייסט, פֿאוועל, די מאמע האָט מיר פֿאַרן אָפּפֿאַרן געשריבן, אז דעם טאַטן האָט מען אָפּגעזאָגט פֿון קאַפּפֿעראַטיוו, און ער אַרבעט איצט אלס סטאַליער אפּ דער בײַונג.

*

עס זײַנען אדורך אַנדער־האַלבן יאָר זײַנט דעם אַוונט אינעם ארכיוו־סקלאד. אַכצן כאַדאַשימ פֿון אומגעֿהערטע יעסורים.

אין קליניק האָט דער פֿראַפּעסער אווערבאַכ אָפּן געזאָגט פֿאוועלען, אז אויסהײלן די בלינדקײט איז אומעגלעך. אין דער נעפֿלדיקער צוקונפֿט, ווען די אַנצײנדונג וועט אופֿהערן, וועט די כירורגיע מאַכן א פֿרווו צו אָפּערירן די שוואַרצאַפֿלען. קעדיי אויסהײלן די אַנצײנדונג, האָט מען פֿאַרגעלייגט אַנעמען כירורגישע מיטלען.

מע האָט געפֿרעגט, צי ער איז אײַנשטימיק, און פֿאוועל האָט דערלויבט מאַכן מיט אים אלץ, וואָס די דאָקטוירים וועלן געפֿינען פֿאַר נײַטיק. אין די שאַען, ווען ער איז געלעגן אפּן אָפּפֿעראַציע־טיש, ווען די לאַנד־צעטן האָבן געשעטקעוועט דעם האַלדן און אַרפֿאַגענומען די פֿאַראַשילד־דרין, האָט אים דער טײַט דרײַ מאָל אָנגערירט מיט זײַן שוואַרצן פֿליגל. אָבער דאָס לעבן האָט זיך אין קאַרטשאַגינען געהאַלטן פעסט. נאָך די שרעקלעכע שאַען פֿון וואַרטן, שלעגט טײַע געפֿינען איר פֿרײַנט א טײַט־בלאַסן, נאָר אַ לעבעדיקן און, ווי שטענדיק, א רויק־צערטלעכען.

— זיי ניט צעטרעגן, מיידעלע, מיכ איז ניט אזוי לייכט אוועקשיקן אפ יענער וועלט. איך וועל נאָך לעבן און קערן די וועלט כאַטשבי אפ צולאַכעס די אריטמעטישע כעזשבוניעס פון די געלערנטע עסקולאפן. זיי זיינען אינ אלץ גערעכט וואָס שייַעכ מייַן געוונט, אָבער זיי האָבן א גרויסן טאַקעס, ווען זיי האָבן אַנגעשריבן א דאָקומענט, אז איך בין אפ הונדערט פראַצענט אומפייַיק צו ארבעטן. דאָס וועלן מיר נאָך זען.

פאוועל האָט זיך פעסט אויסגעקליבן א וועג, מיט וועלכען ער האָט באַ- שלאַסן אומצוקערן זיך אינ די רייַען פון די בויער פונעם נייַעם לעבן.

•

דער ווינטער האָט זיך געענדיקט. דער פּרילינג האָט צעעפנט די פענצטער, און דער אָפגעצערטער קאָרטשאַגן, וואָס איז ארויס גאנץ פון דער לעצטער אָפּעראַציע, האָט פארשטאַנען, אז ווייַטער בלייבן אינ לאַזאַרעט קען ער ניט. לעבן אויפֿיל כאַדאַשימ אינ דער סוויזע פון מענטשלעכע פּיַן, צווישן קרעכצן און קלאַגער־יען פון פאָרווטיילטע מענטשן איז געווען אסאך שווערער, ווי אריבערטראַגן די אייגענע לייַדן.

און ווען מע האָט אים פאָרגעלייגט צו מאַכן א נייַע אָפּעראַציע, האָט ער געענטפערט קאלט און שאַרף:

— גענוג. פאר מיר וועט קלעקן. פאר דער וויסנשאפט האָב איך אָפּגע- געבן א טייל פון מייַן בלוט, און דאָס, וואָס איז געבליבן, דארף איך האָבן פאר עפעס אנדערש.

אינ דעם זעלבן טאָג האָט פאוועל אַנגעשריבן א בריוו אינ צ. ק. מיט דער ביטע העלפן אים פארבלייבן וווינען אינ מאַסקווע, ווו עס ארבעט זייַן כאַווערטע, ווייל וואַנדערן ווייַטער האָט ניט קייַן צוועק. צום ערשטן מאל האָט ער זיך געווענדעט צו דער פארטיי נאָך הילף. אלס ענטפער אפ זייַן כרוון האָט אים דער מאַסקווער סאָוועט געגעבן א צימער. און פאוועל האָט פאר- לאָזן דעם לאַזאַרעט מיט דער איינציקער ווונטש, מער ניט אומקערן זיך אהין. דער באַשיידענער צימער אינ א שטיבן געסל ארום קראַפּאַטקינ-גאס האָט אים אויסגעזען, ווי דער גרעסטער לוקסוס. און אָפּט האָט פאוועל, אומפאפּן- דיק זיך באַנאכט, ניט געגלויבט, אז דער לאַזאַרעט איז געבליבן ערגעץ דאָרטן פונהינטן.

טייע איז געוואָרן א מיטגליד פון דער פארטיי. ניט געקוקט אפ דער גאַנצער טראַגעדיע פון איר פּערזענלעכע לעבן, איז זי, אן איינגעשפארטע אינ דער ארבעט, ניט אָפּגעשטאַנען פון די שלאַגלענס, און דער קאַלעקטיוו האָט אָפּגעמערקט די דאָזיקע שווינגנדיקע ארבעטערן מיטן צייַכן פון צוטריוו: זי איז אויסגעוויילט געוואָרן פאר א מיטגליד פון פאַבאַקאָם. דער שטאַלץ פאר דער כאַווערטע, וואָס ווערט פארוואַנדלט אינ א באַלשעוויק, האָט מיל- דער געמאַכט פאוועלס שווערע לאַגע.

צו אימ איז געקומען צוגאסט באזשאנאווע, וואָס איז דאָ געווען אינ
א קאָמאנדירונג. זיי האָבן אסאך געשמועסט. פאָוועל האָט מיט היצ דערצײלט
וועגן דעם וועג, מיט וועלכען ער וועט אין דער נאָענטער צוקונפט זיך אומ-
קערן צוריק אין די רײען פון די קעמפער.

באזשאנאווע האָט באמערקט די זילבערנע האָר אין קאָרטשאַניס שלײפן
און זי האָט שטיל געזאָגט:

— איך זע, איבערלעבונגען האָט איר געהאט היפשע, אָבער איר האָט
פונדעסטוועגן ניט פארלאָרן דעם ניט־אויסגעלאָשענעם ענטוואָומ. וואָס דארפ
מען נאָך? דאָס איז גוט, וואָס איר האָט באשלאָסן אָנהייבן די ארבעט, צו
וועלכער איר האָט זיך געגרייט פינף יאָר. אָבער וויאזוי וועט איר אר-
בעטן?

פאָוועל האָט באַרויקנדיק געשמייכלט.

— מאָרגן וועט מען מיר ברענגען א טראַנספאראַנט, אויסגעשניטן פון קאר-
דאָן. אָן אימ וועל איך ניט קענען שרייבן. א שורע וועט ארופקריכן אפ א
שורע. איך האָב לאַנג געזוכט אן אויסוועג און געפונען—פאסקעט אויסגע-
שניטענע פון קארדאָן וועלן ניט לאָזן מיין בלייַשטיפט ארויסגיין פון די רא-
מען פון א גלייכער שורע. שרייבן און ניט זען וואָס עס איז אָנגעשריבן, איז
שווער, אָבער ניט אומעגלעך. איך האָב זיך אין דעם איבערצײגט. זייער
לאַנג האָט זיך גאָרנישט באַקומען, אָבער איצטער האָב איך אָנגעהויבן שרייבן
לאַנגזאָמער, איך שרייב אָן דײַטלעך יעדן בוכשטאב, און עס באַקומט זיך
גאנצ גוט.

פאָוועל האָט אָנגעהויבן ארבעטן. ער האָט פארטראַכט אָנצושרײבן א
דערצײלונג, געווינדעט קאָטאָוסקיס העלדישער דיווײזיע. דער נאָמען איז גע-
קומען פֿון זיך אליין:

„געבוירענע אין שטורעם“.

פון דעם דאָזיקן טאָג אָן האָט זיך זײַן גאַנצער לעבן איבערגעשלאָסן
אפ דער שאַפונג פונעם בוך. פאמעלעך, שורע נאָך שורע, זײַנען געבוירן
געוואָרן זײַטלעך. ער האָט פארגעסן אָן אלץ. ער האָט זיך געפונען אונטערן
אײַנדרוק פון די בילדער און צום ערשטן מאל איבערגעלעבט שאַפונגס־ליידן,
ווען די העלע אומפאָרגעסלעכע בילדער, וואָס ער האָט אזוי דײַטלעך געפילט,
האָט זיך ניט אײַנגעגעבן אָפּשפּיגלען אפן פאפיר און די שורעס האָבן זיך
באַקומען בלייכע, אָן פּײַער און לײַדנשאַפט.

אלץ, וואָס ער האָט געשריבן, האָט ער געדארפט געדענקען וואָרט אין
וואָרט, ווען ער פארלירט דעם טאָדעם, בלייבט שטעקן די גאַנצע ארבעט.
די מאמע האָט געקוקט מיט שרעק אפ איר זונס באשעפטיקונג.
אין פראַצעס פון דער ארבעט איז אימ אויסגעקומען צו לײַענען אפ
אויסווייניק גאַנצע זײַטלעך, אָפט אפילע קאפּיטלען, און דער מאמען האָט

זיך אָפּטמאָל געדוכט, אז דער זונג איז אראָפּ פונ זינען. קאַלומאַן ער האָט געשריבן, האָט זי ניט געוואגט צוצוגיין צו אים, נאָר ווען זי האָט צו-ניפגעקליבן פונ דיל די אראָפּגעפאלענע בויגנס פאפיר, האָט זי אומזיכער א זאָג געטאָן:

— וואָלט זיך בעסער מיט עפעס אנדערש פארנומען, פאולושע, וואָרעם וווּ איז דאָס געהערט געוואָרן שרייבן אָן א סאָפּ...
ער האָט הארציק געלאכט איבער איר אומרוקליכט און פארזיכערט דער אלטיטשקער, אז ער איז נאָך ניט אינגאנצן „אראָפּ פונ די רעדער“.

*

דריי קאפיטלען פונ דעם פארטראכטן בוך זיינען געווען פארענדיקט. פאוועל האָט זיי אוועקגעשיקט אינגאנצעס צו אלטע קאָטאָוועס אפּ מעווי-נעס. און אינגיכטן האָט ער פונ זיי באקומען א בריוו מיט פּאָזיטיווע אָפּרופּן, אָבער דער מאנוסקריפט איז אפצוריקוועגט פארפאלן געוואָרן אפּ פּאָסט. די ארבעט פונ זעקס כאדאָשימ איז פארלאָרן געגאנגען. דאָס איז פאר אים געווען א גרויסער קלאפּ. ער האָט ביטער באדויערט, וואָס ער האָט גע-שיקט דעם איינציקן עקזעמפלאַר, און ניט איבערגעלאָזן קיין קאָפּיע. ער האָט דערציילט לעדעניאָוו וועגן זיין פארלוסט.

— פארוואָס האָסטו אזוי אומפּאַרוזיכטיק געהאנדלט? בארוק זיך. איצ-טער איז שוין ניטאָ וואָס צו שרייען. הייב אָן פונ אָנהייב.

— אינאָקענטי פאוולאָוויטש! אָבער עס איז דאָך בא מיר אוועקגערויבט געוואָרן די מי פונ זעקס כאדאָשימ. יעדער טאָג, דאָס איז אכט שאָ אָן-שטרענגונגען! אָט וווּ עס זיינען די פאראויטן, זאָל זיי כאפּן די ניכפּעל! לעדעניאָוו האָט זיך באמיט אים צו בארוקן.

עס איז אויסגעקומען אלץ אָנהייבן צוריק פונ אָנהייב. לעדעניאָוו פלעגט אים קריגן פאפיר. ער האָט געהאַלטן איבערדרוקן דאָס אָנגעשריבענע. אינ אַנדערהאלבן כאדאָשימ ארום איז ווידער געבוירן געוואָרן דער ערשטער קאפיטל.

אינ איין דירע מיט זיי האָט געווינט די מישפּאַכע אלעקסייעוו. דער עלטערער זון, אלעקסאנדער, האָט געארבעט אלס סעקרעטאר אין איינעם פונ די שטאַטישע רייקאָמען פונ קאָמיג. ער האָט געהאט אן אכצניאַריקע שוועסטער גאליע, וועלכע האָט געענדיקט די פאבואושויל. גאליע איז גע-ווען א לעבנסלוסטיקע מיידל. פאוועל האָט געזאָגט דער מאמען, זי זאָל א רעדן טאָג מיט איר, צי וועט זי ניט אינגשטימען העלפּן אים אלס „סעקרע-טאר“. גאליע האָט מיט גרויס כיישעק איינגעשטימט. זי איז געקומען צו גיין, א שמיידליקע און א פריינטלעכע, און אז זי האָט זיך דערוויסט, אז פאוועל שרייבט א דערציילונג, האָט זי געזאָגט:

— איך וועל אײַך העלפּן מיט פּאַרגעניגן, כאווער קאַרטשאַגין. דאָס

איז דאָך נישט דאָס זעלבע, וואָס שרייבן פארן טאטן לאנגווייליקע צירקר-
ליארן וועגן ריינ האלטן די דירעס.

פון דעם טאָג אָן האָבן זיך די ליטערארישע איניאַנימ א רוק געטאָן
פאָרויס מיט א דאָפּלטער שנעלקייט. פאר איין כוידעש איז אזויפיל אופגעטאָן
געוואָרן, אז פאוועל האָט זיך מאמעש געוונדערט. גאליע האָט מיט איר
שטארקן אַנטייל און מיטגעפיל געהאַלפן אימ ארבעטן. שנעל האָט געשאַרפט
איר בליישיפט איבערן פאפיר, און דאָס, וואָס איר איז באזונדערס געווען
געפעלן, האָט זי איבערגעלייענט עטלעכע מאָל, און זיך אופריכטיק געפרייט
מיט זיין דערפאָלג. אינ שטוב איז זי געווען קימאט דער איינציקער מענטש,
וואָס האָט געגלויבט אין פאוועלס ארבעט, די איבעריקע האָט זיך אויסגע-
דאכט, אז עס וועט גאָרנישט ארויסקומען און אז ער סטארעט. זיך נאָר אַן-
פילן מיט עפעס זיין געצווונגענע אומטעטיקייט.

אינ מאַסקווע איז צוריקגעקומען לעדעניאָוו, וועלכער איז געווען אוועק-
געפאָרן אין א קאָמאנדירונג, און אז ער האָט איבערגעלייענט די ערשטע
קאפיטלעך, האָט ער געזאָגט:

— שרייב ווייטער, פריינט. דער זיג איז געזיכערט. דו וועסט נאָך האָבן
גרויס פרייד, כאווער פאוועל. איך גלויב פעסט, אז דיין טרוים אומצוקערן
זיך אין די קאמפרייען וועט גיך צו שטאנד קומען. פארליר נישט די האָפּע-
נונג, זון מינער!

דער אלטער איז אוועק א צופרידענער: ער האָט געטראַפן פאוועל פול
מיט ענערגיע.

עס פלעגט קומען גאליע. איר בליישיפט האָט געשאַרפט איבערן פאפיר,
און עס זינען אויסגעוואקסן רייען ווערטער וועגן דער אומפארגעסלעכער
פארגאנגענהייט. אינ די מינוטן, ווען פאוועל פלעגט זיך פארטראכטן, ווען
ער איז באהערשט געוואָרן פון דערינערונגען, האָט גאליע געזען, ווי עס
ציטערט אופ זינע וועקס, ווי עס בייט זיך זינע אויגן, וואָס שפיגלען אָפּ
דעם לויפ פון די געדאנקען, און עס האָט זיך עפעס נישט געגלויבט, אז ער
זעט נישט: אינ די רייע שווארצאפלעך, וואָס האָבן נישט געהאט אפ זיך קיין
איינ פלעק, איז געווען לעבן.

נאָכן ענדיקן די ארבעט פלעגט זי לייענען דאָס, וואָס איז אָנגעשריבן
געוואָרן פארן טאָג, און זי האָט געזען, ווי ער הערט זיך שטארק צו און
כמורעט זיך.

— וואָס כמורעט איר זיך, כאווער קאָרטשאַני? עס איז דאָך אָנגע-
שריבן גוט!

— ניין, גאליע, שלעכט.

נאָך אומגעלונגענע זיטלעך פלעגט ער אָנהייבן אליין שרייבן. פארקלא-
מערט אינ דעם שמאָלן פאסיק פון טראנספאראנט, פלעגט ער אָפּט נישט אויס-
האלטן און אוועקווארפן. און דעמלט, אינ זיין קאעס אָן א שיר אפן לעבן,

וואָס האָט באַ אימ אָפּגענומען די אויגן, האָט ער געבראַכט די בלייפּערס, און אפּ די פּאַרביסענע ליפּן פּלעגט זיך באַווייזן טראָפּעלעך בלוט. צום סאָפּ פּונ דער אַרבעט האָבן זיך אָפּטער ווי געוויינלעך אָנגעהויבן אַרויסרייסן פּונ צווישן די קלאַמערן פּונ דעם וואַכט ווילן פּאַרווערטע גע- פּילן. עס איז געווען פּאַרווערט-טרויער און אַ גרויסע צאָל פּאַשעטע מענטשעלעך געפּילן, הייסע און מילדע, וואָס האָבן רעכט אפּ לעבן קימאַט פּאַר יעדערן, אָבער נישט פּאַר אימ. אויב ער וואָלט זיך אונטערגעגעבן אפּילע איינעם פּונ זיי, וואָלט זיך די זאַך געענדיקט מיט אַ טראַגעדיע. שפּעט באַנאַכט פּלעגט קומען טייע פּונ פּאַכריק, זי פּלעגט שטילערהייט איבערכאַפּן אַ וואָרט מיט מאַריע יאַקאָולעווענע און לייגט זיך שלאַפּן.

*

פּאַרענדיקט דער לעצטער קאַפיטל. עטלעכע טעג האָט גאַליע געלייענט קאָרטשאַגניענע די דערציילונג. מאַרגן וועט דער מאַנוסקריפט אָפּגעשיקט ווערן קיין לענינגראַד אין קולטפּראָפּ פּונ געגנט-קאָמיטעט. אויב דאָרטן וועט מען דעם בוך געבן, און אָרדער אפּ לעבן, וועט דאָס אוועקגיין אין אַ פּאַרלאַג-און דאַן... דאָס האַרצ האָט אומרויק געקלאַפּט. דעמלעט... און אָנהייב פּונ אַ נייַעם לעבן, וואָס איז דערוואָרן געוואָרן דורכ יאָרן שווערער און אָנגעשטרענג-טער אַרבעט.

דער גוירל פּונ בוך האָט באַשטימט פּאַוועלס גוירל. אויב דער מאַנוס-קריפט וועט דורכפּאַלן, וועט עס זיין זיין לעצטע דעמערונג. אויב אָבער דער דורכפּאַל וועט זיין אַ טיילווייזער, אזא, וואָס מע קען גויער זיין דורכ דעם, וואָס ער וועט ווייטער אַרבעטן איבער זיך, וועט ער באלד טאַקע אָנהייבן אַ נייַעם אָנגריפּ.

די מוטער האָט אוועקגעטראָגן דאָס פּעקל אפּ פּאַטשט. עס זיינען אוועק טעג פּונ אָנגעשטרענגטער דערווארטונג. קיינמאַל אין לעבן האָט נאָך קאָר-טשאַגני נישט געווארט אפּ בריוו מיט אזא אומגעדולד, ווי אין די דאָזיקע טעג. פּאַוועל האָט געלעבט פּונ דער אינדערפרייקער פּאַטשט ביז דער אָוונ-טיקער. לענינגראַד האָט געשווינגן.

דאָס שווינגן פּונ דעם פּאַרלאַג איז געווען דראַענדיק. מיט יעדן טאָג האָט זיך דער פּאַרגעפּיל פּונ אַ מאַפּאַלע פּאַרשטאַרקט, און קאָרטשאַגני האָט מוידע געווען פּאַר זיך אליין, אז אויב זיין בוך וועט קאַטעגאָריש אָפּגע-וואָרפּן ווערן, וועט עס זיין זיין סאָפּ. דעמלעט איז מער נישט מעגלעך צו לעבן. נישט צוליב וואָס.

איז אזעלכע מינוטן איז אַרופּגעקומען אפּן זיינען דער הינטערשטאַטישער פּאַרק באַם יאַם, און נאָכאַמאַל און ווידעראַמאַל איז אַיפּגעקומען די פּראַגע: — צי האָסטו אַלץ געטאַן, קעריי אַרויסרייסן זיך פּונעם אַיזערנעם

רינג, קעדיי אומקערנ זיכ אינ די קאמפֿרייענ, קעדיי מאכנ דאָס נ
נוצלעכ?

אונ ער האָט געענטפערט:

— יע, דאכט זיכ, אלץ!

אינ אסאכ טעג ארום, ווענ דאָס ווארטנ איז שוין געוואָרנ אומד
טרעגלעכ, איז די מאמע אריין אינ צימער אונ אופגערעגט ניט ווייני
פונעם זונ, האָט זי אויסגעשרייענ:

— פאָטשט פונ לענינגראד!

דאָס איז געווענ א טעלעגראם פונ גענט־קאָמיטעט. עטלעכע אָפּו
טענע ווערטער אפ א בלאנק: „די דערציילונג איז הייס אופגענומענ
וואָרנ. מע טרעט צו זי ארויסצוגעבנ. מיר באגריסנ מיטנ זיג.“
דאָס הארצ האָט אָפּטער גענומענ קלאפן. אָט איז ער, דער געגארן
טרוימ, וואָס איז געוואָרנ א ווירקלעכקייט! עס איז צאָריסנ דער אייזער
רינג, אונ ער קערט זיכ ווידער אומ־שוין מיט א נייעם געוועזן־אינ
קאמפֿרייענ אונ אינ לעבנ.

אינהאלט

		ז ט ע ר ט י י ל
11	ערשטער קאפיטל	
29	צווייטער קאפיטל	
47	דריטער קאפיטל	
75	פערטער קאפיטל	
92	פינפטער קאפיטל	
109	זעקסטער קאפיטל	
143	זיבעטער קאפיטל	
169	אכטער קאפיטל	
192	ניינטער קאפיטל	
		י י ט ע ר ט י י ל
209	ערשטער קאפיטל	
232	צווייטער קאפיטל	
267	דריטער קאפיטל	
306	פערטער קאפיטל	
343	פינפטער קאפיטל	
364	זעקסטער קאפיטל	
380	זיבעטער קאפיטל	
403	אכטער קאפיטל	
418	ניינטער קאפיטל	

רעדאקטער פון דער איבערזעצונג—י. ליושיצ
טעכרעדאקטער—א. בעל קיב
קארעקטער—א. גאָרשטייב
אָפּגעגעבן אין דרוק—4/VIII 1936 י.
אונטערגעשריבן צום דרוק—5/XII 1936 י.
צאָל דרוק בויגן— $26\frac{3}{4}$
טיראזש 3185 עקז. באשט. נומ. 898
גלאַנצאָרטיבעל №-Б 1443
טראַנספּאָרטלעכער קארעקטער
פון דרוקערן—קאראסיק
דרוקערן א. ג. סטאלין—
מ י נ ס ק

פרייז 3 ר., 60 ק. איינבונד 75 ק.

באמעריקע דרוקפעלערן

וועמעס שולד	דארפ זיין	אָפגעדרוקט	ש ו ר ע	זײַט
דרוקער'ן	א האלב יאָר	האלב יאָר	1 פּונויבן	21
"	פילנדיק	פיל	4 פּונויבן	98
"	אוועק	אווע	" 5	98
"	גאַרנישט	נישט	" 6	98
"	הויז	יז	14 פּונונטן	138
"	אפּן	אפּ	" 11	178
"	שפּיטאַל-באַלקאַן	שפּיטאַל-באַלקאַן	13 פּונויבן	196
"	פּוּן	פּוּן	3 פּונונטן	289
"	געשפּרעכ	געפּרעכ	" 1	297
"	א קאַנפּעדעראַטקע	פּעדעראַטקע	18 פּונונטן	307
"	ארבעט, דאַרפּ	טראַבעט, אַלפּ	12 פּונויבן	327
"	זעגנט	עגנט	" 1	370
"	בלאָזט	לאָזט	14 פּונונטן	417